1946

ROBERT.
CONTRA
BARTHOLOME

536

2-F-3

BIBLIOTECA
DEL
Rey N. Señor.

VII H 3

536

II-F.3.

S. Bart. 215

MS
1946

N.° 215.

N. 215.

II

Anctissimo in xpo patri ac dnno dnno Clemeti
diuina prouidente clemencia Septimo sacte Romane ecce sumo ac bino
pontifici frater Gotbertus ordinis fratrū predicatorū sacre pagine em
dignus professor deuotus ac sedis ejus seneccen humilis ministr̄ debitam ora
cionem ad deuota pedum oscula cū obsequio debite subiectionis Beatissime pr̄
ac vetus luciferi Romanorū furores propulsauit vt indignam dnd tunica
inconsutilem de fructu discumpet Et zizania in agro seminis dominici
tritici hereditate suffocante nephandi fumo falsitatis ac fimidis lucē veri
tatis obumbrauit ac sua caligine pallidi mendacii obfuscauit propter
scribasone miniam ad summum sacerdocii quam in mente pfidi Bartholomei
antipp̄e quondā e archiepi Bareñ ac suorū adherencium sciauit ac eciam suis
defensoribus pfidis ac pilatis Cum quide Bar. cū suis adherentibus sit splendore
sapie mundane ac ecca ecce dnitate gemmarū fidei effaciem sequitur
opacis mendacijs vt in eis sit nil in verbis pietatis quia amittentes ornatum spūalis
simulatū pietate cum verborum mendacijs nupcia reddunt Spūm quoq; dalis
prout possunt impugnantes falsis ac doctrinis suis institutis fidei sanctitate contra
re moliuntur Quorū perfidiem sub nouello desiderij sui impio dogmate
illis ingerentes ytenacium ac fimentes et studentes ytra veritate sine fedare
decertare ac bellare verbis procacibus ac rixis crepantibus studiose satagunt
ac minuitur Hinc est q̄ sterilem deo odibilem ecclam ac coherentes eidem
ora opilare ac rebus nequitie eorundē malios q̄ optant effundere quia
lucē veritatis inuidiante dno in candelabro ecce sedis mei modicū irradiem
um exilem ac penuriosum exultare cupiens Tractatum hunc ad honore sce
sanctitatis ac beatitudinis ac sacri Collegij dnor cardinalium necnō et
totius ecce sancte dei Dei ac beate dei genitricis inuidiante contra pfidum Bar
tholomeū antipp̄am ac eius defensores ejusdē ac compere Pestem hanc sathanā
tam q̄ deo auctore potui psequendo ac eius salutate detegendo ac teste Bro
ronimo in prologo sup totam bibliam Quanta ecclastica sola sibi prodest
ac q̄ ex vite nitro edificat ecclam dei tm nocet si destruentibus non resistat
Deus quoq; augustinus dicit q̄ error cū nō resistitur approbatur Et ritas
cū inimice defenditur oppimitur Nec caret scrupulo societas occulte
qm manifesto factori desunt obuiare Quibus illudens augustinus carissi
mis sup ml. inquit sic Non solū proditor ē veritatis qui me dicit pro
veritate loqm tm Sed eciā qm non libere defendit veritate quia defendi
oportet Supplico igitur Beatissime pr̄ S. V. ut hoc opusculū seu tractatum
accipiatis non pensando effectū qm pene nullus est Sed affectū meū
qm magnus ē prout ee debet ad honore dicte Sanctitatis ac sacri colle
gij dominorū Cardinalium Et totius ecce sancte dei Et ad honorem

veritatis et iusticie et equitatis Sane beatissime pr. quia non confido sicut
nec debeo in meo modico ingenio pns opusculu seu tractatu inepte confectum
seu formatu eidem sanctitati Cuius est corrigenda corrige Rescindenda
Rescindere. Reprobanda reprobare. et approbanda approbare. Offero devoto
toto aio meo. Supplicando. quat. eadem Sanctitas. dignetur expedire Et
siquod absit in h opusclo repiatur aliquid contrariu catholice veritatis seu
al. suspectu aut temerariu sive falsum Illud mit pro tunc Revoco. et
heo pro no dicto et pro no scripto et mee ignorancie illud ascribo si aute
nichil talium ut confido laudes immensas Reffero creatori bonoru omnium
largitori Cui est laus honor et gloria in secula Seculorum Amen

Incipit Tractatus contra Bartholomeu antipapam Compilatus
p frem. Rotbertu epm Senecen magrm in sacra pagina ordinis fratrum
predicatorum in quo quide tractatu in quoda generali continentur ea que secu
tur — Et primo quedam epla in qua predicta Bartholomeus et eius deffen
sores improbantur — 2o. quedam quo in qua nominatio predicti Bartholomei
reprobatur et oppiniones ad utrumque pte recitantur et Raciones contrarie
dissoluuntur Tercio lapsus trium statutu lamentantur — Quarto triplex
vel quadruplex remedium contra triplicem actu lapsum tangitur et scrutatur
Quinto et ultimo tractatus quorundam magrorum in theologia et phorum
Reprobatur et conclones eorundem et Raciones opposite eorundem detegunt
et eliminantur ac dissoluuntur — Et ita in h opusculo seu tractatu preter
eplam continentur due partes in generali in quarum prima doctores iuris et
ciuilis stantes pro parte dicti Bartholomei reprobantur In secunda no one
cogitanti magre in theologia et phi stantes pro predicta pte impugnantur
et eorum falcitates et fraudes circa predictam materiam cogitatas et palliat
demoliuntur et eliduntur

Sequitur epla contra bartholomeu et eius deffensores.

Incipit Tabula super libello vocato Mirra electa putredinem scismatice pravitatis moderno tempore regnantis annullate et destructe. Et sublimitate et potatem ecclesie manifestate

Verum est quod non omnes conclusiones in hac tabula continentur sed continentur et habentur infra conclusiones principales et infra puncta principalia que in hac tabula sub quodam epylogo continentur.

Primus punctus est de antipape bar. mei et suorum deffensorum reprobatione que fit in generali contenta in epistola longa quam feci contra ipsum et suos deffensores que incipit Veritatem meditabitur guttur meum Que est folio. fo.

Secundus punctus est de prime electionis Rome celebrate annullatione et irritatione in quo puncto posui duas conclusiones. Prima est quod illa electio Rome celebrata de bar. meo fuit irrita cassa illegittima atque nulla. Quam conclusionem probavi efficaciter per xx ta rationes et per plures in diversis conclusionibus contentas. Tamen in predicta prima conclusione reprobata sunt xi rationes quas fundavi vel in iure nature vel in iure ~~humano~~ divino vel in iure humano vel in utroque mixtim Et hec fo. xiiij.

Secunda conclusio est quod dato sed non concesso quod domini cardinales omnes vel due partes eorum elegissent illum bar. animo et proposito quod esset verus papa hec non obstante electio bar. fuit illegittima invalida cassa atque nulla per ex eo et pro eo quod ille animus et illud propositum fuit maculatus et infectus per illum metum cadentem in constantem virum et hoc probatur inferius per x rationes efficaces et evidentes que est folio xxxvij

Tertius punctus est de domini Johannis de Lanhano reprobacione facta sup multis punctis. Tactis p eundem et habet fo

Quartus punctus est de mearum propriarum racionum pro parte bar. mei assignacione et earundem racionum solucione et hr. fo

Quintus punctus est de racionum domini Ubaldi recitacione et de earundem racionum solucione et refutacione. Et hr. folio xxxix

Sextus punctus est de electionis determinacione et diffinicione videlicet quod ad sacrum collegium dominorum Cardinalium pertinet determinare et diffinire an electio sit vel fuerit legittima vel illegittima. Et hr. a folio xlvi

Septimus punctus de determinacione videlicet an ecclesia stans sine metu quocumque et relicta sue proprie libertati possit errare errore stabilis adhesionis vel rebellionis in suo iudicio collegiali quo iudicat non canonice nec legittime electum esse reppellendum et abiciendum a monarchia universalis ecclesie. Et in iudicio quo iudicat canonice et rite electum esse approbandum et recipiendum in monarchia universalis ecclesie et de huiusmodi erroris nupcii ~~et pruni~~ et pruniosi impossibili adhesione. Et hr. folio lxxiiii. Ubi sunt iiii^or preambula ex quibus conclusio principalis declaratur et due conclusiones minus principales. Primum est lxxv. Secundum preambulum hr. ibidem lxxvi. Tertium preambulum hr. lxxvii. Quartum preambulum hr. lxxviii. Prima conclusio minus principalis et secunda habentur ibidem. Conclusio principalis.

Responsalis ad questum hr ibidem et sequentibus. Ibidem.

Conclusio autem correr. et que sequitur ex predictis. hetur lxxxv.

Deinde sequitur excusatio fidelis et legittima super contumelias et calumpnias iniuste impositis sacro collegio dominorum cardinalium et hetur fo. lxxxix

Octavus punctus est sive octava conclo de legittima ~~xlix~~ sanctissimi in xpo et dni domini clementis / Septimi electione. et habetur. fo xlix et ibi vide pte de libertate et de coactione. etc.

Nonus punctus est sive nona conclo / de legittime electi / et ecce sublimitate et potestate / ac dnatione / et de meri imperii functione / et hr. fo lix°.

Decimus punctus sive x. conclo est de iurisdictionis temporalis et spiritualis in eodem subiecto coniunctione et confederatione ac conteplacione et hr. fo lxii°

Undecimus punctus sive xi. conclo est de iurisdictionis temporalis et spiritualis reali et essenciali ac intrinseca indistinctione et extrinseca distinctione ibidem

Duodecimus punctus sive xii. conclo est de potestatis infidelium super fideles licita destitucione et eorum licita per monarcha ecce amocione / Et de aliorum licita substitucione. et hr. fo. lxiiii.

Tercius decimus punctus sive xiii. conclo est de potestatis infidelium super infideles licita ablacione et fidelium Rectorum licita subrogacione Et hr. fo. ibidem

Quartus decimus punctus sive xiiii. conclo de infidelium et scismaticorum ad veritatem et ad fidem vocacione. Et hr. fo. lxx.

Quintus decimus punctus sive xv. conclo est de canonisacionis sanctorum certa et firma attestacione. et hr.

Sexta decima Conclo sive xvi. punctus est de canonisacionis sanctorum veraci et certa assercione. Ubi continentur septem conclones. Prima et secunda conclo sunt

Tercia et quarta habentur
et vi^ta habentur
fo.

Et quinta conclo

Sed septima que est principalis habet.

Decimus septimus punctus sine xiii. conclo est de coniugatorum circa eorum separationem licita vel illicita dispensatione. Ubi primo ponitur unum preambulum

Postea ponuntur octo conclusiones. Prima habetur secunda. Tercia. Quarta. Quinta sexta et septima que sunt principales. Et postea sequuntur impugnationes et rationes ad oppositas rationes. Et predicta pertinent ad potestatem ecclesie cum sequenti questione de dispensatione pluralitatis uxorum.

Decimus octavus punctus est sine xviii. conclo qui continuatur cum illis que requiruntur ad electionem summi pontificis. Et est iste punctus de multiplici libertatis acceptione.

Ubi ponuntur quinque conclones circa predictam libertatem. Quatuor conclones habentur.

Decimus nonus punctus sine xix conclo est de voluntatis coactione. Ubi ponitur quadruplex modus coactionis. Et secundum hoc ponuntur quinque conclones. Quarum due sunt. Et tres alie ponuntur

Et hec in generali continentur

In primo tractatu

In secundo autem tractatu continentur ista. Et primo ponuntur duo prologi quorum primus qui incipit cogitanti michi etc. inducit magistros in theologia et philosophos ac etiam alios errantes quatinus ipsi veniant ad veritatem

Secundus prologus

qui incipit porro etc. arguit magistrorum doctorum et philosophorum temeritatem quia venerunt in veritate et hic. fo.

Item Conlequent' Ponuntur quinque false conclusiones et earum rationes pro parte bar.mei quibus corroboratur et confirmatur pars bar.mei | Et postea ponuntur opposite conclusiones et probantur per rationes pro parte domini clementis septimi ¶ Prima est quod illa electio Rome celebrata de bar.meo | non fuit facta per impressionem et hec fo.

¶ Secunda est quod ad illam electionem faciendam domini cardinales non fuerunt coacti nec cogi potuerunt et hec fo.

¶ Tertia est quod posito quod fuerint coacti ipsi non fuerunt coacti per metum cadentem in constantem virum et hec fo.

¶ Quarta quod electio facta de bar.meo fuit canonice facta fo.

¶ Quinta quod electio illa fuit libera et libere facta et celebrata fo

¶ Et inter predictas conclusiones falsas ponuntur quinque catholice contrarie et vere conclusiones opposite predictis | Et rationes per quas probantur Et rationes opposite dissolvuntur et falsitates detegunt ¶ Item fundata adversariorum in quibus se arrestat impugnantur ¶ Item

¶ Deinde ostenditur quod non bene respondent ad rationes que pro parte veritatis adducuntur ¶ Item remedia contra calumpnias et invectiones factas et dictas contra dominos cardinales subiunguntur folio ¶ Item respondetur ad rationes per quas contra dominos cardinales invehuntur folio.

¶ Item ostenditur | iure naturali | et iure divino | et iure humano | quod ad sacrum collegium dominorum cardinalium | pertinet declarare determinare et diffinire ¶ An electo vicarii domini nostri ihesu xpi per ipsos celebrata sit vel fuit | legitima vel illegitima | tassa | vel nulla | canonice vel non canonice celebrata | Et per consequens super hoc et de hoc nisi aliud occurrat non est necesse quod consilium generale non vocetur neque celebretur fo.

Alia autem duo Remedia etc. Item ponuntur tres lamentationes. ¶ Prima est de lapsu ecclesie fo.
~~Secunda est de lapsu ppli xpiani fo.~~ tertia ¶ Secunda de lapsu cleri
¶ Alia de lapsu ppli xpiani ¶ Alia aut duo Remedia ponuntur circa finem libri ¶ Et predicta sub quodam epylogo brevi que in istis duobus tractatibus tractata fuerunt secundum quod deus anchimo ammimo ministravit Deo gratias

Ego frater Rotbertus ordinis fratrum predicatorum magister in theologia episcopus Senecen. nacione Ruthenen. Nutricione gaballitanen. Conventus marologien. Ad honorem dei et ecclesie militantis et domini Robberti gebenen. beatissimi pape septimi clementis. hos tractatus feci cum additamentis. qui plenissimi sacramentis. ¶ Ubi lucem veritatis. ecclesie militantis. multipliciter Resarum caliginem et virus ppli oberrantis efficaciter reprobavi ¶ Et quod ecclesia stans libera et sine metu in iudicio approbationis vel reprobationis. Canonice. vel non canonice electi non possit errare. evidenter et multipliciter manifestavi et enucleavi

Sacrum quoque Collegium Dominorum cardinalium a calupnia iniuste ab adversariis imposita fideliter excusavi ¶ Sublimitatem ecclesie Contra errores quasi Rescentes efficaciter iudicavi et declaravi Casum et lapsum trium statuum cordialiter lamentavi ¶ Et quadruplex Remedium in predictum lapsum utiliter intimavi

Sequitur infra prologus

¶ Qui incipitur sic Sanctissimo in xpo patri ac domino domino Clementi divina providentia Clementia etc.

Sanctissimo in xpo patri ac domino domino Clementi

Divina Providente clementia vij^mo Sancte Romane ac universalis
ecclesie summo et unico Pontifici frater Robertus ordinis fratrum predi
catorum sacre pagine indignus professor dei et apostolice sedis gratia episcopus
senecen. humilis minister vester et orator se ipsum ad devota pedum oscula
cum obsequio debite servitutis. **Beatissime pater Quia**
Vetus lucifer Romanorum furorem propulsavit ut indicissam
domini Tunicam ammutatim infrustra disrumperet Et zizania
in agro dispersit dominico triticum concordie suffocante ne non cum fumo
falsitatis et fraudis lucem veritatis obbumbravit et sua caligine
palliata mendacius obfuscavit propter ambitionem primam ad
summum sacerdotium quam in mente perfidi barmei antipape quondam ar
chiepi baren. et suorum adherentium seminavit ac etiam in suis deffen
sioribus perfidis et perversis. Quinquidem barmeus cum suis adherentibus
habet splendorem sapientie in superstitionem ac etiam ecclesie unitatem Qui
nimirum sequitur ypocrisis mendax ut in eis sit vel in verbis
pietas quam amittit eorum conscientia ipsamque simulatam pietatem cum
verborum mendacius impiam reddunt Ipsam quoque in aliis
prout possunt propagantes falsam quoque doctrine sue institutis fidei
sanctitatem corrumpere moliuntur Aurium prurigine sub novello
desiderii sui impio dogmate aliis ingerentes contentioni quoque
servientes et studentes contra veritatem sine federe decertare et
bellare verbis procacibus et buccis crepantibus studiose satagunt
et intuitur. **Hinc est quod horum deo odibilem**
ecclesiam et choortem evertere atque ora opilare ne virus nequitie
eorumdem in alios quoque optant effundere queant lucem veritatis
auxiliante domino in candelabro ecclesie secundum meum ingenium modicum
exile et penuriosum exaltare cupiens. Tractatum hunc ad
honorem vestre sanctitatis ac beatitudinis et sacri collegii

Dominorum Cardinalium necnon et totius ecclesie sancte dei. Deo et beate
dei genitrice maria auxiliante contra perfidum bar. antipapam et
eius deffensores composui et compegi. Pestem hanc scismaticam quam
deo auctore potui persequendo et eius falsitatem detegendo. quia teste beato
Jeronimo in prologo super totam bibliam sancta rusticitas solum sibi
prodest et quam ex vite merito edificat ecclesiam dei tantum nocet si
destruentibus non resistat. beatus quoque augustinus dicit quoque quod error
cui non resistitur approbatur et veritas cum minime deffensatur oppri-
mitur. nec caret scrupulo societas occulte qui manifesto facinori
desinit obviare. Quibus alludens crisostomus in omel. super mt. inquit
sic. Non solum proditor est veritatis qui mendacium pro veritate
loquitur. Sed etiam qui non libere deffendit veritatem quam deffendere
oportet. **Supplico igitur Beatissime pater**
sanctitati vestre ut hoc opusculum seu tractatum recipi-
atis non pensando effectum qui pene nullus est sed affectum
meum qui magnus prout esse debet ad honorem vestre sanctitatis et
sacri collegii dominorum Cardinalium et totius ecclesie sancte dei et
ad honorem veritatis et iustitie et equitatis. **Sane beatis-**
sime pater Quia non confido sicut nec debeo in meo mo-
dico ingenio presens opusculum seu tractatum inepte confectum seu
formatum eidem sanctitati cuius corrigenda corrigere rescindenda
rescindere reprobanda reprobare et approbanda approbare. **Offero**
devoto toto animo meo supplicando quatinus eadem sanctitas vestra
dignetur expedire. Et si quod absit in hoc opusculo reperiatur aliquid
contrarium catholice veritati seu alias suspectum aut temerarium sine falsum
illud nunc pro tunc revoco et hec pro non dicto et pro non scripto et
mee ignorantie illud ascribo. Si autem nichil talium ut confido lau-
des immensas refero creatori bonorum omnium largitori cui laus et
gloria in secula seculorum. Amen. Deo gratias.

Incipit Tractatus Contra Bartholomeum antippam con

pilatus per fratrem Robbertum epm Senecen. magrm in sacra pagina ordinis fratrum predicatorum in quo quidem tractatu in quodam generali continentur ea que sequuntur. ¶ Et primo quedam epla in qua predictus bar. meus et eius deffensores improbantur. ¶ 2o. questio in qua nominatio predicti bar. mei reprobatur et oppiniones ad utramque partem recitantur et rationes contrarie dissolvuntur. ¶ Tercio lapsus trium statuum lamentantur. ¶ Quarto triplex vel quadruplex remedium contra triplicem lapsum tangitur et scrutatur. ¶ Quinto et ultimo tractatus quorumdam magistrorum in theologia et phorum reprobatur et conclusiones eorumdem et rationes opposite eorumdem detegunt et eliminantur ac solvuntur.

Et ita in hoc opusculo seu tractatu preter epla continentur due partes in generali in quarum prima doctores iuris et civilis stantes pro parte dicti bar. mei reprobantur. ¶ In secunda vero que cogitanti magistri in theologia et phi stantes pro predicta parte impugnantur et eorum falsitates et fraudes circa predictam materiam cogitatas et palliatas demolimur et elidimur etc.

Veritatem meditabr guttur meu & labia mea
detestabunt impiu · pn̄s bm · c · sapies dulon detestans · et sepo
bans alienos falsitatis · pn̄s utilitate pro scelb transitorus / & mundus
honorib · & utilitatib derelinquit fulsitate amplexand ita dt. pn̄s. qui bm̄
pro ꝓ buccella panis · deser veritate · Quod utiq; ptuctus crisostos. sup. mt · ita
sequit · Et ppt timore mortis tacere neritate impietas e / quomodo no est
maior impietas ppt ventre & honoris q̄ gliam veritatis bm̄ spem tacere de
utilitem & meliorem sacr̄ gnim panis & honoris · quia gliam veritatis hr̄ · i ·
Iste aut augustin̄ · & quia di epla ad seronimu · incomparibr̄ mgnit pulcrior
sebitas · xpianor q̄ helena gloriā

q̄ veritas · est
est Summa ytemplatone meditanda
Summa operatione exercenda
Summa ordinatione bene landa
Summa timoratione metuenda

Ro q̄mbz verbis clare elicitur & habet veritatis hr̄ ex pte sue origims sublimitate insuperabilem & invincibilem Ex pte sui culminis inclitez insuperabilem et formidabilez Ex pte sui regimis utilitē & affabilem & desiderabilem Ex parte sue celsitudinis felicitate incomprehensibilem & mextimabilem

Cuius gr̄a / sicut statim est mymplicit ipm̄

Quo · dico q̄ veritas · ex pte sue origims · hr̄ sublimitate insuperabile et in
uincibilem · mr̄ · i · 10 · p · glia & utilitas p ihm̄ xpm̄ facta · Et io · dr̄ · pr̄ · c · vbi
veritas eius manet mechnd · & pb · c · vbm̄ dr̄ · sic · ppe dns omibz diocantibz
eu · dibz duo · seu utilitate · q̄ ut ait sapia creata · ecc̄ · xxxvij · c · sine dr̄ gra
bite & veritatis · ppt quod ille fictus thobias · dese nolunt veritate ut scribz
thobie p̄ · c · Et io · hortat nos · ap̄s · ad eph · iij · to · c · dicens · ut filii lucis ambu
late · & sequit · fructus enim lucis e in omi bonitate & iustitia · & veritate · ut
ibide · ap̄s attestat · ꝓbrem q̄ hr̄ sublimitate · insuperablez dr̄ augm̄ hic &
libero arbitrio sic veritatis mgnit · & sapie pulcritudo ꝑ institudie omdie
tim · ostipata excludit beneetes / nc̄ pargine tpre / nc̄ aymnic · nc̄ curtatur
locus · nc̄ nocte nisi · impie / nc̄ umbra methuditur / nc̄ corporis sentibus
subiacet · hc̄ ille · tqz & tante sublimitatis ido dr̄ beus augm̄ ibidē q̄ sit & veritate
scandalū oritur · beatus · primitus nasci scandalū q̄ veritas relinquat ·
Et io · dr̄ ecc̄ · iij · to · c · non contuebitur verbū veritatis · ullomodo · hc̄ enim est
candor lucis eterne / & speculū sine macula dei manifestatus & ymago bon
tatis illius sapie bis · c · Ex quib utiq; apparet · q̄ ꝑa veritas sicut lux ·

hr̄ fulgore sine notabilem · io dr̄ candor
hr̄ bitore ꝑcibilem · ido dr̄ lucis eterne
hr̄ splendore manifestabile · ido dr̄ speculū
hr̄ nitore inaclabilem · ido dr̄ sine macula

et hr̄ valore circulabilem · io dr̄ lima sapie ·

Bene q̄ veritas ex pte sue origims hr̄ sublimitate in
superabilem & inmutabilem
q̄ dic̄ ipe xpus io · xxxiij · c · ego sū via veritas & vita · Secundo dixi q̄
Veritas ex parte culminis habet inclem & irrefragabilem & formidabilez ·

qr eius ℣ auctoritatis no ꝑt supare. ꝛ ro. Dicit ſuꝰ moyſi. cw. xxxiij. c. q̄ p̄uideret ſibi ꝛ omi plebe duxit/ mq̄ibz eet ueritas/ q̄na tales ſunt ꝑ ꝓ ad gubernandu ꝑ auctem quia ſunt ꝑ gubernande ꝓ ratione ueritatis q̄ ſpz ſnue mtiu ore ꝛpm ꝛ ꝛ opibz et ꝑ ſuis/ no dixit ꝛ quibz eet ſtas q̄ tales no ſunt auctem. Sed ꝑ quibz ſit ueritas/ ℣ ideo dr̄. xxxbj. c. ante dia precedit te uerbum dei. q̄ ꝛ ante omem actu. q̄ ſalutem ſtabile q̄ ut ſtabz ibide qui ſophiſtice loquit odibilis e ꝛ omnia defendibz/ no q̄ ut ſtabz ibide ei dat̄ e ei a dño q̄n dr̄ eis ſupia deffendatis e/ ꝛ ro dat̄. Vic. Non amat ueritas mutilos/ no em duerſoria placet. ꝑ medio ſtat cui uitu cui diſci plina cuius ſtudius delectatur. hic. ℣ ꝑ ut tantu ueritas hꝫ. ex parte ſui culmen auctem irrefragabilem ꝛ formidabilem q̄ quo ea optinet. licet poſſit ad tpus oppm finalit ꝑ triumphat ꝛ ro. dr̄. ſtdi. ſpe. ꝑ. c. q̄ ueritas mañt ꝛ fortior omibz e. omis etas illitate ſnuocat. celid ecia ꝑ ſam uidicat ꝛ omia opa mouentiu ꝛ treuit eam ꝛ ro e cui ea quecūq; ſmqd ſmque mlieres ſmquis deꝰ. ꝛ ſili hoīm d ſmquis ſmquid ſmque illoꝝ opa. ꝛ no eſt ꝑ ꝓ ueri tab. ꝛ ꝑ ſua ſmquit ꝑbuit ꝛ ueritas manet ꝛ ſnualeſcit metipi ꝛ uiuit optinet ꝑ ſcla ſeculoꝝ hic ibi ℣ licet q̄ ritas alij oppmat. ꝑ finaliter ꝓualet. ℣ ꝑ ꝑ legem de ſna/ q̄ndr̄ filius amathi. ꝛ filius ueritatis ꝑ ꝓ ſint multiplr̄ tribulatus ꝛ tame finalr̄ de dibz liberatus ℣ ſi mo ei ſint grauit infirmus ꝛ tande mortuus ꝛ ti ſint poſtea ſuſcitatus. ttij. libz. ꝛ xbj. ℣ et ro dr̄. mal helye. ꝓphe ꝛpm ſuſcitanti. nunc mgnit q̄ nom q̄ uir dei es tu et uerbū dei ueride ꝑ ore tuo ℣ et ſunt miſſi ad ꝓdiacq; mnutis ꝛ ꝑ mari ſunt magna tempeſtate ſunt q̄ miſſi. ꝑ mari ꝛ reuoca tus a piſce q̄ndi ꝛ poſtea euomitus ꝛ tu. ione. ꝓ. ℣ ſte magno feruore eſt adustus ꝑ tantu q̄ pecuit die ſue ut moreretur. ione. ꝑ. c. et ꝓparauit ſibi uue edera q̄ ſolib arebrem ſine eſtum miſigñ q̄ ꝑm ueritate conſtanter tenz ſe pacias multas aduſitates. ꝛ maxie pro miſtua ꝛ fidei ueritate ꝑfinaliz liberatur ℣ et ro. dr̄. ſupie bj. c. no abſtendā a uobis ſcau dei. Deꝰ abmicio ſnuestigabo ꝛ pona mlinee ſtam. allus/ ꝛ no ꝓterito ueritate negeum ꝑibidia tabeſcente uter. helo. ꝑ mq̄ talis hꝫ non erit particeps ſupie hic ibi. ℣ et ꝓtea q̄ ꝓpus nos amare ueritate ꝛ honore dyant ſe ee ueritate io. xvij. c. ꝓt quod dicit criſoſtomꝰ de landibz puli ℣ talis e mquit ſtatus ueritatis ut eda miles ꝑpugnatibz ſuſtinatur ꝛ uincat. ℣ et ꝑ mquada epla ita dicit magna e uis ueritatis que q̄ omni ingenia q̄ callidit̄atem ꝛ ſollertia ꝛ omne fictas hoīm inſidias facile ꝑ ſe ꝑam de defendit. hic. ℣ et ideo ꝓpus uenit ꝑ mudū ut teſtimoniū ꝓhiberet ueritati. io. xbm. c. uir q̄ hꝫ ex parte ſui culmen auctem irrefragabile et formidabilem. ℣ dicit ꝙ. q̄ ueritas hꝫ. ex parte ſui ſeptimus uitu.

indeffabilem et desiderabilem. Et ideo scribit ꝓuerbiorum xxv. c. q̃ misericordia
et veritas custodiunt regem et quippe dicat ꝓphe. m. p̃o ethi. q̃ amico socrate
et amica veritate sanctiꝰ e ꝓphanorare veritate. Vñ dr̃ andronicus ypatheꝰ
ticus q̃ status e quẽ fuat ꝓnare fideles eaq̃ sint iusta. apud deū ch. autem
ꝓpe status est prehonorare veritate amicus ymo detrule familiaritate pro
salute veritatis e adeo nr̃m. ad bonos mores. q̃ impossibile e sine ch. virtute
ꝓnare. h. i. ex eo em ho factus e natue intellectualis. e natue rationalis.
ut naturali diligat iustitiã. q̃ veritas e bonũ intellectꝰ. e fulitas e eius
corruptio. Et ideo dicat augꝰ. enchezidion xxxii. q̃ vis naturalis refugit
naturale fallere. e q̃ pt dicat fallitatem. e certe e. Vñ fallere nolit. qđ
amat fallere. q̃ veritas e bonũ intellectus. h. augustꝰ. Vñ spe dicat. omiꝰ
de trin. c. xvi. q̃ ho e naturalis ymago dei eo quippe mes ymago dei e. quo
eius capax est eiusq̃ particeps ee pt. Et ideo sicut dicit. ꝑsonare. ꝓ quo dicit
verbũ. q̃ e veritas. ita mens humana nullũ aliud verbũ digne dicit nisi
veritatẽ. e io de zach. vii. veritate iudicate et pacem diligite. Quia ut scribit sapie
ns. regnabit illorũ dns imꝑpetuũ. Nullã consilium inueniet veritate
e fideles capiescet illi. Et vñ. q̃ dicit. veritas ex ꝑte sui. Regnus. h. utilitate
indeffectibilem. et io dr̃. augꝰ. in libro de vera. c. manifestabo vobis veritatẽ
e nõ absconda a vobis. q̃ mone oculitꝰ. Nam ipa veritas e celestis mulcet
letitia. et ingenarũ ꝓtegit. h. est status recte credentiũ. firmitas bñ operan
tiũ. utilitate ꝓsequentiũ. h. e. ꝑs xpianoꝝ. Respecto mortuoꝝ. et imo
rum. baculus et claudio. consolatio pauperũ. refrenatio impiorũ. destru
ctio scelerũ. hoc e male viuentiũ pena. Ihesus demones victoria. h.
e. pedagogus. adholescentiũ. gubernator navigantiũ portus publican
tiũ. h. est spes desperatoꝝ. Regnes tribulatoꝝ. mat orphanoꝝ. de
fensatio viduarũ. consiliarius mestoꝝ. Custos pusilloꝝ. caput vivo
rum. omiũ. Et breuit tanta e utilitas veritatis q̃ nullus rite eam
laudare pt. nec digne emendare et ideo dr̃ sedi e sic. no e apud
veritatem accipe ꝑsonarũ neq̃ dr̃as. sed que iusta sit facit omnes iustos
e malignos. e omẽ benignantiã. q̃ ꝓbis eius. e non est. in medio eius iniqui
tas neq̃ quicq̃ pristinũ. Et fortitudo e regnũ e ꝓtus. et maiestas omniꝰ euoꝝ
Vndictus deus veritatis e oms ꝑpli clamabunt. e dixerunt. magna e veritas
e ꝓvalet. h. ibi e ꝓpe. h. de zacha. vii. c. h. sunt verba que facietis loq
uimini veritatẽ vnusquisq̃ cũ ꝓximo suo. e iudicium. veritate e iudicio pacis
iudicate in portis vris e malũ contra amicũ suũ. nolite cogitetis e corde
vris. e iuramentũ mendax nedligetis. omnia enim. h. sunt que odit
deus. Et io sunt dicti. mosi. deutono. xviii. q̃nes in. rationali iudi
cii doctrina e veritate. h. em est humie in tenebris sedentiũ magnificã
regum. sectatoꝝq̃ aplorum ꝓpetuũ. h. est sapia stultoꝝ. phariseoꝝ

apo · impiorum pamizatio ꝓphanum / nus · ap̃ eorum / bla · martyꝝ
abstinẽ monachõrum / castitas virginũ / genitrix sacerdotũ / ecce fundamentũ /
verbis dñe / tutela ydolorum / Repulsio templorũ / destructo / hᵉ · e panis ezmire
cum / fons Siracentiũ / z clamis padis / qz ecclia est · q qm hᵗ veritate dite · dei
dñi / z veritate mystice ille meruit pdisium / zach · vm · c · hitabo m
ierlm · fidelis · / celesti Regnũ · z vocabi ierlm ciuitas veritatis · Et tabulꝫ
montibꝫ veritate ꝓphetam / dr zach · vm · ecce ego illis m dñs om veritꝫ / z mstica
qz potens es dñe · z veritas tua m circuitu tuo · ꝓb · lxxxvm · et ꝓb · cxlvm ·
dr veritate Regnavit dñs · z Retribuet hmiliatꝫ siracentibus supbiam
vt pro oibus istis dicamus · id · ꝓb · cxxxvi · mistica tua mstica meclii et lex
tua veritas · Et ꝓb · cxxxvi · dr qui fecit tu dñe · z omis die tue ultas et · ꝓb ·
xxxvi · dicit · magnificata · e nsp̃ ad celos mia tua · z usqz ad nubes ultas
tua · Quarto dicit · q veritas ex parte sue celitudinis hᵗ felicitatem
incomprehensibilem / qꝫ · q plato reprobando opinionem socratis magri sui
dicẽtis · q oporteat magis amare de veritate qꝫ de aliquo alio / Nos em amia
mus homines ꝓpter veritate et veritate ꝓpter · sapiam vide multi amada
e veritas qz ꝓpam hominis felicitate etiam · Quappꝫ dr · ysa · xxvi ·
c · mg · diatur gens mstu custodiens veritate · Et ꝓb · xlvm · dr · propt
veritatem · z mansuetudinẽ · z mistica · z dedu · te · amabile · dño · tuo · qui
em diligit veritate · z pacem · fiat et custodit · salvabꝫ · Et io · dr · ezechiel
hᵒ · x · mozaicꝫ · bonorum · meput · nes · quo · dñs · mora · pro veritate · tolleret · eo
etnitatis · pena · dans · fiat / Cui · s · allidens · mchodi · simone · dicit · q sola
veritas liberat · sola · salvat · et io · dr · augustꝫ · ad · ephm · iiii · c · deponentes ·
mendaciũ loquimini veritate · omnis · nsp̃ · ad · pximo · suo · mendaces · enim · -
doctate · dei / z · consortio · eorum · excludentur · nñ · id · apo · xxvi · foris · canes
et · venefici / et · omis · qui · amat · z · facit · medaciũ / Nec · e · minꝰ · si · falsus · et
mendax · eiciatur · a · xpo · foras · qz · naturali · vinculo · frui · expetit · et eligit ·
modo · sic · est · q · xpus · e · veritas · z · vita · io · xiiii · Ego · sum · via · veritas ·
et · vita · et · Et · ideo · homo · fictus · z · mendax · eiciatur · foras · a · xpo · iii · xxvi ·
Serpentiũ · mbilem · eiciate · in · tenebras · exteriores · Et · nullo · quidem · qz · prem · sequit ·
tria · proles · diabolus · est · enim · falsus · z · mendax · et · qz · mendacium · nñ · id · io · vm · c ·
divitate · no · stetit · qz · veritas · non · e · in · eo · qz · mendax · e · z · qz · pcms · Et · io · cui · pmi ·
sequitur · tria · proles · diabolus · e · enim · falsus · z · mendax · fictus · z · mendax · ꝙ · tu
diabolus · a · pre · mendacij · delet · in · inferno · hitare · nñ · id · apo · xxi · c · omnibus
mendacibus · ꝓb · illorum · mstigno · xpi · s · c · ꝓpter · quos · qz · veritas · salvat · fiunt
ducti · & · xpo · mt · xxv · c · magri · stri · quia · veritas · es · z · via · dei · in · veritate ·
docens · Et · & · bno · mistro · dicitur · malachie · iii · c · lex · veritatis · fuit · in · ore ·

ceus Et iniquitas non est inuenta in labiis eius et c Ego quibus dicit
patet q̄ veritas est summa contemplatione meditanda

Est summa operatione exercenda
Est summa ordinatione ordinanda
Et e summa timoratione metuenda

Propter m̄s rationes suppradictas quia
nūc dñm ysum xpi dicit quia
deus dedit nobiscum genus ut sit
xpi nistus talius nr̄s ad extremū elice & pthabilor q̄ modernis temporibus
adhuc perstet iam exigente m̄ sensu stili corruptela succensa e quasi ingens
impietas / deprem q̄ primas lacerabit / et sacrificium m̄ de sanctuario talius ysu
xp̄i c̄o Quoniam ille filius pditionis de m̄ quondam haberi archiepc̄s qui nullu
finis acquisiuit in culmine Summi pontificatus ut clare ostenditur qui metu
mortis cadente in constantie viri / Quam collegiū duorum cardinalium nr̄s
honorauit mitrons iuit et imbuit in pp̄ali no fouit spe signis Quam aliquis
falsitatis et inimicus veritatis / et contrarius xp̄i et destructor xp̄iane talius
et totius ecclesie unitatis / sedit sempie / belius xp̄i verus vicarius sedem
beati petri xp̄i primi vicarii usurpando / p metū mortis illatū Quam colle
gio duorum cardinalium et p dimissionē et sedicionē maximam et formida
bilem factam q̄ finire Romanorum / Et io spe liar̄ m̄ in spiritu et simplo po
tificatu bt clare probabitur mihi ius bt.

Omnia ein cauta statim ut fuerit in loco tuto Attentis p̄dictis omnibus simul
unanimi assensu declarauimus xp̄m non ee verū p̄m Et caritative xp̄m
exortantes mduximus ad admittendū p̄fatum cui mihi ius bet et ei acquisiuit
q̄ nominatus fuit et intronizatus et inunctus p maximam sedicionē et furore
ipsi Romanor / et p metū mortis p eosdem illatum dñs cardinalibus nr̄i
eligerent ytalicū nū Romanū Ipe uero hns nō obstantibz protegens se
mendacus fictionibz et falsitatibus ac pteū ipsi Romanorū / et furoribz
hinc inde et minis ac falsis informationibz decipiendo ipsum Quē se bt ipsū
Et dixerunt xp̄iani te et ecce bnē / et bellue antixp̄us mistice Quatuor sedis
xp̄i bt dicē possit merito id ysus xxbum possimus mendacium spem nitidā
et mendacio protectissimo et ideo aplus paulus plurimus talia meditauit
fideles catholicos uctuū xx. cal̄ dicēs Attendite vobis et omni gre
gi in quo vos spūs scs posuit epos Reg̃ eccīam dei quā adquisiuit sanguine suo.

ñō Ego scio q̄ post discessionem meā intrabunt lupi rapaces in vos non parcentes
gregi et ex vobis ipis exurgent viri loquentes puersa bt abducant discipulos
post se. apl̄s quod vobis vigilate Et prima ad thi. m̄. c. Ipse manifeste
dicit quia in nouissimis temporibus discedent quidā a fide attendentes spiritib
erroris et doctrinis demoniorū in ypocrisi loquentium mendacium cauteri
zatam hnāntiū suam conscian Ad hoc autem Carthagine ille barbus

qui p suas fraudes et nequicias possut fumum errorus et falsse doctrine myeam
sancta dei pestem sussinatice pravitatis inducendo ut illicite ... p ipsi ose my c.
non est ultras negs stud dei m tra ... ale dictu & mendaciu mundum &c.
Sette ista turbatio et tribulacio istius pestis sussina. Videtur significatu fuisse
hesd. &c. ubi legit sic. Et ecce duo dracones magni parati ut audire m possunt
ad quorum clamore omnis tocius simul nationes ut pugnarent ad gentes nostras
fuitq; dies illa tenebrarum & diserimus. turbationis & angustie & miseris
formido sup totum contubatas gentes nostras timentes mala sua & preparata
ad morte. Clamaruntq; ad dnm et illis voa seruantibus fons pmus erut
flumine nivi m. & m aquas plimas redundant qui huic solemnis omissus est
Ilia sua habet. Luno & sol ortus e. & similes exaltati sut et deorsum ut inclitos
ad prosti descendit et visione predictam ad priem tribulationem ecce appli.
Isti duo draconis sunt duo impietates & due malicie. seu due fraudes que simul
mota & capita tocius istius turbationis ecce quarti una est & sunt ex parte mei
quonda archiepi Bareu. Alia sunt ex pte ipli Romani. Primus draco e ambicio
et simus. & dolus predicti barth. Secundus e furor et malicia ipli Roma
norum quibus ut draconis detestabilis qua sunt draco est insuabilis et tu
fraudibus operum. Sic ambicio predicti Barth. est insuabilis ut rei eiusdem
h declarat. & cu fraudibus & dolositatibus sunt operatus Et sic e furor mali
cia ac anarricia ipli Romani que e insuabilis et fraudulenta et cu dolosita
tibus fuerunt operata m h actu. Ditantur sunt isti duo draconis parati h.
sem plum qz quecupd ipi fecerunt m electione illius impi barth. mei operati fuerunt
h scripos & in determinatu & damptiatione die sue ex eo q timuit ipi mam
sibilem bnitate. bz. ecce conati fuerunt & adhuc conantur dimde & parturi
Isti duo draconis clamauerunt ut pugnarent contra gentes nostras videlicet
& duos Cardinales & eoru fautores. nisi m electione summi pontificis ipi facerent
q ipi volebant & optabant Et tenia pticulor dies illa qua sunt notatus
m pdm ille barth. meus q metu mortis cadentis monstante divum et p impsione
suum q ipli Romani sunt dies tenebrarum & caliginis. disserimus turbationis
tribulationis & angustie. qz multe tenebre & multe caliginis errorus in de sunt
subsequte et multe tribulationes et angustie. & dolores & urgens formido.
in p tum sua. Rei eventus probat & planat manifestat et manifestatur
Et ideo gens nostra ut turbata e timens mala sua. videlicet sacru collegium
duorum Cardinalium cum suis fautoribus qua sunt parata et in proximo
periculo posita ad morte. Sed pis expressis. & pro pitulo clamauerunt
ad dnm preces ad pm emittendo Et facti declaratione p eos tu fuerunt
Iocus tutus. et Decimus. q illa electio facta de p. Bar. nulla erat sed cassa

et hucusq; nouis uocibus fr̃nitate oñs. dñi Cardinales tribus diuꝫ
tuxat exceptis Cardinalibꝫ ytalias qm̃ ty non contundꝫ. Exeorum
electone. legitie celebrata egressus e fons parvus / videlicet dns clemes
vijmꝰ qm̃ ny prem̃ pro suo fluit ꝑnus / ꝑpl̃ paucitate adhc̃ eum sibi. Sed
tandē crevit et excrescit octidie oñm die. p dei gram̃ in fluuiu magnū et maxi̅m
et magnas plurimas redundat et redundabit in die dō
et dño nr̃o ihu xpo cohoperante qm̃ est caput ecce et ꝑpa effudit sanguez
suū ad eph. my. c. Nam fulsitas ogno secutu et veritas cadē non potest
ꝑpl̃ simile resurgat. qua teste arsoꝝ & laudibus pauli oñe nj. Talis est
ydolū fulsitatis. vt errores / qꝝ multo sibi obsistente gsenescit at defluit. Statꝫ
aut veritatis ut iam exhibit allegatu ecia multis impugnatibꝫ fundatur
et crescit. vt idem arsoꝝ dñs. attestatur. Predictus fons in lucem solecꝫ
emissus e. qꝫ ab ecia sancta dei catholica. et aplica migꝫ ꝓcessit nc̃ p dei gram̃
procedit. nisi lux et sol catholice veritatis. et ab ea dei. matre lux et radius
doctrine scientiarū et totius fidei xpiane. Christꝰ dns ihc̃. qui est verus
verarum scia. aliud xpi est quod lux et sicut sol.

Prima per eius influentia tota xpi ecia sine potestatis redundauit gubnatiõe
Prima p eius efficaciā tota xpi ecia ex sue claritatis et veritatis fundacia illustratiõe
Prima p eius affluentiā tota dei ecia ex eruditis fulciē decoratiõ / de nitro
dictum. & coꝝ ps. hexaplon. tronus eius sicut sol in conspectu dei. Et
sicut luna ꝑfecta. in ęternū. et testis in celo fidelis. Est nanq; sicut sol in conspectu
dei.
Ppo mistice splendrem et sapie limpitudinē. Est sicut luna ꝑfecta in eternū
Ppter veritatis caudrem et ꝑseuerātie longitudinem. et testis in celo fidelis
Ppter constantie tenorē et equitatis rectitudinē ut dictum̃ & coꝝ ecie qm̃gq;
Quasi stella matutina. in medio nebule. et qꝫ luna plena in diebus suis
et qꝫ sol refulgens. sic iste effulsit in templo dei. Est gr̃o dns ihc̃ cum
sede ap̃ca. Sicut lux / Sicut stella / Sicut luna et sicut sol / ꝑma ab xpo
procedit omnis radius et omnis splendor catholice veritatis / Caligo vō sen
tenebra omnis erroris. seu hereseos nūl falsitatis. pauitatis a sede ap̃ca nūl catholice
migꝫ processit migꝫ verbū lucis ꝑdictus xxxiij. q. p. c. a recta / hec migmt
et aplorū diuina traditio hec vera virtus que ꝑdicanda est et ꝓpagāda
genda / ac colenda atq; fidelitate ab omnibus tenenda. Hec est semita et aplica
mat. / omnium ecclarum xpi ecie que p dei omnipotentis gram̃ a tramite
ap̃ce traditionis migꝫ erasse probatur / nc̃ hereticis nouitatibus deuiando
subtrahunt / Sed ut in exordio norma fidei xpiane ꝓcepit ab auctoritatibus
libris sue aplorū xpi principiis illibata fide tenus manet / hic ꝑ dñi.
breuiter cognoscendo fides romane ecie. omnem hereseos destruit.

et mclam fcat. Et aut Sixtus. ca°. ayemor sm̃m. Et alioru omniu timz
fidei ḡp Romana ẽnedat ecia ut dr idem. ca°. hec e fides ꝑpria. Vtissime
xxxiij. q. i. Iste. q°. fons primus videlicet dns clemes. dn̄i ozius pelatoz
facta p dios Cardinal. qm erat Blaudias ptes alios no gradicentibz
qm fiut primus h propio ꝓpe pximitate adhesionem arcuit. arcuit. arcuit omi
die m flumie magnu. et magnas plimas redundant. Et m hac solemni
omissis e. Sed ille mysticus antixpus dñi ihu opante detexerit et ap
metur bi die. qz teste bto petro apło. sci. petri 2a. c°. fuerut p sendi ipse
ipso erant m vob erit aut ipe forsan. logies. de isto Bartholomeo
magri mendaces qm introducent sectas pditoms. et eu qm emut eos.
dnm negant inducentes sibi celerem pditionem p quos via veritatis
blasphemabit. Et m auaricia fictis verbis de vobis negotiabunt. quibz
iudicium iam olim non cessat. Et pditio eoru non dormitat dormitat.
Segnitur. ysolacio. Sed nomi dns pios & temptatone erupe. impios
vero in die mdicii cruciandos. reservare. magis aut eos qui concupiscen.
Imbibulant dignationem. contemptum. audaces. sibi placentes sectas
no metuit fuce blasphemantes. Segnitur. misa. Hi sut fontes sine aqua
Et nebule turbinibz exagitate. quibus caligo tenebraru obscuratum.
vana vanitatis loquentes. pellicuit in desideriis carnis eos qui paululu
effugiut. qui i errore conuersant. libertate illis promittentes
Cum ipi sint corruptoms. quo ei iste sit destructor veritatis et
ecce vanitatis ideo de ipo videtur. ipse. dns in. pr. iohis 2°. c°. dicens
Sicut audiuistis. qm antixpus venit. Nunc antixpi multi facti
sunt. unde scimus. qm nouissima hora e. ex nob prierut. Sed ex nob no erant
Nam si fuissent ex nob. mansissent utiq nobiscum. Sed mic manifesti
sunt. qm omnes non sunt nob ex nob. Certe ipe ei sanctoz̃ sine ppter
nam ambitione et malicia est in hoc excecatus. q ipe est magr. erroris.
Et fulsitatis. vt multo possit dici de eo. qz sue sanctoribus. id 2a.
ad thessa. ij. c. dbi scribit sic. eo qd caritate veritatis no receperut ut salui
fierent ideo mittet illis dns operatione erroris ut credat mendacio et iu
dicentur. oms qui no credidert veritati. Sed consensert iniquitati
Et si operatione istius bartho°. volumus hic confide conterile. detelare.
nō.
nō scdm Bartho°.
Iste est sedicoms. origo fonea scandaloru. radix omniu malorum. pre trans
gressionis. & ingratitudo. doctor erroris. & fallacitatis. magr. luxurie et im
pietatis. dux illarum sathanice. vanitatis. auriga malicie et crudelita
tis. pater negligie. superbie et elationis. Ostendimus ambitionem

et ℞ reprobationis nutrix tenebre · caliginis ℞ turbationis p̄ dilu
ppcarsis fictionis ℞ simulationis templi sp̄stuose veneationis sicā
rius virtutis mistice · et eq̄itatis / prenuntiatur et destructor ecce et xp̄iane
ac catholice veritatis / amator ℞ fautor ac fomentor hēretice pravitatis ·
℞ demū fimor ℞ p̄fligatio dīne acerbitatis ¶ Quid pl̄a ipe est ille
draco illa bestia ille p̄sens pha & ejus ore tres immūdi spūs eq̄nitis
modum ranarū fallaces signa et merit ad reges tre dyadē rebellos
m̄ plūd ad bellū magnū oip̄otentis dei ℞ congregant illos ℞ locū qui dicit
hermagedon · apc · xvi · c ¶ Iste mirabilis mirabilē bartholomeū e dracō q̄
pastinā p malicia ℞ p̄ astuciam opatur / Est bestia q̄ caret fide · q̄m
dōms catholice veritatis / Est p̄sens pha q̄ p ypocrisim ℞ p̄ ficta sanctā
suos adhērentes se dnat ¶ Tres vero immūdi spūs qm pcedūt de ore ejus
sunt tres negociatores ℞ tres impietates p̄ quas ipe satagit xp̄ianitatē et
vnitatē ecce destruere vt videlicet spūs falsitatis · ypocrisis dūplicitatis
et spūs simulationis et dolositatis / Isti tres tres spūs sive tres negociatores
et tres fraudes quas ipe mittit ad reges xp̄ianitatis diuise tre p̄ quos
spūs sen p̄ quas fraudes et negocias ipe informat reges diuise tre falsi
tatis ℞ malignē p suos satellites ut cogat eos ad p̄lium contra vnitatē
ste ecce cathe · et aplice vt dimittant turbam dūd manifestiter ℞ diu
turnant vt sic pronocet nam ℞ indignatione dei oip̄otentis ad bellū magnū
indicij finalis ¶ Locus aut in quo ipos congregat vocat hermagedon
p interpretatiū obsidens tempestas / q̄ p̄ fortia fraude ℞ dolum / Et p̄ fraudē
℞ dolū suorū fautorū conseget in mentibus quorundā regū xp̄ianitatis /
temptatio ℞ efficacia utp̄ dubiū ℞ ambiguitatis de veritate / de qua
veritate non deberet dubitare neq̄ hesitare cū videant duos cardi
nes solū hui⁹ q̄stionis eligendi summū pontificē / Et sicut quale electio
valeat nō valeat / Et sicut quales sint celebrata adhē dño · cle
menti vi⁹ · et eidem fidēr obedire / Et videant etia q̄ omnes dñi cardinales
electores summi pontificis p̄ quos reges xp̄ianitatis et vniūsalis eccla
de consuevit electionē summi pontificis ℞ in sit legitima
nō illegitima et an debeat acceptari nō / Respicy ℞ no acceptari omnes
Siquide de electione querit bartholomeus quondā sanctū archiepm et dnm cle
mentem vm̄ xp̄i vicariū adhēsimus ℞ obedimus ipm vere xp̄i vicariū
reputantes · spē nō bartholomeū tangē sumus ℞ apostatricē
et p̄sentē aplis sedē vacare · alios cardinales / antiquos veros cardinales
et veros electores summi pontificis derelictis ¶ Iste q. dū suos sanctos

est fabricator mendacij Job. xxvij.° c. et ij tales loquuntur sapiens ecclē p.° dicens. Deus ait meus ut stultum pendentia atq; detrimia errores sp̄s et stultitia
Et eccl.ēs hyp.ō ca.° Deus ait meus ut cognoscerem impietate stulti et errorem imprudentiū Et p̄mo Isaie xxviij.° Vere dominus possidebit gentes de isto mitrus p̄ antiphr.m eccl.ēs
x.° c. Insaniens verbū eius stultum et nouissimū oris illius error pessimus.

descripto antiph.m

Ictum describit quidam dñm

magne dignitatis et reuerentie que e de natione et de loco emps
antiph.m oriundus Et qui optime nouit ipm ex p̄sona rei eius multa
et demerita dicens sic. Hic est hunus seditionis artifex et totius stasmat
inuentor. homo quide superbia inflatus auaricia rapax luxurie seruus
vmolentia temulentus. liuore immudus libidine maestrosus et crudelitate
violentus. Cunus vultus vsynax. toruus aspectus. pallor in facie tremor
in labijs. stridor in dentibus. in ore sp̄e verba lubrica. spe effrenata cupidita
manus ad cedis violentia prompte Et in gladio alienande vite. odio ty
rānice animose mentis armate. homo impio nulla religio. nulla fides.
nulla in operibus mia. nulla in moribus disciplina. cui leue e mendacium
diabolus religio. sacrificiu turpitudo. homo qui discordie fauore exercitu
ecclam scindit. fidem destruit. pacem turbat. caritate distipat. ecclam sanctam profanat
hostis ultare. adhuc sub sacrificiu xpi rebellis. pro fide perfidus. p religi
one sacrilegus. in obsequens suis. filius impius. frater inimicus. una
una inexplebilis. rapacitate insatiabilis. auaritia. et tempore superbus. tu
more inflatus. Legis ad conflandā seditionis incendia turbo et tempestas
stas ad fidei fidenda naufragia. hostis quietis. tranquillitatis aduersarius
pacis inimicus. hic ille. Et ipe mala p̄dicta et mala alia dicendi quoz
ipe est artifex et magis. videtur. hic significatus fuisse p illam bestiam de qua
legitur. apc. xiij.° ca.° Vidi dt. Et stetit Johannes. vidi inquit de mari bestiā
ascendentē habentem capita septē. et cornua decem. Et sup cornua eius
decem diademata et sup capita eius nomē blasphemie. Et bestia quā vidi
similis erat pardo. et pedes eius sicut ursi. et os eius sicut os leonis. Et
dedit illi draco virtute sua. et potestatem magnā. Et adorauerunt bestiam
dicentes. post bestiam et adorauerunt bestiam. dicentes quis similis huic bestie. Et
quis poterit pugnare cū ea. et datū est ei os loquens magna et blasphemias
Et aperuit os suū in blasphemias ad deū blasphemare nomē eius et taber
naculum eius et eos qui in celo habitant. Et datum e ei bellū facere cū
sanctis. et vincere illos. Et data e ei potestas in omnem tribum. et populum et linguam

et gentem et adraunt eam omb qui hitant tram quoru non sunt scripta noia
m libro vite agni qui occisus est ¶ Nobi Si singula punicta pndere ntur describ
iste intrusus tangit reprobus ppe xpi vndiciones
¶ Primo em describit gm ad catholice veritatis ignorantia in hoc q dicit
bestia vidi inquit de mari bestia astendente i de mundo pleno amaritudie
pene ¶ Deinde describitur gm ad sue vane tallibitatis fundu sententia q dicit q
bestia quia vidit Similis erit pude qui sit pellem varia
¶ Tertio describit gm ad sue tenacitatis ptinacia q dicit q pedes eius Sicut urs
ursus enim pedibus i brachiis firmiu tenet
¶ Quarto describit gm ad sue auditatis insaciabilem concupiam q dicit q os
eius sicut os leonis qui est animal torpe i magni appetitus
¶ Quinto scribitur gm ad vlis impietas inuenam q dicit q habebat capitib bestie
¶ Sexto describitur gm ad infernalis potestis influentia q dicit q draco
dedit ei potestate magna Et admirata e omnis terra post bestia
¶ Septimo describitur gm ad sue sodetatis adherentiam et sentencia q dicit
q eu adorauerunt omes qui habitant terram quoru no sunt scripti noia i libro
vite agni ¶ Octauo describit gm ad sue Rebellionis et pranitatis nequitia
q dicit q aperuit os suu in blasphemias ad eu blasphemare nome eius et ta
bernaculu eius i e ¶ Nono describit gm ad sue usurpationis et audebitatis
pfumptionia q dicit q datum e ei fac bellu ad sanctos i vincere illos
¶ Decimo describit gm ad sue dominationis et sublimitatis usurpata magnu
ficentia q dicit q data e ei potas in omem tribum et plebem et linguam et gen
tio ado Sed adoratione ¶ Undecimo describit gm ad sue mercedis retributionis
ammissionem q dicit q habebat indignatu multu ¶ Iste q antippa xpi
emulus veritatis i amicus et alipsimus subsitatis e Reprobandus et detestandus
q teste bto augustino Error cui no Resistitur approbatur Et veritas cui omnino
desensitur opprimit Lxxxvij di Et btus Johes dicit et ita Seneca q pro
dest e veritatis non solum qui mendacium pro veritate cognitum sed eia qui
no defendit veritate que impugnatu cui oportet Et in prologo sup totam bibliam
dicit sic Error quippe hereticus solum sibi prodest set qm he difficile xpi ecclie
nullo tm nocet si destruentibus no Resistat unde de illis qui Resistunt destru
entibus ecclam videtur loqui ille sapiens ps. daniel xij. Docentes qm qui
iustificauerit sulgebunt tqm splendor firmamenti et qm ad iustitia eruditi multos
qui stelle in perpetuas eternitates et ps. ps. p. Beatus bir qui no abut i consilio
impiorum sed via ps. no ste. scl. ca. pe. no. sedit. Sed in lege dni fuit de eius scl
lege eius die ac nocte Et erit tanqm lignu quod plantatu e. sc.
¶ Dicamus igitur q iste intrusus pseudo apostus et Antippa
¶ Est primo impugnator tm hoc veritatis et dilimtarius ignorator ecclie bm
tatis de quo potest intelligi in sensu mistico id actum xiij. Immediate

quendi unum pseud. xpm / et 2a. & dar. xp. nam huiusmodi pseud. xpi sunt operarij. subdoli. transfigurantes se in apostolos xpi. Et no mirū. ipe. n. Sathanas. se transfigurat in angelū lucis / Et io iste describit tēp bestia. ascendens de mari q̄ fingit se errorare fidem catholicā veritatis. Est 2us. simulator z zelator false calliditatis q̄ dicat q̄ ista bestia similis erit pud. ih̄u. que. ieme. 2us. c. arguet te malicia tua z auersio tua increpabit te. Scito z vide q̄ malū et amarū est reliquisse te. dnm deū tuū et no ee timore eius apud te. a seculo enī confregisti meum iugum rupisti vincula mea dicens non seruiā. sed in omni colle excelso et subter omnē lignū frondosum tu prostrata es meretrix. ego autē plantauī te vineā electam. quō conuersa es mihi in amaritudinem vinea aliena. Et ideo dicit dns. ecce ego ducam super te populum fortem et gentem antiquam gentem cuius ignorabis linguam. nec intelliges quid loquatur. pharetra eius quasi sepulchrum patens est omnes fortes. et comedet segetem tuam et panem tuum. quem deuorabunt filios tuos et filias tuas. et pecora tua et armenta tua. et vineas tuas et ficos tuas. et conterent ciuitates munitas tuas in quibus tu habes fiducias gladio. Et ideo dicit dns. ecce ego ipse adducam super vos gentem de longe domus Israel dicit dns. gens fortis gens antiqua gens cuius ignorabis linguam. nec intelliges quid loquatur. pharetra eius sepulchrum patens est omnes fortes. et comedet mess

manentes ꝺmnites ꝺme- bemgni te prodiores proter-m timidi ꝺnites
quidem spem pietatis virtute aut eius abnegantes et hos deuita ꝺequit
quemadmodu et iannes et mambres restiterut moysi ita et hn resistunt veritati
homies corrupti mente reprobi circa fidē sed vltra no proficient nsipiam
eoꝝ manifestu erit oīmbz. Et 2a ad timothē sed ē. aut aplus multū pro
ficiut ad impietate et ꝺmo eoꝝ ut cancer serpit ꝺ impietatis q ꝺicat q.
habeat capita. vij. te. Et
Est Quinto patriarcar et iudicior dmi sabaoth
mh significatem septem bona que sit capita oīm aliorū q ipe ponit
scandalu in oībus locis ecclīe transferēde ꝺmos orthodoxoꝝ
eccliaꝝ tocus ecclīe et ydola eoꝝ suos fautores legimus libris
ꝺmi. m hr nba et hnitur ecclīe q. m. c. transferūt veteres mgnt scru
tatis hystorias meminisse non possūt homines scidisse. eccliam et de domo dni plos
sed nvisse preter eos qui sacerdotes adeo pfecti sunt fuerunt. et pphe et
speculatores ista gs. dertimini in laqueū tortuosum et ꝺmibz locis pone
tes scandalū hr ille. Et 2a petri pe ē. dicitur in pfna dcre contra les
Non enī inditas fabulas secuti notum fecimus vobis dm nr ihū
xpi veritate et presentia sed speculatores facti illius magnitudinis
Est Sexto exercitor et ministri infernal potestatis q dicit q ꝺnaū ꝺd
ei potestatem magna et admirabilē super terra. post bestiam Iste cui bi
segnasse. p illud eorum vinū modicū et factū est grande pū nūdie et tota
orientē et ꝙ fortitudiem et magnificatū est usq ad fortitudiem celi Et
dicit de fortitudine et de stellis. et contristauit eos et usq ad primatē
fortitudinis magnificatus e Et tulit ab eo iuge sacrificiū et eicit
locū sanctificationis eius Robur aūt datū est ei pro pctis et prostrauit
veritatē in terra fecit et pperatus e Illud eorum est iste intrusus antipa
qui inde p suas varias fraudes et dolos et p metū mortis meruit ꝙ
duos Cardinales magnificatus e usq ad principē magnitudinis hoc
e usq ad summū pontificem apice Et abstulit iuge sacrificiū non quide
auferendo potestate ordinis sacerdotalis sed potestatem exercitia ordinis q
ꝑm dictum augustinū sismatica dare conscarit sed petunt mortuli. unde
tunde q ab unitate dcre catholice recessimt Et ideo tanet exercitione
ordinis sacerdotalis Et id ꝺ dat ea ste thomas i summa q. xxxix. articulo
tercio Et misteriose ssp ḡtum sanctorum ꝺ. xxvij. Et petrus lauretanꝰ
dmcentius. et johannes dmi ty dcre formia fuerit ordinandi et m

Confirmed ¶ Et isti sancti imitem· p̄a· q· p̄· c· q̄ quid aut aliquid dixit mo etiā
sicut spūs sc̄s non accipē mīst nīri etām / ita extra etām nec accipitm·
neq; dicitm· ut· xxxvij· q· i· ctō· audiamus / iste ecc̄s dicent & mitt̄ docere
locū sanctificationis· eius & stellis celi scālēs / catholicos ecc̄ēstice vnitatis
vnitos· p̄secuēd & pos adse vnend & ab vn̄te ecc̄e sancte catholice et ap̄ce
separand / et ppē pam / robm· datiē ei / et prostant veritate m̄ eia q̄ ipe
p̄rosē sed tamē non p̄ficiet q̄ ipe prostrabit· cū vinculis sanctorū suis
& q̄rum confringam̄ corpa et exaltabim̄ cornua sancti scribe p̄s lxxxix·
Et ro subiūgitm· mīsa m̄ signum p̄tā damnabis vn̄· c· sic dirigetm· dextra
& manus eius & c· et sine manu conteretm· q̄ eius dextra extuosetm· et
dē operatione & vntute ayimetm· q̄ scribe· 1ame· xxxvij· c· non mīsit
te dns· & tu considera septa pplm istū m̄ me dano ¶ Idcirco hec dicit dns
ecce ego emittam te a facie terre adiuuis eni dum loquutus es et zach· m̄· c·
p̄sende ephas et spūs mundi auferum de eia

¶ Est Septimo· decptor adhentis societatis q̄ma dicat q̄ adnumunt eidem
quietant· tam quorū nomina non sūt scripta libro vite· et ista sūt illi q̄
sibi adherent p̄ abdiam et sibi reuerentiā exhibent tanq̄ deo vicario
xpi cui ēt sit apostaticus non apostolicq; q̄ p̄ metū cadentie manifestatem
dicū sunt electus et ideo dr̄ q̄ eorū nomina non sūt scripta libro vite·
contra quos loquit̄ aplq; ad Rom· c· dicens· Commutauerunt veritatē dei
m̄ me dacio & coluerunt & seruerūt creature ēt creatori qui e benedictus
in sēcla sēcloꝝ· Et p̄a Iohīs· c· multi p̄sendi ēt hec exercitū dnūm & q̄
sultant ista tales & p̄ tm̄estate verba libi augusti· lib· de fide cath· et symbo-
lū & fratres· c· firmissime firmissime nīgnt tenere & confitent dubitet
omīem hereticū ut stigmata cui diabolo & angelis eius etūm ignis mādo
purificabit· ait ¶ Et subdit̄ misa omi homi q̄ ecce cath· no tenet vn̄·
neq; baptismus neq; elemosina ēt libet exposita· neq; mors p̄ nōe xpi sustepta
p̄desse potest ad salutē h· ille·

¶ Est· vnū· desensatiue rebellionis & inique pranitatis q̄ dicat q̄ apparet
ab sūd m̄ blasphemias ad deū blasphemare nomē eius et tabernaculū
eius· & eos q̄ sūd tabernaculū contra q̄ & suos sanctores et suos
sibi similes· loquit̄· aplus· ad Rō· p̄· c· dicens· Reuelatm· ira dei
sup omīem impietate & iniquitate hominū eorū q̄ veritatem dei
in iniustitia detinet q̄ q̄ notū est dei manifestū est illis ¶ Sūd vēs
Iheronimus in quadā epla q̄a tales sunt heretici· et dicēs & habentes

xxxm q p̄. Quoma betus ores fuisset ꝛ Dessiodat ul cesset fatistat
nignit nidia Romam culmus cedit ambiao cid sucessore pistatoris
displi xpi loquor ꝫ dicit pe qma sarlebat dū pe contulgne dd antiqm
mtrissim ꝛ subdit Ego nignit nullid primd nisi xpm pegnes hoc edm
tie ꝛ cathedre petri cōmone consortor sup illā petram fundata ecclam
sao quicqz n eō hanc drmd agnd cōtederit phanus est Siquis m
archa noe non fuit pibit Regnante dlissimo et mira dicit quicqz tetu
no collegit dispgit hoc est qm no est mt xpi antixpus est hec ille
Est nono uctre bone patoms et cudelitatis qz dicit q faciebat bellum
cid stis et to ꝫ xpm ꝛ sibi sles et suos fautores loquitur optie ille pphā
rtimas nono c dicens dns spuq aprxio suo Secusto diat ꝛi omis fre
sno no head fidem qz omis frat supplantas supplantabit et omis
inimicus fraudulenter mcedt et dentate non loquetur dduerunt
end lingua sua loqm medacid ut inigne agent laborauit et p̄ xpm
xxxm c Sb mpio egredietur mpietas Et malachi mo c he dispicati
sunt facientes impietate qui tales dicetur loqm dns augq ecclie
xxxm q p̄a c Ubi Sana fides ubi est sic ubi Sana fides non est non
pt de mstra a pe mstus exosa & dmit neq stismatici aliqd sibi ex
ista uide pmittat qz sibi Ubi caritas no est non pt de mstra a dilecto
end pxmm malid non optatur Quod si stismata hretica ul stismatici
hrent non dilamaret corpus xpi p c ecclam hec ille.
Est decimo usurpator aplice dignitatis ꝛ sublimitatis Et ꝫ tles
loquitur nicholaus ppa ecclie xxxm q dicm c omis dicens sit carta
medid capli bid nignit dubid non est qz quicqz contra ecclie ens sunt
detrahit m ecclam institia facit Quam aut Romane ecclie pmlegid ab ipo
omnipotente cetum capite tuitio auferre conatur hic pcul dubio
m hresim labitur Et ad ille docetur Immistus hic est dicendus hreticq
fidem quippe violat qui adhesit illam agit quie c mater fides et illi
contumax Inuentus qui ea omnia cetus pbilisse cognoscitur Non
sanctus ambr In omnibz segui magistrum satis ecclam Romana consi
tetur hec ille Et dns augustin contra manicheos ita dignit Dum
ecclia xpi mordid aliqd prauitz ꝫ sapuit Dicorrecte sanctz de
sanctis retitz supiant Resistunt germanter quicqz pestiferum ac morte
ferum deuincta emendare nolunt sed defendere psistunt hretica sunt

ẽ. i. et ymtm ista ruba xxxm. q. m. Item gregorius multi fuere nl
uelle nl posse transgredi aplice sedis precepta nec nie dispsationis
mysterium quod secm diam caritate aperiet. c. hr. xxv. c. Nulli fas est
Est igitur iste mirusius antipa usurpator aplice dignitatis et sublimi
tatis. Et ro dicitm. qm e ei data potas supponem tribus regibus et hispha
gyrolte et. a quo e. certe no dicitm. adeo. Sed adrnone. Et io ipe habet
istam platem secm sue falsitatis conditonem. et no sm veritatis mysti
ficatonem. Vnd dicit beda sup mt. sic. quoniq ab vnitate fidei vel societa
tis petri apli quolibet semetipos separauerint nr tales a vinculis peccatorum
absolui nec ulla pnt Regni celestis ingredi. c hr. xxxm. q. v. c. quoniq
Est vndecimo et vltimo Retributor iuste Retributionis seu falsi Retri
butionis et dignitatis qr dicit qd sup arma habeat decem diademata
Et significat vnitates et dignitates et platones quas ipe confert suis se
quacibus et complicibz que quide ipe hr et dat Non secnd veritatis mysti
ficatonem sed secnd sue falsitatis ydiotne. Et contra tales loquitur
gregorius vtr dicens amputato totius usurpatoris excessu nullus
presumat que sibi no videntur. ee concessa ea que sunt ab aplis eorumq
successoribz instituta. nulla desidia negligentia. nulla dissentione
violentia. nulla constatione turbentur. et hr. xxv. q. v. c. amputato
qr ut habet ibid m. et Imperiali. ea que si leges sunt non solum inutilia
sed etia pnicia sunt Nam Rescripta. si ius elicita laboribus
Judicibus precipue Resistatur dicit imperator Unde dicit gregorius
Si ea destruerem que antecessores mei statuerunt non constructor
sed euersor iuste probarer. testante veritatis voce que ait omne regnum
in seipm divisum desolabitur. non stabit et onus sua et lex adhuc se
cum destruetur. c hr. xxv. q. v. c. Si ea Item gregorius moralibz
ex pola ecia cuthol. veritas asserit. Nam et petrus moyses penitus
videri spaciem contempletur. qr nisi quo fidei soliditate tenuerit diam
presentia non agnoscit. Regina soliditate dns dicit sup hanc petram
edificabo ecclam meam pola quippe est. p quod dns eius sacrificia accepit
libenter. que sola pro errantibz intercedit fiducialiter. Unde ecia dns
dicens de agni hostia precepit dicens. In una domo comedetur nec
offeretis de carnibz eius extra foras. In una namq domo comedet

ꝑ in bnaq ecclr catholicā vera hostia redemptoris immolatur de cui
mḡ dero eius dna lex offerr foras phis qua dare sanctū cambus detat
tola e qne intruse positus hūdi cuitatis compage custodit / bis e agna
dilunr archa qnd ad sublimia substulit / sms aute quos ē archa in
uent extinxit hr ille / Hic gr e qn dut et qm accipt illa dyadēmata et
dignitates bnficia et plationes ab illo intruso antixpo extra archā est
qua ē ecclr dnitate eid oledant a ꝓtenad exhibeant apstatice et no
apstolico bid ḡ tles e sibi smules et fantares fiat ber bid ꝙhe ꝙ sive dicetis
ysay xxx ꝙpulus ad nrtudiad provocatus est et filii mendaces / filii nole
tes audire legē qui dicit videntibus nolite videre et aspicientibus no
lite aspicere nob ea que recta sunt / Sed loquimi nobis placentia / vi
dete nobis errores auferte a me bid declinate semitā. cesset sc̄a ī fac
a facie mea. et io Sequitur in eode ca Ecce nome dni venit de longinquo
ardens furor ei⁹ et grauis ad portandū labia ei⁹ / Repleta sunt mdigna
tione et ire ei⁹ qui ygnis devorans / Spus eius velut torrens
inundans ad ꝑdendā gentes in nichilū et frenū erroris qui erut in
maxillis populorū hec ibi

Aliud capm

Ex omnibus istis supradictis talem sano Salomonem
presumptum thesmia concludere / Ille qui e alipnus veri
tatis et effigiator impietatis et falsitatis / talis meditatur veri
tē et detestatur impietate et falsitate / Ista patet ꝙ dicta et ꝙbata / Sed
Sapiens e alipnus veritatis et effigiator impietatis et falsitatis patet
ista qua ali⁹ non esse sapiens et ꝙbatur. ergo ex supradictis. ḡ. sapiēs
meditatur veritate et detestatur falsitatem et impietate et ꝯ dicit
verba thesmatis qui assumpti / veritatem meditabitur guttur meum
Vult sapiens et labia mea detestabuntur impiū

In quibus verbis tria breuit ostenduntur

Primo cum exaltatur primū catholica et explita splendet ḡ veritate p°
Deo exercitus offundit angelica et veridica fulgoris ḡ meditabi guttur meum 2°
Tertio offertur superficiū nustitie et viridica vigoris ḡ labia mea &c. 3
Primo. ḡ. ostenditur certitudo magnitudo et claritas ḡ veritate p°
Deo ostenditur magnitudo operatiōis et clarioris ḡ meditabitur guttur me 2°
Tertio certitudo correctionis et fulgoris ḡ labia mea detestabuntur impiū 3

In primo videte ornamentum sanctitatis. qz veritatem
In secundo videte mamentu humilitatis qz medr qui me-
Sed mystico videte medtamentu fiditatis qz la mea de ipm
In primo e prodigiu patenter ostensum. qz veritatem
Videte est suffragiu diuinae impetid. qz medr qui me-
In tercio e fustidiu prudenr despectu. qz la me de ipm
Ostenditur res miranda prodigii r stuporis qz veritate
Impedit res gratiss habdna valoris qz medr qui meu
Concludit res mira fustidn et orroris qz la mea nr.

Nec. gz. ondit
si quodd pdr
gud mutande
nomtatis qz
dicit veritate
Impenditur
si quodd subra
dud rtmande
mutatis. qz me.
gz. me. Subiungz
si quodd fustidiu

Vitande fingnitatis et ro dr. gma labia mea detestabunt. Impnd.

Esta simil prosequed est stendu q ille m aliqua detenia dr nullo Impius
e mgnis. et declinas vid veritatis errore eli.

Quando exppsito fructid affert pmiosid de qno nulla hr scie r veritatis plen
tudine

Quando ordine debito de mittit de eo qp excedit sm suos magnitudine
Si exercio insudauit. qp no fuit ad sm actus firma certitudine
Et qn benenoso facilo derid pdit r infringit fidei rectitudine

Quod pmu loquitur aplus ad eph. iiij. t contra tles dicens ja no simg
pmuli fluctuantes r circumferamur omi vento doctr me i nequitia homid
in astucia ad circumuentione erroris veritate facientes i caritate crescam
Tullo

Propter sedm dr. 2a. ad thessa. 2o. ca. 10 mgnit aplus mittet illis deus operatoz
erroris ut credat mendacio r iudicentur mendacio oms qui no credit veri
Sed consencerit Imgnitati

Propter. qm dicit qui tales stupre. dr. ca. errauimus a via veritatis r mstitie
lumine sno illuxit nob et sol mstitie non [illegible] nobis.

Propter qd dicit qui dr. ysay. xxxv. ij tales. ecce ego adda ut admiratione sacad
populo hmc miracla grandi r stupenda. pdibit enim sapia a sapientibus.
et intellectus prudentu eius abscondetur.

Propter quod dicit beatus paulus reprobat quosdd pr. ad thi. pmo. ca. dicens sic
ih precepit cuidd tibi ut nullites fabulis hmdi mulcta huius fidem et bo
nam conscia qua quidd repellentes circa fidem naufragauerunt ut eni
am aplus ipe pr. ad. thessa 2o. ca. Exercitacio aut non est de errore nec p
fabulo. Sed sicut placatissimu deo ut crederetur nob euangelizz/ ita
loquim. no si hoib. placentes Sed deo qui probat corda nra. bene pno
nes mei absque mendacio scribitur iob. xxxiij. ca. gz. filii hominu usqz
quo graui corde Et quid diligitis vanitate r quaeritis mendacium po nr

Quando ex suo ingemo subsum fingit quod gignit habet et falsitatis
turpitudinem

qz Barbitur pribroru xxv. q qm congregat thesauros lingua mendacij
vana et evolvit est et pnigetim ad laqueos mortis et pdicior xxv. Dr.
q testis falsus non erit impunitus et qui loqmtur mendacia pibit et pd. Dom.
Dr de evacuatione z mendacio animabnitem z consimiatve i tm consilp
niatonis et no erit Studiant q. tales stigmatis veritate dfentes
sapiente dicente eccl. xxxiiij. sme medacio ogpignabitur verbum et
stipia m ore fidelis complanabit Isti z tales m dcterma sua sunt impi
z iniqui viam veritatis dfentes et errores semantes z Famosie assigt
sapies sapie. 2o. cs dicente lis cogitaulnut et errauluut expectant enigmata
liaa eoru et nescierut sacau dei neq mercede ffanerut iustitie nr iudicauit
honore alarum scarum.

capm

Sane questio quedam Veruana

orbis partes inter ytrianos ventilatur in qua de aliqualitate
illius nullius electionis ymo potius nominatois sce Rome & bartholo
nico olim archiepo Bareu agitur ac mea q electo pdicta tpo sme nulla
onditur z ostendere intuit q sit aliqua spe qnde quo dno iohi de bulgano
inter a scribi Inqua qnde spone qnqz pdce impietates et impiae ma
nifeste inuenitur atqz claue ut pz intuentibus dicta enis de quo est in
randum q tantus ho in tanto facto tanti ponderis sic exorbitauit et fecit
alios deuiare Nã aliud e de simplia bufiao z aliud e de ypate seu de simo
nie pontificatus Nd adnotatus dffendes bnd intrusit in aliquo simplia
bufiao no tm agit perpetuz pz perpetua agit dffendendo intrusi in ypatu
q adh Secuit dfendi z pcialit totius ytrianitatis quod no sequitur
ad alios dfensione Igr predictus dns phes in pdicta spone erravit et
alios errare facit

Primo q ex ypotesi sua asserit pcalosum de quo nulla hit veritatis plen
tudine
Secdo ordine ordinem debito semouittit de eo q exaudit sui ffius magnitu
Terno ex dicto nigemo falsid singit qdz egigitur labis z falsitatis turpitudine
Quarto ex dicto sue addunt qz no fuit actus firma et stabilem
Quinto venenoso facinore verum qneritur et mfingit fidei rectitudine

Iste sunt qnqz impietates quas potius Rvallige expositis suis positis z pdcis
honie et qnqz flutuitates z impietes pcalose tas sibi q end tote ytrianitati
q quas pdictus dns magna partem ytrianitatis bilicauit et obumbra
uit veritatem et magna partem ytrianitatis traxit ad sismaticum

nem

primitate · et ad pure predicti bartholomei ecclam dmendā et tricam
manipulerie dñi nri ihū xpi · stmendā / dirupeā et parcendā ꝙ salua
sua gra facere no dbuit / ꝙ no dbuit ignorare verba bibam ppe / que hūt
xxmy · q · my · c · qm alios dbi dr sic qm alioꝝ offendit errōe nullo dig
nabiliōr e illis qui erant qua no ille errat solid sed ecia alios offendit
cula error ꝙ pauit ꝛ confirmat ¶ dñi qua magis errois e non tantum
hereticus sed hesiarcha dicendus e hō ille · nc dbuit ignorare cū · ego · &
hereticos dyantanus nc penas contentus ꝛ mre ecclie fautores hereticorum
et defensores eoꝝ nc caplm firmiss · bn · iste · dns · Jo · dicitur · ecclie
signatus p illam bestia & qua legit in · xpo · xmy · c · quod dicens se esse
ꝙ dicendū e ꝙ tantus ho crederet · dicimꝰ hūc dolose aliā bestiā ·
ascendente de terra et habeat cornua duo similia agni ꝛ loquebatur · sicut
draco ꝛ faciat ītram et hereticos eius adorare bestiam primā et faciat signa magna
de celo ita ut faciat descendere de celo ītram et decipiat habitantes terram
ut faciant ymaginē bestie ꝛ faciat pusillos ꝛ magnos diuites et pauperes
liberos · ꝛ seruos hīe caracterē sc̄i in dextera manu · aut in frontibus suis ·
¶ Ista bestia e dns Jo · p dictus · qm bn de scribitur · tanq̄ bestia qua hō
passu taq̄ bestia ignorauit catholicā veritatē · que e ꝙ uno certe ꝙ deste
aplo · ꝙa ad cor · my · c · dns hmoi sti execrant nietes nisi de illud ut non
fulgeat in eis illuminatio euāgelii glie xpi que e ymago dei ¶ Iste habet
duo cornua · similia agni ꝙ quada simplicitate agnina pretendit se hre
bonū ꝛ celū ad romanos ꝛ ad ornatū ste matris ecclie catholice et aplice
et in doctrina ꝙ loquebatur · sicut draco ꝙ ipe astutie et dolose fuit loquutus
in pdcō bono · et sicut draco verum · astutus ꝙ in · xpo · fuit · iste fecit ītram et hereticos
eius pusillos ꝛ magnos diuites ꝛ pauperes ꝛc̄ · adorare primā bestia hoc
reuerentia exhibere et obediam impendere ipme bestie · h · est bartholomeo
pisano antipape · p sua fatuam doctrina et erudimone et sic fecit descendē
ignē de celo · glie · videlicet dire indignationis et furoris ī illos qui
adorare obedire a venerunt · dicit bartholomeus antipapam · et decipit habi
tatores terram pter signa que faciebat in conspectu bestie · h · est pter ymagi
ones falsas quas fecit inducendo ipsum ydolum
¶ Sic fecit ꝛ facit omnes pusillos ꝛ magnos diuites ac̄ · hīe caracterē bestie
in dextera manu · aut in frontibus suis · hīe caracterē bestie · i · manu · hīe
obediam ad stimam antipapam in operibus et in factis · sed hīe caracterē in fron
tibus nichil a · e ip̄ defendere fortiam eius ꝛ opinione pinaciter et constanter
contra quelibet verū catholicū ꝛ fidelem · que omnia iste dns fecit p suam

falsam doctrinam et psuasiones seductorias et fallaces Et ideo nito
ussimus & cor^a iob. xxxvbus.

Omnis e iste molliens smas spiritus sp belit &c
Omnis e iste p que destruitur ppli vpiam doctrina spiritus
Qui est iste p que &fictum veritatis stia
Qui est iste per que extollitur salutatis stultitia
Qui est iste dissoluens smas catholice veritatis
Omnis e iste spuolens smas eccl^e vnitatis
Omnis e iste molliens smas modeste a monastice honestatis
Omnis e iste spuobies smas dyalectice facilitatis
Sermonibus imperitis facta inprudenter & appetito putend
Falsa irreuerenter et publice amittend
Sana sacenter & deliberato animo corrumpend
Quam sacenter & modeste & debito psequend

Et qui e qui be iste spuol wens &c
Fenda gmete lugubri et lamenta bili ressero Iste e in lectura olim doctor linosus nisi vere doctor tenebriosus Iste

Iste e olim doctor & mr^s nre magne reputationis nisi vere doctor magne confusionis Iste e olim patenter zelator catho^e veritatis nisi vere prenarrator vnitatis catho^e Iste e em qui quasi factiuitates et impietates pretactas mysteria vpiamitatis et errata multitudine seminauit & corda multorum mysticum quantum in eo fuit inficere nitit et a trinitate catho^e vnitatis reuocauit Quequid quasi factiuitates falsitates et impietates in sequentibus diffuse ostendent^r

Dixi primo q ipe ex posito factu assit periculosum prout in fine ondetur & pro nulla habet sue et veritatis plenitudinis n^e notitia euidenter q pz
multis articulis sue pos qui in fine hone nra pnentur et reprobabunt^r

Quod dicit iste de illis articulis in fine pmedis qui sunt fundamentum ad plandum totu factu sup pro parte bartholomei quondam lauen archiepi
nulla hui veritatis et ste plenitudinis n^e notitie certitudinis probatur
sic/ qz ille no pt esse aliqua conclonem qm nesat applicationem propriorum sensuum immediatam ad ipam conclonem et qui ignorat totaliter
applicationem illarum earum et illorum quorum immediatorum et per se ad illa conclonem/ ista patet p aristotilem m^o post^o vbi ipe diffinit
quid est esse Sed immediata et p se ta electionis sumi pontificis e voluntas
diuina p[ro] ut ipsum diuorum Cardinalium/ ad mum consensus libere ipius
voluntatis eorum & ut pz xxxm d. c. inde dicit et ex de elec^e licet et
de electionibz lib^o b. c. vbi manus et c. fundamenta et hoc pz d. c. Sicut
pena et^c Et ista voluntate et ossum liberum dominorum Cardinalium
predictus dns Jo. ignorauit et applicationem voluntatis et consensus

liberu ad electione sumu pontificis quod pz. pmissas conclusiones que sunt
oppte conclusionibz z dictis dnorum Cardh Et sic p hns ignorauit uel
saltem dissuedit principaliter immediata et pxe tam illius electionis Et bz
istoz sufficiat ad ignorandu conclusione Sed sic ille qui ignorat
cam prestantem impedimentum sufficiens ad aliqua conclonem ignorat
illa electionem forensem pz ista &c Quia postq illa ta est sufficienter
impeditiua conclonis et ipe nescit id impedimentu p quod ipe nescit an
illa electio nulla ille effectus sit penitus nec ne non Quia sufficiens ca impe
ditiua electionis sumi pontificis &c dicto applatis militaris et metus
cadens mansuete uiru ut pz. m cap. xxxv. dc. minore dnd ihd et hoxix
dc. signis p una et c Et istam cam sufficienter impediente ipe ignorauit
ut pz p conclonez sua qua ipe dat ingressu conclone p dn cardinales in
conclaui existentes clausi qua completa electione Et postq eoa comederut
omni tumultu cessante deputis mpt ut dicit ennd bartholomeu uicariu sole
gerit in pfm Certe istu tumultu ipe ignorauit qz & facto sunt et tame ipe
dicit q ois tumultus cessauit iste igitur affirmat q nescit Iste ipe
no uidit propriis oculis qui nec audiuit auribz qui illum metu
cadentem mansuete uiru nec ullu tumultu nec dictione applatis nec
uerba dicti dns Cardinalibz p illos bandarenses nec p capitaneos
regionu urbis qui erat Rectores urbis qz ipe no erat tuc Rome qz
no habit notitia aliqd euidente necq certam Sed remisibi ignotam
Affirmauit Item quilibz ignorat consensu interiore liberum dnoz
Cardinaliu ignorat an illa electio fuerit uera canonica et legittima
pz ista qz consensus liber interior duarum partiu dnoru cardinaliu
adminus requiritur in illa electione pfali ut dr. cap. de elec. licet Sed
iste dns Johannes ignorauit consensum interiore liberu dnoru card
pz ista p aplm p. ad cor. 2o cap. dicente quis scit hominu que sunt
hominis nisi spus hominis qui in ipo est Igitur ipe ignorauit affectu li
beru interiorem dnoru Cardinaliu et sic ipe assumit fm periculosu
dogma nulla habit scie z ueritatis plenitudine nec notitia euidente
Et h ipm in facto tante ponderis z tam periculosu ostendit in ipo magna
impietate salua sua qui z magna fatuitate et indiscretione Et
deo gratias tales loquutiones uius apostoli p ad thimotheu p. c. Qui autem
aberrantes a uera si sint in uanilogniu uolentes ee legis doctores non
intelligentes neq que loquuntur neq de quibz affirmant Et sophonie p.
dicitur. Ambulabunt ut cecigena dno peccauerunt

Secundo dicit q iste dns p. ordinem debitu de sua committat de eo q excedt

nō

sin sensus magnitudine. Nam in predicta gone intromittit se de eo
q̄ mihi tacere non pertransire. nam ipse statuit penetrare formā et modū
electionis predicti Bartholomei olim archiepi Barien non hmōi respectum
nec credendo verbis nec scriptis duorū Cardinalium electorū et tamē constat
q̄ modus debitus penetrandi formā et modū electionis debitaq̄ celebrare
et credere electoribus nam facta taliter secreta non possunt plene aliter
q̄ electores. ex̄ de ybaconibz. c. tertio loco. Iste respondet dicit q̄ magis
standum est verbis dnorū Cardinalium in isto loco sic quod aliter quicquā
dū in corpore istius gonis curia medium narrando tu[m] false sed pro se
dicit q̄ Cardinal dixerit istud. Nunc possumus eligere libere quia
cessant tumultus addit ita et standū est verbis eorū. l. non aliter ff.
de. m. ff. quē et quibz. l. ꝓponit ff. de ex̄. actatoria. l. i. ꝑ. 18. q̄m nanc
de. ꝓmiss. Gaii. li. vi. de donis ad audiam. Et in facta fine sen dubio
solum sue gonis narrando et falsa sed ꝑ se. Dicit q̄ omnes cardinales vno
excepto dixerunt q̄ eligendi quia timor cessabat impressio. Dicit itaq̄
de standū est. cū hmōi assensus facta fuit in collegio. et nullus alius preter deos
timet de corpore possit. et ibi assertis et cognitis attestatur. et probationibus
c. tertio loco. et q̄ ibi notatur. C. de re. l. consensu. Ex igitur iste debuit
aliter penetrare modū et formā electionis quā dnī Cardinales tradiderūt
secreta ipse de intromittit. de eo q̄ expedit sin sensus magnitudine. Et tamē
ipse nec credit eis. nec recepit eorum verba. nisi mihi facit ad sue falsē
et impie opinionis apparentia aliquale. Ingno apparet q̄ ipse evidenter
dicit sibi ipi quia dicit q̄ standū est verbis et assertionibz. dnorum Card.
Et tamē ipse non stat in verbis eorū imo recepit oppositas conclusiones
et affirmat ꝑ quod hm̄i apparet q̄ ipse dns no. in hoc sint bene executus.
Iste videtur ee. mihi facto de numero eorū de quibz loquit aplus. ad quē p. c.
tradidit eos deus i reprobum sensum. etc. Iste igit dns nobis no potest loqui
nec de visu nec de auditu. nec de fama quia electionis tpis ipse no erat Rome.
loquitur q̄ audiuit ab alius nil aut fingit seu in aliquā fidē sibi nel
alteri missa. legit. Dnum aut Cardinal tempore electionis Rome. erant
ptes in conclavi conclausi in palatio ap̄ci euntes electionem de qua loquūr
celebrantes et pregentes omia que circa eos fiebant. etc. ad oculū contempla
tes et in suis pcordiis considerantes q̄. isti ptes loquūr et loquunt de certa fide
et de visu. Est igit credendū in hoc facto dnis cardinalibz plus et melius
q̄ alteri cuicunq̄ persone. quantecunq̄ sit dignitatis et q̄micunq̄ polleat ꝓpria
prudentia. scientia sen discretione aptet multa. Cum quia predicti dnī Card.
fuerunt predicte electionis electores. Et quis melius nouit modū et

forma electionis alicuius qua primet electores / Cum qr ipi fuerunt Soli-
di respensatores ponsia ponse omnibus esse / Et ad quos solos ptinet dare
consilium et prouidere de ponse esse / Et quis melius nomi facultet modi
de ponsionis · q̄ primet de ponsatores / Cum qr dnus Cardinal fuerit
vir̄ singulorum que · q̄ eos sad fuerit contemplatores / Ipi em sunt
quales q̄ grues et quocens bandarenses m̄ esse sp̄ns et post m̄ an-
clam aymas eis mtulerit / Ipi sunt qui sunt illi qui ad quelibes eorū
m̄ dnūd ꝑam venerit et quas aymas eis fecerit / Ipi em sunt quas et
quales cōmationes grues / illi capitanei regiond debis ipi m̄ clam
exmtis protulerit ꝑ addend · nisi mdilate eligent romanū nl ptā
liam / Et sic & alius que dicta & facta fuerit erga eos q̄ eos licet em
bandaren-sant qmd eis dymmt / Et coā capitanei regiond · Tame
Ipi soli sunt illi qui omia nouimt viderit audiuerit Et que eis
dntē mtulerit gelane · & postq̄ eā mtulimt dicta & facta extitit
runt eisdem Quare materia ista p̄mbz credendi est dns card
gr talia p̄mbz cognouimt vt possint dicere tu bte Johane quod bi
dmm & audimus & oculis nris p̄spexim̄ et manus nre contrectauit
hec amplectamur bob · ps 30 · m̄ · c° 2 10 · p° c°. Quod sem̄ loquim̄ & quod
vidim̄ testamur / Audiuerit eid giues clamores et cōmationes
eorū auribz mulcabantur / viderit ipli armati m̄sultationes / vi-
derunt anclam ad multas ptes / et securibz fractones · mtulerit etiā
cum dictis romanus audiendo eorū regnisiones · & dando eis respontones
et · eq̄ · Et hmo ꝑ solio · tangō · & sad prelatis loquentibz est credendū
sicut semp alius factū fuit / Nam tota ytalia tota regnes et p̄ncipes
prelati et alii · et barones nr̄i hierusalē certitudinē & vbi veritas ytā
nr̄ possunt hre nisi p dnos Cardinales / vbi em tota ecia credidit q dns
papa nr̄us est verus ꝑs · nisi p dnos Cardinal · Et sic & alius
Summus pontifices · Ipse igitur · Solus m̄ h̄ facto · et no dns Soli est ar
gendum · Et h̄ sufficiant ꝑ ad p̄mū punctū & sēd̄ p̄mcipū / Nam
& alius dicetur · m̄ gone cognouit / Veritate q̄ · meditabz guttur meū
et labia mea detestabuntur · impiū · vbi Suppea.

Explicit epla · contra bartholomeū · q̄mondū archiepm · barēn et eius
fautores & defensores. Incipit q̄ō eiusde & millitate sue electionis
seu p̄cessus loquendo sue nominationis &c̄.

Queritur vtrum secundū veri-

theologicam & canonica credentibus esse / Primus argumen
tatus m̄ electione Summi pontificis dnd Cardinales teneant

et. Debeant hic liberam voluntate in eligendo Cap. ecie & totius
ypocritatis. Et arguitur ad primum pterea. et p. q. no. q. libera volun
tas in eligendo dnm ppam ordinatur ad vitandu Ruina et destructone
ecie. ad vitandu dissipatone ypocritatis ut & se pz. Sed libertas eligendi
no tollit istud Ruina. vt patuit in electone bar. quondz Ravenn archiepi
Igitur &c. Preterea q. nullus libertur a statute. pter ritu suu. sed
ne msi sanctificati in vbo & io st. quod ad Po bn. c. vidua alia lege
tenebris meis & pugnauite legi mee. & captiua tenz me. & dedicete
in statute pter legem nullus tenetur hic liberam voluntate amittendo
& applicando. sic loquit in psona omnium viatorum. Et ultima pz. q. statutus
pter tollit libertate patenz aliquali. Igitur &c. Sic voluntas pt
cogi. Igitur no tenetur. ce libera. Consequentia pz. & antis pz. quia deum
aliquod cogens potentius voluntate. patuit eadem in electone Iustiniani &c.
Igitur &c. In oppm arguitur. sic. q. ubi est maius periculu ibi magis
consulte. magis prudenter & magis ordinate. ac studiose & diligenter
& prudendo ut & se pz. Sed ubi est maius Ruina ecie ibi magis periculu
manus & capite ecie. Quod si caput ecie fulgeat. & celestibus donis et sit
decoratu charismatibz. diuersarum gratiarum. tunc potest Ruina ecie & offor
mare. Si aut ecclesia patitur Ruina augebitur. omni die. & oportz
q. electores habeant liberam voluntate in eligendo. q. si no essent liberi
& eligendo ita cogerentur. eligere. reprobu & pessimu. sicut probu & fatuu
& insensatu. sicut sapiente & discretu et famosu & effrene sicut moderatu
mitte & mansuetu. Igitur &c.
Ite ora sunt clamat Hadrian. vidz. q. electores habeant liberu voluntate
in eligendo. Vide infra.

Ad questionē Respondeo

Vbi sic procedit.
Ma primo arguitur. de illegittima electione. Secundo de electoris
determinatione. vz. ad que ptineat determinare. An electio sit legittima
vel illegittima. Tertio arguitur de legittima dn clementis electione
Quarto de legitime electi potestate & dignitate. Quinto de libertatis im
plicita acceptone. Sexto de voluntatis coactone. Septimo de adiectur
orid oppone & secundo de reprobatone. Octauo de Rume ecie & ypocritatis
lamentatone. Nono de salubris & vtilis remedy inuentone et de
eius ordinatone. Decimo & vltimo de Pastorali opportunitate & respondeo
Quam & omnibz istis dictis sit mentio in q. ne & ideo sigillatim discuciat
do dico. Et sic erit finis totius istius ymmo tractatus seu libelli

Prima ergo est ista que est principale fundamentu in hac matia
et primus et principal articulus videlicet q̄ suppōto metu cadente
cadente mōstrante verū missio dñi Cardinalibꝫ in illa electione
barthō meī q̄onda archiepī barēn / vel q̄ illa electo barthō meī ipo facto
fuit illegittima et cassa irrita / atq̄ nulla Suppōto metu p̄dō / missō
electoribus p̄ Romanos Et h ergo plo p multas rationes hec clarioꝛes
videlicet q̄ electio barth · q̄onde barēn archiepī no fuit canonica sed
irrita et inualida et infirma Et hoc platur p° / inherentiali Sine dō
sus naturale pro mstructu anathemuli et Recta ratione p̄dēn fuit cuꝫ
hnano et diuino confirmatu Secundo platur fuit dño Tertio
platur fuit hnano Et alternatis vicibꝫ / nec dño nec alio Quinto
sic q̄ nullꝰ actus nr̄eglaris et a iure phibitus potest creare summū pō
tificem ꝑm dictamē et mstructu Rete rationis Cum ista
q̄ actus creans summū pontificem eō sit celebrior q̄ actus cuiuscūq;
virtutis debꝫ esse Reglatissmꝰ / et a iure concessꝰ et fuit ap
mtus et gratuitus / non meticulosus / Cum sit actus vtilis et nēcūs
tota xp̄ianitati Sed actus barthō meī non fuit Reglaris Sed nr̄eglaris
et a iure phibitus / Ex istis q̄ fuit celebrioꝛis q̄ Reglaꝫ iuris et q̄ phibito
nes canonicas & electione summi pontificis dictis a factis ut ꝑz q̄ vta
canone scripti xxxv. di. c. Inuole. dnd. et lx xix. c. Signis p̄nia nul
hnana gra / nil plat tumultu / nil militari / ite c. Signis aplice / et lic.
ep̄s & elc. c. vbi nams · Ex isti Cardinales · et c. fundamenta · ꝑz
dcz igitur illa electo seu notatio no potuit creare illud Bar-tholomeū
summū pontificem Secundo sic ꝑm dictamē Rete rationis electio
summi pontificis debꝫ fieri et celebrari Recto fine ho obligno absit et in
maculata et pura intentione et immaculata et pura mente Sed electio Bar
tholomei & electio debeat dicta / non fuit sic celebrata Igr no fuit electio
ꝑfecta Sed nams electo / inutilis et informis / inualida et infirma · a maiori
ꝑz · q̄ma tantus et talis actus debet ordinari et fieri ad honore dei et ad
bona ordinationem et utilitate tote xp̄ianitatis et ecce sancte dei Lex
fuit xp̄ianitatis nichil maculatum et infectū admittit q̄ scribit et pretiꝫ
lemtia xxx. c. q̄ oblata deo sint munda Ite lemtia xxvi. c. Sacris estote
qm sctus sum dns deus vr Et ps. xciii. ꝑbr lex dei immaculata conuertens
animas Et ps. c. Ambulans in via immaculata hic michi ministrabat.

ubi dicit Gregorius .ō. .V^a. sup ezechielē in pte 2^a sic sedet in templo
dei spūs dom opus maculā prave intentionis Et maxīe q̄ nad cōmul
dicit q̄ no debet irreligiose fieri quod p religione fieri precipitur nec
honore dei patitur aliquid maculatiz nec infectiū et p^a q. p^a annulū et c.
iure Et cōfirmatur p̄ jura allata i prima ratione Et p ista .bti summa
clarivallia Et a^d .B^a c. bti mud corde dicit q^s maior Sed a^o
placuit q̄ illa electio seu nōiatio no sint celebrata Retro sine Sed obligno
q̄ no ppter honore dei nec ppter utilitate xpianitatis et bona ordinatiz
esse Sed solum ppē mortis metum mortis Alias no fuisset ut dicit
casus commendatus dnorum Cardinaliū sint ēna celebrata intentione
et mente maculata et infecta q̄ ppter metum mortis ipm Bar. elegisse
Et constat q̄ talis electio debz celebrari ppter honore dei et utilitate et
bona ordinatione eccie et totius xpianitatis Et tm ista dicerent
Igitur sint nulla Dicendo sic q̄ actus electionis ppūlis debet celebrari
cū debita mora festina et mansuetudine Et cū debita deliberatione et liber
tate tunc nulla multo plus q̄ alii actus particulares virtuosi vel
saltē no mali et plusq̄ alii actus particulares cōtinuū ul p̄ma vel
singularia Sed actus electionis Bar non sint sic celebrati Igitur
nichil valent Maior p̄z q̄ actus ordinandus ad honore dei et totius
xpianitatis debz sic ut dictū est celebrari q̄ alias no esset actus moralis
debitus circumstantiis informatus Nec esset actus virtuosus imo esset
informis et fictus et celebratus ex impetu sensualitatis Et no secūm
dictamē rationis naturalis Et talis actus no esset ad honore dei et
bonitate xpianitatis ordinatus et p ons esset malus Sed a^o patet
q̄ electio Bar. fuit facta cū sedītione et tumultu ppli fremētis et dentes
stridentis ut p̄z p casū adductū Igitur nichil valuit Quarto sic
Actus mortuus debz exequi iuste secūm legē et dictamē rationis naturalis
que est scripta debitorum ob. c. Ubi [illegible] debz iuste q̄ iustū est exequi debz
Sed sede Romana vacante Actus electionis ppūlis debz de iustis q̄ debitū
et iustū est p̄am electionem celebrari et fieri Igitur debuit fieri iuste Ex
dictis electionis Bar. mei non fuit celebratus iuste Sed iniuste q̄ p metū
a me. prohibitū Igitur illa electio fuit nulla Quinto sic argumentor
theologice q̄a actus q̄ debet fieri secūm caritate et p̄ caritate si non
fiat secūm caritate et p̄ caritate nichil est et nichil p̄dest ut p̄z p apli
p^a ad cor. xiij. Ubi aut aplō Si distribuero oēs facultates meas in
cibos pauperū caritate aut no habuero nichil michi p̄dest Et si tradi
dero corpus meum ita ut ardeam caritate aute non habuero nichil

sunt &c. Sed certum e. qn illa electio debuit celebrari ppter caritatem
dei & ppm vt pz euidenter / qd debuit fieri ppter amore & honore dei
et ppter amorem & vtilitate xpianitatis & totiq ecce quod no fuit sed
ppter metu mortis principalr Igr nichil pfuit & nichil valuit ¶ Et con
firmat p id q scribit pa ad cor. omn. vbi dicit. sic. Omia honeste et
sdm ordine fiant vbi. Illa aut electio no fuit honeste et ordine
debito celebrata. g. nulla fuit ¶ Decto ybatm. sic. mridice et e foris
ratio. medicamento qd dispositio sine qualitas tollens sbam actus et eius sollep
nitate / et que Reddit & facit ipm actu accessoriu talis dispositio sine qlitas
facit ipm actu nullu et nullidum & infirmu Sed metus qui inter
uenit in electone Barth. fuit dispositio seu qualitas que abstulit sbaz
illius actus et eius sollepnitate fecit quo qd ipm actu accessorium Igr illa
electio nulla fuit & inualida & infirma ¶ Sciatice pz p ea que non tm-
xit. & hmo que si vi metus ne ca fuit. c. abbas in glo. circa med
vbi dicit. glo. &. q totu exactu p metu cadentem manutante buru
no tenz etiam Signo inducit / in ipm tulpa sua. qr dubitatur et libertas
sunt & sba vti / Item c. de matrimonio / item c. de mrsdone / item c. &
ancte tritoris pz metu extorris et exactus ut ybat in dca glo & singlis
p multa iura ¶ Sic donatio & rebus ecce p metum extorta et exacta no
valet. qr deficit ibi sollepnitas. ut ybatm. ibid p multa iura ¶ Sic est
de vte p metum extorta qr e accessoria ad matrimoniu qr si no tenet pi-
ncipale accessorium tenet ut ybatm ibid p multa iura. amor pz qd ad singlas.
ptes ¶ Quod cum metus mstus auferat sbam pz li. ix. & electone ca. ubi
maius. g. ceterum / ubi dicitur. q tunc cessat electoris sba ubi libertas
Admittitur eligendi / quod aut tollat sollepnitate electionis pz di. xxxiij
c. Innocre dni et lxxx. di. c. Signis petrina etc. Quod aut ille metus
fecerit illam electionem accessoria patet pro tanto qnia metus fuit ca illig
electionis vt dicit cauis concordatus duorum Cardinaliu. Illis inquiunt
non fuerunt / Certi est aut q dom ista causa est principal et effectus e ecce
sortitus. igitur nulla fuit etc. ¶ Item dispositio seu qualitas que tollit
et mutat sbam actus. etiam et auferat eig virtute et valore et vigorem
Sed metus cadens mostante bona tollit et mutat sibam et naturam
electionis ¶ Igr tollit eius valore et virtute et vigore / amor pz qnia
virtus valor & vigor secundu mseparabiliter naturaliter. Ergo sublata
et auferata natura et sba actus / tollitur eig virtus et valor & vigor
amor pz qnia ille metus transfert actu & bno q dicitur malum nam
actus electionis celebratus sine metu et sine fraude est purus sincer et

h
tenue

Immaculatus. Sed quado celebratur cū metu et fraude timeno est purg
sed impurus ⁊ sine sinceritate est coram Immaculatus et infectus. Et sic causa fit
de puro ad impurū. et de Immaculato ad maculatū que sunt ꝯdictoria. Ver
tū est aūt q̄ p electione Bar. sunt tales metus. Lex mutauit totaliter natu
ra et ffacta actus electoris ffalsis. Et p ḡs eius balorē virtute ⁊ vigorem
Et ita nichil valuit. Q Preterea octauo sic. q̄ mamilla lex diuina
nl humana artat collegiū dnorū Cardinaliū ad eligendū in ppām Roma
nū nl ytaliū. Ergo diuisitas Romanorū. nl alius q̄tenus potentes
eos artare nl compellere non potuit ad eligendū ytaliū nl Romanū.
Q Consequentia ps q̄ talis ⁊ tanta electo non debet celebrari sine aliqua
lege diuina nl humana. et dns ps de lege diuina. Dna ut scribit actuū
xo ca. Non ē acceptor pponarū deus. Sed omni gente q̄ timet deū et
operatur iustitiā acceptus ē illi. Et ad eph. vo c. No est pponarū acceptū
apud deū. Et de lege humana cāli nl ciuili ps diffinitiue ponis exceptō
diuino tuxat. Imo cāli q̄m hic no occurrit. Videlicet si nullus alius defi
ciens. sufficiens inuenietur p ppātu missi Romani nl ytalicus. Q Constat
Ante q̄ multi sunt Alii sufficientes p̄ter istum. Igitur ⁊c. Q Sic. vo.
sic Romani nō sunt dēns. Igitur non potuerūt artare dictum collegiū
ad faciendū ytaliū nl Romanū. Q Intercedens ⁊ desc emens. Q Et
hoc ps p id. q̄ stat̄ cū de electione libro. Bo. c. Ubi manus. s. cardinales
vbi dicitur sic. Non q̄e sua sunt querunt. q̄ armodie priuatis mite
dante. s. principali. Sed nullo missi deo q̄ eligendi artante. Iudicium puris
et liberis mentibus nuda electionis ḡstia vtilitate publica libere prosequat.
Nullo inquit missi deo q̄ eligendi artante. Iudicia eor q̄ verbi ē ponderiū
Romani. Ergo nō. q̄ eligendi eos artauerūt. fecerūt de deo q̄ est absur
dissimū. Lege ⁊ cetera. Q Sic. vo. sic. Si Romani potuissent artare
collegiū dnor Cardinaliū ad eligendū ytaliū nl Romanū q̄ ppām
Igitur Romani fuissent ⁊ cent veri et principales electores dñi nri ppe. ps
ista q̄ quicquid ē cā cause. est cā causati. Et cā principalis plus mouet
q̄ effectus cāle. sed. q̄ nō ita cā sicut ut ps patet̄ libri de cāis. Sed dicere
q̄ Romani sint electores dñi nri ppe. est nephariū et absurdū. Igitur
et ⁊c. Q Item. Undecimo sic. ex violatione precepti dei nullus effectus
legitimus potest sequi ut de se ps. Sed artando et compellendo dominos card
ad eligendū ytaliū nl Romanū Romam violarunt id̄ preceptum
quod est Leuitici. xxvo. c. Ubi scribitur sic. Non faciet calumpniā proximo

nō

nec ꝺ oppremes eum ꝺ igitur ꝛc̃ ¶ Item Quodcumq; sic quia ꝺ ꝛ xvb. q̃ ꝛ ꝺ Imperiali ¶ Licet ꝺ leges sint non solum mutilia sed ecia prohibitas ſmda sint ¶ Sed ꝑdicta electio Si tamen ꝑdicta electio deleat dicta ꝺ lege et Jura ut ꝓz ex̃ & hinc que dicit metusue ca sint ſm ꝓ totum ꝺ igr ꝛc̃ ¶ Iste xvij ſ. q. m omnifacultate ꝛ chionn arte ad illud ad ad que ꝑtat certificare de uno oppositor ad eundē ꝑtinet certificare de alio ꝺ ꝓz m gratificatiua dem. ingenuitate ꝛ mangenuitate dicunt m logica & sillogrismo ꝑfecto et imꝑfecto Immediata & simitate ꝛ infirmitate ſm Jure & culpa ꝛ immotēj ¶ Et ꝺ ecclesiast phus m ꝑ. posteriorꝝ q̃ oppositor eadem ē disciplina ¶ Sed constat q̃ electo Sum pontifices legittia ꝛ illegittia sint opposita ut de se ꝓz ¶ Et ad. collegiū dnor cardinalium ꝑtinet certificare de electione legittia ꝛ totus mundus eis credit tam clia q̃ ecia principes xpianitatis et ecia alii quasdiu q̃ electio sint legittia ¶ Sicut ꝑ ꝓ passu ꝑtinet ad eos certificare de electione illegittima ꝛ omnis eodem modo tenentur eis credere qui dicit et affirmat electos fuisse illegittima Igitur ꝛc̃ ¶ Item xvij. sic q̃ i omni operatione m q̃ natura nāle quatuor cāe. Una sublata nullus effectus ꝓz sequi ut de se ꝓz Sed m electione sumi pontificis sunt nāle quatuor cāe. Videl ꝺ ca efficiens q̃ ē consensus liber duarū ꝑtium dnor cardinalium ad aym̃ ut ex̃ & electo ſ. ubi manus et ē fundamenta ſ. dez ar. xx — q. m. ē ꝑsbr dicat de regularibꝫ ꝛ transeuntibꝫ. cā. ꝛ nulli de sponsa ꝛ matr. ē eccl̃ loca & proximitatibꝫ ē actendens ¶ Iste Segnitus ca formal q̃ ē ipa ꝑfectio electionis et ca materialis ꝺ ipse qui eligitur et ca finalis ꝺ finis ordinato totius ecce ꝛ ꝑpli xpiani ¶ Sed m electione bar. ꝺ desumit ca efficiens ꝺ consensus liber eligentiū q̃ sint electus ꝑter mortis metū ꝙ. nullus effectus debitus sint subsecutus ¶ Et confirmatur q̃ tunc cessat omnis electo ubi libertas admittit eligendi ne ꝺ lis ubi & ele. ē ubi manus & cetera ¶ Sed m electione Barth. Si tamen electio deleat dicta sint adepta libertas eligendi et sublata ꝑ metū mortis cadentē mansuntē virum ut patuit ubi q̃ ꝑtes fuerunt Et ita contmet m ꝓcessu dnorum Cardinalium ꝺ igr ꝛc̃ ¶ Item xvb. Sic ꝙ ecia que sint ꝓ metū mortis cadentem mansuntē virū nonobstāt fulciens firmitatē ut ex̃. & hinc q̃ ubi metus ue ca sint ē. placid et ē. abbas et ē. Ad audiam et ſm ꝓ totum ¶ Sed electio bar. Si tamen electo deleat dicta sint celebrata metu mortis cadente mansuntē virū ut ꝓz m ꝓcessu dnorum Cardinalium et pars ecia ꝙ eos q̃ ꝑtes fuerunt si uolunt dicere ueritate igitur ꝛc̃.

¶ Item xvij. sic sicut de habet partus adpartumente sic electo ad.

eligentes ꝓ ista. quia electio est quidā partus eligendi. Sed sic se
hꝫ partus ad parturiente ꝙ vbi dubitaretur de partu cuius sit / videlicet
si sit sponsi an no oportet ꝙ stetur sue sponse verbis et assertioni parturi
entis. et maxime si vir semp fuit cū uxore / igr. sic dicit de electione
Summi pontificis ꝙ omnes debent stare verbis et assertioni dnorum cardinaliu
qui soli habent potestatem et auctem eligendi Summū pontificem &c.
Sic. vbi sic. sicut se habet consensus interior et exterior ad matrimoniū
celebrandum. Sic se hꝫ ad electione summi pontificis celebrandam ꝓ ꝙ
duobus Reperitur. vterq; consensus Sed assensus exterior / matrimo
nio est sufficiens ad celebrandū matrimoniū sine assensu interiori / et ꝓ. eō
de ꝓpō. et matrimo. cū. Vnde fraternitatis Igitur. nō matrimonio post
est assensus exterior eligentiū valent sine assensu interiori dnorum cardinaliū
Cum tamē assensus interior desit ut ꝓi assumit et affirmat. igitur. &c.

Et confirmatur ꝓ casum sancti thome et dni petri
de tarantasia. qm fuit spa. m. eccl̄ie sciarū. vbi. vbm. qm dnt
ꝙ si aliqua contrahat cū aliquo. ꝙ assumi exteriore ꝙ verba de ꝓnti ex
pressum exactū et extortum metu mortis. si non sit assensus interior
tamē constet de fictione et possit ꝓbari ꝓ signa. dicunt ꝙ nullum
fuit matrimoniū et etiā debet eos separare. si constet de fictione et sic sunt
hic igr. &c. Item. vbi. sic sicut se hꝫ intentio ad baptizante
sic ad eligentes / ꝓ. ꝓ. quia duobus Reperit. intentio ymagens formā
cum materia Sed vbi deest intentio actualis et habitualis in baptismate
no celebratur. nec suscipit baptismū ut ꝓ ꝓ sanctū thomā. in q̄to sciaz
de. vbi. Esto etiā ꝙ dicat verba / vnde ebrius et furiosus totaliter tamen
tes vsum rationis non baptizarent etiā si verba dicerent / Sic dicit sunt
electione Bar. Et sic ꝓpō nulla fuit Ex eo ꝙ eligentes nullam
intentionē habuerunt eligendi predictū. bar / nec actualem nec habitualem
nisi tm. ad vitandum mortis periculum. alias non facturi Esto ꝙ verba
dixerunt eorum aliqui dicentes ꝙ enim eligebant intentione ut esset
spa. Sed ex hoc non dixerunt dne partes dnorum cardinaliū tū
etiam ꝓsentabat metus mortis igr. &c. Item. decimo nono
sic. sicut se habet consecratio ad consecrantē Sic electio ad eligentes.

ꝓz q̃ Utrobiq̃ requiritur debitus minister et debita forma et debita
materia et debitus finis Sed sic & hꝫ consecratio nō consecante q̃ dbi
dubitaretur & hostia an ēet consecrata opponeret se ffieri ad assōnē
& testimoniū consecrantis Cui sine dubio ē credendū Igitur si debet ee &
assōne & testimonio dnōrum card̄. qui soli hūt auctēm eligendi sūmū
pontifficem q̃ eorum assōem & testimonio sine dubitatione est credend
Item xxv. sic q̃ ut dicit nicholaus ppa. & hꝫ lxxxiv. di. cū Signus dbi
dr sic. Signus ꝑsona nl q̃ui hmana aut ꝑsuasu nl militari tumultu
et sine canonica elōne. et amore di cardinalitū Et sequit ibi Religiosoz
electorum sunt in ap̄lica sede meritoni satis nō aplicus sed meritis sue et
h̄ apostatice beatus Et idem dr Zacharias ppa in eadē di. c. i. Signus
sed hoc sint electus ꝑsuasu seu militari tumultu Et sine cau-mortalone
cardinalū ut puta q̃ pro q̃ua hmana Romanoz acquirenda hmā
ne moerentur Et p̄ signs sint electus nec metu ꝑsuasu seu militari tu
multu Ergo dbz hoc ab omnibz tunc̄ meritis & apostaticus & non
aplicus. ꝛc. Item xxxpenno. sic nam xxxij. di. cā. sūmorie dr
dicatur sic cura medm illius capti ex conclone illig comitis gudulie
Cum signus electus sūmū nl meritonisatus p̄ presumptone nl sedicionem
ꝑtre anathemate cum suis fautoribz ab ecta abiicatur. et tunc̄ anti
xpus & ꝑsuasor & destructor xpianitatis beatus Sed hoc sic sint
electus. ꝛc. Item xxxij. sic qua dbi pla requiritur in de
ntātate si ens vnd ex eis dest nichil agit. ut dr di. xxi. cā. in synod
q̃ signus baptisetm sūmorie p̄ris et no noietm filius nl ꝑsone facty
sint eq̄. p̄fectus xpianus no est nec ē baptisatus Item xxxij. q. vj.
c. audiuim̄ in diuersitendū dbi dicatur q̃ p̄ sūmundi tres habt
omnes. videlicet bestiale indeu & mysticam Di vnus storiū none
sūmundum Sed ꝑmutū. dr xxxvbij. di. cā. Quemadmodū et est similis
& testibz Di vnus ff. & transac. cum hij. ꝑ. si preter Sed in electione
ꝑdicta pla requirunt vidēlicet quatuoz cause ꝑdicte. et cause si mal
desint et eaꝝ causa formalis. et efficiens ꝛc. Item xxxvj. Sic
qua in ore duoz nl tri stat oīe verbum ut habetm. de bigamon
vbi. c. et xxv. Et in vbi. c. Sed in hoc facto sint testes non solum
tres. Sed omnes dni Cardinales. Et in hac fide ut dicitur fuit mortui
dominus Cardinal sancti petri et dominus Cardinal. & bessim̄ Igitur

laudum est assertum et testimonio eorundem
q̄ venerabili collegio dnorum Card. dignū sunt multe sed non
probitatis et honeste conversacionis studio coruscantes
vite et sufficientie et orthodoxe eruditionis radio fulgentes
sapie et prudentie discretionis preclaro splendentes
Et sue antiquitatis et tetis senio undiq̄ decentes

Item xxxmo. Sic
debet esse
p̄ tales volu
crime punire
dyamantem
ny peste estimatur

pravitatis Nec est se ipm cum ipso mittere ad inferna. Qe signū faciens
s. bar. cet verus p̄a cum noluit sibi obedire et debuit ipm et mferiat
sibi non ee obediendo debuit ipe. Ergo presumendo est q̄ ipi dicat
veritate. Igr. ac. Ste xxvo. Sit. q̄ sm phm. my seo. et bonor. q̄tu
ethicor. quadoq̄ sublimitura actio caret debito sine tales acto est honesta
et laudabilis et non vituosa neq̄ laudabilis sed pocius mrita et piamis
de illegittima et ij ratione recta formata et attemptata Sed electio bar.
carnit debito sine q̄ carnit electus sint principaliter ad vitandū mortis pri
lium et non pter eam gulteriadē q̄ ee sinus principaliter illicitū electoris
p̄alis Igr. ac. Ste xxvio. sic q̄ dr. iacobi. 2o. c. quicūq̄ offenderit m
uno factus e omnū reus Sed romanum maiores et minores ny hucusq̄
ne predicti bar. erraverint ne dicti my uno sed my multis ut probatū exti
tit. 9o. electio quo ad talem sinam sbam et nullum sint rea et sic nulla
vy dicit aug. Et ste xxxi. q. my. c. Interea in fine capli. Infamia
quippe iuste irrogata eius est infamia q̄m facit nec eis illicomodo ad probā
dum exacte sublimitatis tribunal q̄ condigno illicita meritatis extorsit
hec aug. my predco ca. Interea Item xxvio. arguit sic q̄ intencio
obliqua vitiat omez actu sublimtarū q̄ppter eam fuerūt ppter vana gliam
sue oremq̄ sue alioq̄ ad faciamq̄ michi nob p̄est ad meritū vite eterne
q̄ ppter nob. p̄a oro p. 9o. c. omna my gliam de sancte. et 10. di. p̄a ad cor.
my. c. Si distribuero omnes facultates meas my cibos pauperū et si tradidero
corpus meum ita ut ardam caritate aut non habeam michil m̄ p̄est Item
huic. xv. c. Oculus tuus fuerit simplex totū corpus tuum my
luminosum erit Si aut neq̄ fuerit ea corpus tuū tenebrosū erit q̄ corpus
sm beatum intelligens opacione. et p oculū intencione Deinde arguitur
primo ipo videlicet q̄ intencio aliqua vitiat omnem actū sublimtarū
Sed dni cardinales in electione bar. habuerunt oculū seu intencionē aliquā
quoad hoc q̄ no remanserunt eum ut regerent eccliam Sed ut vitaret
periculum mortis Et sic intencio fuit obliqua Ut obligatus sumat my
brevium ex parte electoris Igitur et cetera

Et confirmatur qz sacmen· tum augustinu· nemo inuitus bn facit etiam si bonu est qd fiat ¶ Item· xxbm· ar· sic q̄ma no maioris pfectionis est fuerint dñi cardinales tpe electionis ꝑalis q̄ fuerut apli· tempe· passionis· xpi· p3· qz apli· ante passione· receperat spm et spm sanctu ad peccatoꝝ remissione ad mortuoꝝ resurrectionem ad demoniꝝ deliberationem et ad firmitatem curationem ut p3 m· v· ca· litz tunc no fuerunt m̄ ꝑfecti confirmati ¶ Sed certum est qd apli tempore passionis xpi ꝓpter metu mortis no fuerut ausi confiteri veritate & qd xpc quonꝫ fuerut congregati in cenaculo simul· ubi recepint spm sanctu ad robur Et ex tunc constanter confessi fuerunt nomen xpi· ita no sunt mutui & dnis cardi· si eos de nouo se fuerunt timed periculu mortis Et ex hac confessione ꝑfecta cum qua ꝑfecti erat· quo ꝑfecti simul fuerunt congregati in cenaculo ubi plena deliberatione m· & electione bar· fuerunt· ubi collatione et deliberatione facta admisit dnm fuerit sine metu mortis vberrime claue· et determinauerunt illa electione· bar· fuisse nulla irrita & inanem· ¶ Item· xxxo· ar· sic· q̄lla que sunt mente alienata seu si absorta non habet roboris firmitate de iure canone· ca· xxix· q· iij· Et ideo ille loth qui exposuit filias suas do domitis· gen· xix· c· exponitur a pcto sci beatum augustinu qz ꝓpter nimiu timore et timorem que habebat erat mente alienatus & absortus Sed nullo tanto timultu dni cardinal poterant de tunc et merito mete absorti et si alienati ꝓpter metu mortis qz non valuit quod fecerunt Sed sunt irrita et inane Sic gz electio bar· nulla fuit ¶ Item· xxxvo· ar· sic qz sicut se habet verbalis confessio dei et verbalis ad confessionem fidei mentalis mentale seu cordiale sic consensus vocal & verbalis in electione sum pontificat· ad consensum mentale seu cordialem Patz ista qz ubiqz requiritur ad ibilitas ꝑficiendi illud quod agens intendit Sed sic de habet vocalis et verbalis confessio fidei qz nichil valet nisi interius in mente assit consensus mentalis et cordialis put dicat crisostomꝰ in quodam sermone de mar martyribꝫ et allegatur in legenda festiuitatis omniu sanctorum ¶ Ideo ꝑ ratione nichil valuit ꝙ sus exteriorꝫ dnorum cardinalium verbalis & vocalis sine consensu interiori et mentali qui tunc deficiat in electione bar· quia due partes dnorum cardinaliu non ꝓbuerunt sibi consensum interiorem ¶ Dicendum e gz qz qma dñi cardinales

Viderunt et audiuerunt · vehementiam furoris et impetum grandissime
indignationis populi Romani nisi eligerent Romanum vel vtalicum
stante et p̄seuerante illo impetu indignationis et vehemencia furoris
in ipso Romano nisi essent Romanum vel vtalicum non credederunt posse
euadere mortem nisi sopirent et extinguerent impetu et vehemencia p̄dicti
furoris et indignationis q̄ teste pho-m suis ethicis finis terribilium
est mors · quia vinculum · naturaliter refugit · nam et ypus secundum natu
ralem voluntate eam refugiebat / Cum ty bernss in hiis mundi
ad sustinendum mortem p̄ patribz et pro toto gñe humano · quia tamen vo
luntarie acceptauit · et ptulit · ipm voluntarie & liberatam vt omes dicto
res catho· p̄fitentur / Et io non fuit mirum si dm eam mortem naturale
fugiebant · magne considerando consilium xpi dicentis · mt · xvi · c° si vos pse
cuti fuerint i vna ciuitate fugite in aliam · Quia dobze verisile est attento et
impeto predo impetu qui inferius creatabz · Et vehemencia furoris p̄dicti p̄ñi
p quem qd̄ xpi fecerunt seu dyposuit in electione Bar· mea sine in p̄· sine i sciu
Et tamen electo secundi fuit celebrata / Dequa dm eam non fecit mentione
hoc xpi fecerunt ad tollend impetu et furore vehemente p̄dicti Romanor̄
et ad capiendū et adipiscendū et habendum humanū gratiam p̄dicti vt
sic mortis periculum possent euadere · quia volebant insurgere / nisi Roma
nus vel vtalicus eligerent seu nominarent / Et hec fuit ei non solum impul
siua sed eam motiua eligendi · dicitur Bar · Sed etiam finalis et principalis
Et io exclusionibz imprudentis dico q̄ ipm veritate theologica et canoni
cam electio p̄dicti Bar· si tamen electio debeat nominari non fuit canonica
nec legitima / Sed fuit irrita cassa nulla et inanis / Et hoc de primo puncto
questionis ·

Quantum ad secundum punctū
sunt multi doctores famosi qui excecati et tenebris involuti
nescio quo motiuo dicunt et assumit affirmat et p̄dicant totū oppositū
Ad predicta dicentes et assentes p electio Bar· quondam archiepi Bariens
fuit legitima / et canonice celebrata / Et ita hñt ipm p p̄ñi · et pro
vero vicario dñi nr̄i ihu xpi Et sic ipi errantes ponunt aplm pariter
in errore inter quos et principalis dns Bls de Unbano · doctor bononien
quondam bal& famosus · Imo qd̄ dns Jo· pro assumone sua erroris in
sua gone pot bal& multa que ego non curo creatare · Sed tantummodo
recitabo articulos principales in quibz ponit principale suū fundamentum
Et a quibz totum factum suū principale dependz quibz reprobatis totū

factum fuit michi bals. ¶ Verum est q ego d̄ catalo p̄dictos articulos non q ego eos legim̄ in suo tractatu sed secundo q ego recepi ab alijs qui sua facta dicta fidelit̄ ut dicunt conscripserunt

Sit ergo primus articulus falsus dñ iohis predicti assentis et dicentis q dñi Cardinales in conclavi clausi existentes anteqū recederent omnes exceptis duobus qui eligere noluerunt bartholomeum tunc Barren archiepm̄ in papam. ad q̄ respondeo q est verus papa. ut tunc omnes d̄ni concorditer elegerunt. Ex isto falso articulo iste dñs Jo. arguit q iste dñs bari archiepus sit papa verus q optime segneretur si articulus foret verus prout patuit. ¶ Sed iste articulus manifeste est falsus quo ad multa. Et p̄mo quo ad illud quod dicit q omnes dñi Cardinales exceptis duobus p̄dictis barensi tunc in papam elegerunt. ad q̄ respondeo q est verum papa et quo ad illud q omnes ut dixerunt. ¶ Quia aut aliqs sit apparet ex multis primo quia sacri collegij narrando concorditer formam electionis et modum assendendi in sacram cathedram illius et modum de faciendo de ipso conflari publicum instrumentum in quo quilibet dictorum Cardinalium manu propria subscripsit. Non dicit quod exceptis duobus dixerunt illa verba videlicet q eligebat barensem archiepm̄ q est verus papa. nec dicit q eorum due partes quorum unus fuerit qui recusabat ad hoc q illa verba effectum habeant et electio sit canonica. Nec dicit q eorum major pars eligendo dixerit illa verba. Quasi factum suum nichil aliquid valiturum. Sed asserit affirmat q aliqui eorum dixerunt illa verba. quod etiam de duobus posset verificari. ¶ Dicit etiam tertium collegium in precedenti casu concordato seu instrumento allegato ita. Et eorum aliqui dixerunt q eligebant eum archiepm̄ q est verus papa. ¶ Iste dñs Johannes in hoc questionis loco quasi in principio in casu p eum posito ipse dicat q omnes exceptis duobus dixerunt illa verba. ¶ Primo ante omnia videlicet qui in corpore homis dicat q fuerunt due partes earum que predicta verba eligendo dixerunt seu protulerunt vt pretendit patere intuenti verba dñi Jo. predicti. Et tu obsecro magis est in hoc facto credendum vel ipsi sacro collegio vtpote duobus solis predictis.

Sane visa allegata per istum dñm Johem magis est standum verbis dominorum Cardinalium in isto facto q alteri cuicunque. unde in corpore istius homis Carta medium narrando falsa sed probe q Cardinales dixerunt. Nunc possimus libere eligere quia essent timidus addidit ita dicens. et standum est verbis eorum l. nō aliter ff. de l. in que regulis l. prospexit et. pronunciatum sit supra

Collegium · m cpla · contra eum & suos · defensores factam secunda
parte cple · ubi quo ad aliqua reprobatur · Dictus dominus Jo · Quat
tuor dictus dominus Jo · quorum dicto standum est · Cum ad hoc
facta fuerit m collegio & millus alius preter dictos tunc de corpore
posset & ibi assit · et cognitus · a testibus & proba · ca⁹ tertio loco · Et ubi
notatur · C · de · Consensu · Et merito · mō ipsius dñi Iohis sñiam magis
& standi verbis duorum Cardinalium m h facto · ꝑ tunc alteri · Cum
fuerint primo octo ad octum omnia mentientes & m eorum cordibz ꝙnates
fuerint circa electionis sōli electores fuerint circa & sunt quorum negocium
magis tangit · Et si mō ipsius dñi Jo · sñiam magis & credendum dictis Car-
dinalibz d̄ h facto quid alteri tunctis · Ergo et pari forma et formali
quia · ꝑ ipsi dñi Jo · Et improbet ipe quam supponit · Et merito cum
& eis magis credendum ꝑ sibi · qz ipe ut dictum · & electionis tempore
non erat Rome · Sed Tyburi · ut fuerunt ante immediate ut post immediate
Si velit dicere veritate ut sunt locuti illis diebz · Cum aliquo duorum
Cardinalium tempore quo electio sunt celebrata · Tunc si velit dicere
oportuit vocat ubi requisitus et cum quo sunt locuti et de dicis car-
dinalibz & · Ex quibz apparet ꝙ verbis suis non · & credendum · Sed
verbis duorum Cardinalium qui omnia prohibuerunt & viderunt · Secundo ·
etiam quia presumitur est ꝙ si omnes illa verba protulissent vidz ꝙ ipsum eli
gebant tunc & postea · ꝙ erat verus papa · et sic Christo gratissent utique ꝙ ipsum
ipsum petunt habuissent ut · Resiliendo dampnare se voluissent ut decreuissent
& quia dei & ecclesiam pagendo totum irreparabilitatis periculum & semp cogerent
fore et trahere in miserum et in errore · Certo ꝙ dum tunc Reputantes
illa verba illorum aliquorum multum habuisse effectum · de veritate & in-
quas destinabunt dubitatis · super fidelibz & electione predicta multa fecerunt
breuiter mentione · Quarto ꝙ si illi aliqui quibus verba protulerunt
dicissent ea esse ficta habuisse tunc illum tam · ꝑ ipsa · hodie habuissent et Repu
tassent · Et tamen nullus ex electoribz eum ꝑ ipsa habet ut dubitare quare
ps · ꝙ illa verba ut omnes ut eum duas partes eorum protulerunt · Quinto
qz ut ipsi dñi Cardinales in ipsius instio pro assumerunt omnes tam ultramon
tani ꝙ citramontani antequam clanc intrarent · Et postea etiam intrare
runt usque ad finem missarum fuerunt in deliberatione de collegio eligendi
licet ultramontanum ultramontanum · Et publica publicum ubi omnes & posse
dubitas · fuisset ꝙ omnes subito fugissent sic apertum ipsum aliem ꝙ ex alle
gunt eligerent Romanum et ipsum ut esset verus papa · qz &c ·

Septo · qua vt idem · Dominus · p · dicat post dictam electionem Dominum Cardinales post congregationem aliam electionem fecerunt & eodem p tamen verum non est · Sed potius esto cum Sed non concesso · ad quid tenet quod post prandium vnum elegerint Si ante prandium · omnes septem dominos / Et ipse fuerit electus Et tu tunc dixerunt tuo septimo p esset verus papa vt quod obscurum elegissent canonicam electionem ¶ Septimo quod idem sacrum collegium in dicto casu eorum concordato seu instituto pro. asserit confirmat facta predicta electione tabiter qualiter supradicitur antecongregationem post aliquem dum dixerunt p reeligerent vt in sequenti articulo apparebit ¶ Ex. quod tractabant de reelectione apparet. euidenter quod non considerabant de precedenti electione facta p duos cum si de re debuissent contigisset fuissent si omnes demptis duobus vnum elegissent dicto septimo p esset verus papa ¶ Item octauo · quod septimo Sed non concesso p omnes septem duobus vel eorum due partes vnum elegissent ac dixisset p vnum eligebant dictum septimo p esset verus papa · Dico p non sequitur ex hoc p esset verus papa · Cum tamen dicat sacrum collegium vbi prius quod hoc dixerunt hoc fecerunt timore mortis ¶ Iuvant esto paulo ante dictum Cardinales officialibus debitis vnum certum si quis p eos cogerent p impressionem ad eligendum p ille quem eligerent · taliter non est verus papa · vt patet allegato pro. instituto ¶ Quod quidem dictum Cardinal forsan ad memoriam reuocantes super dictos officiales debite · metu mortis inducta dixerunt p eligebant vnum dictum septimo p est verus papa ¶ Credendum est quod sacrum collegio p aliquem predictum verba dixerunt non dicit omnes nec due partes eorum ¶ Et non est credendum predicto dicto Iohannis dicenti & asserenti p omnes vel due partes eorum dixerunt verba predicta propter que dicit & asserit p electio predicta fuit canonica Et legitima celebrata

Secundus falsus articulus · est quod Dominus Cardinales manerium exeuntes conclausi p dicta electionem vna expleta et postea vnum ibi eam comederunt omni tumultu cessante duo quatuor eorundem Dominum · iterato vnum papam elegerunt ¶ Et ex isto falso articulo predicto · Dominus Iohannes arguit p ille olim Barensis sit verus papa Quod eadem ratione consequeretur si articulus foret verus / vt clarius patebit ¶ Iste ante articulo · manifeste est falsus quia ad hoc p iterato omnes Dominus Cardinales predicti eundem Barensem concorditer elegerunt / Et p omnes omni tumultu cessante · ¶ Negatum · eum · Secunda electio nec potuit fuerit per

quencuqz qua Veritus no exist[it] Nec sacu collegium de sede
electone ꝛ verbum fuit Et m casu Conclauis supus allegatis Et m
Regnsione qua fecerunt dicto mtruso ac mdeclaratione seu mtimatione
nullitatis predicte electonis Omissis xpi fidelibz destinata Diu eade
facilitate qua adicto dno Sohe penitus ei et negtue Et Reuera
multu cane debuit q illud q dicit no exist sic dissentiencrt Et
m scriptis Redegerit a ventilari pmiuerit Nec pt allegare q dicat
qua tpe electonis non erat Rome Sed bononie Sed forsitas sibi visu sit
occasione aquibus dicit Cardmalis m predicto Coll Conclaui
dato seu pro predicto mstito emanatis que no plene Retinuit nel
pcurrit Verba aut sunt hec Et dm annexerunt et postea omibus
ceptis tribz dnis Blasmontanis Redierint ad cappllam palacii Et eis
congregatis Dnus ego dns ytalicus dixit q modo cessabat impressio
Et q Reeligerent Dnus vero ego Blasmontanus dixit q no cessabat
pmo dm erant m maiori periculo q ante Et sinalr aliqm ex pre
sentibz alijs tribz absentibz ꝛ non Regnsitis pmo penitus mutare
dyxerunt licet nondum essent m libertate sua tuti q sine primo pitlo
aut maiori Resilire sant alius q nt ante impressione deliberauerunt
eligere potuissent Ego idem idem q hodie Sed antequ omes dissimu
lassent sminuissent loqui Cum iam bemissent plati pro qnbus
erat missum pplus multus ex officialibz ad hoc edam mistigantibus
ipm populum ad magno sinore ꝛ clamando

**Cp ihm clauelato dyeu Romano lo Volhe
mo O ytaliano** Intrauerunt manuclane Et
ipm m quatuor partes fregerunt Et intrauerunt officiales
et plus armatus fere q̃m potuit Recipe anclane ppter q dm card
se q̃ mortuos extimates m cappella deuota se pro maiori parte
Redmerunt Cmus porta sint statim Cum magnus sremibus eade
m pedas fractas Et intrauit populus armatus adhuc clamans
Et Cupra Omes ipz dnos Cardinales hinc inde terminedit Et
ms q2 dnus dns volens vitare suu et aliorum periculu dixit eis q
dns sed petri erat electus Sed nolebat consentire Et q inducerent
eum ad consentiendum Creditur q omes dni saltem Blasmontani

no.

nō malicia Romanorū

fuissent interfecti. Sed audito q̄ dñus Cardinal sc̄d petr erat electus
in ppm. dñm Cardinalē ——— sc̄i petri venerit. Et precesse ———
multi posuerint bis. m dna cathedra. Et dum accederet ad faciendū
sibi reverentiā quib⁹ ex dñis ut melius potuit expuit palaciū. Et ad
domos ꝑas ut plus sue capis et capellis ac petendis recessimus. Et
ibi. Ex quib⁹ verbis patent. mā. manifeste. Primū est q̄ no
fuit intencio dictorum Cardinalium illud. Sal. m ipsam ꝑtem electe
q̄ ꝑs q̄ma ageb⁹ de electione. Secundo est q̄ no omes dixerunt
istud verbum. Ego die q̄ hodie. q̄ ꝑs q̄ dr ibi. Sed anteq̄ omes fin
uissent loqui etc. Nec hz ex p̄dictis verbis q̄ illa q̄ dne partes i.
verbum dixerunt. Nec etiā dne partes quos Regnitum ad electione
sum pontifice. Et ꝑs. ex. de elec. ca. hz. Nec etiā q̄ maior ꝑs. n. etiā
eorum. plus. Sed aliqui quod & dnos nl tribus posse verificari q̄d
ꝑs q̄ dr ibi. Et finale aliqui ex p̄dictis dixerunt et cetera. Et isti
fuerunt tres dni ytalici videlicet. Ayediolanen. Florentin. et sc̄d
petri et no alii ut dicit dns Cardinalis. Dominus etiā Jacobus & bes
mis licet ytalicus. nl Romanus unq̄ illum Sal. debuit nominare.
Certū est q̄ istud fuit factū et dictum tribus cardinalibus ultramontanis
a capella illis absentibus irrequisitis et missis. Quod ꝑs q̄ma dicitur
ibi. Et finale aliqui ex p̄dictis alios tribus absentibus et non requisitis
imo penitus missis dixerunt et c̄. Esto igitur. q̄ enim nonnulli elegis
sent. q̄ tamē verum non existit. Contumacia eorum siue contemptus
quia hos tres no vocaverunt et absencia non voluntaria horum trium
q̄ non interfuerunt electione debet facere finalidē ipo iure ut satis
ꝑs ex. de elec. c. Venerabilem. sup verbo contemptus. Cui nōtus ibidem.
Quartum est q̄ in toto isto negotio durabat de facto et p̄severabat
dictus pavor impressio. Et p̄mus metus imo tunc fuit fortior q̄ p̄mus
ut predixerat ille dominus Ultramontanus. m tantū ut no possent
ab electione penna Rēpublice nō aliam facere. Quod ꝑs q̄ dr ibi. Sed
anteq̄ omes fuissent finuissent. populus multus etiā ex officialibus.
ad hoc ipm ipsum instigantibus cum magno furore et cetera. Tunc
eum fregerunt conclave et portam Capelle. et c̄. Ex omnib⁹ hiis
clare ꝑs q̄ ille Bartholomeus non fuit electus. Et p̄ consequens

non secundario electus. Item si fuisset electus secundo non valuisset quia adhuc durabat prior impressio et primus metus tercius.

Tercius falsus articulus est quod dominum Cardinales dictum olim Barren. archiepm in Romanum pontificem libere et pure et spontanee. Et absque impressione et violencia elegerunt. Ex isto articulo dominus Jo. de Lynhano argumentatur quod ipsius Bar. quondam Barren. electio fuit canonica. Et quod ipse totaliter electus sit verus papa. Et revera iste articulus est ~~falsus~~ manifeste est falsus. Fundatur enim in hoc quod nulla fuit ibi impressio quod nititur ipse dns Johanes probare. Actus illius et Romanorum tumultus singulariter discurrendo quod quidem notorie falsum est. Quod quidem probatur multipliciter. Et primo sic quia in tali ~~dispositione~~ electione de qua igitur fuit impressio activa ex parte Romanorum ac officialium verbis imprimentium. Et passiva ex parte dnorum Cardinalium eligentium. Igitur fuit impressio. Consequentia clare se tenet. A parte in modo ad suum totum et etiam patet quia non plus requiritur ad veram impressionem. Quod autem fuerit impressio activa ex parte Romanorum imprimentium et officialium verbis patet ex verbis dicti dni Johis. Dicit enim in corpore questionis sue. quasi citra principium per hunc modum. Ubi attendendum quod hic narratur. Quod ante ingressum conclavis intervenerunt preces gubernantium post ingressum congregatio populi clamantis ~~cum mixtura~~ in platea cum mixtura comminationis. Et supposito quod omnia ista facta fuerint ad metum incussiendum ut electio fieret de Romano vel ytalico quod credo verificata sunt duo destruenda. et c. hec ille. Et infra ad obiecta circa medium dicit sic. Non obstat si dicatur quod illi idem officiales a principio metum periculi inferendis ipsis Cardinalibus edixerunt et edici fecerunt. quoniam per ~~iuramenta~~ hec iuramenta mutasse videntur sententiam et oppinionem. hec ibi. Et infra ultra medium dicit sic. Non obstat metus illatio quia electores mera et spontanea voluntate elegerunt non habita relatione ad metum. Fuit enim impressio ex parte imprimentium activa non autem passiva ex parte eligentium et cetera hec ibi. Patet igitur ex verbis dicti dni Johannis quod fuit impressio activa

ex parte Romanor et officialiu urbis Impmencau. Quod aut fuit
impressio passina ex pte Dnorum Cardinaliu eligentau h pz qma pi
dctum Cardmal ppter pdictum metu impmencau elegerunt ppm
illum Ceu alias non facturi pz ex verbis eorum potius my declarauc
electois & nullitatis eig qna dimissis xpi fidelibz estmauerut Inq.
Sicut ita. Contra libmtate & ppositum nrm ad eligend ytalicu subito
& ex arrupto p violencia & metu mortis cegerut plurtos propterquod
ad euitandu du tapat mortis pculum qd my Rmore ipli ta fuerent
nob pculdubio minebat al non facturi vt ea pala mter nob dyci
mus. Bar. fuit. barem archiepm my ppam dnm eligendu. Hoc
Bar. collegm consilia verba gerit ponia facta collegnd my Regnssiue
qd sciat dc bar. sm my mgrm pdlibz. et nomine dimittendis. In casu
eoam concordato sepius allegato facto collegu premissis dictis et
excommunicationibz et impressionibz actuus dicit ita propter qd dni car
dnales vltramontani propter vitandu mortis pculum alias
no facturi put ea tunc dixerunt condescenderut vt ytalicum
eligerent. Et tunc qdam ytalica ex dnis Cardinalibz dixerunt
qd certe si eligerent no acceptarent electione cum vidissent no
posse eis impressione fieri. Omes simul volentes vitare mortis
pculum cum pculdubio subiacebant qui ex arrupto et sine alia
distinccione meritorum & status. noiauerut dictu bar. tunc archi
epm barem &c. hc illi. Patz 1o ex verbis dorum dnorum card
eligentiu quod fuit my eis impressio passina & passi fuerut me eor
cardibz metu mortis qd forsan subis deus et ipi noscerunt
Quod aut eis my hoc credendum sit ar. eo. & pba. c. Tertio
loco. pz eoam expresse ex verbis dicti dni Jo. marpozesne quib
vbi loquies & verbis dorum dnorum Cardinalium dicat ita. Et
standu & verbis eorum. l. nomale. ff. de m. ff. qui & quibus. l.
ppexit ff. de excusatoria. li. 1. C. Is qui nauic de pecul. Digna li. bj.
& de omnib ad audiam hc ille ubi by appet q iste ho fuit excusatus
ademone my hoc facto Cum ipe dicit & plet q credendu est dnis
Cardinalibz my hoc facto et tamen ipe non vult credere eis de testiz
oppositis conclones. Et misi certa fuit quia loquens &
verbis dnor Cardinalium dicat ita. Quorum dc standu est credet
asserto. facto fuerit my collegio et nullus preter regens tunc de

Corpore posset. Deinde assertus et agitatus testificari de pba. tertio loco
et p ibi notatur. C. de re. l. consensisse hec ille. ¶ Ergo concluditur
manifeste q cum in dicta electione fuerit impressio actiua ex parte Ro
manor. impermentiu. et passiua ex parte dnor Cardinalium eligen
cium q ibi fuit simplex impressio. Et p quos sequitur. q nulla fuit
illa electio. ¶ Unde dem dns habes in fine tocius questionis quod
ita Brant proclimati propter metu extrinsecu. et impetu impressiue
Cardinales direxerit consensum meum tunc non est verus papa
Ex illo etiam consensit imaculato et infecto ab illo impetu. nonne p
tuerunt illum facere verum papam propter impressione infligentem
hec ille. ¶ Et Confirmatur q Romani et eorum Rectores ha
buerunt deliberatissime mente timore mortis et impressione facere
dilus cardinalibz. ut eligerent Romanum vel ytalicum. et liberauerunt
vtiq. et fecerunt igitur impressum. ¶ Ergo propter impressionem
dni Cardinal elegerunt igitur electio fuit ex invalida. nec tamen.
¶ Sed quid Respondendum est dno Johi. qui disputat singulos actus
precedentes electione et qua agit. et eaa subsequentes dicit dnum
no esse impressionis alicuius inductuos. Sequitur

Sane multum interest inter aduocatum
falsum partem defendentem. Et contra iustitiam Reum
defendere et liberare volentem. et aduocatum veram partem petentem
nantem. Et sedm iustitiam Reum condemnare querentem. Nam aduo
catus querentis Reum a iustitia liberare et defendere actus p quos
potest Reus debite condemnari dimittere et diminuendo verum p se decli
nare. seu allentare. et quolibet sigillacem. detinato vel allentato ipsius
Rei negotia cauletur. vt possint experiri iudices catholici in suis curis
qui volunt malefactores potentes condemnare. ¶ Sed p oppositum arguitur
Aduocatus querentis veritate quam nouit ad licem deducere et red
dere manifestam. et ipsum demerita facere condemnari. actus non diminuere. sed vnu
alcui augmentare et malitiam detegere. actum detinu. et malum commissum
malo cui sine circumstantiis. diminuere et copulare. Et hoc modo ve
ritas dicitur. clara et explorata. et manifestatur. ut dicit. Et
eodem modo iudices iuste condemnates Reum. ¶ Dnm. autem
Johannes petrus compilando hunc gonem. Quia aliquo modum

nō. by

Cautelosum fuit aduocati querentis istu olim barey · intrusum
antipp̃ destructore vniuersalis eccie · et minatorem sedis ap̃ce · excoria-
tum et ab omi gradu et dignitate eccie ipso mire penalitatis ablatum
crimibz et penalitatibz liberare vt veritas occultetur | Ego autem
p̃ contrariu tibi genere modu aggressu aduocati p̃tem veritatis defen-
dentis et querentis rei malicia remouere vt patenter veritas hẽat
Et io · ego descendo ad actus predictos non mouendo sed vbi alter
exigendo ut videatur veritas et q̃ impressio sint clare et manifesta

In primis dixit Cardinales
in casu allegato concordato · Et dicit vbi in casu
in principio sue gonis posito dicit insimul concordant q̃ mortuo
dño gregorio · ppa · officiales vrbis diuersa consilia in Capitolio te
nuerint aliqua secreta aliqua no secreta | Et aliqua maiora et ali
qua ordinalia prout inter eos moris e in expeditione maiorz nego
tiorum | quis modus p̃cessus teneri deberet in electione ppe | Inquibus con
tinuis semp concluserunt | vt omes exigent | dnos Cardinal ad eligendu
Romanu nil ytilitatis | Et hec actus primus | Et istud actu ego primo positum
dicunctu ad probandum impressionem q̃ iste dns negat | Et circa q̃
actum considerandu sunt hec | videlicet q̃ sint illi q̃m concilia elegerunt
et q̃ quos concilia collegerunt et q̃ exigent dnos Cardin · Quod maiora
lia concluserunt et q̃ exigent dnos Cardinales ad eligendu in ppm
ytilitatis seu Romani | Et vbi et q̃ et quoties hmõi concilia concluserunt
quia in Roma vbi erant dni Cardin in platea Romanorz et in
Capitolio · vbi ex more maiora eorum concilia celebrantur | Et ibi
no in suo tantu consilio sed in plibz ne dnus in secretis concludit
sed in pl̃ne nedum in particularibz sed in ordinalibz concilijs fuit
concluserunt vt predictum fuit Et q̃ mortuo dño ppe gregorio · q̃ eo
exigerent dnos Cardinales · q̃ in ppm eligerent Romanu nil ytilita
tis

Primo dico q̃ diligenter
considerandu
q̃m sit q̃m concilia collegerunt q̃ vrbis Rome rectores
non quidem viles et contemptibiles ppone · Non carnifices vrbis ·
Sed officiales et Rectores · Iste enim ppulum Romanu exigebant

Et cū Romam parter & lectores et ppulares · dīn conclusimus & o
mam ante ḡ sint pnersi m̄ famis & maligni · satis docet b̄tus paulus
m̄ epla ad Romanos & hinc stribens ait · Tradidit illos d̄ns m̄
reprobum sensū ut faciant ea que no conueniunt Replet omi malicia
malicia fornicatione Auaricia nequicia plenos inuidia & homicidio
contentione dolo · maligmitate susurrones detractores & odibiles deo
placentes · contumeliosos · superbos elatos · malorum inuentores · pa
rentibus no obedientes · insipientes incompositos sine affectione
absq; federe · sine mia · h̄ aplus ad ro · p̄o c̄o · Et beatus ezechiel m̄
epla ad ciuitatē p̄ām · sen m̄ quodd libello multos malos conditiones
dicat & eis · m̄ h̄ verba · Ante omia sapientes sint Romam ut sciat
malid hū ante ne faciere ne sanerint Romani impij m̄ deū · temerarij
t̄ sed · sedicosi ducem · emuli m̄ bonos · m̄ huiam nec extraneos · quos
nemo amantes amat nemo · et timeri affectantes ab oib; quos
timeant nisi est · hīn sint qui sibesse non sustinent pce superbolimit · pce no norunt superioribz nisi & leb · inferioribz importabiles
inuerecundi ad petendum · ad negandū frontosi · hīn · impudentiā
ut accipiant · ingrati bō · postiō accepto · Venerunt lingua sua
grundia loqm · cum opentur exigua · largissimi promissores · partissi
exhibitores · Blandissimi adulatores · audacissimi detractores ·
simplissimi simulatores · et amarissimi ꝓditores · h̄ bernardus ·
Sed hū pt de eis dicta beneficium d̄ ysa · xxx̄ · c̄o populus ad nuciam
diam p̄nocians est et filii mendaces · filii nolentes audire legem dei
qui dicunt videntibz nolite videre · Et aspicientibz nolite aspicere
nobis ea · que recta sunt Sed loquimini nob placentia · videte nob errores ·
Auferte a me viam · declinate semitā · cesset sanctus a facie h̄ ibi ·

Romam enim sunt illi quorum

ayetin collegerunt p̄ncipes et phariseī concilium · ut inter
ficerent ihūm sperantes sibi honorum · dicentes ne forte veniant
Romani et tollant locū nr̄m et gentem · ut p̄z io · xi · c̄o · Et pilatus
ad mortem admodicauit ihūm metu cor̄mpi · Nam mos erat iudi
care volunt · metu · sciens q̄ p̄ inuidiā tradidissent eum · dari quoquo
metu meruissent · et · dicēs · Si hunc dimittis non es amicus cesaris ·
Omnis enim qui se regem facit contradicit cesari · io · xix · c̄o · et ceteri

ꝓ Romanos nō

reatū p̄ eam · d
c · fidumetū &
elec · hīc · bī ·

nō ꝓ
Romanos

Que notant ppē inter se p Romanos

Romam / Petrum / postolum / cnm / Cletum / Clemente / anacletum / Cuaristum / Alexandrum / Sixtum / Et Brevitez Romanos pontifices · primos · mmm · cred · xxxiiij · ut aiunt · nil aliter successisse Diuersis penarum gradibus · Et post felicem iij martirum primum Johem · iiij · / Eugenium iij / Benedictum viij / Johm · xxiij · Romanos pontifices / breuitez me expediendo Et eos no minando · mmm · iij · Et sic p quos inter Romanos pontifices · minuere curauit vbi · peneuit

Q not aut in ppatum barus impressionibz interfuerunt quot expulit quot a patu eiecerunt quot in sultis in statu allegnd discordiis fecerunt longum est puncta ibi enarrare Sufficit p ppter malicia Romanorum quos nos mtrui dicant / Leo ppa iij / Statuit p nullus ppm fieret · nisi de assensu imperatoris / Et Benedictus xj · curia a Roma quid peruasum transtulit · Et ex tunc usq ad bibanos quintu qui ad tempus curia apud Roma transtulit de Ammone · Ex quibus ad Ammu nid tangentibz · Sed ipe bibanus quintus eorum malicias et impressiones · non ferens curia redeunt apud Ammone · Quibus bibanus sint de nacione ammates

Q. de bibano quinto

Porro iste bibanus sc̄d Et · ecclam sanctam dei · et multos excessus contra barra · ab ecclia dei et a bonis ecclasticis exturpauit et de in omibz plebus exemplarem / Et ideo moderns temporibz · Diuina prouidencia p eum multa miracula agitur · Et sic satis · tactum e qui et quales sint Romam qui predictu aiunt aliud · Collegerunt

Secundo Attendendu est

qui sint illi antiqui quos Romam Concilium concluserunt qz dni vbi · Cardinales viri vtiqz et si digni · preclari tunc in armis · in experti · et mscu · qz in sacris ordinibus instituti · vt pte diaconi presbi · et epi · Irreprehensibilitatem totis viribz prestantes · sed fulgentes · plebitate · ut in plibz gestientes Q Tertio attendendu est quale concilium Romam concluserunt quia ut omo eos cogerent · Et omo quod e multum ponderandum · vt eligerent in ppm Romanum vltra tiaram concluserunt eod p eos cogerent · et p eos omo cogerent que duo multu sunt ponderanda · qz multu imminuit Q Quarto est attendendu vbi dictum concilium concluserunt qz bene vbi erant oues · in

medio lupor

medio cuiusq; dñorum Cardinales. In medio Romanorum et.
in libera potate eorum Romani namq; erant in loco ipso. Sed dñi cardinal
erant i loco alieno. Qui ab omi admotione et anxilio humano elongatq; Et
concluserunt in loco quide pio. in quo Romani consueuerunt magna
negotia pertractare. Quod attendendu. qd Romani pdictu conclu
sum concluserunt qd statim mortuo dño Gregorio pp̃a. portalibz urbis et
portis occupatis ut dñis Cardinalibz no pateret egressus ipsis tale
arrestatus. ne egredi valerent ad electione alibi celebrandã Secundo
attendendum quod Romam dictu contrariu concluserunt qd no simul
negotiabit sed amplius et frequentius quia mercatus frequentius et non
frequentius. maioribz et minoribz feudalibz et no feudalibz Tertio. q. pfonia
tam priuati pdecessoribz cont. etiam assueti ii dños Cardinales armis
inexpertos. Rome et potate eorũ libera arrestare et obstitutos. ppa gregorio
mortuo plures contrariu contluserunt ut omo seu p omem modu cogent
ad Romanu seu p talitu eligendu. Tertio actus primus Et quis sane
mentis credat. fingere vane quos pdam diligenter considerato.
q iste actus. non fuerit grauis ac grandis metus inductiuus ac cõd
impressionis. Regnitur. prudentibz hec diebus nuper morte dñi
gregorii xi ingressi conclauis. q officiales urbis custodia omniu por
tarum et pontiu hec tenuerut. Et que dñi p gentes dñi gregorii et eius
nore custodiebantur. et nocte et die eas custodiri faciebant ut inter
dictum extenditur. ne dñi cardi possent urbem ingredi p electione alibi
facienda seu celebranda omnibz cardinalibz in simul congregatis dci officii.
urbis. cu magno numero armatoz qui pluries supplicarunt ac requisierunt
ut eligerent Romanu siue p talitu in pdam subiungentes cõa aliquibus
uiis. alias diuitibant de magnis et irreparabilibz pricijs cui di&
rent recognoscerent corda cuius sublenata. Et q hoc tollerent cito &
clarare. ad consolationem pdi anxi conclauis ingressum. Et ulterius
certos cives misimt ad domos Cardinaliu qui consimiles requi
siones fecerunt dominis Cardinalibz in particulari et parte pre
predictorum officialiu atq; populi. Tertio secundus actus. Et hic pla
cuit attendenda. Quarto qui sunt isti qui ad duos Cardinales.

ta liter ut predicitur ¶ Interstatos accessimt qr Urbis officiales cum magno numero ciuium primo Et ciues exporte officialiū p̄dcōrū et ipli. qui sunt eod ist Romam Taliter ut predicitur- prieri et sunt assueti agere ꝯ eccām ¶ Secundo quo ad dnos Card. accessimt qr supplicauerunt eis ꝛ eis Requisierunt quod est ponderandum addendo verba que aymas graues sapiebant ¶ Dicebant enī q̄ inhibebant de magnis periculis. et irreparabilibz Cum vidirent corda Ciuiū plenū subleuata quod est maxime tollerandū ponderandū ¶ Tamo quocūq; fecerunt dictas Requisiones ballatus predictis grauibz aymis qr plies p̄se. et etiā p Ciues missos p eos ¶ Quarto vbi tales requisitiones fecerunt cū aymis fecerunt qr ꝛ in publico ꝛ in secreto et in diuersis locis. Cum nedum Cardinalibz insimul congregatis vno cuilz in particulari in domo sua ¶ Quinto qm sub talibz coniurationibz Requisitionibz ꝛ aymis pretendebant qr ut cardinales eligerent in p̄fatū Romanū nil p̄tialiter. ad quod eos cogere conclusimt plies certe

nō de malicia certe/osa.

¶ Decimo ꝛ aduertendū quomodo hi fecerunt qr dictum q̄ portis et pontibz diligenter custoditis ipsis dnis Cardinalibz taliter captis seu arrestatis/ Et quid sane mentis omnibz istis diligenter considerantibz ꝛ singulariter presumeret inducere q̄ iste actus de se non sit grauis. metus inductiuus. claree ꝛ impressimus Et maxime supposito actu primo an porte fuit

Primus enim actus fuit

fraudulenter inductiuus ꝛ impressiuus metus grauis Et time q̄ius Cum ei adiungitur actus secundus ¶ Iste videlicet qm finito dicto ꝛ ¶ In primo eod actu se. futuros concluserunt mine ꝛ in secundo ad effectum p verbales Requisitiones et frequentes comminationes adiecerunt videlicet ut sine cogerent dnos Cardinales ad eligendum Romanū nil p̄tialiter ¶ Dicitur eis tertio q̄ officiales Urbis hoc dicti mandauerunt omnibz nobilibz Urbis p quos populus poterat refrenari sub minus ꝛ certis penis ut infra tres dies exirent Urbem Et Requisiti p dnos Cardinales q̄ atamen saltem comites de Anguillaria et de Nola qui erant officiales esse Remanerent/ et Remanere p̄mitterent q̄ noluerunt p̄mittere vno Pistorio/ & stricto Romanorū/ infra Urbem in magno numero introduxerunt quos expellere noluerunt etiā

per dominos Cardinales et Requisiti. Qui nocte et die cum popularibus armati per burgum sancti petri publice discurrebant. Ecce tertius actus.

In quo sunt duo principaliter attendenda.

Primum est quod officiales predictis omnibus illos per quos poterat populus a suo furore reprimi. Et domini Cardinales protegi et deffendi ab urbe expulerunt et eiecerunt. Secundum est quod populum sublevatum contra dominos Cardinales retinuerunt. ymo rusticos in magna multitudine introducendo multum auxerunt et fortifficaverunt officiales et populares urbis Rome. Et quis sane mentis audeat dicere quin iste actus sit impressivus et metu inductivus presertim attentis duobus predictis actibus. Si enim duo primi fuerunt gravis metus inductivi et impressivi. Tunc certe magis cum eis adiungitur iste tertius actus. Iam enim realiter de facto precesserant impressiones ut omnino cogerent dominos Cardinales super hoc plura concilia tenendo. Et hoc in actu primo.

Sequuntur postea Requisitiones et verba comminationibus gravibus vallata et hoc in actu secundo. Nunc vero sequuntur facta gravia in actu tertio.

Sequitur quod domini Cardinales requisiverunt officiales predictos quod assignarent ad custodiam conclavis dominos comites de nola et agapitum episcopum ulixbonen. nobiles cives Romanos per quos poterat populus reprimi. Et quod populus non libenter offenderet. Et per quos domini cardinales a periculis possent custodiri. quod tamen facere nullatenus voluerunt. Domini enim Cardinales requisiverunt dictos officiales urbis quod ad stipendia eorum facerent custodiri portas et pontes taliter quod populus burgum sancti petri non possent ingredi et dominos Cardinales offendere. quod bene concesserunt. no.

Sed non servaverunt. ymo ipsa hora qua domini cardinales intraverunt conclave tota plathea sancti petri fuit populo armato quasi plena. qui cum dominis Cardinalibus palatium et conclave intraverunt quantum conclave potuit recipere. et portas domorum multarum palatii fregerunt. Et palatium ex omni parte circumdederunt ita ut nullus de palatio posset egredi absque scitu eorum. Campanis capitolii. Et sancti petri continue pulsantibus

Ut est moris in urbe pro rumore. Ecce quartus actus. In
quo actu sunt iiij^or considerandi. Primum est quod officiales illos duos
dnos de quibus dni Cardinales confidebant custodes conclavis
assignare noluerunt sed ipsimet de officialibus aliqui ex eis qui concilium
cum pplo concluserunt quod omnino cogerent dnos Cardinales eligere Roma
num vel ytalicum. Illi siquidem qui requisiciones et comminaciones fecerunt
fuerunt custodes conclavis. Secundum est quod portas custodire ne intra
ret pplus burgum noluerunt ymo libere intrare pplm etiam armatum permi
serunt seu ordinaverunt. Tercium est quod ad sonum campanarum ut moris
est fieri pro rumore populum venire fecerunt. Quartum est quod totum pa
lacium armatis hominibus ne quicquam posset agredi circumdederunt. Et
tali dnos card tenuerunt. Et quis dicere audeat quod tales actus non
fuerunt gravis metus inductivi et impressivi predictis aliis maxime
consideratis et quin continue merito deberet metus augeri. Sequitur
quod postquam exivierunt conclave senatore cum paucis exceptis et porta
conclavis custodiretur ne aliquis subintraret. Venerunt capitanei
Regionum cum multis civibus. Et contra voluntatem dictorum dnorum Cardinalium
conclave contra morem intraverunt. Cum tamen essent avisati per dnos
Cardinales quod id fieri non deberet. Qui quidem consimiles requisicio
nes ut prius fecerunt addentes quod ~~falsum~~ factum aliter transire
non poterat absque periculo personarum nisi eligerent Romanum vel yta
licum. Isti siquidem Romani nullatenus permiserunt nec portas pa
lacii nec conclave claudi. Sed palacium per totam noctem mansit totaliter
apertum nec permiserunt claudi conclave nisi cum una barra. Sed occupa
verunt totum palacium. Et presertim partem illam que est sub con
clavi per totam noctem ictibus et percussionibus comminantes et co
monentes ac armati existentes clamando sine intermissione.

Romano lho volhemo o ytaliano

Et aliqui adiungebant dicentes apriantur. Et sic contami
naverunt usque mane. Taliter quod dni Cardinales vix dormire
valuerunt. Ecce quintus actus. In quo considerandum sunt iiij^or
et ponderanda. Primum est quod capitanei Regionum cum aliquibus
consimiles requisiciones et minas graves addentes fecerunt.

Ut ante phes eis facte erant p officiales. z post per multos tmes
Secundm̃ est q̃ non pmisit palatium claudi nec custodiri
tare. Tertiu q̃ est q̃ totum palatiu. et prestin̄ parte que erat
pb̃ custodiam armati circumierunt. Et p totam̃ noctem̃ intermissione. vetuit amoverunt. Quartu q̃ ptimus clamare
rimit Romam. Romano lho Volesmo. Otaviano. adderet.
nomini morantiu. quod multu est ponderandu. Et quis sane
mentis no diceret q̃ iste actus omib̃ attentis metum grauem
no inducat z imprimat. Sequitur. q̃ dnis Cardinalib̃ mfor
matis q̃ non nulli prelati dabant p burib̃ cum impressionis fragor
pis m̃ dio firmatis. anteqũ intrarent conclave. z cetera post q̃ eligerent. & collegio et no & extris extra collegiu mane facto cum
misse audirent. Et se disponerent ut & collegio eligerent. Stare
q̃ campane capitolij pulsarent. Et etiã campane scī petri ad martellu
ut p Romore fiendo est Romam fieri consuetu. Et timet ppl̃us furoq
pulso cum magno rumore. incepit clamare Romano lho Volesmo z.
Timet qu conclave custodiebant. ab extra quor̃ aliqui erant ultramo
tani aliqui Romani. Timet clamando q̃ nisi eligerent statim Romanu
vel vitalicu omes. videretur. m frustra pter q̃ dñs Cardinal ista
et predicta. alia considerantes pter dicendum mortis pericl̃m
ad non finem put inter se tunc diverunt. unde scenderunt ut vitalis eligeretur. et sic ex abrupto. sine p̃sone meritor̃ discussione
istum Bar. tunc archiepm. Barens. exceptis quibusdam pauci
nominaverunt credentes z supponentes. quid ee talis q̃ste q̃ hmoi electio
nalis irrite atq̃ nulle. nullatenꝰ consentiret. Et sic septus.
actus. Ubi sunt diligenc̃ tra attendenda.
Primu est q̃ ad Romore z impressione fienda non solum
p burbis labitabant. sibi officiales. z populi. imo etiã nonnulli
prelati. vitalica qm̃ p̃ de intendebant ut m̃ papam eligerentur. &c.
Secundm̃ est q̃ populus ad pulsatione campane capitolij. et scī
petri ad martellum. m̃ eorum more ad plm̃ concitandum. ad furorem. Populus fuit amplius solito inflamatus et clamans ppl̃us.

ñó.

hic cretur nara
illegitie electois
interesse Bartlo.

2 sine mora

Inflamatus · pretebat Romanu[m] ul ytalicum prout prius ac
Et etiam de premissis · q[uo]d ipa hora dum fierent ista tam blasmontanus q[uo]d Ro
mani · et custodientes ab ex[tr]a conclave dnos Cardinal[es] audierunt
q[uo]d nisi statim sine mora eligerent Romanu[m] ul ytalicu[m] quod male
rentur in frustra quibus verissimile credere debebant · qua erant p
sone in quib[us] singulare[m] audiebant · q[uo]d erat expressa eis noti et qua
custodiebant ab ex[tr]a familiares eorum erant Item · q[uo]d verba erat
oratoria que eis dicebantur · propter ea preterita verba p Capitula Regi
nensia bullis eis dat[is] videlicet q[uo]d sine periculo personar[um] eorum istud factum
transire no poterat nisi eligerent Romanu[m] ul ytalicu[m] Item · quod nocte
ipa ut predictum fuit audierunt eos clamantes et dicentes ad
dictum · Item · q[uo]d consimilia verba in effectu verbis officiales plures
dominus Cardinalibus simul congregatis auribus eorum intulerunt
videlicet q[uo]d nisi eligerent Romanu[m] ul ytalicum · dubitabant de maximo
et irreparabili periculo / cui videret nisi fieret · corda ipsi plurimi sibi
nata Item · q[uo]d nonnulli ex eis similia verba dixerunt dnis cardinal
ibus cuilibet in domo ipsa sigillatim ex parte officialium bullis · predictorum
Item q[uo]d antiquissimus fecerat plures / monitio q[uo]d dictos Cardinal[es] cogeret
quo ad eligendum Romanu[m] ul ytalicu[m] Et quid sane mentis ·
pt vere asseri · q[uo]d iste actus no fuit inductivus · metus mortis · Et
totalis · impressivus Et presertim diligenter consideratis attribus
primus et contentum in eis vir sane mentis pot negare ·
Ex quib[us] patet evidenter et clare q[uo]d mutatio ipsius & eligend ·
extra collegium / et de eo deliberando ad eligendum ipsum Bar seu yta
licum alium quemcumq[ue] fuit totus fem q[uo]d impressione actiua et passiua
et p metum cadentem in constante viro Et p quas illa electio nulla
fuit · ut[rum] cetera

Allegaciones autem seu Racones

quas facit et allegat iste dns Jo · discurrendo p actus discussim
et singulariter ac sigillatim p quas ptbat q[uo]d ipi actus · non fuit
metus inductivus nec impressivus · fuit tunc per tot tam patenter
nulle et male colorate ac totaliter voluntarie q[uo]d no videntur doctoribus
pitis nec magistris nec baccallariis / Et p quas non fuit dignum impug
nacione et spiritus et vidiotis valeant q[uo]d reppeant q[uo]d possint

¶ Quod ante predicte nulle electionis priuilegio eiusq; tale electi intro
nisatio et coronatio | Et cū cardinalibz taliter coronato p̄ modicum
tp̄s temp̄s commorato et teneruto et adhesio facta sit m̄ Roma p̄ dnos
Cardinal sempdum taxat eodem metu p̄duran ac eade impressione
euntē satis clare p̄z | causam p̄dictum concordatu | ac p eund roberm
positum diligenciq; nitencio et p̄petuq; actio actuq; cōtinuando hr eūd
omnia electionem nulla nullathenus potuerint confirmare. presertim
cum ea fuerit eodem metu semp̄ durante m̄ aliis mentibz dominor
Cardinalium Et q̄ supius satis plenam dissipse istam nullitate. Ideo
supercedeo de p̄nti ¶ Et sit p̄z falsitas trium predictor articulorum
dn̄i. no. q̄m sunt principales m̄ tota sua gone supiq; memorata. Ex
quibus nitebatur. p̄bare q̄ ille supe. dictus Bar. est et erat p̄ua lēr q
¶ Datz igitur principale ex predictis p̄dictus dn̄s. no. m̄ sua gone.
predicta ex suo ingenio falsum finx et finxit q̄ stigmat labis turpi
tudine seu flictatis turpitudine. Ex quo appet sua impietas et impietas
detestanda. ¶ Ite idem dn̄s. no. si alia sinem sue gonie multis pre
missis. dicat. ita. ex quibus demōstratur. q̄ illi idem eligentes ampliq
reclamare | no potuerint preceptus consensq; eorum no prestiti tacite
nil expresse. q̄e p̄cedunt apud tōmi ecc̄ militantis et de stricto rigore
iuris m̄ foro. ante q̄ste attendende sunt constic singulorum tpe electoris
et actum subsequentiū quorū p̄sid. deus m̄dex est rectissimor. Et. q. r. c.
Omnia xxxvij. di. erubescunt & sumo Sanct. hr ille. ¶ Tenia. aste. ho
falsum anectit et plum assit. falsum eūd est q̄ dn̄i cardinal m̄ foro
ecc̄ et de stricto iuris rigore non possunt reclamare Sed oppositum illud
bar. p̄ p̄ia hic | Et q̄ istud sit falsum m̄ foro ecc̄ et de stricto iuris rigore.
p̄z quia electus Romam pontificem. ductaq; impressione et p̄ metum mor
tis. cadentem mentem virum est validū irrita atq; nulla patet
ista. xxxvij. di. ca. Simonie dist. et hoc ix. di. ca. Sicut et ex de elect. ca.
fundamenta et ca. Sibi manus ff. Ceterum lic. Sed electio istiq; viri
sint talis ut probati sint supius p̄pos dnos cardinales electores illig
electionis q̄m dicunt pri et affirmant Et h̄ p̄m dibz catholicis. q̄d ab
ipis manauerint q̄ibus p̄cedibz m̄ foro ecc̄ et de stricto iuris rigore. est
Credendum nr̄ p aliquos alios. potest melius probari ut ex de placitis
ca. tertio loco igitur. hinḡ electo sint. validā irrita atq; nulla m̄ foro
ecc̄. et de stricto iuris rigore. ¶ Possunt igitur dnus Card

Reclamare · et istiusmodi / p ppa / non admitte. n debent ipm recipe / quo
modo ¶ Et presentm no debent ipm admitte / q ut dicat p dictus só. m
foro ostie / attendende sunt ostie singulorum tpis electionis et actuu
subsequentiu / Sed dns Card m foro ostie mihi m ead ut m ppria
consensierunt ad q ppoito p cet testis ppa ligatur m foro curie
illi adhibere no debent ¶ Et destructo mihi fugore g dns Cardinal
licte · m foro cie et m foro ostie possunt q potuerunt Reclamare · g · ac
¶ Ad vltra alia ffla · dictus dns Jo · m sua ronie deduxit sed quia no
multum facit ad mrm ppositi dnis tanc · Sufficiat eis q ad pris fluit
quod assit q affirmat tenemat q distinaat / Quia m h expendz toti
factum suu · Et q ad istud q m toto corpore sue ronis · et m solucionibus
ad obiecta · quo m tota ronis · Ipe nititur ybare q dns cardinal liscen
voluntate et spontanea Et non p impressione vel coactionem dicti
dni alii olim barem archiepi ad q ppoito p testis cet ppa elegerunt
Et Relegerunt ¶ Verba dns Johis ofa non oportet Recitare · quia
totam quione predcd dnus Jo · oporteret Recitare · Quia stat m tribus
falsis articulis iam pdictis ¶ in quibus ostendit totu suu negociu et m
tentio · m veritate · intendit Recitare · ex ea aligna alia pducta ffla
posita p eis et postea oiadam ut premissi q fuit que ipe allegat nichil
aut modici facit Ad sua ppoi ostendendum

¶ Item dicit eciam predictus dns
Johannes q conclusiohnm tractatus · et deliberationis hz
q carta sit m ytalia et m bulle consuat legi dnice · actuu xpi ·
Iam Oddinator dixit petro · mt · obst · ce · Tues petrus q sup hanc
petram hedifficabo ecclam meam · xpc · dr · In nomo sic sedes petri sunt
m antiochia · Et postea milente dno sunt translati m urbem actuu
ppi · ce · xxmy · q · r · Rogamus · ubi milente dno · et ce · Et pillum teptu
dicunt quidam q hodie spe sedem apliam m alia loca Roma mu
tare non pot seu transferre cu sit cantra missione xpi et hoc sme cu
ligentissima ut ubi narrat archidiacon · Et sic deliberatio sme contract
consuat legi dnice · r · can · Et interest cuius fidei catholice sic tractare et del
berare · ecia ppriaba q expediat · imo ecia ppriaba · suadendo consulendo
et medicando · hoc ille · Et m sua post pauca · dicit · sunt eis conclusio
et finalis intencio deprecantis q sedeat ap · Residiret m loco sanctissimo

qdam carta fluit

sumgne ap̃lorum petri et pauli Inquo uisse Dominus ihc̃ ad sedere ad dx̃ p̃. c. xxxvij. q. r. Regnum. Et quia ho ste mentos dicat uisse fieri si deprecatiõ uolumtas dei quo uissus dei h̃ ena ad liam g̃ dicat oiõi d mimice r̃ sapit manifestã hr̃e sim hr̃ ille. Venera iste ho uisse stãm hic amictu assit affirmat que expedit sin̄ intellectus magnitu dem. Et sunt duæ falsitates r̃ impietates detestande p̃ quas non a uisse sit peruertere ueritate que c̃ clamor huic uolentibz ea intuerc̃ et contemplari.

Primum falsum est q̃ cuia esse in ytaliam et in urbe consonat legi dine. Na lex dina dicit hoc nullatenus se intromittit. nec id consulit neq̃ mandat. Tamen quia hoc dicat / docat sibi. et credo nc̃ fallar. q̃ non inueniet Quod dr̃ iõung. ad enadrum. et hr̃ in can. di. xcv. q. c. legimus tria medium capli. Ei auctas quercitur / orbis maior e urbe. ubicunq̃ fuit epus sue Rome sue eutychij sue constantino pli. sue regio sue alexandrie / sue garmatie. unde merito e eius q̃ sucerdos hr̃ ille. Secundum flm est. s. q̃ h dicat lex dina actiui xp̃. c. na & hoc non sit ibi uerbum directe nec indirecte quod quilibet ad oculum possit uidere. Tertium flm est. s. q̃ cuia ee in ytalia et in urbe consonat legi can.ce / nam nulla lex can.t id consulit neq̃ mandat tamen q̃ hoc ponit docat. Quartum flm e q̃ dicat lex canonica xp̃. di. d nouo et xxxvij. q. r. Regnum. Nam illa duo capla no dicunt ita ut quilibz p̃. oculariter uidere. Et si caplm Regnum aliquis pteuent ad istam materiã dicat no tamen consulit nc̃ precipit neq̃ mandat q̃ cuia in ytalia r̃ in urbe. & docat residere tamen oculariter uide. Quintum flm est q̃ interest singulis catholicis q̃ cuia sit in ytalia et in urbe deliberare et tractare studendo / intendendo et consulendo / Nam hoc est considerare omnes catholicos totius urbis p̃ maiori parte. Cum de hoc dubitas seu exceptis paucissimis qui a pulis Romanis r̃ aliquibz ytalicis nullus curat. Sextum flm est. uidelz q̃ deus misit sedem apostolicam in Roma & uere residere Quam hoc deus / hoc deus non misit. Tamen docet ubi et quando hoc em est considerare omnes Romanos pontifices. tam Romanos q̃ non

h̃. flē r nngne loqm̃

fio·

Romanos tam ytalicos q̄ non ytalicos qui ex̄o t̄ roma et multi extra totam ytaliam sedem ap̄l̄ā multotiēs transtulerunt ut p̄z manifestis Romanorū pontificum si diligenter inspiciantur ¶ Septimū illud est q̄ capitulo xxj. c. hoc dicat videlicet q̄ deus dicat missit sedem ap̄l̄ā in Roma debere residere vt ad oculum clare p̄z ¶ Octauum illud est q̄ milente deo sedes de anthiochia fuerit in Roma translata nam dicebat. et q̄d petro hoc missit licet eum dens sepius sup petro multo inspirauerit q̄ Romam veneret non tn alias auctentice reperitur q̄ deus eidē expressius misserit q̄ apud Roma transferret Et licet p̄ām epla ad eph̄os q̄ antiochie exortos hoc dicere videatur· ut in c. Regū xxvij. q. i· tamē fortassis loquitur de eo· et ex eo q̄ xp̄us appetit petro Roma expetenti· crucifigi· vade Roma· iterum crucifigi· quod petrus de se· et q̄ dictū intelligens Roma redijt· ubi fuit postea crucifixus ¶ Sed q̄ alias milente deo· sedes de antiochia translata fuerit· perpetuum in Roma· libenter vellem sup hoc edoceri· p̄ scripturā auctenticam· que tacēdo omnia potiōr reputur nisi id quod in me. sunt tactum quod parum facit ad p̄ns vt iam expositū declaratum ¶ Nonum illud est· videlicet q̄ hodie p̄n̄s sedem ap̄l̄ā· in alium locū a Roma mutare non potest seu transferre· sine tā urgentissima· hoc enim asserēs sapit ad errorem· Et in hoc et ex hoc· multi sunt pontifices qui tamē fuerunt sti viri vindempnatorum· qui sedem de Roma· ad alia loca transtulerunt ¶ Decimū illud est videlicet dicere· q̄ p̄n̄s Romanus iniuste agere deprecando suos Cardinales q̄ in p̄n̄tem eligerent Romanū sub vtilitatis intentione vt sedes ap̄l̄ā Rome residaret q̄ hoc sit p̄ oratione dominicā· et sapiat hereticum manifestum nescit quod loquitur· sunt miserius ostendetur manifeste ¶ Item· idem dicit rotheo post p̄dicta dicit ita· et ponit q̄ constantin q̄ iste preces finxerunt personales concernentes p̄sonam dicti in̄ p̄ iste non finxerunt p̄ces corrupte· ad fuerunt facte p̄ meritū· imo penitus eis exprobrando et facte p̄ digno· et tales non replantur· q. q. i· quibus· et p̄ q. i· lauream· et· et ordinationes· imo si ipse supplicasset sicut in finxerit

Attenta utilitate ecce non autem prerogativa persone vel presidencie
exemplo petri qui dixit domine quid erit nobis si secuti fuerimus te mt.
xix. et luce xviii. sic etiam licet alieni appetere dignitatem scolarem pu[illegible] hec
ille. Proculdubio iste homo falsum asserit et affirmat in multis punctis

Primum enim falsum est quod beatus
petrus papatum petivit a xpo pro se seu supplicavit docere tamen
ubi et quando immo etiam petro de hoc tunc non loquenti nec etiam ut cre
ditur aliquid de hoc cogitanti. Cum xpo apostolus dixisset Quem dicunt
homines esse filium hominis etc. sequitur Vos autem quem me esse dicitis
Et petrus respondit Tu es xpus filius dei vivi. xpus enim dixit Tu
es petrus et super hanc petram hedificabo ecclesiam meam et tibi dabo cla
ves regni celorum etc. Ecce quod promisit petro non petenti mt. xvi. c.
Post resurrectionem sibi exhibuit quod promisit etiam non petenti. cum
Symon iohannis diligis me plus his pasce oves meas. Jo. ultimo c.
Secundum falsum est videlicet quod hoc capitulum mt. xix. et luce xviii. hereatur
tamen vide quia certum est quod non est ibi sub illa forma. Tertium falsum est
quod illa verba allegata que dixit petrus ad xpm videlicet domine quid
erit nobis si secuti fuerimus te. Illud dicant que enim communia est ista
petrus dixit xpo. domine quid erit nobis si secuti fuerimus te. ergo
petrus pro se supplicavit quod esset papa. Iste dominus iohannes qui tot communias
facit in ista questione respondeat communiter antedicte si logicus est prout fingit
sine dubio ipse loquitur impie impie atque false. Quintum falsum
est videlicet quod predicta verba domine quid erit nobis si secuti fuerimus te
hereantur in forma mt. xix c. Sed bene habentur ista Ecce nos reliqui
mus omnia et secuti sumus te quid ergo erit nobis Que quidem verba
multum differunt etiam in sententia a predictis. Nam illa sunt condicionalia
hec autem non illa ypothetica. Ista autem cathegorica. falsum etiam est quod
illa verba hereantur luce xviii. Sed habentur ista Ecce nos reliqui
mus omnia et secuti sumus te. nec est ibi quid erit nobis Eadem
verba habentur marchi x c. Unde ergo iohannes iste habuit predicta verba ypo
thetica et condicionalia cum nullus evangelista posuerit ea Quare

ipe corrumpit Pinaglisturum. Verba pariter et pnertit
Quintum plm est videlicet q licuerit predo bartholomeo quod
archiepo Baren supplicare pse q in ppm eligeretur attenta ecce vitæ
Nam turpe e pse in tali facto supplicare et presumptuosum aliu velle
precesse et prealiu ad regendum ecclam dei se dignu reputare cui
em ad regendm totam ecclam dei requisitu maxima pudicitia
maxima stia ac magna caritas put ipius voluit presserue intendga
nit ipm & simplicitate. Sed & excellentia dicens Ymo sophie
diligue me plus hijs. et e Certe magna presumptio e prius e quod
fatuitas q quis psumat & se excedere oms homines mudi in psonis
pdutis sine dubio ille romanus origine beatus q verus ppi non
se talem reputauit. ne sit sicndu in suo pastorali debuit ne confuliuit
Sed ne etiam scus thomas de aquino in quada epla qua & hoc sin
gulariter scribat in qua concluisit & determinat q epatum seu alia
prelaturam p se petens presumptuose illicite turpiter & iniuste bn.
archiepm. dicat sic. Quicunq; considerauit primatu in terra
inuenet confusione in celo. nec inter hos xpi computabitur
qui & primatu tractauerit nec huiusmodi eorum festinet quo
alius maior appeat. Sed quo alius omibz inferior videatur qui
no qui maior fuerit inter homines ille e iustior Sed qui fuerit
iustior ille e maior hec ille Ubi notanter dicit archiepm. Quicunq;
& considerauit primatum. non dicit rapit Sed & considerauit. et huius
rei verba in tam. de qbl ca. tyrulo sacerdotes Hec ois dicit e de op
tatu seu tractatu ad regendu cathedram magnalem ad qua digni
quis efficitur si sufficiens in sua inuentu. Re qua tuli potest
& sepe contingere si sufficiente sibi habeat in se. Ad regendu aute
ecclam cathedralem episcopalem principaliter caritas magna requirit.
nm. id. verbum ypi allegatu quod dixit petro sophie. plus. ce. Ymo
sophie diligus me plus hijs Nullus dubitat sit an odio vel amore.
dignus sit vt sapiens attestatur. eccle nono. Set q quis nesciat
si in caritate sit dubium no Quod aute quis psumat & se omibz alios
excedere in caritate maxima presumptio est. ymo eo ipso tanto minus digni
efficitur. Hoc tum falsum e q iste olim baren sit dignus ppter

tunc existeret sic quod non solum Romanis licuerit pro eo apud dominos
Cardinales intercedere ymo et ipsi pro se apud eos licuit supplicare
Ista Reuera non solum continent non continent veritatem ymo etiam
sapiunt ad magnam adulationem magis quam veritatis expressionem
Quod autem indignus fuerit certe experientia rerum omnium magna
clare hec ostendit. hoc enim est notorium ut dicunt illi qui ipsum et eius
facta probarunt quod prudentia multum caret. qua prudentia si non carui
sset utique in Anagnia de nouo electus fuisset Sed dei clementia magna
fuit. quia mox imprudentiam suam et fatuitatem suam manifestauit.
De aliis suis deffectibus pro nunc taceo. quia superius satis fuerunt pretacti

Item idem dominus Johannes post pre
dicta dicit ita licuit enim Romanis appetere et desiderare
habere papam Romanum vel ytalicum et sedem firmari in urbe quod probauit
sic quia illud licite petitur quod a deo iubetur ymo quilibet tenetur
voluntatem suam conformare voluntati diuine ut de penitentia di. ii. caritas
Sed deus iussit sedem fore in urbe actuum ix. xxiiii. di. i. Rogamus
Et c. cum beatissimus. ergo licite Romani hoc petiuerunt et petere po
tuerunt Et per consequens propter hoc deum orare cum consonet voluntati
diuine Sic etiam eadem ratione et preces iustas cardinalibus porrigere
pro implendo iussu diuino Quis enim sane mentis asserat non licere
preces effundere apud illos ad quos spectat ut executioni mandetur
iussus diuinus Ergo ~~fuit~~ licuit sic alta voce vociferare. nec illa voci
feratio implicat impressionem Sed potius exprimit quod fieri debet
et decet. et expedit hoc ille. Sine dubio iste homo falsum dicit
in aliquibus et peruertit dampnabiliter veritatem

Primum namque falsum est quod
deus iussit sedem fore in urbe ut iam dictum est tamen
doce alias eadem facilitate contempnitur ~~quam asseritur~~ quam ponitur et asseritur.
Et esto quod xpus iussisset pro illo tunc videlicet pro tempore illo pro quo
dixit predicta verba petro tamen non sequitur quod iussit semper
sedem esse in Roma Sed pro illo tempore et non pro semper Vel potest
dici quod xpus dixit illa verba petro non ea mente quod ibi sedes apostolica situaretur.

Vide hic mirabilem cauillacionem

Sed camente vt petrus ibi predicaret et pateretur | Et sicut ptas
imperialis ibi (R)effulgebat | Et p illam viam | pdicta ptas p totum
mundum diffundebat | Hic sedes petr ibi p operationes miraculorum
et p predicationem et p suam passionem ibi (R)effulgeret | Et p illam
viam totum mundum cui tunc preerat diffunderetur et dilataretur
Decreuit ergo ut ibi florebat sciencia et anglica · ac eciam omnes fulla
na · ibi veritas fidei et veritus cathe. fulgeret q̄ non poterunt melius
fieri q̄ p principes fidei xpiane Secundum ſm̄ est q̄ videlicet
beatus ex duplici actuū xpi. Tamen auertat ste rones suam mpiam
quia primo allegabat actuū xpi. et modo allat actuū vv. Et
tamen nec hic nec ibi & hoc sit ubinn Tertium ſm̄ est videlicet
q̄ d beatus ex duplo Beatissimo xpom q. r. quia nec & hoc hetur
ibi verum Quartum ſm̄ est videlicet q̄ sedem ee in urbe fieri
& licet | decet | et expediat | tamen dco sufficienter si potes hoc em est
audempniare omes Romanos pontifices | tam Romanos q̄ non Romanos
ortunc | ta ytalicos q̄ non ytalicos | quod urbe sedes suam non huerit
inter quos fuerunt viri sci · qui multis miraculis refulserunt qui
sedem a Roma ad loca alia barba ytalie et eciam gallie | Et alibi plices
transtulerunt ut p Romanorum pontificum · tomcas sutuend
et prospiend Et ut patuit euidens Responsio ad id q̄ pdictus
dns rones dixit videlicet q̄ sedes debet decet et expedit vbam ee
in Roma · patet euidenter q̄ nescit quid dicit Quia Romani pon
tifices · eam transtulerunt pter impressiones nequissimas et pter
malicia Romanoz | imo leo ppa tertullus | pter malitiam Romanorum
qui suos intrudebant sicut modo ostium Barthi · intruserunt Statuit
vt nullus ppa fieret nisi de consensu imperatoris · Et idem fecit adri
anus pater hon. di. c. adriano. et c. sequenti in synodo · hoc eciam
cet audempniare dicunt bernardi qui persuasit eugenio · ppe · vt omnes sedes
a Roma auferret ut p in quarto libro ad eugenium ppam qui gerebat
notorie est verum | videlicet q̄ hodie sedem ee in urbe fieri non debet nec
decet · nec expedit imo merito hodie posset dicere simili pontifices tam
sanc collegio dominorum Cardinalium ipis Romanis qd dixerunt paulus
et barnabas iudeis actuū xiii. vobis oportebat primo loqui verbum

nō.

Dei ꝺ̄ gm̄ ꝺ̄ eppellitis ꝺ̄. et indignos vos indicastis eterna vita
ete annuentium ad gentes sit em̄ precepit nobis dns ꝺ̄ te m̄
lucem gentium ꝛc̄. ℭ Romam enim & mire ꝓsiderunt sedem quam pl̄i
mos pontifices interfecerunt et multos intruserit Tales aut
& mire ꝓsiderunt sedem ut hz̄ xvb. q. vj. c. ita nos que statuta sunt
oꝑtet. qm̄ ut dicit leo papa. et hz̄ xvb. q. h. i. cap. ideo p̄mittentes dño
ℭ Contra quippe eorum̄ salubrrima instituta agimus ꝺ̄ q̄ ꝑ dño sta
tuerunt consultu mitatum non finamus ℭ Mittum ſm̄ est vidēli
q̄ ꝺ̄ deus misit sedem ee m̄ vrbe. q̄ ipe misit papa & vere ee m̄ vrbe & vere
Romanu nl̄ ytaliu ℭ Vñ em̄ sequitur. deus misit sedem ee m̄ vrbe
q̄ ꝓ̄a. & vrbe ee & vrbe. nl̄ & ytalia ℭ Ita ēia sequeretur. & oīnibus
Cardinalibus sunt & ꝓ̄ii.

Iste ymo tam̄ lon̄ logicalis confirmet
ystas qm̄ ait si p̄s. et dicat vidēlicet. ayrilta em̄ Romani pon
tifices fuerunt qui m̄ Roma. ytimie sedem huerunt Quintanley n̄
Romam nec ytalia fuerunt vt ꝑ scriptantibus evincitur sinnorum
pntiffcod ut anacletus Euaristus pme. Theloforus Lgn̄. et
hoc missi alii nacione grec. Et multi alii sucessiue Regionum
nacionū / simila ead̄ Romam et ytalie / fr̄ pontifices fuerūt qui sed̄
a Roma / et ytalia transtulerūt vt agapitus primus nacione
Romanus transtulit sedem apud constantinopolim Et ibi sint & ꝑ
finctus. / Virgilius Romanus / apud ettam̄ m̄ Civitate Siracusana
et ibi mortuus e ℭ Stephus. v. Romanus m̄ francia ꝑter. ꝑsecuto
nem Romanoꝝ Adrianus pmus Romanus. ꝑter Romanorum̄ ma
liciam ℭ Stephus quartus Romanus m̄ francia / pastus est. secundus
ytalicus apud francia. ℭ Pelagius secundus apud Burgundia et ibi
mortuus fuit ℭ Innocentius tertius Romanus m̄ francia. Grego
rius. & octauus m̄ francia Romanus. apud Lugdunū. ayrilta ead̄ Romani
et ytalia simul pontifices fuerunt qui sedem a Roma ad alia ytalie
loca varia transtulerunt. vt celestinus. ꝑ̄ apud perusiū et sic &
alii multi ℭ Quid igit̄ m̄ sanctam Romanam tantū clamantibus ac
impressione fecerunt ut haberet m̄ ꝓ̄ām Romanū nl̄ ytalicum m̄
ea intentione ut sedes m̄ Roma ꝑpetuo ꝑmaneret et ibidem Roma
neret ℭ Sextum ſm̄ est. vidēlicet q̄ dnum̄ cardinal. non.

nō. hic de simili pontificib̄

eligentes m ppam Romanū nel ytalicum / fecerunt q̄ dei voluntatem et q̄ dei missione / Dum q̄ deus non misit Romanū nl ytalicum eligendum / Dum q̄ hoc est condepnare omes Cardinales no solū ꝓntes sed etiam aplicos preteritos qm frequentissime nc Romanū nc ytalicū elegerunt Sed nūc yspanū nūc gallicū nunc anglicum nunc alamanū nunc sardum nūc grecum elegerunt ut patz intuentibus cromcas similiora pontificū

Dum etiam q̄ predictus dns sathe m gonessa ante dictum multa iura addux̄it que modicum aut quasi nichil faciūt ad sin ꝓpositi certitudinem seu firmitudinē Christianus ipe iohānes Respondendo ad obiecta Curia primapiū dicat ita Quem hec concludo hmg tractatus et declaracois videlicet q̄ Curia sit m ytalia et m brīe consonat legi diuine actiue xp̄i cap. Et saluator dixit petro mt xvi c. Tues petrus et sup hanc petram ec. xxi d. simoni Et sic Sedes ꝓmo fuit apud epm anthiochenū petrū et post nilente dno fuit translata m brīem actiue xp̄i ec. hec ille Dome dubio iste homo sus adducat quod ad suū ꝓpm nichil aut valde modicū faciat vult cū pbare q̄ curia ec m ytalia et m brīe consonet legi diue et ad hoc pbandū ipe allegat capl̄m actiue xp̄i ec Christianus quidē ec nichil agit de Romana Curia seu de papa nc aliquid de materia de qua agitur Deinde vult pbare idem et allegat ad h capl̄m actiue xp̄i ec tues petrus ec Quod quidē capl̄m nichil facit ad ꝓpositum Due namq̄ quia est xp̄us dixit petro Tues petrus et ec Ergo curia ec m ytalia et m brīe consonat legi diue Due ergo est Tues petrus et sup hanc petram ec Ergo curia debet ec m ytalia et m brīe Videtur iste dns logicus istas quias et debeat vnde locus Item vult pbare q̄ Sedes fuerit prius anthiochie et q̄ postea fuerit translata m brīe nilente dno et allat. capl̄m actiue xp̄i ec nichil de hac materia nulla fit mencio.

hō. quas
falsas. īmorū

Item dnūs sohēs post pdicta dicat ita
fuit conclusio finalis et intencio de pretencio q̄ sedes ap.
Resideret m loco sanctificato sanguine bīorum apl̄orum petri et pauli
ꝓpio iussit illam dns Residere actiue xp̄i ec hec ille Quem iste ho
mo sus adducat quo ad sinum ꝓpositum nichil faciat vult cū pbare q̄ dns

missit Sedem m Urle. debere residere. et allegat. cām actiū xp̄i. c. Inquio
quidem. cā. & huc materia ut dictū est nulla sit mentio. Item idem
dñs Io. post p̄dicta ad quas lineas nl extra agens q licitū fuerit
Romanū. preces fundē apud dnos. Cardinal. prioste olim baren. q
cet p̄ū. cui esset eis extraneus. et alias dignus. Enbūget ita. ymo si
ipe supplicasset licitum fuisset. et attenta utilitē ecie. non aut pręgutina ppne
nl p̄sidēnie. exemplo petri qui dixt. dne quid erit nobis si dcm fu
erimq te. nt. s luce. xbiq. hō ille. Generalis addunt quo ad sūd
ppositū ut dicta sint michil fiat. Ormo cūd ipe bulle ptinet q
petrus supplicauerit pce ut ecie p̄ā. sen xpi vicarius et allegat. qđ
petrus. dixit. dne quid. g. erit nobis si dcm fuerimus te. que ver
ba michil ad ppositum faciūt. Que nacq̄ e quia petrus dixt xpo
dne quid erit nobis si dcm fuerimq te. g. Supplicauit p dc.
ut ecie p̄ū. dcat iste dns logicus videlicet. Generalis allat iste
dominq Io. q̄ p̄dicta verba. videlicet. dne quid erit nob si dcm fue
rimus te. sunt nt. xxv. s luce. xbiq. et sne dubio p̄dicta verba non
sunt ibi sub illa forma ut dictū sunt. Nam in p̄dictis duobus exēplis
allegatis ponitur verba cathegorica et de ipsa verba. Tu quę dicis
p̄dictus vobis. sunt verba. ypothetica. et dicuntur sub condicione que.
nullius euangeliste ponit. Et iam sunt supra ostensum.

Item idem dñs Johannes post predicta dicat
ita liant Romanis appetere hic p̄ūm Romanū nl ytā
licitum et sedem firmari in bulle. quod probatum sit. q illud liceat
appetitur. qđ adeo nbetur. Sed dns misit Sedem ee in bulle. actum
xp̄i. ugd. et c. hō ille. Generalis. quidquid sit de conclone ista videlicet
q̄ liceat petrucci appetere sedem fore in verbe. tamen istud nil valet
q̄ ad ea q̄ ratione nostre exēplū et sub sententiis que addunt non faciat
ad sūd ppositum quia illo cā. non fiunt mentione nr̄e & sedis nr̄e &
p̄ā. Et primus sunt dictum. Et p̄z aperte. in tenenti. Et hec dicta
sunt q̄ ad nr̄as habitas allegationes iuris dum. Et dico cōd q̄ statutis
impedimentis et pravis ac turbationibz et impressionibz que
eq̄ quas faciūt Romani fr̄i in electione summi pontificis tūc est licitum
Romanis appetere Sedem fore in Roma et istud e q̄ hoc est appetere.

sunt primum patet et sedicione fore in electione Sum pontificis quod
no est licitum cuiquis appetere Cum hoc in sit prohibitum Item
idem dns phes in vitis sanctorum et statim subdit positis inter alia dt
sic Et hoc ego expecto pter allegationes mris hnam quas facit
quia allegationes mris dni non sunt statute Et deus dicat ipe
phes misit fore sedem in vrbe actum xv. c. xxmo. q. i. ca. Legamus
et c. Cum beatissimus Veneru nus adducit quod ad ppm michil facit
Primo signdem ca michil facit ad ppm. na ca Legam dicit q in
tenue dno sedes & antiochia Rome e translata quod quide verbi
duobz modis pt intelligi vt dictu est O videlicet subtrahente dno hoc
e inspirante dno hoc e allogente dno et precipiente dno videlicet xpus
dixit petro vade Romam iterum crucifigi quod verbi petrus ad se mte
llexit et ro Romam redit et crucifixus e ibi Intelligitur primo
modo subtrahente dno hoc e inspirante dno petrus fuit et stetit a sedit in
Roma Que quia est obscura petrus fuit et sedit Roma certe
no valet Nam si valeret ista quia pari ratione valeret et ista petro
subtrahente dno & mdta fuit et sedit antiochie Ergo et quilibet ppa debet
ire et sedere antiochie Quam intelligitur secdo modo subtrahente dno
hoc e allogente dno et precipiente petrus sedit Rome Ergo et quilibz
ppa debet sedere Rome Certe no valet sicut vi prima alias si tene
ret pdicta quod teneret ista petrus subtrahente dno fuit ad prestandu
ut pz m. xmo. c Ergo quilibz ppa debet ire ad prestandu et ultra petro
subtrahente dno solvit dno temporali tributu ut pz m. xviio. g. quilibz
ppa tenetur dno tpali solvere tributu Et ultra petrus subtrahente
dno sup aquas venit ad xpm ut pz m. xmo. c. Ergo et quilibz ppa de
bet ire. Unde dubio si valent sue que valent eod et iste Sed no valet
iste quia legitur non valent sue. Que ea quia e ista subtrahente dno
sedes & antiochia fuit translata Rome p illo tmu Ergo et Rome
debz adhuc manere Certe ista quod no valet sicut n. ista subtrahente dno
Sedes antiochie & mdta fuit translata Unde g. et my antiochia debz
Romane Certe ista non valet Legitur n. valet sua

Secundum autem Capitulum Unde
Cum beatissimus Ds ppositum michil facit nec apponitur ibi sic.

Verbum ¶ Ex quibz omnibz predictis patet evidenter qd ste
dominus Johes ex suo ingenio sibi fingit quod dicunt labia magz
turpitudine ¶ Item ex alio nis addunt quod sic fuit ad sin actus
certitudine ¶ Item id Johes mox post que omnia tacta medio dicta
verba sunt note eand. que sunt dicta ad passionem p. prasmeias et &
verbum significativis. Que sunt intelligentia ejusdem et c.
Preterea & pponit hec ille ¶ Esto Johes adhuc nis addunt quod ad ppm
michil facit Nam ca. preterea & ppositio michil dicit cuplin eam alle
gatum. que sunt intelligenda in toto illo titulo vbi inventum est
ibi intelligentia dominum ¶ Quod credo allatio credebat ¶ Omnia
verba si bn considerentur. qd ppm michil faciunt verba eand phi dicetis
verba sunt note etc ¶ Est verum qd verba proferens non loquitur ficto
modo ¶ Sed vere et ex alio ppio non inducitur p aliud. ad tales voces pro
ferendum seu pronunciandum ¶ Item idem Io. qd Reprobationibus
ad obiecta circa medium dicit ita. Complacen. et displicen. sunt primi
actus voluntatis nr sunt actus liberi arbitrij. & quibz loquitur ca.
Nabugodonosor. et. ca. Turus. xxm. q. iij. sunt dubio. sibi addunt
quod ad ppm michil facit. nam ca. Nabugodonosor loquitur et pnti
patur & predestinatione et & presha ¶ & ppositio aut michil loquitur.
ca. Turus. ubi non invenit. Genesi dicit. ca. Nabuco. circa fine sic ibi
menitio. & turus & sydonius allat eod ad idem. vbi q. in primis pio Et
bi michil ibi facies. ad ppositum infra alia et quippia introducit que ad
ppm michil facit que brevitatis ca omittuntur. hic primi pnti
tractatus ¶ Dicet igitur primo aliter. qd ste dns Io. ex alio sibi
Addunt. quod non facit ad sin actus certitudinem ex quo appet enis
impies et impietas ymmo tollenda

Nunc restat ostendere quomodo

hic reprobat alius pncta dicti dni Johis

veneno so jaculo verum mfringit et falsum assert qd ejus
sidei certitudinem ¶ Nam in primis dicit ipse dns. Jo. dicit et
asserit qd electio Mar. mri quondam Barey archiepi fuit verus legitima
et canonica celebrata. Et qd ipse est verus pri et verus vicarius dei in
illo xpi ¶ Sed aut hoc non sit verum appet ex pdictis ¶ Primo igitur
ipse est emus sanctor et dissensus mihi et ex hoc. ipse est dicendus hereti
cus. Et maxime in sua opinione pinacie perseverat sit pz. xxxv. q.
iij. c. Qui vbi hetim sic qm aliorum dissentit errore multo deprabliori

e mis. qui erant / qz no solum ipe erat. Sed eña z alios errores offendi
cula spaut z confirmat Ubi qz magr errores e non tm hereticales sed
eña hereseiarcha dicendus e hoc ibi. Iste ibid my. c. Unus my eña xpi
Et sunt verba augustini. Cum migrat ad eña xpi morbidum aliquid
primus quid sapiat si correcti ut sanum recte sapiant Resistant etiã
magr pestifera et mortifera dogmata emendare nolunt sed
defendere persistant hereticus sunt hoc ille. Sed dns pdictus dus so. sic.
se habet. igr. c. Item quicuq; tenz ? articulum fidei est hereticus
ut aug? dicat. in li. de fide ad petru. ca. firmissime tene z hic ex de
hereticis. ca. firmissime. Sed iohes tenet eña pmissa ? articulo
fidei videlicet ? unitate esse cathe. ecie adhuc non audiuimus ipm
fuisse convictum. igr Item quicuq; usurpat z tollit priuilegia ecie
romane. p xpm impatore omniz institutor est censendus hereticus
ut xpm. dicit. c. omis Sed iste dns iohes p suam doctrinam usurpat
et tollit priuilegia ecie romane. igr ipe est censendus hereticus

hereticus ? alia questione dni hus.

Item ipe dixit q; summus pontifex non potest mutare sedem ab urbe Rome contra quia hoc asserere
sapit ad hereseos q; probatur sic. quia ipe habet potestatem ligandi
atq; sup terram sibi datum a xpo. ut pz mt. xvj. ergo et c. Alias
non habet plenariam potestatem ligandi atq; soluendi sup terrum q;
est erroneum dicere Item impator potest mutare sedem m sno sno.
Imperio q. c. summus pontifex. Jus apparet de se et p effectum Et quia
pz q; no timoris potestatis e dns ipal m tota plenitudine ? impator
suam potus dedit p istatoi declaratoio potestate impi terrestris et celestis.
ut pz xxxj di. ca. omis igr c. Iste q; non e phibitu. videtur ee contra
ius. ut ex. de translatis c. inter corporalia cu notis ibid m glo. Sed
potus hoc potest nec sus successoribz phibuit videlicet q; no mutaret
sedem. q. hoc sibi contrarium sit Negare aut potestate ipe sapit igr
et c. Item put dictu fuit supius nulla sit hac sententia pontifices mu
tauerut sedem igr. c. Item dicit ? sententia m epla ad renandu epm
et ep m. canone. xcix. ca. legimus. circa medium capli Sicut autem antiqua
querutur orbis maior e urbe et c. Vide.

Item dicat idem predicatus Johannes
in questione antedicta m responsionibz ad obiecta. dixit q;

multiplex est actus Voluntatis Est em actus primus · qui est com
placentia et displicen̄ qui sint actus voluntatis primi / nec sint actus
liberi arbitrij Et sint actus ut dicit necessarij / Nam primato obiecto
voluntati · sub ratione bon̄ et delectabilis nec̄o sequit complacen̄ / Et sic circa
obiecto primato voluntati sub ratione mali · et tristabilis sequit displicen̄
nec̄o · q̄ posset facere voluntas · quin placeret nil displiceret Et iste so
cantum · primi motus qui non sunt in p̄tate nr̄a · Leguntz & cost. ca.
nam contingentia et · ca. ne mutaris · et · li. d. c. testamentū Et sequitur
ca. sanctę et & prima · d. pe. q. · ca. sicut tribz

Sine dubio hic iste dominus so-

hic reprobat · dictus so
quo adducta conclusione
primo.

dicit aliqua periculosa Et primo siquidem e periculosū
hoc dicere indistincte q̄ complacentia et displicentia · non sunt actus
liberi arbitrij Sed in actu virtutis e complacen̄ · ut p̄s p̄phm · 2° etuvi ·
ubi dicitur q̄ virtuosus · delectabiliter operatur · Et si operatur · delectabiliter
operatur · cum complacen̄ · ergo · etc̄ Item displicen̄ & p̄cor est
actus liberi arbitrij / Alias nō esset meritoria / Sed talis displicen̄
placen̄ e magnoh et de quoh p̄cto in vero penitente ut p̄s p̄ aug̃m et pe
trum ſde dicitur · quia prima est mala preterita plangere · et plangere de itaru
non committere · ergo · etc̄ Item dicit q̄ isti actus sunt necessarij et q̄
primato obiecto voluntati sub · ratione bon̄ et delectabilis nec̄o sequit
complacen̄ / primato autem obiecto voluntati sub ratione mali et tristabilis
nec̄o sequit displicen̄ · nō posse facere voluntatis quin nec̄o placeret nil
displiceret Ulterius in hoc dicit p̄lm et q̄ · p̄dm q̄ p̄s multiplicitur

Et primo q̄ dicit secundus in

quadam oratione · de filio prodigo q̄ solus deus est in quem
peccm non cadit nr̄ cadere potest / Cetera vō cum sint liberi arbi
trij · in vtramq̄ partem flecti possunt / Ergo · in vtramq̄ pte flecti
possunt · q̄ omne quod primatum voluntati tituli ſlet̄ sine et ea que
sunt nec̄ia ad ipm adimplendum possunt placere et displicere accep
tari et non acceptari Et omne potest voluntas viatoris velle et ſ. prime.
Item q̄ tunc sequeretur · q̄ nullus p̄ccaret posset · peccet quia sine vitio
angustiam · in lio & liberi arbitrio · peccm · adeo est voluntarium q̄ non
esse peccm · nisi esset voluntarium Quod si primato obiecto voluntati sub
ratione bon̄ et delectabilis · vel sub ratione bon̄ ~~et delectabilis~~ et tristabilis

necessario placeret nel displiceret. q. nō volūtas. nella nil no
vellet. q. non p̄cauet quod est ꝯ fidem. Item tunc predicationes
xpi a deo et orationes z exhortationes essent totaliter frustrales. Et p̄
ista ꝓpō. putata volūtati nō placerent nel displicerent. q.
tunc volūtas no posset aliud velle. Item hoc e totaliter tollere
liberum arbitriū. Nam ſm̄ magrum ſmaz. li. 2o. di. xxxv. ca. iam
dd. ad ꝓpō. liberū. dr arbitriū q̄ ad volūtate. quia volūtarie nō.
moueri. z spontaneo appetitu ferri p̄t ad ea. que bona nil mala indicat
nil indicare potest. valet. hoc ille. tunc arguitur. sic. volūtas ꝑ
tuneo appetitu. potest ferri ad ea. que bona nil mala indicat nel
indicare potest. igitur. no nō. Ihē. p̄z ꝑ magrum vbi. ubi. quia p̄z
q. si nō placeret nil displicet. q. non spontanee ferretur. illa
que indicaret ee bona nil mala. Item ieronimus. ꝙ humana
ita dicit. liberū arbitriū. nos condidit deus. nec ad
bona necessitate trahimur. alioqn. ubi necessitas est corona no est. hoc ille
Ex quibus p̄z. q. complacēt et displicēt sunt actus liberi et no nisi
in actibus virtuosis nil virtuosi. Item augg. basilius ait. ihesus deus reddet
uniuersum si non spontanea immutetur homo hinc p̄am. hoc ille. et
hic ꝓpō. q. m. ca. Nabuch. Item si nō placeret nil displiceret
pituito obiecto. ꝑ modum quo dict. dns iohs. tunc volūtas no posset
mutari in melius p̄z. ista ꝓpō. nō hec complacentia nil displi
centia. Sed hoc est falsum. ut p̄z q. anſm̄ in li. q. sent. ꝙ frater ꝙ adimatis. arguebat
displiam dicentem. Nisi quis ꝑ volūtate sua mutauit bonum opus
no potest quod in nulla potuit ee poenam dns dicet vbi aut finaliter
arbitrio bona z eterna hoc augustus. Et in li. Retractationum dicit q. in potate
hominis. est mutare in melius quam volūtate. Item arguitur
sic. quia sequeretur. q. homo non posset vitare pecc. et q. non posset
peccare. q. apparet protanto. q. si homo nō habet complacentiam in
obiecto putato ꝑ modum bonum et delectabilis sicut e in actu veneree
tunc non poterit vitare pecc. patz. q. nō complacet et si etiam
nō displicet non poterit peccare quia nō displicet. Et hoc est
intendere in errorem manicheo z sommam ꝙ quos loquens ieronimus
in expositione fidei catholice ad damasum ꝓpam dicit sic liberum arbitrium

Inquit arbitrium. sic Consistemus. Ut dicamus nos semp indige
re auxilio et tam illos errare qui dicunt. cum manu theo hominem
non posse vivere pcm. qz illos qui eo sine manu assumit hominem
non posse pcare vivere tollit arbitrij libertate. nos vero dicimus
hominem semp et posse pcare et posse non peccare vt nos semp liberi
consistamus ee arbitrij. hec e fides qz m cathca. ecclia docuit et docet
et qui spe veniam. hr alle ex quibz pz qd predictus dns Johs male
docuit dicendo indistincte qd complacen. et displicen. non sint actus
liberi arbitrij. et qd sint actus nrij. Capitula deinde ipse addux
ad suum voluntm modicum nil multipl facient.

et vocatiu. sine aliqua
ia. sine aliqua de pposita
cau. id est.

Postquam predictus dns Jo. probauit
et in se fuerit probare in toto suo tractatu. qd electio illius
bar. fuit legitima et. canica. Et qd ipe est verus papa. qd tamen e sim
et erronea ut supra. efficaciter prout extitit probatum. Tamen ad
eliminandum plenius veritate qd parte sua ego volo adducere. Quo
nos aliquas que videntur fortasse. Et postea ego solua et respondeo
ad eas.

Ad obiectum
ipse Platones qd pte
Bar. thesaurus

Prolixius igitur qd predicta electio fuit legitima et
canonica et qd ipe bar. sit verus papa. Primo sic. Ma
gnus fuerit electus et receptus. a duabus partibus duorum. sui
dam alius tales sine omni exceptione ab omnibus tanqz summus pontifex
hactenus et recognitus. Sed iste bar. fuit huiusmodi. igitur. etc. Min
or pz. esp. de electione m. c. licet. vbi formaliter sunt ista verba predicta
maior pz. qz due partes primo omni exceptionis nil de nobis ipsum ele
gerunt et intronizauerunt et sumptuose et benedictione receperunt
et papam vocauerunt. igitur etc. Item dicit sic qd voluntas cogi non potest
Cogitum. quodcumqz fecerunt libera voluntate et no coacta fecerunt. sit
spontanee. Sed ille qui eligitur. spontanee. qz duas partes cardinalium
et sibi fecerunt papam igitur. Cogitum. iste est verus papa. maior pz. qz magnum
sinarium in 2o li. di. xxxv. ca. ideoqz vbi dicitur. voluntas semper a
necessitate libera est et huiusmodi cogi potest vbi enim est necessitas non est
libertas. Et vbi non est libertas. non est voluntas. so nec meritum

ḡ ille · et gnia & se · Dicetur ee nota · eaa ex ꝑdictis ¶ Tertio sic-
ſicut se habet ꝑ uolita uolūtas · ad ſuſceptionem et ad ſuſceptone
ſuauiū ordinatū ſic ſe hꝫ ad electionē ſūmi ꝓntifficis ꝓ ista gnia
debet oportz ꝙ concurrat uolūtas interior · alias nichil ageret m
¶ Sed ſic ſe habet uolūtas uacua ad ſuſceptone baptiſmi et ſuor ordi-
nū · ꝙ uenens & recipies baptiſmū uolūtate coacta / dum tame
ſit ꝙdisponata et non abſolute uacua uere recipit baptiſmū ut ex̄.
& baptiſmo ꝛ eius effect · ca⁹ aliquoꝝ · circa fine · Et idem e & illo
qui recipit ordines coactus · coactione dui ne abſoluta / Sed condi
tionata metu uolūt inductus · uolūt facere · gnia uolūt euitare
ut dicit augustinꝰ · et hr̄ · xxiij · q. 1 · ca⁹ merito ¶ Quarto ſit gnia
due partes dominoꝝ ꝯ cardinalū elegerūt eū alio ꝓpōito q̄ est ue
rus ꝑſa · ut dicetur · et ꝓbabitur · ymo ultra q̄ due partes ꝛ ſtitutū electo
ſunt uera et can⁹ · et ꝓ quib⁹ ꝛpe est uerus ꝑſa · gnia est de ee nota · Et
dicit ꝓbatur · gnia ista est dicta inter agens naturale · et agens a
ꝓpōito ſecūm ꝓpriū · gnia agens naturale non agit · id quod facit duo
ꝓpōito faciendi quod fiunt gnia caret cognitione Sed agens ꝓpōito
agit quod facit alio et ꝓpōito faciendi / Sed certum e ꝙ dicti cardinales
in illa nominatione ſeu electione bar. mei non erant agentes naturales
Sed ꝓpōito actiones eoꝝ huiane ſunt actiones uolūtarie et proce
dentes a uolūtate ꝯ ꝓpōito ꝙ omne uolūtariū est ſpontaneū et de
ſpontaneo est ex alio et ex ꝓpōito ꝛ ſtitutū · ꝛc̄ ·

Item omne quod fit ꝑ metū est uolūtariū
uum ut ꝓbatur ꝑ phm · iij⁰ ethicoꝝ et ꝑ gregoriū dicentē in li⁹
ſuo & homie · Unde dicit phūs · in iij⁰ ethic · ꝙ id quod fit ꝑ metū
est uolūtariū inꝑtim cum in uolūtate ¶ Et ſanctus thomas dicit
in ꝑ⁹ ij⁰ · q. vj · artic⁹ vj · ꝙ tale uolūtariū ſimpli · et in uolūtariū
ſecūm quid · Sed certum est ꝙ dicti cardinales elegerunt illum bar. mei
ꝑ metum / ꝙ⁹ illa electio fuit uolūtaria ſimplic · et ſi uolūtaria
ſecūm · quid · Et ſic ſi fuit uolūtaria · ſimpli · tame ſi uolūtaria
ſecundum quid ¶ Ergo ſequitur ꝙ fuerit electus · animo ꝓpoſito

ꝙ est uerus ꝑſa

ꝑ esse verus ꝓpā alias non cet. Voluntaria simpliciter igitur etc.
Item voluntas aut libera est aut voluntas dicenda no est ut dicat magr
smard sup li. de xxvi. ca. idem igitur libere elegerunt et sic idem qd
prius Item dm cardinales in casu concordato dicit qd elegerunt eū
exanimpto etc. Set ista timet ipi vocabulo electionis ois aute electo
ponitur ne ad igd etc.

Respondeo ad istas rationes dicendo
quod non sequitur dum qd illa electo (Bau.ci) fuit illegitima simoniaca et
nulla set p quas ipe per eam non fuit factus verus ꝓpā Set ido pro 2a gcio.
responsione ad ꝓdictas rationes primo ista ꝓponem seu conclone p qm
apparebit responsio ad rationes aliquas Dicatur sed no qcesse qd dñs
cardinal elegisset illud (Bau.ci) predictū. omīb⁹ ut dne partes eorum
uno ꝓpdicto qd verus set ꝓpā. dmus tu ille dimg et ꝑ ꝓportunus finis ex
actus. et exortatus p metū cadente mortuo bnū fuit
defectu in electione seu nominatione ad illa. adhuc dico qd hoc no obstāt
electo set illegitima simoniaca cessā. nulla nullaq nulla quod pbat.
multipli Set primo. qd verba eiusdem dñi sc qm dicat in 2o articlo
sine gombs sic. Si aut inclinati ꝓpter primetū exortum sed et impetū
impressum cardinales dixerunt in ex. assumu sumū in eū/tunc no
est verus ꝓpā Sed illo end ossu maclato et infecto. ab illo impetu no
potuerunt illum sicut ꝓdicunt verū ꝓpter impressione infacente hec ille
ex quibus verbis clare patet ipo p me sumē dicta Secundo patet
sic. qd dicit Gregorius et ibi ex. & regul iuris. d maiori solutione
q latenter aut p tmy nil aliud illicite introductū est nulla debz
stabilitate subsistere Ex electo (Bau.ci) fuit p tmy introducta ut visū
fuit. si tunc electo debuit dici Tertio sic qz quandocūq cessat
electionis sūa. ipo sno electionis nulla est sed quando in electione cadit
metus mortis cadens in constante bnū tunc cessat electionis sūa. qz
qz deficit modus dicens ad sūam sine quo sūa actus virtuosi esse non
potest aut modus est ut iuste fiat. vñ. is. dicendo ois. iuste quod
iustum est exequatur. talis autē electo seu nominatio non fuit exequta
iuste qz p metū mortis ille dimg cui illa solicitus ad illud ꝓportunus
fuit exactus. et exacta exortatus exoptata. igitur etc. Et confir
matur. quia qz ꝺ dns dat casu. contractu non tenet actus. ff.

h' plus. p alias
nuncies qd electo
Bau.ci nulla fuit

dolo. le. elegant. ar. xvj. q. ij. qm̃ sp̃us epus Innocentius dicit
iuriste non dnō alest offic̃ Sed qm̃a dubiū est m̃ modū remediand
consensum singul̃. offic̃ rubesse Tranuite hic est q modus pue
niendi ad electionem est p libertatem arbitrij et q̃ iste fiat et sine
dolo. et ista d̃ effectus rectum electo nulle fiunt. nam id̃ dicit libere
q̃ nullo argente impio. nullaq; nōitate sit. ut. C. de transac. l. sigs
maior Item primaca potissima regla actiuū hūanoz̃ e offic̃
mre ajūctus et ballatus et debitus q̃nomb; mformatus et deco
ratus. q̃bus deptus omis actus est viciosus. ut indifferens et
informis. et ut ita dixim̃ ratiato. ut. ff. de act. et obligat. l. obligat
tionū. ff. bd Et quecūq; germ̃ mf. m̃ Raym̃d sunt aud legentiū̃ mnat
hanc illum actiū efficaem. ff. de act. et obligat. l. quecūq; et l. actiones.
que ppetuū suribg no subsistunt Sed ppetuus et pa[illegible]dgmo.
pficiens et mformans electionem sum̃ pontifex est libertas ut
ex̃. de elect. c. Ubi manus ss. Cardinales ubi dic̃ sic. quibus
liberis mentibg indi electionis q̃stio debitate pri[illegible] libere pcessat
quod certū est p̃ma ma[illegible] q̃ signis nis cepat ab actu celebrato tanc
illum actiū efficaet Et allegant iuriste. ff. de acqu. posse. l. 1. ss
hic exori Cui Sepaud ista mra et istis condicionib. actiū electionis
pficientes et mformantes actus electionis erit mformis et nullus
et sic finit m̃ normatione bar[illegible] rectum. etc. Item omis actus
virtuosus dz ee liber virtuosū eni non e quod libere no sit. Et d.
phs m̃ sūs ethic Et aplus ad gal. 5°. c. Sue mgnit ad libertate
vocati estis fres tantū ne libertate m̃ occasione carnis detis Sed
p caritate spūs sme inuic. et c. Sed certum e q electio sum̃
pontificis. est actus virtuosus patet ista q̃ p electione creatus
summus pontifex qui est principiū minister et magr totius disciplie
et Religionis xpiane que contistit m̃ credendo summā veritatem
m̃ sperando summam felicitatē m̃ diligendo summam bonitatē m̃ exi
tando rationis obligitatē m̃ prosequendo bone operationis libertate
m̃ assequendo eius Redemptionis utilitatem Et qui debet hic indistri
buendo ecclesiasticis dignitates. summam fidelitatē. Et administrando
bona ecclesiastica summam prudentiā et sedulitatē q̃z rectum q̃ille
actus electionis est virtuosus. Sum̃ disponat ad magisterium totius
virtutis Cui. debuit fieri celebrari tūc summa et p̃fecta libertate.

que tunc fuit ablatu et abstructa p metu et c. Et dissimulauit fuit b
ignem non fuit sufficiens ad arandum simul pontificatu dato
p noranermit ipm. dico p ipso q est verus pfa/ mam libere metu
validus et mfignus ut quis cogitum timet no d quis potuit arbi
try libertate. put dicut mirste et allant. ff. q cu flo. l. nonnulli
libere textus formal. ff. & acqui here. le. Rem aliena ff. fi. alias
e lex expelsus. Item aymard simon impedit arbitrn libertate
vt dicunt mirste. et allant cl. Dignucq preditus si potate li. Rem
tandm durare videtur m metu ipsum dimut pcaq metuedi/ set
ideo sub tirano magn metus pungat cu ipe spe cernuclis simneat
msi manifesta sint signa. ex hijs ex quo cognitm q ipsum fuerit
some. dimunit pcaq metuendi

Item sublatis et amotis partibus integralibus actum integrantibz tollitur sed actus ut esse pz. Sed partes integrantes actu electionis sunt puritas et libertas metus ut pz exp. & elt. lic. bj. ca. ayms. sibi ayanus ff. Cardinales et caplo fundamenta. ff. Reg magn sibi datum. q cum expedirent electo simpl pontifices facienda et emis p modo/ ad od libertate poterant et non d dicat textus ad omni libertate non cd aliquali quidi nil tenu libet. Sed dicat cd omni libertate unde constat q iste partes integrates electoz fuerunt p metu sublate. videlicet puritas mentis a libertas dicat end. d. ff. liberis ceterid liberis. & puris metibz. puris. macilatis nil puris. r. sine dolo. nil puris. r. bona fide. liberis moribus. libertas et ut dicat mirste nulli Rei sunt nulli nitata/ Rem. q. bm pa tetur libez no est msi bis/ inseratm. a sunt nil amplo legis ppz fo mam legis. et modo pnato/ tam no aym est liber. qui obedit rationi et m effrenis mes. sicut moderamine & honestate quo anima libe rtas est. sunt ratioy. cd ei absunt/ sit d verbo libidinid ut dicit mirste. ff. & stu. ho. l. m. Et sicut pa ad cor. quy. dd. omia ho neste et bm ordine fiant m libris. sed illa electo seu nominato non fuit celebratu honeste et bm ordine nec m pace. sed m sedrome Igitur nulla et nulla debet esse. qua qdo et honestas que sunt & sublo electionis fierunt pter missa. Ite sunt actus cadentes sub precepto est caritas & corde puro et cystia bona et fide no ficta

xpobm

Et prima ad. thymod. p. c. Ubi sunt p̄dicta verba. Sed actq
electionis p̄alis dicitante p̄de / dadit sub p̄cepto ne desse p̄z q. sunt
illig actus debut ee curatus quod non sunt Sed metus / ste & cor &
puu. quod no sunt / Sed cor & infecto z macolato p̄dm illatum
fuit celebrata / Item side non facta et ostia clausa quod no sunt Ig̃r
electo sunt imbalida merita atq̃ nulla quito q̄ fieret duo z quito
q̄ eet verus p̄a. ig̃r. c. / Item q̄ libertas sit & subd electoris
p̄z ex. & elc. lic. bj. ca. libi manus q. ceteru ubi dr sic cessat electio
libi libertas admitt eligendi / Concludit q. q̄ in illa electione bar-
dfficat q̄d electionis nel qualitas aut modus naturalis q̄ntus
electionis. q̄ma libera electio. seu liber assus. ste ca. Signus p̄cessa
et e. di. lxxxv. et di. xxxvj. ca. hortamur. dnm. p̄dictis
capitulis q̄tumcūq̃ q̄ non sint p̄ sedicione nl tumultu / et ceteru
que omia dfficiunt ut p̄dicta notatione. Dñi ig̃r. c. Et sic dicto
Sed non omnes dominis & nicdia p̄te. Cardinalid q̄ omis dñi
Cardinal. nel due partes eoꝝ elegissent cū duo z p̄uo. q̄ eet verus
p̄a. tamē ex hoc non sunt nec est verus p̄a. q̄ia electio no sunt liberi
nec pura. Et q̄ia ille animo / et ille assus / sunt exactus et extortus.
z metu mortis Et sic sunt machinatus

Quo ego dicto dñs Cardinales

Continuas / Ad prima cui dd quicūq̃ fuerit electus
Et Receptus. et c. / Concedo istam si electo sunt libera et no facta
Sed miram ego nego / q̄ma Dñi. mei no sunt electus libere. non
tm. sunt electo timida et ppe suspecta. Sed nominatio ut p̄z p̄a
dicta. q̄ tunc cessat electio. cum libertas admitt eligendi. Secundum
lic. bj. c. Et si dicatur q̄ dñi cardinales in casu conclauo detinent
isto turbinlo. dicentes eligamus cui. et c. Respondeo ad dicta q̄ electio
nempe dimpli / tuo modo valde largo ad dicta et nppe / Et sic electio
simulatur. z ppe nominatione / Et sic simulat electione dni Cardi
z ppe notatione cui dicat eligamus eui. z notarium q̄ cui. Aliomodo
nempe electio ppe. et stricte / Et sic electio signi aut libera et
collegiale coꝝ sensimus / ad primi merito z libera celebrata voce eo
pressimus z non metu extorsimus / nec exactum Et sic simulatur q̄

ꝑpono. et sub tali sensu no accipiebant dñi cardinales electionem
dñm dicebant m causa concordato elignd eū ꝛc. vel consimilia
verba. Ad p̄m cui dr̄ voluntas non potest cogi ꝛc. Vermm est
ꝙ ad actum electum. Sed by. ꝙ ad actum impatum ꝛ expectandū
et sic ubi sunt exactio talis. que sufficiat ad tollendum libertate
nūcio Remissam in electione ꝛ primam mentem Et ad hoc dicetur
dicetur plenum sensu. vel Respondetur/ tuliē. cui dr̄ voluntas
no pot cogi. Vermm est exactione ꝛ simplici ꝛ absoluta Sed by
potest cogi. exactione. mductiua que sufficiat ad tollendum liber-
tatem ꝑpono. Ad tertiū cui dr̄ sunt sepe exacta voluntas ꝙdicio
nata. ad susceptionem babtismi et sacroꝝ ordinū ꝛc/ dico ꝙ non
ē simile. quia voluntas exactu ꝙditionata. dum tamē no sit abso
luta. et simplex exactio est sufficies ad ad susceptionem babtismi
ꝛ ordinū Non aut est sufficies ad celebrationē electionis p̄sulis
cum tūc exactio in illo facto sit ꝓhibita & mre ꝛ no in alio. sc̄z.
in babtismo. ꝛ ordinatione Ad quartū cui dr̄ ꝙ dni cardinales
omes nel due partes elegerunt dictum Bar. meum. duo ꝛ ꝑpono ꝙ ect
verus p̄sul. istum ego nego. et etiam gnam. Et Ratio negationis
consequentie ē quia duo nl duo/ Cardinales/ fuerunt exceptī
Et ceteri elegerunt eū illis duobus nl tribus. nl quatuor
exceptis ꝛ nescientibz ut dictum sunt supra. et ꝙ gnis. saluo ꝛ
concesso. ꝙ elegissent eū animo ꝛ ꝑpono ꝙ ect verus p̄sul. no sequit.
ꝙ sit verus p̄sul. quia electio nulla fuit ꝑpter contemptū illorum
trium ut dictum fuit ꝛ Vermm ego Respondeo aliter ꝛ melius
sub licet ꝙ dato. sz no concesso. ꝙ omes nl due partes eorum
elegissent eū animo ꝛ ꝑpono ꝙ ect verus p̄sul. adhuc tamē non
ect verus p̄sul/ Et Ratio ē iam assignata. quia ille animus fuit
mutatus ꝛ infectus exactus et extortus. ꝙ metū cadentem in
constantem virum. Et sic deficit subdi electionis nl saltem natu
ralis. qualitas nūcio. ad electionem Remissa. videlicet libertas.

Ad aliam q̃ ꝓ ratione cum dicatur ame quod fit. ꝑ metu est ꝓlimita
et ē Respondeo q̃ dicendū ꝙ duplex ē ꝓlimitatio / quedam ē ꝓlimitatio
pura q̃ immaculata non infecta nec contaminata aliqua labe metꝰ
nec alia irregularitate / Et tale ꝓlimitatio est sufficiens ad
electionem Summi pontificis celebrandam Aliud est ꝓlimitatio
maculata q̃ infecta q̃ contaminata ꝙ dum sit ꝓlimitatio aut ꝑ errorem
vel metum et tale ꝓlimitatio non ē sufficiens ad celebrandā electionem
ꝓdictum Et tale ꝓlimitatio fuit in electione Bar. Ad aliam Ratio
nem tu dic. ꝓlimitas libera aut ꝓlimitas dicenda nō est et ē Respondeo
q̃ dicendum ꝙ duplex est libertas sicut in ꝓprio loquendi / quedam est libertas
infecta et qualis et que ē infecta q̃ maculata ut dictum est statim de ꝓlimi
tate et talis nō sufficit ad electionem q̃ quia loquendo ꝓ celebrando Et talis
fuit in electione Bar. Alia est libertas ꝓfecta q̃ immaculata et que
nō annullat / nec maculam. talis metus nec violentie vel alicuius irregularitatis
tis Et talis est sufficiens ad celebrandū electionem q̃ quia loquendo
et talis non fuit in electione Bar. Et hec sufficiant ꝙ ad decretū Dni
Jo. et ꝙ ad Rationes / quas ego feci ꝙ confirmatione sue opinionis
et ad quas tu dicis insufficienter Respondisse.

Iste et alius doctor perutilis
Baldus nomine qui allegau

pro parte Bartholomei Sed tamen fuit loquitur in fine consilii
magis sapienter q̃ magis sobrie ꝙ dominus Jo. de Imhano / nam
concludit q̃ dicit. sic Quid ego mutus q̃ ineffabili negotio concludā
mudus ipleptus e hic ille Tamen pro parte Bar. ipe allegauit et
arguit multiplicat / Quas aut Rationes ego niteṙ Refutare put
ad me pertinuit / Et tñ ꝙ ille qui transtulit non bene transtulit
ego tñ quia Jo. sensum non bñ intelligebat tamen Rationes suas ego Re
petam in scripta. Forma Rationis est ista. quia illud quod est in
verbis. debet ce in mente et qui allegat ꝙ unum dicat de mente alterius

idest expressisse. falsa vocabula actum. Et sic allegat turpitudinem
suam causatum ab alio. Unde inductionem dicit et maxime sucedit
C. de epi. et cle. l. presbit. Item mea m corde retenta michi opat.
i huiusmodi. C. de obl. ob cau. l. presbi. Si repetendi. C. de nume.
obli. l. potuit. & verbo. obli. l. quidquid. Item coza quo nidice &
probat istud testimonium qd hoc no repetitum est g penatum ny.
dictum. no testimonium et sic non valet. Item nemo alienam
constituam nomen videtur. Et sic pulz ex hys suo dicto singulariter
et sunt qd notatur huoc. & Item. c. sup hoc. Item dicat lex
q minus. indigne videtur. ut qdz quisqz sua voce / nota verbis
dilucide protestatus e. id. m eundem. causam infirmare testimonioz
proboz resistere. Item unaminutus cordis rectum unitate complat
cas penultimo / & de nup. l. ff. & arbitr. sicuti voces cum sint
earum que sunt ad alia passionem ut dicit philus. lingua e instrumentum
et minutus intellectus. Et creditum nuno nisi plene iuris. Creditur
eadem verborum significationem ff. de l. m. l. non alibi / Uni et tabellio
nes / & nunno constituunt nisi vel vocem. Et idem in testibus.
et ideo maxima cum hic in simplo que in vocabus expressione non
unus partis / sed utriusqz predam ordine legittimo instrumento. ad
unguem maioris sollempnitatis / adhibito consistit. Item e igitur
est hic anxiolo. qd illi qui exprimunt sua voce in eode sine plantim ee
onerides sine parent. ff. & verbo. obli. l. 1. Sine instru. & qui. committ
. c. dubium. Sine testes & pens. l. qui sinam & verbo. si michi
obest. Vera e. igit maior ppo minor est istum. qd dnd Cardinal
sua voce elegerunt predictum Bur. ergo sunt vera et legittima electio
et p quos ipse est verus ppa. Cum fuerit concordia et libere facta vt
dicat ipse / nam tumultuose voces ille irritat no faciunt actum.
instrumentum. imo ut Carter quoniam ea que naturali ratione probabilia
sunt facta debent hic. ff. & negs. ge. l. nam q simus. ff. de testa. l.
Item alatinubz et qd eius sunt homo non irritet. Unde videtur
qd ille tumultus non fuit exercitum torquendi aliqz ut ipse dicit.
Item nullo pod ee ppa. nomine q no ste pro patz nomine scribe non
committit. Et cubz & qnbz loquimur oportz cognatos esse.

no & lingua

Conformes. Simones mistruta de dna. q̃ est et aliud ꝛc. quo
niã nome sic mudid Reputan/ q̃ sit ab om efficacia denudatum
ho cũ ꝫ nomis impositione frustra laborat intellectus Est igit
ꝫstat dicta q̃ nemo pt ee ꝫpã/ nisi sit Re et nome ꝫpã Sed dns caud
Paulus ut ꝫpm ꝫpm ꝛ minuendo et nouum faciunt. istud ꝛpe est
Re et nomine ꝫpã Item populus Romanꝰ tumultuans dicebat et
clamabat q̃ eligeret Romanꝰ nl ytalicus/ ho ty q̃ eligeret petꝛ
petrus nl roberꝰ Dñ in electone Reputu mundum indigna mea
no fuit ꝙpulsio ut sic eligerẽt necꝫ metꝰ sed libertas in hmoi eligẽdo
q̃ mea fuit ꝛpe libere electus no binus & ille milibꝰ Unde
tumultus non fuit sup certo/ fuit igit libertas in eligẽdo hmoi et
fuit necessꝫ immediata inuariueti ꝛ electonis certe ꝙsone & meritꝫ
ꝛ multit ꝛ ꝙ hus fuit libertas q̃ ad liã mea Item q̃ ille xxiiij. mea fuit
electus bis ex internallo tpis q̃q̃ ho multe ty extraneo in terpitu
videlicet prandio/ bn iterum utꝫ iterũ eligentes de ipo & libenter
& bnerunt & fuisse ꝛ si ad te Cũ eligentes psteterunt in electone pa.
ꝛ. ad sell. Si mulier. Adqmd cũ eligebant sed nisi ad cautelam
ut si aliquod bitud eet in electone prima purgaret/ secdam Item
et predixerunt q̃ eligebant eũ tunc notid ꝛceptum in factis curie
nam q̃ hꝰ verba ratio ꝛ metꝰ [illegible] animus satis cla
ret. vt ff. de re. du. l. qui habebat placitid dn metus no fuit sola
ad/ Sed psone merita et noticia et gratiabꝰ dnabꝰ eius in hiendo
& favorabiliter vt ipe plat pmulta jura ex quo sequit q̃ metus
hic remaneat sub natura cue impulsiue Item consentiunt pa
tratores [illegible] constituendo/ et sub manu sua substituendo/ dn
non possunt dicꝰ populus in no cogit ad iteratid electione
nl ad substituendi manibꝰ ꝙpis Preterea mutuo fauerunt
ed ꝛ coronauerunt eid in quo completiue apparuit ꝙsumi manifesta
tum & preteritu ꝙ [illegible] ena & pita Item ꝛpondeo ipm implici
ter dicendu ꝛ ho fuit purgata omis labes fuga fuisse quia
semp valet q̃ nouissime factid est. ff. de acqui. posse. l. Si
quis ante. Et est simile dictis q̃ confessio facta in tor
mentis. dicto tpi/ Repetita dicitur indice p̃senerancia cõ
fitentis. ꝛ sic ꝛpter. virtute non ꝙ metu ut nõt. ff. de quest

l. r. ℔. Dnus seuerus. ℭ Et bñ fact textus cū glo. n. g. ny. Signis
natus / bñ etiã fact quod legit et nõtm. exõ & dnor. ℟. cãe exhib
ℭ Ep̃o mdnstria g̃. electio reputa prestiny dicend se facere mlt nitebone
tño ut eet ppũ. gnutiny finsse electiny manifeste & monstrut ℭ Tan
tos. em ℟ tam viros. dnos sme mdnstria non pressisse credendm se
quo firmior electo eet / ℭ Et qñdqñ ind̄ ꝓmoueretur firmissimd
mdneret. ut dicat iste ℭ Et si dicatm. q̃ electores non
fuerunt ꝓuisi eligend̄ testimonium. hoc dicat sapit q̃dictiny
℟ manifestu ut ita dnm non end ꝓmittat dns. q̃ eccl̃a turonen̄ tano
nl gallico presentꝑ semp ℟manead obligata / ℭ Sed ꝓ meritis gestis
illic nl iste. eligi milit. suadet aut petitm ℭ Et si dicatm. act̄
ꝓtestus alioy dictum. ee diuersus. ut nõt. ff. & ꝓ. l. ny. et q̃ma
pr̃sny caꝑ & nona. l. obli. ℣. diuersiny ℭ Apparet g̃. mstdd.
electione. non finsse bñ. nẽ manumissione nẽ acceptatione et
offm mtr̃ssit / ℭ Iny etiã secundo ipm vicariũ ℭ Septiny ℭ Spa
etiany nomine nuncupatiõe. rursus. ℟ Rursꝰ consensimus. ff. & offi.
pauli. barbarius. liber. collatione. li. g̃. Sed quid quiqñ g̃.
e multiny in facto pñs nõnulus / precipue ꝓter diuinacõe ℭ Et
confirmatm. quia ℟ffert ny ℟mior sit cãd finalis. nn minus ma
in p̃mio cãd vicar ny sed cãd non. ut. ff. & here. instit. part ℟
meng. cunctorum. vbi institutio vicar. quia plus ℟mior et
impũ fuit cãd plac finali legata vñ no vicarium. quia fuit cãd
minus nl̃ma quantumq̃ hic ℭ Nam ℟mior ut dixit ꝙ supra
non fuit cãd Sed emulatio dumtaxat aliorũ ꝓpositorũ ac
plerar. ny mentiũ ac tumultuantiũ causis bona ℟ mala diu
ymmine peruentu. euenisse ℭ Item quia certũ est q̃ signum
dñi qualitate signata. C. & fabricensibꝫ stigmata et exõ. & ser.
vocis cãe si nichꝫ. et qui e in possone. est in possone signi ℟ signati
ff. & sunt. ny pre. l. hec aut intra ff. & inte testa. l. ꝙs sacerdo
tes. togge. C. & quadrien prestip. l. vide. azenone. C. & testa.
nul. si ℟ tussing / pulle toga. mitula. clana. sua ondinut signata
sic clauus ℟ consimilia. & contrahend emp. clauꝫ ℭ Item
signa. dissensus ny principio tollimus. q̃ signa ossus ny medio
et ny fine. ut exõ. & ꝑson. ad id quod et de ꝑson. mpn. c & illic. exõ.
& baptismo. ℟ eius effud. c. maiores. g̃. Sed opponitur. et io.

licet preludia meticulosa precesserunt. Et hoc patebat in verbis et
signis et factis et etiam armis. Multis enim modis probatur metus
ut notatur C. qui metus. ca. l. metu. ubi est glo. notabilis. Et dni car-
dinales non solum ex auctoritate facti. Sed etiam quia multi dicebant eis pericula
eventura quibus credere debuerunt timuerunt valde quamvis constantissi-
mi viri quia nedum dictis tantorum. Sed etiam discreti quinque quis
non leviter credit. ut notatur ff. de condi. et c. Tamen quia ipsimet duas
viam inveniebant et verbis et factis posterioribus ad faciendum actum
utilem dico ut ipse concludit dicere debemus quod valeat electio. videlicet
Bar.mei de qua loquitur et probat hoc finaliter sic. Et est ultima sua
ratio. Cautelas enim suas ad faciendum novam electionem et dicendum
quod erat eorum intentio quod esset verus papa. Certe populus ignarus non
coegit facere. unde in prudenti populo illudere non debuerunt. Et tunc
haberet locum dictum ca.m Si quis pecunia nam ex sagacitate adhibita in
actu quod facientem presumitur. ut notatur in li. vi. ff. de condi. instit.
et ar. C. de his. qui a non dno. l. finali

Iste sunt rationes quas potui
colligere in allegationibus quas fecit predictus doctor
perusinus pro parte Bar.mei licet ultimo concludat dicens Quid
ergo in tanto et ineffabili negotio concludam mundus perplexus
est. hoc ille.

Ad evidentiam istarum rationum antequam solvam
eas. Ego noto quod ex multiplicatione verborum non augetur
aliquando effectus. et quandoque impedimentum impedimentum influit
tam pariter operantur nulle actus quantum unus. Ac etiam dicunt
iuriste. et allegant multas leges. ad hoc. ut C. quod metus.
ca. l. ii. facit etiam l. i. et c. Et qui cogitur non opponere habetur
pro opponente. ut notatur ff. de negotiis geren. l. nam et servus. et c. Et
factum ex quia infirmatur sicut et factum principale. ff. de minor. l. ii. §.
Scio. Hiis prelibatis et premissis ego respondeo ad rationes
quas fecit pro Bar.meo doctor predictus. Ad primam rationem cum dicitur
quod illud quod est in verbis debet esse in mente. Dico quod non est verum

Universaliter alias dicens deum non esse sic teneret et haberet in
mente quod tamen non est verum. Et omnis homo dicens se furaturum
vel alium interfecturum vel dampnificaturum sic haberet in mente
quod tamen est falsum frequenter quia multi dicunt alia verbo quod
tamen non habent in mente. Et cum dicitur quod quia allat contrarium dicit
se mentitum. Et sic allat turpitudinem suam. non est audiendus et tales
Respondeo et dico quod allans turpitudinem suam non est audiendus
nisi in tribus casibus notatis in glo. ex. de dona. ca. inter dilectos
super verbo turpitudinem. videlicet nisi ubi vertitur periculum anime vel nisi
in favorem ecclesie vel nisi in favorem libertatis. Modo in casu nostro vertitur
periculum anime oportebat enim hoc allare ad vitandum obedientiam eius
qui non est papa. Sed intrusus et antipapa et destructor christianitatis
maximum enim periculum est animae tali homini obedire quia talis est scisma
ticus et tandem hereticus et non potest esse salvus si illa obedientia perseveret

Item oportuit allegare illa que faciunt
ad electionis nullitatem. Et ea que predictam electionem Barmei
faciunt nullam postquam nulla erat ymo peccassent si non fecisset
et fuissent causa quod tota christianitas esset scismatica. Et generaliter lo
quendo in excipiendo potest quis allare turpitudinem suam et etiam
in agendo. Cum ipsam allat contra eum qui eam exegit ut notatur
ex. de concessione prebende. c. ex tenore et xxij. q. iij. c. inter cetera
Neque enim inquit ullo modo ad opprobrium coacte voluntatis trahitur
quod illicita conditio necessitatis extorsit. Et ideo ad evitandum periculum
in se et malus oportuit illa verba dicere que in rei veritate
dictam electionem infringebant et infirmabant. Ad 2m articulum
cum dicitur mens in corde retenta et c. Dico quod istud articulum
nichil facit ad propositum nisi arguatur a contrario sensu. sic dicendo mens in
corde non retenta sed voce prolata operatur in actibus humanis. Et
tunc ego respondeo quod verum est in nostro casu si non sit per vim exacta
Sed si sit per vim exacta et extorta in actu electionis de quo nunc loquimur
nichil operatur quod sit canonicum legitimum atque iustum quia ipsa violentia
atque metus maculant et inficiunt ipsum actum. Ad aliud quando

quo

Dicatur coram iudice. dicent istud testimonium. Respondetur quod
non oportebit dicere istud testimonium coram alio iudice nisi coram
illo coram quo fecerunt testimonium de electione legitima. Quod
sic est quod qui fecerunt testimonium quod electio summi pontificis est legi
tima non oportet venire nec vocare alium iudicem nisi ipsimet
collegium dominorum Cardinalium. Et ipsimet iudicant electionem fore legitimam
quia est legitima et totus cetus christianitatis eis credit sine disceptione
quando dicunt ipsam fore legitimam. Et eadem ratione dico quod ipsum sacrum
Collegium dominorum Cardinalium debet determinare et iudicare. An electio
fuerit illegitima. cum tunc non habeant superiorem cum iura sola eis solis
tribuant potestatem eligendi. Et per consequens tribuunt eis potestatem omnium
illorum que ad illum actum necessario sunt requisita. Quia qui habet
potestatem super principale habet potestatem super accessorium de iure.

Ad aliud cum dicitur. lex dicit sic minus indignum iudicamus ut quod
quisque sua voce protestatus est illud in eundem casum infirmare etc.
Concedo in casu in quo non intervenit fraus aut dolus sine metus
aut circumventio aut inconsideratio superveniens sine culpa. Sed ubi
alterum istorum intervenit dico quod non est indignum ut patet extra de accu.
ca. qualiter primo. Et provocata ibidem in glossa. ut extra. ut lite pendente etc.
ca. A memoria. Ad aliud quod dicitur unanimitas cordis vocum unitas
comprobatur etc. Concedo quando illa vocum unitas fit sine fraude
sine dolo et sine metu et sine circumventione et non est studiose ab
extrinseco vel intrinseco procurata per vim vel per aliam fraudem seu
dolum. In proposito autem de quo loquimur illa vocum unitas fuit procurata
per dolum et per metum ut iam extitit declaratum. Dato etiam quod fuissent
univoci et unanimes. tum quia illa univocatio et unanimitas
non fuit liberta. Sed per metum extorta et exacta sine dubio non valuit
ad creandum vicarium domini nostri ihesu christi qui debet in summa tranquil
litate et libertate procreari tanquam ille a quo dependet tota religio
et tota disciplina christiane unitatis. ut dictum est. Et ad minorem
cum dicitur quod dominum Cardinalis una voce etc. verum est una voce
exacta et extorta per metum mortis. Et sic quia fuit infecta et

matriculata non fuit sufficiens. ad primum dicendum quod sicut dictum est
eodem modo respondetur ad omnes rationes similes et eandem vim habent
tutes. Ad aliam dicitur quod ratione cui dr nullius est ee pñs. nomine
recte non scr. rc. quia magis nomine reperit q sit ab omni efficacia
denudatus. rc. Et sicut ego possum dicere tu negare quia ego video
aliquos in natione mea qui vocabant ipse a vilgo. et tu
nulla efficacia ipse dicapli. dicebant imo erant totaliter denudati ab
omni efficacia ipse nr apli. Ad tertiam ibi. Respondeo concedendo q nullo
fuit nomine ipse. vere et legitime vocati quoniam ecia habet efficaciam
tu dicis. predictus. no est verus ipse. nr est legitime vocatus.
Ad secundum. nitrusius et sternutus expiamentis. et ideo non habet
efficaciam similem imo nullam qz totum perdidit. ex perfidia sua. et in
primo ffn. loquitur lege abrogata. non aut in isto qz no valet ad
propm. Ad tertium dicitur ad aliam formam eius dr q ipse dicit. Romanus tumul
tuans clamabat q eligatur. Romanus nr vitulicius. no enim quisquis
vi coegit sacrum collegium ad eligendum. Vir. imo fuit liberatus. resp
tu. huius nr illius fundatoris seu dicti. rc. Ad illud q dicitur fuit
libertas respectu eorum indistincte explicate et expresse. et determinate
sumpti. ut putabat. Nicolai. nr Nicolais nr petri supra explicate et expresse
et determinate. tu no fuit libertas respectu medium sicut implicate
et confuse. et indeterminate. ut videlicet Romani nr vitulicius
Congelant enim eos ad faciendum unum indistincte et unum subpositum
nr propria Romani nr vitulici indeterminate et confuse. Unum ad
electo sit quidam actus et quidam actus particularis no potest tamen ad
aliquod eorum fieri. sed ad particulares et singulare. Et ideo quamvis
esset liberum q ad propria explicate et determinate sicut tamen
q ad propria indeterminate implicate et confuse. sicut dicitur nr Roma
nr vitulicia. In electione autem summi pontificis. oportet q sit liber
tas. utrumque et q ad propria determinate et explicate sumptam
et sicut dictum est implicite q sic et indeterminate alias electio est
cassa. et nulla. Et talis libertas no fuit in electione Nicolai. Et
ideo non no valuit nec valere potest. Ad aliam ratione cui dr
q ille Valerius fuit electus bis. ex intervallo ad quid est

eligebant · secundo missi ad cautelam · Ut videlicet si aliquod
vicium in electione prima purgaretur · p̄ secundam / Quia dñi car-
dinales in cui concordia nullam mentionem fecerunt de electoe
sc̄d · Cum dicitur p̄ aliqm eligerent eid post prandium dicebatur
quod p̄ omnes nisi due partes eorum p̄ tunc simul essent nullius electio
debuisse valere · p̄ omnes videlicet nisi due p̄tes eorum ipm eligissent
dicebatur aliqm · etc · ¶ Et istud verificat · esto q̄ non fuerint
nisi duo · ut supra dictum est

Secundo dico q̄ dato sed non gl

q̄ omnes nisi due partes eorum ipsum eligissent hoc fuit
eodem metu semper durante quia ut dictum est ex sup̄a evidenti
plicatione verborum non augetur · effectus in tali casu pen-
sen consimili / Et q̄dm · imprudentiam implent tam partes
quantum · ille · acty q̄ dux / ¶ Et si dux actus in tali casu
nichil operatur · nec centum milles · ¶ Et si queratur quare iterum
eligebant · cquare dicebant q̄ ipm eligebant · ut est verum sup̄a
dicendo q̄ h̄ dato sed non concesso omnia talia faciebant · cdicebat
similato dico existentibus · cmotibus supradictis ut taliter fac-
cdicendo periculum mortis possent subire fingendo · cbitur ¶ Ad
aliud quidem ad dicendo q̄ dni Cardinales eligebant eid tūp̄ notid et
expressum in factis cum / vid metus non sint soluti sed ponere ar-
bitrium · cnotoria · cinconvenientibus dnabus cum in hiis dnis · cfuit
rubilior · cet ¶ Respondeo · cdico · q̄ principaliter ad sue electionis si
electo debeat dici · fuit metus · cimpressio facta p̄ Romanos ¶ Et
tamen ille metus sic Remansit solid sub natura cue ampulsine
sed ecia sub natura cue principalis et finalis · ¶ Et h̄ p̄ protestati
fuerunt dni Cardinal dum dixerunt q̄ eligebant eid ad vitand
periculum mortis · alias non fecissent ¶ Et ipi dni dicebant ut dom
e · eligere · notare largo · ppe secundo hoc nomine eligere · sicut
cego facio · frequenter · in hoc tractatu · ¶ Et ad dictum · p̄ convin-
rentibus dnabus cum in hiis dnis est famorubilior / ¶ Intelligut
famorubilior · pro parte electi seu nominati · Sit negat · illusio

Et Ratio est quia metus fuit ca principalis eligendi seu no
minandi. Si autem intelligatur favorabiliori ex parte dnorum
Cardinalium eligentium seu nominantium predictum Bar. meu et vo
lentium ondere quod electio fuit nulla. Et sic concedo et sic metus
e favorabilior pro parte dnorum Cardinalium. Vel aliter respondeo
dicendo quod illa propositio est vera quando ille due cause pariter operantur ad
effectum producendum. Sed quando una e principalis et alia accessoria et
minus principalis. tunc illa propositio non e vera in omni casu sicut e hic.
nam noticia et meritum persone non movit eos ad nominandum eum. Sed
quia credebant ipsum esse talis constantie et talis discretionis quod bene cogno
sceret electionem suam esse nullam. Et per consequens quod cessante tumultu
et metu ipse dimitteret insignia papalia vel quod ipse nollet consensum suum
prebere. Vel aliter dicendum e quod inherendum est favorabiliori. Si
non sit ab extrinseco dolose procurata. Sed tamen electio Bar. mei fuit pro
curata ab extrinseco dolose. ~~procurata~~ quia per metum ut patuit supra.

Ad aliam rationem cum dicitur
quod ipsi consenserunt procuratores instituendo. Item con
senserunt ipsum introinsando. ipsum coronando et iniungendo et nomine
imponendo. et benedictionem suam suscipiendo. Dico quod omnia ista
fecerunt metu adhuc in eorum cordibus perseverante. Recipiebant etiam
etiam beneficia. ut per tales simulationes fingerent se credere et repu
tare ipsum papam. ut possent inter eos tuti esse et inter eos stare sine
periculo mortis. Et ideo per talia facta et taliter qualiter nulla labes
potuit purgari. etiam si centum vicibus stante metu eum elegisset
per regula superius in principio solutionum rationum expressatam. Et
cum dicitur quod confessio in tormentis diverso tempore repetita dicitur
inducere. perseverantia confitentis et fieri propter virtutem et non propter
metum. Dico quod si metus fuit validus et fortis cadens in constantem
virum etc. quamdiu durabit ille metus interpretabitur confessio fieri de
iure metu mortis. Si ille metus possit probari et non propter virtutem.
Et leges que dicunt oppositum supponunt quod metus non fuit validus

manopolium

Sed a iure concessus sicut e tortura et talis metus no fuit qui primo fuit validus. ꝛ a me ppetuus quare no valet. Ad aliam racionem aduc. q̄ Burmontium no huerunt pot̄ eligendi Burmontanum Et q̄ dicit ipe sapit ad manopolium quod est a me ppetuum Respondeo ꝛ dico q̄ manopolium quod e a me ppetuum dicit quendā actū mgnō fit congregacio aliquorū ad tractandū aliquid quod est q̄ precepta legis tam ipa congregacio q̄ ipe tractatus. Manopolium congregacio diuoꝝ vel plurium ad tractandum & diuidendum xpi quis sit melior ad liberandū quis pro pace ciuitatis ꝛ rep̄ vtilitate sit vtilior an Cathomontanus vel Burmontanus iste talis tractatus. Et talis congregacio non est a me ppetuus seu ppetua primo e a me ordinatus ꝛ ordinata Et ideo no sapit ad manopolium. quod est a me ppetuum seu perpetuum Et sic non sapit ad vicium. Et ideo manopolium no valet.

Ad aliam Racionē

Ad aliam dicit q̄ multum refert an primor sit causa finalis vel impulsiua In primo casu valet. In 2o casu non valet vt dicit ipe Respondeo ꝛ dico vt dixi. q̄ non solum modo fuit causa impulsiua. sed etiam finalis ꝛ principalis quia rpōn Cau. non nominasset nisi fuisset ille metus ꝛ tumultus. Et cū dicitur. q̄ primor ꝛ timidi non fuit nisi congregacio deliberandi quid et deputandi ad vigilandum meritū dico q̄ no solum fuit congregacio sed validiorum metus mortis nutrissio vtriusq̄ ex pdis ꝛ finis ꝛ aliis. nulli debent patrocinari vt exp̄. & dolo ꝛ vanitu. ca. Ex litis primo debet interpretari q̄ cū quis facit aliquid xpon. q. iij. ca. Interpretia Et modo q̄ si isti qui talia dicūt fuissent in tanto periculo sicut fuerunt illi Cardi xpi non fuissent tam magnores dominus Cardinalibz sed forsan te cordiores ꝛ timidiores Sed mp̄ vulgare prouerbium dicit. Sano furiose est dicere infirme luna dies sit tibi Et ita. in proposito est de istis ꝛc.

nō.

Et ad dictum. tumultuantibz causis luna ꝛ mala inde animme sequ. ꝛ irrupit Dictum eius ꝛ allatum. q̄ tumultuose voces. pili fructus non fuerunt actus meros sup quo passu allegate fuerunt leges superius. Et Respondeo ꝛ dico q̄ tumultus ad tales inde ordinatus effectus triplicater se pōt habere vno modo.

Impeditiue quia per tumultum impediuntur cause ne erumpant in suos effectus. Alio modo dispositiue quia videlicet per talem tumultum disponuntur cause ut educant et prorumpant in suos effectus quia tumultus facit concursus carnum et reddit animum ardentiorem sicut fit aliquando in congressu hostium bellancium. Tertio modo se habet ad causas incidenter et per accidens sicut si dicerem suo modo quod albedo vel nigredo incidentaliter et per accidens se habet ad currentem quia albedo vel nigredo nichil operatur ad cursum. Si tumultus se habeat ad causas unde erumpunt effectus impeditiue sic impediunt causas ne erumpant in effectus et irritos faciunt eos quando prestant impedimentum sufficiens sicut fuit de tumultu illato dominis Cardinalibus in nominatione Bar. mei. Quando autem vel metus vel tumultus se habet dispositiue ad causas vel etiam incidentaliter et per accidens tunc frequenter verum est quod tumultuantibus causis etc. In 2o casu locuntur leges allegate et non in primo

nota

metu et

Ad aliam rationem quando dicitur quod signum ostendit qualitatem signati etc. Respondeo et dico quod duplex est signum quia quoddam est certum et ineffabile sicut fumus est signum ignis vel aliquid huiusmodi et rationari est signum nature intellectualis et tale signum ostendit signatum. Et de tali signo locuntur leges allegate. Aliud est signum fallibile et incertum sicut birretus est signum doctorale vel magistrale et istud non est certum nec infallibile quia non omnes portantes birretum sunt magistri vel doctores. Et tale signum non semper ostendit signatum. Et tale signum est nomen impositum ut dictum est supra. Non enim omnes vocati hoc nomine papa sunt pape nisi fuerint legitime instituti

nota

Ad aliam rationem quando dicitur signa dissensus in principio tolluntur per signa consensus in medio et in fine. Concedo. Sed sic non est hic quia domini Cardinales et in medio et in fine ostenderunt et ostendunt signa dissensus ut patet quia omnes adherent domino Clementi vii^mo et

omnes sint. Cum eo dimisso. ps̄do dar. meo Ad vltimā rationem
Cum dr Cautela rē. Et ex sequentibus exhibita mihi cū contra-
rientem ps̄mitt. ut placuit p leges Et dico q̄ sicut dictū fuit p dictos
Cardinales Et fuit ḡ Romanos / Dni enī cardinales no adhibuerūt
cautelā sed Romam mentis & metu mortis / Et ideo ḡ Romanos
illa sequentia dr̄ retinere / Et non ḡ dictos Cardinales Et sic patet
Rōnio ad Rationes factas p dictū Baldum dctōr Cum tutus p̄sit
p parte Barthi mei nitrus mihi ps̄ens apli.

Quoad solo ad Rationes dicti Baldi & Lynhano et impugnatio
dictorū eorum quod erat dictū principaliter tendum & tractandū
tamen dictus alius augmt sic p parte Barthi mei predicti. Quia ille
metus aut fuit sm Rationē et tunc no aymo libē eligunt. quia
no aymo liber est qui obedit rationi Et mes mesurent rationis
moderamine & hs honestant Omnia enī libertas est rationi sūre.
Cum et absūre sit m verbis libidinis. ut dicit lex ff. de stat. hom.
Aut ille metus fuit ḡ rationē quod no ꝑt ee. quia hēbat & vtilia
habet multos dictos. sufficientes p ꝑtū & sūmo pontificatu Et sm
Rationē Rectum e p sūmus pontifex appetat suos sufficientes promoueri
vbicunq attento illo cā. secundum canonū. lxv di. aut fuit ꝑter
Rationē aut supra rationē. et sic cadit rationē quia no est preter rationē
nr̄ sīe rationē mducere dictos Cardinal. ad suos ydoneos promoueā
ad apicem dignitatis & hmōi hbi sit sedes in sua ꝑfanatione.

Ad istum Rationē ego Rpondeo q̄ illa no metus cadentis m̄ constanter
virilis est ḡ rationē quia de ḡ id p̄ceptū leuitici xbiy. non facies
calumpniā p̄ximo tuo. nec di opprimes eū. facere. eius ḡ p̄ceptum
dei est facere ḡ Rationē Sequitur et cetera

Nunc restat videre de

electionis determinatione Ad quē videlicet ptinet &
terminare. an electio dicti mei fuerit legitima vel illegitima Ad quod
dicendū ego Rpondeo dicendo q̄ sanctum collegium dictorum Cardinalium
potest sm equitatē determinare & dicere & diffinire ac declarare

In electio · seu nominacio facta/ et celebrata de ſimo pontifice ſit legittima vel illegittima &c̄ eis ſm honestatem/ &c̄ expedit ſm vtilitatem p̄tā fiat Et iſtud &c̄ cetera alia ſupradicta ego dico ſaluo meliori iudicio &c̄ omia cetera que dicenda Dico &c̄ dicam ſaluo meliori iudicio Iſtam concluſionem ego plus multiplici/ Et primo ſic/ Quia ſacrū collegiū dictorum Cardinalium debet ſm legittimitatē dare ꝑfectum toti ꝓpiamento ꝑtinet ꝑ ex̄ & eſt casus · licet Videtur q̄ illeſime quatuor exceptione habitum &c̄ Rapiat de Romano pontifice ab vltimo ſeculi cetera qui a duabus partibus electus fuit &c̄ Receptus fuit tū eciā debet ſm honeſtatem &c̄ expedit ſm veritatem alias cetera hoc ſuo determinato Reputatur · Quia quidem dictorum Cardinalium debet &c̄ debet &c̄ decet/ determinare cognoſcere/ decernere/ &c̄ diffinire/ ac etiam an electio fuit/ vel legittima/ vel illegittima/ ante tamen publicatum ꝑ vltimi ſeculi cetera/ conſtat quia eſt tota ꝓpiamentis Et quia ꝑ ſacrū collegiū non ꝑt dare Romano pontifici niſi ꝑ electionem Et ſi electio fuit legittima erit ſemus Romanus pontifex allegatum electus &c̄ Receptus a duabus ptibus · Et ante fuerit illegittima nulla irrita atq̄ nulla allegatum erit nominatus ſſm̄ non erit ſſm̄ · Et antiqui nitrienſis epiſtolarum ante ꝓpius &c̄ determinet tota ꝓpiamentis Negatur ꝑ · quia ꝑ ipſi Domini Cardinales poſſunt cognoſcere &c̄ deſcernere an electio fuerit legittima vel illegittima quia aliter non poſſunt procedere niſi vltimi ſeculi cetera de Romano pontifice niſi ꝑ electionem

Secundo licet quidem facultate Et ſm omia arte · ad illum a d̄ q̄ ſpectat certificare Et determinare & huiuſmodi · ad eundem ꝑtinet certificare et determinare · & alio modo ꝑ ſm grammatica & congruitate et ſm congruitate oratoris In logica & ſyllogiſmo ꝓpter &c̄ ipſe ſm nullam ſcientia de ſanctitate &c̄ infirmitate ſm mire & crispi &c̄ innocentia Et hoc ſufficienter · Verum ſm omnibus ꝓpter quod dicat ſecundus ſm primo poſteriorum ſm q̄ oppoſitorum eadem eſt diſciplina Sed conſtat q̄ electio ſimi pontificis/ legittima et vel illegittima/ ſunt oppoſita

Ut de se patz Et ad sacrum collegium dnorum Cardinalium
ptinet certificare et determinare seu declarare de electione legi
tima et universalis ecclia credit eis quando dicunt quod electio fuit
legittima et recipit ipsum tanquam Romanum pontificem et summum
pontificem universalis ecclie dei sine exceptione / ergo / pari passu ad
sacrum collegium ptinet certificare determinare et declarare de
electione / legittima et omnes eodem modo tenentur eis credere quando
dicunt et asserunt ~~affirmat~~ et declarant et deffiniunt quod electio fuit
illegittima et omnes tenentur respuere Et nullatenus obedire
adherere ei quem sacrum collegium vel due partes dicunt et asserunt
illegittime fuisse electum

Et confirmatur tertio quia quicumque conce
ditur principale conceditur et accessorium ut viij di
ca. quo iure xvj q. j. Si monachus ff. de iure omnium l. ij ff. de
re iudi. Quidam c. ubi et apud quem l. ultima in fine l. in inte
resti. de ca. Sed electio summi pontificis conceditur de iure sacro
collegio dnorum Cardinalium ut de elec. c. licet et li. vj. ca. ubi
maius et ca. fundamenta Et constat quod in hoc facto electo est principalis
ergo conceditur eis quod est accessorium videlicet cognitio seu iudi
cium An electio fuerit legittima vel illegittima

Quarto sic quia secundum philosophum
tertio de anima potestates rationales valent ad opposita
Et idem dicit philosophus in li. ix. metha. Si potestas secundum quam et per quam
sacrum / collegium dnorum / Cardinalium elegit vicarium
dni nri ihu xpi est potestas rationalis / Non enim est potestas ra
tionalis naturalis Sed rationalis quia oportet quod utantur
ratione in illa electione Igitur illa potestas valet ad opposita
et per quas possunt iudicare et cognoscere de electione illegittima
sicut et de legittima

Quinto sic quia secundum philosophum in 2o. phi. sicut est
in natura ita est in arte Sed ita est in natura quod potentia
que est cognoscit de uno oppositorum cognoscit etiam de alio nam

potentia visiua sicut cognoscit de albo ita etiam cognoscit de nigro
Potentia tactiua sicut cognoscit de calido ita etiam de frigido / potentia
auditiua sicut cognoscit / et discernit / dulcem solum ita etiam grauem
sonum et sic de aliis Ergo etiam ita erit in arte quia potentia que
cognoscit et ~~discernit~~ discernit de legittima electione / cognoscet
etiam et discernet de illegittima Modo certum est quod sacrum collegium
cognoscit et discernit de legittima electione summi pontificis nec habetur
recursus nec consueuit haberi ad alium iudicem quemcumque Ergo etiam
pari passu poterit cognoscere et discernere de illegittima electione
nec oportet habere recursum ad alium iudicem / seu iudicium quodcumque

Item sexto sic / quia quod non
est prohibitum videtur esse concessum et maxime in iudiciis
bone fidei ut notatur extra de transla. c. inter corporalia super verbo
inuenire / Et ibi de hoc diffuse habetur Sed iudicare et discernere an
electio sit illegittima non est prohibitum sacro collegio dominorum cardinalium
igitur est eis concessum

Septimo sic quia in hiis que manifeste vergunt
in detrimentum salutis eterne licitum est propria auctoritate contra
venire nec oportet iudicem superiorem adire ut notatur extra de elec.
c. venerabilem super verbo temeritate Sed adhibere illegittime
electio in summum pontificem / cuius electio ipso iure est cassa / et nulla
irrita et inualida est manifeste in detrimentum salutis eterne
ut patet extra de hereticis capitulo firmissime Tales enim sunt scismatici
ergo licuit sacro collegio recedere ab ea propria auctoritate / et non adhibere
nec obedire ei / nec oportet nec oportuit in hoc adire alium iudicem
quemcumque postquam constabat eis manifeste

Item octauo sic Cum conceditur maius / Con
ceditur et minus ut de ~~[illegible]~~ iure. li. vi Sed sacro collegio
conceditur collegio conceditur de iure potestas / eligendum summum
pontificem quod est maius Ergo pari passu eis conceditur potestas

iudicandi an electio fm̃ legittima nl illegittima quod est aym̃

Item nono sic quia ex eo q̃ ad alicui⁹ ymo
titem · sup omnib⁹ q̃ ad eam ꝛpam spectare nosc̃it plenam
ram ℞ capit potestatem · ut ex̃. & offi. dele. ca⁹ preterea &
ca electionis ꝛc̃. Committen sacro collegio ꝛc̃. g⁹ sacrid collegiu
℞ capit eam plenaria potestatem sup omnib⁹ que nosc̃it spectare
ad ꝛpam electionem ¶ Sed ex quo scire · an electo sit legittima · nl ille
gittima spectat ad ꝛpam electione ¶ Legitim · sacro collegiu ℞ capit
eam sup hoc potestatem ¶ Et ofirmat⁹ · p illud ca⁹ ex̃. & offi. dele.
suppletionis · ubi dr. sic sicut missa dic omnia · sine quibus missa
explicari non pot intelligi nec omissa · ꝛ omnia potest · sine
quibus eius causa expediri no potest · ut hr̃ · e · ti · ca⁹ prudẽ
tiam · et ceteris

Item Decimo sic · et probatim q̃ no opor
teat · q̃ determinatiue affirmatiue seu declaratiue an fuerit
legittima p̃ concilium gñale et maxime ubi est magna dissen
sio tamen q̃ maior pars cardinalium adhuc antipape et ministro
p̃ concilium gñale apparet p̃ hoc dr̃ p̃ verum ꝛpam · Alius end
non pot ipm̃ vocare nec celebrare nec auctem dare · nisi pe hoc
quod papatus ꝛ tenet vocabit ipm̃ ꝛ congregabit ꝛ auctem dabit
Antipape / sed verus ꝛpa / ¶ Si antipa · non pot · ut pz · de · xxxiij ·
totum ꝛ prima q · iij · ca⁹ / Ideo / nullus end pot ipm̃ celebrare nec
auctem nisi verus ꝛpa · Et pz de · xxxiij · p totum ꝛ p⁹ q · iij · ca⁹
¶ Ideo Si p verum ꝛpam celebretur · et auctoritate · et approbet⁹ ·
illi qui adhesebunt antipape · non benent ad vocatione antipe
pe · et p quos non applabunt nec acceptent ea que ordinata
et applata erunt p eundem in concilio celebrato ¶ Sequitur g⁹
q̃ honeste utiliter ꝛ dextere / sit quod determinatiue et declarat⁹
an fuerit legittima p̃ sacrum collegiu dnor̃ ¶ Cardinalium

Item ista est differencia inter naturam habentem liberum arbitrium et non habentem quia natura habens liberum arbitrium habet iudicare an sua propria operacio sit congrua suo fini vel non / natura autem non habens liberum arbitrium non habet iudicare nec cognoscere per collacionem et deliberacionem / an sua propria operacio congruat suo fini vel non / Certum est autem quod domini cardinales sunt nature intellectualis habentis liberum arbitrium. igitur etc.

Et si queratur coram quo dicunt suas questiones attestationes / Dico quod coram illo coram quo dicunt suas attestaciones. quando electio est legitima / nec oportet ad aliud iudicem habere recursum et maxime quia tunc non habet superiorem Et si dicatur nemo est iudex in propria causa. etc. Dico quod ista non est causa propria causa dominorum cardinalium sed est causa totius ecclesie eis commissa in re autem ecclesie persone ecclesiastice iudicant / et discernunt / et sic fit hic quare etc. Vel est dicendum quod licet sit propria causa dominorum cardinalium quantum ad electionis operacionem non tamen quantum ad fructus / vel utilitatis ~~operacionem~~ participacionem quia uniformiter respicit totam ecclesiam et cunctum populum christianum ut patet xix. di. ita dominus. et xxi. di. c. quamvis cum multis de constitu. c. i. et xxiiii. q. i. quasi per totum. de elec. ubi maius. §. quia vero Et in tali re communi taliter qualiter dictum est persone ecclesiastice possunt iudicare et discernere. quamvis sit propria quantum ad electionis opinionem et maxime in casu nostro Cum sit cognicio extraiudicialis.

Quantum ad alium articulum videlicet an reprobata electione seu nominacione predicti Bar. mei per sacrum collegium. per sacrum collegium dominorum cardinalium tunc in curia existencium Et qui fuerunt in morte domini gregorii xi. Et facta declaracione per eos quod ipso iure erat seu fuerat irrita invalida / atque nulla / an debuit celebrari electio summi pontificis Respondeo et dico quod sic. Nam ut iam

ꝓbatum · extitit multiplicter ꝛ efficaciꝰ illa electio seruꝫ
minatio &ar· fuit nulla ꝙ nre / Cum ꝙ fuit celebrata p metu
caduste nō obstante bnū · alr · no factum ut dictū fuit tā ꝙ ꝓpe metꝫ
ꝛ quattō non solum fuit cā inductiua Sed etā fuit cā finalis et
principalis / Cum ꝙ & eccā fuit consensus interior litꝫ ycensꝫ exteriꝰ
affuerit / Cum eccā qua fuit celebrata tribus dnis cardinalibꝫ
missis ꝛ non vocatis · et p quos ipse captus talis aūt electio est
nulla · et irrita ꝙ nre Cum illi trec abnegarint ꝛ interesse ꝛ no
interfuerint ꝓpter ꝓtemptū eorum / ꝙ nulla fuit electio / ꝛ irrita
ꝙ nre ut ꝓ ēpō · & elc · ca° Quod sciat et ca° venerabilem Et
& arbitrare · ca° Cum olim · Et hoc di · clementinis · vsꝫ ꝓd no obstāt
potuit ꝛ debuit attemptari secunda electio · ne cui careret capitꝫ
ēpō · & appella · ca° Constitutus Cum eni a sede sit ꝛ reprobata ēlis
electio non ē necesse adire iudicem superiorem qua ꝙ tuc dnō. leb. car
nullū superior fuit / et sufficit ꝙ fuit cassata ꝙ sacrum collegium
ꝛ & clarata irrita & nulla & nulla fuisse · qua ad sacrū collegiū
stare dignoscatur · ut signus fuit bisum ꝛ multiplicabatum
¶ Et qua ista omnia fuit signus sufficiens ꝓbata ideo superfluū
esset amplius ꝓbare.

Ex quibꝫ euidenter ꝛ colligitur

· Et insertum · ꝙ dominus Clemens · dns ·
est verus victorius dnus nr ihū xpi in ecclā militante Qui
ille qui e legittime et libere electus · et Receptus ā dnis ptis
dominorum Cardinalium est verus ꝑa · et verus victorius dnus nr
ihū xpi in militanti ecclā ꝛ Sed dominus Clemens septimꝰ
post & declarationē factam p Gallum collegium ꝙ electio dñi Barthō ·
seu nominatio erat nulla / irrita ꝛ nō valida / fuit electa libere ꝛ
pacifice ꝛ quiete · per dnos ptes dicti Cardinalium et legittime
imo fuit electus ꝛ Receptus · per omnes dominos Cardinales in
Conclaue fuerunt exceptis tribus ytalicis qui tamē nō ꝓdiderunt

vsꝫ ipse dominꝰ Clemens

Igitur ipe Dominus Clemes septimus e Verus Summus pontifex
et Verus Vicarius dñi nri ihesu xpi. Et confirmatus p cal' Junioris dud
Di xxvm et lxxxvm Di Signus pcma et p cal' Sbi miani et p cal'
Smdamenta lio bj. et p hoc concilio Expendz eo presentibz amicombz
vidz q electio seu nominatio ipius Bar' fuit cassa irrita atq nulla
Et etiam ex illa conclusione q placuit est q ad sacrd collegiu dnoz
cardinalium ptnt cognoscere declarare decernere et determinare
An electio dñi ipsi. sit legittima nl illegittima irritaq cassa et
nualida nl non Et ipi declarauimus q electio seu nominatio pdcti
Bar' fuit irrita cassa et nulla et marie qua pbabitur itu q
ipi no potuit errare in tali casu modo supradicto existente Quare
hijs dibz suppositis pz euidenter q dominus Clemes Septimus e
Verus ppa ipsa legittime fuit electus et Receptus ab oibz cardinalibz
exceptis tribz ytalicis. qui tamen non obedierunt

Quoniam igitur Vetus orientalis eccl
et maxime Romanorum fuerit collisus indiuisum dñi
tunicam et dispersam contextam admittatur p frustra decerpit et
xpi vineam exterminant videlicet inter lacus contritos qui no huit
aquam et aperuit ille de silua et singularis ferus ipsum vineam dñi
sabbaoth nouerme temporibz depastus demolitus et devastat in
tantum q difficile ipi quotidianis vicibz intelligi vbi steterit ille fos
signatus Et ille ortus conclusus Inter spinas varias opinionum
et determinationum quas ille timeb p zizania pestis septimatice in ecia
seminant ne veritas obnubretur et caligine obfuscetur Et q
tribicmus fuit exortus ibi debent congregari et recipule pur ipi
veritatis intestatum Et profugato amala subole xpi patrimonio Et deo
apud ecclam predictam in qua Reuerendissimus pater dominus cle
mens Septimus incorrupta primum fundatum inuictas ibi Deo spe
rentibz profert pmittit dominica semine centeno fructu fecunda
ex hunc fundamento fulcitus obruta degenerant in solum et anend
nunc in ammone Ecclesiastice ordinem et solitum qua ibi Residet
successor beati Petri Vicarius ecce catholice et apostolice in Roma nobiscum

nō Tamen

Ille qui cecidit. Usurpative iniuste et iniquo Bar[mei] ille perfidus
supra sydera tronum suum exaltavit etc.

Vos igitur beatissime pr̄ clemens Septimus Cum vob̄

Adherentibus Et in veritate existentibus et ambulantibus estis lux
mundi vos sal terre vos vasa aurea et argentea Ille vero cum
suis fautoribus vasa testea unga ferrea et eterno supplicio deputanda
Et ideo vob̄ dno Beatissimo patri clementi Septimo tanquam successori
vero petri est obediendum et vob̄ adherendum et a tramite veritatis nulla
thenus discedendum

Quantum ad aliū articulum

In quo agitur de legittime electi potate et dnatione. Dico quod dns
nr̄ ppa solus habet potatem et dominatione sup quinquaginta tres
casus quos notat et exprimit frater Johes lectoris ordinis fratrum
predicatorum in summa confessorum quam ipse compilavit libro tercio
titulo xxvij de differentiis officiorum in principio q. q. i. Quero
quis sunt Et in ipso residet summa et plenaria potas et est summus
sup omnes ipse enim plenitudinem potatis habet ut de pe. di. et R. ca. Cum
ex eo. Et de transla. ca. p. Cum ex illo licet enim alius discipulis dixit
dns ut laxarent Retia [illegible] soli tn petro dixit dns duc in altum
rethe. luce vj. et ei soli dixit ut piscaretur hamo. mt. xvij. et Jo. ulcio
pasce oves meas pasce agnos meos p que preeminens iurisdicio signi
ficatur xxiiij. q. i. non turbetur et ca. est alius Item quia ipse vicarius
dni nri ihu xpi Ex. de transla. ca. inter corporalia Et ei soli dictum
est Tu es petrus etc. xxi. di. Quamvis et luce 22o. tu aliquando conversus confir
ma fres tuos Et ad ipm solum ptinent quinquaginta tres casus supradicti
prout satis probat predictus frater Johes lectoris et ista sunt satis generalia

Sed quoniam modernis modernis
temporibus aliqui ministri principum xpianitatis Rectitu
dinem forsitam male informati ex ignorantia magisque ex certa scientia

Genetens ℣

procedentes ℣ ettitudine iustice et salutis nre sue · postponentes et
ecam xpi sponsam sue · q̃ia salutis no sunt diligentes diruptis
laceraut ℣ dissipauit mirabilem ecclesiam · et ipam negant multi ñs ño
put matrid omniu experiena medent ℣ Quia ego ipe mihi
spiritualiior plura · Ideo p dessencone ecce mirabile · Ego pono
istam conclusione q dns mr ihs · he mendi impiu et eam sibi dictu
ado · et p quis milius potest tollere ab ecta de iure · q sibi dictu e
ado · nisi aliquid bellz dicere · qd dns non pt dare · quod dicet esse
hereticum ℣ Exopio · dum tractat illos actus · repugnantes nostris
non testi mgr̃ representant psonam unius xpi ℣ Quod aute dns ihs
et ecta sciat meritum impensu exceptis actibz predictis · h ego philo
℣ Et primo h ego plz theolor ℣ Secundo philosophice ℣ Tertio.
mirabile.

Primo theologice

sic quia xpus p natam assumpta hmi mendi impiu · q. et sine beatitudine
dimisit m terris ℣ sm successores · q̃ia pz q̃ aliud videtur
suo beatu concessisse · quod non expresse phibent et magis q̃
ad illa · que sunt natã · ad bonu regimen ecce ut ex · de translatõ.
sacer corporalia · notat sup verbo non inuenit ℣ de sen · exco · cãs
mag · ℣ hos bp · cãs · ℣ mercurius et alii pz · q̃ia ipe est rex regu et dns
dominantiu no solu p dignitate · sed eam p naturã humanam
assumpta ut pz apoc · xix · cã · ubi dr q habebat scriptu in testimeto
℣ in femore rex regu ℣ dns dnantiu · Ad testimeta aut ℣ p femur
intelligitur humanitas ut glo · dr ℣ Tertio ℣ alie q dns mr ihs est
beatus xpi mgr̃ ipe est ℣ fuit homo te ad hebr dr p · c · dr
locutus ℣ nob in filio suo · q̃m costituit heredem uniuersoru dicit
quidã glo · ex posteriori · q xpus est heres omniu in q̃ homo et no ño
solum mgr̃ est dictu · Et sic p quis omnia sub pe sunt posita ℣ 2o
sic ad obz · bp · cãs · scribitur q ipe fuit rex ℣ sacerdos et ideo sacer
dotium xpi figuratu fuit p sacerdotiu melchisedech qui fuit rex
℣ sacerdos ℣ Tunc sic aut xpus erat beatus quid petit m̃ q̃ erat
sacerdos · solu ℣ tunc no habuit potestatem nisi tantummodo sup corpꝰ
xpi uerum · sicut fuit omnes sacerdotes nostri · Sed erat enim
simul beatus in q̃ erat rex ℣ in q̃ erat sacerdos et tunc potestatem

tuletur · qm certum e q̄ m̄ q̄ [illegible] ego ipe habebat merum ⁊ mpium
non legis sibi retinuisse · Cum sit nūm ad Regime ecce &c Ex⁹ sic
potus mer⁹ mpy ptinet ad potatem ⁊ ad magnitudne regni bt-
de se patet / Sed potus ⁊ magnitudo Regni dicit ecce ⁊ ad pium pti
net · ut p̄z dnicl bp̄m · ubi scribit sic · Reg⁹ ulit ⁊ potus ⁊ magnitudo
regni que e subter ome celum · [illegible] abitum · ploso bp
altissimi / Erunt aut nōnter · potus · que e subter ome celd no supra
ome celd Et istud sunt mpleta Cum xp̄us erat bitatus sm ultimu
petrd ⁊ nos successores ei dicatum · ē · Aliqua tulid / Tempus ad
uenit ⁊ Regnū optinuerut sc̄i · quod no solū e berificatū de reg̃
celio Sed etiam de Regno ecce de quo subiugatum · / Regnū aut et
potus ⁊ magnitudo Regni que e subter ome celd · ⁊c̄ · cetera

Item nullum regnū est sine mero
mpio · qm no posset duare nec pseuerare sine mero
mpio Aliquid no posset conteneri sine mero mpio
⁊ prenalitatē legis ⁊ statutoꝝ Regnoꝝ / Sed eadē de quodda
Regnū · ut p̄z dnicl · 2⁹ · ubi scribit sic in diebz ante Regnoꝝ illoꝝ
bz Regnoꝝ intellectoꝝ p statua aug capitis erat auream ⁊c̄ Deus
celi suscitabit Regnū bnd quod in eternū no dissipabit et ipsoq̄ alteri
no tradetur ⁊ ipm̄ dnabit ipsis m̄ sclis ⁊ istud regnū e eadē · igitur
⁊c̄ · Sic arguitur · sic omia omnia opa manuū dei subiecta sunt ipsi
sm̄ naturam sm̄ quid aīor est mugelis ut p̄z · pō · bm̄ · Sed merū mpiū
e opus manuū dei ut p̄z supra · 8 · ca⁹ · ubi scribitur sic Audite reges
⁊ intelligite · discite iudices finiū terre · qui data e a deo potas lebi
tus ab altissimo ⁊c̄ / Sed xp̄us non legit sibi retinuisse eā que
sunt sm̄ naturā sm̄ quid aīor e angelis / igitur illa / Reliquit et
delegauit suis principalibz ministris / Et confirmat · q̄ xp̄us
dixit · aplis quoniā bicet q̄dm̄ epis ⁊ alijs maioribz · ut xp̄ianis · caplo
sed meliꝰ ligauerūt sup terram erunt ligata ⁊ mdcl ⁊c̄ ·

Item beatus iohēs scribens 8 bm̄ epis · asie
apo · p⁹ ca⁹ dixit q̄ xp̄us qui est principis Regū terre · ⁊c̄ ·
fecit nos Regnū ⁊ sacerdotes / sibi nōnt · dicit Regibus ⁊ sacerdotes

Sed q̃ regnum non est meum impio. Igitur ꝛc. ¶ Item. Petrus in prima. epla sua. can. 2o. de scribens electis aduenis dispersionis dicens sibi ad principales esse dicit vos estis genus electum. Regale sacer dotium ꝛc. Non ait te. est Regale sacerdotium nisi habet meritum impium quod pertinet ad Regalitatem q̃ p̃ meritum impium distinguit regnum ab alijs quibuscunq; gentibus. quæ quidem habent dominationes mixtum imperium ꝛc. vel simplex ministerium. Regnum aut semp habet meritum imperium sed ꝛc. ¶ Item eccl̃a adepta est gliam habam igitur adepta est sublimitatem potestatis mundialis consequenter p̃ p̃ gl̃am. quæ sine vllo possit esse hoc. gloria habam ad te veniet. ubi de gl̃a. q̃ gl̃a habant est sublimitas potestatis mundialis. Et aliter p̃ ysa. xxvii. Ubi scribitur. sic. Ecclia habam dicta est. pulchra et decora tanquam Hierusalem. Et legitur ꝓ ꝓphetico de eccl̃a. et tio dicitur. Ecce hy. de eccl̃a sit. pulchra tanquam Hierusalem. superbia seculorum. superbia. vel altitudine stellarum ut dicat gl̃a. ¶ Ista aut altitudo et ista sublimitas pertinet ad meritum imperii. Et p̃ter hoc eccl̃a dei non fuit ꝓphetice posita fuisse dei superbia Seculorum p̃ter sublimitatem potestatis mundialis. igitur eccl̃a dei habet meritum imperii.

Item maiores gloriæ et maiores dignitates sunt magis ministri non testi q̃ ministri testis habebant vterq; ad cor. ad cor. vbi aplus ex intento hoc facit. sed ministri veteris testi habebant meritum imperii ut p̃ Jeremie p̃. ca. vbi dicitur. Jeremie qui erat ministri veteris testi sic constituit te super gentes et super regna. vt euellas et destruas et dissipes et edifices. et plantes. omnia aut ꝓdicta pertinent ad meritum imperii ꝛc.

Item scribæ deuteronomii. xvii. capto. Si difficile et ambiguum apud te. meritum ꝛc. ꝓpter hoc. inter sanguinem et sanguinem. causam et causam. lepram et lepram et iudicium intra portas videris variari. Jeremie ad sacerdotes leuitici generis ad iudices qui fuerunt illo tempore. qui iudicabant tibi meritum veritatis. Et patres quicunq; dixerint qui possunt loca. quæ elegit dominus et ingredi faciam eorum. Cum aut superbierit nolens obedire sacerdotis simplici qui eo tempore ministrat domino deo tuo.

decreto Iudicis morietur. Modo certum est quod predicta pertinent ad merum imperium. igitur etc.

Item legitur deuteronomii xxi capitulo scribitur sic. Accedent sacerdotes filii levi quos elegerit dominus deus deus tuus ut ministrent ei et benedicant in nomine eius et ad verbum eorum omne negotium pendet et quidquid mundum vel immundum fuerit iudicetur. Certum est autem quod tales actus pertinent ad merum imperium. igitur etc.

Item in exodo xxii capitulo dicitur sic. quidquid damnum inferre potest ad eos utriusque causa pervenit et si illi iudicaverint duplum restituet proximo suo per deos hic intelligat sacerdotes ministros veteris testamenti. Ex quibus omnibus patet quod ministri veteris testamenti habebant merum imperium. ergo ministri novi testamenti saltem principaliores. Cum sint maioris dignitatis quam ministri veteris testamenti debent habere merum imperium. Et confirmatur per illud quod dicitur primo ad corinthios vi capitulo ubi apostolus declarans plenitudinem potestatis ecclesiastice dicit. nescitis quoniam angelos iudicabimus quanto magis secularia hec ille.

Secundo ego probo hic philosophice philosophice. Et primo sic. Sicut est in operatione artis ita est in operatione gratie patet quia ordo gratie est quasi opus artis. Cum sit opus voluntatis et intelligentie. Sed in opere artis ille artifex qui disponit de fine disponit etiam de omnibus medius necessariis ad finem ut patet in omni artificio. ergo sic erit in ordine gratie quod ille cui data est potestas corrigendi et emendandi peccata et excessus habebit etiam potestatem super illis que sunt necessaria ad excessus corrigendos. hoc autem est merum imperium igitur etc.

Secundo sic ordo nature non est magis debite ordinatus quam ordo gratie. alias ordo ~~nature gratie~~ nature esset melior quam ordo gratie. quod non est dicendum. Sed in ordine nature sic est quod potestas naturalis que disponit de fine disponit etiam de necessariis ad finem ut patet in omnibus potentiis naturalibus tam de potentiis motivis quam etiam de potentiis cognitivis. Sicut namque disponunt de fine ita

etiam disponunt de organis et de medius necessariis ad finem ut patet de potentia
generativa et etiam de potentiis sensitivis. Igitur eodem modo erit in
ordine gratie qualis est ordo ecclesie quia finis ecclesie est inserere virtutes theolo
gicas et morales et vicia extirpare quod non possit facere si merum imperium super
suos subiectos non haberet quod quidem merum imperium necessarium est ad inse
rendas virtutes et ad excessus corrigendos et extirpandos

Tertio ego proto hoc iurisdice Et
primo sic Nam si princeps secularis sit inutilis et disso
lutus et negligens in regimine Et circa iusticiam observandam ecclesia
potest ipsum deponere ut xvii q. iiii Siquis deinceps xi q. iii ca.
nullus xxxii q. v preceptum. Unde etiam Zacharias papa deposuit
predecessorem papini patris karolis magni ut xv q. vi alius Et
Innocentius othonem imperatorem Nam etiam xpianus racione peccati fit de
foro ecclesie ieremie p° ca° Constitui te ut evellas et disperdas etc. Constitui
inquit te super gentes et super regna etc. Innocentius de hoc multum
disputat super ca. nouit ex de iudiciis Et certum est quod talia facere
pertinent ad merum imperium igitur et cetera

Legitur etiam in quibusdam Cronicis
quod episcopus quidam ad requisicionem nobilium et optimatum regni
francie deposuit quendam regem Item auctoritas et potestas examinandi
et approbandi personam electam in regem et promouendam ad impe
rium Romanorum Ad ecclesiam spectat ut ex de elec. ca° venerabilem
Potestas etiam transferendi imperatorem a grecis in germanos ad ecclesiam
pertinet ipsa etiam dedit ius eligendi imperatorem certis principibus
et prelatis ut habetur in ca° preallegato venerabilem et ca° ad apostolice
de sen. et re. iudi. ca° pastoralis in cle Item Innocencius quartus
deposuit fredericum imperatorem de sen. et re. iudi. li° vi. ca° ad apostolice
que omnia pertinet ad merum imperium Item legitur in legenda sancti
germani quod ipse deposuit quendam regem britannie et posuit in
regimine suum subulcum pro eo spiritu dei ut creditur spiratus Item
ecclesia propter negligenciam principum secularium de eorum subditis potest
iudicare ut ex de foro compe. ca° et transmissa et c. licet et ca°

licet et ca° ex tenore cum notatis ibidem et xxiij q. v. c. administra
tores. Igitur etc. Item xxiij q. i. ca° omnes dicitur quod deus ipse quicquid
creavit celum et terram iura imperii terrenis et celestis dedit clavigero
petro igitur et merum imperium. Item ix q. iij dicitur quod papa est ordinarius cuctorum
ca° cuncta per mundum etc. per principalem. Item xxiiij q. prima dicitur hoc est fides
et ca° quoniam vetus dicitur quod ipse approbat ab omnibus fidelibus est approbandum
et quod reprobat reprobandum etc. Et quia merum imperium secundum legistas
dividitur in multas partes quia aliud est maximum imperium aliud
est minus aliud minimum ideo posse probare quod ecclesia habeat merum imperium
quantum ad singulas partes. Sed quia minus esset longum ideo omitto de presenti.

Ex precedentibus ego infero. Una
conclusione talem quod episcopis et aliis superioribus concessum
est etiam de iure ut patet per predicta quod sui officiarii et servientes possunt
portare arma ad capiendas personas ecclesiasticas inobedientes et re
belles et que excessus commiserunt quia hoc dominus papa sibi non retinuit et hoc
probatur sic cum conceditur maius conceditur et minus ut de re
iudi. li° vj. Sed episcopo conceditur iurisdictio ecclesiastica per totam suam dyocesim
quod est maius et quod in toto episcopatu suo potest pro tribunali sedere et sententias
ferre et personas ecclesiasticas facere capi ut ex. de offi. or. li. vj. ca° cum episcopus
et portus armorum pro tuciori captione suorum subditorum rebellium
Item concesso principali conceditur et accessorium. viij. di. quo iure et xvj. q.
prima ~~quo iure~~ si monachus ff. de iure omnium iudicis li. ~~vj~~ ff. de re
iudi. Quidam. C. ubi et apud quos l. ultima in fine et ex. de iniuste
testi. de ca. Sed iurisdictio est principalis que est concessa episcopo super omnibus
personis ecclesiasticis sui episcopatus. Et etiam super criminibus ecclesiasticis igitur et portus
armorum contra eas ubi excessus earum hoc requirit non ad interficiendum
Sed ad mutilandum quia hoc repugnat ministris novi testamenti in quantum
representant personam xpi. Sed ad deffendendum et ad capiendum et hoc
est accessorium igitur etc.

Item ex eo quod causa alicui seu iurisdictio
super omnibus que ad eam ipsam spectare noscuntur plenaria
recepit potestatem ut ex. de offi. de l. ca° preterea et ca° suspicionis

Vbi dicitur sic stant mrs dño sic ꝛ roma sine quibus mrs dño
explere no potest intelligit de concessa ꝛ edita sed portus armoꝝ
erãtis ad capiendas psonas etiã malefactrices maxie qñ sunt pti
lose admnadend ꝛ dapnficand ꝛ dilucidand igit ꝛc ¶ Sic dicat
mocenag ca⁹ bendabili & sensibz ꝛ exec q epus pot ꝛ debet & ffend
pssonem sua materialibz armis ytã rebelles ꝛ rementes sibi ole
dire ¶ Scdm q. by. ca⁹ Siquis epus Cum notatus ibide dicat. q epus
i sua dyocesi hz merũ mpm ꝛ hz nõm speculator pte prima Rubrica
& offi. ordi. mdicꝰ. Et sumod ꝛ vobis audire. eccõ. & ecclie exco ca⁹ ut fame
Sed portus armoꝝ ptinet ad merũ mpm ¶ Ergo epi ꝛ sin possint
portare arma in suo epatu p sua mrs dõne ecclastica coercenda ¶ Et
pro suo merõ simplo tuend ꝛ expcend. Et ita consuetũ & fuit in multis
dyoc. nr̃ sumocat brachiũ sclare msi qñ brachiũ spuale no sufficat
Erant & illud ca⁹. per multe sam. eccõ & offe or. no ad prendendũ
¶ Ista. q⁹. sunt dicta pro deffensaone potatus ꝛ mrs dõne ecclie ꝛ qñ q ho
possim nr̃ deo arma deffend msi sum ea deffendere mihi psuasio
mihi ꝛ ratiõnibz suppetãtibz / nec dissuadeat quepiam verbũ xpi dicẽs
no. xpx. ca⁹ Regnũ meũ no est de hoc mundo. quasi velle dicere q
spe milliũ sue hereret sup Regnus hmõi mundi cum oppositũ dyabolꝰ spe
upo. xpx. ca⁹ ubi de vocat Regem regũ ꝛ dñs dominantiũ. et mr̃ xpi
ca⁹ spe Reclamat sue paupertate scole. quado Rpiꝰ amortuus dicens
Data e mihi oĩs potas in ecclo ꝛ in tra / unde no est putandũ dyabolꝰ
q sibi revelasse. ubi dicat. idõmq sic illi potas data e q in paulo ante cru
cifixꝰ q in sepultus i tumulo q in postea Rpiꝰ ¶ Sic Rubanus no-
tem hec & eterna cũ patre deitate Sed & assumpta hoĩs natura
ꝑ quã minoratus e paulominq ab angelis ¶ Et Venerm sup eode passu
ꝛ verbo ita dicat. filius quippe dei virginis filio. deus homi ritus carn
ee tulit q semp ipe cũ patre possedit hc ille.

Et aliud q ipe dixit Regnũ meũ
non est de hoc mundo Dicat crisostomus q ipe volebat dice
q suum Regnũ no habebat origine seu causalitate vel institutione aut
electione ex aliquo hmõi mundi Sed alimde quia adeo caueant isti
principes ꝛ tyranni hmõi mundi q potuissem predicta quia deus & dis-
cere. et quam etiam eccã habet de sure diuino non auferunt ecclie

fio

negs a tollant/ quia hoc facendo sunt ipso facto excoicati Caueat
quoqz ne aliquis ne quis ne maxime hui ecclie ei⁹dem
dispentes q no sint ei⁹ concilio impliti ne fautores/ hoc etiam et
ecclesiast libertates negs potestem sancte dei matris eccie cui⁹
lacte sunt nutriti aymiant negs inferant q⁹ diuinpant aliquid
amplius ne fauore ei⁹ sancte matris ecclie eisdem impendendo sicut
facere ptheadlor multi· qui ecclie pmagnes Reddite ergo que sunt dei deo
Cipientes placa hominib⁹ q⁹ deo Ch̄o quos mihi ipse q⁹ ca⁹ dicens
filios emitam· et exaltam ipi aut ipsi nec ego nomine vos posse
sonare sancte ꝛc̄.

qualiter articulus de multiplici acceptatione libertatis

Quantum ad alium articulū

In quo agitur de multiplici acceptione libertatis omissis et
reprobatis aliis pfundis et multiplicibz subtilitatibz quas docto
res theologi circa istam materia ptractant que etia ad pns ppositū
nichil aut parū modicū faciunt Et dicat· quod sicut dicit ph⁹· de libero
ppter se et non alterius· et ad aliquid et ad aliquid· nil dicitur libertas
q̄ rectum ad omnia aquo et p rectum ad omnia· ad que vidz/ ad aliqd
operandum Et sic si accipiatur libertas p comparatione ad omnia aquo
sic magis pauarum scdm ph⁹· de xvij· Distingit triplicem libertatem
vz· libertatem· ancte coactionis/ libertatem a culpa meritorie· et liber
tatem a miseria impediente· nil impellente in ca⁹ Est namqz liber
tas Et sic accipiendo libertatem nichil aliud est quod quedā immunitas
vel immunitas a coactione nil vel immunitas a malo culpe· nil pene· nil alicui
miserie scdm q⁹ modū loquit aplus ad ro· vj· dicens peccatis ee liberos
a miserie quia carent miseria/ Et miseros dicit ee liberos· quia pecc quia
carent pace Et ad ꝛ· vij· dicit q⁹ sic liberabimur a pmanente corrup
tione· et miserie· quia carebimus miseria et corruptione in libertate filioꝝ
dei Et isto modo accipe libertas valde large primo largissime

Alio modo potest

accipi libertas pro carentia
ordinis ad aliud tamen ad finē Et sic dicitur liber qui est
creatus sm finaliter/ sicut ante· qui est pter· alium videlicet pter
deum non dicitur liber· Et in isto sensu loquit de libertate philus primo
metha⁹· Sic etiam ipe accipit libertatem· de libero quod est sui·

Alio modo potest accipi libertas ut dictum est per comparationem ad terminum ad quem videlicet ad ipsam operationem. Et sic distinguitur triplex libertas a beato bernardo libro de libero arbitrio. videlicet libertas arbitrii ad faciendum quod licet libertas concilii ad faciendum quod expedit libertas complaciti ad faciendum quod libet vel quod placet

triplicem libertatem

Est autem libertas arbitrii qua quis potest in aliquem actum vel eius oppositum contrarie vel contradictorie. Et sic libertas excludit non solum coactionem sed omnem necessariam habitudinem ad suum obiectum respectu cuius dicitur libera necessariam dico necessitate absoluta non secundum quid vel conditionali. Et sic diffinit magister sententiarum liberum arbitrium in 2o sententiarum di. xxv. capitulo iam vero. ad propositum dicens quod liberum arbitrium est potestas et habilitas voluntatis et rationis qua libera est ad utrumlibet quia libere potest moveri ad hoc vel illud. Dicitur ergo liberum arbitrium quantum ad voluntatem quia voluntarie moveri et spontaneo appetitu potest ferri ad eam bona vel mala iudicat vel iudicare valet. hoc magister sententiarum

Verum est quod libertas absolute sumpta est in plus quam libertas arbitrii pro tanto quia cum libertas sit in omni natura intellectuali que natura intellectualis includit intellectum et voluntatem ideo actus omnes ad quos concurrit intellectus et voluntas possunt dici liberi etiam si non esset possibilitas ad propositum actum sicut patet per augustinum. enchiridion. lxxxvi. capitulo ubi dicit sic neque enim voluntas non est aut libera dicenda est quia beati sic esse volumus ut esse miseri. non solum non volumus sed nequaquam prorsus velle possumus. Et libertas sit sumpta. solum excludit a cognoscente et volente coactionem que pertinet ad similitudinem absolute et simpliciter. Sed libertas arbitrii ut dictum est. Est qua quis potest in aliquem actum vel eius oppositum contrarie vel contradictorie et hiis prelibatis pono conclusiones

Prima est quod secundum theologicam et canonicam in electione summi pontificis. Domini cardinales debent habere voluntatem liberam ab omni coactione et metu cadente in constantem virum. Quia tam ineffabile sacramentum et tantum misterium non debet

non debet celebrari exactionibus nr̃is meticulosis. Volentes et
h̃ plat̃m sic. Quia lex xpiane libertatis est lex p̃fecte libertatis. g̃s.
omis actus principales ptinenter ad legem xpiane libertatis debent ee
celebrari Cum p̃fata libertate ans est bti Jacobi dicentis p̃o c̃o. Qui
primafit m̃ lege perfecte libertatis. hoc btus m̃ sed suo erit sibi similis
facilius vocat legem xpiane libertatis legem p̃fate libertatis. Et quia p̃
quia alia lex xpiane libertatis non posset vocari lex p̃fate libertatis
nisi principales actus legis ecclie p̃fecte libertatis. Quod certum est
p electio Cum pontificis est bnus & principalibz actibz xpiane
legis quia ut dictum e abillo actu et eius & effectu dependet omnis
disciplina xpiane Religionis nam p Cum pontificem totu xpi
anitas m̃ spualibz gubernat. Quitum &c.

Secundo ego probo ipm̃ sic Quia p̃m

aplm p̃s ad cor. m̃o ca. ubi spus dñi ibi libertas. Sed in
electione Cum pontificis debet ee spus dñi qui ante omnia missa
electione. sanctatum. g̃s. ibi debz ee libertas. p̃ ubi non est ibi cadit
exactio atq̃ metus. maxime ubi exactio et metus ecclie dicentes.
Et confirmat. p̃ id. quod dicit aplus p̃s ad cor. xm̃. ca. Omnia bo
neste & p̃m ordine fiant in vobis. Hoc ena apparet p̃ multas ratio
nes superpositas. Tertio hoc plat̃m inre can. Et primo p. ca.
simonie dis. xxiij. di. Et p. ca. Signus pecunia lxxxix. di. Se
ex. & electi. lio. di. ca. ubi manus ff. Ceterum et ff. Cardinales. Et
ca. fundamenta ff. leg. et sic de alijs.

Secunda Conclusio est ista q̃ missa tam

sancta electione dñi Cardinales debent & tenentur ee liberi
ab omi pau. quod possit illam electionem invalidare irritare et annullare
quod p̃z p id quod scriptum e deutonomii xxij. ca. ubi dicit ex precepto
dei. iste quod instum est execrantes. Sed spi dñi cardinales non eligent
iuste. sin no essent liberi ab illis petis que illud electionem possint
irritare & annullare. ut de se p̃z igitur. et &. Item ad phil. to m̃o c̃o.
aplus proponit dicens. Cetero fratres. quecunq̃ sunt vera. quecunq̃
pudica. quecunq̃ iusta. quecunq̃ sancta. quecunq̃ amabilia quecunq̃
bone fame. si qua virtus. Si qua laus discipline hec cogitate & facite

2a gesta

Item ad tertium 2o cō. precipit apl's. Dicens In omnib; placentes nō non fiundantes sed in omnib; fidem viā ostendentes. Sequitur. Ipi hnent aliquod parm. p quod illa electio cēt irritanda ꝛ annullenda que tm ginitm in fine can. lxxxv. dr. ca. Signif primū Et alibi ipi dr̄ssan sarent alterment q̄ preceptū apli. Igitm ꝛc. ¶ Confirmat exp̄ dr̄ electione. lic. hr. ca. libi manus. ss. cardinales. ubi pmus metubz ygr ꝛc

¶ Tertia Conclusio est ista. q̄ in illa electione debz concurrere. triplex libertas. videlicet. libertas ad faciendū ꝛ eligendum illud quem libet qm placet. et qm ei expedit. Ista patet ex pma ꝛ ex 2da conclusione. euidenter quia si deberent ee liberi a coactione ꝛ abomni pcō quod posset electione inualidare. q̄d debent esse liberi ad faciendum quodlibet quod expedit licet ꝛ quod expedit. Igitm ꝛc.

¶ Quarta conclusio est ista. q̄ dni cardinales. in illa electione non debent nec tenentur nec possunt ee liberi ab corruptione nec a mixtione introducta p patrem primorū genti quod plus sic quia nulla creatura liberabitur a corruptione et mixtione p̄dicta nisi p libertatem filiorum dei. igitur dnm cardinal. sicut nec alii viatores. non pnt ee liberi a illa corruptione ꝛ mixtione introducta p patrem primorū genti in toto q̄ humano. alius est apli ad Ro. vim ca. Et quod de se e nota. Igitm ꝛc.

¶ Circa predicta dubitatur p̄d debent considerare de secunda electione. dicendo q̄ prima electo fuit (ut tactū) p̄ secutam electionem ut omnes defectus qui fuerunt in prima electione purgaretur p̄ istam electionem. ¶ Sed q̄ritur michi valz ꝓter duo. Et primo. quia ut iam dictū fuit secunda electio negat̄ p modum et ꝓter ruptionem predictam. ¶ Secundo quia summus pontifex vult nullam entitatem nullam natiuitatem nullam effectualitate huic p̄ prima electionem. Igitur non potuit pontifex nec confirmare p̄ secutam electionem seu p̄ secutū actū. Huic est sepius multiplicate p̄batum quia p̄ exō. de re. iudi. hr. libi dicitur. sic ea que contra ius fiunt debent viribus p̄fectus. hui nec firmatur. tractu temporis quod de iure abrogo

non subsistit ꝫ exꝑssa electione. seu nominatione Et verius loquam̃ nullam entitatem nullum esse nisi nullam naturaꝫ simul pontificum sumpsit Et bissum sint simplus. igitur ⁊c Scem qua omia facta fuerunt. eodem metu semp ꝓsidente. Cum adhuc esset eade tu mobiedi

Quantum ad aliud articulum qui est de uolumtatis coactione. Sm uolumtas possit cogi. ad consensum uel ad eligendum talem et ad quemcuꝫ aliud actum Et uidetur ꝙ sic. qua quod mutatur ab aliquo agente cogitur ab illo ut uidetur Sed uolumtas mutatur ergo ut Et sapiens publicus xpi ꝙ cap. ubi dicit. sic ⁊ Regis uolumtas in manu dei est ad quod deuꝰ uoluit mouebit illud ergo pot cogi. ergo eadem ratione ut uidetur ab homine potentiori

Regis uolumtas possit cogi ꝙ uolumtate ad hoc ut ho mo sum sine actu

sit ille qui cogendus ⁊ In oppositum arguit. qua quicquid cogitur non habet dominium sui actus quod tamen est falsum. qua certum est ꝙ uolumtatem homo hꝫ dominium sui Et ad hoc ponit in homine potentia uolumtatis. igitur et ⁊c Ad istud dubium Respondeo ubi primo distinguo de actibus uolumtatis. Secundo distinguo de coactione. Quia ad primum est sciendum ꝙ duplex est actus uolumtatis. quidam est ab ea sumpte ut est ipsum uelle. alius actus est ab ipsa uolumtate imperatiue sicut actus pontentiarum que subiciuntur imperio uolumtatis ut penitere. audire uidere. loqui tacere. qui sunt actus formi sensitiuarum subiectarum imperio uolumtatis.

Similiter duplex ul triplex est coactio Quedam ⁊ coactio totaliter opposita uolumtati igitur que uocatur ꝙpulsio. sufficiens et coactio talis uocatur coactio simpliciter Alia ⁊ coactio sm quid que magis ꝓpe uocatur impulsio seu inductio. Tertio modo potest sumi seu accipi coactio laxe. et large Et sic accipiendo coactione aliud cogit uolumtate quod impedit ipsum ab actu uolendi Et similiter aliu ⁊ coactio. dicit large. ꝙ de precatoꝛ et sic similiter huic. Bicimo ubi scribit de duobꝫ distinctis entibꝫ emanantibꝫ ꝙ uoluerunt ipsum ut remanerent Cum ⁊c Et sicut ad primum et secundum. Legitur me ꝙ paulatim ⁊c Et ꝙta Regula. 2o cap. legitur

quod filii prophetarum coegerunt Helyseum ut mitteret ad quaerendum heliam
coegerunt i. rogaverunt vel induxerunt. Hiis visis pono aliquas con
clusiones

Prima Conclusio est ista quod loquendo
de coactione simpliciter que est compulsio sufficiens de actu
a voluntate imperato. Dico quod voluntas potest cogi cuius ratio est quia omnis
potentia cuius actus est in materia subiecta contrarietati potest cogi et com
pelli et impelli ad contrarium per potentiam fortioris virtutis ut de se
patet. Sed aliqui actus imperati a voluntate sunt in materia et in subiecto que
et quod subiciuntur contrarietati. Quia in materia et in subiecto corporali sicut loqui
tacere percutere ambulare videre et audire. Ergo possunt cogi et impediri
et contrarium fieri per predominium maioris virtutis. Et hoc patet ad sensum
quia volens loqui potest cogi ut taceat vel econverso et idem est de actu ambulandi
videndi et audiendi

Secunda conclusio est quod loquendo
de actu a voluntate elicito et loquendo de coactione simpliciter
prout dicit compulsionem ~~facientem~~ sufficientem ad contrarium dico quod vo
luntas nullomodo potest cogi ad actum elicitum quod patet multipliciter

Primo sic quia illud quod est tale per essentiam non potest
aliquomodo participare conditionem oppositam. Sed omne velle
est voluntarium per essentiam ergo nullum velle potest aliquomodo esse violentum
vel coactum quod est conditio opposita voluntario maior patet de se. Et
ei unum subiectum quod nunc est sub uno oppositorum possit esse vicissim
sub alio quia nullum convenit ei per essentiam unum tamen oppositum numquam potest
esse aliud nec simul nec successive sicut albedo non potest esse nigredo
aut nigra licet idem subiectum possit esse quandoque album quandoque nigrum successive
et vicissim minor probatur. Videlicet quod velle sit voluntarium per essentiam
quia illud est tale per essentiam quod primo est tale. Et ratione cuius

omia · alia ſmut talia · a parte patone Sed velle eſt voluntariū ꝓmo
nō eſt aliquid voluntariū primo ꝓpo omia eāda alia q̄ dicunt voluntaria
ria · ꝓ eo voluntaria dicunt | qm actus volendi cadit ſup hoc · q̄o
velle ē voluntariū p̄ ē centrū · q̄ · nullomodo · pōt ei opp̄ē compatē
ꝙ ſit violentum ſen coactum primo modo dictū | tm̄ coactum ſit
dictum ꝛ violentū opponatur voluntario ſicut naturali ꝓut patz
tāo etiā oꝛ

Secundo probatur id ꝓm̄ sic

Omne id quod potest cogi · habet inclinationem determinatā
ꝛ determinatū modū ut lapis · determinate inclinatur · deorſum
et determinato modo · ſ · p̄m modū ſue grauitatis · | Sed omne volens
cogi hoc cogi non potest quod pz | ergo omne quod primo quo indifferēs
ſe hꝫ ad omnem formam q̄ est &c | ꝛ do illa genitio ē violenta
vel innaturalis q̄ oꝛtet materie absolute · | Sed ſicut grauitas vel cor
ruptio dicuntur natural · vel violenta | hoc ē ratione d apposito
determinatū materiā ad aliquid formam | Et ſimiliter modo ſi lapis
hꝫ equalem | inclinationē ad omnē locū ꝛ ad omnem modū motus ·
impossibile eēt q̄ violenter etiā · ad aliq̄ nisi tū p̄ motū | Sed voluntas
non habet determinatam inclinationē · ad aliquod volitum certum
ꝛ determinatum tantū ꝛ prout se · | Nō ad aliquē modū · Sed ē indeter
minata ad omne id quod potest sibi ostendi p̄ intellectū sub ratione
boni · q̄ · voluntas non potest cogi ad velle · (Respō omne obiectū
ostensū p̄ intellectum | Item pz idem sic · Sicut velle hꝫ
naturaliter inclinatio ad motum · ſequentem · sic voluntarius
actus hꝫ velle ad actum impatum ſequendē · Sicut inclinatio lapidis
ē p̄ grauitatē ꝛ haec inclinationē ſequitur · motus deorſum · sic
velle non ē nisi quedā inclinatio voluntatis quē debet · et ratione
voluntatis · p̄m formā apprehensam · quā inclinationē ſequitur · motꝫ
vel actus impatus Sed (Res naturalis licet possit cogi · ne moueat
vel ut moueatur · manifestum sine inclinationem · tamē non potest
cogi · ne inclinetur · vel ut inclinetur · m̄ quod manente natura
eius · non enim potest fieri · ut natura lapidis · non inclinetur
deorſum vel inclinetur · deorſum manente grauitate lapidis
q̄ · similiter · licet voluntas possit cogi · quo ad actū impatum

Ut non fiat vel ut fiat contrarium eius quod est volitum. tamen non potest cogi quo ad velle / quod est eius inclinatio / ut aliquod velle sit coactum. Sic igitur patet quod voluntas non potest cogi accipiendo coactionem simpliciter que dicitur compulsio sufficiens

Tertia conclusio est quod accipiendo coactionem non simpliciter sed secundum quid per aliqua impulsione seu inductione vel deprecatione. sic voluntas potest cogi. etiam quo ad velle eius sine quo ad actum elicitum. seu quo ad consensum seu quo ad electionem accipiendo coactionem / ut dixi per impulsione vel inductione seu deprecatione. Cuius ratio est quia qui non vult aliquid simpliciter et absolute si velit illud / ex solo timore. Aliquomodo cogitur seu impellitur et inducitur ad volendum illud. Sicut enim amor boni attrahit sic timor mali impellit / Sed multa sunt que nullus vellet secundum se et absolute / sicut proicere merces in mari quod tamen volumus timore maioris periculi / ne tota navis submergatur. Volumus etiam abscisionem membri ne totum corpus corrumpatur. Ergo tale velle est aliquomodo coactum / non simpliciter immo est magis voluntarium. sed secundum quid quasi aliquomodo impulsum. Et in tali casu voluntarium est admixtum cum involuntario. prout dicit philosophus in 3o ethicorum

Quarta conclusio est quod si ista coactio que nichil aliud quam impulsio vel inductio fiat per metum cadentem in constantem virum et contra formam iuris sicut fuit in noviacione Barmensi tunc electio vel consensus sequens. Cuius causa principalis et finalis est ipse metus. tunc dico prout dixi quod talis electio consensus. et talis electio est invalidus et irritus ipso iure atque nullus et electio irrita atque nulla. Et quia hec fuit satis probatum superius ideo hoc amplius probare non intendo nec volo me diffundere super hoc puncto quia superius diffuse ipsum probari

invalida

Quinta conclusio est quod si coactio accipiatur pro impedimento ipsius actus voluntatis dico quod voluntas potest cogi. accipiendo ut dixi coactionem pro impedimento. Cuius ratio est quia illud quod potest impedire actum cognitionis

potest impedire actum voluntatis. Sed multa sunt que possunt impedire actum cognitionis ut sompnus et alique infirmitates. ergo etiam possunt impedire actum voluntatis. sicut sompnus epilencia et frenesis etc. Et hoc modo ut videtur voluntas potest cogi accipiendo large coactionem pro impedimento actus. sed accipiendo coactionem stricte. et proprie voluntas non possit proprie illo modo cogi. quia impedimentum actus. nunquam includit violenciam seu coactionem cum maneat inclinatio rei ad actum. Non enim diceretur lapis violentari si prohiberetur moveri deorsum cum in ea maneat inclinatio ad tale motum similiter voluntas non potest cogi. quandocumque ab actu volendi cum in ipsa maneat inclinatio ad volendum. Cum ergo per sompnum vel per quamcumque infirmitatem que impedit actum cognoscendi. Et per consequens actum volendi non tollatur inclinatio ad volendum. Nulla enim tollitur sed manet in voluntate. Non tollitur siquidem naturalis. quia talis est respectu eorum ad que voluntas non est libera. nec voluntaria quia illa non est nisi ad velle. que totaliter non est sublata. patet quod voluntas impediri potest ab actu volendi. Sed ideo non debet dici cogi proprie loquendo. unde accipiendo proprie coactionem pro complexione sufficienti in contrarium voluntas. ut dictum est nullo modo potest cogi. quia sic opponitur voluntario

Sed contra primam coclonem

Arguunt aliqui sic volentes probare quod voluntas possit cogi accipiendo coactionem in primo sensu pro copulatione sufficienti quia omne agens. quod non potest aliter operari quam ab altero determinetur cogitur ab eo. Sed voluntas non potest aliter operari quam deus prescivit et predestinavit. Igitur voluntas a deo cogitur.

Preterea virtus superior potest cogere

inferiorem. Sed in ordine universi sunt quedam virtutes superiores. quam sit ipsa voluntas. Igitur etc. Item quia intellectus est superior quam voluntas. Sed intelligitur intellectus cogitur in demonstrationibus ut dicitur quinto methaphisice. igitur et voluntas potest cogi.

Item motus inferiores regulantur secundum motus superiores. quod patet quia omne non uniformiter se habet regulariter per illud quod uniformiter se habet sed

motus syderum Volimtatis maxime dissormit. se. hnt ut de se
pz. vgtum. videtur. q. indigeant Regulari. p illud. q. vniformiter
se hit. videlz. p actones vnsormit se hntes. sing. aut vnsormit.
se hntes non est insi motus celi. Ad. p. motus syderu Regulantur
actus tropa Volimtatis. Est p eoru potentia cogi pt ipa Volimtas.
Quod eda pz ex. h. quia astrologi p cursus syderum aligna opa
subiecta Volimtati p̃nunciant hyemem. &c. Item omne quod vinc.
ab aliquo cogitur. ab illo. Sz montinentes quidam. passionibz
vincunt. ut pz ex. by. ethicoz ergo Volimtas pot cogi.

Preterea Difficilius. est aligna fugare ex actu
sio. quia sub actu immutare Sed Ipsa Volimtatis pot
p violentiam impedire ut pz in frenetitis. q. videtur. q. eda per
violencia possit cogi. ad aliquod agendum vel Volendum
Preterea violentum seu coactum opponitur. naturali Volitio
ut pz ex tertio ethicoz. Ex quo sic arguit. qui duo motus sint
unus ẽ. Sz unus e naturalis alius e violentus. Ut pz in motu
lapidis sursum et deorsum. q. sunt contrarius. Sz unus e Volimtarius
contrarius e violentus. Sed Volimtas.
succedit hit actus ẽ. Sz non. quia ens Volimus fugere. q. ignis ante
calere. seu calore hic et q. cessat alterari ec Volimtarius relinquit
p Reliquius. sit violentus. Item omne triste. Vidz ec violentum
nam tristitia est de his. que nab nolentibz accidunt Sed multa
Volimus cu tristitia. q. violenter. Ad istas Racões Respondet.
Ad primã Racõne dico. q. ẽ. h. quod prestitum est. ador. predesti
nationi impossibile sit non evenire. tamen h. no obstãt Volimtas
ipa no cogitur. nec compellitur. ad illud Volendu. quia divina
ppsita non imponit nãtitatem Volimtati. Ad aliam Racõne cum
dicitur. Virtus superior &c. Dicendum e. p. nulla virtus est superior
omnino de ipa Volimtate nisi deus. ẽ. Sz aligna alia virtus creata
simplr sit potentior ipa Volimtate. Sed non sm quid &c. Ideo nulla
virtus creata pot cogere Volimtate nec mutare immie. Deus aut
pot quidem mutare Sed non cogit eo modo quo dictum no posse.
Et duo ẽ. Contraria. simul quia implicaret ẽ. dictione. q. cogeret.
et. q. esset Volimtarium loquendo de coactione. primo modo sumpta
Ad. Aliud dicendum. q. ẽ. quod intellectus sit superior Volimtate ratione

ordinis quia intellectus prior est et presupponitur a voluntate. tamen
voluntas quodammodo superior est quia ipsa habet imperium super omnes vi-
res anime propter hoc quia eius obiectum est finis. Unde convenientissime
in ipsa voluntate summa ratio libertatis invenitur. liberum enim dicitur quod est gratia
sui ut dicitur in primo methaphisice. quare etc.

Ad aliud dicendum quod motus celestis se
habet ad voluntatem sicut inclinans et impellens aut
inducens ad aliquid agendum in quantum ex impressione corporis celestis
relinquitur aliqua dispositio in corpore secundum quam anima efficitur prona
ad hanc actionem vel illam sicut etiam ex naturali complexione quidam
sunt magis proni ad unum vitium quam alii. Et hoc modo astrologi
possunt aliquid pronunciare coniecturaliter. De hiis que ad voluntatem
dependent non tamen per certitudinem scientie. virtute autem coactiva
sufficiente non habent super voluntatem ipsa corpora celestia. nec agunt
in voluntate. nec in anima sed in corpore. Unde etiam tholomeus dicit quod
homo sapiens dominatur astris. Quia per sapientiam suam potest vitare
ea ad que astra disponunt. Et sic patet quid sit dicendum ad istam rationem

Avicenna tamen videtur velle quod motus
voluntatis reducuntur sicut in regulans in animas
corporum celestium quia ipse avicenna ponebat quod anime inferiores
sunt ex animabus superioribus. Unde secundum hanc opinionem non est mirum
si anima superior habet impressionem in animam inferiorem sed tamen
secundum fidem catholicam hoc stare non potest. Quia fides catholica ponit
animas rationales immediate a deo creatori suo. Unde ipse solus deus
in voluntate operari potest et in ipsam imprimere. Et ideo adversitas
humane voluntatis in uniformitate divine voluntatis reducitur
sicut in primum regulans. ¶ Ad aliud dicendum est quod incontinens
dicitur uniti a passionibus non quasi cogentibus sed vehementer incli-
nantibus ad aliquid agendum. ¶ Ad aliud dicendum quod usus vo-
luntatis non impeditur per se sed per accidens in quantum videlicet ad
usum voluntatis requiritur usus rationis et ad usum rationis
requiritur usus ymaginative virtutis que per passionem organi
impeditur. Non est etiam verum quod sit difficilius privare potentiam
aliquam vi actu per accidens quam cogere ipsam efficaciter et per se. Nam

quedam agentia inferiora possunt primare agentia superiora omni
actu vel aliquibus actibus et tamen non possunt ea cogere ut patet de fu
mositatibus ascendentibus ad cerebrum que aliquando privant fantasiam
omni actu ut patet in dormientibus et tamen non possunt ea cogere et sic de al.

Ad aliam rationem Cum dicitur violentum
seu coactum opponitur voluntario etc. Dicendum quod illa
maior habet veritatem quando inclinatio rei est ad unum determinate. Et
secundum determinatum modum sicut est inclinatio lapidis deorsum. Sed in
clinatio voluntatis non est determinata ad aliquod volitum. Sed est
indeterminata ad omne illud quod sibi potest ostendi per intellectum. Et
idcirco cogi non potest nec volentari.

Ad aliam rationem Dicendum quod non
omne triste est violentum simpliciter. Sed sufficit quod sit viole
tum secundum quid. Et coactum coactione impulsiva vel inductiva
que est ex timore maioris mali seu periculi sicut est velle proicere
merces in mari timore mortis. Et hanc coactionem posui in vo
luntate respectu actus eliciti. Actus autem exterior potest esse simpliciter
esse coactus coactione sufficienti compulsiva qui etiam inducit tristiciam
in actu a voluntate elicito quatenus est contra eius inclinationem aliqualiter.
Quia tristicia est de hiis que nobis nolentibus accidunt vel simpliciter
vel secundum quid. Voluntas tamen ut diximus non potest cogi coactione com
pulsiva sufficienti. Ad aliam rationem dico quod non est simile de
intellectu et de voluntate. Quia cum verum sit obiectum intellectus
potest esse aliquod verum quod non habet admixtionem alicuius falsi.
Et ideo intellectus necessario assentit tali vero sicut sunt prima principia
eligibilia vero que sunt citra ultimum finem habent aliquod malum
admixtum cum bono. Et ideo talibus voluntas non necessario assentit.
Ultimus autem finis nullum malum habet mixtum cum bono. Et
ideo etiam necessario assentit ultimo fini sibi per intellectum ostenso. Neutra
tamen potentia nec intellectus nec voluntas cogitur respectu sui obiecti.
Cui necessario assentit accipiendo proprie cogi ut dictum est quia tales
actus non sunt contra inclinationes potentiarum a quibus eliciuntur.
Ad rationes factas opponendo respondetur ad primam cum dicitur

q libera Voluntas in eligendo. Dominum ppam ordinat ad tollendum Ruinam etc. Concedo et cum dicitur in minori ppe q no fuit sublata etc. Dico q hoc non fuit ex hoc quin illa electio deberet ee libera de iure Sed ppter maliciam populi Romani Si eni permisissent eam libere celebrari put debuerunt Istud scisma no fuisset subsecutum

Ad aliud patet Respōcio p predicta Quia domini Cardinales in ordine ad electionē ppalem no tenentur ee liberi nisi ab illis pccis que possunt illam electionē irritare et annullare seu impedire non autem ab alius pccis nisi dum taxat in ordine ad consequendum vitam eternam. Nec etiam tenentur ee liberi a servitute corruptionis introducta p pccm primorum parentum de qua apostolus loquitur. Quia ab illa non liberantur viatores circa visionem beatifficam et gliam finalem

Ad tercium dicendū q voluntas potest cogi uno modo et alio modo non ut visum fuit supius. Et sic patz Responcio ad pdicta Ad Racionem in oppositum dicendum q deus operatur in voluntate sm exigenciam et condicionē voluntatis. Et io si voluntate hominis in aliud mutat | Nichilominus tn ex omnipotencia facit ut illud in quo mutatur voluntarie velit Qz sm modum et condicionem voluntatis facit | Et sic tollitur racio coactionis que voluntati contraria e ut dicitur in quinto metha.

Ex predictis igitur predcis articulis Nunc veniendum est ad alios successive put materia hoc Requirit

Explicit primus tractatus deo Gracias amen. A — M — E — N.

Cupientes pro posse meo debili in nomine illius qui

Docet omnem hominem sciam sine quo factum est nichil potestate
Ecclie lacius declarare Post conclusionem primam de mero imperio
Ecclie contentam in quarto Articulo primum tractatus subsequentes
Conclusiones annexabo ¶ Deinde veritatem ecclie de vero monarcha
altius Reservabo et confirmabo Sublimitate ecclie lacius declarando Er-
rorem oppositum ecclesiam maculantem Reprobabo.

Secunda igitur conclusio est ista Quod
potestas iurisdictionis spiritualis et temporalis in eodem supposito sunt
Compatibilia quod patet quia ecclia ut visum fuit habet merum imperium
Certum quoque est quod ecclia habet potestatem spiritualem et loquor hic de
potestate spirituali iurisdictionis. Et istas duas potestates iurisdictionis
habet dominus papa et maiores prelati qui sunt in ecclia licet differenter.
¶ Nam non minus se compatiuntur ista duo circa idem suppositum sive
subiectum quam albedo et dulcedo in eodem lacte / Et iustitia et fortitudo
in eadem mente ¶ Et ad hoc conclusio ponitur contra quosdam iuristas
qui volentes sibi facere nomen grande inter principes terrenos
dixerunt quod iste due potestates iurisdictionis non possunt esse in eodem
subiecto quia sunt ut dicebant opposite et diverse et per consequens ecclia
que habet iurisdictionem spiritualem non potest habere iurisdictionem tem-
poralem seu terrenam quod tamen est falsum ¶ Hec autem conclusio
contra ipsos probatur multipliciter ¶ Et primo iure divino ¶ 2o.
persuadetur Ratione naturali Ad quam conclusionem possunt adduci
multe Rationes superius facte ¶ Probatur autem iure divino
Primo sic Nam noe qui fuit de sacerdotibus et optulit sacrificium
deo habuit non solum spiritualem ymo et temporalem iurisdictionem
et exercuit eas. Melchisedech etiam qui fuit sacerdos et Rex unde
dicit magister ystoriarum quod omnes primogeniti a noe usque ad.

usq; ad aaron fuerunt sacerdotes qui ty regebant spualia et temporalia · moyses etia regno dr̃i p̃ moyses ⁊ aaron p̃ sacerdotibz eius · et c̃ · Qui etia aaron ⁊ filios eius p̃ sacerdotes con stituit Iste siquidem totum populum israel quantu ad tpalia iudicauit pter hr̃ p̃ li⁹ exodi et p alios libros legis antiq; Et textus deuteron̄ vbi dicit sic · Si difficile ⁊ ambiguu apud te iudicii esse · iudicaueris inter sanguinem ⁊ sanguinem ⁊ c̃ · ut ꝯ uenies ad sacerdotes leuitici ordis · ⁊ c̃ Ubi apte dicit · p ad sacerdotem pti nere iudicare · inter lepram ⁊ lepram p̃ ad cerimonialia et irregu laritates legis · inter causam ⁊ causam · p̃ ad ciuilia ⁊ inter sanguinem ⁊ sanguinem p̃ ad criminalia Item h̃ p̃in apparet de multis iudi ciis p̃ li⁹ iudicum Item samuel qui fuit pphe ⁊ sacerdos totum populum p̃ temporalibz diutissime iudicauit Q Unnquonio p populus ipse sibi regem dari petiit displicuit illum deo · Et ideo dictum fuit samueli · per deum · non te iniquit abiecerunt sed me · ne regnem · sup eos · p̃ · Reg · viij · ca⁰ Et ex tunc diuantibus regibus p̃ ipso dei ordinem reges desierunt omnino sacerdotum et pon tificum regnū eorum fuit desolatum Et similit dicti fuerunt p̃ cap titulum p̃ quia captiuitate populus etia ex tunc regebat p sacerdotes ⁊ pphas Sicut p̃ de abdia et necrema ⁊ de samele · cccccc

Nouissime uero tempore machabeorum ⁊ dicti fuit regnum ad sacerdotes et hoc fuerut pontifices seu sacerdotes ⁊ reges ⁊ duces ipsi habentes regimen tam in spualibz quam etiam in tpalibz sicut p̃ · p⁹ · ⁊ ſ⁹ machabeorum p̃ & mathatia ⁊ filius eius · iudas & ionathas ⁊ symeone et ioh̃e filio symeonis · qui tam in spualibz p̃ et c̃ in tpalibus pfuerunt ipso dr̃o Q Unnquonio et nenne pphe qui fuit sacerdos dei dictum fuit nenne · p⁹ ca⁰ Ecce constitui te sup gentes et sup regna · ut euellas ⁊ destruas ⁊ edifices et plantes ⁊ c̃ Q Tempe · etiam iudith helyachim sacerdos p̃ tpalibz iudicauit et bremitez ioh̃e tota lex antiqua & h̃ est plena · In lege autem nona nō est dubiū · Nam xp̃us non est dubium tantū p̃ p̃ deus sed etia p̃ p̃ho ventuꝝ potuerem hmi · Ema ipe habebat p̃ testimento suo et p femore stipem Rex regum ⁊ dns dominancium ap̃ · xxiij · ⁊ c̃ Q Et dati fuit omīs potestas p̃ celo ⁊ p̃ terra · p̃ · vltimo · ca⁰ ·

Et p constitue ·

Et que constituit Unusquisque in medium ad hebr. p°. c°. Et sub cuius pedibus deus omnia subiecit sub pedibus eius. put dicit aplus ad hebr. 2°. cap°. Et ipsa dicunt in ps°. Et qui constituitur de nichilo nichilum omnes mortuorum. Et cui omne genu flectatur celestium terrestrium et infernorum ad phi. 2°. cap°. Fiunt. Etiam in petro ipse christus suum vicarium constituit qui actum. 8°. cap°. ananiam et saphiram pro rebus furti et mendacij indictis vltra ydeniam.

Fiunt etiam eccā ī paulo qui coruntur fornicatores condepniant primario dicto. cap°. Omnino ipemet christus expresse talem dicunt et tale iudicium de apud eccam contigisse volunt mt. xviij°. dicens si peccauit in te frater tuus etc. Sequitur. Si te no audierit. Sic dicit. Et si eccam non audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus. et sequitur. Amen dico vob. quecunque ligaueritis sup terram erunt ligata et in celis et quecunque sol. eritis soluta et in celis. Apostolus ecca paulus expresse dicit prima ad cor. 5°. cap°. q eccā licet iudicare in secularibus iudicijs vbi et dicit q hinc discere adhuc possit alterius. et licet iudicare apud sanctos. Vbi ipse facit tale arg. Audet aliquis q cū alio habet negotium iudicari apud iniquos. et non apud sanctos. Nescitis q sanctos mundum iudicabunt. cū dicat q non est iudicium. Et si in vobis iudicabitur mundus. Indigni estis q de minimis iudicetis. cū dicat q no est iudicium. Et subdit dicens. Nescitis q angelos iudicabimus. quanto magis secularia. Sequit. secularia igitur iudicia si habueritis contemptibiles qui sunt in ecca illos constituite ad iudicandum. Et loquit aplus pronice ut dicit glo. Vel intelligitur si simple desint sapientes ad quos pertineat terminandum quia ad iudices infideles ut dicit quedam glo. que est reducenda. Ex hijs claret patet q de mere dono iudicium secularium pot ptnet. ad pontifices et ad habentes iudicium spirale. Nec obstat arg. dicendo q si christus et apli. pauci fuerunt de isto dono et tali potuit spirali q pter hoc non timuerunt. Sed sicut dicit idem apostolus. Omnia mihi licent sed non omnia mihi expedient. christus enim et apli totaliter salutem mentes plus curam eruditionis animarum cognitionis ministrabant hijs curis exercitium cuiuscunque potestatis et iurisdictionis. Et confirmatur isto glo. sic. Ubicunque habet locum electo et appbo dom et reprobato. ibidem habet locum iurisdictio et potestas ecclie. Sed pr quia ad hoc

sint instituta et ordinata iuris dō et quas ecclie ut eligeret bonū et
reprobaret malum abhorrendo nolentes hꝰ facere pœ penas formidabiles
ut pz ysa. iij. ca. ubi sunt dicti de xpo qui e capite ecclie ecclie
et cui dicta e omis quas in celo. rc. matthei. vltimo. c. Butyrum
et mel comedet ut sciat reprobare malum et eligere bonū. Constat aut
q hanc solemnitatem potuit eligendi bonū et reprobandi malum sibi soli
xpus reservauit et p quos alios suos ministros principalibꝰ et tam regalibꝰ
et tam ecclesiasticis ut ex. de acta. transiit. ca. Inter corporalia. Not simi
lib. no limiter. et de sen. excō. ca. Nuper circa finem. Notatur ead
lia. ij. ca. Quibꝰ circa finem glo. et ca. sō qui sed certum e q reproba
tio. mali et electio boni habet locum in temporalibꝰ sicut in spiritualibꝰ
ymo et imdictio ecclie hꝰ locum in temporalibꝰ sicut in spiritualibꝰ

Item vbicunq habet locum virtus et
vitium malum et bonū. luxet tenebra ibi habet locum iuris
dictio ecclie. pz quia ad hoc instituit xpus ecclam ad hoc faciendum
ut pz ysa. lvij. ca. Sed in temporalibꝰ habet locū virtus et vitium
bonum et malum ut pz p phm in suis ethicis ¶ Item decet eccliam simplē
omem iustitiam. vgitur decet eccliam simplē et exercere iustitia in
temporalibus. Ihus pz mt. xj. ca. ubi xpus dixit iohanni filio ipsius na
ministrorum ecclie. decet nos implē omem iustitia. et quia pz quia
signū bimuscule disturbiti[n]/ quale est istud signū omie additum huic
comuni. sicut hic. omem iustitia implere. xpus disturbat ipm humid
pomibꝰ sue inferioribus. no dicimus e q iustitia est quida timor
cois ad iustiam. que sit in spualibꝰ et ad iustiam que sit in tpualibꝰ
vgitur. rc. ¶ Quod aut ratio naturalis illud psuadeat apparet pro
tanto. Quia ille est ad iudicandum aptior cui intellectus ipm est
deo pximior. Cum deus sit dux omnium iudicior et regula aquo
dad omnib iustitia est exemplata. Tales ante sunt prelati ecclie
vgitur. et c. ¶ Item millies dubitat quis an actus de quo. ad eccliam
pineat ut ex. de iudicis. ca. nomē ille Sicut aut e pmū in spualibꝰ
ita et in temporalibꝰ vgitur. ecclia cognoscē pōt de temporalibus ratione
rum. q. i. hoc est fidē et. ca. Quoniam certus dicitur. q id quod pba
batur ab omnibꝰ est approbandum et quod reprobat e reprobandum
¶ Item Cuius est iudicare de fine. eiusdem e iudicare de omnibꝰ que ordinant.

ad talem finem ꝺmmuñ. Quia ꝑ p̄mm 2o methꝭ 2 2o phi
scdo aut eorum que ordinantur ad finem ꝺmmuñ ex fine ꝺmm
igit̄ corpus ordinetur ad aiam rōnalem ad ac tpalia ad ꝓnalia
tam̄ ad finem ¶ Ro eoꝝ que habet iudicare & ꝓnalib; pt merito
eoꝝ & temporalib; iudicare ꝑt istud satis & ducitur exō. & ſndictus
cal. Nomt ille. ¶ Et ad istam conclonem ꝓbandam ſnt applicari
rationes quas fec. m questiō. & conclone ſnpiori & pcessatue ipē. et
mero impio. ecte. Et hoc & ista conclusione

Vera conclusio est ista Q̄ potas
iurisdictionis ꝓnalis ſ Et potas iurisdictionis temporalis
m̄ monarcha ecte vnuſ. sal. nō m quocūq; alio fiunt ipas ſ ſnt oppte
nō ꝺmerse ymo m eodem ſnpio existes ſ ſnt vnū & idem & m fiunt
& eēn̄. idistincte licet extrinsece ſ et ḡ obiecta ſint ꝺmerse sicut
h; ſ ligne facere ſ et ambulare ſnt ꝺmersa ſ tamē potēn liquefactiua
et pō. ambulatiua m sole ſnt idem penitus idistincte ¶ Nam sol p eadē
potentiā p quā liquefacit eam. p eandem potentiā ambulat ſ
¶ Et sicut. nō. fluuius paradisi terrestris adinuicem ſnt distincta. Et
tm̄ m suo fonte ſnt vnū & idem Sic potas ꝓnalis et temporalis
m̄ inferioribus subiectis & ſnpositis ſnt ꝺmerse. et distincte Tamē
m fonte ſ videlicet m monarcha ecte vnuſ sal ſ & fiunt. et eēntialiter
ſnt vnū et idem licet extrinsece et penes obiecta. et actus ſint distincte

Unde sicut ignis per eandē potē
tiam combuit. stipa et arida. et ea viuida. et hmmda.
Sic dominus ihū. p eandem potentiam Regit gubnat & diſserunt ꝓnalia
& temporalia. ¶ Et sicut si ignis approximetur infinita combustibilia
ymo combureret p eandem potentiam p quā combuit mille combustibilia
nō est potentia vna ḡ alia intensiue maior m̄ necesse ſ realiter & ſ
plus & maior extensiue obiectiue & materialiter sic suo modo Si
deus crearet infinitos mundos sub eadē fide & articulis & pceptis eadem
penitus est potentia p quā dominus ihū Regit gubernat et dirigit
presentem mundum & p eā Regeret & gubernaret illos mundos infinitos
et non esset maior intensiue & eēntialiter Sed est maior solum

extensive et materialiter et obiective

Et ista ~~materia~~ conclusio probatur sic. videlicet quod iste due potestates in monarcha ecclesie sunt una et eadem virtus. et potencia penitus intrinsece indistincte. quare in regimine naturali. sic est in regimine artificiali a voluntate et humana racione precedente. Sed in regimine naturali sic est quod omnia que naturaliter regnantur et gubernantur. reducuntur ad unam virtutem sicut patet in corpore humano in quo omnia membra reducuntur ad cor. ex cuius motu sumunt originem omnis motus naturalis factus in corpore. Sic etiam diversi humores et diversa elementa qui et que sunt in corpore mixto reducuntur aliquomodo ad animam quia per animam retinentur in corpore animal. ne dissolvantur. Et ideo dicitur. 2o de anima circa finem quod anima magis continet corpus quam econverso. Sic etiam motus primi mobilis qui est unicus et simplex causantur et gubernantur motus inferiores aliorum orbium quamcumque orbes sunt distincti et diversi. Igitur pari racione princeps summus ecclesie una et eadem virtute et potestate disponit regit et gubernat spiritualia et temporalia. ad quam alie virtutes et potestates reducuntur sicut ad illam per quam debent dirigi et gubernari

Item quia ecclesia militans est exacta ab ecclesia triumphante ut patet apo. xxi. capo. vidi inquit civitatem sanctam ihrlm. etc. Et hec deducit beatus dyonisius in libro de ecclesiastica Ierarchia. Sed constat quod in ecclesia triumphante una et simplex et divisibilis est illa virtus et illa potestas per quam summus ~~pontifex~~ regit disponit et gubernat universa. celestia et eterna. et spiritualia et temporalia igitur. ita est in ecclesia militante. videlicet quod una est virtus et potestas simplex et indivisibilis per quam dominus papa. disponitur gubernat universa. tam spiritualia quam temporalia et terrena. Et confirmatur. quia sicut est naturale. quod multitudo ab unitate procedat sic naturale est quod in unum aliquod reducatur. Sed certum est quod multe sunt potestates spirituales et multe potestates terrene et temporales. Igitur oportet

ꝑfecte · potestates in vnam ꝓtatem ꝯ redactantm · que ē vna et
et simplex in capite ecclie ·

Item quia frustra fit ꝑ plura q̄ potest fieri ꝑ
pauciora ut dicatur in pō posteriorum Sed ꝑ vna et eande
potestatem et auctēm ꝯ virtute possunt Reges ꝯ gubernari spualia
et temporalia ꝑ ista · Ergo ꝑ vnam ꝯ eande rationē solutatem
ꝯ ratione eligitur · bonū ꝯ reprobat · malum tam in spualibus q̄m in eād
temporalibus Ista aut potat ꝯ auctās iurisdictionis tam spualis q̄
temporalis stat totaliter · in reprobatione mali ꝯ electione boni et appro
batione · cum cohertione & bite fienda contra nolentes et renitentes
eligere bonū ꝯ reprobare malum

Et quia dictum fuit q̄ sufficit vna potās et
auctoritas dicēs q̄ ergo hoc intellectus & potestate primaria et ꝓmo
ꝓmicipante Item quia vna et eadem ē ars · que ordinat ad finē
et reprobat ea que exorbitant ꝯ diuertunt ꝯ obligiat ad finē Sicut ꝑ
in arte nauigatoria et in arte tex architectoria et in arte militari ꝯ
potās ꝯ auctās eligendi ꝯ approbandi bonū et reprobandi malum quod
tunq̄ sit finē spuale · siue temporale hoc est in quocūq̄ arb ꝯc ·

Certum ē aut q̄ omne parū finē sit circa temporalia finē circa spualia
exorbitat obligiat et diuertit a finē · Et omnis virtus quecūq̄ sit
ordinat et dirigit ad finem bltum Item bonū ē finis bltus
ad q̄m omnia sunt ordinata · Et bonū est agens a quo sunt oīa vt̄ d.
apo · xxi · cap Ergo sum alpha · ꝯ ω · principiū ꝯ finis Igitur oportz
ee vnam artem ꝯ vnam potestatem ad q̄ quid omnia dirigantur · in bonū
finē Oportz ecia ee bonū ordinē in gubernari et exorbitantia ab illo ordine
apportet q̄ corrigantur · et reprobentur · ꝑ vnam virtutē et potestatem
ordinatas essent plures eandem vim habentes vna est superflua Item bonū
q̄ idem est virtus que eligit ꝯ approbat bonū sibi · q̄ mens et reprobat
malum sibi oppositum in quacūq̄ materia sit Igitur vna et eadem

est ꝓtẽꝫ · eligens ꝛ approbans ꝑmd virtutis actuꝫ · gnerans et ꝛ
pbans · malū sibi oppositum · ans c phi in p° ethicoꝝ · ubi patet
ꝙ no est ad mores latitudinis ꝓtẽꝫ ꝙ hitus ¶ Sed ꝛ ista argumtꝫ
sit ꝙ sm phm in li° de anima potentiae distinguntur p actus et actꝰ
p obiecta · Sed potus spiales ꝛ temporal hmt diuersu · obiecta · ꝑ ꝙ
ista concernt spialia ꝛ eterna ¶ Et mꝺ dicitur spiual · et alia
concernt temporalia · ¶ Et mꝺ dr tpialis legentu · sunt oppite ꝛ
diuerse ¶ Item · ꝙ dicitur · cap° · 8 · cap° ¶ Cum ad verum et · 9 · di · cap°
¶ Nm ꝛ eẽ · qui filii sunt legitimi · cap° ¶ Cum · dicat · ꝙ ꝓdi potuerꝫ sue
distincte ꝛ diuerse · ita ꝫ ¶ ·

Ad primū Respondetur

ꝙ phus loquit · de potentijs · que non se hmt sicut excedentia ꝛ excessa
sicut sunt visus ꝛ auditus ¶ Et m illis verum est dictū phi ꝛ
m potentijs que se hmt sicut excedentia non continet veritatem ꝙ
idem obiectum quod concernit potẽꝫ inferior ꝓt concernit potẽꝫ
superior ¶ Vel est dicendum ꝙ verum est ꝙ distinguunt extrinsece pe
nes obiecta sed mtrinsece ꝛ essentiale possunt ee vnū ꝛ idem sicut ꝑ
ꝛ relationē superior et inferior · que sunt vna ꝛ eadem vntis et eẽ ·
Sed ꝫ distinguuntur extrinsece penes obiecta · ¶ Vna relatio superior
volutas · quando concernit celestia et eterna ¶ Et eadem voluntꝫ
relatio inferior ꝙ concernit ista inferiora et temporalia ¶ Et sic est de
potẽtijs spiali ꝛ tpiali ¶ Vel est dicendum ꝙ sunt distincte quia
sunt in diuersis suppositis non aut quia sunt in eodē subiecto ceteris
paribus · Ad 2m ad ꝫ respondetur eodem modo ·

Sed circa istam materiā

est aduertendū
ꝙ ad istas potestates · que nō sunt distincte mtrinsece ꝛ essentialiter
Sed solum penes obiecta in monarchia · Circa ut dictum est nō sufficiunt
alius · ad vias sigendas excogitandas Requiruntur tres modi coercendi
illos · qui Rebellant obedire in electione sui et Repugnatione mali ¶ Unus
modus cohercendi sit ꝑ penas spiales et ꝑ censuram ecclesiasticam ¶ Et
iste est ꝓpr modus potestatis spialis quia exercetur in manutenendo iustū
ecclie ¶ Alius est modus cohercendi per pecunias quibus sit permu

tulatione memoriarum · et per vltiū supplicium · Et iste modus
ppus · potatis temporalis · nicrum · impiū hūtis qmuo ptinet admīstō ·
ecce p̄ · s · ipi exerceant potatem / hanc manū ꝓ̄a · qua reputant psona
xpi qm sanguinem effundere nolunt · Sed by quando excepmt̄ · ipam
manū ꝓ̄ hūchi · sclare · nl nulitatis / possunt end dicere · qd hnt potatem
terrenam · sine iudicibus secularib⁹ · ut & ecclesie exercisib⁹ sub eis gmiss
qui Reprimunt · pena sanguis · nl vltiū supplicium · p ipi medicos mgri
rant veritatem · et ficiant in strad / Et si nūx sine sclare ꝓter hoc
verba mgnavit veritate · et q̄ dpnet malefactores ad pena sanguis · nl
vltimū supplicū · Non ꝓter hoc / prelatus hoc sapiens erit irregulare
ut hr · lic · by · nec licet nl monachi · ca⁹ eps · Alius est modus coercēdi
p penas temporales · nl pecuniarias · Et iste modus e cōis vtrīq; potati
· Quod autem potas spialis possit cohercere p penas pecuniarias patet
p nōta eō · & pena ca⁹ licet · mō aplin · Quod etiā sit ꝓbatum · Rema
non est m̄ferioris condicionis lex ecce · q̄ sit lex scti · nl lex imperatoris
ut · xxj · q · j · ca⁹ · Cum sanctissima · Sed lex scti · nl imperatoris cohercet
p penas tporales et pecuniarias ut ꝑs ibidem · ergo · & lex ecce hoc pot
facere · Item qm · hoc · xpus approbauit · licet · xix · ca⁹ · Cum approbauit · sed
zacheo dicentis · Si q̄ & si frandem · Reddo quadruplum · cē · & hoc etiā hr̄
xxxij · q · j · ca⁹ · Quia contra pacē · ut eō · & calūpmatoribus ca⁹ · Cum fora
et & raptoribus · ca⁹ · Inquisitionis · Et hoc etiā hr̄ canonis ꝙsuetudo ·
hui⁹ dicitur · in glo · illius capli · licet mō aplin · q̄ illa pena est ꝑ
ponenda · que magis formidatur · eō · & penis cē · ut lite no ꝓtestata
ca⁹ · Qui frequenter ·

Aduertendum est etiā · q̄ad veramq; po
testatem · Requiritur · discretio naturalis · tam sciē q̄ prudē ·
et alius habitib⁹ virtuosis · informata p qualle q̄ e in potate constitut⁹
p se nl p aliud · consilium sine errore facit · Rpbare malum et eligere
bonū · Cum enā dicat q̄ potas tporalis · & potestas spialis sit vnū et
idē eccl̄ · & exercitū · non est h̄ nisi vna · & potate ordinis · q̄a potas
ordinis e essentialis · & interminabilis · distincta ab vtraq; potate iurisdictionis
tam iurisdictionis spialis q̄ etiam temporalis · Item · adhuc potas

iurisdictionis spiritualis quia concernit spiritualia et eadem potestas dicitur
et nominatur temporalis quia concernit temporalia sicut eadem est ratio superior
et inferior. Sed dicitur ratio superior quia concernit celestia et eterna
Et eadem ratio dicitur ratio inferior quia concernit ista inferiora terrena et caduca

Quarta conclusio est ista quod monarcha ecclesie
iuste et licite potest instituere et destituere reges et principes
infideles et rectores in terris infidelium ex potestate sibi a deo data et
tollere dominium quod habent super fideles. Et hec conclusio probatur sic Quia
ad habentem plenitudinem potestatis pertinet exequi voluntatem expressam eius
a quo habet plenitudinem potestatis. Sed voluntas xpi a quo monarcha
ecclesie habet plenitudinem potestatis est quod omnes generaliter salvi fiant et ad agni
tionem veritatis perveniant ut patet prima ad thi. 2o capitulo. Patet etiam quia
aliter non esset imputandum infidelibus si dampnarentur. Si deus nollet
eos salvos fieri quia nullus potest eius voluntati resistere. Igitur ad hoc
et in hoc monarcha ecclesie debet sequi voluntatem xpi et exequi eius bene
placitum. Certum est autem quod vel infideles melius non possunt salvos
fieri nec ad agnitionem nominis xpi et veritatis pervenire nisi instituendo inter
infideles reges principes et rectores fideles per quos ad predicta per
veniatur. Igitur etc. Maior est de se nota et minor est apostoli ubi supra.
Et loquor in hac conclusione de dominio et potestate quam habent infideles super
fideles. Item ad vicarium habentem plenitudinem potestatis a domino cuius est
vicarius pertinet ut dominus cuius est vicarius veneretur in omni loco vene
rationis eius ut de se patet. Sed tota terra tam fidelium quam infidelium est
locus dominationis xpi ut patet per prophetam dicentem dominus est terra et plenitudo
eius etc. Et iterum in psalmo glorie et honore coronasti eum et constitui
sti eum super opera manuum tuarum. Et psalmo adorabunt eum omnes reges
terre omnes gentes servient ei. Et hoc est quod dicitur ysaye lx. ponam
te in altitudinem ipsorum i. in altitudinem potentie mundialis hec autem
est una via de principalibus scilicet instituendo reges et principes et rectores fi
deles et destituendo infideles igitur etc.

Item quia ad vicarium habentem plenitudinem
potestatis etc. pertinet ut faciat obedire ei cuius est vicarius ab

ab omnibus qui sub eius potate et dominio sunt constituti q̄ ipe pot
ulias mfid& litez sebuet et negligenter Sed regna xpianop& et tota
terra mfid&lium et omes gentes sint subiecte xpi xpo qui e& Rex regu
et dominus dnantiū aqv. viv. cas. Vñ dicitur. ysa. lxv. gens & regnū
q̄ no ßmerit tibi pibit Et gentes solitudine vastabunt Et ibid
subiicit. q̄ apientia. porte tue nigitez. ut aufferat. ad te fortitudo
gentiū & Reges earum addueant. s. ad obsequiū. et loquit & ptz Et ecce regū
ad baptiū xpi ptinet. ut faciat acmodis mfid& libz ecia sicut a fid& libz
obtineri et h non pot facere melius q̄ mstituedo fid&les reges et
Rectozes. sup eos qui ipos deceant Et & stituendo mfid&les ut beneficet
illa sphia ysay. lxv. venient ad te Curui. filii eoz& qui humiliauerut
te. & adorabunt vestigia pedum tuoz& omes qui detrahebant tibi Oculi
Et sugges lac gentiū et mamilla Regū lactaberis et scies quia ego
dominus saluans te et Redemptoz tuus fortis Jacob.

Et confirmatur hec conclo quia xpus apud
duos gladios dicebat. spualem vid&licet et temporale hinc
patet. Spualem manu sua pa. s. dñi nr. pe. & aliorum maiorum
mistroz ecie. reverendum Temporale. vo. manu militari vel bra
chio secular exequendi & extrahendum Sed ad mutu monarchie bñs
ecie expedit quod mstica et ntūtas suadent et ordinat Et ita dicat
vtus. Bernardus. quarto de cōsideratione. ad eugenium papam. cas. vj. ibi
xpus cum apli dixissent q̄ erant duo gladij. hic Respondit. xps
dicens. Sufficit Non dixit. minus est Sed sufficit. Et in hoc designat
q̄ vtrumq; gladiū apud ecclam ee dicit spualem et temporalem
Et licet diverse pte. Committe gladiū tuū in vagina non tamen dr
ablate ate gladium tuū temporalem Dicat enī dicat sibi Bernardus.
Tuus est et ipse tuo nutu. et si non tua manu exagitandus est
Potest enī hec & auctas sup potatem humanam. & quia dicit hugo de
sacramentis. ꝓ lio. pte. 2a cue mji. sic. Quom enī ingrit vita spualis
degunt e ip̄ terrena Et secularem potatem honore ne dignet. pdt
Nam spualis potas potatem terrenam mstituere h& ut sic et meritare
habet si bona. no sint. Ipa alia potas spualis a deo primo instituta est
Et enim dicat a deo solo meritari pot. sicut scriptū est pl. cor. 2e. c.

spūnalis homo iudicat omia q̄ supple. e sup omia m q̄ est cū deo
ut dicat glo. augustm & ipe est a nemine iudicatur a nemine vide
carnali iudicatur ut dicat glo. Et subdit dicens m eād de suare &
talis dignitas Regulem potatem sicut sanctificans p benedictione
et formans p mstitutione bn ipā ex potate sibi data ut ypo. et
Reges & mperatores et mstituere et creare pot. Dicit quod bn
mstas ipā bm Rogerio & loria quasdam mstulas mfendunt cle
mens eād bll. mstituit quare sup mstulas formatas dnm iudi
cium & ypania Constantinꝰ eād mperator dnm sit Silvestro
ipe. et eius successoribꝫ totum imperiū occidentis sicut apparet m epla
constantini in quo eād sit mentio expressa. de mstulis.

Istius predicti ydusio patatm. sit. qma
infideles peccant ifra legem nature tales iuste puniuntur
contra legem nature puniendi sunt p principe monarche. sicut
e dns ipā. ad quē monarchā pertinet omnes subditos cohercere.
vt bene viuant bm dictamē recte rationis put deducit phus in vo et
quinto ethicorum. ymmo patatm. Nā bm legē nature volendus est
et videndus ipe actor nature put ostendit paulus ad Ro. p. cap.
Ymmo dicit tales sunt inexcusabiles. q̄ cum cognouissent deum
nō. cognouerūt potuissent. dicit glo. qma dm̄ sibilia dei p ea que facta
sunt. a creatura mundi intellecta conspiciuntur. sempiterna quoq; eius
virtus & dmnitas ita ut sint inexcusabiles Et tamen ipi. hom̄
deum. non sicut deum glorificauerunt aut gras egerunt put deducit
ibidem ap̄lus paulus. Vnde pla. ratione naturali ducti phi. plu
rimum vnū deū ee. put pz. bm. phi. et. xm̄. metha. et supie
ym. dicitur. p a magnitudine spei creature. pt creatore earum
cognoscibile. videri. Cum igitur. tam patenter. pcedat. ī lege
nature. p̄dicatores. merito p monarcham eccle. ipi possit
ofm dominio primari. multo melius & fortius. q̄ si essent p̄ dampne. nō.

Cum q̄. dominū coīd sit ex fine humano. quod mitiꝰ ratiom
naturali et suis nature finibus legis naturalis implentur aliq̄m
pu deliquit m̄ legem nature. et istū ritū occidit. vniuersaliter
ī infideles deum non colentes sine dominentur. sup fideles

nō.

sine sup mfidelib ¶ Unde nabugodnosor quia non cognouit
deum celi sed adorauit statuam auream ꝙ fecerat iubo electus
fuit ab hominib et tui fere sunt hitando cum bt augno scirent homines
ipm dominari excelsus in regno hoim dominatur ¶ Et cuicuq uolunt
dabit illud ⁊ humillimu constituet supp id damel. iij°. cap°. Dominio
eam pdidit donec sensu reddit est ei ¶ cognouit ꝙ esset altissimus in regno hominu que honorificauit ⁊ glorificauit ¶ Ioseph
ait thomas dicit in ps. ps. q. x. ar. vj. ꝙ licet tirus ¶ Titus in
Judeorum tolleretur ꝙ eo. quia in ipis olim figurabatur veritas
fidei nre. ¶ Et ab eis recipim testimoniu fidei nre ¶ Tamen ritus
aliorum mfidelium. non sunt aliquali. tolerandi ut ipe dicit ¶ Ite
quicuq blasphemat seu meret supplicia mortis. et ꝙ bona eius dnia sterit
¶ Sed mfideles blasphemant nomen dni nri ihu xpi. aut prelent
aliquibus psequentibz fidem xpi ⁊ xpianos ut subtrahant ⁊ pauli
ꝙ faciant ¶ iuste merito possunt destrui ab eorum dominio et plandis
tanq̃ rei lese maiestatis ¶ Cum terram ⁊ bona possident et usurpat
aliquis ps ꝙm ad prima parte capi. xxxj°. Ubi scribz sic qui
immolat alteri q̃ deo soli morte moriatur. xpi aut immolant alii
q̃ deo. qua anathemato ⁊ blasphemant xpm ¶ Sed
pars maiorib ps. dist. ij°. ca. ubi scribitur sic. Quicunq; blasphemus fuit
in deum blasphemia. ⁊ c. perdet ⁊ dominus eius bastardetur. ¶ In lib. ff.
feudorum continetur cause quot modis feudum amittit ⁊ sunt
¶ Et not hosti. in summa sua. ti. de feudis. Unde cum mfideles sint
ingrati deo. ⁊ faciant multa in deum ¶ Et blasphemiet xpm merito
deo merito debent perdere dominiu terraru quas sub xpo deo possidet
Imposterum ꝙ blasphemiet xpm et immolent alteri q̃ deo. unde sumit ut
audiitur. ¶ Iacet quia mfidel dominio suo ratione mfidelitatis meritu
ꝙd omnem dominiu et omnem terram ⁊ omne ius quod tenet sub
deo cum est mfidel Sed patiencia ⁊ alii mfidel sunt mfideles deo
ps quia honore deitatis. alteri tribuunt sacrificando ydolis ¶ merito
debent perdere omne dominiu quod habet et possunt cogi. ad suscipiendi

Ad suscipiendum fidem vel dimittendum terras ipsorum quas possidet.

Item sanctus thomas clare in 2a secunde q. x. in corpore questionis dicit quod per sententiam vel ordinationem ecclesie. Et per auctoritatem dei habemus dominium ut prelatio infidelium super fideles tolli potest. Et ratio est quia infideles ratione sue infidelitatis merentur potestatem amittere super fideles qui transferuntur in filios dei. Et ut ipse dicit quandoque ecclesia hoc fecit et quandoque non fecit. Sed potest facere de iure. Tamen propter scandalum evitandum aliquando non fit sicut dominus mandavit solvi tributum propter scandalum evitandum mt. xvii. Unde dicit quod illud quod petrus dixit Servi subditi estote dominis vestris etc. Et illud quod dominos suos omni honore dignos arbitrentur fuit solum factum et dictum dispensative propter scandalum vitandum in primitiva ecclesia quod tamen hodie faciendum non esset. Et probat per textum quia ibidem ad thimot. vi. capitulo subiungit ne nomen domini nostri aut doctrina eius blasfemetur.

Item quia maior inseparabilitas. Et maior coniunctio est in matrimonio inter virum et uxorem quam inter dominum et servum. Sed de iure ex merito infidelitatis aliquis coniugum manens in infidelitate cum compare facto fideli meretur perdere. Ius quod habet super fidelem ex ratione matrimonii ut patet per apostolum prima ad cor. vii. capitulo. Et extra de divortiis capitulo. Quantum igitur multo fortius meretur amittere dominium super servum fidelem. Et ideo ecclesia statuit quia servus iudeorum conversus statim efficiatur liber si fuerit vernaculus.

Item quia multe terre infidelium fuerunt quandoque christianorum. Et ideo infideles non possunt ibi habere ius. Et quod fuerint christianorum videtur ex ratione generali quia psalmista dicit quod in omnem terram exivit sonus eorum etc. Unde apostolus ad Ro. x. Reputat filium valde quod sit aliqua pars que non audierit vocem apostolorum vel discipulorum christi. Unde dicit sed dicit numquid non audierunt. Et quidem in omnem terram exivit sonus eorum et cetera

Item tota affrica ✠ Recepit predicatione xpi
et sunt xpianorum et multa concilia fuerut ibi celebrata
ꝑ postea / tempore machometi infideles occupauerunt ¶ Et regna
de nobilis fortunatis et maxie de capira / legitur expresse qbi fuerut
xpiani et abbes ⁊ monachi bald sa · bu sci augustini scripsit epla
ad eudoxiu abbem nobilem capture · ut merito dici possint xpiani
adquirentes illas ex ordinatione ꝑe · quod dyc · princeps ille
sp nom mathal. po arachalbeyd · xb · nec terram alienasti pmg
nec aliena detuem / ¶ Sed hereditatem patrum nrorum que tm̃ste ab
antiquis nris aliquo tempore possessa · est · Nos vo tempus huc
tendrabmus hereditatem patrum nostrorum

Quinta conclusio est q̃ monar
cha · ecie non solum pot tollere dominiu quod habent
in fideles sup fideles · Sed etiam pt tollere dominiu quod habent infi-
deles · et instituere et destituere reges principes et rectores eorundem
¶ Et licet Racones supius facte hoc plent · tamen in pali ego proba
sic · Quia ad vicariu xpi pertinet pauire · pter utilitate subiectorum
dui · tanq̃ vicarius · Sed gentiles ⁊ pagani ⁊ omes pariter sunt
subiecti · ipi xpo ut ps̃ p ps̃ · tam quia dominus · e terra et plenitudo eius · ⁊c̃ ·
¶ Item · glia · ⁊ honore coronasti eum · s̃ xpe · ⁊ constituisti eu sup opa
manuum tuarum ¶ Igitur debet eorum utilitate pturare que est ut
ad fidem veniant ⁊ ad agnitione veritatis xpiane ¶ Et hoc est me
lior via ꝑ instituc sup eos dominos ⁊ rectores fideles · qui pos &
ceant ⁊ informent de veritate · Et q̃ infideles destituantur · rgo · ⁊c̃ ·

Et confirmatur p̃ aliud iemie pmo · Ecce dictum
fuit iemie ni pposita principatibus nostrorum ecce iemie p̃s cap̃o ·
Constitui te sup gentes ⁊ sup regna · ut euellas ⁊ destruas et dissipes ·
et edifices · et plantes · Item q̃ xpus est princeps regum
terre · apo · p̃s cap̃o · et eadem Racione eius vicarius · cum xpus vidit
hoc sibi non retinuerit Item ⁊ quia deus expulit amorem

et Jebuseum et illos septem populos de terris quas possidebant et tenu
erant et dedit eas filiis israel ut patet in toto libro exodi Et in aliis libris
legis Modo certum est quod ecclesia militans est exemplata ab ecclesia triumphante. Igitur hoc facere potest ecclesia militans.

Sed dicetur michi quod deus hoc bene facere potuit
quia dominus est terra et plenitudo eius etc. Quia etiam potest super
precepta secunde tabule dispensare et rem alteri dare quod tamen propria
non potest Sed istud non obstat deus enim hoc non fecit propter divinitatis
ymo expresse propter iniquitates et infidelitates illius populi / unde textus
dicit gen. xv. quod non statim deus daret terram habrahe Sed post
quartam generationem Et reddidit eam dicens. Nondum enim implete
sunt iniquitates amorreorum usque ad presens tempus Ex quibus
patet quia hoc fecit propter iniquitates populi et infidelitate eius. ergo vicarius
xpi. etiam potest hoc idem statuere

Item ad hoc videtur facere textus euangelii
luce xiiii. et mt. xxii. ubi tangens xpus parabolam de invitatis
dicitur et precipitur servo. Exi in vicos et sepes et compelle intrare
ut impleatur domus mea Ex quo textu videtur quod non solum possunt
induci ad fidem ymo etiam sunt cogendi / quod utique tanto magis
impletur tanto maiore utitur potestate ut non solum invitet Sed etiam
cogat unde beatus augustinus in epistola sua ad bonifacium comitem dicit quod
illi qui clamare consueverunt liberum est credere vel non credere dicen
tes Cui vim intulit xpus etc. Quem coegit etc. Ecce inquit tales
cogitent apostolum paulum et cognoscant in eo prius xpm cogentem
et postea docentem prius ferientem Et postea consolantem Et subdit
dicens quod hoc fuit mirum quod paulus qui coactus intravit plus omnibus
qui solo verbo fuerunt vocati in euangelio laboravit Et concludit
augustinus ibidem cur ergo non cogeret ecclesia perditos filios ut redirent
quasi dicat ymo Item quia dicitur mt. xxi. auferetur a vobis regnum
dei et dabitur genti facienti fructum eius Quam auctoritatem pertractans
augustinus in peculiari dicit sic ad omnes impios et iniquos vox illa
xpi pertinet auferetur a vobis Regnum dei et dabitur genti facienti

fructum eius. ¶ Et mſtr. dicat aug. ſic libros ablata & dic nob deq no
deo q̃ antiquiſtimq aliena. quia illiq impio cuiq ſunt omnia facta
ſunt nra / & tra ſtenia ſunt. Alioqui et primo ipſi dr. ſ. iſraelitico
poſſent dicere / canaanei / & amorrei / et obiciere rei aliene. antiquiſtenia
ipſi p̃ diuinam potutem ab eorum fuge. quia ea terra male habitantm
expulſi ſut. ¶ Et ena ipſi mdi a quibꝫ ablata eſt. Regnu et dutnm
e gentꝫ ſuaꝝ ſi recta eiꝫ. Et poſſent ena obiciere. aliene rei q̃ipi
ſcientiam q̃ ipſi etiã poſſidet et p̃ q̃ ruina augſtinꝰ no ſolum exte
dit tm. ad hereticos ymo et ad infideles.

Item idem augſtinus ꝓ parentibꝰ id̃
Sapie ym. labores impiorꝫ miſtr edent / dicat q̃ falſe infideles
res appellant ſuas. quas iniuſte poſſident. Et ſi dicant q̃ hoc congꝫ dis
labiranerut attendant ſcriptu. Labores impiorũ miſtr edent. ¶ Ste
ad idem argmt. ſic q̃ dauid 2o. cal. ſtrabitur. q̃ lapis excuſus de mote
ſine manibꝫ p̃cuſſit ſtatuam et comminuit. miſt. Regna ſi auruꝫ /
argentuꝫ / eꝝ / et ferruꝫ / et teſtam / Et Redegit in familiam et
ortum ſunt pegmd ad. quod meterud non diſſipabitur. et ipſe alios
no tradetur. et ipſe ſtabit metud. ¶ Iſte enim lapis excuſus ſine ma
nibꝫ e ipſe natus ex virgine. ſine operatione humana. cuiꝫ regn
ſuum dixit angelus non erit finis / quod regni dutu eſt populo
ypocrito & hic omnino. omia Regna infideliu. ¶ Unde ſequitur. q̃ iſte
lapis. fructus e mons magnus et implenit uniuſam terram. & hoc
eſt regnu. ſcilicet ecclie ypocritaꝝ totam terram implere

Item ad hoc ſciat q̃ reges qui tales
coegerunt ad fidem ab ecclia amendantur. Sicut ille princeps.
ypocrita ſſing. Ezechias ut p̃ in 4to. cal. q̃ille quito & indict. xlvi.
q. Ad hoc indutus fuerit q̃ Romani pontifices contra hoc fecerunt
et ſcripta eſt p̃. matha. 24o. cal. memento opus primi q̃ fecerit
in ſalutationibꝫ ſuis et acquiet gloriam magnã et nomẽ eternum
et publicorum. xxx. cal. ne tranſgrediant terminos. quos poſuerunt
patres. tui. ¶ Item. in. xxx. cal. ſtrabit q̃ filius hominis mittet angelos

snos Ut auferat omia scandala Item ad hoc videtm facere q dr
aplus · ad ro · xy · Vbi dicitm q Deitas m parte contigit m isrl dnc
plem^a gentium mtraret / Et sic omis isrl · salvus fieret Ergo an
aduentu xpi ad mdum debet plem^a gentiu intrasse / Et ut intrent
Cum no sint voluntary · nc voluntary · debeat compellendi sunt et
videtm · Et intrent Item qua deus plus videtm · hic in qualibet
psona q̄ quecumq; creatura · q̄ magis exigendq; e qui ad Reddend
deo id quod dei · est q̄ ad Reddendum cesari id quod cesaris e Sed
aliquid exigendus est ad Reddendu cesari ea que sunt cesar Ergo
magis exigendus · ad Reddendu deo ea que dei sunt Vnde xpus qu
imitatus erat ymagō cesaris ideo iussit reddi cesari · ar · xxij ·
nō · Cum q̄ · t alia tenus sit ymago dei · deo dr exigi · ut Reddat ipsam
xpo deo q̄ no pot nisi p fidem Item qua dr augustinus & scribit
dnd · et ponitm in glō · ad R · xiij · ca^o in potatibus ordinatis vtrep
nenda e ymor potus ut pareat maiori Vnde si dnd p̄cipiat prosul
et aliud imperator obtemperandu est imperatori spreto mandato pon
sulis / Cum q̄ potus dei & xpi sit sup omem potatem illi potisse
contemptis alijs potatibz & obtemperandu Et p ons quilibet eccl
sticus generalis debet ad hoc exigere

Item qua nullū dominiū debet esse
sine virtute Sed in infidelibz nulla virtus est Ergo nullum
ymago virtutis · Cum sine fide sit impossibile placere deo · ad hebr ·
xj · ca^o igitur · ut verum dominiū Item qua eade ratio videtm
ee & tempore · et & loco Sed deus bendicendus e in oi tpre q̄ ·
et laudandus q̄ omi loco Et hō est q̄ dicat ps. Benedicam dnm
i omi tpre semp laus eius in ore meo Vnde ps · dicit · i omni
loco dominationis eius Benedic anima mea dno / Sed totus mundq
e locus dnationis eius · igitur et cetera Expōntis igitur
videtm · plabiliter q̄ monarcha ecclie possit tollere dominiū ab
infidelibus iuste · et licite & constituere · dominos fideles in illa corrdz
ut dicat fideles · id ptm · machabeorū xj · ca^o Ecce sed nra et pulcri
tudo nra et claritas nra desolata est Quid q̄ · adhuc non venere

nō clamore desolationis

quasi dicat · melius est nob mori in bello · quia videre mala gentis
tue & sanctorum sicut sunt in voluntas in belo sit fiat &c̄.

Et quia infideles predicti et schismatici
et heretici nolunt venire ad veram fidem n̄c ad agnitionem
nominis xpi nisi cogant̄ · p̄ bellum · nil p̄ admissione timoris et sub
stractionem eorum · nil p̄ sententias subiugatione nil p̄ alia gravamina
ecc̄ia inferenda ¶ Jdeo omne predictorum querentes · utrum infideles ·
et schismatici sint cogendi ut veniant ad veritatem cathol̄cam · et ad agnitionem
nominis xpi / Et arguit̄ p̄o · q̄ non sunt cogendi · n̄c sit licitum negz
nisi eos cogere · n̄c p̄ bellum n̄c alio modo quia · ylb · di · ca° · de
iudeis &c̄ · precepit sca synodus · nemini de cetero ad credendum vim
inferre · cum · eum velit deus misereri ¶ Item ibidē dicente sancto papa
mentis admissione · quis credendo salvat̄ · item eodē · di · ca° ¶ Cum sancta
¶ Cum inquit sincera intencione · cum eos a prava religione ad fidē
rectam · cupiat · adducere blandimentis · debent eis apparatibus studere
ne quorum meteny tacos reddita aplano poterat removere · pellat peril
aduersitas ¶ Item in ca° licet primo dicat̄ plus · q̄ corrigendos agat
benivoleñ · q̄ severitas plus caritas · q̄ pietas Et in fine dicat̄ · nullus
audeat alteri inferre quod sibi nō vult fieri

Item leo i capitulo licet ꝓ̄o · lex inquit corri
gendos · plus agat benivoleñ · q̄ severitas et subdit · ratione q̄
simus debent magis q̄ consulere subditis placet honor inflat superbia
Et q̄ pusillanimes ad correptionem tendit · ad nocumentum ¶ Ite n̄c · alibi
eadē dī · di · sic epūs aut p̄sbiter aut diaconus penitente fideles aut
infideles inique vexantes · p̄ hiis q̄ volente timere deum · ab officio suo
pōpiant · quia miq̄ · nos hoc dubitant · et in ca° Cum pauli · dicat̄ ·
sic leniter castigatus reverencia exhibet castigati appetitum minue
marepano n̄c marepatione recipiet n̄c subtile vvvv

nr̃ p theodosiu tempore beati ambrosij ¶ Item qua dicat aplus p̃. ad
cor. bñ. nichil ad nos que foris sunt iudicare ¶ Sce qua diminud m
fidelium maxie sup infideles sunt e & mire hiemo iudicare quod
tñ tm̃ uiri nature gra aut no tollit natura igit tale dimz
no e eis auferendum ¶ Sce qua dicat augustinꝰ Ceteru pt honoles
credere aut no pot nisi bolens · Bñ & sñ patres licet & terrenis iudic
genab eunt̃ibus m terra stam p eo q terra illa nunsit qua e xpi
sanguine abluta sc̃a no tamē non ansieuerit dare eunt̃ibus ad
terram aliozum infidelium Dictū · q̃ p mste no possumꝰ eos cogere
nec eis dare bellum

In oppositum arguitur sic Et dicit
q primo possumꝰ eos mste & licite cogere p bellum ad fidem &
ad agnitione ueritatis · p bellū & p alia remedia formidanda · Et maxie
monarcha ecie q̃ dictum · luce · xmo · & m̃. xxvij · Et papitm · sno
exhibuit m bicos et sepes · et cogere intrare ut impleatm · dom̃
mea Ex quo textu dicitm · q primo solū possit indna ad fidem primo
eoꝝ sunt cogendi ¶ Sc̃e ubi · dr · cap̃ de iudeis · dictum · sic Quia ea statim
eos sacrosancta ecia baptismū quem susceperūt · et cor
poris dñi exhibuisse participes oportet ut fidem quā ecia bi. inuitate
susceperunt tenere cogantm · ne nomen dñi blasphemet̃ · Et fides quā
susceperit uilis & contemptibilis non habeatm ·

Item eadem · di · cap̃ Cum beatus paulus dr
q beatus beatus inductus flagello tyranni que crebra admonitione
curritatis no poterat Et sc̃e cyrill̃ · ubi gregorius m dialogo · Et ysp
Cum iuuenculi · male conuersantes in templo flagellauit et
expulit de templo · Apostolus ecia fornicatore tradidit sathane &
magus illum ciuitate depulsauit ut eadē · dr · ca. Galon

Ad istā q̃onem respondetur distinguēdo
& cōtractione que ut dictum sunt sup̃ et dicetm · ecia infra
Potest autem dupliciter fieri uno modo p inductione inf p impulsione
inf ecia p deprecatione theemeti · Et sic cogetio autem licet illud
& duobz sequentibus eorum tibus m emanet · p coegerunt ypm ut de

Remaneret. Cum eis et Jeronimus ad paula et eustochium. Cogitis
me o paula. &c. Et quarto Ro. 2o. legitur quod filii prophetarum coegerunt
elyseum ut mitteret ad querendum helyam. coegerunt i. induxerunt vel
rogaverunt. Alio modo coactio accipitur pro compulsione sufficienti que est
totaliter contraria voluntati que vocatur coactio simplex et absoluta. vel
accipitur pro violentia que est contraria voluntati. Vel dicendum
est alio modo et reddit in idem quod duplex est coactio. sicut duplex est
voluntarium s. voluntarium simplex et absolutum et voluntarium
mixtum sive condicionatum. sicut de illo qui proicit merces in mari. Et
sicut de illo qui facit sibi amputari pedem ne totum corpus corrumpatur.
Et ita est duplex coactio. scilicet simplex et absoluta. Alia est coactio mixta
et condicionata. qua aliquis cogitur indirecte. scilicet per terre amissionem
vel per servitutis subiugationem vel per bonorum substractionem. vel per
terrorem vel per minas. vel per bonorum promissionem vel per exortationem
et caritativam inductionem. Hiis visis pono conclusiones.

Prima est quod si assit facultas
fideles possunt cogere coactione iurisdictionis inductionis
vel impulsionis iuste ~~vel iniuste~~ et licite infideles. seu per bellum. sive per
bonorum subtractionem sive personarum captionem et vexationem. sive per
servitutis subiugationem sive per terre amissionem sive per flagellorum
immissionem et persecutionum multiplicationem sive aliis modis rationa
bilibus et iustis per monarcham ecclesie ordinandis. si assit facultas debita
et opportunitas se offerat fideles dico ad ordinationem monarche
ecclesie possunt iuste et licite cogere infideles coactione inductionis
vel impulsionis. ut veniant ad fidem catholicam et ad agnitionem veritatis
vel quod non impediant fidem xpi. blasphemiis vel malis persuasionibus
vel apertis persecutionibus accipiendo coactionem primo modo. Et ex
hoc fideles xpi frequenter contra infideles bella movent.

Et quod hoc possint iuste et licite facere
probatur primo sic. quia beatus augustinus in libro de verbis domini
pertractans id verbum luce. xiiii. et mt. xxii. capitulis. Compelle intrare
dicit quod de platheis et de vicis veniunt gentes. Sed sepibus heretici

Et si dicat Volumitare & venius intrare no & venius cogi[t] e[st] oportet
textus. Dicens. Compelle intrare. foris ẽm sñiematin. nr̃is mtis
vero voluntatis / Et idem ysegmtz augustin[us] in epla ad donatu pbitm
donatistam et ẽ epla vlgr̃ vbi dicat sic / Sepe repetis ut audio qd
veniaglio scriptu est laxon. discipulos. a duo recessisse et arbitrio
sue male et impie dissentionis fuisse pmissos / et no attendis in scripturis
q̃ tunc etiã nouello germine / pullulabat / nondu in ea cpleta
fuerat ppha adimplebant ea omes Reges terre / omes gentes seruient ei
quod vtiq; tanto magis impletu[m] / q̃to maiore virtute ecclia potuit
vt non solum sñiret. Sed etiam cogit quod dns significare voluit
q̃nis plenia potuerim hñt. in illa quinta similitudine ubi pus in
troducit et postea dicit Compelle intrare. hoc ẽm quod dixit prius
introduxit huc Et non dixit Compelle significatu sunt ecclie primordia
adhuc absentis. Cum aũt subiunxit Compelle intrare. significata
sunt tpa pleniora ecclie iam turbis et magnitudine Roborate que
vires habet non solum introducendi Sed ecclia compellendi. Unde
et idem augustinus in epla ad comite bonifacium dicit q̃ illi qui clamare
q̃ssuaserunt dicentes liberu est credere vel non credere. subiungentes
et dicentes Cum dñs intulit xpianis. que coegit ecclie tales cogitet
aplus paulus cogn[o]scat q̃ in eo xp̃s cogente et postea
docente prius ferente et postea consolante. et subdit dicens
q̃ li sint inimici q̃ paulus qui exactius intrauit plus omnib; qui
solo verbo fuerunt vocati. in euangelio laborauit Et q̃sidit aug
libidem Cur q̃ non coegit ecclia p̃ditos filios ut Redirent q̃ dicat
unus.

Est autem aduertendũ q̃ talis coactio seu
compulsio. non debet fieri p̃ superbia timentem. nr̃ diligite
cupiente plus timere q̃ prodesse. nr̃ q̃ dicat infidelitatem luctari et ad
deum conuertere / Sed debet fieri principaliter p̃ caritate zelo fidei inflamatam
nr̃ resplendente Item ẽ aduertendum q̃ duplex ẽ actus
voluntatis. unus absolute imperatus sicut ẽ ambulare videre
audire / loqui. tacere. conficere. verbi gratia mmolare sacrificare
glorificare / precepta & alia q̃ ope. adimplere. sicut dictu[m] ẽ verbi
profiteri Et sic & alius actibus imperatis ut imperandis a voluntate

qui p̃ organa corporalia exercentur· et tales actus qui p̃ organa
corporalia exercentur· Et ea ipm corpus subdunt· Et subiciunt
coactionem sufficientem seu compulsionem sufficientem seu coactionem simplicem
et absolutem &c· Item alius actus abominabilis ymmo· elicitus sicut
ego nolle· ut nolle· ut ipe consensus ut dissensus intrinsecus Nullus
quidem actus ymmo· elicitus elicitus abominabilis· et non mediante organo corporali

Secundi vero actus· non subiciunt coactionem
compulsionem ut actum simplicem & absolutum Sed bn coactionem
inductionem ut impulsionem· unde mahometh bene esse assistente facul
tate· & debita opportunitate posset facere vna ordinatione tale q̃ nullus
infidelis ymmolet publice· nec sacrificet nec machometo· Et q̃ infideles
glorificent deo ihesu xpo· omnipotenti deo et q̃ confiteant ipm xpm
esse verum deum & veneretur ipm & glorificent & q̃ baptizentur et q̃ non
impediant quecunq; nec molestet volente xpo bndicto glorificare·
glorificare· et venerari· et q̃ ope impleat precepta decalogi· Et ipm
xpm· bndictu deu verum & hominem confiteantur· Et venerent verbo et
ope· Et hec sub pena privationis honoris & omnium suorum preciosorum & futurorum
Quod nisi fecerint tradantur eorum persone gladio sarracenorum· Si vero
finaverint dicta & singula suprascripta ut consilio ordinatio ne subsistat
ut ne forma ad finem faciendum & obtinendum possit vigere compul
sione sufficiente Cum sint actus abominabiles· imperantur· Et de hoc ex ne
similibus materia xxxm q· vi· ca· Quod autem queritur· et q· ne· c· quia
nos pot et ca· duplex· et c· quinta

Secunda Conclusio est· est ista q̃ mahometh
bonus fidelis esse nisi & licite potest infideles cogere coactione
compulsionis sufficientis· Si tres sine scandalo possent fieri quorum ad actus abominabiles
impetrabiles· qui sunt extrinseci q̃ possent hec facere ut suprascripta & scripta
actibus impetrabilibus ut impudicis Et hec conclusio sic probatur Quia hec fieri est
nisi & licitum & bonestum et debitum fieri Et actus predicti sunt capaces
vel· talis coactionis Consequentia· pt predictos infideles cogere ad talia· facta
maiori pz q̃ ad primam partem Quia xpus laudabilis sic fecit deo
omnia predicta sunt debita· sibi fieri q̃ omnem creaturam rationalem
Sed secunda pars probatur· sic Quia omnis potens Cum actus est

i materia subiecta omnia rectati pt cogi et compelli ad ꝯsud p potentia
formoꝝ virtutis ꝑnt ꝑ dese. Sed actus predicti impati. ut impadi
a voluntate. sunt in materia. et in subiecto cui inuli. Dicut loqui tuã
glorificare. venerari ꝛ confiteri. ꝛc immolare ꝛc. ꝑnt cogi. et impediri
et ꝯsud fieri p dominiu maioris virtutis. Et h patet ꝑ ad sensum
Ex hoc ꝑ sequit. p. ꝑnt cogi ꝛ coherceri ꝛc. ad talem actus impatis p
venant ad fidem xpi Et p no impediat volentes venire et suscipere
xpm dictu.

Et confirmatur p bñm augustin
m epla ad Vincentiu donatista qm ptractans illa hystoria na
buchodonosor scripta dan. 2o. ta. et. iij. Dicit q illud. quod ipse. no-
nabuch. adorabat pro ꝛ mistos adorare similiter. Et Recipientes mu-
tat in ipse. Et postmodu Cum quesitus fuit quesitus ad deu dor
mit in toto regno suo p quantu locutus fuit blasphemia in deu fuit
mist ꝛ abscisus ꝛ periit. et domus eius destructa. Dicit ibi aug.
q significauit duo tpa ꝛ (sicut tpus fuit tpus apostolorum et martirum
qm p Reges mali & les plus fidelis multa mala. patiebat Sed ꝑm tpus
significat tpus moderne ecce quo impij & lenti pati. & xpianos fideles

Inde sicut pro secundo tempore nabuch. & dicit
Et quantu blasphemauit deum daniel. fuit dominus eius destruc
tum. Ista hodie p totum dicit fieri de blasphemantibus nomine xpi Et dicit
etiam beatus augustinus q ista duo tempora tangit ipse et Re dicit
in ps. ps. Cum dicit Astiterunt reges terre Et principes convenerunt in
unu aduersus dnm & aduersus xpm eius. ibi tangitur. primu tpus
Sed ꝑm tpus tangitur. ibi cu dicitur. Et nunc Reges intelli. eru. qui
nunc. terra Servite dno in timore ꝛc Deponite. ipm no intelligentes qua
dnd et in opa manuu eoꝝ destruxit eos ꝛc.

Item etiam loquitur b. beatus Johs
qui xpm cui dicens Reddite illi. sicut ipsa Reddidit vobis Et
Et Implete illi implicia. ꝑm opa eius. Impotuit quo minus sibi
ministrarent impium et ꝛc. Et ꝑter h dicit ps dicit Exurgat deus
et Dissipentur inimici eius Et fugiant. qui oderunt eu a facie eius.

Sicut defficit fumus defficiant. Sicut fluit cera a facie ignis sic
pereant peccatores a facie dei israel. Et iusti epulentur etc. Et propheta
ieremie in persona ecclesie ieremie xvi capitulo dicebat. Confundantur qui
me persequuntur et non confundar. ego sequitur induc super eos diem afflic
tionis et duplici contritione contere eos domine deus noster. Et ideo filii israel
iuste contra eos pugnaverunt. Et ideo dicit sanctus thomas in secunda secunde q. x.
articulo viii in corpore questionis quod infideles compellendi sunt ab fidelibus.
si facultas assit ut fidem xpi non impediant vel blasfemiis vel mala
persuasionibus vel apertis persecutionibus. Et propter hoc infideles iuste
et licite possunt cogi coactione compulsionis sufficientis vel coactione
~~simpliciter posita~~ simpliciter absoluta. quo ad actus imperatos a voluntate supra
descriptos quod veniant ad fidem et ad cognitionem veritatis fidei et quod non
impediant fidem xpi nec volentes venire ad eam

Tertia conclusio est ista. Videlicet quod mo
narcha ecclesie et loquendo de actibus a voluntate elicitis et de
intrinsecis voluntatis sicut sunt velle nolle consentire dissenti
re amare. Et sic de aliis. Dico quod monarcha non potest cogere coactione
sufficienti vel coactione simpliciter absoluta. voluntates infidelium quod ve
niant ad fidem catholicam consensum intrinsecum voluntatis tribuendo
et eidem fidei assensum voluntarium accomodando. Nam ad talem
actum voluntas nullomodo potest cogi loquendo de coactione com
pulsionis sufficientis prout dixi. Quod patet quia ista duo
sunt repugnantia et contraria sicut albedo et nigredo et sicut calidum
et frigidum. Unde sicut albedo non potest esse nigredo nec album non
potest esse nigrum simul secundum eandem partem sic nec illud quod est volun
tarium potest esse violentum vel coactum coactione supradicta que
idem est quod violentia. Alias iam non esset voluntarium. Et hoc conclu
probatur per dictum philosophi 3o ethicorum dicentis quod violentia et co
actio sic supple supra ut supradictum est opponuntur voluntario
sicut naturali. Unde sicut impossibile est quod eadem res secundum idem sit natural
et violenta seu coacta. sic impossibile est quod eadem res secundum idem
sit voluntaria et coacta. Item quia dicit magister sententiarum libro 2o
di. xxv. quod voluntas semper a necessitate libera est et numquam cogi potest

Vbi enī ē nīcitas non est libertas / et vbi no est libertas no est voluntas
Et ista conclo melius ꝓbatur̄ infra · in Quarto articlo vbi agitur
de voluntate ⁊ actione · Et supra etiā vbi actum ē de ea de materia
vbi tangebat̄ vtrū voluntas posset cogi ad consensum nō dissen
sum · Et vbi videatur · de hac materia

AD RATIONES FACTAS IN OPPOSITUM

Respondetur · ad primā cū dicitur ꝙ sancta Synodus
precepit · Nemini de necessitate sua misereri · Respondeo dicendo ꝙ sta
Synodus loquebat̄ de temporibus ecclie primitiue · qñ ecclia non
erat diuitibus roborata · loquitur · etiā de violentia et coactione mise
rendi · ꝓ superbiam timentem ⁊ volente timere · no curantem
quapalr̄ prodesse sed simpliciter dominari · Vel ꝙ ꝓ dicta sapientia
non audet loquitur · de coactione sue de vi · que maxime ꝓ caritate
zelo fidei resplendentem &c.

AD ALIUD CUM DICITUR QUOD

Credit̄ de
subiacet̄ · propria mentis confessione et omissione voluntate
sue gratia dei · Respondeo dicendo ꝙ iam ē pactū metus commercio · quod
quis credit · coactus · coactione primota · Cum voluntario licet extrinseco
voluntate · ab altero exigatur · gratia dei ipm̄ iuuante postq̄ gratia dei
ipm̄ monet ⁊ excitat · eius voluntate · cohoperante ipo agente ab
extrinseco ꝓ coactionem inductiua admota ad voluntario

AD ALIAM RATIONEM

Cum dicitur · Nec truncos ad primam
religionem / ad fidem rectam · Cupiat adduci blandimentis et c̄ · Respon
dendo dicendo ꝙ quia tales blandimentis · delent addere ad fidem ⁊
sibi illatam non sufficiat · time delent ⁊ possunt trahi ꝓ asperitate et ꝓ
coactione modo supradicto · Et loquitur · etiā de statu ecclie primitiue
q̄ non erat diuitibus roborata

AD ALIUD QUOD DICITUR

Quod plus agit benignitas q̄ generositas et cetera · Quia ꝙ
sit veritatem q̄ ꝑsona non habituatis ad malū et que no ſnuit
q̄ malo obstinate · Et habet etiā veritatē vbi benignitas potestatiuo
apari · time videndum ē generositate · vbi facultas se offert et oppe
tunitas debita · sine scandalo

AD ALIUD CUM DICITUR

Quod nullus debet alteri nocere quod sibi no vult fieri Respondeo

dicendo.

dicendo q̄ sine culpa fit. q̄ non debz alteri inferre iniuste quod sibi non vult fieri. s. iniuste. ¶ Prima aut̄ et iniusta voluntas no est sequenda nec mea nec alterius. ¶ Ad aliud cū dicitur. q̄ erga corrigendos plus agat benivolentia q̄ veritas. cū Concedo sibi benivolencia prosit alicui operi. sed ubi nichil operis potest operari veritate vtendum est. non zelo superbie et malicie sed zelo. caritatis zelo q̄ fidei inflamate ardenti caritate ita subiungitur in predicto decreto q̄ domini diuini magistri q̄ consulere seu predicare subditis placet honor inflat superbiam. et q̄ primus ad concordiam tendit vltimus vanus. **Ad aliud dico. q̄ ii** ¶ Episcopi presbiteri nec aliud debent penitere nisi fidelem nec infidelem zelo tumoris et indignationis inflantis. ¶ Ex hoc potest hoc fieri zelo fidei et caritatis inflamantis vbi benignitas sua nichil potest operari. ¶ Unde et bonis subditis. ipsendam monachum virga percutiendo sanauit quem crebra admonitione non potuerat curare. vt dicit beatus gregorius in dyalogo. **Item xpus**

cum flagello facto ex funiculis male conuersantes in templo. flagellauit et de templo eiecit. ¶ Et apostolus fornicatorem illum corinthum sathane tradidit corporale detrimentum. ut spiritus eius saluus fieret. ¶ Et magistrum illum veritate corporali dupliciter punitum nouimus vbi di. cas. Baloy. ¶ Et ipse benedictus deus legit paulum ut mutauit. ¶ Et ideo concludit beatus augustinus in epistola ad bonifacium amice dicens cur ḡ non egeret etiam spiritus filios ut reddunt. ¶ Expone enim dixit in illa parabola. de immundis q̄ pro familiae primo duxit suo suo. introduc huc. ¶ Et postea dixit compelle intrare.

Ad aliud cum dicitur q̄ interpatio minime austeritatis correctionem no turbent et c. ¶ Respondeo dicendo q̄ verum est quando fit zelo timentis superbie et indignum. ¶ Sed si fiat zelo caritatis fidei ardore inflamato. talis correctio spiritus. pene. ¶ Sapienter et semp habet meritum amen. ymmo pulsum ex parte facientis. ¶ Ad aliud dicitur q̄ placent deo coacta sponte dico q̄ verum est si sint totaliter coacta ita q̄ nichil hominis de voluntario ex sint

partim voluntaria. et patri antiqua venie put deo placet et adue
niete gra timorem timo pellentem efficiuntur. totaliter voluntaria

Ad aliud dm dicitur voluntarie sua facultate tibi. et t̄ dico
q̄ ipsa dimid. dum h̄ se ipo quam venerat ad legem dei et ad fidē
patrum veterū testā. Et ideo ipe iam erat tractus ad omnia dm natus
esse & ipsi fidēli. Et m dm mabilis ifm fide nutritus. Et ideo no e
mule deo et & alius qui longe sunt a fide. et a regno dei se nt.

Ad aliud cū dr q̄ non legimus in scriptura aliq̄ minutim
tractum dico q̄ imo legimus & bto paulo qui fuit mire tractus.
dum p̄secutor ecia xpianos **Ad aliud cum** dicitur
michi ad nos & hus que foris sunt et t̄ respondeo dicendū q̄ aliud e
& actus indicandi et ad & actui exigendi nil compellendi tm actus qui
fit p modū inductionis tm actus qui autem indicatis requirit sub
iectionē et obedientiam m indicando. Sed actus exigendi tm actus no re
quirit subiectionē nr subponit & ro Et ideo oportet q̄ expellat ta
litatem venie **Ad aliud** cū dr q̄ dominium infidelium majo
rum infideles t̄ de mre naturali gre aut non tollit naturam respo
dendū q̄ verū est q̄ gra no tollit naturam Sed supponit Et ideo si
fi fideles venissent ad gram non tollerent ab eis dominia Sed qm
no venerunt nr tollunt venire ad gram filios tollendum ab eis dm
ex eo qm volunt p̄servare in sua infidelitate Qm infidelitas tollit
ab eis bonitatem nature non ipm qui absit Sed infidelitas Et qm p
cant ifm legem nature. **Ad aliud cum** dicitur q̄ credere no
potest nisi volens respondeo et dico q̄ ille qui cogitur exigendo efficax
volens. q̄ ad h̄ augustinus ut refert nam aut t̄ predestinatus ille qui
cogitur aut t̄ prescitus. si sit predestinatus p̄sumendo est q̄ exigendo
efficietur tandem voluntarius p̄ sto motus mentis interius te
impetrio resistat Sed ille qui t̄ prescitus sine compellat sine non
etia dispnabitur qm no est predestinatus ad vitam ifm ad salute
ille aut qui ipm compellit. dum tamen fiat ex caritate fiunt quod nisi
t̄ dum tamen ut subiectum. non em compellit ipm ad malum sed ad
bonum **Quinta autem** est advertendum q̄ sanctus thomas
dicit in sua pe q. x. artō xj. in corpore juris quod q̄ fetus nisi
dum et paganorum nullatenus sunt tollendi fetus aut nidum
piū tollentes Et tolerantur pter rationes. que secundum

Et primo q̄ de ꝑphis dicat scriptum ysay. v. et ad Romanos
nono ca°. q̄ si fuit numerus filiorū isrl. quasi arena maris (Re
liquie conuertent ex eo nil salue fient. ideo ut ꝑphia veraciter
tolerande sunt ¶ Sic quia dicitur bto augº. in quodā ꝑmone de ꝑphia
dñi. ꝙ sunt in magª ingenuitū fidei nre ita ex certe auditis nos ꝑba
mg veritate fidei nre. qui forte negligentius. no ee ver credere. nisi
essent penes ꝙos sicut sunt penes nos.

Item p ductum Captiuitate eorum et dispersione clare
potest probari veritas euangelii et adventus xpi et predicta passionis
eius facta p̄ hesperiam et totū illud eius. ¶ Item quia omnia vet testa
mentū gebant illis et umbram hꝫ leguilla ut dicat aplus vt ꝙ
ostenderetur clarius xpm adventasse et ut hereditate regni celestis
reliquie israel consequant. ideo tolerande sunt ¶ Sic obijciebatur
primum et quartum veteris testi ex quibꝫ xpus ostendit sue caritie
¶ Sic quia de ꝙbus videtur ꝑphice dictū / deus ostendit michi super in
quitates meas ne ostendas eas neq; adhibeas. ꝑphi mee ꝛc. Dispergerunt

Item q̄ hoc auditur clare etiā determinasse
de. ylb. ca°. et mdcxv. ¶ Precepit sua Synodo et ego de mdcxv. ca°.
Finit ¶ et hec de ista conclone sufficiat

Consequenter Queritur Vtrū
Ecclesia catholica et apostolica. ꝑ posset errare in fine mundi et sua
quo mdcxvi adhabendum et reprehendum legitime electum in
ꝑ monarcha ibis esse catholicū et apostolicū ut monarchā esse ꝑdictū
¶ Et ꝑ mdcxvi quo mdcxvi electum no canonice nec legitime negatiue
ee reprobandum ¶ Et non ee reprehendum / sed abhorrendum et re
pellendum a monarcha omnia ibis esse catholicū ꝛc ¶ Et ꝓbatur
primo q̄ no possit errare. quia beatus ambr in quodā sermone ꝓductus
a gratiano. xxxv. q°. ¶ Tria sunt mihi difficilia ꝛc. via nauis in
medio maris dicit sic / Manem domus ecclam debemus accipere. que
crebris ventorū flatibus et aquarū fluctibus. et tribulationū
et temptationū plagis et verberibus fatigatur. / Nā turbidi fluctus
dest seculi potentes conantur ad sua ꝑtrahere Que et si undarū

ſ luctibꝫ aut procellis ſepe. Vexatur tame mag̃ pot errorꝫ naufragiꝫ
ſuſtinere Et igitur ecca non potest errorꝫ naufragiꝫ ſuſtinere ergo
ꝑa errare no pot Item idem ambroſius in examero
lio. mo. 4to. exponens id pb̃. Cum ſcat ſolem in potate deiei- lunam ſtellas
i potatem nottis dicat ſic. plerusq; hmoi locꝫ & ypocrecꝫ videntur
atrpe. ecca. end ſicut luna habet temporaſna et pſentiones et pcas
nam videtur ſicut luna & ſſicere no ty & ſſicat Obnubilare em
pot. deſſicere. no pot. Et igitur ecca & ſſicax no pot ꝑa errare no ꝑt. no
Contra poſitum arguitur argutur ſic. Luna abeqr
die naſcentis. ecce ecca fuerunt in ecca ſcm carnales antiquas ꝑpb.
ſignata. igitur. errare pt vt videtur. Cum ſignata. no orian
ne ꝙtinuantur. niſi ex errore Ad iſtam q̃nem Reſpondet dr
ſequitur. Ad cuius euidentia eſt ſciendꝫ q̃ in ecca eſt triplex genus
ſententie ut iudicij. in quibꝫ ꝑut ad priuatam materiam et ſpecula
tionis ꝑtinet. Quedam enim ſunt ſine ſen iudicia que pertinent
ad facta particularia ſicut cum agitur. de poſſeſſionibꝫ et tranſmutatio
nibus et de matrimonijs et de ciuibꝫ ſimulibꝫ et malis.
tibꝫ pt ecce mdacia errare ꝑter falſos teſtes q̃ poſſunt fallere
et falli cum ſint homines Alia ſunt mdacia ecce ſen ſine de hijs
que ꝑtinent ad ſalutem hanc et que ſunt de neceſſitate ſalutis et fidei
vel ſaltem ſunt ei nociua annexa. vel ad neceſſitatem ſen veritatis fidei vel
ſalutis. nociua Reprobata Et de quibus ecca Recipit informationem
ſuper ſto. quado facit quod in ſe. eſt inquirendo ſcrutando examinando
veritatem et quando ꝑut decet De quibus ecca Recipit ecca in for
matione non ſolu ſuper ſto Sed eciam ab homine ſicut e canonizatio
ſcorum et Recepcio et approbacio monaſterij. vniuerſitatis ecce &c vel reꝓ
bacio Si non ſit cuncꝫ electus Et ideo ad euidenciam horum ego pono
quatuor preambula.

Primum preambulum eſt q̃ Recepcio
et approbacio ſucceſſoris. licet ꝓteri in honore cathedre.
Sum apoſtolatus eſt de ꝑtinentijs ad veritatẽ fidei et ad neceſſitatẽ
ſalutis. quod probatur. Sic ſuppliciter — Et primo ſic. quia dicit

Beatus Augustinus de fide catho. et he. & heretica ca. firmissime
tibi dicitur firmissime tene et millatenus dubites omem hereticu
nl sasinatricu en dyabolo et angelis eterm ignis mendio partis predu
nisi tm fuit vite ecce catho. fuit mortuus et sequtm omu homu
qui ecce catho. non tenet unitatem neq; habet neq; eleosmasiphz
corpoa Neq; mors p fide xpi suscepta p fide potest ad salm hanc autem
augustinus Quod certum se pilligm no Reputet monarchia ecce Cum
sit successor beti petri unde sematici qui sunt ab unitate ecce diuisi
ign. cc. Item qr ad ipm solum monarchia ecce tibi
pinet fones dubias & fide determinare ut xxxmq. pa. ca. quo
ad. et de. pp. ca. precipies igitm. Recepto et approbato unde
sorie petri e & ptmentibz ad veritate fidei et ad unitatem salutis
Item qr dicit credulibis Beda sup mt. exhortm xxxmq.
pa ca. Quicuq; Quicuq; migrat ab unitate fidei ul sanctatis
petri apli quomodoz semetipos segregauerint nec unitibz pmiz
ab polim. nec ianua pot Regm celestis intrare. Item de
veritate salutis fidei et de unitate salutis est credere unam
ecclam ee catho. td. caplicam nec hz mysterium xxxmq. pa. ca.
distinctio et ca. cognitum. dist. et sunt verba bti Cypriani
Sed no est possibile q una ecclia sit in solidum apud duos put pz
qua tenet eccliam psone eccle metus ecclam et ee ecclam quod non est
possibile ut reducit Cyprianus unitate ecclie et he xxxmq. pa
ca. distinctus Igitm de veritate fidei et de unitate salutis est
credere unam ee ecclam catho. td. caplicam et illa ee apud unum
solidum qui est successor petri apli et sunt monarchia ecce unde
salus ecce catho. caplice hoc aut credere est ipm Recipere capere
Item qr hereticam est credere quod ho non teneat.
credere successori bti petri apli ut hz in clementinis de hereticis ca.
Ad nrm Igitm de unitate fidei et de unitate salutis est sibi cred.
et eidem ad heret. nis pz tibi. et quo sequetia pz quia dis no
est hereticum ul erronee q ho non teneatm sibi credere ihe ut
Item qr sedm veritatem fidei catho. caplice omis ho ve
penitens et confessus unsequtm remissione oim pene sibi

de quibus corde contritus fuit ore confessus & satisfactione debita
impendit et tande talis consequitur vitam eternam Sed extra ecclam
cathol. et aplicam nullus potest aliqua remissione peccatorum suorum
nec spm sctum recipere nec hr xxxm q. pa c. Dicit Augm Nullus quoque
extra ecclam existens hoc potuerit habere dignus atq; pervenire ad regnum
contineatur. nec put fauna celestis regni celestis ingredi potest hic ibidem
T. c. Quicqd Et sunt verba Ieronimi
et est ibidem sic cap. Una ex sola Sola nupta ecclia est que mutuo pacis
vinculo caritatis compage Christo studet quicqd extra hanc dm aliud comederit
profanus et Signis martyr noe ho fuit qui cum regnante diluuio Et de hoc
scribit Ieronimus ad ppam q. hr xxxm q. 1. cap. Quoniam Petrus omnes et pa
q. pa cap. Signis signis nupta & heretical pfumptione exierit a semet
ipo dignatus e Et sunt verba Cypriani Et ibidem pa q. pa Extra
Extra nupta & catholica ecclam. hoc est Omnis extraneus [illegible] Et sunt
verba Augustini et xxxm q. pa cap. Una ex sola ecclia plurimum q
salvari non possumus nisi teneamus ecclam caritate et idem hr. nupta
nupta cap. Sequitur. Oportet igitur q vere penitet & confessus sit debet q pcepti
remissione consequi peccatorum suorum et tandem vitam eternam q talis
sit nisi caritate ecclie cathol. et aplice sedis veritatem fidei Sed nullo
sine veritate fidei pot ee vera caritate ecclie cathol. & apostol. nisi adhereat
successori beati petri aplici. ut pz. xxxm q. pa cap. Quoniam Petrus omnes
et cap. hoc est fides igitur et c. Item constat sancta ecclam
cathol. et apostolica ideo ee unam quia nupta universali ecclia est unum
caput simplum cum omne & ecclia obedire tenentur. illo statuente q quae
Reges Regnant & legum conditores nisi decernunt publice q nupta cap.
et istud ecclie uno dnd iohis andree. nupta clementinus & hereticis cap. ad
finem sup verb. nec ad aliqua precepta ecclie obligant
et Igitur. Sequitur q Recipio et approbo successores beati petri aplici
ee & pmentibus ad veritate fidei et ad unitatem salutis. Item
quia peccatum paganitatis nemini quicquam xpiana
nupta se ee affert sedi aplice obedire contempnit et est Regula furis
ut allegat iohis andree. nupta clementinus c. ad finem sup verb obli
Constat autem q nolle obedire successori Beati petri aplici est nolle

obedire sedi aplice. Sequitur ꝙ. ꝑ. Acceptio et approbatio suarissimi patris apli est de ptmentibus ad veritatem fidei et ad meritatem salutis eterne.

Sequitur secundum preambulū et est ad istud ꝙ. m vnitas ecclie catholice non est nisi vna monarcha. sicut nam sicut radius solis multi sunt et tamen vnum est lumen solis. Sicut etiam rami arboris multi sunt sed vna est radix omnium. Ramorum aqua tenaci vnitate fundantur. Et sicut de fonte vno riuuli multi defluunt et numerositas licet diffusa videatur vnitas tamen fontis in origine. Sic ecclie sancte dei luce ꝑfusa per totum orbem fidios suos peperit vnde ex ea quibus diffunditur vnitas corporis separatur ramos suos p vniuersum orbem aqua liberalitatis suos fons ipse lacus extendit vnū tamen est caput et origo vna. et vna mater. ecclia est secunditate apposita nulle radius solis. arboris solis. Certe diuisione vnitas non capit ab arbore fructum germinare non poterit a fonte precindi. riuus priuatus arescat. Sic ecclia dei vna est ex eo quia ecclia dei est vnum caput singulum. et vnus sponsus monarcha possidens cum omnibus. Et ecclia obedire tenentur. aquo si precidantur ceteri fructum fidei salutiferum nequeunt ad vitā eternam peruenire. Si igitur ecclia eidem obedire vnit et adherere.

Quod autem sit vnus solus summus monarcha. m vnus sancta dei ꝓbatur. Quia corpus vnitum non constituit nisi vnius vnitatis situm et vnus monarcha m ecclia sancta dei. videlicet dominus petrus apostolum. ad quem dixit et ei soli dictum est. Tues petrus etc. ad quem dixit. xxi. di. cā. Quamus. Et ipse sancti sunt facti vicarius dñi nri ihu xpi exō. de translationibus cā. Interoperalia. Et ei soli dictu sunt. luce xxii. tu alii quisus confirma fres tuos. et ad fin. vltimo cā. pasce agnos meos et pasce oues meas ysaie. sequit. ꝙ. eius successor m vnus sancte ecclie sancte dei non sit nisi vnus quia supremus m vnus sancte ecclie dei sicut ipse fuit. et vicarius filius dñi nri ihu xpi in terris. Tempore ecclie militans est exemplata triumphantis ab ecclia triumphante inquit. apo. xxi. cā. Vidi ihrlm sanctam nouā descendentem de celo. et cetera

Et idem dicit Beatus Dyonisius libro suo de ecclesiastica Ierarchia et in
signum huius dictum fuit moysi exodi xxv capitulo suppice et fac iuxta exemplar
quod tibi in monte monstratum est Cum igitur in ecclesia triumphante
non sit nisi unus princeps et unus monarcha supremus Cuius
obedientie tota ecclesia triumphans est subiecta scilicet deus Igitur necessario sequitur
quod toti ecclesie militanti non presideat nisi unus princeps et unus monarcha
supremus videlicet dominus noster papa Cuius preceptis omnes obedire tenentur
Et hoc est de necessitate salutis ut in extravaganti domini bonifacii continetur
que incipit sanctam Et iste est moderno tempore Dominus Cle
mens Septimus.

Item hoc probatur Ratione naturali sic
nam sicut operationes rerum naturalium procedunt ex natura
libus potentiis ita operationes humane procedunt ex humana voluntate
Oportuit autem in naturalibus ut superiora moverent et moveant
inferiora ad suas actiones hoc fieri per virtutem unius naturalis
virtutis collatae diminutus motori primi mobilis ad quem sicut ad
unum movens reducuntur omnes actiones et motiones naturales
inferiorum movencium sicut probat philosophus in viii physicorum et in xii
methaphisice Et ille motus primus est unicus Sic igitur etiam oportet
esse in rebus humanis quod superiores moveant inferiores per suam
voluntatem ex vi auctoritatis diminutus ordinate et supprime in ecclesia militante
existentis ut satis videtur probare sanctus thomas in questione quam facit
facit de hoc Istorum autem autem superiorum moven
tium unus est supremus videlicet summus monarcha Omnes
igitur sunt subiecti motionis illius et sunt in illo quasi membra in ca
pite extra de elec. capitulo Significasti ut dicatur de ipso id iohelis primo
Congregabuntur filii iuda pariter et ponent sibi caput unum
et io. x. fiet unum ovile et unus pastor Et istud valde bene dedu
citur xxiiii q. i. c. loquitur Et hic possunt adduci rationes facte
per me superius ubi probavi quod potestas iurisdictionis spiritualis et temporalis
sunt una et eadem essentia indistincta et indivisa in monarcha
ecclesie et cetera Cetera

Tercium preambulum est

Quia queritur utrum ecclesia sancta Catholica possit errare. Circa quod est notandum est triplex. videlicet ex parte fallentis.

Error rationabilis fictionis discretus et fructuosus

Error fallibilis subreptionis deceptorius et aliquando iniuriosus videlicet ex parte fallentis

Error stabilis et potentis adhesionis vel rebellionis impius et pernitiosus.

Vocatur error Racionabilis fictionis discretus et fructuosus quando aliquis fingit vel simulat vel observat quod non est observandum / vel veneratur quod non est venerandum vel fingit aliquid aliud quam appareat vel fingit se indayzare quando non est indayzandum vel putat se facere debere quod non tenetur facere / Et sic per consequens errat in hoc sed hoc facit ad vitandum aliquod malum et bonum prosequendum quod tamen aliter / non faceret nisi malum inde vitaretur vel per bonum prosequeretur. / Et in hoc est discretus et fructuosus Et sic racionabiliter agit et discrete Sicut actuum xvi legitur quod beatus paulus observavit et veneratus fuit circumcisionem in thimoteo ipsum circumcidendo ad vitandum scandalum iudeorum et sedicionem quam parati erant movere nisi ipsum faceret circumcidi quia erat filius iudee Et tamen post mortem xpi / Cerimonie veteris testamenti non erant venerande quia erant mortue Et ipse idem apostolus qui comam ex voto nutrivit ut nazareis in cenchris ex lege caput totondit prout patet actuum xviii. post multa etiam iherusalem ascendit concilio iacobi et apostolorum presbiterorum et purificatus secundum legem intravit templum et hostiam optulit ut dicit glo. ad galathas ii° capitulo Et sic iudeis iudeum se exhibuit Nam ab emulis legis qui equo iure xpm et legem venerabantur dicebatur paulus legem moysi dampnare ut sacrilegam nec deo mandante esse scriptam prout sibi imponebant emuli legis. Et ideo ipse dissimulavit se indayzare ostendens ipsam non esse sacrilegam iudeis Sicut erat. Et est ydolatria gentibus nec tamen saluti esse.

nota quod paulus

necessariam. Beatus quoque petrus observavit discretione ciborum segre
gando se et separando se a gentilibus timens eos qui erant ex circumci
sione. Prius enim quam venirent quidam a Jacobo de Jerosolimis cum gentibus
edebat. Cum autem venissent in antiochiam subtrahebat se a gentilibus
et segregabat se scilicet per se gregem cum iudeis faciendo prout dicit glo. timens
eos qui ex circumcisione erant et simulationi sue consenserunt ceteri
iudei de quo beatus paulus ipsum reprehendit prout scribitur in eodem capitulo
ad gal. 2o. c. Hoc etiam faciebat beatus petrus ne perderet eos quos lu
cratus fuerat ex circumcisione. Nam licet iudeis conversis esset licitum
ante gratiam divulgatam observare cerimonias veteris legis. Dum tamen
non ponerent spem in eis ex eo quia nondum erant mortifere sed mortue
prout dicit glo. Non tamen erat licitum gentilibus. Et ideo beatus petrus
non peccavit in se ipsas observando cum non poneret spem suam in eis
sed quia suo exemplo cogebat gentiles iudaizare. Et ideo paulus
doctor et apostolus gentium ipsum petrum reprehendit quia vere reprehensibilis
erat. Unde dicit textus.

Ex predictis igitur patet quod isti duo
apostoli qui erant fundamentum et columpne ecclesie et qui docu
erant et decretum fecerant quod cerimonie veteris legis non erant ob
servande. Usi fuerunt rationabili et utili ac fructuosa fictione ob
servando illa que iam erant mortua et abolita ne videlicet perderent
occasione gentilium eos quos lucrati fuerant ex circumcisione. Et
etiam ne iudei crederent quod ipsi condempnabant legem moysi sive
cerimonias legis moysi tanquam sacrilegas et deo mandante et pre
cipiente non esse scriptas. Utentes ad tempus rationabiliter utili
fictione et fructuosa pro illo tempore ante gratiam divulgatam. Est
dicit ieronimus et habetur xxii. q. ii. ca. Utilem. Non est inquit mirum
iustos homines aliqua simulare pro tempore ad suam et aliorum salutem
Cum ipse xpus non habens peccatum nec carnem peccati similitudinem
~~carnis~~ peccatrice carnis assumpsit. Et breviter in
illa causa xxii. q. ii. sunt multa capitula hoc ipsum designantia. Vel
quod simulatio et fictio sunt utilia aliquando. Et sunt aliquando pro

tempore assumenda prout sunt occultancia veritatis et non prout includunt aliquam defformitatem et propter aliquam utilitatem. Vide de hoc infra in secundo tractatu et etiam in 5a conclusione.

Quartum preambulum est quod auctoritas et potestas sunt data et concessa sacro collegio dominorum cardinalium per ecclesiam catholicam eligendi monarcham universalis ecclesie et recipiendi ipsum in sponsum universalis ecclesie si sit canonice electus et rite ac legitime vel repellendi ipsum si non sit canonice electus vice totius ecclesie et hoc patet in iiiior vel in quinque consiliis.

Primo ex consilio lateranensi per nicholaum papam celebrato xxiij di. ca. In nomine domini.

Secundo ex consilio celebrato per alexandrum tercium ex. de elec. c. licet.

Tercio ex consilio lugdunensi celebrato per gregorium xm de electionibus li. vj. ca. ubi manus.

Quarto ex consilio viennensi celebrato per clementem quintum in clementinis contento ca. ne romani.

Quinto ex consilio nicholay di. lxxix. ca. Si quis pecunia aut populari seu militari tumultu etc. Item ca. Si quis apostolice sedis etc.

His visis pono quatuor conclusiones circa predictam materiam quarum due erunt cuius principales. Et tercia erit responsalis. quarta vero erit annexa.

Prima conclusio est ista. quod ecclesia sancta catholica et apostolica potest errare errore fictionis rationabilis qui est utilis et fructuosus. Et erravit de facto tali errore. Et ista conclusio probatur sic. Quia beatus petrus et beatus paulus qui erant columpne ecclesie erraverunt in primitiva ecclesia tali errore. Igitur in omni statu ecclesie potest esse talis error posito simili casu possibili. Antecedens patet quia predicti apostoli simulaverunt et finxerunt debere observari post xpi mortem ceremonias veteris legis ex sua observancia que tamen erant mortue et abolite. Nam beatus paulus observavit circumcisionem in thymoteo ut patet

Actuum xvi. ca°. Et observavit etiam cerimonias purificationis
ut patet ad gal. ii°. ca°. Et tamen post mortem xpi cerimonie non
erant servande. Cum essent mortue ut dictum est. Sed hoc faciebat
propter utilitatem et scm qui inde sequebatur. ut dictum fuit s. in tercio
preambulo. ergo etc. Item quia iura concedunt
aliquam simulacionem et fictionem posse fieri ad sua et eorum salvum
ut dicit ioannes et hic xxii. q. ii. ca°. utilem. Et ex. de hiis que vi
metus ne ca fiunt. in. c°. perlatum super verbo simulavit in glo. ergo etc.
Ubi no. quod errare vel simulare est aliud pro alio putare

Secunda Conclusio est ista quod ecclesia sancta
Catholica et apostolica potest errare errore fallibilis subreptionis
qui est deceptorius et aliquando iniuriosus ex causa illius qui est causa huius
erroris. Et hoc conclusio probatur sic quia illud quod potest falli et decipi
omne tale potest errare errore fallibilis subreptionis patet ista quia aliter
non potest decipi nec falli. Sed certum est quod ecclesia potest falli et decipi
ut patet ex. de accusationibus ca°. Qualiter et quando. ubi dicitur non pudeat vos
errorem vestrum corrigere qui positi estis. ut aliorum errores corrigatis. Et
ex. de frigidis et maleficiatis c°. fraternitatis et xxxv. q. ix. ubi
in multis capitulis docet mutare sententiam et corrigere cum ecclesia erravit
ca°. huius itaque et ca°. sententiam et ca°. grave et c°. loci nostri consideracio
et li°. vi. ca°. alma mater de sententia excom. Nam falsi testes in negocio
tus mundanis et in contractibus frequenter decipiunt et fallunt ecclesiam
Multi etiam inducunt ecclesiam suo metu igitur etc. Ubi est advertendum
quod error fallibilis subreptionis causatur aliquando ex falsa infor
matione. Aliquando ex meticulosa ~~informatione~~ coactione vel
inductione. Aliquando ex ignorantie dispositione. Aliquando ex rationis
obbumbratione factam per vehementem passionem vel per veritatis
occultationem

Tercia Conclusio est ista que est res
ponsalis ad quesitum. Quia reprobacio et repulsio
seu abiectio illius irrite et illegitime ac non canonice electi. Et
approbacio et receptio rite et canonice ac legitime electi in.

¶ monarchiam ect hic ¶ Vnus talis est de pmentibz ad salute anime
et ad veritate fidei xpiane Ideo dico q ecta sancta cathoca et aposto
lica Relicta sue libertati et spontanee voluntati et sue metu eius
non potest errare errore stabilis adhesionis nec rebellionis impio
et pernitioso nec sno indicio approbationis et receptionis per quod
indicatur rite et canice electum recipiendum in monarchiam
Vnus talis ecte primo impossibile est nam errare predicto modo errore
stabilis adhesionis nec rebellionis impio et pernicioso in ordine
ad finalem prouidentia Dei tamen ecta faciat q nisi de veritate
scrutando et inquirendo informatione requirendo et diuini auxi
lium implorando p orationes ¶ Et idem dico de indicio reprobationis et
repulsionis quia in talibz que pmunt ad fidem et ad salute anime
etiam recepit informationem a spu sancto qui non fallit nec fallit
Est loquor hic non de indicio p coactione et metu cadente nec stante
pius exacto et celebrato ¶ sed de indicio libere et spontanee celebrato
¶ Et idem dico de indicio collegiali siue collegij dominoru tam malum
relicta sue spontanee voluntati et libere voluntati quia ad indicium
collegiale spontee et libere celebratum in isto casu est indicium ecte
catholice et apostolice ¶ Cum ecta catholica et apostolica mansibus pre
dictis dederit eis potestatem eligendi et auctoritate monarcham
ecte Vnus talis et applaudi et reprobandi electum ut visum est in
quarto preambulo ¶ Et hec conclusio probat multiplicater

¶ Et primo probatur ex parte illuminationis
¶ Secundo probatur ex parte fundationis
¶ Tertio ex parte habitationis
¶ Quarto ex parte dispositionis
¶ Quinto ex parte gubernationis
¶ Sexto ex parte interessionis
¶ Septimo ex parte diuine confirmationis

¶ Et quolibet via
possunt esse diuerse
rationes ¶ Ex parte
illuminationis probat
primo sic ¶ Quia ecta sta
catholica et aposto est vnum
corpus mysticum cuius spus
sancta animatio et nutu eiusdem spus regulatum et gubernatum
prout aplius aut ad eph mysticum dicens ¶ Vnum corpus et vnus spus
sicut vocati estis in una spe vocationis vre ad ro vnus spus deus noster
¶ Signum aut spus xpi non est hic non est emus ¶ Et prima ad con
cludatur nos aut non sum huius mundi carnalis ¶ sed spm qui ex deo
est ut sciamus que a deo donata sunt nobis et que loquimur

non mdoctis humane sapie verbis Sed mdoctrina spus Sed bus
spus sc quo sancta ecta catho^ca & apostolica ammatur et gubernat
& repellere omem errorem et falsitatem gtiarum fidei et saluti
Cmm docat omem veritate. pmt scribe so. xpo. spus mgnt
veritatis docebit vos omem veritate. igitur tu ecta catho^ca et
apo^ca sit ornata spu docente omem veritate supple. nullam ad salute
spa non potest errare errore stabilis adhesionis impio et pnicioso
Item quia timet spus sc̃us non pmaret pnculum vite Sed mortis
Item timet spus sanctus non illuminaret ectam. nec pficeret ea
septem donis pns sd. nec ea Reparetur spma aug^s dicit postq^m
spa ecta esset spnicosa. p errorem timet ecam Regula dicit
quod est ecta ut dicit glo. p sc̃a nono ca^o no confirmaret in mistica
et in mdum a modo et usq^z in sempiternum quod timet sint pro
missum p sc̃a nono ca^o Et multa talia absurda sequerent
que sunt contra fidem catho^ca et apost^ca

Secundo probatur sic

Ex parte fundamentorum nam xpus fundauit ectam. sup Petrum. super
eum hanc petram edificabo ectam meam. petra aut erat xpus
ut dr̃. p^o ad cor. nono. Et ideo dicit aplus p^o cor. iij. ca^o fundamentum
aliud nemo pone pot preter id quod positum est quod
est xpus ihus. xpus aut dicit de se Jo. xiiij. c. ego sum via
veritas & vita Ergo veritas errare no pot et ecta fundata est
sup veritate Igitur sequit q^d ecta errare no potest in his que
pertinent ad salute aie et ad veritate fidei Cmo^d est approbatio
& receptio monarche vniuersalis ecie et Reprobatio et repulsio alte
gitime et recte facti Et hanc rationem tangit dyonisius
in quodam sermone de spu sancto. ubi interpretatur dicit sic. quia est
Cum est ecta non mutata turbata sed fide catholica recepta et c̃. Et ipse
met Salvator dicit mt. xvi. porte inferi non prevalebunt adversus
ea Quod ubum ibidem pertractans crisostomus dicit sic. non sup
hominem Sed sup petram petram ecclam sua fundata fe. affirmat quia pe-
tram xpus posuit aut inferi no prevalebunt adversus eam. quia nec
tirannus nec hereticus vincere dr̃. ibidem q^d facilius celum et terra exhaurire
possunt vel terram pure q^m ecclam vincibilem pati Et hoc ipse phat per

Illum textum luce .xxvi. et mt. xxxvij. Celum & terra trans ibunt
verba aut mea non transibunt. Certum e aut p eum est maiꝰ
malum probat etia hoc p ratione qma celum et terra pter etatem
non aut eqꝰ. Item qui tenet et tenetur a billo qui
e summe potens summe sapiens et summe bonus et perfectus. pot cadere
nec errare pr ista qma si caderet nisi erraret non teneret ab illo qui e
summe potens summe sapiens et perfectus. tenet et tenetur ab eccia ca
thoca & apostolica. mxx. id. cantuariu. m. c. Venu mgnt eu nec di
mittam. Et alibi dicit ps. Tenuisti manu dextera mea & c. Et in
voluntate tua deduxisti me. & cu gla tua suscepisti me. Et hanc ionez
tangit Aug. sup can. in epistolam Johannis. p tractatus idem can. m. c.
Venu eu nec dimittam dicens. Non deficiat fides de eccia. Venerunt
flumina. fluxerunt venti et impegerunt in domu illa et non cecidit qr fir
mata est supra firmam petram petram aut erat xpus. Ps. ad dns. Ne
unde ira mea in eo. esset fundata est. Ut dicit augustinus in epla. fundata
q non crederet emanuelo nisi eu. Id hoc anctas ecce admoneret. Et Aug.
in eadem epistola dicit sic. Neque nec illius state. phorum. nec cauillatorie
hereticoru. nec gladius psecutoru potuit eccia aut potuerit aliquid
separare a caritate dei que est in xpo dno nro. ado fortiter tenet
que diligit ecclia sua. ad eo adhe deo bonu est. glutino caritatis. Et
subdit dicens. Quid hoc glutino tenacius. q nec ignis diluere
nec ferrus dissolue. nec secundum gladius. Denique ignes multe
non potuerunt extinguere caritate cantuariu dm. Venu qꝰ. nec
dimittam can. xxiij. m. c. Et subdit misa dicens. Et sus patriarcha aut
non te mgnt dimittam nisi benedixeris mihi. ita ista non bult eum
dimitte. et forte magis q patriarcha ista no bult eu dimittere sed
bult eu tenere. qma nec p benedictione qua bult eu dimitte sicut
ille benedictione accepta dimisit eu hec aut videlicet eccia no sic. nolo
mgnt benedictione tua. videlicet principali. & te principali. Quid
eni mihi e mecu et ate quid volui sup eum. Non dimittam eccia
si benedixeris mihi. Venu eni eu nec dimittam. nec mmq fortitam
ille tenere bult eu subiungat dicens. Deliciemee de cum filius hom
pollicens quoq aut mt. bltmo. ecce ego vobiscu sum usq ad con
summacione seculi. Quid hac copula fortius est que vna duorum

tam vehementi voluntate firmata est · tenui eu mgmt ꝙ dimitta
Sed michi domg teneatm · habeo tui alibi dicit Demitte manu de pte
tua mea et m voluntate tua de medio me & cū filia spiritus me.
Que tenet & tenet quo cadere potest Tenet mgnt fidei firmitate
Teneatm · dilectionis effectū · ut negnāt · diu teneret si non teneretm ·
Teneatr ut pō · & mia dnmm Tenui mgnt eū nec dimittā hec sunt
verba · bti bernardi m sba ·

Ex quibus patet ꝙ ecta tenet et teneatm
usq; ad finem et ideo dicat seqnm mgnadi epla et hic exponit q.
p̄ · cal · Sancta Romana · sancta mgnt Romana ecta · & que semper
immaculata permansit et a deo prudente · & beato petro apostolo fundata
permanebit sine villa hereticorū insultacione usq; firma & immobilis
omni tpe p̄sistet Item nullus qui intendit
et intenditur ab illo qui est summe sapiens et summe bonus et
perfectus potest cadere nec errare quod patz pro tanto quia si caderet
vel erraret non intenderet nec intenderetm · ab eo Sed ecta sancta
catholica et apostolica intendit & intenditur · a quo sponso suo qui est
summe potens · summe sapiens et summe bonus & perfectus per ista can.
2o cal. ubi dicit ecta sic · dilectus meus mihi & ego illi · ubi dicit
sic · mgnd tibi videtm · per dictis hiis verbis intendite illi qua re
intendit vobis · ille mgnt mihi et ego illi · ille mihi · qui denigro
et impiacabilis est et ego illi qua non sum nigrata ille mihi gratis
ex gratia · ego illi · gratis pro gratia Ille salus anime mee ego illius
voluntati ille mee liberationi ego illius honori ille mihi & nō alteri
qui unus sum columba eius · ego illi et non alteri · non · n · audio voces
alienorū nec eis acquiesco dicentibus mihi ecce hic & ibi · ecce illic
& ibi ecta · hoc · s · misimone · habui fiat tam. Et istum tractione videtm
tangere vitis & natho misimone predicto · fiat tam. Exponens id. can.
secundo Dilectus meus mihi · & c · ubi · dicit sic quia admirabile est
ꝙ illius intentione ista sponsa · quasi iam vendicat sibi · dicens dilectus
meus mihi et ego illi nec eo contenta tm pgit amplius
gloriari Respondere pe illi qui ex quo morem gerere et respondere vide
mgnt · eis et ego illi · insolens verbum & ego illi · nec unq; insolens ·
Dilectus meus mihi · misi ꝙ unus insolentius vtrumq; simul · Ut

Quid audet cor purum et conscien̄ a bona et fide non ficta mihi m
quit intendit ita nec hmt intenta ℓ nt ad negotia magestas cu
gubernacio pariter ℓ administracio bm̄ statꝰ incumbit et cura
seculoꝝ ita nr̄ hmt intenta est nt ad negocia primo ad ea amor
ℓ desideria hmq; transferatur / ita plane aut Bernardꝰ ipa eni
ℓ acta electorum & quibꝫ ap̄s aut ꝯ ad timo. ꝯ oma eni sustines
pter electos Et cu dubiu q gracia ℓ misericordia dei sit m sanctos
eius et septus m electos illius Et sequitur infra in no tibi bidet
Solutis hus verbis dictum intendite illi qua ipe intendit vob hec ꝙ.
Bernardus m̄ sba et m effectu

Item nullus sume potēs. sume

sapiens Sume bonus et pfectus hns curam & aligno per
mittit ꝺ errare nr̄ cadere quod ꝑz quo tanto qua si ꝑmitteret ꝺ
errare seu cadere non haet curam de illo Sed ypus qui est Sume
potens et sume sapiens et bonus et pfus habet curam & sponsa sua
ꝑz & acta patet ista. ps̄ petr. Bo. cas dicens. Omem sollicitudinem
vram ponentes in eu quonia ipi cura est & vobis ℓ ꝑ alios epistolas cas
vbi dicitur sic. Numquid mater pot oblinisci ut no miseat filio
vterꝰ sui / Et si illa oblita fuit ego tamē non oblinisca tui. igitur
sequitur qꝺ non ꝑmittat ipam errare nr̄ cadere Et istā rationem
pulcherrimam tangit ꝺns sup cas. Simone Iohis dicens pro uidi
eteris creatuis non negatim Sed curam spalem sponse sue sibi ven
dicat Numquid & vobis cura est deo aut apostolus ps̄ ad cor. vo. nec
dubiū ipi eam possimus dice & equis ℓ camelis et & cuctis bestiis
terre Et de pisc̄ maris / Et de volatilibus celi Et demu deo re ipe
e sup terram Et numquid & illis eram & quibus dicitur p petrum
Omnē sollicitudinē vram ponentes in eu qm ipe cura e & vobis dn
non tibi bidetur uelutiuis verbis dictum intendite illi qua ipe in
tendit vobis Et ob hoc apli petrum eius acta eni verba sunt qua
et ipe verborum sponse suauit audire Nempe non aut Omem vram
sollicitudinē proicientes in eu Et si illi cura de vobis Sed qua ipa cura
e & vobis apte exhibere demostratis qꝺ acta sanctorum non modo dilectu
ꝺz et qꝺ prius dilecta fuerit Et nonne constat ad eum ptinē & verb.
quod & vobis dixit apostolus nam curam illius habet qui dilexit

Ilum · et tradidit semetipm pro illa · ad eph · qnto nonne hec est
ons error tm tua · scripturis grecis cui est prelata · Denig
illis expositis · pastor venit ad istam · ad estendit et quesiuit eam
diligenter · et inuenta non despexit · Sed reportauit et nouacu
lla · et & illa mtulit celis gaudioru festa · &c · ℣ Qm · q̄ ppne hu
meris dignatus · illam reportare et cura illius no debebit · · Et no
non confidenter dicere · Dns sollicitus est mei · nc se extimat ·
errare cu dicat Dominus Petr ubi net · prome · Et mdr est q̄ dns
sabbaoth dilectum suu dicat Et cum qm cum tanta mansuetudine su
dicat omia sibi mtendere gloriat · ℣ Cur ergo inquit
gloriatur · Respondit sponsa illum dicentem · Qm quid mater
potest oblinisci ut no miseatur filio uteri sui · · Et si illa oblita
fuerit tame ego · non oblmiscar tui · Denig oculi dni super
nos · Et quid sponsa nisi congregatio nostra · Qm ipa misericordia
meritis gregem dni · meritis fidem suscepit semp none em
ille hmc · & no ista · illi mtendit · · ℣ Propterea dilectus meus dicebat
Dilectus meus mihi · ego illi hc Bernar · ubi o mellifluus ·

z · via ex pte habitationis

Oerta via sumitur ex parte hu
habitationis ℣ Quoniam illud quod est habitaculum solis
iustitie debet ee ab omi tenebra et caligine erroris expurgatum &
emendatum pr ista · Qm aliter sol iustitie non sufficienter illuminet
suu habitaculum Sed ecclia sancta catho ca et apostolica est habitaculu soli
iustitie xpi dei hui ut pr ysa ad hoc · v · sibi de fac · vos estis templu
dei vivi · Habitabo dicit dns quoniam habitauit in illis et inambulabo inter
illos · et ero illorum deus et ipi populus meus erunt et apoc · xxi · Cum
vidisset iohes ciuitatem sanctam iherlm descendente de celo ado patam
& ornatam sponsatam viro suo audiuit vocem magnam de throno dicente
Ecce tabernaculum dei cu hominibus et habitabit cu illis Et ipi po
pulus eius erunt et ipe deus cu eis · et erit deus eorum · deus dixit de ipo
est & omis homo mendax ut dicit apl ad Rom · iii · ℣ Igitur sequitur
p̄m ecclia sancta que est dei habitaculum et xpi qm est sol iustitie no
sit tenebra erroris · Et hanc rationem videtur
tangere beus augustinus in enchiridion cap · xxvii · quereris quare
in Symbolo · post commemoratione sancte trinitatis sequitur articulus

Credo in sanctam ecclesiam catholicam. Dicens sic et lectus confessionis ordo poscebat ut trinitati iungeretur ecclesia tamquam habitatori domus sua et deo templum suum et conditori civitas sua. Istud etiam tangit augustinus super ps. xx. super illo verbo psallite domino qui habitat in syon dicens. Dominus habitat in syon que interpretatur speculacio et gestat ymaginem ecclesie que nunc est sicut ihrlm gestat ymaginem ecclesie que futura est. v. Civitas sanctorum iam angelica vita fruentium. ihrlm n. interpretatur visio pacis. Et subdit dominus habitat in syon. i. in ipsam que nunc est ecclesiam nisi enim inhabitaret iret in errorem quantumcumque studiosissima sit eius speculacio. ergo propter hoc quia inhabitat non vadit in errorem

Quod autem inhabitet probat augustinus per duos vel per tres textus. primo per id. pa. ad cor. iii. c. Templum dei sanctum est quod estis vos et spiritus sanctus habitat in vobis. Secundo per id. ad eph. iii. ca. Det vobis in interiorem hominem xpm habitare per fidem in cordibus vestris. et c.

Quarta via est ex parte desponsacionis. Quia sapiens sponsus fideliter diligens sponsam suam custodit eam ab omni malo et ab omni macula patet ista quia aliter non diligeret eam fideliter. Sed xpus desponsavit ecclesiam quam fideliter dilexit ut patet ad eph. v. ca. ubi scribitur sic. xpus dilexit ecclesiam et tradidit semetipsum pro ea ut illam sanctificaret mundans lavacro aque in verbo virtutis vite ut gloriosam ecclesiam non habentem maculam neque rugam aut aliquid huiusmodi ut sit sancta et immaculata. Quomodo xpus diligeret ecclesiam si dimitteret eam alteri sponso inherere et errare aut fornicari aut quomodo esset sine macula si erraret in suo iudicio aut quomodo esset virgo et immaculata et sine ruga si haberet maculam et rugam erroris in suo iudicio. Igitur sequitur quod sponsus suus xpus custodit eam ab omni macula erroris. Et hanc racionem videtur tangere crisostomus in quodam sermone de spiritu sancto dicens quod licet inter seculi homines nupcie virginitatem solvant tamen apud spirituales nupcias non ymo miranda rerum commutacione xpus meretricem

c. via

ex gentib; accepit ecclam. Et & burgmbus accepit castrore effeat

Istam ecclam rationem videtur tangere ambrosius
in suo exameron libro. mo. Exponens illud. Qui fecit solem
in potestatem diei. lunā et stellas in potestatem noctis. dicens sic. plenius
hunc locū & expo et ecclā videntur accipe ecclā. n. sicut luna. habet
tempora sua et persecutiones et pacis. sic ecclā videtur sicut luna & sicut
non. tunc deficiat obumbrari eam pot. Sed deficere non pot Et ibidē
cap xxxiij. ptractans id ipsum. bj. cap. Quae est ista quae progreditur
qi aurora consurgens. pulcra ut luna electa ut sol. &c. dicit sic. me
ritu ecclā sicut luna. dicitur. quae toto mundo resplendet et tenebras
huius seculi illuminas dicit. nox praecessit dies autē appropinquauit
et &c. Et subdit dicens. hoc est dicta luna quae de suis sm solis. xpi
lucē perpetua sibi lucis immortalitatis. veritatis et gratiae. mutuat.
fulget enī ecclā non suo. Sed xpi lucē resplendere veritatis et gratiae
quae sibi acquisiuit de sole mystice. ecclā ut dicat huius ergo lucē aut
me xpus &c. ad gal. 2o cap. Et ayno super illo verbo aug. xxvi. cap.
Unitas in cadio posita est dicat sic. Bene in cadio posita ee com
memorauit. quia e per fidem longanimitatē per spem ampla per caritate
efficax per operationem &c.

q. via

Quinta uia uel ratio sumitur ex
parte gubernationis quia sapiens gubernator non sinit
suam nauem quibuscunque ut submergere per ista. quia ita non esset
sapiens gubernator. Sed xpus & spus sanctus gubernant ecclam
tamen nauem prout deducit crisostomus super mt. igitur non per
mittit nam submergi per errore tu sint sapientes gubernatores

Et hanc rationem tangit crisostomus super mt.
dicens sic. hemus pro mari mundi. pro naui ecclam. pro
uelo penitentiam pro gubernaculo crucem pro uento spm
sanctum. Et hanc idem deducit ambr. in quodā sermone suo pertractas
illud psalmi xxxv. cap. Iustitia sunt mi. sicut montes dei. &c. Quia sunt mi montes
medio maris. ubi dicit sic. naue de me dicit ecclam. debemus intelligere
que crebris uentorū flatibus et aquarum fluctibus. n. tentationū
plagis & procellis fatigatur. quam tu. bidē fluctus. n. huius seculi

potestates conantur ad saxa producere que et si vir varii in fluctibus
aut procellis sepe vexatur tamen nunquam potest erroris naufra-
gium sustinere. Quia in arbore eius i. in cruce xpus erigitur in
pupi eius i. in posteriori per te deus pater presidet gubernator
proram vero i. priorem partem paraclitus spus sanctus hanc etiam
per angusta huius mundi freta duodem remiges ducunt i. xii apli
et similis numerus pharum Et ibidem deducit quomodo quia ab
ista navi recesserunt multi heretici ideo perierunt etc. Et ibidem con-
tinentur multa alia pulcra **Item crisostomus**
in predicto sermone dicit quod ecce plantaria marcescere non possunt nec
amittere folia arbusta eius quia ipsam gratiam spus sancti gubernat
Item glo. ambrosii super illo verbo ad colo. p° ca°
ipsum videlicet xpum dedit caput corporis ecce dicit sic bn dicit quod
xpus est caput corporis ecce quia ita se habet xpus ad ecclam
sicut caput ad corpus providet enim ecclie et regit ipsam etc.

Sexta ratio sumitur ex parte intercessionis Quia xpus benedictus
oravit pro ecca catholica et apostolica ut pz luce xxii capto
Ego rogavi pro te petre ut non deficiat fides tua Quod ante
dicitur de petro dicitur et de successoribus suis ut patet in xvi
de collacione clavium. Sed constat quod oratio xpi fuit exaudita ut
pz ad hebreos v° c°. ubi dicit apostolus quod xpus fuit exauditus
pro sua reverencia igitur errare non potest **Item impo**le
est multorum preces non exaudiri prout deducit beatus augustinus
pertractans id ad Ro. xv. Obsecro vos ut adiuvetis me in orationibus
vris ubi dicit glo. augustini bene rogat a plus minores prosecrare.
Multociens enim minimi dum agregantur unanimes fiunt magni
et impo. est multorum preces non exaudiri vera est g° maior Sed
certum e quod ecca triumphans est multum sollicita pro ecca militante
et assidue orat pro ipsa prout dicit beatus augustinus in encheridon.

no hic figura
navis. se iustitia

etiã xpi dñi. Ubidicat q̃ ecta que beata psistit parti sue pegnati
r ecte militanti sicut oportz opitulatiñ et utrugz ecta vna erit cõ
sorcio Cuitatis et mnit vna e vinculo Caritatis.

Bernardus etiam Tessert de malachia able
q̃ m morte sua dixit fratribus suis sit habeto curam mei et ego
vir si licuerit non oblitscar hoc habit ante tredidi m deum Et omnia
possibilia sunt credenti Amauit vos amauit deum Et caritas hmõi
extendit xpus etiam tangõ libros pastor custodit gregem suum.
Io. p. tus. oues mee vocem meam audiunt Et nõ rapiet eas quis
q̃ de manu mea et Io. xpi. non rogo ut tollas eos de mundo sed
ut serues eos a malo. quod dixit no solum de aplis sed ecta de hus
q̃ credituri sunt erant m eum p verbum eoꝝ. Costat ante q̃ ipse
sint exauditus m hac oratione pro sua reuerentia ut patet ad
ebr. qnto. ultim ecta p suam oratione sua a malo erroris

Quod autem ecclesia triumphans oret
et intercedat pro ecta militante pluribus docuit beatus B.
m sermone de vigilia apl̃orum petri et pauli. Ubi sic ecta in libello
sub de habitatiõ dicit sic Sanctorum et mrtrũ fides nos sua tuetur
iustitia ab exilio nos defendit Godma quoq si haberet. v. hos
iustos potuit non perire. gen. xviii. ca. Quare igitur p̃ oratione
intercessione. tam xpi principaliter q̃ apter suam reuerentia meruit
exaudiri. q̃ etiam ecte triumphãtis. q̃ etiam hñtoꝝ q̃ sunt
m ecta triumphante ipa ecta militans. ab exilio sue patrie. dñs et
beatus dominicus promisit m morte suis fratribus xpm flentibus
q̃ post mortem eis impenderet auxilium & humane. Et io fratres
eius implorant auxilium. dicentes. m Responsõ. Quem murum
quam dedisti mortis hora te flentibus dñm post morte promisisti te
pfuturum fratribus. Imple pater. quod dixisti. nos tuis humanis pbz

Has rationes de intercessione
pulcherrime et valde mihi meo tangit libros Bernardus.
sup cãt sermone xxviii. ostendendo q̃ sanctus anglia et sanctus et alie
iustorum. q̃m iam obierunt interredunt pro ecta militante pluribus
illud cantico p. q̃. Inuenerunt me vigiles q̃ custodiunt ciui

Cmitatem dicens sic· Cm sint hm vigiles· ugmbus se inuenta
phibet sponsa· Nempe mgnit apli sancti et apostolici vir verc hm
sint qm custodiunt Cmitatem· r· eam rpam ip̄z inuenerunt etiam
eo ip̄z· vigilantius qnomit gramur pclitantem conspicit· neq;
em eam per gra nsp̄z ad sanguinis restiterunt sudore linqnerut
patrocinio destitutam· Sed protegunt· defendunt eam die ac nocte
hor· em vita sua pariter· em morte· Et si preciosa e mors in
conspectu dni· mors sanctorum· ems· non ambigo qn etiam tanto post
mortem patentius· id agant· quantum xpo amplius consolatus
e primipatus eorum· Et subdit dicens/ non ab nouo illud p&
miglis dictum est· Cnp nuios tuos ihrlm· tastatim custodes &c·
Sed qmd me phibeat idem· & de spiritibus sentire· qm potencia
queda aymme· iam ip̄is miglis impares sint· assiu ante et mia
co fortitam nobis· germanores existimt· pro natura connectiones
singe & tolerantiam earum passionu ac mpiaru mgnibus nos
pro tempore versamur· adhuc/ Nil amplius/ mpiacoms· prouid·
vel sollicitudinis opabitur· in metibus sc̄is quos & transisse per
eas· procul dubio meminerunt· Nome illorum loy est· transiu
nus p̄gnem et aqua et ednxit nos in refrigerium· Qm dem
ipi transierunt· Et nos in medus fluctibus· & ignibus deu
lingnent· Nec saltem manu corrigere dignabuntur· pclitantibz
filiis· Absit/ Non est ita· Bene agitur· tecum agitur· O mater
ecclia bn tecum agitur· in low pegrinacoms tue· de celo et de tra
bent tibi angelis suis· tm custodiunt te· Non dormiunt neq; dor
mitant· custodes tui angeli sunt· vigiles tui spus et aie nstorum
Non erant qm te inuenit ab utrisq; spuibz censent· et abdutisq;
pariter· custodiri· Et est hmq sollicitudinis ratio· Istic quidem qm
sine te non consummantur· Illis vo qm nisi & te ad sui plenitudine
ymme· Restituantur· Ch̄s· & me sed de hi supra/ vbi videtur· michi
ybare· p tres rationes· qp sanctorum spus et anime nos custodiunt
et defendunt non solum angeli· Sed etiam spus et anime nstor

Prima ratio est ꝓpter eorum affectionem maiorem

sic ad ista

copulacio
nis·

nis

Ad nos. Secunda est propter maiorem nature coniunctionem.
Et propter passionum invasionem quas nos nunc sustinemus quia experientia eos docuit qualiter nostri oporteat miseri. Tertia est
quia sicut dicit apostolus ad ebr. xi. Deus pro nobis cogitavit melius
ne sancti sine nobis consummarentur. Anime enim iustorum habent naturale
desiderium ad informandum corpus. Unde sicut dicit augustinus xii.
super gen. ad litteram capitulo ultimo de magnis. Ex istis appetitus retardatur
ne tota intencione feratur in id summum bonum nec tamen ex hoc est
intelligendum quod abstitudine essentiali retardentur. Desiderant ergo
nostram beatificacionem propter sui desiderii adimpletionem

Pro assertione predictorum facit
quod scribitur secundo machabeorum xv. ubi ille atleta probissimus
vidit omnia omnium sacerdotem virum probum et iustum qui a puero fuerat
excercitatus virtutibus orare pro populo dei et apparuisse alium
virum etate et gloria mirabilem et omnia dixisse. Hic est qui multum
orat pro populo dei. Et ille erat sanctus propheta ieremias. Nec
est cuicumque dubium quin alma redemptoris mater virgo
virginum lucerna mater misericordie regina celorum post xpm sit
pia exoratrix et fidelior pro ecclesia sancta dei et ardencior auxiliatrix
Quia non ignorat ipsa sed ad hoc electam et preelectam fuisse ut suis
intercessionibus ecclesiam adiuvet protegat et deffendat

Septima via sumitur ex parte divine confirmationis.

Ultimo probatur sic predicta
Conclusio per viam divine confirmationis. Quia divina providencia nullum errorem nullam culpam
saluti contrariam approbat nec confirmat ut de se patet. Alioquin non
condempnaret errorem neque culpam. Sed deus confirmavit signis
et prodigiis et miraculis ea que pertinent ad veritatem fidei et ad
salutem anime et ad necessitatem salutis. Ut patet in sanctis quorum
vita confirmavit multis miraculis. Quia servaverunt ea que
pertinent ad veritatem fidei et ea que pertinent ad doctrinam christiana. Unde
Ricardus in prologo sui primi libri de trinitate dicit sic. Istam
quit tam multis tam magnis tam miris signis et prodigiis

Diminutus

Dnumtus confirmata extiterunt Et grandis hdeatus
ce semente · m hus nl aliqua tulit · dubitare humana ttas
miracula · et talia que no nisi dnumtus fieri possunt m hmõ &
nobis fidem faciut & dubitare no smus Vtamur ttas m eoru
attestacione signis pro argumetis · et prodigiis · pro experimetis
Vtima attenderent fideli Vtinam attenderent pagani · Cum
quanta constie seiem te pro hac parte poterimus ad dnm mditu
ere dre Mone cu consideñ · poterimus deo dicere · Domine sicut
e · ate spo decepti sumus Nam ita · m nobis tantis signis et
prodigiis confirmata sunt et talibus que no nisi p te fieri possit
Et certe a magne sanctitatis · hus sunt nobis trdita · Et cum
suma & antentica attestatione probata tepo cohopante et dmõne cõ
firmante segnentibz signis · quod sciat p hoc fideles mouit prauos ad fidez
abnegare · ul hus fidem no prebere hñt scandalu ·

Patet igitur ex predictis q̃ m hus que sunt fideli
et salutis etã emere no pot pmittim · dei gratia adiuuante
& sancto petro angelico prelente & p quos nt m approbacone uel repro
bacone sequitur

Confirmatur predicta
sic Quadrat Eusebius xxxvij · q. pa m sede apostolica
eã maculam semp est sortita catholica Religio Item Syxtus ibidem ait
mox sum me sup illius nomine ecie presidere Cuius confessio a dnõ nro
ihu xpo · est glorificata Et cum fides · nulla dmõ̃ sonet Sed omis
hereses quidem destruit Item ibidem cau ut Recta hñt sanata
et ap̃ta mater omiũ ecciarum xpi ecta · que p dei omnipotentis gratiã
ut tramite caplie tradimonie suã ecclesie pbatam · nã hereticis sumitatibz
depranauda subtexuit Sed ne m exordio norma fidei vpiane precipit
ubactoribz suis pncipibus apostolorum xpi illibata sidei tenus manet hñt
ubi Item quoq thomas dicat m suo quolibet · bñ · q m mdicio
et sua ecie de hus que ptinent ad veritate fidei · diuina prouidẽ ·
que ecclam spũ sanctu dirigit & regit non pmittit ut erret sicut ipe
promisit Iohis · xvj · ca dicens q spus sanctus qui mittet docebit omẽz
veritatem Et io mditu vniuersalis ecie relatum ad diuinam pro
videntiam non potest errare · imo quamerrare m respectu ad diuina
prouidentiam est impossibile ·

Ex predictis euidenter concludꝫ
q̃ illi q̃m non adherent nec volunt adhe sanctissimo m
xpo patri ac domno. duo. Clementi. vñ. tñ monarche vnusal
ere et eiusdem Retinent Retine. tanq̃ successorem bti petri apli
m honore cathedre et sedis ap̃c. Bar. adherentes Tales non sunt mstra
bilitatem ere catho. et ap̃c. nec sunt m statu nec m via salnationis ex
q̃a sanctissimo m xpo patre dnz dominus clemens. vñ. est
verum caput et monarcha. vnus salis ere catho. et apostolicus Et hec
unctio. nfertur ex predictis euidenter p hmoi modu Q̃ma ecca
catho. ꝫ apostol. status sine metu ppulari ꝫ militari no potest etiam
etiam nstabilis adhesionis spio ꝫ pncipio m indicio suo collegiali
libe. ꝫ spontanee celebrato m ordine ad dnam pmdentia m hns que
sunt de nrtate fidei ꝫ salutis obtinendꝫ pdicta Sed etia catho.
et apostol. nformata de veritate ꝫ spus sti gra. fmorata status sine
metu pplari ꝫ militari m loco tuto ꝫ securo a tali metu seu mpssione
indicant collegiali Bar. meu no ee Reprehendu m monarcha eius
ere catho. ꝫ apostol. nec m ppria Sed Reprehendu Repellendum et
ubtiendum a cathedra bti petri apli et a sede ap̃ca Indicant etia
collegialiter nformata de veri. ꝫ spus sti gra fmorata sine metu
eius dni Clemente exptm ee Reprehendu m monarcha libus
ere ꝫ m ppria Et approbant spm collegialiter nullo excepto ex
ceptis duobus seu tribus Q̃m tamen non contradixerunt
Ista pz pro tanto Quia m approbatione et
Receptione Et m Reprobatione et Repulsione seu ubiectione ille
gitime ꝫ irrite electi Et canonice ꝫ legitime ꝫ rite electi Indicii
collegiale facti collegii dnorum Cardinalium stantium sine metu
ꝫ nupressione ppulari et militari est indictu ere q̃a tale indicium
m ipso facto e commissu datum ꝫ concessum suo collegio dnorum
Cardinalium per mu. consilia. prut scriptus sunt dictu m quarto
preambulo Quum cu ecca no potuerit esse m illo colle indicio
collegialiter libere et spontanee celebrato Sequitur nño nrtate
consequente q̃ sanctissimus m xpo pz ꝫ dns dominus clemes vñ.
sit monarcha ere vnus salis et successor bti petri apostoli in honore
Cathedre et sedis apostolice Q̃ma approbatio et Receptio canonice

electi et Rite ac canonice prout probatum extitit superius est bonum de pertinentibus ad fidem quia ad fidem pertinet credere in unam sanctam ecclesiam catholicam et apostolicam. Est etiam de necessitate ad salutem cum extra unitatem ecclesie non sit salus nec remissio peccatorum

Aliter formatur ista ratio magis breviter sic. Iudicium collegiale ecclesie celebratum sine metu et coactione informate de veritate gratia spiritus sancti invocata non potest errare errore stabilis adhesione impio et pernicioso in hiis que sunt fidei et salutis prout superius multipliciter est probatum et hec in ordine ad divinam providentiam. Sed ecclesia catholica et apostolica stans sine metu et sine coactione collegialiter iudicavit modo quo dictum est sanctissimum in Christo patrem dominum clementem vii^m esse recipiendum et approbandum in monarcha universalis ecclesie tanquam canonice electum et Bartholomeum esse repellendum et abiciendum tanquam non canonice nec legitime electum. Et recipere et adherere legitime et canonice electo est de necessitate salutis et pertinet etiam ad fidem. Igitur dominus clemens vii^mus est verus monarcha universalis ecclesie et sibi tamquam summo pontifici est adherendum et eidem obediendum. Et Bartholomeus tanquam antipapa et destructor christianitatis est repellendus et abiciendus. Item confirmatur 2° sic. Quia divina providentia nullum errorem approbat nec confirmat per corruscationem miraculorum ut de se patet quia tunc non puniret culpam errantium. Sed divina providentia approbat et confirmat obedientes et adherentes domino clementi septimo per miraculorum corruscationem prout patet de domino petro de lucemburc cardinali facto per dominum clementem vii^m cuius meritis et precibus divina providentia valde multa miracula operatur hiis qui credunt in eum. Igitur adherere et obedire domino clementi vii^mo non est error. Alias deus approbaret errorem quod est falsum. Nam miraculum non est nisi quedam attestatio et confirmatio veritatis. Item quia secundum bedam in omelia de nuptiis iohannis 2° ubi culpa inest illud christus non consecrat nec per sui presentiam nec per miraculorum operationem quia dicit ipse beda si culpa meet nuptiis celebratis debite et thoro immaculato nequaquam eas signorum suorum initiis consecrare voluisset. Sed divina providentia consecravit per multorum miraculorum operationem dominum petrum

et per consequens sui successores

no.

Cardinalem de Lucemborc. Igitur non fuit quecumque culpa in
sui Cardinalatus receptione nec in Cardinalatus collatione. Certum
est autem quod si dominus clemens septimus non esset verus summus
pontifex tunc fuisset culpa ex parte utriusque tam ex parte dantis
Cardinalatum quam etiam ex parte recipientis. Quia nec dominus clemens
potuisset dare cum non esset verissimus pontifex nec dominus p.
de Lucemborc potuisset licite recipere. In miraculorum autem operatio
ne divina providentia utrumque consecrat et confirmat.

et confirmatur quod scribitur Io. xi. capitulo. Scimus quia peccatores deus non exaudit sed si quis dominus pe. de Lucemborc peccasset in capitulo receptione et retentione deus non exaudiret eum in miraculorum operatione cuius oppositum videmus.

Et nichilominus miracula sancta
dei providentia ordinante ex fide beati petri per sanctissimum in
xpo patrem et dominum dominum clementem vii. Cuidam mulieri
vocate maria robine loci de essach auxitanen. dyoc. que secundum cursum
nature non poterat curari. Hec quidem omnia predicta protestantur
ipsum dominum clementem predictum esse verum monarcham universalis ecclesie
catholice et apostolice et verum successorem beati petri apostoli in sacra sede
apostolica et verum vicarium xpi in terris. Ita ut cum omni confidentia possu
mus domino deo dicere verba Ricardi que ipse dicit in prologo sui primi
libri de trinitate. Domine si error est a te ipso decepti sumus. Nam ita in
nobis tantis signis et prodigiis confirmata sunt et talibus quod non nisi
per te fieri possunt ut grandis videatur dementie in hiis vel aliquan
tulum dubitare. Innumera enim miracula que per multas nationes fama
dispersit et talia que non nisi divinitus fieri possunt in huiusmodi veritate
de domino clemente septimo. Pro cuius approbatione et confirmatione
meritis domini petri cardinalis de Lucemborc divina providentia illa grandi
ssima miracula operatur. Nobis fidem faciunt. Et omnem dubietatem
tollunt. Et rationes valide et fortes deo cooperante et confirmante
sequentibus signis.

Sed contra predicta arguitur
Et probatur quod ecclesia catholica et apostolica possit errare in hiis que
pertinent ad fidem et que ad salutem anime sunt necessaria.

Et primo sic nam legitur in vita beati ylarii pictaven.
episcopi quod eius tempore leo papa hereticorum perfidia depravatus.

Omnium ꝓpoꝝ Concilio commotaꝝ ꝯ Ad quod plarcꝫ
no vocatus venit · ꝙne videns leo papa · precepit ne aliquis sibi
assgeret · nc̃ locũ sibi daret ad quem ꝓp̃ sibi dixit · Tu es plarcꝫ
gallus · Cũ plarcus dixit non sum gallus sed de gallia Cui
papa ait · Et si tu es plarcus de gallia Ego sum ꝓp̃ leo Romane
sedis apostolicus · et iudex · Cum plarcus ait Et si sis leo no tu
me de tribu iuda · Et si iudicas Ꝑsidebo non tamẽ in sede magestatis
hic tibi ·

Ex quibꝫ uerbis habetur ꝙd videtur ꝙ sedes
apostca aliquando erraꝝ ꝯ Adhuc nupie et puniose leoni
pape hereticꝫ · **Secundo sic** · quia ut legitur in cronicis
Antiquis a principio nascentis ecclie usq; ad nra tempora fuerunt
in ecclia xxvbc sasmata computando sasma puta tempore Regiaꝫ
sed hc̃ non potuit ee sine errore adhesionis impio ꝛ puniosi Igr
ecclia tali errore puniosi errare potest · **Item** ꝗ dixit · cardi
iudicaverunt ipm̃ bar · ee Reprehendid in ꝓp̃ria dum erant in Roma
Item ꝗ **iudicaverit** predictum Dñi mei esse m
tronsandum mdigendum ꝛ coronandum Et ut ꝓp̃a veneranda
per beneficia petendum ꝛ indulgencias postulandid Et ita ipi
fecerunt ꝛ ut ꝓp̃ria venerata fuerunt · Igitur ecclia et fuerit colle
gium in approbatione ꝛ Reprobatione bene electi ut male electi in
monarchiam unius ecclie in suo iudicio errare potest ·

Item quia ipi scripserant Regibus et principibꝫ ꝙ ipi
elegerant bartholomeu in ꝓp̃am Et ipm̃ in ꝓp̃am venerunt et
ꝓp̃am ee asserunt et dixerunt et scripserunt · Ut igitur ipi dice
bant verum ut ꝑhm · Et verum igitur bar mi est ꝓp̃a · Si ꝑhm igitur
no est eis credendum in tali negotio de quo ꝛ Et ita erraverunt
falsum asserendo et mendacium dixerunt · **Item** ꝗ **aliqua**
theologi et philosophi probant efficaciter ꝙ stante iudicio Racionali
racione in unius et imperantis & alicuius eligibili ut Reprobabili
voluntas potest in oppositum · igitur eadem racione stante medietate
duorum Cardinalium in unius et imperantis ꝙ talis · ut talis debeat

Debeat ꝛ Recipi ny ꝑ̃m. vel ꝛ Respm ꝛ Replli. Voluntas tuus libet fidelis. qui est oppositiu belle vl ꝛRespuere et nolle. Esto qm a pli tempore passionis xpi errauerunt ꝑticlr. ecia errare potest ꝛc. Tamen istis non obstantibz rationibus / Dicendu est ut prius. Ꝛsto ad rationes oppositas ꝛRespondetur. qui sequitur.

Ad primam rationez Cū dicat

Quod leo ꝑ̃a hereticus fuit Rome sedē apostolicā et. iudex. Respondeo ꝛ dico q si ille leo fuit in Roma sede materialiter accipiendo sedem lignea vl lapideam vl argentea tamē ꝛpe non sedit in ea tanq̄ Recept⁹ ab ecia apostol⁹ ꝛ catho⁹. Sed tm. ab ecia sathane q̄ erat ecia sathane et no ecia mistoꝝ et electorum / Ab ecia em sathane q̄ erat ecia stigmatizantiu vl hereticoꝝ potuit Recipi. Sed non ab ecia catho⁹ et ap⁹ no erraut. Sedet vtq̄ sedes. q̄ ecia mistorum q̄ est quidā q̄ere cū dominū et faciem eius semp dico q̄ illa sede leo ꝑ̃a hereticus non sedit dmḡ. ꝓpius mirandū Ꝛ ꝓpi eidem adhrendo et obedied. Ach est q̄ volunt forsan dicere beatius plurius dicens Si tu ꝑ̃ditus Reside. Non tamē in sede magestatis / Dot ecia negari pro tanto q̄a aliq̄e ꝑ̃ãy talis nomē tenuit sīsse tropica no testatur. prout dictum. in legenda eadem bti gluy. circa finem. Et quia btus dominus dixit q̄ sancta Romana ecia ꝑ̃ manebit pmansit ꝛ mistuus q̄manebit sine villa hereticorum mistitudine. ut ꝛc. q. p⁹ ca⁹ Sancta Romana

Ad secundam rationē cum dicat

Q̄ aprmacio nascentis ecie fuerunt ꝙdā stigmata et. Et hoc non potuit ee sine errore adhesionis et. Respondeo et ut ꝓ q̄ in illis stigmatibus ecia catho⁹ et apostu⁹ non erat adhesit illegitime ꝛ iuste ꝛ non tanq̄ electis Sed adheserunt eis talibz illi q̄ erant de synagoga Sathane / si tamē aliq̄n mistu male formati Et per suscepcionē ignorancie vl male informationis adhesint non tamē erranerunt error stabilis adhesionis impio et pernitioso / Q̄a postea quando fuerunt informati de veritate rei q̄ antea dimisit et vero ꝑ̃ꝛ ꝛ tanq̄ electo adhesint et ei obedierunt. quare ꝛ cetera

Ad tertium quando dicitur q
dominj Cardinales iudicauerunt ipm̃ bartholomeu
ee Reprehendū et ℭ Respondeo & dico q̃ sicut duplex est electio. &
electio coacta. et metu celebrata et electio matrulata libere et sine
metu celebrata. Et prima non valz Secunda autem valet Sic etiã
duplex est iudicium. Quodam em̃ est iudiciũ metu & actione ca
dente in constante virum celebratũ Et tale iudiciũ no valet nec
tenet & sine Aliud est iudicium Celebratum
sponte et libera solimitate non matulatum nec infectu matula
ctionis nil metus cadentis in constantem virũ. Et tale iudiciũ
tenet quia est collegiale presentj in materia approbationis et Recep
tionis. sumi pontificis. cancellarii. Sicut & ipa electio cancellarii facta tenet.
ℭ In materia etiã Reprobationis. et Reprehensionis seu abiectionis. no
cancellarii nec legitime electi nec tale iudiciũ quia est celebratũ collegiali-
ter a maiori a duabus partibus Dominorũ Cardinaliũ ut hic ex. &
est tale licet. Modo Vemendo ad rationẽ
dico q̃ dominj Cardinales. iudicauerunt in sententia existentes metu
mortis inducti ipm̃ Bartholomeũ esse Reprehendum nec ꝓmouendum et esse
retromittendum & subiugendum. et ℭ. Sed illud iudicium fuit ab
ductum et metu mortis extortum & expactum Sicut & ipa electio
et ideo non tenuit nec valuit et de tali iudicio ego non loquor q̃
secundum tale iudiciũ etiã potest errare per surreptionem Sine
illa subreptio semat a falsa informatione sine a meticulosa impre
ssione. sine ab ignorantie dispositione. sine a vehementi passione
et factionis obbnumbratione Talia autem iudicia et talis error
qui causatur ex metu mortis non est multum imputandus ei qui
metuit nec etiam ei qui errat per metũ Sed est magis imputandus
illis qui causant et faciunt metum talem
Aliud est iudicium sponte et libere celebratũ
sine matula metus nil actionis cadentis in constante virum
collegialiter celebratum et ꝑm tale iudicium etiã no potest er
rare. ut dictum est ℭ Et ꝑm istud iudicium etiã sen sacrũ collegiũ
dominorum Cardinaliũ. non iudicauit ipm̃ bartholomeũ esse
Reprehendum nec subiugendum nec retromittendum et cetera.

ymo iudicauit xpm ee appellendu et uituperandu Et destructo rem totius xpianitatis et non fuisse mirabgendu nr mtentionem et talia non debuisse fieri gl xpm nisi fuisset metus mortis &c.

Ad aliud quando dicitur q̄ scripsit regib⁹ et c̄. xppi locutus est xpm ꝑam et c̄ Respondeo dicendū q̄ istud nome papa. est equiuocū ad ꝑam veru canonice electum. et ad ꝑam putatiū. Sciant istud nome papa est equiuocū. ad primū veru et naturale et ad primū putatiuū et m diuersis sensibus potest verificari locutio ꝙ pma ponitur talia nota. Dum tamen ille qui ꝑfert habeat acceptum sibi correspondere in mente et ide dicat de isto nomine electus quod est equiuocum nomine ad electionē canonicam et ad electionē libe. et can. et sine metu celebratā Et tunc applicabit iste ad ꝑpm. Cum dicit in obiectione q̄ dñi cardinales locuti sunt et dixerunt et scripserunt bar. ee ꝑam Dicit q̄ dixerunt verū nr sensum et c̄ Respondeo dicendo q̄ dixerunt verū. Ymaginabant xpm ee ꝑam putatiuum et non verum ꝑam Et tunc no sequitur igitur est verus ꝑa. No sequitur quia non intelligebant nr intendebant dicere nisi de ꝑa putativo. Et tunc etiam non sequit. q̄ fuerunt mentiti. Sicut nr beatus Hugo quando locutus est ioseph primo xpi hiere 2o. dicens ego et pr tuus dolentes querebamus te. non fuit mentitus quia intendebat dicere q̄ erat pater putativus et non naturalis. et ita iacebat in mente sua. Et ita fuit in proposito Et sic etiam respondendum est ad similes rationes.

Et licet dominī cardinales In talibus et in actibus etiam scripturis. scripturis. suo exemplo inducant populum ad credendū q̄ bartholus. erat verus ꝑa. tamen in hoc non peccauerunt nisi per actus Ymaginabant non intendebant in ipso inducere errore sed tantum modo euitare periculū mortis. Et de hoc erat principaliter xpistiana mens nutrientes metum et impressione facientes. Et non quia dñi cardinales. nisi per actus quia statim sunt dicti &c.

Ad aliud argumentum dico q̄ apli tempore passionis non erruerunt errore stabilis adhesionis qui declarauit eorum constantia. post ea subsecuta sed erruerunt errore subreptionis siue ille error semper ex ignorantie dispositione

sine ex Racionis obumbratione facta p aliqua possonem
passione sine veniret ex meticulosa inductione. Et io istud argum
non concludit necio. Et ista materia tangetur latius infra.

Ad ultimam racionem que in materia quam
tangit e difficilis non tamen ad nrm ppoim faciens respondeo
dicendo q dato sed non concessa q stante iudicio racionis in universali
et i particulari alicuius psone sup aliquo eligi vel respuibili q volu
tas possit in oppoim dico q non sequitur de sacro collegio dnorum
Cardinalium q stante eorum iudicio in universali et in pti sup aliquo
electo aprobando vel respuendo q voluntas possit in oppoim qr cum
in sacro collegio predicto sint multi dni valde sapientes et discreti
et in scia et pbitate multum pollentes. Idcirco eorum iudicium collegiale
libere et sine metu celebratum magis coget voluntate cuiuscumque sapi
entis credere et adherere eorum iudicio q iudicium cuiuscumque particularis
psone quia fortius est iudicium multorum sapientum q iudicium unius solius
et magis inclinatum ad credendum vel adherendum put de se patet

Aliter tamen respondeo et dico q
stante iudicio dnorum Cardinalium in universali et in particulari
q talis vel talis debeat recipi in ppam vel respui et repelli certum
e et concedendum q voluntas fidelium pot in oppoim de facto sed
no pot licite velle oppositum. vz approbatum p eorum iudicium colle
giale sine metu celebratum respuendo. Et reprobatum aprobando
et eidem adherendo quia de iure in materia aprobationis canonice et
rite electi et reprobationis no legitime nec canonice electi cum fideles
tenentur eis credere de iure cum sit eis datum de iure p quatuor con
silia predicta eligere summum pontificem et aprobare vel reprobare
electum p modum in predictis consilius tactum et expressum et
ita fideles tenentur eis credere de iure in hac materia aproba
tionis vel reprobationis quo ad utrumque

Et nichilominus dico q aliter se habent agencia
et monencia inferiora ad voluntate et agencia et monencia
superiora quia agencia et monencia inferiora no sunt sufficientia
ad stabiliendum et firmandum voluntate in bonoracionis.

Sed ugencia et monencia superiora sunt p se sufficiẽa ad stabiliend
solmitate et ad firmandũ eam m bono rationis. Et ita dna pu
dẽa. p se est sufficiens ad firmandũ solmitate fidelium m bono ra
tionis. quod est veritas virtutis. videl veritate dilexit approbad
et sanctitatem Replandi. Et ro dicta sunt q̃ m ordine ad dnam pu
denciam impossibile est etiam eligere mlhus que sunt fidei & rectitudie
salutis. sicut est Recepto adhesio. et approbatio. canonica & legitima
electio et Reprobatio & Repulsio illegitima & irrita electi

Verum quia aliqui emuli et aduer
sarii Veritatis inuehuntur ꝯ
Dominos Cardinales dicentes et asserentes q̃ ipsi fuerunt mu
tantes. & pusillanimes pauidi atq; molles ex eo q̃ ma & seue
runt sibi Rectum & bonum q̃ honestum & bona solmitate pter metu
mortis. eisdem incussum p Romanos nisi eligerent vitalitium
ut Romanum. Ideo ad maiorem declarationem dictorum & dicen
dorum. Ego dico aiõnter q̃ vir constans et fortis exitus plexus.
inter duo bona quorum vnum est sibi melius altero sm̃ recta ratio
nem sine premendo constancie & fortitudinis. et sine timiditate
vicio cui. ipse p. eligit illud bonum quod est sibi mmg bonum delicto &
dimisso bono sibi meliori ex aliqua causa iusta. ipm̃ monete verbi
gratia. Nam beatus paulus qui erat athleta xpi et pugil fortis.
et constans fidei xpiane dicebat ad philipen. p. c. Coarctor autem
multo ex duabꝫ. desiderium habens dissolui et esse cum xpo. Manere
vero in carne. pter fratres. quod ipse reputabat primum esse sibi
multo melius. videlicet dissolui et esse cum xpo. Secundum autem ipse re
putabat natum pter fratres & pfectum eorum & gaudium fidei
Et tamen licet primum esset sibi multo melius quia ipse ibidem dicit
licet tamen non obstans ipse preelegit manere in carne est bonum
pter pfectum fratrum & gaudium fidei ut gratulatio fratrum habunda
ret. in xpo ihu. Et ideo cum idem peterent ipm̃ admitti ad mor
tem eorum puncto festo presidis ipse appellauit ad cesarem quit pz actum.
xpo. Et ratio fuit quia ipse preelegit bonum et manere in carne
diutius. pter. profectum fratrum et gaudium fidei. Et ut nichob

·traheret ꝺ ꝺ xpm· et tame costat ꝙ ꝑ Beatus paulus erat
vir constans et fortis· Sic etiam dñm̃ car
ꝺnales· Romanus commantibz· eisdem mortem mſi eligerent
Romanū nl ꝓtulisset licet hoc eis multomelius movet et ee tum
xpo· ꝙ viam martirij nolendo eisdem Romanis obedire· tanq̃
iuste ꝛ meritorie petentibz· et ꝙ preceptu dei facientibz· tame
consulte et iuste ꝛ rationabiliꝫ facere potuerint obtempando
Romanis motu mortis· eligendo vivere et pmanere in carne ꝓpter
ꝑfectum fratrum xpianorum· et ꝓ quo gaudium sibi et possent &
meritorie fratribz xpianis ꝙ electio hui⁹ fuit nulla pnametu
exhortatu et ee· Sicut ipi remanserunt quado fuerunt exhortando
Romanorū et ad tollendū odium Romanis· ne ipi essent
homicide· ꝛ nefandissimi sacrilegi et crudeles· Et quod fecit
in beo paulo appellando hoc fecerunt in dñm̃ cardinalibz
quedā fictiones ꝛ simulationes· quibus usi fuerunt ad vitandū
periculum mortis· alis non facturi

Item multa viri sancti pro quibz
dam multa miracula operatum· qui erant fortes et co
stantes milites xpi· fugerunt mortem· ꝛ pendo tormentes
et tota· in quibus xpianā ꝑsequebantur· ad mortem eligendo
in carne pmanere· Sicut tame morum xpo ꝙ viam
martirij eet eis melius et utilius· ꝙ pmanere in carne· Et hoc
xpi preelegerunt sine prenudicio constantie· et fortitudinis· Et
sine turpitudine vitiosa· Quod ꝑ quia hoc fecerunt & con
silio xpi dicentis· mt· x· ca· Si vos ꝑsecuti fuerint in vna ciu
tate fugite in aliam et consimiliter· mt· xxiiij· et luce xxiij·

Habet enim fortitudo et constan
gradus sedm magis et amus· sicut et cetere virtutes·
tum theologice ꝙ morales· et non est mirū ꝙ quilibet habeat eas
in primo gradu· Sic dñi cardinales· elegerunt adhuc
manere· pmanere in carne· ꝓpter ꝓmone tactam· hoc sicudem
facere potuerunt sine prenudicio constantie et fortitudinis· et
sine turpitudine vitiosa· Nec sunt mirū si aliqui ex eis nō-

nō·

huerunt. forsam constantia In futuro gradu constancie quia suffi
ciebat eis. quod habent constantiam in aliquo gradu in quo ratio et vir
tus. constancie salvari potuisset | nec obstant fictiones et simu
laciones. utiles facte per eos quia illas facere potuerunt iusta ra
cione. ipsos movente ut visum est | Et adhuc amplius videbitur
sine turpitudine viciosa. ad vitandum mortis periculum alias non
facturi prout extitit declaratum et per ipsos dnos Cardinales expres
satum **Ex quibus omnibus predictis** destruitur
error et eliditur. asserens quod in ecclesia Romana non fuit verus vica
rius xpi a magnis temporibus et citra ex eo quia prout dictum fuit ecclesia
non potest errare ¶ Et ista sufficiant de predicta questione quia alias
Inferius disserentur.

Quarta conclusio est que sequitur
ex predicta conclusione est ista quod in canonisacione sanctorum
facta collegialiter scrutata veritate et informacione debita re
cepta. et omni diligencia adhibita. que circa illam materiam est adhi
benda impossibile est monarcham ecclesie errare in ordine ad divinam pro
videnciam que ecclesiam sanctam catholicam et apostolicam spiritu sancto regit et gubernat
ne ipsa erret Quia canonisacio sanctorum est de pertinentibus
ad fidem catholicam Quoniam honor que sanctis exhibemus est quedam
professio fidei. per quam sanctorum gloriam credimus et qua credimus
ipsos pervenisse ad vitam eternam **Et ideo pie credendum**
est. quod nec etiam in hiis iudicium ecclesie errare possit primo impossibile
est ecclesiam errare in ordine ad divinam providenciam quia in talibus que
pertinent ad veritatem fidei adest ecclesie instinctus spiritus sancti qui scrutatur
etiam profunda cordium Et maxime quando ecclesia facit quod in se est inqui
rendo de vita et de miraculis et orando et alias quod in se est faciendo.

Et forte ista est causa quare papa retinuit sibi
soli iudicium et auctoritatem canonisandi sanctos quod tamen in ecclesia primitiva
non fiebat ubi quelibet particularis ecclesia viros iustos in sanctitate
vite et miraculis prefulgentes pro sanctis venerabatur post
mortem Quia iudicium ecclesie catholice et apostolice in talibus non potest
errare. quando pertinent ad veritatem fidei. et ad necessitatem salutis.

Et predicta asserit beatus thomas. In 8° quolibet. q. ultima.

Quod autem ecclesia in canonisatione sanctorum non possit errare. dum tamen faciat quod in se est ut est dictum probatur multipliciter et per multas vias.

Prima sumitur ex parte spiritus sancti et sue illuminationis et collate ac infuse perfectionis. ¶ Secunda sumitur ex parte unitatis sive unionis. ¶ Tertia ex parte veridice directionis ¶ Quarta sumitur ex parte custodie et protectionis ¶ Quinta sumitur ex parte secure tuitionis ¶ Sexta sumitur ex parte inoblicabilis et stabilis et recte considerationis et librationis ¶ Septima sumitur ex parte correctionis ¶ Octava sumitur ex parte regulationis. ¶ Nona sumitur ex parte secure salvationis ¶ Decima sumitur ex parte sufficientis remedii et provisionis ¶ Undecima sumitur ex parte secure gubernationis.

Prima ratio est ista ex parte spiritus spiritus sancti et sue illuminationis et infuse perfectionis. Quia sancta et apostolica ecclesia catholica / in qua presidet summus pontifex. est unum corpus in christo beneficio spiritus sancti animatum et illuminatum et eius infusione perfectum et nutu eiusdem spiritus sancti regulatum et gubernatum. prout apostolus paulus tradit ad ephesios iiii capitulo. dicens unum corpus et unus spiritus. sicut vocati estis in una spe vocationis vestre et prima ad corinthios primo dicitur in persona ecclesie / nos autem non spiritum huius mundi accepimus sed spiritum qui ex deo est ut sciamus que a deo donata sunt nobis que et loquimur non in doctis humane sapientie verbis sed in doctrina spiritus et cetera. ¶ Sed beneficium spiritus sancti / et eius infusio. quo sancta ecclesia catholica animatur perficitur et illuminatur / est repellere omnem errorem et omnem falsitatem contrariam fidei saluti / cum doceat omnem veritatem prout scribitur. io. xvi. ¶ Igitur cum ecclesia sancta catholica et apostolica sit animata et illustrata spiritu docente omnem veritatem supple necessariam ad salutem ipsa non potest errare in canonisatione sanctorum quam facit summus pontifex etc.

Secundo sic ex parte unitatis sive unionis. Quia in unitate scissura esse non potest ut habetur

xxiiij. q. i. ca. Scisma. Sed in ecclesia sancta catholica et apostolica est unitas
teste cipriano et hic xxiiij. q. pa. ca. loquitur. ubi dicitur sic xpus
ut unitatem ecclesie manifestaret unitatis eiusdem originem ab uno inci
pientem sua auctoritate disposuit unde exordium ab unitate profisciscitur ut
ecclesia xpi una esse monstraretur. et c. ¶ Certum est autem quod error est
scissura. ut hic xxiiij. q. pa. ca. Scisma. Igitur in ecclesia sancta etc. error
esse non potest in hiis que pertinent ad fidem et sunt de necessitate salutis
Et loquor hic de errore stabilis adhesionis in pio et pernicioso.

Tercio sic ex parte veridice directionis
quia veritas non potest errare ut patet quia iam veritas non esset
veritas. Sed ex sola ecclesia catholica et apostolica veritas conspicitur
ut patet per gregorium in moralibus dicentem quia ex sola ecclesia catholica veritas
conspicitur. ¶ Et ideo apud se esse locum dicit de quo videatur prohibet
et hic xe. q. pa. ca. Quia ex sola. Igitur ipsa errare non potest
nec in canonisatione sanctorum nec in aliis ad salutem et fidem perti
nentibus.

Quarto sic ex parte custodie
et protectionis quia ipsa sola ecclesia est que intra se po
sitos valida caritatis compage custodit ut dicit gregorius in moralibus
et hic ut s. ca. Quia ex sola. ¶ Igitur errare non potest quia
patet quia si posset errare non posset intra se positos valida caritatis
caritatis compage custodire quia error non costat cum fide et per
quam non costat cum caritate xe. q. pa. ca. ubi sana fides.

Quinto ex parte tuicionis secure
Quia ecclesia catholica est archa intra se positos salvans ut
hic ubi supra ca. Quia ex sola. Et sunt verba gregorii. Si igitur
ipsa potest errare ipsa potest submergi et si potest submergi ipsa
non potest alios salvare. prout vult dico submergi quia in illo casu
se ipsam salvare non posset et sic alios salvare non posset quod
est falsum et hereticum quia sine ecclesia non est salus. ut dictum est
quare et cetera.

Sexto ex parte stabilis. Ex recte considerationis. Quia ecclesia sancta et c. Non est statera dolosa. dolosa. Sed est statera dni recta per scripturas sanctas in ea contentas ut xxiiii. q. i. ca. Non afferamus stateras dolosas. Cum igitur ecclesia sancta sit statera recta ipsa errare non potest

Septimo ex parte correctionis. Arguitur sic. Quia ecclesia habet omnes errores corrigere ipsa igitur errare non potest maior patet xxiiii q. pa ca. memor sum. Consequencia patet per gregorium dicentem quod ille iudicet de alterius errore qui non habet quod in se ipso corrigat. seu condempnet

Item octavo. Ex parte regulationis. Quia ecclesia est regula recta. ut. xxiiii. q. pa ca. A recta igitur ipsa in suo iudicio errare non potest. patet quia quia ipsa non esset regula recta.

Nono ex parte secure salvationis. Quia sine ecclesia nullus potest salvari. Igitur ipsa in suo iudicio non potest errare in hiis que pertinent ad fidem et sunt de necessitate salutis. Canonisatio autem sanctorum est quedam protestatio fidei. ut dictum fuit. maior patet. xxiiii. q. pa ca. Quicumque ab unitate. ubi dicitur quod sine ecclesia non est salus nec remissio peccatorum et sine ea spiritus sanctus non recipitur. neque datur. et sunt verba bede super. mt.

Decimo ex parte remedii et provisionis. Quia si ecclesia in suo iudicio posset errare in predictis tunc xpus contra pericula. et naufragia periculum fidelium non providisset de sufficienti remedio patet quia illud remedium non est sufficiens in quo potest esse error. Et hoc autem dicere. videtur quod xpus non providerit nobis de sufficienti remedio est falsum ut patet. luce. xxii. ca. ubi dicitur. scribe sic Symon Sathanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua. Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos et c.

Undecimo Ex parte guber
nacionis Quia dicit ylarius quod navicula petri
periclitari quidem potest. submergi vero minime. Item quia ecclesia ex
catholica spiritus sanctus recipi non potest nec accipitur neque datur. ut
xxiiii. q. prima. ca. loquitur

Patet igitur ex predictis Quod
nec in canonisacione sanctorum nec in aliis pertinentibus
ad fidem vel que sunt de necessitate salutis. ecclesia sancta non permittitur
errare nec potest in ordine ad divinam providenciam. Et hoc confirmatur
per dicta sancti thome in suo octavo quolibet. ubi in questione ultima dicit
quod sunt quedam sine seu iudicia que pertinent ad facta particularia
sicut est cum agitur de possessionibus et matrimoniis seu criminibus
an talis seu talis commiserit tale crimen Et de talibus similibus Et in
illis potest iudicium ecclesie errare propter falsos testes Sunt et alia
iudicia ecclesie de hiis que pertinent ad veritatem fidei vel sunt de necessitate
salutis. Et in istis dicit expresse quod divina providencia quod ecclesiam spiritu sancto
dirigit et gubernat non permittit ut erret sicut christus promisit iohannis
xvi. dicens quod spiritus sanctus quem mittet doceret omnem veritatem Et
ideo iudicium ecclesie relatum ad divinam providenciam errare non potest
ymo ipsum in respectu ad divinam providenciam est impossibile errare.

Dicit etiam quod canonisacio sanctorum
tenet medium inter illa duo que partim recipit informacionem
a spiritu sancto ecclesiam gubernante et partim ab hominibus et partim
pertinet. quia honor quem sanctis exhibemus est quedam protestacio
fidei qua sanctorum gloriam credimus Et ideo pie est credendum
quod nec etiam in hiis iudicium ecclesie errare possit Et maxime quia
ecclesia facit quod in se est inquirendo de vita et de miraculis. et
orando quia adest ecclesie instinctus spiritus sancti qui omnia scrutatur etiam
profunda cordium. hec sanctus thomas Et hec dicta sufficiant de
predicta conclusione etc.

Occasione ꝓdictorum Que
ritur an per sacram scriptu
ram · Et ꝓdicta doctorum Catholicorum · possit probari ꝙ cessa
tio miraculorum sit sufficiens motiꝫ ad canonem sanctum illam
ꝑsonam que miracula opatur · Et ar. ꝙ sic · ꝙ nō · qr mr Bry. dicat.
ꝙ multa dicent mihi illa die · Dne nonne in nomine tuo ꝓphauimꝰ et
demonia eiecimꝰ & virtutes multas fecimꝰ · et tamē dicet eis xp̄us
no nouit vos discedite a me oēs qui operamini iniquitate · Item
qma mr xpm · et mr xpoꝰ ca. dicitur ꝙ exurgent ꝓsendo xp̄i · et
ꝓsendo ꝓphe · & dabunt signa & ꝓdigia / et portenta / ad sedu cendos
si fieri pot etiā electos · vos igr videte ecce ꝓdixi vobis ·

In oppoꝫ arguit · quia solus nouo dicit · qnomodo
pot ho ꝓcare hec signa fuce · & mira · mihi vr̄ cet hic ihc adeo no
ꝓtenuit facere quicq̄ · Item qr mr vltimo dr · ꝙ signa eoꝝ ꝙq̄
crederent hec ꝓpienter · Ad istum ꝓmum respondeo sed ad
eius euidentia ꝓmitto · primo duo preambula · ad qstionē nr̄am

Primū est ꝙ oīa miracula sunt
mirabilia · non tamē oīa mirabilia sunt miracula
Secundo · ego ꝓmitto ꝙ tria sunt gna miraculorum · quia aliqua
fiunt supra naturam aliqua ꝑ naturā aliqua sunt preter naturā
Dicuntur fieri supra natura · que nulla natura facere potest sic ·
ꝙ duo corpora sint simul · sicut ꝙ Sol retrocedat · aut stet & no moueat ·
Sicut ꝙ mare diuisum transeuntibus iter ꝓbeat · Et inter ista mi
racula eōa est ordo · qua tanto miraculosior manus est quanto id quod
fit est magis remotum a facilitate nature · Dicitur autē fieri
ꝑ naturam sicut vbi fit regressus · a priuatione ad habitum · quod
est ꝑ ordinē nature / vel dr miraculum fieri ꝑ naturam quando aliquid
sic fit quod natura facere pot · Sed non p illum ordinē · Opus n.
nature est ꝙ aliquis dial videat / audiat & ambulet · Sed ꝙ post.

/ prius

morte viuat post Creatore videat talia natura facere no potest
Dicuntur ante fieri preter naturam q̄n aliquis sit quod
consuetu est fieri operatione nat̄e etia p̄ illi ordine. no tame sit
p̄ principia nature. q̄ principia nature ibi no adhopant̄. licet nat̄a
h̄ facere possit. non tamē sit et io dr̄ miraculū Hinc bñ sibi
p̄missis. primo. Sexto. nl̄ septe conclones. Sc̄ p̄a

Prima conclusio est ista Q̄ miracula
multū operantur. et multū mouent ad canonizacione. p̄.
miracula operantur. Quod p̄bat̄ multiplic. Et p̄o. q̄ etia nullu
mit pantos. canonizat nisi miracula ad eius canonizacione fa
ce plenitm. Sce q̄ p̄ sacras scripturas. tales miracula faciēs lau
dantm. Vñ dr̄ Io. x̄. nemo pt̄ h̄c signa facē. q̄ tu facis nisi fuit
deus tecum. Sce q̄ robis xv. dr̄. quomodo pt̄ ho putare h̄c signa
facere nisi esset hic ho a deo no poterat facere quicq̄. Sce q̄ mr
blio dr̄. q̄ signa eos q̄n audierunt. h̄c segnerentm. Sc̄ Sce q̄nia
ad hebr̄. 2o. dr̄. q̄ salus predicata p̄ eum a filio confirmata e con
testante deo signis & p̄digijs. et portetis & variis languoribus.
diuersitatibz. Item q̄ x̄pus dicebat Io. xiv. Si opa no fecissem in
eis. que nullus alius fecit. peccm no haberent Sce ysa. xlv. dr̄. tu
nate nos q̄ bona sunt & dicemus q̄ dr̄ est deus noster Sce
Alius textus. h̄t & dicemus q̄ dr̄ est deus noster Sce ~~quado dicitur~~
~~deus inducit mortē~~ Item quado deus iussit moysen cōsti
tuere eu q̄si deum pharaoni. iussit eu cū signis & p̄digijs. ut
sibi credere ut p̄z exodi. iij^to. et. v^o Et in alijs capitib⁹ sequentib⁹
Item quia x̄pus met multa signa fecit & faciendu apl̄is ut nesciret
ad fidē ut inducerent homes ad fidem Sequitm. miracula multū
faciunt ad aliquid p̄pone. aliq̄ multū sunt canonizacione

Secunda conclusio est ista q̄ miracula non
sunt sufficiēs motiua p̄ se siue alio ad canonizandu p̄sona p̄ qua
miracula fiunt nl̄ q̄ miracula operatur. Et h̄c ~~miracula~~ quinto
~~operant̄~~. p̄ rationes in principio questionis facte Una & mali homes
miracula operantur. diuina virtute. vna vera miracula Et hoc p̄bat̄.
p̄ textum. marci xvi^o cap^o Vbi robis dr̄ apo. magr̄ vidimus quēda
in nomine tuo eicientē demonia. qui no sequitur nob et phibuimꝰ

Cum ihus ante ait nolite prohibere eum nemo em est qui faciat
virtute · m nomine meo et posse cito male loqui de me · Qui em no
e aduersum nos · pro nobis est · Ubi augustinus · et theophilus · et
crisostomus · exp̃esse tenet q̃ iste vera miracula faciebat p̃ deum
tia nois ihu xpi · et ut se ipm̃ et alios vocaret ad fidem hoc no
cet & vnitate ecce et p̃ hus no erat missus · Et ide bidet dicere teyma
ut. by. ut deus sint m̃ ipone & gonem sup quo verbo dicit ioñes
m̃ cinctu. fit ꝑhare et virtutes facte et demonia eiice · mud̃m
no est eme merita quo pat̃ sed hoc agit ut subuocatio nois xpi
ob q̃ & pnatione eoꝝ qui no dat · ut ꝑter · vitalitate qui bidet ut
q̃ eoꝝ mali p̃ sancti nois xpi · inuocationez virtutes face bidet
et audiut · Et concedit̃ ut hij homes & ꝑpetuant homes signa sanctes
tij deu honoiat ad cuꝰ inuocationez fiut tanta miracula Et hoc
ide dicit Rabanꝰ et remigiꝰ sup istu verbu · Et beatꝰ gregoꝝ m̃ li.
dyalogoꝝ · circa fine dt sic · dice namq; vera extimatio virtute est
opꝝ · non ostentatione signoꝝ · hꝫ gregoꝝ.

Istud etiam deducat · Beatus augustinꝰ · 83 · m

gom̃ in penultia gone vbi indicat q̃ eoꝝ mali xpianꝝ et eoꝝ
illi qui ad xpi malitiam non venerut ꝑter honore tum excellen
tissimi imperatoris · hij xpi miracula faciut & quibꝫ erat ille &
quo dictum̃ e iuꝝ · xv · cꝰ · Gregoꝰ · eod xp̃o · moraliu · caꝰ xx · v ·
2mo · ꝑtractans id nob · xxx · Quoꝝ virtus miraculoꝝ erat multi
p̃ nichilo · et vita ꝓpa putabant̃ indigni dicat sic Non mꝫ hereticꝫ
signa · et miracula faciut sed ut hꝫ premia afflictonis sue et
abstinentie recipiat hij · laudes quas querut / unde R̃demptoris
voce · multi mihi dicent in illa die · Dne dne nonne in nomine tuo ꝑpha
uimꝰ et demonia eiecimꝰ et in nomine tuo · xxij · Talia alie virtutes mira
culoꝝ est ecce pro nichilo quia et sine in exteriori operatione
custodiant ita ut age ꝓtereuntes · magna videant̃ · sanctu tamen
nomen ꝑficit eoꝝ cinctu eoꝝ signa et ꝓpa & ꝑpetuat que exanime fide
no ꝑdure ꝑcedit et multa alia · ibidem dicit

Item Gregorius sup eze ꝑte ho · xi · caꝰ · ait sciendum · ꝓtractus
id eze · xx · vol · caꝰ · autem sunt ex libris moraliu · hedissimi pal
marum

pictura et c. Dicit sic. plurimosque sanctos viros. aspicimus mira agere
virtutes multas facere. leprosos mundare demonia eicere tactu
egritudines corporum curare. prophetie spiritu ventura predicere. Cuncta
itaque hec. nedum palme sunt. Sed adhuc picture palmarum.
Nam et hec aliquando dantur. Reprobis. Unde in euangelio veritas
dicit multi dicent in illa die. Domine nonne in nomine tuo prophe-
tavimus etc. Et augustinus xx. de civitate dei. capitulo xix. videtur
relinquere sub dubio. si signa que faciet antichristus erunt men-
dacia formaliter. i. non vera miracula. sed ~~vel~~ fla. vel solum consecutive
et finaliter. i. ad mendacium trahentia. videlicet ut credatur ipse esse christus
Et dicit quod non nunc sed tunc. videlicet in iudicio. huius questionis ve-
ritas. apparebit. **Sanctus etiam** thomas in
questione. allegata in solutione. xx. argumenti. Respondens quomodo
mali homines facient miracula. vera. iuxta id. mt. ~~xx~~ vii. quod iam
allegatum est. Ecce in nomine tuo. etc. Et tamen dicit ipse. non
dicit quod demones. et c. Cum tamen opus miraculorum sit magis
remota. a virtute humana. quam a virtute angelica dicit quod non est simile
quia mali homines sine vita. sine in doctrina. etc. Quandoque tamen ex
eo sunt denunciatores veritatis. per eos annunciate in testimonium
veritatis. Per eos annunciate faciunt miracula. quandoque miracula
deus facit per ipsos quod de demonibus dici non potest.

Item Crisostomus super verbo
frequenter allegato. mt. vii. capitulo. dicit quod multi mali homines
propter fervencionem fidem quam habebant super alios. qui bene vive-
bant miracula faciebant ut alii ad fidem maiorem habendam per
hoc animarentur. **Item etiam magi** pharaonis
miracula vel saltem mirabilia faciebant convertendo virgam in
colubrum et aquam in sanguinem. et faciendo ranas. exodi. vii.
et viii. capitulis. Illa etiam mulier phitonissa. suscitasse videtur
Samuele primo Reg. 28. igitur mali miracula operantur vel saltem
miranda. faciunt. **Item quia** etiam Balaam prophetavit
ut patet numeri xxiiii. Et etiam Cayphas. malus prophetavit
ut patet. io. xi. capitulo. et cetera.

Item quia mt. vii. dicitur. multi dicent in illa die
domine in nomine tuo virtutes multas fecimus. demonia eiecimus
eiecimus. etc. Et tamen dicet eis xpus non novi vos discedite a me.
etc. Item quia mt. ix°. ca°. dr. q. io. dixit xpo. vidimus
quendam in nomine tuo eicientem demonia qui non sequitur nos et pro
hibuimus eum et dixit ihus nolite prohibere eum. Iste autem erat malus
cum nollet sequi xpm. Item quia marci xiii. c°. et
mt. xxviii. dicitur q exurgent pseudo xpi. et pseudo prophete etc.
ut est dictum in arguendo. Item apostolus 2a ad thessa.
ii°. ca°. dicit expresse de antixpo q adventus eius erit secundum operacionem
sathane. in omni virtute et signis et prodigiis. et io. xiiii°. ca°. dicitur
q bestia fecit signa ut etiam ignem faceret descendere de celo in terram.
Et seduxit habitantes in terra propter signa que faciebat. Item quia
actuum xxix°. dicitur q septem filii Ceue. iudei principis
sacerdotum eiciebant demonia admirantes. per xpm quem paulus predi
cabat. ergo isti mali. cum mali essent sequuntur q facere miracula non
arguit aliquem esse bonum nec esse canonisandum. Item multi fuerunt
sancti valde sancti viri qui non leguntur fecisse miracula nisi vel pauca
vel nulla. Et tamen alii minus sancti eis multa miracula fecerunt etc.
Igitur miracula non sunt sufficientia motiva ad canonisandum illum
per quem fiunt nec sunt testimonia sanctitatis alicuius. Quia
sanctior fuisset qui miracula plura fecisset igitur etc.

Tercia Conclusio est ista. Quod
solus deus tanquam agens principale facit miracula. quod
patet quia ipse solus est supra totam naturam. Sunt autem
multa mira facta per sanctos viros que excedunt totum cursum
nature. et supra totam naturam. Item quia solus est virtu
tis infinite et illimitate. Omnis autem potentia creatura est infinita
et limitata. ad aliquem vel ad aliquos effectus. Quicumque et si vide
antur mirabiles non tamen sunt miracula. quia fiunt secundum natura
lem potentiam ipsarum. Item quia solus deus in sua actione

non Aequirit subm. quia solus potest aliquid de nichilo facere.

Item quia omnis creatura in ordine ad deum est non solum in po. naturali sed etiam in po. obedienciali quod non est respectu alicuius creature ymo nulla creatura angelica bona vel mala est creatrix i. principalis introductrix forme in materia sicut deducit Beatus augustinus 3o de trinitate et vio de magnis igitur etc.

Quarta conclusio est ista. Quia angeli boni et sancti homines faciunt miracula invocando virtutem divinam sicut patet in veteri testo. de moyse et helya et helyseo. Et in novo apparet de apostolis et aliis sanctis igitur etc.

Quinta conclusio est ista Quia etiam angeli boni et sancti homines et iusti faciunt miracula aliquando non solum invocative sed etiam potative per gratiam eis datam quam vocat apostolus gratiam curacionum gratiam sanitatum et operacione virtutum prima ad cor. xii. Unde etiam inter ordines angelorum est ordo virtutum cui secundum gregorium in omil. attribuitur frequentius facere signa et miracula. Ista autem gratia sit data. Videtur hic racione forme cuiusdam habitus esse imperfectum vel esse intencionale que non permanet nec agit nisi ad presentiam agentis principalis sicut lumen in aere qui non permanet nisi presente sole vel luna. Si enim esset forma perfecta et permanens posset ipsa uti quando vellet quod tamen non est verum. Asserit gregorius in secundo dyalogorum et probat per duo exempla primo per exemplum pauli qui stimulum carnis a se removere petiit nec tamen impetravit

Secundo per exemplum beati benedicti qui detentus fuit contra voluntatem suam per plumam sororis precibus impetratam. Quod autem sancti viri per talem gratiam gratis datam quodammodo potative alia miracula faciunt patet per beatum gregorium in secundo dyalogorum capitulo 30. dicentem qui mente devota deo adherent cum rerum necessitas exposcit exhibere signa modo utroque solent ut mira queque et prece fiant alia et potestate. Et probat hac ~~exemplo et~~ racione et exemplo

Ratione quidem. Quia qui dedit potestatem filios dei fieri
io. p° ca°. non est mirum si dedit eis potestatem miracula faciendi.
Exemplo vero probat. quia petrus Ananiam et sa
phyram mentientes. eos increpando morti tradidit nulla
oratione premissa. ut patet actuum v° c°. Et probat etiam hoc quodam exemplo
beati benedicti. et apparet quod ymaginatio beati gregorii sit de dono cu
rationum sicut de dono prophetie ad cognoscendum futura supernaliter
supernaliter per quod donum propheta non potest prophetare quandocumque et quo
cienscumque vult. Sed solum cum spiritus prophetie cor eius tangit sicut
probat idem gregorius. omil. p° super ezechielem. nec forte hoc videtur
mirum. Quia si deus utitur creatura corporali ad spiritum vivi
ficationem. sicut patet de sacramentis none legis. que sunt tamen gratie multo
fortius. videtur posse uti creatura spirituali ad miraculorum operationem

Sexta conclusio est ista Quod demo
nes et mali homines arte magica. Et per invocationem
demonum. per pacta cum eis habita explicite vel implicite possunt facere
effectus mirabiles. que ad pauca inspicientibus et animus sapien
tibus. miracula videntur. et tamen non sunt. Sicut expresse patet
exodi vii. ca°. de magis pharaonis. et de illa phitonissa. que videtur
suscitasse samuelem. licet veraciter samuel non fuit. Sed dya
bolus apparens in specie sua. et talia multa faciet antixpus et discipuli
eius. Et hoc facit dyabolus multipliciter

Primo quidem per modum artis applicando in
tempore. imperceptibili activa passivis. Sciunt enim virtu
tes naturales. inditas rebus. Quas augustinus in tercio de trinitate
vocat quedam nature semina. sive rationes seminales. quas subito
possunt ad effectum aliquem aplicare cum obediant quantum ad localem motum
Et ideo quod posset ex talibus virtutibus naturalibus multo tempore
fieri. potest fieri per demones in tempore minori. Et sic forte magi
pharaonis. et de serpentibus et de ranis fecerunt. Sed tamen fue
runt veri serpentes. et vere rane. Et tunc etiam virtutes naturales

mote In huiusmodi effectibus ab Angelo producere possunt effectus
maiore quam mote per artem humanam Cum habeant maiorem efficaciam
quia etiam effectus corporales in inferioribus maxime dependent a cor
poribus celestibus et quia influxum corporum celestium melius cognos
cunt cognicione naturali angeli sive boni sive mali quam homines
ideo melius sciunt aplicare tempore debito et congruo.

Secundo etiam Quia melius cognoscunt virtutes
activas et passivas in corporibus inferioribus quam homines et
eas citius et facilius applicare possunt **Tercio** quia vir
tutes corporales mote a virtute spirituali in maiore virtute habent
ut dictum fuit ut patet in generatis per putrefactionem que quidem
vivunt et tamen corpora celestia non vivunt quod igitur dent vitam
Cum agens prestantius sit passo non potest reduci nisi ad virtutem
intelligencie moventis celum etc. Isto quoque modo demones
faciunt effectus mirabiles Sed non miraculosos quia sunt secundum
facultatem ante sue nature applicantis activa passivis.

Est tamen sciendum quod multa
Possunt facere per naturalem virtutem Si permitterentur
Sed non permittuntur Et ideo dicitur secundum hoc Sathanas ligatus
quia eius potestas artata est et solvetur tempore antichristi quia tunc
permittetur facere ea ad que sua naturalis potencia se extendit

Quarto hoc facere Possunt per illuminacionem
vel per immutacionem spiritus Possunt enim aliqua facere apparere
in ymagione humana que tamen non sunt in rerum natura Et hoc
faciunt per commocionem organi fantasie secundum diversitatem spiritum
et fumorum. Ad quod etiam aliqua corpora exteriora efficaciam
habent ut eis aliquomodo adhibitis videatur esse aliquid alterius forme
forme quam sit ut patet in freneticis et mentecaptis **Quinto** etiam
possunt facere mirabiles effectus qui videntur miraculosi cessando
a vexacionibus quas ipsimet inferunt tunc enim qui cessant curare
videntur ut patet in legenda apostolorum mathei et bartholomei

beatorum

Sexto videntur.

Sexto Videntur facere miracula

Predicendo aliqua futura quod fit per eorum sciam astrorum et corporum celestium quam etiam per inclinationes naturales hominum quas noverunt quam etiam per longam experientiam quam etiam propter sui ingenii vivacitatem et perspicaciam sui intellectus sicut deducit augustinus in libro de natura et dominatione demonum. Tamen quantum ad futura contingentia que dependent ex libero arbitrio hominum. Et si quandoque predicant vera tamen aliquando et frequenter inveniuntur spiritus mendaces sicut patet tercio Regum ultimo.

Possunt igitur demones

Predictis modis mirabiliter operari aliquid vel per sensuum illuminationem vel per corporum transmutationem vel aliis modis supra tactis. Non sunt tamen tales effectus vere miraculosi. Immo expresse tenet sanctus thomas quod cum operatio miraculorum sit quoddam divinum testimonium indicativum divine virtutis et veritatis si demonibus quorum tota est voluntas prona ad malum daretur aliqua potestas faciendi miracula deus falsitatis eorum testis existeret. Quod divinam bonitatem non decet. Et ita dicit expresse sanctus thomas in questionibus de potentia dei q. vi. de miraculis articulo v. in corpore questionis. Et ad hoc videtur multum facere textus 2a thessalo. ii° capitulo. Ubi dicitur quod antichristus veniet secundum operationem sathane in omni virtute et signis et prodigiis mendacibus.

Porte tamen possunt videri aliquibus

quod etiam deus utitur demonibus ad miracula facienda in operibus iustitie ad malorum punitionem vel bonorum probationem. Sicut Job quando per ministerium demonis missus est ignis qui consumpsit omnia etc. Ventus qui concussit domum etc. Et hoc videtur dicere propheta psalmo lxxvii. Misit in eos iram indignationis sue etc. Sequitur immissionem per angelos malos. Ubi dicit glossa augustini quod etiam deus utitur malis angelis ad punitionem malorum et ad probationem bonorum. Dicit etiam quod egiptus deus misit per malos angelos mortes

pcoviam seu aliud et pnuntiogenitorii et obstmacones ordñi
Et etia aliqm uolnemnt dicere q etia quelsio d uerus loth mista
tuam talis fuit facta mistero mali angeli Et io dicunt aliqui
doctores q sunt aligna signa maioris dignitatis · aligna uero minoris
dignitatis · Dm ad signa maioris dignitatis dicit de malis
angelis · dicut aut signa minoris dignitatis · illa que sunt ad
inferendum pena tantum · Et istud ponit alexander in p̄te sue
Summe · sup dm suarid di · 18 ·

Septima conclusio est Quod licet mira
per se sine alio non sunt sufficiēs · motiua ad canonsandū
aliqs sctu miraculā associata canonizata bnta ꝛ amena pssone
habenti bitam ꝛ opacone stam doctrinā sanā ꝛ fidem rectam dico
q sunt ut sic sufficiena testimonia ꝛ motiua q pssona talis hns
bitam ꝛ opacone pfecta sancta et preclara · doctrinā sanā et fidem
rectam canonizetur · est sermo nimis et cathalogo p eccm aut
exarbatum · sicut p sile blasphemus xpi pmisse sumpta no est adhuc
adoratione latrie que soli deo debetur · sed ty ut est bnta et gnuta dnī ·
sic pot adirari adoratione latrie · ut dicat magr sancto in ḡlio · di · xp ·
Sic etiā corruscatio miraculorum pces et pmisse non e sufficiens mo
tiuū ad canonsandū aliqm · sed corruscatio miraculorū ut bnta
et gnuta cū sancta ꝛ pclara bita · et cum fide recta et cū sana doctrina
sit sic est sufficiens motiuū ad canonsandū pssona m qua pdicta
inuenirentur · Et ista conclusio sit pbat ꝛ Quia
illud est sufficiens testimoniū ꝛ motiuū · ad canonsandū quod
ostendit preeminentiam et excellentiā bntis ꝛ ueritatis · ac sti
tatis · in aliquo eximius Quod p̄z pro tanto Quia ppt̄ eminentia
bntis · ueritatis et sanctitatis sancte ꝛ mste pssone canonsand ꝛ
et non aliter · Sed corruscatio miraculorū associata bnta · et concata
sanctitati bite ꝛ opacone · et sane doctrine ac fidei recte ostendit
eminentia bntis · et ueritatis ac sanctitatis · in pssona habente
talem associationē et conuersationē ꝛ gnexionē patz · ista · postq̄
hec pdicta associatione Nam aliter corruscatio miraculorum in

non esset associata sanctitati vite et sane doctrine et fidei recte et tamen
istud supponitur in hac conclusione

Item secundo sic Quia signa adhibita in testimo
nium veritatis et sanctitatis non cuiuscumque sed precellentis sunt
sufficientia testimonia ad aliquem canonizandum ut patet de se. Sed miracula
per illum in quo est sana doctrina fides recta et sancta vita et preclara sunt
adhibita in testimonium veritatis et sanctitatis non cuiuscumque sed precellentis ergo
sunt sufficientia testimonia et motiva ad canonizandum ut associata et unita predictis.
maior patet Quia sancti quorum est doctrina vera fides recta et sancta vita
et preclara quam deus approbat per miracula videntur esse canonizandi. Ista
enim testimonia credibilia facta sunt minus. Unde propter hoc fides adhibenda
fuit xpo et apostolis eius. Si enim alterum istorum defficeret non essent sufficientia
testimonia. Nam si aliquis artissime viveret. Et tamen sanam doctrinam non
haberet quamcumque miracula faceret eidem credendum non esset. Sicut deducit augustinus
contra faustum capitulo 2o. dicens hiis qui corrumpunt et destruunt scripturas sacras.
etiam si miracula facerent ipsa in nobis cavemus. Et ad hoc ipse allegat textum
marci xiii et mt xxiiii. ubi dicitur sic Exurgent enim pseudo xpi et pseudo
prophete et dabunt signa et prodigia et portenta ad seducendum etiam si fieri
potest electos. Vos ergo cavete videte ne credideritis ecce predixi vobis
Ad quod multum facit ille textus marci ix. de illo quem voluerunt apostoli
prohibere ne faceret miracula in nomine xpi etc. ut supra. Si etiam
esset sana doctrina et non esset bona vita. dico quod miracula per talem facta
non essent sufficientia testimonia quod patet per id. pa ad cor xiii capitulo si habuero
omnem fidem ita ut montes transferam caritatem autem non habeam nichil
sum. Caritas autem cum mala vita stare non potest quia caritas nichil
agit properam. Ad hoc etiam facit ille textus mt vii. de illis qui dicent
xpo quod multa miracula fecerunt in nomine eius. quibus dicet xpus discedite
a me omnes operarii iniquitatis etc. Ad hoc etiam facit id luce x. Ecce dedi
vobis potestatem calcandi super serpentes etc. Et super omnem virtutem inimici
et nichil vobis nocebit. Verumptamen in hoc nolite gaudere quia spiritus
vobis subiciuntur. gaudete autem quia nomina vestra scripta sunt in celis. Et

Et io. xiij. xpus dixit aplis et discipulis In hoc cognoscent omnes
quia discipuli mei eritis. si dilectione hueritis adinuicem Quod ptractas
gregorius xxmo moraliu dicit qd hic patenter datur intelligi. qd in hoibz
caritas et humilitas non ante signa debent venerari vn et sancta
ecclia si qua sunt malorum miracula despicit. quia sanctitatis speciem
non ee cognoscit Probatio quippe sanctitatis no tm signa facere
Sed vnumquemque ut se ipm diligere. De deo aut vera. de proximo vero meli
ora qm de se ipso sentire Nam quia virtus e in amore vero. no ob in
ostensione miraculi ipa veritas demonstrat dicens. In h cognoscet
omnes quia mei discipuli eritis etc. non dicit si signa feceritis Sed ait
si dilectoz hueritis adinuicem etc. In quo apte indicat qd nos dei fa
mulos. non miracula Sed sola dei caritas pbat hoc gregorius.
et augustinus. 83m. qonum. q. penultia. deducit ex intencione qd ppter h
no est datu ~~hoibz~~ oibz sctis facere miracula ne infirmi decipiatur. pnitioso.
errore credentes in talibus miraculis maiora dona dei ee qm in opibz
iusticie. quibus vita eterna compatur. Et ibidem dicit etiam augustinus
sceleratos homines quedam miracula facere que sci homines no pnt
facere. Quod pz quia magi phaonis aliqua faciebat que filij
isrl facere non poterant. Et tn ppter hoc no erant maioris meriti
apud deum Patet igr qd miracula sine sana doctrina et fide
recta et vita bona. et sancta non sunt sufficien testimonia

Secundo potest sic pbari Quia illa que solu
competunt bonis Sed precellentibus sunt sufficien testimonia
ad aliqd canonizandum Sed corruscatio miraculorum Cum vita sancta
et preclara et sana doctrina et fide recta in aliquo competit solum bonis
et pfectis. et precellentibz Non. n. pt ee no bonus qui pdcta ht etc.
Unde si rationes no tenent gra forme Debent tamen tenere gra materie
In eo videlz qui ht vita scam et precellentem doctrina sana et fidem
rectam licet non teneat nec valeat in alius non hntibz pdicta
quia tunc teneret gra forme quando tenet in omnibz.

Tercio qr miracula facta p malos no hnt con
tumacione cum fiant p aliquem finem qui transit qr vel ut re
cipiant mercedem laudis huane vel ppter reuerencia nois xpi qm.

mutant Vel ex aliqua ta transitoria Vel p̄ pnatu comoda vel p̄sig
pn̄e mstice· vt &dnat augustin· gr̄m· gonid· gone penitia gl̄ ad bonos·
et precellentes mpatores Videlicet deo subdere Et talia habent ḡtia
tionem alia aut non Et ad hoc videt̄ facē textus· actuū· v̄e ubi
dicit̄· & quibus dū qui mfregnut et setta magna fecerut qui bi
&bant̄ magn̄ee et tis qua ex deo no erut prcirut Et consimpta
fuerunt Igitur illa que ex pn̄ta mstica· sunt hui⁹ gtuatione
dem qua tales qui hut p̄dicta ecta que no pt errare ut bis mm sint
Canonizare ysnent sīc Canonisandi sunt Quare &c· Et hc
sufficiat· & p̄dicta questione

Quia superius visum fuit de

potate monarche diuulgatis eare ip̄ habet cura spūalia
Et de potate eiam ip̄ hui⁹ cure tpalia· hic Restat videre de potate
qua videtur hīe Cura aliqua carnalia Verum p ut ego noueram
mfirmitate mea Et ut sectura cura p me et dicendi possim sine nau
fragio nubulare ego primitto quedā dicta Vti augustin⁹ que ipe de
zo & tm̄e ca· & magnus· cura sue vbi loquit̄ & miraculis dicat
viu sic michi mquit videt̄ ut memmerī viroꝝ meoꝝ fratrūq̄
meos admonea vt ea q̄ nr̄i nemmuerunt· virtutū narū nec vltra
p̄ men est hui⁹ p̄gredi⁹ mfirmitas qm̄admodū em anglī hoc
fmant ul qadmodū potius deus h̄ fuat p anglos suos Et p̄
fieri velit ea p anglos malos· sme sm̄endo sme mlendo sine negedo
ex occulta fide altissimi mperij· sin nc occlorū aue penetrare·
nc sidua Racionis emucleare· nc capacitate metis comphendere
valeo ut tum certius h̄ loquar· ad ōia que fieri & hui⁹ nels p̄nt
p̄ si cem angelis aut ypha aut aplis et placat pillud textū capie
nono· ca· Et difficile extimauī quies terra sunt et que ni p̄petu
ro sunt inuenimus· ad labore· que nr̄alis sunt Quis mueste
gabit· Sensum em tuū quis scit· nisi tu dne deus & deus spūm
et mētis p̄ceptū tuū & altissime· Quia igr̄ sm̄ p̄dicta· membr̄ee
&leo fratrib⁹ mee & Regnoscere &leo tenuitate ingenij mei·
qm inter maiores magnos sum⁹ vnus & ymimus Itaq̄ omia
dicta p me· Et dicenda Ego subiuuto correctiōi et eme & sūmi

In xpo. Patris et domini dni. Clementis. septimi et correctionis et emende ecce sancte Catholice et apostolice

His prelibatis Quero Utrum ecclesia sancta Catholica seu monarcha universalis ecce possit dispensare in matrimonio contracto per verba de presenti per carnale copulam non consummato Sic quod quilibet coniugum possit cum alio licite contrahere auctoritate monarche universalis ecce **Et probatur** Primo quod sic Quia huiusmodi matrimonium fuit ab homine institutum Igitur in ipso potest monarcha ecce dispensare ex causis certis et rationabilibus quia patet de se quia monarcha ecce est supra. Ius humanum ab homine conditum assumptum probatur per hoc quia sicut patet ex verbis magistri sententiarum li. quarto. di. 26. ca. primo. Et ex verbis xpi. mt. 19. Tunc matrimonium fuit institutum quando dictum fuit gen. 2o. ca. hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea et c. Igitur cum illa verba dixit primus homo matrimonium instituit homo. Et per consequens monarcha universalis ecce in ipso potest dispensare. **Et confirmatur sic** quia matrimonium per consensum mutuum expressum per verba de presenti ut dicit magister sententiarum li. iiijto. di. 27. et 26. Sed consensus est ab homine igitur et matrimonium est ab homine et per consequens est dispensabile per monarcham universalis ecce

In oppositum arguitur sic Quia quod semel datum est alicui totaliter alteri non potest dari. hoc enim esset contra legem nature Sed in matrimonio contracto per verba de presenti exprimentur consensum inter fideles et personas legittimas. quia totaliter dedit corpus suum alteri quantum ad actum coniugalem. igitur et cetera. Item matrimonium est in duodecima vite consuetudine Retinens quod dum vivunt semper vinculum coniugale permanet ut alteri se copulare non liceat Sicut exponit magister sententiarum li. 4to. di. xxvij. ca. Sunt igitur nuptie Sed tale matrimonium contractum per verba de presenti inter fideles et personas legittimas est verum matrimonium igitur semper manet et dissolvi per quecumque non potest

Ad istam questionem respondetur
in qua sic procedam. Nam quedam primo opinione cuiusdam
doctoris sollempnis iuriste. Cum suis motivis ego recitabo.
Secundo predictam opinionem quibusdam rationibus ego ratificabo.
Tertio quedam preambula. Ad enucleationem veritatis congruentia
ego reserabo. Quarto opinionem contrariam. Cum quibusdam aliis
conclusionibus annexis. ex eo quia magis est secura et magis con
sentanea veritate et sacre scripture ego enucleabo. Quinto ipsam
rationibus confirmabo. Sexto ipsam impugnabo. Septimo
ad rationes oppositas respondebo.

Quantum ad primum dominus hostien
doctor sollempnis et autenticus tenuit in sua lectura et
etiam in summa sua quod sponsi de presenti ante copulam carnalem auctoritate
domini nostri pape se adinvicem possunt absolvere. ut sit in sponsalibus
de futuro. Et reddit rationem dicens quod ante carnalem copulam utroque
consentiente contrarius actus de consensu congruus intervenire potest
licet altero invito hoc non posset. Et intelligit hoc hostien.
de potestate absoluta non de potestate ordinata ut ipse dicit. Et quod istud
sit probabile probat sic. Nam cum ecclesia circa impedimenta matrimonii
restringenda vel laxanda potestatem habeat ut extra de consan. capitulo non debet
ecclesia statuere potuit quod coniunx ante carnalem copulam etiam consorte invito
posset religionem intrare et alius in seculo remanens cum alio contrahere.
Et est ratio ut dicit. Quia cum per tale matrimonium caritas que
consistit in spiritu inter deum et iustam animam tantum representetur
ut extra de biganus. capitulo debitum nichil absurdum sequitur si talis
possit religionem intrare quia non solvitur. Sed potius augetur
per hoc vinculum caritatis. Nec videtur voti violator qui hoc in
melius commutavit. extra de voto et voti redemptione. capitulo scripture
Et si dicamus quod quando aliquis interpretamur vel statuimus
per quod videtur solvi vinculum coniugale nos videmur facere contra
deum qui dixit. Quod deus coniunxit ~~nemo~~ homo non separet et per consequens
erramus. cum nichil possimus statuere contra deum

Et Respondet hostiens. dicēs

Quod assūctus est intelligēda de cōmittēs nō fornicationem
Immo sed etiā cū prīa Ubi gr. de est cōnectio corpōrū nichil fa
cimus. contradicū. Et ro cūta tale matrimoniū potest etiā statue
re quicquid placet licet non expediat q̄m hoc minus laycis habe
nas. suas. hoc dicit ostien Et Quem ad secundū ego ratificabo.
q̄tum dicit hostien. Cui ombz sequentibz Et primo sic. q̄
matrimoniū nō est de iure naturali ut probabit. ergo est de iure
positivo et p. quod est dispensabile p dictum ppīm. quia. nō videt.
dubia. Prima pbs assūpti patz. ex dictis Et secunda pars pbat.
ex hoc q̄ dicit philosophus. ius naturale ē quod natā dictat dictat
docet. Costat autem q̄ non inter dicta animalia ē matrimoniū
legitimū. et cē. Item ecclia per suam institutionē
Et statutū facit de personis legitimis illegitimas. Et cū.
q̄ aliquando non licebat contrahere infra viros gradū. Et modo
licet de consanguinitate et affinitate. hoc nō. dicit. pl. cū nūc sit pōest
Cogitur cūta matrimoniū potest facere mutationes. et eadē ratione
nō pōt dispensare. cū de cētō cū diuersitatis Et sicut ecclia instituit
formā inductam in matrimonio p verba de pūti et p verba
de futuro. exī. de sponsa. inter virū et mulierem legitimū potest
mutare formā. et p eōs pōt. in pōt dispensare Item ex statuto
ecclie Uncūlii hūg. matrimony non consumati dissolui. p ingressū
religionis. Et p professionem. professionē alterius. quālibetcūq
alterū in seculo remanente exī. de conuersione. coniugatorū. cā. expū
et exī. de sponsa. cā. Conussimus. Et certum ē q̄ dominus pōt tu alio
contrahere legitimū. Uncūlium hūg. matrimony solui pōt auctē dño
ipse. et sic hēr intentū Item petens mulieris restitutionē debet
suo allegare. s. legitima desponsatione et carnis copula ut exī de
restitutione spoliatorū. cā. Ex transmissa nil q̄ fiuē in domū viri
transducta ut de sponsa. cā. Ro pte. Et p quē si non sit carnalē
cognita. aut transducta pōt matrimoniū dissolui auctē ecclie Sic
dicūt doctores. in matrimonio designat. triplex coniunctio. s. xpi ad
ecclīam. et aie fidelis ad deum et nre humanitatis ad filium dei. quod
et secundū cōtextum in natiue conformitate que facta est.

In Utero virginali per incarnacionem Verbi dei. sed secundum consistit in caritate. Item primum et tertium consistunt in commixtione corporum maris et femine. Secundum vero in connectione animarum. Ex quibus videtur quod ubi primum et tertium desunt secundum videlicet consensum animorum non sic est obligatorium quin per ecclesiam possit dissolui. Item papa potest dispensare in sollempni voto ~~ignore~~ continencie igitur et in matrimonio predicto quia patet. nam tale matrimonium est minus vinculum quod patet quia ipso non obstante quilibet coniugum posset sic vouere. Et constat quod solueretur a vinculo matrimonii igitur etc.

Item in antiqua lege summus pontifex poterat dispensare in matrimonio per carnale copula consummato igitur in noua lege multo magis hoc potest facere summus pontifex. maxime in matrimonio non consummato per carnale copula quia probatur per hoc quia maiorem potestatem habet iste quam ille. Cum iste habeat claues et ille non habuit. Antecedens patet in libello Repudii. Item quia secundum omnes ideo dominus papa non potest dispensare in matrimonio consummato quia est signum inseparabilis et perpetue connectionis xpi et ecclesie igitur per oppositum. Cum huiusmodi matrimonium non consummatum non sit tale signum in ipso poterit dispensare. Item cuius est causa dissolubilis. ipsum quoque est dissolubile. et per consequens dispensabile. Sed causa huiusmodi matrimonii est dissolubilis. videlicet consensus igitur etc. Maior patet quia secundum crisostomum eisdem causis unumquodque construitur. et destruitur. 27. q. 2. capitulo omnis res. igitur etc. Quantum ad tertium pro elucidacione veritatis premitto quedam preambula.

Primum preambulum est quia agitur hic de dispensacione oportet videre quid est dispensacio. Et quot sunt species dispensacionis vel quotmodis dicitur. Dispensacio secundum Raymundum est iuris relaxacio unde vocatur vulnus quia vulnerat communem ius ~~ecclesie~~ xxiii. q. iiii. capitulo ipsa pietas circa finem. Vel secundum alios dispensacio est rigoris iuris per eum ad quem spectat misericors et candide facta. Relaxacio ut colligitur. prima q. vii. c. nisi rigor et capitulis sequentibus. Et que aliquando fit per commutacionem ut in votis. aliquando per redempcionem

Dispensacionum autem tres sunt
spes q̃ma aliqua debita. Aliqua phibita. Aliqua ꝯ̃ pmissa
Debita ē cū multorū scandalum timet̃ dr. Go. vers⁹ ostituere
Sed aduertendum ē quomodo scandalū accipiat̃ Ite debita
dispensatio ē ratione temporis. vl psone vl pretatis. vl nr̃itatis
sue vtilitatis. ecce vl euentus rei. Et dr̃ singlis horis pon
tur. p̃. q. vlt. §. Misi Lugor et. ca⁹ Set. §. ecce Et dr̃ inter dbi
subest msta ta dispensatio debita est. dr. Go. ta⁹ dominus sanctus
vers⁹ deinde et. vers⁹. ecce. Et. ca⁹ Considerandū. Et licet expeditus
ꝑdictus. dispensatio sit debita. et peccet prelatus non dispensando
vt ē. ar. p̃a. q. b. ca⁹ Quanto m̃ sine tamen subditi nolunt sua
petendi. misi forte simpliciando.

Dispensatio vero prohibita est vbi
non potest fieri sine manifesta deformatione ecce vl vbi
tamen ea non est msta ta dispensandi. p̃. q. vlt. tali. et. ca⁹. et sicilla
ēp̃s & electus ta⁹ simoniam. §. multa. et §. similiter.

Dispensatio vero pmissa Est aliqua dom
casu ut. dr. Go. ca⁹ Signum pbiter Et m multis talibus
in quibus sua pmittit dispensatione in his dūtaxat que
pertinent ad nr̃m portum. humani. canonici vl ciuile.

Secundum preambulum Est q̃ma
trimonium est vnius mulieris ꝯ̃ iunctio maritalis inter
legitimas psonas. indiuidua vite q̃ retinens Set nr̃es ut
fiat matr̃ filiarum. hic. et. dr. 21. ca⁹ simul igitur nupte
et gratianus. 21. q. 2ª. ca⁹ Simul etiā nupte seu matrimoniū.

Verum preambulū Q̃ quadruplex est genꝰ
matrimonij Est enim quoddam matrimoniū verum et ꝑfectū
Sed no Patū nec consummatū ut matrimoniū contractū p̃ verba
de pnti inter ~~fideles et psonas legitimas~~ infideles Et est ma
trimoniū verum et ꝑfectum et Patū Sed non consummatū ut
matrimoniū contractum p̃ verba de pnti inter fideles et psonas
legitimas sine carnali copula. Et tale matrimoniū

Contraxerunt Adam in statu innocentie Et Maria et Joseph in statu gratie Et est matrimonium verum perfectum consummatum. Sed non ratum sicut matrimonium quod contrahitur et consummatur inter infideles quod non est ratum ex eo quod est sine fide. ut dicit magister sententiarum li° iiij^to di. 39. in fine ca°. Copula igitur. Et est matrimonium verum perfectum ratum et consummatum ut matrimonium quod contrahitur et consummatur inter fideles personas et legitimas.

Quartum preambulum est Quod potestas domini pape est duplex. videlicet potestas absoluta. Et potestas ordinata. Questio querit de potestate absoluta domini pape. Que vero aut quanta sit huiusmodi potestas visum fuit aliqualiter superius. Et hoc autem solum sufficiat ad presens notare quod circa matrimonium divina institutio aliqua determinavit que videlicet sunt de substantia et ratione matrimonii. Et in hoc dominus papa nichil potest mutare. Aliqua vero ab homine determinanda reliquit sicut de personis cum quibus homo potest contrahere. Et de tempore contrahendi. Et de talibus huiusmodi. Et in istis potest homo qui habet auctoritatem et potestatem. Cuiusmodi est dominus papa multa mutare et multa ordinare.

His visis ad enucleacionem veritatis Ego pono aliquas conclusiones annexas primo et postea ponam conclusionem responsalem que magis est consona veritatis et sacre scripture et per hoc est magis secura. Prima conclusio preambula est ista quod questionem ~~predictam~~ determinare per modum doctrine modo quo magistri in scolis determinant pertinet primo et principaliter ad theologos quod probatur primo sic. Nam sacra theologia primo et principaliter tractat de potestate quam xpus contulit beato petro et suis successoribus. Igitur ad eius tractatores videlicet ad theologos pertinet primo et principaliter propositam questionem determinare modo quo dictum est. Quia notandum

propositam

Et antecedens patet Spalr. iii. xvi. et Johis penultio. Ite antequam esset scientia ca.
Canonistarum et antequam canones conderentur tractatores theologie
s. moyses david et prophete et apli et euangeliste tractauerunt de matrimonio
et aliis sacris. Et scripserunt igitur ad ipsos pertinet primo et principaliter
propositam questionem terminare modo predicto

Confirmatur Quia ad theologos pertinet primo et prin
cipaliter determinare modo predicto de hiis que continentur in veteri et
in nouo testamento igitur de sacramento matrimonii Item ad tractores sacre
theologie cuius actor immediate est deus primo et principaliter pertinet con
siderare de deo et de hiis que adducunt ad deum et abducunt a deo sicut
patet in processu biblie et iiii libris sententiarum et per consequens de matrimonii
condicione et habet intentum Item scientie legum et
canonum ancillantur sacre theologie ipsa enim est que ait proverbiorum
viii. capitulo Omnes reges regnant et legum conditores iusta de
cernunt et ideo dicebat apostolus ad titum primo capitulo Oportet episcopum esse sine crimine
sicut dispensatorem Sequitur amplectentem eum qui secundum doctrinam
est fidelem sermonem ut potens sit exortari in doctrina sana etc. Sed
non precepit apostolus quod episcopus amplectatur iura canonica aut
ciuilia. Sed eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem ut possit
exortari etc. Cum igitur istud principaliter spectet ad theologos.
Sequitur quod ad eos primo et principaliter spectat determinare propositam
questionem

Sed contra predictam conclusionem
potest argui primo sic Quia de articulis fidei et de
sacramentis ecclesie magis creditur scientie canonistarum quam theologie igitur
propositam questionem determinare pertinet primo et principaliter ad canonistas
Consequentia nota est antecedens patet probatur per hoc quia secundum augustinum maioris auctoritatis
est ecclesia que scientia canonum edidit quam euangelium non crederem inquit
augustinus euangelio nisi auctoritas ecclesie me compulisset Confir
matur quia dominus papa qui est caput ecclesie et iuris canonici institutor
habet ut sic Symbolum fidei ordinare et articulos distinguere ac
sacramenta ecclesie ordinare igitur etc.

Ad primum dico Quod nomen

ecclesie multipliciter accipitur. Pro loco corporali divinis officiis deputato. Aliquando pro aliquo speciali collegio clericorum. Aliquando pro toto collegio omnium clericorum. Aliquando pro aliqua speciali multitudine clericorum et populi. Aliquando pro tota congregatione omnium fidelium simul in hac vita mortali degentium. Aliquando vero nomine ecclesie comprehendit non solum totam congregationem fidelium catholicorum vivencium sed etiam fideles mortuos comprehendit. Et omnes qui fuerunt ab initio. Et isto ultimo modo accepit ecclesiam beatus augustinus in libro contra manicheos. Et recitatur xi. di. ca. palam. Et sic accipit nomine ecclesie augustinus cum asserit quod non crederet evangelio nisi eum ecclesie auctoritas compelleret. Ista enim ecclesia comprehendit tam caput quam membra. Et etiam scriptores veteris et novi testamenti comprehendit videlicet moysen et prophetas salomonem philonem ihesum filium syrac evangelistas apostolos pastores et doctores ecclesie qui unquam fuerunt. Et ideo non sequitur ex auctoritate augustini bene intellecta quod magis sit credendum domino pape canonum conditori quam evangelio. Concedo quod magis est credendum ecclesie que est multitudo omnium catholicorum qui fuerunt ab abel usque modo quam evangelio non quia de evangelio sit aliqualiter dubitandum. Immo qui dubitaret esset hereticus et infidelis dubius in fide infidelis est. ex. de hereticis. ca. dubius. Sed quia totum maius est sua parte. Ecclesia igitur que maioris auctoritatis est quam evangelium est illa ecclesia cuius auctor evangelii pars esse dignoscitur. Nec est mirum si maior est auctoritas totius quam partis. Quod autem conditor canonum non sit maioris auctoritatis immo minoris quam evangelium attestatur urbanus. 24. q. 1. pa. ca. sunt quidam idem patet per totum ix. di. quasi per totum.

Ad aliud dico quod dominus papa

Presumitur hic ~~noticiam~~ noticiam non solum canonum sed etiam sacrarum scripturarum. Et ideo licet ad eum pertineat cum concilio generali symbolum ordinare et articulos fidei distinguere hoc tamen magis est ex noticia sacre theologie quam iuris canonici ut de se patet.

Secunda conclusio est ista

Quod ad dominos

Canonistas. Pertinet questionem prepositam determinare sacro
et ex quanti ab ipsis theologicis mendicando et mutuando. Quod probatur
sit quia scia subalternata accipit principia sua a scia subalternante
Sed scia iuris canonici subalternatur scie theologie. Cum theologia
sit de fine immediate ut notum est cum ipsa sit de deo tanquam de fine. Igitur
a theologia accipit precepta divina et concilia et articulos fidei sa
cramenta ecclesie et illa de quibus tractatur in veteri et nova lege et habetur intentum

Tercia conclusio est ista. Quod per consensum mutuum
inter fideles et personas legitimas. Expressum per verba de presenti
etiam si non precessit vel secutura sit copula carnalis contrahitur
verum perfectum et ratum matrimonium. Et ista est conclusio magistri sententiarum
libro iiii^to di. 27. capitulo Sufficiens autem causa et capitulo. Et est sciendum ubi dicitur
in capitulo Sufficiens obligatio inquit illa verborum quibus consentiunt dicen
tes. Accipio te in virum et ego te in uxorem matrimonium facit etiam
si non precessit vel secutura fuerit carnalis copula.

Item tenent ysidorus crisostomus
Ambrosius prout recitat ibidem magister et gratianus 27.
q. 2^a circa principium. Et ista conclusio probatur per hoc quia aliter
non fuisset verum matrimonium inter beatam virginem et ioseph quod
nephas est dicere ut dicit magister sententiarum libro 4. di. 26. et 30.

Quarta conclusio est ista per consensus quo ma
trimonium contrahitur non est necessario consensus de carnali copula
Quod probatur per hoc quia aliter non fuisset verum matrimonium inter
mariam et ioseph quod est falsum ut patet ex predictis.

Quinta conclusio est ista. Quod nec etiam ma
trimonium est consensus de cohabitatione corporali ut patet
quia si solum consensus de cohabitatione faceret matrimonium tunc frater
cum sorore posset contrahere matrimonium simul cohabitando quod est falsum

Sexta conclusio est ista. Quod consensus quo contra
hitur verum et perfectum matrimonium est consensus de coniugali
societate. Cum enim sic conveniunt ut dicat vir accipio te in meam coniugem
Et mulier dicat accipio te in meum virum. Hiis verbis vel aliis idem

significantibus exprimitur consensus faciens verum et perfectum matrimonium. ut dicit magister sententiarum li° iiij^to di. 27. Unde obligacio illorum verborum quibus coniuges consentiunt dicendo accipio te in virum et ego te in uxorem verum et perfectum matrimonium facit etiam si non processit vel secutura fit copula carnalis.

Ex premissis sequitur primo Quod carnalis copula non est de racione sive de substancia veri et perfecti matrimonii. quod probatur. Tum quia inter adam et evam fuit verum et perfectum matrimonium in statu innocencie et tamen non fuit ibi carnalis copula. Tum quia inter virginem mariam et ioseph fuit verum et perfectum matrimonium. Perfectum quidem in sanctitate ut dicit magister sententiarum li° iiij^to di. xxx. ca° premissis. et ca° inter quos. Sanctiora sunt enim coniugia pari voto continencium unde augustinus in epistola ad ediciam parum post principium et recitatur xxx^ma di. ca° inter quos. Quod inquit deo pari voveratis consensu ab eo perseveranter reddere debuistis. A quo proposito si lapsus est ille tu saltem persevera animo. Quia enim temperabitis pariter a commixtione carnali non ideo maritus tuus esse desiterat ymo tanto sanctius coniuges manebatis quanto sanctius concorditer placita servabatis.

Verum igitur et perfectum fuit maria et ioseph coniugium in sanctitate et per consequens in significacione perpetue coniunctionis xpi et ecclesie in caritate. iuxta illud mt ultimo Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummacionem sancti videlicet per caritatem et graciam prout exponit crisostomus et petrus ravenn. Sed non fuit perfectum ut omnes theologi tenent dicunt concorditer in significacione coniunctionis xpi et ecclesie in nature conformitate quod factum fuit in utero virginali quando verbum caro factum est

Fuit igitur inter mariam et ioseph

Verum et perfectum matrimonium In significatione caritatis perpetue
vz coniunctionis xpi et ecce in caritate licet non in significatione coniunctionis
xpi et ecce in nature conformitate

Sunt etiam perfectum illud coniugium
secundum triplex bonum coniugii videlicet fidem prolem et sacramentum ut dicit ma
gister sententiarum ubi supra Et subdit dicens Solus ibi concubitus nuptialis
non fuit quia in carne peccati fieri non poterat sine pudenda concupiscentia
carnis que accidit ex peccato sine qua concipi voluit quia sine peccato
futurus erat Ex quo sequitur secundo quod non decuit ut xpus ex concubitu
Joseph ex et marie nasceretur

Sequitur tercio Quod licet sine peccato matrimonium
contrahi possit et actus coniugalis exerceri iuxta doctrinam apostoli
primo ad cor. vii. nullum tamen istorum xpm decuit quia non fuit incarnatus
propter generationem prolis carnalis sed spiritualis iuxta illud io. primo dedit eis po
testatem filios dei fieri hiis qui credunt in nomine eius Nec propter con
cupiscentie Reffrenationem Quia nulla concupiscentia culpabilem
sentit qui de virgine natus fuit et peccatum non fecit ullum Tercio quia
ipse venit ad docendum statum perfectiorem dignioremque puriorem liberiorem
sanctiorem Et utiliorem Et talis est status virginalis.

Septima Conclusio est ista Quod dominus
papa non potest dispensare in hiis que sunt iuris divini Et
hoc sumendo dispensationem prout dicit iuris Relaxationem Et
hoc probatur sic quia lex superioris per inferiorem tolli non potest de electione in
cle. capitulo Ne Romani et 21. di. capitulo inferior et de maritate et obedientia
capitulo inferior obedire enim oportet deo plusquam hominibus ut dicitur actuum v capitulo

Item xpus Non venit legem solvere sed adimplere
mt. v. igitur nec dominus papa Et ideo dicebat apostolus 2a ad cor.
x. et xiii. Potestatem michi dedit dominus in hedifficationem non in destruc
tionem Item quia dicit augustinus in libro de natura boni et allegatur 2o.
sententiarum di. xx. capitulo hic oritur questio et in glo. prima ad cor. xiii. capitulo
Siquid ipse proconsul iubeat et aliud iubeat imperator nunquid dubitatur

lio ytempto rlu ee obediendum. g. si alind impatur etalud dd
nlicat antempto rllo obtempandum est do ¶ Et confirma
ho cando. q verba vbam ppe. que hntur exhb. q. p. ca. sunt quidt
vbi dicat sic. Docendu ds simodpe e qz mde nouas leges pt condere
Romanus pontifex vide cima. aliquid nequag dixmus vbi no expus
apurte nl eius dpli et eos sequentes sc patres smalr aliquid dixi
merut ibi do non nouia legem Romang pontifex dare ded poctus
quod pdictu est nspp ad aiam z sanguem confirmare &c. ¶ Si eu
quod donauerit dpli et pphe destruet quod absit metem no sniam
dare ded magis errare annunciet etu ¶ ded hoc potuit ubi eis qui semp
domu certam ji luporum insidias optime custodierut hic ibi.

Octauia Conclusio est ista ¶ De dissolubilitate.
matrimony vtrusq vimente est de mre diuo sue adhuc nitro
iuncta Et ista plicat. ca. ex veteri. ppe. exta ex nouo testo. Ex veteri quide
pillud gen. 2o. ca. hoc nunc os ossiu meoru. et caro de carne mea
dequnt. ppt hoc relinquet homo patrem et matrem et hrebit uxorem
sue. et erunt duo in carne una et. Insupuo deus facem matrimony
instituit ut dicat magr sniarum li. nu. di. 27o. ca. ¶ Ex alia
sacra. et in epistola demostrauit ut de magr dicat li. nu. di. 28.
ca. sunt igitur nupcie. vbi dicat q vinculu ymutale pmanet du
vimut Et ibidem ca. Notat expresse dicitur q vbie cupensus.
ymutabis de pita non licet eis alia petere ymutia

Item. xxxv. di. ca. ¶ Signus fornicationis
expers. dicitur sic Signus fornicaria dimittit alia copulari
non potest ¶ Item plicatur ex nouo testo. pillud ut ex. quos
deus ymuit homo sepet ¶ Nec constat ubi q deus tales ymuit quia et
istud sacrm instituit ¶ Item pa. ad cor vi. ca. scribit sic hus dut
qui matrimonio nexti sunt precipio non ego sed dns uxorem a viro
non discedere q si discesserit manere sine nupta aut viro suo reconciliari
debitum. Et vir uxorem non dimittat. Nam ceteris ego dico nodus
Item apostolus dicat adhuc vi. ca. sic. Nupque sub
viro est mulier vimente viro alli

cuta est lege. Si ante mortuus fuerit Ur eius liberata de ulege
bur hec ibi ¶ Ex quibus euidenter concludi q̃ impenetrabilitas bnũ
mente t sno fure sme addo introducta

Nona Conclusio Est ista que t Responsua ad
formã dnus. que est totaliter opposita conclusioni dulhosten
q̃ reputo magis consona ueritati. et sacre scripture et dictis sanctorũ
doctorum et q̃ ius est magis securum. uidelicet q̃ dns ihũs memorat
cha. dmũ pulis esse non pot dispensare in matrimonio ratificato. p̃ uerba
de pnti non consummato p carnale copula dic q̃ quilz q̃ magis possit cũ
alio ydalice liare ante dñi ppe. Immo de dispensatione pnt dicat papa
Relaxatione. Et hec concl. pbat primo ex dictis scolarũ primi. p̃missi
unguend sic. dominus ihũs non pot dispensare in hijs que sunt iuris
diuini q̃ut pbatu sunt in conclone septa. Sed indissolubilitas ma
trimonij t de fide dmino ut sunt pbatu in octaua conclone ingrẽ
in eo no pt dispensare

Item q̃ magister sentarum lic. mr. de ryuslij. ca.
Et t ibi dicit q̃ post tale consensu si quis alio copulauit
eã si carnis cognitio. illic sequat ad priore copula uenondus est
dicat etiã ibi q̃ bigamus t q̃ ingressus est illã. que sunt q̃dã alterius
etiam si cognita non fuit Item dns ihũs. michi potest facere gra
q̃ pcepti dei ut bisum fuit ꝯ. Sed preceptũ dei est ut talis remaneat
innupta. p̃ ista p̃s ad dei. bij. ca. Ubi scribit. sic. hijs dicit q̃n matrimo
nium fuit licita scripto. non ego Sed dns. Uxorem alterius no discedere q̃
si discesserit manere innuptam. ꝛc. Ubi ibidem dicit aplus p̃a pro
non ego Sed dns

Item dominus ihũs Non pot fieri q̃ adulterium
non sit pctm. Cum adulterium ex sui natura habeat malitiam
uoluntatis in sua ratione. Sed sta Synodus dicat. xxi. q. ij. ca. Siquis
quigatus. si illo uiuente alterum uir impetit penitentio adulterii
erit. Si igr alterum uiuente uiro adulterium est. dns ihũs non pt facere
uiuente uiro q̃ alterum liceat nubat. Sic q̃dã dicit arguendo
ibidem in ca. Omnis non q̃. q̃ admittit mechiam. Sed quidam

ñ

dixit mecatim. Item dr sic, quia dicit magr sententiarum. Lo. mo. de. xxbo. ca. Quatuor ubi magnit e consensus quibus de pia no licet eis. alia portur quidam Nam ego quero qre est licitum alia portur quidam. Et non pot aliam assignari nisi qr e positum lege dna. sed dns ppa non pot hoc facere nisi mutare legem dnam cum sit dns inferior et legi subiectus. Quatuor et c.

Item arguitur sic. foetus Quia quandocumq aliq duo sibi ordine cenali inter se sic q unus est manus alterius non pt mouere nisi mouendo manus. patz istud de se. Quia quilibet potest portare unum quidam. non pot portare duo quidalia. Et qui non hz potestatem sup pcipuale non hz potestatem sup impertinente sed copula carnal e q consensus quidal sic se habet q in quidlo coniunctio carnalis. mouendo e q consensus quidalis. q pz quia quidlm potest esse sine coniunctione carnali. patz istud quia dicit Augustinus et habetur. 24. q. 2. ca. matrimonium. Et ca. alius. Ibi. sibi dicit q matrimonium non fuit celebratus. Sed solumtus. Cum igr dns ppa non potest hoc concedere q alter quidlis copulet carnali cum quodcumq alio. vel alia quidlo. sicut nil sua. igr sibi separet q non possit concedere illud quod e manus. hz. quod alter quidlis nil utrumq possit alteri carnaliter q consensum quidalem. Quod ante celebratus sit omnibus. q consensus quidal apparet etiam evidenter. Nunc autem sic pt de facto contingit inter duos. qui fuerunt ibi consensus quidal igitur et c. Item probat sic glo. principal. quia dns ppa non pt dispensare in sacramentis nisi legis. sic q possit mutare illa que circa quem dns instituit. sed dns in sacramento matrimonii instituit impartibilitate quidlis manentibus et bivalentibus. gen. 2°. et mt. xix. ca. igitur et c.

Item inter bona Ver et per fidei et Quia matrimonium amplectat fides et sacramentum. sm augustinum pr sup genesim ca. xv. de pur. et pe. de magnis. et p magnum sacramentum. ibi dicit glo. xxxi. et 24. q. 2. ca. omne itaq; ibi dicit glo. q sacramentum matrimonii dicit esse impartibile. quantum quidem dicit etiam illud textus. q omne impedimentum bonum impletum est in illis gentibus xpi.

nō.

ples fides et sacrm· plem cognoscimus nrm dnm fidem q̃ multiu
dulterii fatem q̃ multu dnoꝛtiu ¶ Ex quibꝫ pz q̃ mlto fideꝛ
fidꝛi attendit̃ ne alter ꝯiugu cu alio cõmisceatur q̃ aliter hoc
est frangẽ fidem ¶ In lõo dnt sacrõ attendit̃ ut nullu inter lõs
ꝯiuges celebretur dnoꝛtiu nec fiat sepacio nisi ad mozte vni magis
tratus li. ꝯo. di. 32. 31. distinguit duplice sepacione· videlicet
corporale et sacramentalem· corporaliter pnt separi ex formatoꝛis
vel ex voi offensu· ex Religionis siue oationis nisi ad tempus· siue
nisi ad mozte· Sacramentali vo separi negnent dr dnut si ty
sint ꝓpone legittime ¶ Item queꝛo admus canonistas· q̃ himitato
tpis m offu· siue m ꝯtractu matrimonali vicat et tollit matrmo
nin· sicut si vir duat mulier accipio te m vxoꝛe nisi ad dnos
annos· vel quousq̃ sm eñ magis pticulam vel magis digna mõ mod
loquendi grauam· 31. q. 2ª· ex Solet· Quaꝛo eni talis ꝯsensus
faciet matrmoniu· nullu dubiu est· cu q̃ talis offus nisi ad tepus
et ꝯ matrmoniu cu indissolubilitas et inseparabilitas sit de ratione
et de natã matrmoni· Et q̃ qñ m hoc dubitat̃ nõ pot dispen
sare·

Ad istam tamen Rationẽ posset ꝛespondeꝛi
dupliciter· Primo q̃ indissolubilitas est de natura et
Ratione matrmonij consumati et non alterius· Et istu videt ee
mtencio ꝓpi· nt. 19· Ubi interrogantibꝫ phariis si licet hominꝫ
dimittere vxoꝛem suam quacuq̃ ex cã Respondit ihsus sic Non legistis
q̃a qui fecit hominem ab initio· masculu et feminam fecit eos Et
dixit ꝓpter hoc relinquet ho patrem et matrem suam et adherebit vxoꝛi
sue· videlicet vinculo inseparabili· Et q̃ intelligit de matrimonio
consumato q̃ cum ibi copula ꝓz cõ· de ꝯfone ꝯiugu· ex cã· Ex pri·
Nam ante mgnt ipsã alexander· tertius· q̃ dus m emmanuele dixit
non licere vno· nisi ob eam formidinẽ· vxoꝛem suã dimittẽ· intelli
gendum e sm interpretationem suam eloquiu· et hinc quoꝛu matri
monium· est carnali copula consumatu sm q̃a consumari non potest

Secundo potest dici q̃ illa inseparabilitas
debet intelligi· nisi dus ipse dispenset et ꝯiuges offendant
Sed vbi dominus ipse· dispensat et ꝯiuges offendunt potest solui
matrimonium non consumatum Et ista sunt oppinio dui hostien-

tam in ſumma q̄ in lectura Dup. 3. m. ca. Expn. Quod pbat
p hoc q̄ phizei interrogabant de vxore dicentes. An licet hom̄i
dimittere vxorem &c. Ethod vxor ho est mſ. sic tarhali cognita
Et p quos xp̄us loquit de matrimonio consummato

Sic dico Primo Q̄ m sacro eloquio
non solum vocatur vxor post carnalem copulā sed etiam ante.
Q̄ p̄z. primo. de eiā. q̄ scriptura vocat vxorem ade. ante carna
lem copulā. gen. 2o. ubi dicit sic erat ante vterq; nudus ad.
ſ. & vxor eius. et non erubescebant et hoc sint m statu innocen.
m quo statu ho cognoscerent se. carnaliter. Et de eccliō
pp. nōiat vxor ante copulā carnale. magr eiā sm arid li. 4to
di. 28. dicit q̄ pactio nuptialis vere fuit vxoris et 28. q. 2. ca.
nonnull. Recitare intendit consuetudines scripturarū q̄ sponsi vir
et sponse vocantur vxores. ubi hic 2o scribit. Et p̄ficere tm. tu
mania sibi desponsata vxore pregnante.

vocat q̄ vxor. & ante copulam carnale. erat post.

Dico secundo q̄ ex verbis xp̄i nr. xp̄i
non plus misterii. misterialitas. matrimonii consummati q̄ no
consummati. dixit enim q̄ deus coniunxit nuptias in principio et vinculo
quo vir dicit dimittet homo patrem meum et matrem meam. Et mulier dicit accipiet
te. m. meū illa enim connubio est quinto gradu in carnalitate. Hoc
idem patet ex descriptione matrimonii. Nec quidem adhuc est matrimonium
consummatum. nec non consummatum. Item augustinus de p̄dicta hystoria sic. Q̄
mulier. est alligata legi. quamdiu vivit vir eius vivit. ad. 1o. vij. c.
Et ista ad cor. vij. ca. Igitur. eorum matrimoniū solum non potest
mitti p mortem spiritualem nisi corporalem et hoc intentum.

Item si per impossibile
in casu quo non verisimile est. Q̄ aliquando finis fuit
magnus in primitiva eccl. qui erant pauci fideles. sed hoc nisi p̄.
legem. regulam et c. Item q̄ verum p̄fectum et ratum matrimo
nium vir efficiat verus vir mulieris et ego. sed vinculo vinculi si mulier
alteri nupserit adulteria efficiat. 32. q. vij. ca. omnes et sunt verba
Hieronymi in epla ad damasium p̄sbiterum. Imo nunquid canones
apostolus amputans. aptissime assimilat limenti vinculo adulterij

mulierem si alteri nupserit et mt. xix. Item quia dominus papa non potest dispensare in hiis que sunt iuris divini ut supra fuit probatum. Sed de iure divino est quod per verum perfectum et ratum matrimonium vir habet dominium et potestatem corporis mulieris et econtra ut dicit apostolus prima ad cor. vii. Igitur dominus papa non potest tale dominium et potestatem tollere. Et sic habetur propositum.

Item quod semel datum alicui totaliter alteri non potest dari hoc enim esset contra legem nature. Sed in matrimonio contracto per verba de presenti expressa consensum inter fideles et legitimas personas coniunxit dedit totaliter corpus suum alteri quantum ad actum coniugalem igitur etc. Item matrimonium est individua vite consuetudinem retinens quia dum vivunt vinculum coniugale permanet vitalis. se copulare non liceat prout exponit magister sententiarum li. iiii. di. xxvii. ca. Sunt igitur nuptie. Sed matrimonium contractum per verba de presenti inter fideles et personas legitimas est verum matrimonium igitur etc.

Item quos deus coniunxit homo non separet mt. xix. Sed fideles personas legitimas contrahentes etc. deus coniunxit. Item solus consensus mutuus et canonicus facit matrimonium et sine ipso nullum est ut extra de sponsalibus duorum ca. tua et de consan. et affi. ca. de infidelibus et xxiii. q. ii. ca. sufficiat. Igitur etc. hec sit quantum ad coniunctum quod erat fiendum videlicet veritatem rationibus confirmare.

Quantum vero ad sextum restat predictam conclusionem rationibus impugnare probo igitur quod dominus papa de voluntate coniugum possit in dicto matrimonio dispensare. postquam non fuit carnalis copula subsecuta. Sic. Quia dictum fuit beato petro cui succedit dominus papa in honore et potestate mt. 16. c. Tibi dabo claves regni celorum. Et quodcumque sol. super ter. erit. so. et in ce. Et quodcumque li. super te. etc. Igitur si dominus papa absolvit tales coniuges a vinculo coniugii. Et ligat eos alteri vere sunt in celo

Absoluti et ligati. Quia dicit textus Quodcumque et c.

Item dominus papa pt concedere ut quid veniat contra iuramentum licitum ut ex. de iure iurando ca. veniens. vel de quo dubitatur an sit licitum ut ex. de electionibus ca. venerabile.

Item prout dictum fuit. Matrimonium fuit ab homine institutum igitur in ipso potest monarcha ecclesie dispensare ex causis certis et rationabilibus. quia nota est pro tanto Quia monarcha universalis ecclesie est s. ius humanum quod est ab homine conditum assumptum probatur hoc Quia sicut patet ex verbis magistri sententiarum li. 4to di. 26. ca. 1o. Et ex verbis mt. xix. tunc matrimonium fuit institutum quando dictum fuit gen. 2o ca. hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea et c. Igitur Cum illa verba dixerit primus homo et per consequens monarcha ecclesie in ipso potest dispensare.

Et Confirmatur sic Quia matrimonium contrahitur per consensum mutuum expressum per verba de presenti ut dicit magister sententiarum li. 4to di. 27. et 26ta. Sed et consensus est ab homine igitur et matrimonium est ab homine et per consequens est dispensabile per monarcha universalis ecclesie. Item quia matrimonium non est de iure divino nec de iure naturali igitur est de iure positivo et per consequens est dispensabile. quia non videtur dubia sed prima pars assumpti patet ex dictis statim in precedenti ratione Et secunda pars probatur per hoc quia ut dicit ysidorus. Ius naturale est quod natura omnia animalia docet Constat autem quod non inter omnia animalia est matrimonium igitur et c. Et breviter loquendo omnes rationes facte pro confirmatione opinionis domini ostiensis que fuerunt facte superius faciunt contra conclusionem prelibatam

va ~~Predictis tamen conclusionem tenet~~ etiam sat

sat Sanctus thomas

Predictis tamen Rationibus non obstantibus tenenda est conclusio opposita. videlicet quod dominus papa non potest dispensare in dicto matrimonio

q ad alia vota possint transire Cum alio vel alia contrahendo quia ut dictum fuit hec est contra ius divinum Rationes etiam facte pro illa parte sunt fortiores.

Predictam etiam questionem Conclusionem tenet Sanctus thomas super quartum sententiarum di. 33. in questione que queritur utrum dimittendo uxorem per dispensationem potuit esse licitum Idem etiam tenet petrus 4o sententiarum di. 41. Idem dominus Durandus in quarto sententiarum di. xxvii. etc.

Nunc restat Respondere ad rationes factas contra predictam conclusionem veriorem et securiorem Ad Primam rationem quando dicitur tibi dabo claves Regni te. Et quodcumque etc. Respondeo dicendo quod secundum beatum augustinum illa absolutio et ligatio fit et fieri debet iustitia suadente et discretionis scientia dirigente et misericordia concomitante Alias secundum Ieronimum habet aliquid de superstitione phariseorum qui condempnabant innoxios et absolvebant noxios sine reos. Modo certum est quod coniuges non possunt absolvi a vinculo coniugali suadente iustitia et scientia discretionis dirigente Quia contra iustitiam est Et contra scientiam discretionis facere contra legem dei illa autem absolutio et ligatio esset contra legem dei ut visum est

Ad secundum Quando dicitur quod dominus papa potest concedere quod quis veniat contra iuramentum licitum concedo ubi iusta causa et ratio suadent modo sic est in casu contento in causa veniens de iure iurando iusta causa et ratio suadebant illud iuramentum prestitum pro non esse observandum Primo quia precessit iuramentum contrarium Repugnans illi iuramento ultimo facto 2o quia si id mandatum sibi factum prestitisset nequaquam taliter iuravisset Prout dicit textus 3o quia illud iuramentum fuit per vim vel quasi extortum Et ideo non est simile de vinculo matrimonii quod est inter coniuges et de illo iuramento contento in illa decretali veniens

Ad illam decretalem Venerabilem Dico quod non est simile quia ibi est dubium an id iuramentum fuerit licitum vel illicitum in casu autem vinculi coniugalis non est dubium quod fides.

mutuo

nutrio prestita inter ipsos. et promissio et emancipatio omnia simul
facta. et mre dmno introducta et ipso facto sint et no ex simulo. Si

Ad aliam racionem quando dr q̄ hmoi matrimonii sint ubi homo instituit legitim et ē

Nego assumptū
matrion. n. institucio sint adeo principali. et quando dicat q̄ matrimonia
instituta sint qui dicti my sint gen. 2o cap. hoc nunc os ex ossibus meis
et ē. Concedo Sed tamē illa verba dixit ada dmna inspiracione et tāq̄
minister. et instrumenti dei Quia deus illa verba p adam dixit tāq̄
p ministrū sui ut dicat dūs augustinus Dicit sacer dos cum dicit hec
verba. hoc est corpus. dicat ea tāq̄ minister dei et in psona xpi alias nō
essent verba sala et istud expresse dicit dixit xpus mt. xxv. cap. Cum
fecit mundū homes masculum et feminam fecit eos et dixit ppter
hoc relinquet ho patrem et ma. et hebit uxorem suā. Et erunt duo in carne
una. videlicet quoad Cōi matrimonio ens est aliquid carnale videlicet
obligacio ad carnale copula vel ad societate conjugale Et aliquid spuale
et diuinū. vz virtus spualis in significando et efficiendo et no ex virtute
fuit. ut eius institucio fieret. per deū z̄ p hominem (per deum quidē
tāq̄ p actorem spuale. Et p hominem instrumentaliter ad hoc tāq̄ p dei ministrū
et instrumē Et sequeretur quare no dixit dūs ad ue nam accipet nō.
in uxorem Dico q̄ deus p dicta verba commisit dicenda patri adhoc ut
consensus matrimonialis. sino intelligeret ee voluntarius et no
coactus Illa aut verba. gen. p̄o cap. Crescite z̄ multiplicamini et Repleti
ibi. dicta sunt p autem persone p tinent ad matrion inductionem
non ad institucionē. Eadem. n. verba dixit dūs benedicendo bruta vel
pz. gen. p̄o cap. Nō ad quando dicatur matrimonium contrahitur. dico
q̄ p consensum et ē Cōi hoc namq̄ quod est aliquid humanū et aliquid
diuinū. quo habet ratione sacramenti propter finem Reprimendi. ad
matrimonium actus humanus videlicet animus offerendi p verba de p̄senti
et evidencia signa expressus Sed ppter secundum Reprimendi institucio
diuina. Quia vir. et mulier. iuncte subsunt diuino dicto vz. Ecce.

Et ideo nullus eorū habet potestatem transferendi corpus sibi mutuo alterius nisi ante scripturis. qm est eis dns vtriusq. Et io ad hoc q̄ ipsius mutuū fiat matrimonium requiritur. Omnia instituto Et ipsius oriuentibz. s. consensu mutuo vna cū institutore dna hetm. ypleta rato hōg. fiat. Et sic ratio no valet. Et h sic dictū q̄ ad rationes q̄ facte fuerunt m opponendo.

Ad alias rationes

Per quas impugnata sunt vera ḡclo est dicendum. Ad pma nego assumptū q̄ ad vtraq; partem. Oma matrimonii est de iure dno ut patet ex dictis Et e de iure naturali Et cū probat q̄ no. q̄ mb naturale quod natura dia dualia docet. Et cet. Dico q̄ aliquid de ipo naturale aut quia quemt ei ex natura sm ḡnus. sc. mq̄ est mal. sicut comedere bibere et p quādone naturam sua specificam ḡnare aut quia quemt ei ex natura sne spe m q̄. videlicet est homo racional sicut facere alteri quod sibi vult fieri Et alii no fiat q̄ sibi no vult fieri immste vel aut quia quemt ei no non simplr z absolute sed per compassione ad alios extraneos qm sibi precepit illa in quibus eid tenetur obedire Et sic est hoīs naturale ḡnare illa que ad hus pcr. Dictat em natalis z racio do ee obediendo primo modo de iure naturali non quemt hoi. nisi quod quemt dibz dualibz Et sic sūt mb naturale. p̄sidius Cum dicit q̄ mb naturale est quod natura dia dualia docet. Secundo modo. Dictum. ee de iure natali q̄ recta ratio m q̄. est ratio recta docet sm quod dicit tullius in pri. sue rethoe. Dicens mb naturale e q̄ ho opio gemut. sed hoc in nata inserunt. Tertio modo dicatur. ee de iure nāli q̄ ratio m q̄. informata fide docet faciendum. Et sic de iure natali e ḡnare ea que in lege et in euāgelio ḡtinent.

Primo modo matrimoniū no est de iure naturali sicut probat ratio. Sed sdo modo et tertio qm recta ratio docet q̄ vnus homo inseparabiliter adhereat vni femine ad hoc ut proles generetur nutriatur. et docet sm q̄ tria hominib a pentibz. sc. ee matrimonii et dicit ma ut dicit philus. g°. ethicorū ca°. xj°. Et si eni quispiā negligat pro sua voluntate posset aliud dimittere quā prolem nutriret et instrueret. Constat q̄ negligeret

negligeretur gles. Vñ etiam inter infideles semp fuerunt ma
trimonia vide p sidrum. Gn ethnicu. ca. 20. & magnus et est n
dubium. dr. p. mus naturale est cõe vi nationi eo q vbiq; instituit
natura no constitutione humana aliqua sic constituto
mari & femine. liberorum successio. nil suscepto et puero educato
Certo modo cõstat Q matrimoniu est de iure
naturali quia hoc plane preceptu dei est q nullus virgo stat aliaz
nisi matrimonio sibi iunctam. Ad quarta ratione qui dicitur. q
ecca p suam institutione et statutu etc. Concedo et qui ulterius
inferitur. igitur. Circa matrimoniu potest fieri mutationes. etc.
Dico. q in hijs q dia constituo determinat nichil pot ho mutare.
sicut i sba matiõn & qua e indissolubilitas nisi ad morte sed in
hijs que dna instituo. Reliqui indeterminata sicut & ppone. et
quibz. ho possit contrahẽ. Est & tpe contrahendi et hinc dr. potest ho qm
sup hoc habet potatem et auctem sicut e sinus pontifex. facere
mutationes. Ad alia ratione ecca instituit forma etc.
Dico q forma huius sacri. sunt verba vel signa euidencia exprimẽ
consensum animi interiore que quide ut dictu sunt supponit dnam
institutione huius sacri. Et si ecca statueret aliam formam seu alia
verba. que no exprimerent huius. consensum animi. no eet forma
conuenies Et ideo dico q non seque ecca instituit formam huius sacri.
Igitur pot dispensare in matrimonio Dico q no seque ppter ratione
iam dictam Et ecca quia ecca hoc facit informatu et edocta p lege
nature que dictat hanc formam ẽe conuenientem. Ad aliud cuius
Est ex statuto ecce fructibz huius. matrimony etc. Concedo totu n ppe
ubi. Igitur fructibz huius matrimony solu potest auctẽ ecce etc.
Ubi est sciendu q sicut est duplex matrimoniu carnale videlicet
ch est consumatu p carnale copula et spiale quod no est hoc modo
consummatu. Sic ecca est duplex mors. Una corporal que fit p
separatione aie a carne sue corpore Alia multis et spualis
p qua quis mortuus mundo et vivit deo. que fit p ingressu religionis
ita talis perfecte mortuus mundo similiter quo ad ocia p tinencia mundi
ad mundum. videlicet quo ad animam et quo ad corpus et quo ad res
exteriores. Quo ad animam quidem p totu obedience p quod aliquis

aliquis ꝛ nominat ꝙpre Solutus que nominat me virgo aie
Quo ad corpus aut ꝙ totu castitatis Sed quo ad res exteriores
ꝙ totum pauptatis ex quo pot sic argm sicut se habet matrimoi
consimiatu quod est carnale ad morte corporale sic se habet
matrimoiu no ꝙsimiatu quod est spuale ad morte spualem Sed
ꝑ matrimoiu solui ꝑ mortem carnale ꝯ ꝑ pari passu seandu
matrimm solui. ꝑ mortem spualem que est ingressus Religionis
ihu et ꝯ Hoc etiam Videtur Procedere ex dicto apli
primo secundo quibusdam ystoriis Solon Volente uxore Croesi ad
nuptias Verum aut tle matrimoiu soluatur ꝑ susceptionez
sacr ordinis ꝙ quia non efficat ꝙ mortuus mundo sicut ꝙ ingressu
Religionis sed solum e dimittatur Est. n. liber quo ad nolle et
posse. et e dne Petru sacrdu hui potestate earu sit ꝙ uis sit
mutilatus ꝑ totu castitatis annexu suor ordinu nil sultim ex statuto
ecie Dehoc videbitur alis

Ad Aliud Cum dicitur Octens mulieris
Restimonie debet duo allare et ꝯ Dico ꝙ forsan bn affectat
ipam ee ingem et carnaliter cognita Et io oportebat earum
probare Et ideo concedo totu nstr ibi et ꝙ quis si no sit carnaliter
cognita pot matrimoiu dissolui et ꝯ. ista una negat et sustinet
unde ista ratio clare Petit principiu Una supponit qd
debet ꝓbare sicut patet Volenti aduertere

Ad Octauum secundum doctores ꝛc
Concedo totu nstr ibi ꝙ ubi ꝑm et ecclm desinit sedes iudicij
ecclie ideo no sit est obligatorium quin ꝙ certum possit dissolui
h cu negat ꝙpter Nuptie coditam Ad alia cum dicitur ꝑma
pot dispensare in voto sollepnis ꝛc. Nego anb si intelligat de voto
sollepni sollepnitas ꝙ professione Religionis cupiate. Nam sicut
dicitur in fine illius decretal ex. de statu monachoru. cui ꝯ ad monstrud
custodia castitatis adeo est annexa regule monachali. ut ꝙ ea nec
summo pontifex valeat mdulgere. Et istud etia tenet sanctus doctor
sa ꝑ. ꝙ. 88. artio. xo. Et si dicat ꝙ dispensatu fuit cuiquoda filio
filio arguitur. Dico hic sicut corrit dictum ꝙ ille no fecerat ꝓfessione

Ad aliam Racionem Cum dicitur
Quod in antiqua lege poterat summus pontifex dispensare
in matrimonio. Per carnalem copulam consummato et c. Negatur
ans. Et quando probatur per libellum repudii. Dico primo quod summus ponti
fex non dispensabat in libello repudii. Sed ipsum deus permisit propter du
riciam cordis iudeorum prout dicitur iuxta 19. Et ideo ex huiusmodi permissione
non potest concludi quod summus pontifex in ipso dispensaret

Dico secundo quod libellus repudii semper
fuit illicitus ut communiter dicunt doctores. Et ideo propter huiusmodi ~~doctores~~
libellum non solvebatur matrimonium et ideo racio non concludit. Ad aliam
racionem cum dicitur ideo papa non potest dispensare in matrimonio consummato
quia est signum inseparabilis et perpetue coniunctionis christi et ecclesie. Concedo et quod
ultra infertur. Igitur per oppositum cum huiusmodi matrimonium non consummatum
non sit signum et c. Dico quod primo est signum inseparabilis et perpetue coniunctionis
christi et ecclesie. Et dico coniunctionis que est per caritatem licet non illius coniunctionis
que est per naturam conformitatem. Unde supposito iuxta oppinionem beati augustini de
verbis domini. Et sancti thome in 3a parte q. 1a quod filius dei non fuisset. no.
Incarnatus nisi homo peccasset. Adhuc matrimonium in statu innocencie
fuisset signum inseparabilis et perpetue coniunctionis hominis ad deum in caritate
Et per consequens indissolubile ut modo est

Ad aliam Racionem cum dicitur Cuius
est causa dissolubilis et c. Concedo si sit causa totalis. Sed ut patet
ex dictis. Consensus mutuus non est causa totalis matrimonii quia etiam
divina institucio causa est ut patet ex dictis. Et ideo racio non concludit.

Aliter respondetur Cum dicitur Cuius causa
est dissolubilis et c. Concedo istam nisi influxus prime cause que deus
est impressit in effectu indissolubilitatem et inseparabilitatem. Sed ubi
primaria causa per suum influxum impressit in effectu inseparabilitatem
~~et indissolubilitatem~~ non sequitur sicut patet de lignis cethim que
ligna sunt imputribilia quia humor et terra et sol. Ex quibus id
lignum generatur. Iste siquidem cause sunt separabiles quorum est de se. Sed

tame primaria ca mtimonij. m eis mscpa nobilitate in qb est seu
Relinet. In ligibus cet hmy. et no illa ligna sint impuberibilia &c
Sed mtimonij. mscpabilitatem in matrimonio p ofensu quoqu
spus hmetibz. ut bi sm fiat ē. Et no possint separi

Ad vltimum rationē cum dicatur

q̄ ista pte tenz duo hostien si vterq; quoq; consentiat
Dicendum q̄ hoc no ē tenēdū nc sequendo q̄ pz ex dictis. et
ad eius ꝓbationē qñ dicit q̄ ea cā cui impedimenta matrimonij
restringendi nl Relaxandi potestz heat statuere potuit q̄ hmoy. ay
carnalis copula cuiuscūq; psone. posz religionē suscipere &c.
hanc potestatem ego concedo Sed no ꝓpter rationē. dm ostien. Et ex
hoc videlicet q̄ nituntur Religionē mortē mundo cuilibet ut dictū sit
ē. Et p eius hmoi matrimonium no ofenditur quod dicit spuale
matrimoniū ante carnis copulā soluit. p ingressū religionis. sicut ma
trimonium carnale p mortē corporalē mariti. vt apl. p. ad cor. 7. mulier
alligata legi. videlicet legi matrimonij quādiu vir eius viuit q̄
si dormierit vir eius liberata ē a lege viri cui vult nubat tm in dño
v. fidēli ut exponit glō.

Verum est q̄ communis hostiēn cōtra

q̄ sic arguit Quando aliquid interpretatiuū nl statuimus p
qd videtur solui matrimoniū carnale videndū facē d̄ē qd dixit
Quos deus coniunxit homo non separet et p hoc erraremus Imo nichil
possumus facere d̄ē dm. Et respondz ꝙ ad istam
Rationē dicendū q̄ auctus ē intelligendū & quictus no tm quo ad
aīa corpe. sed ag. & est cōmune corpori nichil facimus d̄ē Et ro
tata tale matrimoniū pōt eccia statuere quidquid placet licet ut ꝓpter
hoc expediat qm in hac mmis Relaxet halenatas suas Sed quia
ista Responsio no valet ex dictis patet.

Et primo q̄ carnis copula

no est de ratione et ēa veri et pfecti. et iuti matrimonij. ad. mē. ita et etiā
in statu innocēcie no inter beatam virginē & ioseph instituere non
fuisset verū matrimoniū Quod est falsum. et hereticū Et ty de ratione
et ēa veri et pfecti et statu matrimonij ē indissolubilitas usq; ad.

mortem spiritualem Vel corporalem modo prius exposito

Secundo non valet predicta Respondeo propter divina institutione quam nemo mutare potest prout ipsemet confitetur. Fuit enim huiusmodi matrimonium a deo institutum tanquam vinculum indissolubile et in signum indissolubilis et inseparabilis et perpetue coniunctionis anime fidelis ad deum in caritate ante peccatum et in statu innocentie in quo non erat signum coniunctionis Christi et ecclesie in nature conformitate Cum nostram naturam non assumpsisset Et tamen fuisset tunc signum inseparabilis et perpetue coniunctionis fidelis anime ad deum Et per consequens indissolubile sicut satis innuitur gen. 2o ca. Cum dicitur Quam obrem relinquet homo patrem et matrem et adherebit uxori sue. Quasi diceret quod propter nullam separabitur ab uxore sua. quod non potest intelligi quantum ad cohabitationem Igitur oportet quod intelligatur quantum ad matrimonii coniunctionem Ubi secundum legem nature excluduntur a matrimonio solum pater et mater licet secundum plures persone excludebantur a matrimonio quam per legem nature ut patet levitici 18. Et per legem novam adhuc excluduntur plures Causa autem fuit varietas conditionis temporum iuxta quod scribitur hester ultimo ca. nec putare inquit debetis si diversa iubeamus ex animi nostri venire levitate. Sed per necessitatem et qualitatem temporum ut Rei publice possit ferre sententiam. hoc ibi Ex predictis evidenter patet quod in predicto matrimonio dispensatio non est concessa nec permissa sed prohibita Et ista sufficiant de premissa questione.

Occasione premissorum Queritur utrum dominus Papa possit dispensare quod unus vir habeat plures uxores. Et probatur primo quod non possit dispensare quod unus vir habeat plures uxores. Quia quod unus vir habeat plures uxores simul est contra divina institutione igitur in hoc dispensare non potest Consequentia nota est et assumptum patet per hoc quia sic institutum fuit primo matrimonium per ipsum deum et vir et uxor debeant esse una caro. Qui autem plures uxores habet iam cum pluribus dividit carnem suam et facit directe contra matrimonii Primaria institutione igitur etc.

simul

In oppositum arguitur sic Quia quod unus vir habeat
plures uxores non est contra naturam nec contra mores nec contra preceptum
dei. igitur in hoc papa potest dispensare quia non videtur dubia antecedens probatur per
glo. beati augustini gen. 29. ubi dicit quod pluralitas iacob non fuit contra na
turam nec contra mores nec contra preceptum dei

Ad istam questionem Respondeo saluo iudicio
supradicto dicendo quod dominus papa non potest dispensare quod unus vir habeat
plures uxores simul. Quod probatur primo sic Quia secundum magistrum sententiarum
li. iiii. di. xxxiii. ca. secundo. Sed nunquid versu veniente aut plenitu
dinis tempore xpus reduxit statum matrimonii ad modum sue prime insti
tutionis. in qua unus habuit unam. et non plures gen. 2o. adherebit uxori
sue. non dixit uxoribus. Et erunt duo in carne una non dixit duo vel
plures igitur contra legem matrimonii primo instituti est pluralitas uxorum Et per
consequens dominus papa in hoc dispensare non potest. et ista ratio ut videtur tangitur
ex. de divortiis ca. gaudemus

Item habere duas uxores xpus inhibuit
igitur in hoc papa dispensare non potest quia de se nota est et
antecedens probatur mt. 19. Quicumque inquit xpus dimiserit uxorem nisi ob
fornicationem et aliam duxerit mechatur. Si igitur dimissa uxore non licet
aliam ducere forciori etiam ratione non licet ducere priori retenta. Et
ista ratio etiam tangitur ubi supra

Item quia Quod unus habeat plures uxores est
contra ordinem nature igitur in hoc dominus papa non potest dispensare
quia de se nota est pro tanto Quia deus solus potest contra naturae ordinem
antecedens probatur quia ordo nature non includit impossibilitatem Cum
igitur natura matrimonii sit et unus coniugum tradat alteri potestatem
potestatem sui corporis. quia impossibile est unum hominem eadem
hora pluribus uxoribus debitum reddere quod patet de se. igitur tam impossibile
est unum hominem secundum sue naturae ordinem plures uxores ~~habere~~ simul habere

Item quod unus vir simul habeat plures uxores

est contra preceptum legis nature datum. mt. vij.mo ca.o non facias alteri quod tibi non vis fieri. Certum est autem quod homo dividens carnem suam cum pluribus uxoribus facit uxori quod sibi nollet fieri. nullus enim vellet quod sua uxor cum pluribus viris carnem suam dividerent. Et ideo habere plures uxores est contra dictamen recte rationis.

Item dominus papa non potest tollere bonum sacramenti matrimonii quod est significatio unitatis xpi et ecclesie que unius una est. cant.or vj. una est columba mea. Item dominus papa non potest dispensare ut fiat contra statutum et mandatum apostoli ut vr. 2 hr. xxv. q. p.a ca.o Sunt quidam. Sed unum habere unam et non plures uxores est statutum et mandatum apostoli ut patet p.a ad cor. vij.mo ubi dicitur. Propter fornicationem scilicet vitandum unusquisque suam uxorem habeat et unaqueque virum suum non dicit uxores suas sed uxorem. Nec dicit unaqueque viros suos sed suum virum.

Item dominus papa non potest dispensare ut fiat contra naturam et mores. Sed quod unus habeat simul plures uxores est contra naturam et mores. ita dicit glo. gen. iiij.to lameth primus inquit contra naturam et contra mores per bigamiam commisit adulterium. igitur et cetera.

Modo restat respondere ad responsionem factam in oppositum. Pro cuius solutione premitto primo dictum magistri sententiarum li.o 4.o di. 33. ubi dicitur quod pro varietate temporum varia invenitur dispensatio conditoris. Ab exordio enim temporis inter duos tantum scilicet adam et evam inchoatum fuit coniugium. postea vero cum iam pene omnes homines falsis diis servirent. Paucis in cultu dei veri permanentibus consulta fuit a deo sanctis patribus pluralitas uxorum. Cum enim ceteris in ydolatria relictis dominus deus elegisset habraam et filios eius in peculiarem populum sibi. Rite fecunditate mulierum multarum populi dei multiplicatio querebatur. quia in successione sanguinis erat successio religionis. Unde in lege maledicta erat mulier sterilis que non relinquebat semen super terram. hinc etiam sacerdotibus coniugia erant concessa et decreta. quia in successione familie erat successio officii

hic magr. sententiarum ¶ Cui concordat beatus augustinus de bono coniugali
Coniugali c. xlix. ubi dicit quod antiquis iustis non fuit peccatum quod plures
feminis utebantur neque contra naturam cum non lascivendi causa sed prole
sumendi hoc faciebant nec contra morem quia illo tempore illa fiebant et
quando mos erat peccatum non erat prout dicit ipse et recitatur xxxii.
q. iiii. ca. Obiciunt ¶ Nec contra preceptum quia nulla lege scripta erat
prohibitum

Ut per premissa patet Quid dicendum sit ad
rationem dico enim quod plures uxores habere simul non fuit contra naturam
in antiquis patribus quia non fuit propter affectum libidinosum sed
officiosum unde non erat contra legem nature ex quo sciebat divina
inspiratione interna vel angelica revelatione ipsum deum hoc velle quamvis
enim ratio naturalis hoc dictet non esse recipiendum rem alienam condi
tionaliter tamen dictat contrarium videlicet domino rei volente ¶ Ex quo igitur
sciebant sancti patres hoc deum velle ideo non erat contra dictamen legis
nature sic conditionaliter sumptum Nec contra morem quia illo tempore
sic fiebat nec contra preceptum quia nulla lege scripta adhuc illud
erat prohibitum ¶ Nunc vero tempore gratie et evangelii crimen est ut dicit
glo. augusti gen. xxix. ca. Et per consequens in hoc dominus papa non
seu summus pontifex dispensare non potest prout dictum est

Et hoc de premissa questione dicta suffi
ciant Deo Gracias amen

Sequitur secundus tractatus factus per
R. predictum fratrem Robertum episcopum Senecen. super materia
scismatis. In quo postquam supra in primo fuerunt reprobati doctores iuris
canonici et civilis stantes pro parte antipape ¶ Hic vero reprobantur
magistri in theologia et philosophi stantes pro parte dicti antipape Bar. mei
intrusi etc.

Cogitanti michi Rursus quorundam
magistrorum in sacra Magna impiciam magis flere
et admirari liberet quam aliquid contra eos eructare Sed zelus iusticie
et veritatis et ut reor zelus amoris et caritatis factus est in corde
meo tanquam ignis estuans et tanquam carbo ignitus quem non valeo in
sinu meo occultare nec eius flammam cohibere quin ymo quasi deffeci
ferre non sustinens Ipsi namque de lacte philosophie potati et de fonte
sacri eloquii nutriti sue gravitatis ignari et sue dignitatis obliti
sue claritatis immemores indignis ac levibus actibus ausi sunt temere
suam prudenciam et sapienciam denigrare suam decenciam obfuscare et
suam magistralem excellenciam maculare Non enim est racioni nec sacre
scripture consonum nec ornatui morum consentaneum nec veritati nec rectitudini
convenientes nec debite maturitati conforme ut derelicto fonte et alveo
veritati et spreto puteo certitudinis faciant sibi cisternas dissipatas
que non valent aquam veritatis et certitudinis continere Ipsi enim
qui debuerunt esse tanquam genus electum regale sacerdocium gens sancta
populus adquisicionis Et qui vocati erant in admirabile lumen lucis
dei Per ipsam sacro sanctam ecclesiam cunctorum fidelium matrem et magistram
nutriti oraculis exaltati miraculis nutriti dulcoribus exaltati ho
noribus nutriti cibariis exaltati donariis nutriti delitiis exaltati
divitiis hec omnia in fallar tam in interiori quam in exteriori homine Et si
non omnes tamen multi ex eis perceperunt Et quid debuit illis mater
illa facere et non fecit Lactavit siquidem in minoribus
gradibus nutrivit in mediocribus et in maioribus exaltavit Et
si in aliquo deffecit venite et arguite eam Et tamen isti mater non
pepercerunt Sed falso amore et errore seducti ipsam suis doctrinis
erroneis maculaverunt et sue falsitatis fumo denigraverunt et obfuscaverunt
Quia a fundamento et ab origine ac a fonte veritatis recesserunt et puteum
certitudinis in hac parte deserendo contempserunt Hinc est enim
quod in errorem de vero capite ecclesie inciderunt et lapsi fuerunt Et quia

Et qma in hac pte. ipi Cerasse reddunt doctores alioru mdes equt
q turrus et cenductores piter m errores varios p dna dilabunt et
m ypfundi errores. demergunt. / sono eni et puthei origo et principiu m
quo est aqua veritatis. et certitudinis & electone summi pontificis an sit
legittima vl illegittima est satis collegiu diuorū cardi. q ab omnibus
ecclia dei e ordinatu ad hoc ut prudeat ecclie sce dei & capite simio et &
vicario dni nri ihu xpi ut pz mira sententiabz et sanctone primi san
sanpones. Et inde istu veritab. tanq̃ ad alueos. ad alios derivatu.
Et ab isto fonte simul origine et fundamentu Et ex istu fonte seu
puthei no qui inuenit spiritu nisi dnm turrat vt ipo deo omnia
primo et principali principio aqua istius veritatis. videlicet an electio
fuit legitima vl illegittima qr ipi soli sunt electores Dedisti magis
alicui facilitatis ex hinc fonte et puthei quem hanc aqua. vz
aqua cognitionis et veritatis plibate. Qui cū abiit attendite et considerate
q materna militans ecclia luctu et dolore vulnerib⁹ mutuis et
cata. et pallia mestica & spoliata clamat dicens Audite celi
auribz prepe terra. filios enutrivi et exaltavi ipi aut spreverunt
me. Spreverunt siquidem et maledixerunt sumo sale doctrine
me obmutescat varios et diuersos errores seminando Et & vt capite ecclie
& dnmo clemente. viij^mo male sentiendo. ab ipo q̃ debeam recedendo
p̃sendo diuinu et apostatice pequendo Et ipm p̃ oleum veneranda Et
hinc est q ecclia me clamat reuocat eos dicens. ysay. 30 xxv^mo Ut revertamini
et quietis silentio eritis egredimini q^a & babilone. fugite a caldeis. ysay^e
xlviij. c^o. Reverterre ad me simanitis reuertere ad me et ego suscipia te.
ut pia mat^r ecclia can. 61mo vij. ca^o. Reverterre ego agar. et humiliare sub
manibus dne tue. gen. xv. ca^o. Sequitur

Dono quia visum est superius valde

Diffuse quid dicunt doctores mris canonū et civilis de electe
seu nominacone vari^m quondā bavien archiepi et quomodo defendit
electionem sua. Et ptant ipam fuisse legittima et canō. ipam fuisse
celebratu. Ad quorum rationes me prius sufficienter Respondisse et
eorum dicta fuerunt debite Reprobata. Videtur hinc Restat reprobare

Et Retentare. Dicta theologoꝝ et p̄hoꝝ. q̄m subtilius etalcius
dictam electionē seu nōiationē d̄ni nr̄i fuisse inuēdita et canonica pba
uerūt Quoꝝ dicta et rationes ptalibꝫ et ꝑsonis multis. et no
millis aliis. ꝛmentanerūt et hodie ꝛmentant Et q̄ eoꝝ dicta
et rationes usq̄ nūc ad me no ꝓuenerūt Ideo m̄ sniorib̄ & ꝑis nulla
fca mentione

Sunt igitur quidā plī et magistri in theologia q̄bꝫ
videret sufficē ꝛtiato ste matris ēcie. q̄ne dicit nullis tpibus
fuisse p me allegatis. q̄ electio sūmi pontificis fuit p̄ sedītionem
ꝑpli. nl p̄ tumultū ꝑplarem seu militare et p̄ metū cadentē maiestate
viri. nulla ē ipo iure nr̄o firmitate. Et talis sit electio
d̄ni mei. p̄dicta ut patuit ꝛtib̄ aliis ꝓtib̄ Et ista determinatio ecclie
videret ēt sufficē cū sit plus ꝛtendū ꝛtinationi ēcie q̄ ei a quo cuq̄
cuq̄ fca Dñs dicit cuiusdā sūi ꝛ ꝛplam finidū. q̄ no crederet cuiquā
nisi nectās ēcie ēt ad hoc q̄ moneret aliquis igit. ē ꝛtendū ēcie q̄.
fantazie cuiusq̄ Et ꝑ ētm attento q̄ ōmes d̄ni cardinales antiqui d̄ni mei
reliquerūt illū dēpto. scientes q̄ ipm elegerūt p̄ sedītionē et tumultū
ꝑplarem Et p̄ metū cadentē maiestate viri. alias no fuissent Et esto ista
p̄ no ēet aliqꝝ nisi illa q̄ dicit q̄ ex violatione p̄cepti d̄ni nullius
effectus legitimi potest deqm Et illa nūt electio d̄ni mei. fuit violatiu
p̄cepti d̄ni scripti sentētia ꝑbi. ca. Vbi dicit. no fures furabiꝝ
manū ꝑno tuo nr̄i vi oppressimus eū Quod quidē p̄cepm p̄ Romanos fuit
violatū. q̄n vi oppressimus duos Cardinales ad faciendū d̄ni mei. hoc
sola ratio sufficē videret Sed ipi ꝓpter sūm desiderium. et
sue cōtemplatiōis ꝛcetati. ꝛ aplius satisfecimus plus ꝛpe q̄ oporteat
ꝛpe. et no ꝛpe ad sobrietatē et no ꝛpos et ēra alios mittimus et
mittimus ꝛ errore. d̄nm ꝑ sua subtilitate ꝓno seruitutis statu. ꝛte
obnubilat et obfuscant Et ꝓpter reddimus scrupulosa ꝛ ambiguosa
ambigua ꝛ ꝓlexa Et sic per suas subtiles rationes reddimus reducit
corda simplicium ꝛ magnorū. contra tales loquit̄ sapiēs ꝓbioꝝ
xxiiij. dicēs prudentie tue ꝓnas modū Et aplius dicit p̄e ad cor
bin. ca. Principes existimabāt fore aliquid mendacii cognouit quomodo
oporteat eū fore. Vbi dicit. Filius Ve. sic dicēs q̄ no appbat. multū.

mūltū scientē si modū sciendi nescīūt. Quēadmodū fructū et vtilitatē
scie m modū sciendi constituit quid. q. Cristus. mſi ut scias quo ordīe
quo studio quo fine vnūquodq; agendū sciāt oporteat. Quo ordine
ut illud pius. Quid maturius monet ad salutē Quo studio ut id.
audentius. z ardentius. quod vehementius. ad amorē rei meritat quo
fine ut no ad vana gliam et ad ostentationē sed ad tua gl̄iam et
aliorum salutē. illud ordines. ut possit nūcupo dicī. illud vsqz. plūmq;
cas. Ego diu sedeo te vtilia

Iſti autem magī. et plī. Quēadmodū vere et salutē
et ad bonos mores ptinentem. cum suis subtilitatibus. re
mittunt. nec ordine debitum. nec studiū salutifere. nec fine meritorio
in hoc actu magno sunt aliqui vtilitatis depnose. z periculose. et adnec
tunt. et pfectui vere veritatis no attenderunt nec inuenerunt. sed nec
amore dei. nec oculos suos huerunt sed ostentatione sue scie. z
subtilitatis subtilitatis. et gliam falso nomine scie. et quibuscunq; aliaq;
dignitatis. potentiam z honore. Tales aut apostolus. docet ee vitan
dos. Prenter. Propter. mſ. Videlicet. Primo

Propter sm. desiderij pruriosi exquisitione et reprobatione
Secundo pter. sui errois et malignū consilij detestationem
Tercio propter. sm falsa nūcupatam z pueri. sui et priapi sigilla.
Quarto pter. orthodoxe. fidei subuersione et enervatione

Propter primum dicat aplus p. ad
cor. m. sic hoc ante sacu. q. m nouissimis diebz instabūt tpa
periculosa. et erūt homes seipos amantes. cupidi elati. superbi. blasphemi. ac.
Sequuntur. habentes quidem spem pietatis virtute aut ei⁹ abnegantes et
hos deuita. Ex his. enī sunt qui penetrant domos et captiuas ducūt
mulierculas honerātas pctis que seducunt² variis desideriis semp
discentes. z nūq; ad sciam veritatis puenientes homines corrupti mente
reprobi circa fidem. sed vltra non pficient. insipiēcia enī eoꝝ manifesta
erit omnibz. Propter sm dicit aplus prime ad thi. 1. c. sic
O thimothee. depositū meū custodi deuita pphanas vocū nouitates
et oppmones falsi nominis scie. quā quidā promittentes circa fidem

expaderunt. Et ibidem dicit modicū aute. Adhuc manet omnis
malorū est cupiditas. qua quidā appetentes erraverūt a fide et naufra
gauerunt se doloribus multis. Propter tertiū dicit apls p. ad.
thimotheū p. sic. finis mandati precepti e caritas de corde puro et bona
conā. et fide no ficta. a quibusquid aberrantes conversi sunt in vanilo
quiū. volentes ee legis doctores non intelligentes. neq; que loquū
neq; de quibus affirmant. Propter quartū dicit apls. 2. ad thi. 2o.
cap. noli mandare verbis contendere ad nichil enī utile e nisi ad subuer
sionē audientiū. et subdit dicens. sollicita tuā ipm probabile exhibere deo
operariū inconfusibile recte tractantē verbū veritatis. profana aut et
vaniloquia deuita. multū enī proficiūt ad impietatē et sermo eorū ut cancer
serpit. Contra tales loquit eadē beatus petrus p. petri 2o ca. dicens
fuerūt pseudoprophete in populo sicut et vobis erūt mendaces qui introducent sectas perditionis
et eos. misera. superducentes sibi celeres perditores. per quos via ve
ritatis. blasphemabit. et in auaritia fictis verbis de vobis negotiabunt
quibus iudicium iam olim non cessat et perditio eorū non dormitat. sequitur.
Compilatio. Sed nouit dns pios de temptatione eripe. impios vero in
die iudicij. cruciandos reservare. magis aut eos qui concupiscentiā abhilat
dinationem inceperūt. audaces sibi complacentes. sectis non metuunt
inferre. blasphemantes. Et sequit mistica. Hi sunt fontes sine aqua et ne
bule turbinib; expagitate quibus caligo tenebrarū obscurat. superbiam
vanitatis loquentes. pollicent in desideriis carnis eos qui paululum
effugiunt qui in errore conuersant. libertate illis promittentes. cum ipi serui
sint corruptionis. hoc ille. Sic lex mosaica per moysē dicit sic loquit
ad aaron homo de semine aaron qui habuerit macula non offerat panes de
suo. nec accedat ad ministeriū eius. si cecus fuit si claudus si parvo
vel grandi vel tortuoso naso. Ubi dicit gregor sic parvo aut naso est qui
ad tenendū mensuram discretionis pueniri non est naso quippe odores
fetore separamus. Recte ergo precisum discretio exprimit. per quā virtutes
eligimus et delicta reprobamus. Unde in laude sponse in canticis dicit.

nasus tuus sicut turris que in libano est quia munitu sancta ecclie
ex tantis singulis medicamenta parant p discretione corripiat et benigna
indicatrix tal vicioru scilla ex alto deprehendit sequit. Verbum quod
e ad ppm g. dictus ptbos et magnos. Sed simt nonulli ingenii sequitur
electes nolimt sepe in ambiguis inquisitionibz plusq mue exercites ex
nimia subtilitate fallimt. Vn hic quoq subditur. Sicca nil grandi nil
torto nasus. et e Crassus cui grandis et tortus est discretionis subtilitas
immoderata que dum plus q decet exacuit actionis sue rectitudine ppa cui
findit hec ille. Caueat tales. q no sint de numo illoru. de quibz dr. baruc
3o ca°. viam discipline nescierunt neq intellexerunt semitas eius neq
insteperunt ea deq mira. No hos elegit dns neq viam discipline invenit
ppter peccata et qm non timuerunt scipiam. peccata ppe stultitia sita inter
tales alienos et offensores salutaris. no est qui sciat via sapie neq
qui cogitet semitas eius. Ubi stat g. ubi sit sapia. ubi sit virtus ubi sit
prudentia sit. ubi sit longitudo vite. et virtus ubi sit lumen oculoru et pax
forsan ista sciret cui quanta caritate et benignitate sacru collegiu admo
nuit pfidiu Petru. ut dimitteret cathedra sancti petri. neq; ut excessu
rone declarationis facte in ipm possisset ostendendo eide quomodo
m& sequet& destructio xpianitatis. enucleatio scriptuarum. vilipendiu dei
contemptus et enervatio ecce et totus clerus sapiatis die sue ppe. et alia
pronavit adhuc multa fatua ista meditantes siluissent et neq;
tam iniqua reprobia. et periculosa salutaris offendissent. sed n sue dis
cretionis immoderata subtilitate plusq decet ostendissent/ Certe tales.
semitas sue iniquitates. scrutantes scrutinio nil ꝑ. ꝑ. ꝑ. ꝑ. Sed
sufficiant q; ad reprehensione sue immoderate et incongrue subtilitatis

In questione autem disputata et
determinata. p eos in qua queritur an electio rome facta de bar[i]
quonda archiepo. Barien. qua dni Cardinal elegerunt ipm in ppm sue ca
celebrata. sic q p ea ipe sit verus ppa. et verus pontifex ecce vniuſal. sic
probant Prima p. ꝺ ea corum put breviq ego potero et ea contra rationes.
Secundo Secundo rationes eis oppositas applico et confirmo Tertio.
ad rationes eorum et ad rationes meas in ppias. quas p parte eorum quod

Ego Respondeo · falsitatem eorum detegendo ¶ Quarto q̄ no
sufficienter Respondent ad rationes oppōtas in tmo ¶ Quinto
q̄ ad sacri collegii suorum card̄ pt̄inet determinare et declarare (an
electus sum̄i pontificis · sit legitima nl illegitima · canonica nl no can.
sme naturali z diuino ac humano · reseruo ¶ Sexto q̄ ad hoc determinand
et declarand canonicū ḡnale · non sit videndū q̄nt potero manifestabo
licet p alios · m ecclā Reformandis · sit celebrandum ¶ Et sic erit finis.

Secūd⁹ dr̄ gelo nes falsē

istus capli · o pnstuli

Quantum ad primū Isti aduersarii

Veritatis · et a limpni salutatis · ponunt et assumit quinque
conclones · quarum p̄ma est ista · Q̄ electio illa celebrata Rome
de bar.eo non fuit facta p impressionem q̄ntumcūq ¶ Secundi consilio est
q̄ ad illam electionē faciendā Cardinales non fuerunt coacti nō cogi po
tuerunt ¶ Tertia conclo q̄ postq̄ postq̄ q̄ cardinales fuerunt coacti
q̄ metum Cadente manifestū verum ¶ Quarta conclo ē q̄ p̄ma electio
facta de bartholomeo fuit tam̄ facta ¶ Quinta gelo est q̄ illa electio
fuit libera et libere facta

P'mam conclusionē

Probant isti p tres Ratio
nes quarum p̄ma est hec Ille patitur p̄ impressionē qm cogit̄
nl nūtur aliquid fuere nl pat · quod ḡrat nl Repugnat sue voluntati
Sed talis necessitas no fuit imposita cardinalibus ytalis Romanis ergo card̄
nulla impressione fuerunt passi in faciendo p̄dicta electionē maior pat̄
ex tmo minor pbat triplicit̄ ¶ Primo q̄ ut dicit cardinales
optabant eligē ytalicum nl Romanū sed nulla repugnantia hab
ad voluntatē Retum cardinaliū Cum plures fuerunt ex ytalia q̄ no
ytalici et multa etiam Romani ¶ Secundo q̄a illud quod populus
Romanus petebat eligi · penitus erat ignotum indeterminatū et confusū
¶ Tertio rd quod est tale nulla Repugnantia nō contrarietatē habet ad vo
luntatem Cardinalium · igitur · et ē ¶ Tertio quia hec p̄dicta ytalicus
fuisset m̄ maiorem fidelitatem eccl̄e Romane · m tali casu m quo suus Romane
eccl̄e Romane alienata sunt et p tyrannos usurpata que facilius
fuissent ~~usurpata~~ Reparata p p̄dictum ytalicum nl Romanū q̄ per

non ytalicum. Sed quod credit m maiorem libertatem ecce m millo ifir
atur. nc Repugnat. Solumtatibz cardinaliu qui hnt eligere ppm. ad
quod Requirit & necitate ministrie q eligant talem qui sit ad maiore
libertatem ecce sm rd. ps cor. xmy. ad edificacione ecce. querite ut hmodi
ut dicunt magice grille qui &bet eligi ppam nl epm non tenetur assume
meliorem simple quod est p caritate sed meliorem quo ad Regime ecce
-si qui possit etiam liberi Regere et melius & effendere et magis pacifice
gubernare Set no q ꝫ quosdam dicit rom q quida no queriit eos m
ecta colupnas erigi quos plus cognoscit m ecta p esse. Sed quos spi
ciat ctr. Quam hor ptmet ad effectione pserim qd m talibus est
grane pcm Set dicat quicqd glo. augustinus sup rd. iacobi. ps ca. fratres
mei. nolite in ppriaru acceptione hre fidem dm mi ihu xpi. et c. Sed constat
et euidens q ytalia qm pressi nermut temporibz preteritis m pati liberi
et melius & effendere mit ecte Romane et magis pacifice gubernare
nermut patrimoniu ecte q non ytalia qui post eos Regnut et no solu
m spualibz Sed etiam m spualibz Proeo qma Residentia fecerunt et
mita ecte augmentanermut et pminas ecclarum et monasteriorum Repa
nermut. Hape do non ytalia. non potuerunt media ad Residend
Sed Residerunt ubi uide sm corpus erat delectabilius et salubrius nc
& ecta Romana multu cmunerunt ideo p ita fuerunt pura ecte et
multa bona spualia fuerunt omissa. ppe absentia prelati Et q nus ppi
sit placitus. et sponsus dnicalis ecte et ubiq possit Residē. ex eo qma ecta
Romāde caput. et spa mflnit m totu corpus ecte et m ea conquisit pmo
et principali tota potius ecte dignitatis. Et exilla ad alia membra
ecte derivat Et no si spa bn Regut. et dipponat alie bn dipponet.
et si male alie. male hebunt Una cu capite debet cia membra debent
Cum q. ex preteritis conjecturam q et mdicum & futurus. ingitur.
Cum ppe ytalia qm q. pressi nermut libertus Reperiunt ut p dicitur
Relinquit. q eligi ppam ytalicum nl Romanu finis m maiore ecte libe
talem m hoc cāu q. non erit grue nc Repugnans dsmitta cardia
lium. et c. Sed forsan dicet aliqus. q eligi ytalicu nl Romanu

110.

ſy ꝑam. Sed tame cogẽ ꝓtalium eligẽ hoc bn Repugnat et ē ratiom
Ipsoꝝ. Sed hoc non valet / nã ad est dicẽ cogẽ. eligere ꝓtalium et
almd ē eligẽ ꝓtalitu / nam ꝑm dictu Repugnat Voluntatibꝫ cardiaꝝ
ratione coactionis. Sed non ratione electionis. ſz ſm dictum no Repugnt
m aliquo Et h dictum assumit maior ꝑo et non prima

Secunda ratio ad idem est hꝫ. nam ubi
ē reperire impressione ibi est Repire electionem Sed impoſ.
ē Repire. electionem quantuncz in hoc ad quod ꝓplus Romanus cogebt.
cardinales. ergo impoſ est ibi Repire impressione maior patet. qnia
impressio no est nisi coacta electio et tenet per totu a toto / parte
minor ꝓbat. qm electum repugnat libertati et ofirsa ꝓpria. Sed
popnlus Romanꝰ non poterat eligi. aliqua singularem ꝓpria.
Sed tm ꝓtalium nil Romani qm tm est indeterminatꝰ et ofirsa ngr.

Electio sic qm impressio non est maioris
ambitus. nc ad pla se extendit qz electio tu impressio nichil
almd sit qm coacta electio Sed electio non se extendit ad tm
confuse et indeterminatiu Sed tm ad determinatu et singulare
ergo no sunt impressio Sed popnlus Romanꝰ tantu poterat eligi
ꝓtalium m spe qꝫ nulla fuit facta ſnpressio Sed si cardinales ele
gunt Bartholu singularem cu adhuc eligendi no cogent ꝑ ſplm
Romanu nc actus impressionis. sup id cadit qnod ē immediatum
obiectiu electionis

Sed quia ista Conclusio ē Valde ſana
Veritatis et aliqua salutaris ideo ꝙ ego teneo oppiam et opportu
nitatem videlicet qꝫ illa electione Bartholi Rome celebrata Et h sunt
ꝓbata supra. ꝙ teneo ad. qne adduxi ꝙ dnus Johes de Lenhano cita
ꝑm ꝑte istius tractatus. ubi ꝓbant satis. dicitur ꝙ in illa electione
fuit impressio manifesta

Ubi notandum qꝫ hic no loquimr de impressione
ꝓhibita ſm ꝙ de ea determinat plenius in lio metheoꝝ ubi agit de impressionibꝫ

elementoru nec ſmiliꝰ. ꝙt eſt receptio forme ꝺ̄nnatia & qua logmꝰ ꝙhus. 3o. & celo. cº. ꝑ̄. ꝺicens ꝙ impꝛeſſiones naturales ꝺ̄nudꝰ ꝑ̄m formā. Nec etiam ꝓmꝺ ꝛem ꝙ ſigillacio ꝑ̄m quod ꝺ̄ꝛ ieꝛme. xxxij. vbi ꝺ̄ꝛ ſic. ager. ꝑ̄na cnetur et ſtringetur. mliº. et impmetꝰ ſigilli. et teſtis adhibit. Sed logmn̄. hic & impreſſione ſmiliter et moraliꝫ. Eſt tm̄ ꝺicendū ſm̄ ꝺ̄m̄. ꝙ ſmpꝛio quid nomis hmꝯ ſm̄ impreſſio. attentis ꝙnationibꝫ Romanoꝝ tumultu ꝙplax fuit coibꝫ conclauis et alijs multis ſm̄p. expreſſius. Nulla electione geſtis & factis. et ꝺictis nullū ꝺubiū. Relinquit ꝙmyn ꝺcā electo fm̄t ſcā ꝙ impreſſione. ſmpm̄e. n. ꝑ̄m grāmaticos michi ad eſt ꝙ valide. et multum ꝓuenire. Et impreſſio ē valida et fortis preſſio.

Secundo eſt notandum q̄ ſiue ꝙnus tm̄neat ſiue non. ꝺmn tamē factū ſit tale & ſe ꝙ ſit aptū natū ex ſm̄ natura cogē̄ nl̄ mutare eligentes talis actus eſt m̄ preſſio. et vitiat electionem et nūbalidat electionem

His ſuppōitis ꝛeſpondet̄ ad ꝓnes ad ꝓma ꝺm̄n ꝺictū. Ille ꝓprie patit impreſſione q̄ cogit nl̄ nēitat aliquid facē nl̄ pati quod contrariat. et repugnat ſue bolūtati Iſta poſſū negare ꝓma ꝺm̄n tamē ſit tale ꝙ ſit aptū natū & ſe et ex ſm̄ nata. cogē̄ nl̄ nēitare eligentes q̄ ꝙnus ipi no tm̄cant talis actus facit impreſſione et vitiat electionem ut ꝺictū eſt tamē tm̄ſeat ꝛſta maior. Sed tamē ꝺm̄orem ego nego ꝓma talis nēitat et coactio fuit facta cardinalibꝫ ꝙ ꝑ̄plū Romanū Vnde cogebant aliquid facē quod erat ꝯ eoꝝm̄ bolūtates ſi bolebat vitā ſuā ſaluare. Videlicet eligē ꝑ tumultū ꝙplax ytalicum nl̄ Romanū.

Sed predictū ꝺm̄or probat̄ tribus ꝓcionibus quaꝝm̄ ꝓma ē talis eſt. Oma cardinales cogebant eligē ytalicū nl̄ Romanū. Sed hoc nulla repugnan tia ſit ad bolūtates ꝛectas Cardinalū et ꝯ ad iſtud ꝓcedit

maiorem. Sed minore nego. Quia n. q licet eligē ptalicu nl
Romanu no Repugnet volūtati Cardinaliu Ex parte obiecta eligē
Repugnat tn ex parte modi eligendi q exactu fuerit eligē et p timore
grauem et metu maxim cesd et sic ratio no valet.

Dico etiam q impressio et coactio pot fieri no solu
respectu vlliꝰ. quod Repugnat recte volūtati Sed etiā respectu eorū
q sunt extra nl media. Verbi gra recipe h in bvoire. nl herita nl catherina
no Repugnat recte volūtati q non possit bn fieri et laudabiliter cele
brare missa. tn si aliquis cogeret sub pena mortis accipe bvoire item
nl tale nl celebrare missam sub pdicta pena h repugnaret recte vo
luntati Et ꝯsimiliꝰ dicat in pposito. Quia quod eligē ptalicu nl
Romanu no Repugnet recte volūtati q̄ est ex parte obiecti tanq̄ eli
gē ex parte z p impressione ex parte istius modi bn repugnat

Ad illud cum dicitur illus q populus Romanus
probat eligi. erat ignotu confusum et indeterminatu Concedo ista. Sed
maiorem ppoz q ita dicitur q. quod est confusu et indeterminatu nulla
Repugnantia nl contrarietate habet ad rectam volūtate istu negat
tanq̄ falsa quod pz p ex. Quia ponat sor. nl plato z dico quod iste
sonat. in hoc mundo hodie sedeat non mutando. Et papa sibi
Rex nl conces. diuis suis sub pena capitis q̄ repetunt religione. certu
z p sorte nl platone tn sit tale preceptu licet indeterminatu et confusu. sit
impressio violenta Et tn illa res confusa et indeterminata repugnat sue
volūtati Item si tyrannus aliq compellat ipm ad soluendu centum
aureos tales tn ipse no compellit ut intendat eis soluere istos marcos
argenti nl illos Sed centu marcos indeterminate et confuse et tn nullo
dubitat quin tales captiuatus violenter et violentia patiat a tyranno
Sic omnes leges et omnes decretales pro maiori parte sunt p
terminos confusos et indeterminatos Consimiliter dicat de nupcio Quia
licet Romani nl peterent eligi ptalicu nl Romanu confuse et inde
terminate et non istu nl illum singulariter explicate et determinate
Ideo sequit q̄ istud petitu implicate confuse z indeterminate. esset ꝯrium
et Repugnans volūtatibus duorum Cardinaliu. Sicut p ꝯria
aliquid precepit indeterminate. assignari Et idem intercipiat et est solutu

ubm ferrorr. Undecia exo. xxvby. fuit dictu moysi facies mich altare. & ligna cethim. no dyut & istus ligna cethim. determinate et explicate & ideterminate et confuse. Ste exodi xxx. signus finxunt bine aut ouem. no dicat istu nl illum. determinate sed ouem nl bine mdeterminate. Ste deuteron. xbij. fuit pceptu mdeterminate filus isrl. q eligent regem & populo et & tribus suis. no fuit eis pceptu q eligent istud determinate. & istu nl illu. confuse & mdeterminate q̃nus alias istu eletio terminet ad vnu singulariter et particulariter. Et eo & elationbz. ca. licet deuteronomio dicatur determinate et confuse q̃lle recipiat. et ē Ste m cal. Cum tenuerit dr q̃lle. Deligat m epm. qm etate vitu et scia commendabilis desiderat. Et dicit hoc confuse et mdeterminate

Item si totum Capitulum videmus esse com
promittat m tres. Dicendo q̃llu recipiant m epm. qui illi tres de gremio. esse dr̃o mittendi eligendi. Certu est q̃ ordinatio eoru et compromissum
fundat supra se mdeterminata et confusa. Item ome id quod pot hñ odio. pot hñ repugnacam. ad voluntate sed aliqua m confusio. & mdeterminate. Possunt hñ odio. ut patet p experiam et p phm. 2o rethorice. mjc. cc. ubi ponens diam inter iram et odium dicit q̃ ira e semp respectu singularis. silla oritur et frequenter. Sed odium pot ee respectu gñis nl & rebus. gñalibz. Et cum sit. ira q̃dã cupa singularis puta caluniam mihi facta odiu aut ad gñd. finem cui odiu odit. et ita inimicatorem dimittz.

Secundo probat amor priuatus bonum
sit. Quia hic ppm̃ ptalitum finisset m maiorem utilitate esse romane. m tñ tali regno iura esse romane simul alienata et. Ad istum rationem respondet / et dicit q̃ no finisset magis. utile esse modernis temporibus. licet antiquitus ubi vigebat. m eis amor iusti et rectitudo iustitie et q̃stie magis erat utile. Et no tunc ut oritur eligebant. Sed illa natione hodie multu pugnat m eis auaricia et amor priuatus. unde multu asinus sapientibz increpant licet ea multa sint prudentes et bon. m te. eos et ubi sint et bon nemo melior. ubi no mali nemo peior vn dicit Juuenalis q̃ ipe fingebat roma tantas obscenitatibz. plenam vn hendi respectu ad antiqui q̃libz romanoru et ad ipoz regimen et mores. Verum est quod scribit m politicis tuo li. viij. ca. xiij. Cum

Romanoꝝ Dña ꝓtenrimē Gens illa · nulla deterior est Sed ad̄ virtutes nulla ꝓtior ſmiem̄. ¶ Quante heat̄ ꝛeꝑtus ad̄ moderand̄ ꝑplm · ex hoc ſint meliorat̄ atꝑe Bñ bernarde · ex hoc no est dubiū ꝙ ubi ſint lōm ꝙ regnine vnūſalis ēcie dei qm̄a ſēbꝛ policatura li°. ca°. xxxiij. ſic Roma corrupta apud deū lōmꝰ hoibꝰ regiē mdigna vñ dicō ꝙ no mmꝰ ſufficientes · possint Regre ꝑſōs · ſua est vita m multe alijs Regionibꝰ/ ꝙ m ytalia vl Romana Regione/ qm̄a no ꝛmꝰ ymo magis vigent ſtudia liarum m alijs ꝓtibꝰ ſicut notū est Vñ ad̄ m alijs ꝓtibꝰ ꝑuenīat̄ ſollepnes ꝑſone ꝛ valentes no debebant ocꝰ dominꝰ Cardinal eligē ytalicū vl Romanū · Cmꝰ ſufficiat eligē lōmd · et non ſemp meliore ꝑm dctores ·

Nam aliter ſecundū beatū tħomā ubi ꝙ ſba. est ꝑnata · nō ſecuta ms̄ forſan ipſi arguentes cū ꝙmbus · e mut̄ ſuo uoluit ꝓmutari illos qui ꝛpre alexandꝛ p̄. moti no rōne ſz̄ ꝑ ſuam voluntatē assebat · ꝑtim no debere eligi ms̄ de paucis ytalie ut legit̄ in actibus Et ꝙ dicit̄ ꝙ melius ſint gubnata ꝑ Romanos et c̄. Dico ꝙ etiā bñ gubnata ſint ꝑ aliquos Romanos. Et ꝑ aliquos ytalicos Sed longe melius ꝙ aliquos no ytalicos Et ꝑ aliquos non Romanos Nam nō apūs eius ſmidator · nō ꝑetrus eius ſucceſſor · fuit ytalus nō Romanꝰ ¶ Cū · ꝙnus ꝑles fuerunt ſūmi pontifices Romani ꝙ alij nō est tūc liatum ꝙ aliqua ꝓtans gens debeat dicī hñditate possidere ſanctuariū dei ꝑs ·

Quod autem non Valet cā quam allegant · dicendū ꝙ ꝛa temporalia ēcie fuissent melius Restituta ꝑ ytalicum vl Romanū de manibꝰ tyrannoꝝ dico ꝙ h non ē verisile ex eo qm̄a talis vl talis · fuisset electus qm̄a fuisset tyrannꝰ ſme potens · Et sic nō ſ Romana vl in ytalia est aliquis talis qui ſuffrāet alios tyrannos · ſupare vl non fuisset tyrannꝰ ſme potens et tūc longe ymꝰ ſufferuſz̄ et ch̄ docet euidēs facti dñs no frustra dixit apūs luce · iiij° Qm̄a nemo ꝓphā acceptus est in patria ſua ·

Ad ſecundam rationem ꝑncipalē Respondetur · Cmꝰ dicit̄ ubi est Regre electio ne ꝛsta negū Nam ſupreſſio et electio ſint duo terminꝰ quorum unus ſequet̄ ·

ñō ꝛ ñonos ·

ñō.

sine alio sit q̄ no nūo nāo sint Connecte ymo sepe ut dyuersite frequenter ut patet m egressibus ⁊ ingressib⁹ Regnoꝝ fortaliciorū Ciuitatū ⁊ locoꝝ vbi frequenter ꝛ maduē et precipe q̄ certe ꝑsone sub pena capitis egrediantur de locis nl ingrediant. et sic ibi e impressio sine electone: ymlte ecia electones. fiūt sine quatuꝫ impressione Et sic ꝑ q̄ vnū stat sine alio. falsum e ecia cū dr q̄ impressio mchīl ad e. q̄ vacua electio. h eiꝰ no est verū ut visum e Ymmoꝛ ecia negā tur dr q̄ ꝓsit e Ryme electone m h ad quod ꝓplius Romanꝰ cogebat duos Cardinales Dicat eiꝰ q̄ erat electo vacua ⁊ metricosa Sed no canonica. Et qui pbat q̄ non q̄ electum repugnat determinatio confusio ꝑsone. ⁊ c Dico q̄ h est ꝓbm q̄d ꝑ q̄ tanto quia Respectu tanq̄ cadit deliberatio respectu illius cadit et cadere pot electio

Sed certum est q̄ respectu confusi et indeterminati cadit deliberatio ⁊ electio maꝛ pars cp̄ determinatione ꝓbi. nō. ethi. in tractatu de electone. ca. v. vbi dr sic Quod ⁊ nl qualio. sit electo ꝑ q̄ electio est voluntariū promptiatiū Et in fine. vj. capi. Dictum sit. Consuetudinale aut ⁊ eligibile idem sunt Quod consilio eiꝰ prudentie eligibile est

Ex quib⁹ patz Quod respectu illius

de quo habetur Consilium et deliberatio respectu illius. potest fieri electio. Ymmoꝛ dicatur sic q̄ ipse Romanꝰ tenere nunc multa consilia. an expediret hic ꝓpm̄ ytalicū nl Romanū mosm. et ingradi nō determinando ad istud nl ad illud in ꝓpali. et semp amplectendo ista indeterminata q̄ erat eis. expediens. hic ytalicū nl Romanū Istem aligne deliberat ex liuore & tali nacione no cogitando in particulari & istu nl & illa. sicut patet ad sensū. Et sic de similibus pt exemplificari Cum si Romanꝰ Compulisset dominos cardinal eligere aliqne inden nl particulem Dicerent dicē consimiliter sicut nunc videlicet q̄ non sint impressio. q̄a no clamabant nisi q̄ liant aliqne particulare in particulari Sed solummodo indeterminate in determinate ⁊ confuse. Solum q̄ particulem in ꝓpm̄ eligē Et Dicet ignem Expeditis. q̄ minor ꝓpositionis est ꝓbā. Consimiliter posset.

assumpta

etiam excusare

Etiam excusare violentia et metu ille qui compelleret aliquem ad accipiendum
uxorem de tali loco seu illa vel patria. sub pena mortis nulla specialiter nominando
sed solum in generali quia diceret eadem ratione quod non fuit ibi electio nec impressio nec
impulsio. cum nulla nominet in speciali

Notandum est propter aliquas cavillationes
quibus aliquis crederet predictis posse obviare quod quicumque aliquis per-
metum compelleretur eligere sic in generali seu confuse indeterminate et indefinite
de aliqua natione seu regione nullo singulari illius multitudinis nominato
seu signato. tunc esset ibi impressio. seu coactio ad duo. Primum est quod oporteret
eligere sic de illa multitudine seu natione quod non de alia multitudine seu natione
Secundum est quod oporteret eligere unum certum de illa natione quia electio terminaretur
ad unam certam personam et ita fieri oporteret quia tota natio illa propter
quam fit impressio vel coactio de papa eligendo non potest esse papa. Unde cum electio
non sit nisi duobus vel pluribus propositis alterius acceptatio. talis multitudinis
sive nationis esset quoddam particulare et singulare acceptum et electum respectu
alterius multitudinis et nationis. Cum igitur propter impressionem factam
per Romanos oporteret eligere unum de natione ytalicorum vel Romanorum
in papam imprimere in duos cardinales sub pena mortis. ad hoc quod eligant
unum Romanum vel ytalicum est eos impellere et inducere ad electionem unius singularis
quod singulare licet sit communitatis in se. est tamen singulare respectu totius universi-
tatis populi christiani. Unde si Romani compulissent duos cardinales ad eligendum unum
christianum in confuso et in generali dicendo nos volumus unum christianum in casu in quo
sentissent quod cardinales fuissent intentionis opposite forsitan pro tunc non
fuisset impressio propter rationem istius arguentis

Secundum ad quod est impressio Est quod postquam
aliquis esset compulsus eligere aliquem de tali multitudine vel natione
et non de alia adhuc compelleretur eligere istum vel illum singularem et de
eadem multitudine disiunctive ita quod sicut terminus communis supponit in propositione inde-
finita affirmativa pro quolibet suo supposito disiunctive sic quod generaliter potest
fieri decensus sub tali termino indefinito per unam propositionem disiunctivam ad omnia
supposita sub tali termino contenta et tamen ad veritatem indefinite sufficit

Dertus vnus singularis sta pars modo ille qui compellerentur eligẽ ytalicum nl Romanu. nl illu. nl illu my singulare et mpali et sic de alijs ita q̃ista mpressio. seu impulsio ad quez ytulare et singularem ytalitu nl Romanu se extendet disjuncte. no ty copulatiue. Et p hoc pz q̃ in tali casu electio no erit respectu cuiusliz singularis. disjuncte Et ista sit verba dñi plyere quia etia nisi vnus et alijs hebuit totu.

Ad tertiam rationem principalem

Dicit. Cum dicitur impressio no est maioris ambitus nec ad pla se extendit q̃ electio Cum impressio. nichil addit q̃ exacta electio Ideo q̃ ista est fla. ut dictum est impressio cum sit preter e sine electione et e q̃ no. n. st. thus nãm quez. imo impressio. pot e electione Nã certu est q̃ Cardinal. potuisset fieri impressio Et ty no elegisset nec nominassent quecuq̃ sine eis antipiatim impressio actiue Et hic est actus mpiue cad et fortuite pmenctu. sine acquirat pastime Et timet nichil aliud est q̃ timor et trepidatio generatus et ymaginata. m dis illoꝝ qui hebant eligẽ. ex impressione actiua Cum q̃liz istarũ impressionu precesserit actu. eligendi Et sine ea electionis seu q̃ impressione. planu est q̃ nulla impressio e electio Ad minorem dr. q̃ electio non se extendit. ad terminu effectiuu Et indeterminatu pz ty ad determinatu et singularem Et Istam ego nego. quia electio no solu est respectu vnius singularis sed etia respectu vnius spei ut ipli sentientes. q̃ pz pb. xxxvij. libri scribi sic. Beata gens cuius e dis dñs eius. ipsius que elegit Et tu dr q̃ ipsius nõmus petebat ty elig. ytalicu nl Romanu mspe. Dico q̃ ipsius ille. m sic petebat petebat. psona singulare no gñale ut nec vniuersale sed psona singulare. sub nõie effectiuo et indeterminato quod pz q̃ electio tu sit actio subpositiua. singularitu oportet. q̃ ad aliquod subpositu seu psona singulare terminetur dictu sint ꝑ. my Responsionibz ad argumenta dñi Ubaldi Ideo etia quia dixi. q̃ m sit petendo. ille ipsius petebat disjuncte ipsu ut illud et sic de alijs. et sic petebat psona singularem disjuncte verbi gra si aliquis faceret tibi metum ut tibi impressione et actione ad h q̃ darem sibi tucta argt. q̃ nus no peteret m spali ista ut illa. tamen non erit extenuatus. ab impressione ut violeñ. quia petit tucta quia sic petendo petit illa ut istam et q̃libet particularem et singularem disjuncte ty. Sic em subponit terminus.

Communis in propone indeffinita. Affirmativa Et ista sunt nota logicis intelligentibus

Secunda Conclusio Adversaria Veritatis

Et alimpna falsitatis est ista videlicet quod domini cardinales non fuerunt coacti nec cogi potuerunt facere predictam electionem si non fuit canonica quod ipsi probat septem rationibus. quarum prima est hec. Quia nullus sequens rectam rationem cogitur nec cogi potest ad faciendum maius malum ut vitet minus malum. Sed maius malum fuit facere illam electionem simulatam et fictam occultationem et corruptionem veritatis. quam omnes cardinales interfici. Igitur cardinales per metum mortis sequendo rectam rationem nullatenus cogi potuerunt ad faciendam electionem maior patet quia sequendo rectam rationem minus malum est eligendum ad vitandum maius malum. Minor probatur quia malum culpe est maius malum quam sit malum pene. Ex ~~malo~~ damno enim anime cogitur vir costans sustinere quecumque mala corporis Quoniam secundum rectam rationem melius est mala corporis pati quam peccato consentire Tum quia nullum bonum corporis equivalet bonis anime. Tum etiam quia per culpam agimus malum et per eam mali sumus per. pena vero patimur mala et per eam non sumus mali ut probat augustinus in libro primo de libero arbitrio. Unde culpa consistit in actione mali. pena vero in passione. Sed facere electionem simulatam et fictam fuit malum culpe. patet ista quia omnis simulatio et fictio est peccatum. cum sit mendacium in facto. omnes autem Cardinales interfici fuisset eis malum pene. Igitur maius malum fuit facere illam electionem simulatam et fictam quam omnes Cardinales interfici quod fuisset minor.

Secundo sic ad idem Nam si taliter

fuerunt coacti ut pretenditur. aut fuerunt coacti eligere secundum rectam rationem si detur primum patet quod non debet irritari electio facta secundum Rectam rationem. Cum Recta ratio sit Regula et mensura omnium actuum humanorum aqua exorbitare est peccatum. et bestialiter agere secundum patet quod non potuerunt cogi quia oporteret quod cogerentur per maius malum. Quoniam aliter voluntas non potest cogi sed non potest esse maius malum quam deserere rectam rationem secundum dionisium iiii° c° de divinis nominibus sicut per oppositum non Potest maius esse bonum hominis quam sequi

Rectum rationē. ſ. rectum. nullo modo potuerunt. cogi ad faciendum illam electionem ſi non fuit canonica.

Quarto ſic nullus ſequens Rectum rationē poteſt cogi facē quod no vult niſi p aliud quod magis Repugnat ſue Voluntati Sed magis Repugnat Recte Voluntati facē electionē ſimulatā & fictam amicitiam et corruptiua veritatis ꝙa mori nl interficiū corpe ſ. quum p metū mortis. cardinales cogi no potuerunt non potuerunt facē illam electionem ſimulatā et fictam / amor pz. qm̄a Voluntas cogi no poteſt niſi p malū amor pz qm̄ malū eſt peccare ꝙ interficiū nl mori m̄ corpore. Ut probatū fuit.

Quarto ſic Nam Voluntas hūana cogi non poteſt niſi p aliquod contriſtatiuū et Voluntati Repugnans. Sed mori m̄ corpe non contriſtat Voluntatē bñ conſtantis. et fortis. mō mori Repugnat eius Voluntati ꝙd ſcdm̄ bonitatē fnande. / Ergo p mortē Voluntas bñ conſtantis. et fortis cogi no pot / amor pz de ſe Sed minor declaratur. Nam bonoſtas. et recta ratione ſequit̄ plus amat ſcdm̄ bonitatē ꝙ vitam corporis. Bñ ꝙ̄ corpus exponit pro bono mortis ut ſalvet ſcdm̄ bonitatē. ~~ꝙ vitam corporis~~. qđ e bonū arie. et ro dr̄ m̄ 3° ethicorū ꝙ bonus fortis non contriſtat̄ m̄ pelo mortis ergo Cardinal non potuerunt cogi. ad faciendū veram electionem et canonicā. propē mortis pericula dum ſunt boni conſtantes. qm̄a ante debebant mori ꝙ̄ facere diſſipationē et deſerere veritatē q̄ eſt bonitas moralis. 3° lio.

Quinto ſic quia nullus ſufficiens cogi poteſt ad ꝙſtandum ſed ſi data electio non ſunt canonica conſtat ꝙ Cardinales fac̄ eam petierunt. ſ. ut eam ad ea facienda nullatenus cogi potuerunt maiorē notōnia. m̄ tota ſacra theologia. amor patet qm̄a ſi tota electio. nō ſunt canonica. ſunt ficta & ſimulata. Sed omnis ſimulatio eſt pcūm cum ſit mendacium m̄ facto oꝛtiliare et corrumpe veritatē maiorū detrimētū et ſcdm̄ talia. n. videtur. hic bñ mendacij et omne mendacium eſt pcūm ut patet ꝙ Auguſtinus m̄ lio. de mendacio. et magis ſuadet̄ m̄ 3° libro. xpiāno.

Q Uante electio p̄dicta non fuit cam̄ fuit occultatiua et corruptiua veritatis
igitur etc̄.

Sexto sic q̄ quicunq; cogitur Oportet q̄a cogere
Concilietur et ei subiuncta. Sed ꝓhibitates cardinaliu eligendi no
potuerunt consentire p̄ ipsum Romanu nec erat subiecta ipsi pallu ipsum
cogi no potuerunt ad faciend electione ꝓdictam ergo nec minorem debuit
hmoi Patronus debuit bonis amicis milla offa. Vos estis sal terre. nō b. etc̄.
Calcari meum non pōt nisi misereor sed misereor no est nisi pius corpore
multa sustineat. tñ. mente mea celo fixus est nec calcat. ab hominib; qui pse-
cutione patit. sed qui p̄secutione timed misereat. Sed cardinales fuissent
misereati si pter. p̄secutione ipli Romanu p̄cassent et omisissent facere quod
faciendu erat igit etc̄.

Septimo sic Quicunq; Cogitur facere aliqd
metu mortis multo facto p̄mcipaliter. tenet pena mortis Sz
sed cardi. eligendo illu bar. non timuerut p̄ncipali. pena mortis igit
no fuerunt coacti facē p̄. pena mortis. maior claret Sed minor ꝓbatur
Na timens pena p̄ncipali. desist no solu ratione Sed etiā caritate q̄ tales
timor. esentiales. qm no patitur sine caritate quia ad priuam caritatis tor
esentiales. pellitur ut ꝓbat. xxxvij. di. terci libri sancti. et ideo di. p̄. 10. nij.
cal. timor. no est in caritate. Sed p̄fecta caritas. foras mittit timore Sed
no est ꝓbabile. q̄ cardi. illa electione desinerent ratione et caritate p̄fecti
quia cū obtinerent conclaue receperunt cor. p̄ xpe et ordinauerunt de factis
suis ac si debuissent mori igitur illa electione no timuerut pena mortis
p̄mcipali. Et hec fuit minor

Hus non obstantib; quia ista condō
est aduersaria veritatis et alienā salutatis. Ideo ego teneo
oppositū conclusionē. vz. q̄. dñi cardinal in illa electione bar. fuerunt coacti
fuit ꝓbata ratio in tuo arto. dñi robes de lynham et ergo potuerunt
Prima pte. istius conclusionis. vidz. q̄ fuerunt coacti fuit ꝓbata ratio
tertio arto. dñi robes de lynham. ratio Replicato ubi fuit ostensum
p rationē concordiū dñorum Cardinaliu. et p alios actus ibidē recitatos
q̄ dñi cardinal fuerūt coacti metu mortis. eligere bar. Sed secunda
pars videlicet q̄ potuerunt cogi. ꝓbat sic quoniā possibile est fuit et erit

Aliqua electione fier[i] Per coactione et metu[m] grē possē sint q dñs cardi-
ales sic eligendo fuerunt coacti et argi potuerunt aliis subponit ois fictionē
q q hmōdi electiones coactas statuetut remedia salubria. sup[er] q p me allegata
ut xxxv. dr. ca. Innote dns alps et lxxv. dr. ca. Quanto prima et de elec li
lxj. ca. Sibi manue. etc. Cōsequēa pz q romani modni no sint magis
pn nr modesti q ceteri fuerunt dni tardi ēna cardinal no sint magis timi
sibiles. q ceteri filii dei. vob. n. xxxvm. dr. Stat enī timē et te frat deus.
et de eo de libro quoq formatus sit agitin. etc.

Istam conclusionem no oportet amplius pbare quia
nota e, sed antequ ad rusione rationū opponentiū ego prima solo premitto
aliqua preambula octone q dictorū. Primū est de coactione q sciat dom
aut sup[er]ig q lēs. artis sibi querebat an voluntas posset argi.
Coactio e triplex put sicut adppm. Quedā est coactio totalis opponens volun-
tati que vocat compulsio sufficiens. sue compulsio simplis. Aliaq compulsio
coactio sm quid q vocat impulsio seu inductio. vel ribi. Et ista impulsio que
requirit. tpedit et tollit libertate que requirit ad electionē ppāli. qui sit pactis
inducentes metū cadentē in constantē virū. Et licet talis coactio no tollat
totalē libertate tamē tollit libertate aliquam ad electionem ppalem

Alia est coactio valde impie dicta Que
fit p deprecationē et inductionē deprecatiam sine minis sup[er]uenien[tes]
cadentis in constantē virū et sic sumit luce. xxiio. ubi dr. q duo discipu-
li ambulabāt in emaus. rogauerunt ihm. ut manet tecū illis. Et ionas ad paulū
et eustochiū. primo carissimi. vita hec compellit. rogatus. i. rogatus. et deprecatus
tamē me. et ce. Et gen xxxii. legit. q filii israel rogauerunt helyseū ut
mitteret ad quendā helia. rogauerunt. i. deprecati fuerunt et impetrauerunt. et ista coactio
no tollit libertatē p quā quis liceat nō irritat electionem

Item ut dictum est supra. duplex est actus vo-
luntatis. vnus ab ipa elicitus. ut est ipm velle. alius e actus ab
ipa impatus. ut sunt actus contentorū sensitiuā que obediunt imperio
voluntatis. Est ēna intendum q metum alicuius cadere e alicuius metu
cogere. cogitur aut aliquis metu quādo aliquis fecit quod alias no vellet
nec esset facturus. ad vitandū aliquid quod timet Sed in hoc costat

differt ab mostanitate ꝑ ad duo. videlicet ꝑ ad qualitate et ꝑ ad quantitate

Primo quidem ad qualitate periculi quod timetur. Constans sequit rectam rationem ꝑ ipsa fit. ꝑ quo quid dimittendu sit. vel faciendum semp eligit inter duo mala minus malu. et inter duo bona magis bonu est eligendu. Et ro dr constans ad minus malum suo vel sustinendo exponit metu maioris mali non aut exponit ad magnu malu vel timet illud. Sed mostans exponit ad magnu malu ꝑ metu minoris mali. sicut ad standu metu mortis. vel alterius dampni corporal.

Secundo differt Constans et mostans ꝑ ad quantitate periculi vel eius extimatione. quia dr constans non exponit nisi ex forti extimatione periculi certa ac probabili. Sed mostans ex leui. mō. vel frustrio. exponit ne frigat nullo neme psequente

Est autem dr Costans Virtuosus qui est mesura quantum ad hominu vel ethicor. et dr a costando. quia e virtus moralis. cuius actus e facere. voluntate honis immobiliter psistere. operatiuo. et firmare ipam. recta ratione. in quantu difficultates imminentes. ex quibuscunq; exterioribus impedimentis. et pcipue ex illis. que tristant et metu mortis. ne sequat ut laus virtutis ꝑ tolerantia rerum difficiliu. et laboriosarum. ac etiam periculoꝝ mortis existat. huiusmodi virtutem opponit mostruosa et mollicies. ut hic. ex his. ethicor. ꝑ quam constat thor. ꝑ aliquis credit et fungit. recedendo a recta ratione. ꝑter aliqua difficilia et sustinere no pot sicut ꝑter periculu mortis. vel ꝑter cruciatus voluptates. vel alias passiones vehementes.

Quales autem passiones vehementes

possunt considerari dupliciter. uno modo. ex parte. alio modo. ex parte subiacent impio rationis et regimini voluntatis. rationis. quibus dominatur. ex parte. primo. dicit. videlicet sunt quidam motus. appetitus sensitiui. vel sensibiles. vel sic sunt communes brutis et irrationalibus. hominibus et sic no est mens humana motus. nec malus. quia tales motus nullo modo dependent a ratione et voluntate directa. per rationem. no dr plus ex parte. ethicor. ꝑ passionibus. nec laudamur. nec vituperamur. Quia non considerantur. sed quia subiacent impio. rationis. et regimini. voluntatis. sic. mens. regitur. voluntas

vel malicia moralis. Et possint fieri laudabiles vl vituperabiles ꝑ̄ ꝓ. ratione ordinate vl inordinate. Et io subdit plus in 8o ethi. non laudat nisi id quod vituperat qui timet nec qui tristatur. Sed qm aliqualiter tristatur ꝑ̄ ratione vl preter rationem Nunc ut io dictat q̄ mala alie sunt magis timenda q̄ mala corporis et mala corporis q̄ mala exteriora rerum Et io significat mediocrat mala alie ꝑ ꝓcia fugiendo mala corporis ꝑ mortem vl flagellu aut si sustineat mala corporis ut tutet digna rebus exterioribus ageret q̄ ordine rationis. Et ꝓcia et c̄ vituperabilis aut si ꝓpter timore mortis corporis vl flagelloru ꝑtermittat quod est faciendu. Si sit tale quod stet in caritate nisi tale ꝓcia mortale. Si aut no sit de substantia nisi tm̄ veniale. Et possit ee talis. q̄ ꝓcia et venialis.

Item est notandum q̄ coactio et violentia differunt. Repugnare libertati dominatus Sed videndu est quid sit violenta. quod dr est Et quid est coactio. Vis vl violen̄ est impetus maior ꝛc. qm repelli no pot Coactio aut semp fit p metu et c̄ quasi idem est metus (metus aut est mentis trepidatio. cu fuga vl instantis.

Est autem inter pericula Corporis. vitam magis alio. inter que sunt ꝓpna. eaque ad ꝓpna ptinent et que ꝓmittit missio edicto legis. Que vi. metusue cu fuga et ver sunt mg. vide lz mort. verbera. et honestatis stupri. status mutatus. Et forsan hic refert an sit in ꝓpria ꝑsona vl bonis vl filiarū et aliorū hmōdi Et ꝓpnq aut que quod est magis cogitum vir constans. sꝫm Rectū rationē ad sustinendum que animo mala corporis. quia sꝫm Rectam rationē. melius e pati mala corporis q̄ mala alie. hz. q̄ pro ḡsente. Item. quia nullū bonū corporis e̅ malis bono alie. Item etiā qz ꝑ culpā agnitis malis. et ꝑ ea sunt mali per pena bo patrū mala. et q̄ ea no sunt mali Ut plat augꝰ. ꝑ. de libero arbitrio vbi culpa consistit in actione mali Pena vi in passione.

Ex malis supradictis maioribz corporis cogitum vir constans sustinere. alia multa que sunt minora quoniā de duobus malis. animus mala eligit. set qui sine pau et sine detrimento

Immo ¶ Potest dici quod mors corporis et illa .m. mala que mste inducit metu cadentie in constantem virum tunc in casu s. p. alijs rectum non videtur pertulisse mortis. vir. constans. ¶ Et elegit illud actum non videtur p quem. post melius mortis periculum evitare nec tamen peccat. sicut habitum legitur fecisse. gen. xxvi. & xx. quidixit de uxore sua. q. soror sua erat. ne interficerent eum egyptij. et xxvi. q. v. ca. Quoniam. dicit glo. super quod non videtur quod liceat p equivocationem possimus hoste decipere ¶ Hoc dicit idem & hic xxvi. q. v. ca. Licet. Non est simpliciter mentiendum de idem. nisi forte homines aliqua silere pro tpre. ad sua et ad alioru salute ¶ Cum hic xxvi. non habeat plenum nec carne pro multiplicibus peccatis carnis assumpsit & bene. in illa ca. xxvi. q. 2a. sunt multa ca. hoc tpm designata. dicendo q. simulatio et fictio sunt licita. alij et p tpre assumenda. qui sunt eternaliter bonitatis. Et no. qui melius aliqua ordinatione et deformitate ¶ Istu eda matia fuit tractat. exo & hic. que vi. metus de eo fiunt. ca. platum. s. verbi Simulant. in glo. ¶ Et h est q. dicit. sapiens cato dicens metuite. Cum sitat verbis nec est tibi fidus. amicus. Sequit. tuq; eas fur simile. sic arcs & ludit arte. Vir filiam et fictio in aliquo casu. tu no. melius dicit ordinatos no sunt p. eam meq; mendacium ¶ Et no sunt p tpre assumenda ut p multa exempla. & quatum. in pdictis locis et capitulis ¶ Est eda nondum q. vis sine violen. et metus. modis quatuor differunt

Primo quia coactio que fit p metu. ¶ Est ee mo voluntate. et in libero arbitrio no aut violencia. sine vis q. violentat repugnat voluntati et libero arbitrio. no aut repugnat eis q. metu. cogi. et intelligi & coactione. q. est impulsio no aut intelligit. & coactione. que est compulsio q. voluntas compelli no pot. ad actu elicitu qm est velle ¶ Et ms sunt efficaciter pbatum in. vi. ar. sibi quebat. an voluntas. possit cogi.

Secunda differentia est q. vis vel violen cadit in actibus corporalibus et in rebus aiatis & no aiatis coactio aut p metu est solu in rebus aiatis | lapis. n. qa de pcipuum sine sim violentat sed non cogit ¶ Tertia dicit. quia violen. vel vis. est respectu eius quod pcipale gravat voluntatem metus. Respectu mali futuri ¶ Quarta

Instia est qm̃ eo q̃ ignorãt. Quer vñ Volimtas. nõ ꝙsentit sed omnẽ
ẽ contra Volimtatẽ motu et sñ ẽ. Ide q̃ ampliꝰ ꝓsificet. Sed dr q̃ per me
tu agitur. sic ro Volimtatis q̃ motus Volimtatis sertur. m̃ illud nõ ꝓ-
cipit sed ꝓpt aḋ. Videlicet ad Repellendũ malũ. quod timet̃ et sic patz
q̃ m̃ eo quod sit p̃ vñ. Volimtas mihil agit. Sed m̃ eo q̃ p̃ metũ agitur.
Volimtas aliqñ agit et ro ꝓpetit ei⁹ finẽ Volimtarij. q̃ principiũ ei⁹ est
Volimtas. Set ro est Volimtarium simplr et Volitarij⁹ ꝑm quid. Quod patz
nam Vñiuersꝰ. tunc dr. ee simplr sed ꝑm quod sit et ẽ m actu. m̃ Reũ natũ
ꝑm esse quod est ꝛ apprehensione alie nõ ẽ simplr sed ẽ ꝑm quid. Illudat
quod p̃ metũ agit̃ est m̃ actu ꝑm quod sit. actus ante m̃ singularibus sñt
singulares. Z sñt hic et nũc. agit̃ ꝑm ph̃m quod sit ẽ m actu. ꝑm quod est
hic et nũc et sub alijs ꝙditionibꝫ ꝛ dñantibꝫ. Certum est aũt ꝙ illud
q̃ fit p̃ metũ sicut preire mercedẽ m̃ mari tpẽ pericli vl metu mortis dare
pẽniam latronibꝫ. talia signãt simpr Volimtaria m̃ q̃ sñt hic Z nũc ꝓpt fz.
m̃hor cãm. sc impedita maioris pricli vl mali quod timebat. Et ideõ talia
sunt Volimtaria simplr et ꝙpetit eis ro Volimtarij. q̃ pñs⁹ eorũ e abnitꝫ
fz. Volimtas. Z tñ si attingat̃ id quod agit̃ p̃ metũ ut exẽ hmõi casu exime
prout nõ Repugnat Volimtati hoc non est m̃ ſ ꝑm ꝙsideratione alterius
et p̃ quẽ est Volimtarium ꝑm quid. Et istã sunt dicta ad declarationẽ ꝙrũ
q̃ dicebãt. Z quorũdã que dicta sicut Quibꝫ visis venio ad solutionẽ ꝛ ordẽ
opponentiũ.

Ad primam rationem

Cum dr. nullus ꝙgnoscẽs
rectam rationẽ coactus. nõ cogit̃ ꝓpt ad faciendũ manus malũ ut
liceat m̃g malũ ꝛc. Istã maior concedit̃. Sed negat̃ minor. Quia
p̃ facere illa electionem sclatam Z fictam ad conſuandum vita ꝓpria et morte
vitanda nullomodo sunt malũ ꝙ se. Quia ut visum sunt talis sclatio
et fictio a mire ꝓmittit̃. ut m̃ tanione. dr ꝓpm. cũ deo nulla nõ tamẽ
illa sclatio Z fictio. sunt corrupta veritatis. ut isti dicunt. Sed occultatia
veritatis ꝙ tpẽ congruo reserande et manifestande fz. tpẽ quo sine vitio
ꝙ hoc possibile licet esse sclatio Z fictio. ꝓpt quã includunt mendacium
et deceptionẽ tuã sen mendacium sunt ꝓpter. tamẽ ꝓpt assimilẽ. ad ob-
tinendum veritatem et ad vitandũ mortẽ p̃ciosam ut sic non sunt

Timor igitur ista est ex ista suppositione quia supponit duos cardinales fecisse illa electionem et tamen hoc non fecerunt ipsi sed Romani Domini tamen cardinales ipsi eius sunt fecerunt tali hora sicut oportebat licet per malitia aliorum seu timore fuerit eorum ipsa electio non sortitur effectum ratione illo facto non est dicendum ipsos aliquid ordinate et correcte fecisse Quia ipsi sunt ex parte eorum ipsi possint per canonicas sanctiones mutuando conclave tractando et ordinando et Romani ab eo eis metu violentie metuerunt ut visum fuit Circa igitur maiorem est ista accipiendo illa similatione quia non includit aliquam defectuositate sicut frequenter accipit in sacro eloquio et sicut dicit xxxij. q. v. in multis capitulis quia ipsi temptassent dominum et expiantate ducatus perdidissent Alii faciebat videbat augustinus quia habuit plus voluntatis dicere quia sanctus est [illegible] ergo quia Prudenter debuerunt infidelis ne temptaret dominum xxxij. q. v. capitulum Quemadmodum glo. Quia aut dicunt aliqui doctores fictione et similatione de malo intelligendo est ipsi per mentis doctrinam includunt aliquam ordinatione et ordinate ad malum finem Ad rationem Ratione cui dicitur si Cardinales fuerunt coacti ut prius dictum aut fuerunt acta electio per Rectum Ratione nihil quia tamen Ratione et Rectum quod patet quia non debuit irritare electio et Ad illud supponendum Respondeo dicendo quod licet electio sit per ratione ex parte eligentium et ex parte electi et ex parte forme electionis dicitur ibi non est per ratione sed quia rationem et propter rationem ex parte modi eligendi quia coacte electus tunc dicendus est quod electio irrita et sic fuit in electione bar. mei et ideo fuit irrita alias nulla sed ibi fuit modus eligendi non fuit causatus a dominis Cardinalibus sed a Romanis Aliter respondetur dicendo quod iste ideo per Recta ratione potest determinare hoc eligere nihil hoc agit Si determinet hoc eligere tunc est consensus quod Romani coegerunt cardinales ad hoc quod ipsi eligerent per Rectum rationem Et in isto consensu negat maior Et tunc tu dicis et mentiris Ergo non debet electio irritari Nego istud quia coegerunt eos ad eligendum per Rectum rationem ipsi fecerunt et fecerunt quia statuta canonum xxxij. di. ca. in nomine domini lxxxix. di. Sicut prima et electio hoc ca. ubi maior et et Et per hoc talis electio sit celebrata debet irritari imo nulla ipso iure Si aut iste condicio per rectum Ratione determinet hoc eligere nihil coacti tunc et sensus quod Romani per Rectum rationem coegerunt duos cardinales ad eligendum Et tunc etiam negat sub isto

consensu. sensu. Nam quod est factum ꝯ̄ preceptu legis no potest dici factum ſm̄ rectam rationē. Sed contra rationē. Sed Romam tēpe dñor̄ Cardinalē. ad eligendum et c̄. statuerunt ꝯ̄ illud preceptu teneatur stripte ꝑdm̄. cui non inquit fuerit calumpnia ꝓmouendi nr̄i oppnes en et tuc cum subnisserim. ꝙ no potuerunt cogi ꝯ̄ ratione ad eligendū nisi p̄ maiꝰ malū. ista negat. Quia illa malicia que prius fuit Romanis sufficiebat adigendum et ad mittendum timore in animis Cardinalibꝫ Et sic patꝫ electum Solucio ad predictam rationem

Ad aliam rationem

Cum dicit nullus sequens. Rectam rationē cogi ꝑt facere quod no vult nisi prius quod magis repugnat sue voluntati. Ista nego lo. & ex actione inducta. Sed mouētū dicitur ꝙ magis repugnat recte voluntati facere electionem simulatā et fictā obtentatiuā veritatis. & corruptiuā veritatis. ꝙ̄ mori ut interficiat in corpe Ista negat. Quoniam m̄ dñus Cardinalibꝫ non fuit aliqua fictio nec̄ simulacio culpabilis. nec corruptiua veritatis. ut dictu fuit. Sed bn̄ & laudabili fuit in eis veritatis obtentatiue. Ad maiore dictū etiam sic ꝙ licet dñi Cardinales no potuerunt cogi ex actione compulsiuā subtinentis quo ad actum electionis voluntatis. Potuerunt tamē cogi ex actione impulsiue metu mortis intrinsece

Alter respondetur exhundanti

Et concedatur ꝙ dato ꝙ dñi Cardinales fuissent ficti mendaces et fratores adhuc nichil valet eorum facto et concedit maior. Sed aliter negatur. quia forsan tali casu plus voluissent ꝑdere ꝙ̄ mori et tunc no reputātur arcto nisi ꝙ no fuerunt debuerunt facere. Et tunc vltra si aliquatenus non debuerunt facere ita no fuerunt coacti. Ista ꝛma penitus dubio no valet. quia ſm̄ mea. adh̄ ꝙ aliquis legitime sit coactus ꝙ timore cadentem in constantē virū non Regula iuris ꝙ talis timeat nil no ꝑcat. nisi sit constans nil mo constans. Sed sufficit sine sit sine sit. ꝙ hostes circa eum talia faciant que sunt extra ꝛm̄ naturā & condicione aptā naturā iste. tale timorem tenere. Patet ista latius declarando

Ad quartum cum dicitur

Voluntas humana agit non potest nisi per aliquod contrastatiū et repugnans voluntati. Sed mori magis non contrastat virum fortem & constantē nec mori

Repugnat enim voluntati propter bonum virtutis contemnandi
timy plus amet bonum virtutis. scz vitam corporalem sz ut dr. mz°. ethz°
vir fortis no tristat in periculo mortis. et cetera.

Ad maiorem dico q non est vera. quia voluntas
non solum agit exactione indistincta. et impulsiua p contristantia.
sed etiam p oblectantia. et allicientia. ut apiendo agere pro indicc
z impellere. Ad quod ergo tu dicis. q mors martyris no contristat virum
fortem z constantem. quia dr. m. z°. ethicorum. q fortis non contristat. et est
impassibilis circa horribilia mortis et insuperabilia. Respondet dicendo. q fortis
z constans. no e simplr impassibilis. nc simplr insuperabilis. sed pm
rectam rationem. Cum dr aliqs sic. in c°. ps. n°. ethz°. timebit. n. fortis
ut oportet audet et ut ratio sustinebit. cum ira hic est finis virtutis est
dam fortis quide. que oportet z timy ira sustinet z timet. et ut oportet
et qn oportet simulr z audet. Ad istem dicat phus in tertio ethicorum
q virtuosus et quato virtute beat omem et felicior sit. magis in
morte tristior esset. Dico igr. q mors in corpe. no contristat virum secretum sm
veritatem rationem licet hoc sm sensualitatem ipsi ex morte sua sequat magna
pena dolor. ipsi nl aliqd tale magnum sit q opportunum faciendo pauret
et est intrepabilis. Sed si no sequeretur. maior vtilitas de morte ipsi diceret
dominus esset viuere mortem sine peccato z sine magno dispendio cuitatis nl
minus nl sm ipsis tunc hoc tristaretur. in morte et de morte. et sic plus
ratio.

Ab istendum q phus. in tertio ethicorum
dicat sic. Secundum dignitatem. in et ut duplex ratio patitur.
Opatur fortis. sequit in fine. et terminat determinat eum virtuosum
finem. cum vtique ira fortis. sustinet z opat ea. q sunt sm fortitudinem
et quarto ethicorum ca°. 5°. tractatu de magnanimitate. dicat phus sic. magnanimus
no est inconsiderabilis nc. f. philosiderabilis. q per quam honorare sed
magis magnos magnanimos et in pcipue. non patiens vitae meliorabilis
no pot fieri. vita sine timiditate et pau. q dicit phus q magnanimus
no se exponit pus periculis. nc est amator periculorum. tamen exponit
se magnis periculis. cum dignum est z utile.

Per que dicta patet q fortis est virtuosus.

non debet se morti exponē nisi p magnis q̄n ex morte sua frequent p maxia
utilitas pticularibus ipli Et si no sequeret maior utilitas de morte q̄ dupnd
talis est vitiosus z vituperabilis et audax audacia vitiosa nā sic pte est in bello
fugiendo Et aute p expectatione suam salvare virtuose expectaret Et tame
alii posset salvare exercitus q̄ p expectatione sua tuc vbi est in p̄culo mortis
iuste fugeret si papatu ipm no attingeret aspirion dicit Et sic exponit aliqui
textu aristotil. t̄ño etho. cap. y. si vbi fuge. tempe fuge. et mors. tali pte
salute. eligibilior.

In casu etiam in quo oportet mori nil pcat
tunc mors e eligibilior. vñ ro. etho. dicit. q̄ magis moriendū pacietem
diuissima sed tanie in tali vbi sit aliq̄ q̄ no est pcm ad fugiendū et ad vitand
mortem ystus tale iudicii est et virtuosu et rō negligē est temptare dnm
Et sic dñi cardinal pquerunt in electione bar. nō deseruerunt veritate nec dicūt
aduersarij. sed iuste et prudenter occultauerunt eam et fecerunt sicut recta
ratio. q̄nt dictabat ee faciendū Et sed malicia romanoꝝ fecit corrigatoꝝ
ee nulla nō fuit in eis falsitas. nō fictio vitiosa. Quia pri tenie vbi supra sent
elige sue impressione. z actione q̄ plat Et si ita fuisset in loco tuto &
securo. Bar. mich et sic papa suo posuerunt sed postea sin mali mores impedierūt

Ad quintum Cum dicitur Nullus sufficiens
cogi pot ad ptatu sen pecandum Sed si dicta electio no fuit canonica
Constat nec dicit q̄ cardinales eam faciendo pcauerunt q̄a tunc illa fuit
ficta et simulata et omnis falsitas et fictio nec dicit est peccatū vīs. et cō ma
iorem ystus Patrons. ego concedo Sed minorem ego negō. q̄a no fuit ficta
nec simulata. ex parte cardinalium. nec ea est vera q̄ omnis simulatio et fictio
sit mendacia et sic pcm. Vñ pono casu. q̄ apli illa electionem celebrassent
z intendissent veraciter eligere Bar. eū Et scim q̄ romani illi impetu q̄nq̄
fecerunt sup dictos cardinales frassent sup apl̄os congregatos ad eligendū
q̄dam statutis legibus. et statutis canonicis. de electione ppē. certū est q̄ tūc
electio no valuisset Sed fuisset electio vacua z impressa Et tunc
apli ppē ariā z ambitionē romanoꝝ fuissent ficti z simulatores certū
est q̄ non Et e pro tanto simile. q̄a dñi cardinal videntes.

ppressione et p ons q̄ ꝓpressio electio no valebat arguebant ꝓpm bar. meu
reeligere cum fuissent in loco tuto. Et ideo patet q̄ no fictio in eis et
si sint simulato seu ficto postea in eis. illa no sunt culpabilis nec pena in
eis. et si quereretur. ꝙr postea no elegerunt ꝓpm q̄n fuerit in loco sereno
Respondetur q̄ tuto sunt. quia adhuc ad id tm. vvv. nl ad id. equipollet
est q̄m requirit se humiliat et interiora eius plena sint dolo. Et si abm
tranquillitate. virtutem videt ꝓtare. si inuenit ꝓpter malefaciendo malefaciet

Aliter respondetur dicendo sicut dictum

est ad minorem q̄ no omnis fictio seu simulatio est pena ms ibidem
immolitur et includit. et formatus et ordinatio. sicut dictum est frequenter
et deus ultra q̄ licitum est frequenter verbis et factis eludere. inimicos et
rebelles hostes. et istud cedit ad eorum utilitatem. Ad tertium quod dicit q̄ duo
sunt romani. q̄ eluderent q̄ verba equivoca ad eius cardinalibus q̄ si eos
imponeret contrarium nec aliquid ostendit p ratione opposita nec p ratione
demonstrant Non. n. pertinet omnipotentia ad virtutem veritatis. q̄ semper in
omni loco. aliquis ostendat et declaret et ostendat evidenter alius quam verba
sua intelligat q̄nis sibi eos male intellecte et alii q̄ ipse intelligat sicut
patet de papa qui fuebat q̄ mater sua intelligebat verba sua ad intellectum
suum. sicut ps. no. nisi qui loquebatur de templo corporis sui. ipse aut de
bant q̄ loquitur de templo salomonis. et h̄ ipse bene novit et no sunt
falsus nec medius si no declarat. inuentes sua. Jacob et habraa gen
xxi. et xxv. qui dixit uxore sua de sorore sua et tamen bene fuebat no
intellecte. sic audientes sicut verba sonabant. Dico etiam
q̄ duplus sunt dare q̄ eluderent romani q̄ verba equivoca q̄ si finisset
cardinales. q̄ romanos interfecit Et no q̄ tunc plus duraret istud
schisma. q̄. Cum no finis aliquis q̄n veritate put fuerat in facto bene no
bene sic debuit. et duraret

Ad sextum dicendum

q̄ a cogente coniurat. Sed voluntas cardinalium eligendi non
potuit coniurare et Ad istud Respondet. secundo dicendo q̄ aliquis
pot dupli coniurari. uno modo p coniuratione instantanea et pena
futura et sic est allegatum Et sic dicunt cardinales no fuerunt.

contulerati Quomodo contulatione prudenter sustinuerit et sapienter mor
tem seu prealii mortis sine pcu cuitando. Et sic est dictum et ostensum quod dni card
nales. contulatione sustinuerit Ad primo dicit cum Loquit⁹ libus augustis
predictu onelia. et sic ꝑ responsio ad predictu argumentu Deinde est
videre quilla contulatio. ultima ꝙ fecerunt formam electionem Bar. firmat

Ad septimum dicit

Quod nullus argumen
aliquid facere metu mortis principali illo actu timet pena mortis
Sed dni cardinal in eligendo illu Bartholomeu no timuerut principale pena
mortis. Dicet quia timues pena mortis principale defectu racionet cardal.

Ad istud respondetur

negando primo maiore. nam
ppus cogebat metu mortis eque templo. quado tulerunt lapides
ut iacerent in eu. io. bap. et se abscondit ab eis. Sed tamen non fecit ꝑn
cipale timore ꝓmli. quia excludit veritate st quia non pot stare cu cart. Un
ppus principale non timebat pena mortis qui est timor ꝓmlis. quia pe
ut pro quibz pena mortis deberet Sed timebat deum timore filiali et
casto. Simul omis sed. ille timor quo habuit ꝙ. de morte sua fuit timor natal
ut dicat magr sinarii li. duo. di. xxxviii. ca. ultio Et ita pt dici dicus car
ꝙ no sint in eis timor ꝓmlis. quia no stat in cart. Sed sunt ibi eis timor. mortis
natural. ꝓpter quo ipo non defit caritate nec ecia recta ronem Et pt dr quod
caritas. foras mittat timore. Verū est timore ꝓmle Sed ibi non est verū
de timore naturali Ille. n. timor stat cu cart. ut dictu fuit de ppe qui timuit
mortem. luce. xxii Cepit ihus pauere et tedere. Et an illis tristis est anima
usq ad morte Vel pot dici. ꝙ timet et fugit pena mortis in no ꝓprijs
et alijs no tadt pam non est ꝺ caritate nec ꝺ ratione et tam Primo sunt
in casu imo de quo loquit Et sic ꝙ solo ad ꝓdictus rationes.

Vltima conclusio aduersaria Veri

tatis. et alijs pma fulcitis est hec ꝙ dominj Cardinales forte ꝙ fuerut
in acta ꝙ metu fecere illam electionem predictam metus ille no fuit ꝑ
potuit cc talis ꝙ caderet in viros constantes. Et ibi ꝓbant ꝙ. mꝫ.
rationes principales. fuites alias aduersis. Quarū pma talis est Nam

sic pauere

sño & tnore fili
ali. et ꝓmli

nō. mꝫ. rationes

Impo. est q̄ metus relinq̄es ꝑtem in eo q̄ p metu cogit tudat in virū constantē Sed metus cogens cardinales fuit electionem supdicta fuit talis metus et timor q̄n relinq̄ebat ꝑtem in eis. vgī talis timor non cadebat in constantes viros. maior ꝑ q̄ta. q̄s vir constans ei sit virtuosus inq̄ & sit ei tam iuste q̄m iuste ꝓter quecūq̄ impedīta. nil ꝓter q̄na stingi dissentiatet. ut tollerancia rei difficilis ut rei salubris. Sed hꝰ etia ꝓpe ꝓcula mortis. q̄na si deberet ita no est virtuosi. maior ꝑbat multiplr. na ut ipi Cardinal confitent. ipi noluerunt in ꝑtem q̄ne vrde no eligebant Et h ꝓpe metu mortis. Sed hoc fuit. ꝙ mente loqn. ꝙ indubitanter ꝑ scripturas e mendacū. hoc enī est vim pretendere. ita in mete ire et stande et dubia admitte. et duplice ee in verb. et in mete hꝰ aut sunt ꝑta et vitia opposita simplicitati et veritati que sunt virtutes morales.

Item Vsi fuerunt apparentiis Et hic non vere. ad finem in q̄ intendebant. et que sibi prestituunt. qd ꝑtinet ad astuciam q̄od est vitiū oppōite prudencie. hic enī simulatione Et fuerunt etia vsi falsis fictionibz occultando veritate dictionibz apte ad decepcione et in detrimentū totius ꝓpli xpiani Sic q̄ si ostiam ꝙ portum in eligendo fuerunt indiscreti ut dixit Sed q̄ fuit ꝙ ostiam edificat ad gehennam Item q̄a recesserunt a Recto ꝓpito et a sublimitate eligendi ꝑtem ꝑfectam et utilem pro Regimine ecce ecclie. q̄od ꝓpitum et sublimitas erant sunt et nitidate caritatis et iustice. nisi q̄ranter ꝑtinuit sicut ꝓmus ipm Precederet alius ꝓpitu diligendi ꝓximū et venerandi ꝓcures ꝑ. ignitum. maior et tota ratio ꝓma

Secunda sic ad idem Nam metu cadēs in constantes viros. non Reperitur nec est locus mei in voluntatibz invictis. manibz no deditum. recti vo Sed cardinales in facto illi electionis multiplr deliquerunt a recta ratione. vgī metus cadens in eis no fuit talis. q̄ caderet in viros constantes. maior patet Q̄a constans vir no recedit a recta ratione et est regula in theologia Sed minor ꝑbatur. q̄a Cardinal deliquerunt a Recta ratione Primo in actibz venereabilibz

nō

Exhibendo ꝓpter metu mortis. honore ꝛ reuerentia falso ꝑpe hereticō et excōmunicato
que debent. solo uero ꝑpe. in quo uidentur commisisse. grauiter inuite sicut quib⁹
uoluerunt regi debitu alteri ꝙ Regi defferret ¶ Et quia plures ꝑpam et hereticū
intronizauerunt in cathedra sti petri ꝛ coronauerunt eū corona ꝛ tyara qua solū
uerus ꝑpa coronat ¶ Iste ꝙ petierunt. licta ꝛ iusta ꝛ indebita diligentius plenarie
omnia pannis sericis ꝛ contextilibus tu eo fecerunt assistentes applaudentes et con
sentientes in omnibus actibus suis ꝑpalibus et sacra corona de manibus eius
recipientes. et uidentes se tu eo. festiuis ꝛ pomeris. pontificalibus tu eo in
ebdomada sti erde insistentes. in missis ꝛ aliis diuinis officiis cu eo partici
pantes. cui⁹ ꝑpe dei heretici et excommunicatus ¶ Item desipuerunt recta uia
in hoc. quia scripserunt imperatori Regibus principibus ꝛ cardinalibus qui erant
ꝙ damone. ꝛ multis aliis. mandando ꝙ eligerent in ꝑpam sapientiu ꝛ meliu
commendantes. eu de ydoneitate ꝛ sufficientia. tu in moribus ꝙ in fide tu cui non
elegissent illu. nisi uerbo ꝛ ore tantu

Item desipuerunt recta in hoc ꝙ dixerunt scripserunt scribendo dictum Zachariam in meum impendendo ei honore et re
uerentia ipsi ꝙ multos homines ꝛ impendentes honore debitum ad similitudinem
peruersi ꝛ stulti⁹ ¶ Et quia prebuerunt tam ꝛ occasione sue Pune.
nalis ideo ipse baro meo extimauit hoc de. sapientes electum in ueritate. cui hoc
esse. ¶ Item desipuerunt recta ratione in hoc ꝙ exposita falsa significatione ver
borum ꝛ factorum intellexerunt ipso ypocrita dupliciter de opinione et diuino
dei. in terris. Cuius uera cognitio petit .i. bonitu ipsi ypocrite. sicut in
moribus culpa et malu uoluntatis. ita in intelligentibus falsa opinio est
malu uoluntis ꝛ intellectus et magne in hiis que sunt fidei. unde dicta
falsa opinione maior ꝙ ypocrita aberrauit ꝛ errat credendo ipsum
esse uerum ꝑpam.

Item desipuerunt recta ratione in hoc ꝙ
exposita simulatione. et fictione. ostendendo ueritatem ꝛ corrupti
ueritate. electionis aplice quod erat in mira et exemplu dei. Ihesu plibus alius
recta desipuerunt recta uiam que omittimus. ca breuitatis. Et sic probata
est minor ꝓpb⁹ igitur ꝛ cetera. ꝙ meto cadens manifeste unu non est locu in eis.

Secundo arguitur sic ¶ Idem excepto metu cadentis.

Dum constantem virum non ht locum. Ubi Reppt presumpcio iuris et de iure de consensu. quoniam talis presumptio movet iudice ad sententiandum. nec admittit plo. m̃ gravi. Et hoc ppter talem ꝓsumptionem nis statut et nis facit constitutione Et verbi gra quomodocunq; sint metus cadens mo constante virum ꝛ contrahendo matrimoniu nil ꝓsumptalia si postea parasse comoverint. similiter consensisse. m carnale copula nis statut ut no mediat. Postea volens placere metu exō. & ꝓsumpt. ad rē et & ꝓsumpt. impr̃c. Sicilie. Sed m̃ dicta electione Reppt. talio. ffactis & ꝓsumptione ut ꝓ quia mtromissio. et oscultatio. et alia actus recepti. fuerit talem presumptione Preterea q̃ tales actus magi cardinales fecerit coacte Nec possent Reges maiores presumptiones de consensu audiasimus Nam ffactus alterius pliat. ꝓsumendū no comoveret quod intelligo sine vero ꝓ quia ht facultate de sentiendi nil reclamando quia facultate ostat tales hisse tam illi qui recesserunt ꝛ fugerunt exō Sicilem Et illi etia qui erat in castro s̃ti angeli ꝛ omnes alii Et posito q̃ non hissent tale facultate adhuc s̃m recta ratione tñ debuerunt desistere nec dimittere reclamatione tu ad eccl̃ tenerent ex officio & mutuate mistice ꝛ caritatis. ne ceteri ex eis propter efficerent tanti erroris timore mortis ꝓtermissa. q̃ teste aug̃o errore cū no resistit approbat. Et q̃ no reclamauerunt nec dissentiendo videtur approbasse Et sic ille error factus. fuit irremediabilis m̃ q̃ no error tenuet ꝛ minoret. maxia ꝓ ignorantia. ꝛc.

Quarto ad idem sic Nam timor cadens In constantem virum non cadit nec cadere potest ꝛ viros constantes. Sed Cardinales in facto de electione fuerunt timore cadente constantes viros. q̃ ipsi fuerunt constantes q̃ timor eos erga no sint talis q̃ caderet nec cadere posset in viros constantes. maior ꝓ ꝛa dicit timore exponit actus constantis. minor patet Per Sex Placones.

Prima est Nam ille dicit incōstans qui no ꝓfecerat in eo q̃ posuit maxime sibi illud finē & mutuate mistice et caritatis. Sed Cardinal fecerunt hoc. Nam primo proposuerunt facere electionem canonicā Et eligere papam et opportunum q̃ erat & mutuate mistice ꝓ totius ecclie quod certe magno ꝓcio no ꝓpendunt faciendo illa electio non tanq̃ et eligendo ꝓsona non papalem sed papatu

Item quicumq; Est. Duplex fuit ammo huiusmodi omnibus
bus suis. Sed cardinales fuerunt duplices vini ptendendo et ad ratio
nem. igitur. qui fuerunt manifestantes. Tertio sic firmitas alicuius et firmitas
status pape et ordinis que requirit. in virtute obstantie. nr̃i hr̃. m. 2o. et huiusmodi Sed
si illa electio non sint omnia cardinal nonnulli firmi nec stabiles. propter factu
facti et molles. metu mortis q̃ non e timenda precipue i tali actu qui prius
erat monendus q̃ recedere a tanta ratione. et alibi virtutis. ḡ. ꝛc
Quarto sic vir constans semp plus valet bonu die bonis anteris. Sed cardinales
fecerunt oppositum. quia ppt timore mortis. dimiserunt et suppresserunt opposita eius.
p̃ quo mete habent. quod papa et die. est mendacium.
Quinto sic vir constans non timet in primis mortis
nisi q̃ sibi. et quomodo oportet nam constantia tenet voluntatem
immobili. et firmiter. nisi bonus. q̃ quicq; impedimenta et quascunq; difficultates.
q̃ tristicias misericordia dni dr̃. tertio etiam. q̃ in sustinendo tristitiam maxime
aliqui fortes timuerunt. Sed cardinales non sustinuerunt proinde quadret
sibi. et quomodo oportebat ḡ. ꝛc.
Sexto sic vir constans non cogitum. nisi explabilis et
forti extractione periculi. Sed non est probabile q̃ romani voluissent
interficere dnos cardinales. propter tale f cum. dicit. si non eligissent roma
num ut plurimu non essent tam crudeles. Sed cardinal fuerunt extractem
lem extimationem periculi pro eo q̃ non sunt assueti tristitias nec difficultates pati
et sunt delicati teneri et molles. ut dicit adversarij. Et preterea ex leui
extimation periculi timuerunt metu mortis. credentes q̃ romani velle
eos nec posse q̃ absit Et ponto q̃ sic fuisset ipi sustinuit martyres fieri Et
sic martyrium eo ens ablatum. neglexerunt signo apparuit inconstantia eorum
Causa autem martyrii Est veritas fidei. ad qua
veritate non solum pertinet crudelitas cruciatus. Sed etia exterior pro
testatio que non solu fit p verba. sed etia p opa. quibus aliquis se christe fide
ostendit et pficitur. Et hoc fit p omnia virtutu. sm̃ q̃ modu asserimus q̃
que opa nobis simulet q̃ deus huiusmodi opa. ad nos regnum et nos remu
nerat pro eisdem dn̄m xpm̃ dn̄m. nr̃m. bea. qui passionis patitur ppt

iustitiam ⁊c. Ubi dicat glo. q̄ Ad instãa no solu ptinet no solu fides. sed ẽtã alie virtutes. et no habes libã sint martir. qma em hrodem & adulterio. intrepidabat no sint decapitatus. ⁊c. Ex qmbus patet q̄ ssp̄ ꝓdicta Cardinales. fuissent mortui xpi fuissent martires et eorum martirium fuisset m ẽtia celebratu. sicut martirium bti thome et bti tulgis dle.

Isti sunt rationes q̄s potui colligẽ. ex dictis eorũ pro dicti conclõne probãda et asserenda

Sed qma hec articlo est aduersaria veritatis ⁊ alicui fidelitati Ideo ego Dono ꝓclionem oppositam videlicet q̄ ponto q̄ cardinales. fuerunt q̄ metu coacti fecerunt ꝓdictam electionem prout fuerunt in Re veritate. ut visum extitit Et dico q̄ metus ille fuit ⁊ potuit esse talis q̄ caderet mconstantem virum Et hoc sine pliatu supius in ẽdo articlo q̄ dicit dñs robert de limbano licet hoc fuerit ita manifestum q̄ pbatione no indigeret. q̄ dicit ꝓphus simo topicoꝝ q̄ quidubitat virtutem mente alicui talis caret sensu Et si isti aduersarii arguentes. q̄ veritate essent mihi casu predubio virtutis fulcentibus non talia probassent tu ad veritatem venissent. sed q̄nto dictum sunt supius. facere facile est infirmo dicere infirmum linea dies sit tibi Ista em verba magis sunt vulpina q̄ hominis mistica hñtis ⁊ diligentis.

Respondendum est igit⁹ Ad rationes aduersarioꝝ

Sed tame anteqū Respondeam ego ponam aliqua notabilia sciencia. ad Responsionem horum opportuna Ad evidentiam plenioris dictorum ⁊ dicendoꝝ

Primum igitur est de viro constante vbi ego noto q̄ vir constans accipitur dupliciter uno modo strictissime Et sic vir constans. est ille qui immobiliter et inflexibiliter stat in Rectitudine rei. et mali boni virtutis. no defens ꝑ limã recte rationis seu virtutis etiã ꝓpter impetu maiorem. qui resistere no potest nec etiã ꝓpter impetu cuiuscũq̄ et talis constantia no fuit inuenta in celo. ante lapsum angelorum q̄ certum est q̄ multi angeli corruerunt nec etiã in padiso terrestri in statu innocencie

Quia ea ada et ea lapsi fuerunt p̄ p̄cm et multo mag̃ ex hoc mundo
post lapsum qua diuit aplus ad ar. vij. c. Video aliam legem in membris meis
sigi repugnantem legi mentis mee. captivantem me in lege peccati etc.
Et psalmista dixit. septies. cum in die cadit justus. et resurget nequam
corruent in malu

Aliomodo vir constans accipitur magis
large et tame ꝑprie. qm̃ sic ꝙs recta ratione nr̃ sibi bonu ꝓpo
ꝓpter impetu cuiuscuq; tm resistere potest licet vi desiderat recta ratione
nr̃ sibi ꝓpo ꝓpe impetu malorum. cui nullatenus resistere ꝓt. et sic accipit vir constans sua q̃ d̃ h̃ oriter facit mentione no. n. sunt sua
nisi d̃ hijs. que oriter accidunt et sunt in nob̃ quib̃ habet liberu arbitriu.
flexibile ad utrumq; vz. ad bonu et ad malu cuiusmodi sunt ob homines in
statu hui⁹ peregrinationis existentes nisi sint in patria confirmati qui tales in
patria confirmati sunt constantes hmodi. Vir ergo constans ꝓt accipi dupliciter
hmodi in sensu composito aliomodo in sensu diuiso. si accipiat in sensu composito
sic potest arcta ratione demare. et h̃ sine accipiat. Vir constans hmodi nr̃
secundmodo si aut accipiat in sensu diuiso sic potest demare. Verbi gratia in
multis ho exiens in patria nr̃ certitude no potest ꝓbare in sensu composito quod
vir in sensu diuiso. sicut dictum fuit. quia album impossibile est nigrum nr̃
recedentem impossibile est currere. Verum est dicere ipsi in sensu composito quod in sensu
diuiso no est impossibile albu⁹ existentem nr̃ recedentem currere seu ambulare

Notandum etiam q̃ virtutem constantie seu
fortitudinis triplex possumus considerare huiusmodi exempla sancti
monentis hominem ad constantia et ex hoc ꝓte constantia sive fortitudo
ꝓ stabilitate et immobilitate sive inflexibilitatem a fortitudine. Libro virtutis
hꝫ exhibente sanctis qui infallibiliter equat quodcuq; voluit. Vn impossibile est
hoc duo simul esse vera. videlicet q̃ sanctus aliquem moneat ad actu
constantie. et q̃ constantiam amittat ꝓtando

Nam omnium peccatorum Computatum inter
fusica. de quibus certissime liberant filii dei. vt dicit augustinus
in libro de predestinatione sanctorum

regula.

Alio modo potest considerari. Constantia sine fortitudo ꝑm suam ꝓpriam rationem. et natura seu ordinem et sic ostensa est ex sua ꝓpa ordine et ratione seu natura. ipa facit semp mḿe immobiliter constante ad bonos omnes et virtutes. et tenet ea inflexibiliter immobiliter m̃ retinendo rationes. et virtutes. Cui constanti non potest ꝓdare ut faciat ꝑ rationem quę est ex natura et ordine constantie sicut ꝛc. calor potest infrigidare et sicut instans non ꝑt bonum facere nec dicat aug⁹. mlo. de ꝑmone dum mouetur. Tertio modo ꝑt considerari expresse subtilitate ademptiua huius liberum arbitrium et voluntate quod quidem ꝑm. est vertibile. et flexibile m̃ bonum et m̃ malum ꝑm arbitrium voluntate et sic ipa constantia. seu fortitudo non ꝑt tenere immobiliter et inflexibiliter suum obiectum seu ipm constantie m̃ bono omnes seu virtutes. ꝓpter ipm liberum arbitrium seu voluntate que m̃ hac vita. post lapsum primorum penitus est flexibilis. m̃ bonum et m̃ malum nisi ipa voluntas seu liberum arbitrium esset m̃ gra confirmata. sicut fuerunt apli et vita virgo. Quod tamen non fit de omni electo nisi de gruna speciali cum plenitudine felicitate que m̃ patria exꝑtatur.

Adhuc ex parte subiecti. Potest considerari duplex bonum modo ut est forma. alio modo ut est finis. Primo modo ut est forma. sic quę replet tota capacitate materie seu sui subiecti talis quę non remanet m̃ eo ꝑs potentia ad alia forma sicut est m̃ forma corporum celestium unde est suo ꝑpo tam̃ mobilis et immobilis et sic est constantia patrie quę replet tota capacitate et potentialitate mentis rationalis. ex eo quod omnes actus eius et motus actualiter fertur m̃ deum ideo mam̃ mobilis et immobilis est sic quod non potest ee quin voluntas et mobilis mens moveret retinendo rationes et bonum virtutis. Quando aut non replet tota capacitate ut potentialitate ser sue materie seu subiecti tunc am̃ mobilis et mobilis est sicut apparet m̃ formis ḡnabilium et corruptibilium et sic ē de constantia. et breviter de omni virtute vita m̃ hac prima peccati ruina sue in hac vita non semp mens fertur ut moneatur m̃ deum. Et tunc ꝑt aliquis obtinere meritum quod est gruum virtuti et ꝑfectionum. Et sic virtus quę tunc ꝑfecta ꝑt m̃ hac vita amitti nisi ꝑ ꝑfectam gram confirmata. Deus autem Considerentur ꝑm ꝑpriam rationem videlicet rationis finis

Cum de racione. hitus sit. ut inclinet potencia ad agendum. sic hitus
virtuosus. semp de se inclinat ad bn et recte operandu et no est qr hoc omnes
huius mi sicut de se videre. bonu hoc quod sibi omnes. malu aut ei re
pugnat. quando est hitus virtuosus.

Nam sicut Justus diuidicat sapores. sic bonos
ee sic malos. pm suam dispositione sic mens hois diuidicat pm
dispositione magna est. sic ee bonu. quod vere e bonu. et sic ee malu quod
vere est malu. et si sit male disposita. indicat bonu. ee malu et malu
ee bonu. quia dicit phs in ethicis. q qualis e unusquisq. talis finis
sibi videtur. sic qz constancia patrie. immobilie tenet mente in bono vir
tutis. et in rectitudine racionis. qua deus qm videt. q eciam et indeficienter
et inflexibiliter fruit ipamet eccia bonitatis. no pot videri nisi bonus.
Constancia aut huius vite in tanq statu deus no videtur. q eciam nec vide
mus eciam nec pot videri ipa eccia summe bonitatis. put e in se ipa ad
videtur. q effectus. in ipis creaturis. Item in hac vita potest obtine
mus aliquid circa bonitatis virtutis. et recte rationis. q quod deflectamus
a recta racione. et a bono virtutis. Propter quod constancia in hac vita
pot pdi et amitti. Et sic p quas no tenebit mente in rectitudine rerum
et virtutis. sic inflexibiliter et immobiliter q no possit a rectitudine deviare
et amitti et perdi. et p quas mens stabit in rectitudine bonus. Et mediante
metus mortis invertit mente a tali rectitudine racionis. Quando dicit
in talis metus. ut aliquod maximu allectiu. Et ratio e quia libertu arbitrium
et voluntas in hac vita. est flexibile ad utrumq. videlicet ad bonu et ad
malum. nisi sit in gra confirmata.

Dicitur Comm Cardinales. Cessemus a fo
mando. fortiter et granditer impellentibus. piencibus et metum
mortis. mentientibz quibus resistere nullatenus poterimus. mollescimus
ad abnuendu nec reputare. Un dicit phus in iiio ethicorum. q signus a fortib
et supexcellentibus. delectationibus. ut tristitus diuitur. et supatur. no est
admirabile. sed condonabile si diuiatur. et supetur. Quis enim est ille qui
mortem no formidet manifestissime e aut q grauius impellit timor. pinlom
q cupiditas delectationis.

Item Notandum propter quedam dicta

et dicenda

et dicenda quod timor qui cadit in constantem virum non pro tanto cadere in constantem virum quia sit necessarium quod ille in quem cadit sit de necessitate constans sed pro tanto dicitur cadere in constantem virum quia ille metus de sui natura est talis quod aptus est natus est cadere in virum qui esset constans. esto quod nullus timeret verbi gratia. Donamus quod aliqui electores sint ita confirmati in gratia dei quod nullus timeat nec timere possit et fiat eis impressio violenta dum sunt congregati ad eligendum et nunquid talis esset canonica ma infestum est quod non et certum est quod hec esset propter timorem cadentem in constantem virum ad intellectum iam dictum

Item dicit philosophus in tercio ethicorum quod quidam populi qui vocantur celte nichil timent propter insipienciam congregentur ergo aliqui tales ad eligendum. Planum est quod tales non sunt constantes quia non tenent medium sed sunt viciosi fiat eis gravis impressio. nunquid talis electio valebit certum est quod non. Et tamen non fuit in eis timor qui caderet in constantem virum nisi ad intellectum iam dictum

nota de populo celte

Item sint aliqui doctores ita timidi sicut quicumque pueri primo hec enim possibile est et quod nullomodo sint viri constantes. hoc enim potest evenire a natura et a complexione naturali sicut est de illis qui habent parum de sanguine et congregentur aliqui tales ad eligendum et fiat eis vehemens comminacio et impressio pro aliquo certo eligendo. talis utique electio non valebit et tamen in eis non fuit timor qui caderet in constantem virum nisi ad intellectum superius expressatum. Quod patet quia ipsi non sunt constantes. ut ponitur in casu predicto.

Solucio. Racionum oppositarum

Istis premissis respondendum est ad raciones oppositas. Ad primam cum dicitur impossibile est quod metus relinquens peccatum in eo qui per metum cogitur cadit in constantem virum. Respondeo et dico quod verum est de eo qui est constans. Primo modo. Sed tamen in viro qui est constans. secundo modo superius dicto bene potest cadere peccatum

Vel dicendum est q ista ppo est Vera de vno constante accepto m sensu comporto non tame est vera. de vno constante accepto m sensu dmso. qm ad sensu dmso pt stare. vt visum fuit supius vel ea pot dici simpliciter q metus cadens m constante viro pt relinquere priorem viro constante. qm aliqui per tale metu quod pz p casum. Nono. enim q simr hic. Centu electores. qui fuit eligere vnu archiepm. et fuit omes pauores et mala mtentione. volentes eligere. pz precise z principaliter ppter affectu carnale. postea nl platone et fuit eis impressio validior et fortius ppter qua iuste pz metuere vir constans. tunc certu est q electio non valet. et no nisi ppter metu qui cadit m constante viru Ignem. metus qui cadit m constante viru reliquit priorem m eo qui p metu cogitum. z cadit m constante virum

Dy ista dicta fuerunt tenendo q ad hoc q illa electio impediat p metu Requirit q ille qui metuit sit de facto constans. quod tame semper no est verum Soluitur. tame superior magis mihi placet Ad primum Cum dr. Sed metu p que dicunt cardi. de facile illa electionem fuit talis timor. qui relinqueret priorem m eis. ista ro valet concludere. ipse ille metus no erat talis. qui caderet constantes viros. Dicit ad amore negando ipam qua dy cardinales non fuerunt mentiti ut dictu fuit supius. ad ptacone cu dicit. q ipi noiarent illu. quem corde no eligebant et istud est q metuem re Ad hoc respondendo q illud est falsu. na dicu q illu que noiabant. corde et mente eligebat forte casu. qui fuit p tunc. q'm erat m eis. Dicebant tame electionem non valere propter impressione manifestu facta p Romanos. et quod h facerent pz ex ppositu ipm reeligere Cum dicunt m loco tuto. Et securo ille tame animo et illud cor non erat sufficiens. ad eligendu ipam. eo q erat maculatus. et infectus. Per metu predictu

Aliter potest responderi dicendo q' tunc fuerunt mentiti q noiauerunt eu m ipam eu que corde no eligebant q tn non est contra mente sic Sibi est aduertendu q sibi est voluntatu mptum. cu m voluntario. sicut qu aliquis. proicit mercem m mare metu submersionis. nl pmutis secundone vnius membri ne totu corpus p illa infirmitate arendat m tali casu est respne duos actus voluntatis. vnus actus e de re simpli et absolute considerata. Alius de actus de re sic considerata. est negatiuus Nam ex tali periculi ipe nollet proicere mercem m mare nec membru suu secare. Clarum est Secundus actus voluntatis est affirmatiuus. nam positis omnibus circumstantiis. et pensatis ipsis.

Ner· qz̄ voluntas sic fertur· sup· Item tunc vult totū d· Et d· voluntatū voluntariū mixtū· qz ibi est aliquid p̄motiū ex una pte et ex alia aliquid retractiū· et tame magis ht̄ de voluntario· pensatis circūstantiis ob̄z q̄· de voluntario· Ille em̄ qui ptit mētē i mari ne pdat omnib̄z pensatis vult p̄cē· merces in mari· et tame absolute ꝯsiderando non vult p̄cē· merces i mari et ista sunt q̄ dicit phūs· iii· ethicoꝝ· Sic· Recte sunt· & dnūs cardinalib̄z nar̄· absolute loquēdo· nullo tm̄ pacto· no· hebant voluntate n̄o· d· eligēdi hac· Sed pacto tm̄ quōd facto sunt· s· q̄· sub pena mortis eligerent· ptulerūt nūl· Romanū· sic· ipi· volebant et voluerunt eligē· hac· Et sic sunt voluntariū mixtū· tm̄ in voluntario· Et istud voluntariū mixtū· extrinsecū· quāt· pōt· illa que· continentur· in illo edicto· Quare si metus ce· tā· fuit· que· continent· in· h· versu· Extrinsecū· em̄ metus semp̄· sen· status· ceū· libere· atq̄· necessē· Sic· etiam· in aliquo tm̄ extrinsecū· nichil· sic· Et· intelligē· de talibus· Rebus· sine· quibus· vita· corporal· admitti· nūl· patit· gr̄ie· tractatū· xxxv· q· iii· Ultimo· versu· Quidquid q̄· & tame· infra· cau· Veru· Sic· igit̄· patet· ex· predictis· q̄· sic eligē· non· sunt· contra· merite· pie· primo· sunt· p̄· mentez· et p̄· rectam· factione· facere· stat· ille· qui· ptit· mētē· i· mari· ne· subrigat· no· facit· de· merite· p̄· mus· ex· tā· tm̄· de· h· non· faceret· Ex· quib̄z· etiā· p̄· q̄· non· committit· n̄· fraudem· n̄· austuciam· put· sonat· in· malū· sed· in· p̄· sicut· q̄· ex· ob· garruli· terminant· n̄· fraudem· n̄· austuciam· q̄· ad· iusticiam· eligendi· diligitur· qui· ac· debet· ee· diligim· &· p̄bm· et· qui· auferet· electionem· de· se· facta· ee· nulla· q̄· sunt· facta· p· impressionem· & metū· mortis· quod· tū· adhuc· no· facit· dnō· medico· exequiato· Quare aut· recessimus· a· p̄posito· in· p̄· Recte· eligendi· dictum· sunt· ē·

Similiter etiam fictio seu et simulatio ut· ja· dictū· est· q̄· viros· nistor· assimtū· p̄tib̄z· oppōtunis· sine· pcō· quādo· no· ht̄· aliquam· de· ord· macione· nūl· deformitate· n̄· intentione· p̄uersam· merito· ab· sanctis· & sacris· salute· ut· xxxv· q· v· in· cau· Utilem· Ver· sū· n̄· murum· sibi· etiam· de· in· p̄no· capiti· sic· utilem· simulatione· et· in· tpis· assumenda· etiam· hyen· Regis· sirl· nos· dicet· ex· q̄· no· potuisse· interficē· sacerdotes· baal· nisi· fingendo· se· velle· adorare· Et· est· in· q̄to· li· Regū· x· cau· Et· talia· non· sunt· corrumpentia· veritatis· Sed· occultativa· veritatis· quo· tempore· Resūdē·

Ad secundam rationem Principale· Respondetur· cū· dicitur· metus· cadens· in· constantem· virum· non· ht̄· locum· nisi· in· voluntario·

mxtis mgnis no deferim· Recta ratio· ꝛc· Concedo ista maiorem &c·
emorem quam Probant ꝙ actus de sarptos· Post electionem factos ego
nego· qma qui dicti sunt tmp· tepore quo illa facta fuerunt adhuc dicebat
durabat mpressio· etia grauior & pitlosior Et sidicat· ꝙ pro canonica
electone debet hre consensus solus· Dominoru Cardinaliu qualiter cuq
de ipo constet· sum tremsumone ante coronacione· et unctione costabat
de consensu eoru qma ad hoc sno compellebant· Per romanos Et duo
sicut dixi· ꝙ adhuc durabat idem metus· qm prius· Et ideo ille consensus
no ualuit nec ualere potuit sicut nec ipa electio· quo debet ee pura et simta
ut prius fuit allegatum· Nec eni malo simul inchoata· mpiu non pnt
bono sine gagr· ut m pa q· pa ca· Dr mapatus· smotenetius etia tenet
et dicit et assit ibi· de electo mbz· ca· Et mod sicut sup verbo sinconsti-nacia
et ꝛc· ꝙ si hmoi electio reperat diabolica· et cassetur· ut nulla prouisiones·
dma· que secuta sunt electionem ipam· eo ipo p̄simule diabolice· optentaret
pace mod tamen· ut irrita maneant· ut ipe dicit· Vn electo mtromissa
no· et coronacio· et alii actus destructi· sunt ordine prioritatis ꝛ potestati-
tatis· et principalis· ꝛ accessorii· Et io si pncipale ꝛ principale non tenet· pncipale
accessoriu· et ꝙd fuit ibi· de· prebe· ꝛ dignitatibz ca· Dilecto ei notatur ibidem
p dd· Consensus etiam Dr estune est singulorum ad electionem canonica
facere· est corporis siue collegii· Et io de natura et ꝓpietate rectum ordinem
p̄stationes consensum precedunt electionem ut sint casus de quo ca·
Qma pter· m lecta· ut ibi Collacione facta eligue m siue ꝛ ꝛ· et ca· m
genesi ibi quoniam licet tunc guillm singulariter singli consensisse· non ty
subsequi debuit· et ꝛ· Quod etia in electione ipe est uerum ut textus clare dicit
extra de· ca· Quia dno in sue ubi quia tunc ministratis consensu elegerit· et ꝛ Et ea
pter ꝙ nullu actum ppa pot creari nisi ꝙ ad sensum collegiale et calificatu Et
ꝙ electorie collegiale non ꝙ ad sensum simplicem singlorum ubsit· ad ꝙ electionem
collegiale nec innocentius dicat ꝙ plus ad sensum· faciat electorie & inducat ali
quem aliquem ad eum Sed consensus qui prestant· in eligendo licet eligant non
in aliqua forma ex formis determinatis ꝛ ca· qui ppe et hoc clare ponit dicit
dicit in ppa matria· de ꝛ ca· licet & est sup verbo nominare ut ipe dicit
ꝙ oppotet· ꝙ consentiant eligendo· et in intencione eligendi

Et sic etiam intelligitur glo. quam ipsemet ponit in fine illius cap. licet non
enim dico quod cardinales teneantur eligendo servare aliquam determinatam formam
contentam in illo cap. quia propter. Sed dico quod oportet quod eligant prout electio est
actus communis collegii sequens prestationes consensuum qui sunt singulorum

Nec obstat si dicatur Quod non refert qualiter
cumque quis exprimat voluntatem suam hoc enim est verum quo ad hoc ut
appareat eum velle. Et quo ad ea in quibus simplex voluntas operari potest
Sed ubi ius vult quod per certum modum prestetur consensus pura et sincera mente
et sine metu etc. sicut est in casu nostro quia vult quod prestetur eligendo et sine
metu bene refert. Non valet etiam quod dicitur quod ipsi consuluerunt veniam
petiverunt et indulgencias etc. Nam ex omnibus talibus non potest elici
consensus collegialis Prout electio et consensus collegialis sunt actus cor
poris capituli. Consulere enim non est actus collegialis nec alii actus descripti
seu supradesignati Quod est actus singulorum ut cuilibet patet Quod autem
intronisatio et coronacio et investitio non sunt actus collegialis hoc patet
in libro ceremoniarum ecclesie Romane ubi dicitur prout dicunt illi qui viderunt predictum
librum quod illi actus debent fieri Per priorem diaconorum cardinalium Omnia
etiam predicta fuerunt facta eodem metu perseverante Et si dicatur quod omnes
alii cardinales sunt presentes et censentur cooperari et per consequens consentire
hoc enim non conceditur quod si ego facio officium meum multis presentibus quod propterea ipsi
cooperentur nec consenciant consensu cooperacionis licet possit elici consensus tacitus
non contradictionis qui nichil facit ad propositum nostrum. Alias omnes illi qui fuerunt
presentes in intronisatione coronacione etc. Tam clerus quam populus cooperarentur
et eligerent sicut dicunt cardinales quod falsum.

Nec est dubium Quod si aliquo casu contingente due
partes cardinalium non possent interesse Prior diaconorum
cardinalium non minus intronisaret et coronaret eum Idem etiam metus
perseverabat qui prius.

Ad aliud cum dicitur Quod debuerunt reclamare etc.
Dico quod domini cardinales statim quando fuerunt in tuto loco et secreto

Posito casu interimus et concordato. et Viso quid iuris ipsi reclamauerunt
quia si ante dum erant Rome. Reclamassent ipsi fuissent interfecti

Ad aliud cum dicitur Quod ipsi scripserunt imperatori
Et regibus etc. Dico quod totum hoc fecerunt metu mortis dum
erant adhuc in periculo. Dicitur etiam quod ipsi fuerunt coacti scribere illas litteras
Nec tamen mentiti sunt. dicendo quod ipsi elegerant. Bar. quia electio est nomen
ad electionem coacte factam. et canonice celebratam. Et ideo talis propositio potest verificari
pro uno significato vel pro alio. sicut si ego dicam Canis est maior toto loco animon
si dicam hoc quod celesti sydere. verum dico. deludere enim hostes. cruentos ad mortem vitandam
per talia verba occultatiua veritatis. non est illicitum tempore opportuno prout patet
per iam dicta. etc.

Ad aliud argumentum Cum dicitur Excepto
metus Cadentis in constantem virum non habet locum ubi reperitur presumptio
iuris et de iure de consensu. nec admittitur probatio in contrarium in contrarium etc. Dico quod non
est simile de matrimonio carnali et de electione papali quia id efficit substantialiter solus
consensus. ut xxvij. q. ij. cap. Sufficiat et de spon. cap. tua qui presumptione iuris
et de iure fauore matrimonij et peccati vitandi presumitur mere dum consensus sequitur
sponsalis. Sed in nostro casu Requiritur consensus calificatus. scilicet consensus electus
qui longe differt a consensu simplici.

Ad aliud argumentum. Cum dicitur timor
Cadens in constantem virum. Non cadit in virum constantem etc. Dico
quod timor qui Cadit in virum constantem multo magis cadit et cadere debet in virum
constantem non est dubium. Et ideo istud argumentum implicat contraria Certum est
autem quod timor incussus per Romanos Cardinalibus erat tantus et talis. quod
erat aptus natus. incutere timorem et metum viris quamcumque constantibus et per consequens
inconstantibus. Ad alias rationes que probant quod dicti cardinales fuerunt in
constantes. Respondendum est quod ipsi non fuerunt inconstantes viri accipiendo
primo modo virum constantem quia sic accipiendo primo modo virum constantem
nullus est constans nisi sit in gratia confirmatus. Sed bene fuerunt viri
constantes. accipiendo virum constantem in secunda significatione. superius exposita
et talis constantia sufficit maxime in casu ubi non cadit peccatum mortale sicut fuit in nostro casu

Est autem aduertendum propterea quod aduersarij dicunt

ꝑ hiat · non opponat · dominos Cardinales · excusare totaliter a ꝑato · q̃no
sint ꝑdoner · assessores · et consiliarij · dñi ꝓ̃ · Vicarij xpi in terris · et electores
emstem insi sint omnes · apertate · et quasi no posset validare nisi validam
reddi nisi non irritari dicta electio si ꝓcederet Omnipi sint de stirpe pri
morum penitus & quibz loquit · aplus paulus dicens · adoro · by dicens
video aliam legem in membris · repugnante legi mentis mee et c̃ · Omnia
sapiens · dicat publicum xpianum ꝙ sepues mdie cadit iustus · et Resurget · Et
ex hac ꝑte sen Rudie · ut dñi cardinal ut aliqui · alii quicuq; possint excu
sari a pec · nisi essent manifeste conspiciati · Tanne quasi illa electione bar
bari ꝑter ~~eam~~ etiam · multas damna & vituperia · & dapna passi fuerunt ꝙ etia-
Quare congruum ~~fuit~~ existimo ꝙ excusent ꝓ ad illos actus · ibi factos · ꝙ pot
fieri sinomodo Quia deinde est ꝙ ipi ꝓmebant & masteliant tota vitalitate
eare · qui potant evitare inter aventos · & senos inimicos · qui ꝙ eorum malitia
& multiplr ~~molestia~~ molestabant ·

Sequit̃ & tocto
sta cui sue
nominis

Quarta conclusio aduersaria Veritu

tis & alimpia statutis · est iste videlicet · ꝙ supradicta electio non
videtur fuisse · facta cũ forma iuris · Et hoc probat̃ tribus nominis quarū
Prima talis est · Nam quicuq; eligens in eligendo non tenat forma iuris
& sit rectum Racione · Sed non videtur · ut est presumendum ꝙ cardinales
in illa electione · & fuerunt Recta ratione igitur no est probabile ut videtur
eos Recessisse · a forma iuris · Sed omnis electio facta cũ forma iuris est can
igitur illa fuit can̄. ca.

Secundo sic ad idem nam

Dñi manus est pu
tabilis tantus est agendum Sed in electione summi pontificis
esset manus periculi ꝙ in quocuq; negocio mundi igit̃ presumendum est
ꝙ cardinal in dicta electione tantissime & prudentissime & fuerunt Sed
imprudenter & incaute multos se fuissent si forma iuris omisissent nec
timor mortis potuisset eos excusare ex eo quia nullus debet racione & se.
vt mortem corporis possit vitare ·

Nec requiritur de necessitate

iuris ꝙ in electione
Romani pontificis · fuerint aliqua forma & predictis tribus stet ꝙ
scriptum nil ꝙ compromissum nil ꝙ agens inspiratione ut dicat Innocentius
in glo · & etc · can licet Sed sufficiat qualitercumq; appareat ꝙ dne ꝑtes ·

Cardinalium m eu consentiant tunc̄ m electm Cmus Nullo qui est assigu
nam ei ꝑtā sit sup omes nec astrictum Regulis mis m qm̄ hnt vim
vactina Sed m qm̄ hnt vim directiua ideo pōt dici pliabiliter ꝑ institutu
ꝑe. Regulis iuris no astringit.

Iste sunt rationes istorum quibz probat

ꝑ ꝑdicta electo fuit cano. & canonice celebrata et no contra formam
iuris Sed ut melius veritas videat. Pro parte eoru ego facta aliqs
facones quarū ꝓma est ista nullius actus celebratus ꝑm concilium xpi
debet retractari nec annullari Sed debet canonice & legitime Reputatur ista ꝓ
& se. Sed illa electo fuit celebrata ꝑm concilium xpi patet ista Nunc ꝓma ca
ibi dat concilium ꝑ ibi tho non potest Resistere. cum panis & multos debz
cedere et consentire multa dicens. Nunc Rex ytalie vellet bellū ad
ipsus alium Regem nonne sedens ꝓns cogitat si possit obuiare. cū sede multz
ei qm ei xp̄s multz fecit adse. Aliqm legatione mittens rogat ea
q pacis sunt &c Dnus dns cardinal fecerunt ꝑm istud concilium.
Nam videntes ꝑ no poterat Resistere Romanus consensum eis dederunt &
eligendi ꝑtem ibi eligendi legitime illa electo fuit can. ꝓma ꝑm concilium
xpi celebrata Sed sic ad id Quandoq; voluntas aliqua est effrenis.
et moderatione fuerunt carere. Datum est ꝑm omes lege diuina & humana
illam voluntate sic effrenere moderare & honestare dns. n. leges ordinat.
ad moderandū & honestandū voluntate mordinata & effrenem m tantum
ꝑ correctio fraterna cadit sub ꝓcepto. no tm dr est actus virtutis. Sed etia
ut est actus caritatis. et sic obligat omes ut dicit sanctus thomas. 2a 2æ
q. xxxvi. q. artic 2o Et augustinus dicit in libro de verbis dni si imput
negligenus corrige. pena facta eis eo qm̄ peccat Omnia enim libertas est
ratioy fuere cum ei abstinere sit m verbo libidinis ut dicit magister. ff. de
statu. ho. l. m Sed dns Cardinal habebant voluntates suas effrenatas adeli
gendum m ꝑsonā gallicū aliqne ac si aliqne in toto orbe. no erat aliquis suffi
ciens pro ꝑsona nisi gallicus Igit Romanū dū fecerunt honestatis & moderatis
voluntates eoru Et ꝑ hns fuit electio can. cū ꝓd michi ad. allegatus Reputet

Secundo sic quia dicit ieronimus in quod

ꝓlogo. sup bibliam ꝑ semp Premia et Penitenda. michi. aliud est

quam talionem ꝛ odium querere extreme demencie. est igr̃ p̃ opportunum non recurrere ad causa in quo rectendo michil aliud q̃ odium querit-
sime prudencie est. Sed si dñi cardinales semp recti fuissent contra rōnes
no facendo pticitu nil Romani michil de q̃ odio conseruti fuissent igr̃
prudenter fecerunt quia eis cesserut et consensum prebuerunt eligendo
bar. pticitu quod aut factu est p̃ summam prudentia Videtur ee can-
et legittimu igr̃ etc.

Item quado dicunt Cardinales dicebant. nos elegimus talem in p̃m. aut dicebant verum nl falsum
si dicebant verum hr̃ p̃positum si falsum hr̃ p̃positum q̃. mentiti sunt et
sic peccauerunt. Item quod sic celebrat. p̃ dñm prudentiam nulli
tarem. dñs sit ꝛ canonice. tu prudencia militans. sit predicta virtus moralis.
Sed prudencia militans. dictat q̃ libri ho non potest resistere adversario. nec
etiam fugere. consencendum est sibi. ne moriat. et de vita p̃ria salutet
cedendum est sibi. ut dicat legetus. & sic militer et sic se huerunt dñi car-
dinales bene fecerunt et p̃ hoc sequitur q̃ canonice elegerunt. Ultimo
sic quia q̃s semel placuit simpliciter displicere no pot. ut ego & Regnal. nunc
hō hr̃. Sed bar. semel placuit ergo collegio dñorū cardinalium r̃ etc.

Sed quia ista conclusio est contra Ve-
ritatem idcirco ego teneo conclusionem oppositam videlicet q̃ predicta
electio no fuit canica ut p̃m formam iuris celebrata et ideo fuit irritata
nulla. Et p̃ hoc bar. no potuit p̃ea effici papa hr̃ ante declaratio
fuit p̃bata. p̃ me signum. p̃mo i p̃ma decretal xxxv. distinctionis. Sed q̃ r̃
rationes ulterius confirmata. paululum tangam rectitudinem rationes dñi Ubaldi
doctoris gratiosi quas ipse pro parte bar. predicti facit. Nichilomin tñ ego
humiliter ego probo istud conclusionem sic. quia quandocunq; aliquis certus modus
et certa forma e determinata in iure ad p̃ficiendum aliquem actum
talis actus nullomodo pot p̃fici. nec ordinari. nisi illo certo modo et forma
a iure expressatis. Ista patet de se. Sed electio summi pontificis a iure et
de iure. debet fieri p̃m certum modum et p̃m certam formam quia pluries gratiosis
& sacris. mentibus ut p̃z. xxxvi. di. Innocentius dicit. xxxix. di. Sicut formam
& electionis hr̃. Ubi manus Ignem. aliomodo negant canonice. nec iuris dicit

ꝛ tñ. nisi electio est vera

celebrari. Et si dicatur quod primo quia ubi precesserunt verba ad matrimonium apta que
pertinent non habuerunt ex ista causa. si superveniat choytus facit matrimonium quia tunc
coytus aliter non est ordinatus ad contrahendum matrimonium. Respondeo et dico
quod in matrimonium carnali verba quecumque prolata inutilia pertinent favore ipsius matrimonii
et etiam peccati vitandi fictione iuris trahuntur ad tempus cohitus supervenientis
qui consensum presumere facit et est presumptio iuris et de iure que non habet locum nisi in
casibus in quibus ius exprimit quia plerumque est contra veritatem ut de spon. in ca. tua et
ca. is qui. Sed in electione de qua loquimur est totum contrarium. Nam in ea sic semper
attenditur matrimonium ad initium quod si electio in sui initio dum celebrata fuit non
tenuit per quoscumque actus sequentes non convalescit etiam electoribus remanenti-
bus in eadem voluntate ut est textus de elect. ca. dudum et ibi vide de hoc in glo. hoc etiam
patet per notata ex. de ca. posse. proprietatis cum super in gloza pars

Nunc restat respondere ad rationes oppositas
Ad primam. Cum dicitur quod quicumque eligens in eligendo non servat
formam iuris talis deserit rectam rationem. Concedo si nulla forma servet
Sed tamen dicimus Cardinales in eligendo servaverunt formam iuris quantum in eis
fuit sicut concludit ratio. sed quando infertur dicendo ergo illa electio fuit canonica
Nego istam consequentiam quia non omnis electio facta secundum formam iuris quantum est ex parte
eligentium solum est canonica nisi etiam servetur forma iuris ex parte populi et aliorum
custodientium conclave ut videlicet nulla impressio fiat et nullus metus
incussiatur.

Ad secundum. Cum dicitur Ubi est maius periculum
Cautius est agendum etc. Concedo. Et cum dicitur in minori quod cardinales
multum incaute se habuissent si non servassent formam iuris etc. Dicendum est
quod cardinales quantum in eis fuit servaverunt formam iuris. sed populus Romanus
furore repletus et in ipsa forma iuris servare noluit et ideo non sequitur quod dicimus
cardinales deserverunt rectam rationem

Ad tertiam rationem Cum dicitur nullus actus cele-
bratus secundum concilium Christi debet irritari nec annullari. Concedo ad minorem
cum dicitur quod electio illa fuit celebrata secundum concilium Christi etc. Istam ego
ego nego. et cum probatur quod ubi homo non potest resistere cum paucis etc. dico quod loquitur
Christus in alio casu et non loquitur in materia electionis loquitur enim Christus.

In materia belli ubi consilium agitur. quando ho millomodo potest
resistere. q̄ tyralia relinquat q̄ sibi tam̄ p̄dere oporteret

Vel aliter respondetur concedendo maiore
et minorem. sed tamē nego ꝙmam. m. q̄a dicat sic. ergo electio
sit can̄ca negat. cum ista ꝙma et ratio est ꝙma ro subpōit q̄ totus &
status electionis p̄cedit ex pte dominoꝝ Cardinaliū q̄ est plm. ꝙma ad hꝫ
q̄ electio sit can̄ca requirit q̄ plus custodiens duos cardinales seu potius
quecumqꝫ sit illa no faciat sedītionē nec tumultū nec impressionē nisi sequente
metum mortis. ut p̄z. p̄ jura frequent allegata

Ad quartam racionem Cum dicatur
Quandocumqꝫ voluntas alicuius est efferens. et tenens freno.
& moderamine racionis licitum e illam voluntate moderare. et honestare
Concedo istud dum tamē moderatum. et honestatum q̄ actiue a mente no phibitum
alias non concederem ea Ad minorem cui dr̄ q̄ voluntates illoꝝ cardi.
erant effrenate & freno tenentes. et moderamine rationis. Quia volebat
eligere gallicū &c. Istud minorem ego nego. Nam licitum est suos colle
gio. eligere virum xp̄i & quacumqꝫ nacione nimdū sine & gallica sine &
ytalica. sine & p̄sonna. sine & aragonia. et&c. dum tamē eligant virum
q̄ regimine omnīū cure dr̄. qui sit p̄donens in stia vita abbatus et morū
honestate & discretionis. sedulitate tamē dubiis. Ideatur. Nec mira quoꝫ
urtat. facti. nam colleguī suorū cardinaliū q̄ & tali vel tali nacione
assimatur.

Sanctus thomas de aq̄. dicat etiam
sic. in ꝑma ꝑte q. cxxxvi. b. artō tertio q̄ no est nobis eligere.
meliorem sm̄ caritatem. sed meliorem quo ad regimē cure et no me
liorem simplr. sed meliorem quo ad regimē cure. qui. s. sciat ecclam.
instruere. & defendere & pacificare. gubernare. Et si frequent eligent
& eos regno vel nacione. talem sicut dictum est no credere eos facē
sm̄ jura. Cum sm̄ nos ad nulla nacione sint artati. ꝙma ut scribꝫ
ad gal. ca. deus ꝑsonā hois no accipit et actum v. ca. no est ꝑsonarū
acceptor deus. sed in omī gente qui timet deū & operat̄ iustitiā acceptꝫ

est illi. Et bn dicat in omni gente no in hac vel in illa si tamen hoc face
rent ex psonarum vel nationis ex acceptione principali et no principaliter
ratione meritorum non recte agerent quia ut dicitur ad eph quinto Non est
psonarum acceptio apud deum non tamen reputare incongruum ad tollendum
materiam scandali et ad obviandum scismatice pravitatis si aliquando elige
rent de aliis regnis seu nationibus Et sic patet quod minor est fla. sunt fla

Ad aliam rationem Cum dicitur Ieronimus dicit quod
semper reniti etc. Concedo totum argumentum quia nichil facit contra
istam conclusionem usque ibi cum infertur. ergo si prudenter fecerunt electio
fuit legitima Istud ergo hec declinare quia ad hoc quod electio sit legitima
sine canonica non sufficit quod sacrum collegium se habeat prudenter in illa elec
tione sed requiritur quod populus et potestas custodiens non incussiat metum
mortis nec faciat impressionem nec seditionem impressivam quia id solum
esto quod omnia alia debita messent electioni. Hec annullare electionem Et ista
fuit consideratio concilii sacri in capitulo in nomine domini dampnantis electionem
impressivam et omnes actus impressivam electionem sequentes Alias propter
ambitionem et maliciam hominum vix aliquis unquam pure et debite
ascenderet culmen tante dignitatis Ad aliam rationem respondeo
eodem modo sicut ad precedentem

Ad aliam rationem Cum dicitur Domini
Cardinales dicendo nos elegimus talem etc. Dico quod dicebant
verum nec fuerunt mentiti Sed tamen quia electio coacta fuit ideo non
valuit nec canonica fuit

Ad aliud cum dicitur quod semel placuit etc. Verum est si
placuit placito consensu puro gratuito et perfecte libero. sed si placuit
consensu placito maculato et infecto per metum sicut fuit in electione
bar. tunc potest postea displicere et retractari et sic fuit in nostro casu hec
etiam regula fallit in multis ut patet in glo. et ideo non valet et sic est respon
sum ad regula rationes predictas.

Ad alia vero dicta eorundem Respondere non
oportet quia non sunt contra nos. sed sunt potius invectiva quam investigativa

Veritatis.

Quinta conclusio est aduersa veritatis. et alia falsitatis. est ista videlicet q̄ bona electio bar. fuit libera. et libere facta. et facientem assignant. quia voluntas q̄ ad actus elicitos ipsius voluntatis. malos fuit velle consentire. amare eligere. est libera q̄ ad istos actus. Repugnat ei oppositum. quia fuit ipsamet inclinatio voluntatis. nil penitus inclinatione voluntatis. Ubi sicut inclinatio rei naturalis compelli non potest. nec violentari sit nec ipsa voluntas. q̄ ad actus a qua immediate elicitos. Potest tamen compelli q̄ ad actus eius imperatos. qui scilicet imperantem a voluntate. mediante potentia sensitiua. que obedit rationi sicut patet compelli ad loquendum. et ad ambulandum. et ad similes actus. qui exercent mediante potentia sensitiua. Sed tamen q̄ ad actum eligendi. vel consentiendi. non potest nec potuit compelli. nec de facto fuit compulsus. quod patet sic. Nam dyalim. f°. ad cor. m°. ta°. Ubi est ipse dus. ibi est libertas. Sed in caritate. nouantibus bar. m. ꝑdam. fuit ipse dus. Quia credendum est q̄ saltem deuotes coram essent in caritate. Cum igitur ipse fuerit dator. q̄ in eius fuit libertate in nouando vel in eligendo. bar. et nulla coactio. p timorem mortis fuit ei ob. quia nec hic. quia. 10. m. timor non est in caritate. sed potius caritas foras mittit timorem. Ille enim timor seruilis. pellitur. adueniente caritate. vt docet magister sententiarum. in. 3°. lio. di. xxxiiij. H

H z obstinatum q. de angl. q. sed dicit quod pater non trahit ad. Sed timore lis. non cogitur nec violentatur

Secundo sic Nam non videtur ei⁹ q̄ electio facta p coactionem. que facit ntitatem conditionatam sic ipso fore nulla. quia plus habet de voluntario q̄ de nolontario quia voluntaria simpli. et nolontaria. sm quid. et hoc ipse ꝓbauit sic primo modo. Nam non videtur ratio. q̄ maior voluntas requirat in faciendo electiones platorum q̄ in recipiendo sacrum fidei scilicet baptismum. quia est maioris necessitatis. et minoris efficacie et dignitatis. Sed infidelis recipiens baptismum coactus timore mortis. recepit bene sacrum. nec est iterato baptizandus. Ergo coacti metu mortis. aliquis plurium eligere bonum et validum. facit electionem maiorem notat est de se. Minor ꝓbat. q̄. de baptismo. Cum effectu tam⁹ maiores

Secundo sic ad idem Voluntas nuncia est sufficiens. ad eliciendum actum meritorium vel demeritorium q̄ erit sufficiens. Ad faciendum electionem canonicam. Ans patz. Nam signus cogatur comede.

Carnes m̃ quadragesima timore mortis. Constat q̃ dñe etm et ꝑcat
nl sr aligna egritm formatr metu mortis si sacrat constat q̃ ꝑcat ille
signis omittat facere quod est facend & nrãture ꝓcepta timore mortis.
Consequentia ꝓbatur q̃ non videtm. Regnr maior solmitus. m electio
mbz facendis. q̃ m actibz meritorius. cu multo magis melius sic meret
gloriam dei q̃. eligere prelatum

Quero sic nam frequenter ꝑpa precepit ali
cui ut sit sponsus alicuius ecie et eger cu ad hoc. et tamen est verus
sponsus q̃uis consensus suus sit coactus. q̃ma si ꝑpa no possz cogẽ ꝓ
capitu aligne. ad suscipiendu Regnr ecie no possz ipe etiam q̃ piare.
et deponi ord ecclastq̃ q̃ma illi qui sut ydonei. alii nolut eligi. nec
ms eligant sicut ꝓ de libo eligẽdo. et tamen sut veri ꝑpa. Et veri ambz
sut coacti Recipe eligi. etc.

Item aliquando papa q̃uult alicui ecie de aligno ꝓpo
sic ꝑpa ecie nollet habere nisi ꝓpo solmte expleti. et tamen est verus
sponsus. Ex q̃ibz oribz apꝑt. q̃ solmitus coacte videt cibz ee sufficiens.
ad faciendu electione canonica Et maxie si metus egens ne cadat in
constantẽ virũ. Iste sut rationes q̃s potui colligere ex dictis eorum

Requir. q̃ solo bal. ad sua tombze indecentibus

Sed quia hec conclusio est ab impna statutis ꝺo
ego teneo q̃clusione oppositã. vz. q̃ illa electo vam no sut libere q̃
libere facta. illa liber. te. q̃ de mre. nrãm Requirit. ad electione ꝑpalem Et
vz ꝓbatum. sc. nãm matrimoniu carnale requirit & necessitate prius solmitas
completa ex pte vir q̃ etiã ex pte mulieris Nec solmitas mutua ẽ suffi
ciens ad matrimoniũ carnale. Ignotum. sc. erit de matrimonio spuali mo etiam
retum nrãm solmitas completa. q̃ma pz p tuto q̃ magis stum est z magis cele
brare. matrimoniũ spuale q̃uod est mꝫ̃ꝫ̃ et etiam humꝫ̃ale q̃ sit matrimoniu
carnale quod est inter duas ꝑsonas. ꝓclares et aus patet eũ de ꝑsen
tia. Cum. locum Necesse est mgnr textus q̃bi assensus. cum spali
Requirat exactionis materia reꝑelatum. Patet etiam
capitulo Nemens et capitulo. Consultationi tue Circa finem
Secunda Adidem ꝛc.

Secundo ad ſdem Quia Electio ſpē. debet ee
pura. ſincera et gratuita. ut xxxv. di. Nomine dñi et de elc. li°. vj°.
ca°. Ubi manus. ⁊. Ceterū. liberis et puris mentibz. mquit nudis etē. ⁊
Certum ē q id. quod est p metū exactum no est pnūd neq; ſuccrtum etē.
Item i capitulo fundāmeta De elcōne. li°. vj°.
Cūr q ad oēm libertate eligant m. ⁊. debet. Nunc aūgnē sic mllius
actus celebratur. cum omoda libertate aquo admitt. aliqua pte liber-
tatis. Ista pz de se. sed illa elcone celebrata p metū tale etē. sint adepta
aliqua pte libertatis. pz qua no sint sine coactione. Postēp sint ibi metq
rubrū. et cē.
Istas Rationes. pro ista conclone fca ex
hmdanta Nam supius. post Reprobatione factam ꝑ dñm Iohem
de lyniano. Plene et efficaciter. ⁊ sufficienter probasse p v°. rationes.
q illa elcio facta de bar°. no sint libera libertate que ncāo Requiritur
ad elcionem ꝓpalem. In pma ēcia conclone qua posm supius ipm
principio hui tractatus. sunt aliq Rationes. fucentes ad ꝓpoñ. m quito
ēdem artō. nupo tractatu & multiplici acceptione. libertatis m pma
conclone eiusdem sunt tres Rationes ad ꝓpoñ. Et p pductas omes q pbant
tam mridice ꝙ ēcam theologice q illa elcio non sint libera libertate
ampleta. ad elcionem ꝓpalem ncāo Requisita.
Sed quia aduersarii se videntur attestare
Carta Voluntarii mpetum. Cum Voluntario dicendo ⁊ asserendo q illa
elcio facta p talem coactione in qua est Voluntarius cū Voluntario no
expone mre nulla. qua plus hꝫ de Voluntario. ꝙ de Nolumtario q ē Volun
taria simpli et p quā libera. ⁊ Nolumtaria pm quas aduersarii cuiusdā est mssend
Obiect attendendū q secūm mentem consilij quā hic contenti xxxv.
di. ca°. Nimirū dñi et de elc. li°. vj°. ca°. Ubi manus. ⁊. Ceterum. ubi liberis
⁊ puris mentibz. nuda. et ca°. Fundāmeta. ⁊. debet oportet q illa elcio
ꝓpalis fiat sine vale. sine macla et sine mfectione metus. mste cudentis
manstantem virum. Per modū supius expressatū et hoīm p fundā-

no hꝫ.

quia illa ca^la fuerunt ad h ordinata et facta q nullus ppa p metu crearet
nec p impressione seu p seditione se unde illa electio debet ee libera no solum
a coactione simplr qua vocamus complcione sufficiente seu violentia sed etia
debet ee libera a coactione sm quid que vocatur impulsio seu inductio retractio
seu attractio que hnt fieri p illa iiii^or que iste incussiunt metu que nonnt
in illo edicto. Que vi metus ne ca fuit videlz p timore mortis seruitutis
vulneris etc. iiii^or stupra seu status vulneris atq necis et c. Et ista
sunt q causant voluntariu cu i voluntario sicut pice mercis i mari tempe pricli
vl secare mebru ne totu corpus corrumpat. Talia ut dicit aristo. tercio ethi^orum
ca^o p^o magis assimulat voluntario q inoluntario et sunt magis volunta
ria q inoluntaria et p cons magis libera q non libera. Et quia talis coactio
sm quid et tale voluntariu cu inoluntario fuit i electione Bar^mei et p cons
fuit magis libera q non libera. Idcirco videtur eis q illa electio fuit
legittima et can^ca quia libera tali libertate mixta.

Sed ego dico totum oppositum asserendo q illa
libertas et voluntas mixta no potuit ee sufficiens ad electione
vicarii xpi. ymo oportet q sit sincera et denudata ab omni eo q pot
facere coactione non solu simplr que vocat compulsio sufficiens sine
violen. Sed etia ab omni coactione sm quid q vocatur impulsio seu inductio
etc. Si tamen fiat p illa que inducunt iustu metu Et h clare volunt dice
mra supius allata que sunt fundamenta in h facto.

Hoc autem ego probo Primo sic quia id quod tollit
puritate et sinceritatem ab electione ppali viciat electione ppalem pz
Ista quia puritas et sinceritas sunt de een et de necitate electionis ppalis
ut pz p infra supius allata Sed iusta ca metus tollit puritate et since
ritate ab electione ppali pz quia facit p mixtione in voluntarii cu volunta
ut patet 3o ethicorum. Quod ~~et~~ aut est mixtu no est puru nec sincerum
Igr et c.

Secundo sic qr dicit phs in 5o ~~ethicorum~~ phicorum q
contrariorum contrarii sunt effectus Sed puru et mixtu sunt opponunt contraria
Igitur hnt contrarios effectus Certum est aut q puritas et sinceritas
libertas et voluntas existentes in electione collegiali ppali reddunt et faciunt
electionem illa validam canonica et legittima Igitur mixto.

nuolumtary. cum Dolumtario. facet electionem illa nubalidam fritta
& nulla. si timat exmetu mste.

Certio sic in omnim contractu - Condicio opposita
si sit ꝙ sciam. contractus firmat totaliꝫ & annullet ꝙcessu quod patz
na si ego vendi tibi pretiu meu. addita isti ꝙdicone. dmy tamē diametra
et exteriora sint mea. nl vendo tibi ptiny meu. dmy tamē & ēra. et & fructu
ego possim facē ad libplacitu meu. isti ḡitus no valent ꝙdicio apposita
e ꝙ pciam. contractus. Et ide est matrimonio ut ego & ꝙdc. apponit ca. de
ꝙdicones. ubi dr. ꝙ si sit ꝙ sciam. coniugu matrimonial. contractus caret
effu. Oedr electone illa. dixerunt officiales. Urbis. plures dns cardinalibꝫ
angelicus ꝙ mste. eligent ptalidi nl Romanu videbant corde ipli itaqꝫ
lenata. ꝙ ipi dubitabat & maxime & metupalibꝫ periculis. Et post isti
verba. voluerunt venire ad essen. Quodo certu est ꝙ iste condiciones ap
posite. & isti metuss mste metus. ꝙ sciam pure & sine. & gratuite electionis
ḡitum. isti ꝙdicio apposita et iste mstꝫ metus. illa electionez voluter. firmant
et annullant.

Quantum vero ad secundum dictu eoꝝ
ubi assumit ꝙ coactio absoluta. que e compulsio ducta. simplr. illa
sola impedit electionem ppalem. Sciendū loquendo ipi retulit quod dicit prius
ostendunt se penitus ignorare natura voluntatis. & libertatis si intelli
gant dr tangit. de actu metrusseo et eliato a voluntate. sine eliato sic.
e ipm velle. nl consentire nl deligē nl amare.

Nam certum est apud intelligentes ꝙ ꝙ ad talem
actus. non potest cogi. nc compelli compulsione. absoluta et
simplr ducta. qz ut sic no est ad a violen. que no potest cadere i voluntē.
Sicut dicimꝰ ꝙ anglus in sua libertate no pot impedire ꝙ fame nec.
ꝙ sitim nc ꝙ dealbatione nc ꝙ denigratione nc ꝙ calefactione nc ꝙ mstr
ḡductione quia talia no pnt sibi mesce. nc cadere i natā anglica sic ꝰ
actus q est ꝛgplis. sufficiens simplr & absolute. simpta. nullatenꝰ pnt nec
nc cadere in natura voluntatis. nc in nata libertatis. ꝙ ad actum eliatu
& nitimpetū que est velle nl consentire. cui voluntas no sit corpus nec
corporea. nec utatur organo. corporali. et ꝙ hus no litterā matla.

materia subiecta Contrarietati Et p ꝺns nullatenus. ꝑt compelli ꝙpul
sione sufficiente ꝙ ad vnum actum hꝫt vn ꝙ. ad actus mpatos. oltedre
ꝑt aliqmodo ꝓtrapare oppositione ꝙ ratione oppositam Istue & se nota
mod ee violentu nl coactu quod est ꝙ uo opposita volitaꝫ. maior e nõ
& se nõ hꝫt cu vno sbo. quod nunc est sub uno supponiꝫ posse ee
magis ꝑt ee ad. nc simul nc successiue. sunt allegd no ꝑt ee negatiue
aut negra hꝫt idem subiectu possit ee quigz albu quandocz nigrum
successiue & vltimo ꝯtra ꝓbatum. videlicet. ꝙ velle sit volitarium
p ecciam. quia id e tale p ecciam quod pmo est tale et ratione cuꝯ
ria alia. sunt talia aptrapatione Sed velle est volitarium primo nc
dicimꝰ ex eo volitaria. quia actus volendi cadit sup ipa tꝰ. velle est
volitarium. p ecciam et p ꝺns ens. volitatus. qm no differt ab ipo
velle. ergo nullo mod ꝑt ei competere ꝙ sit violentu seu coactu simꝫ
actione p compulsione sufficiẽta. Cum coactio sit dno et violentia.
apponantur volitario. sicut naturali ꝑt patz 2o ethicorum

Istam conclusionem Cum aliis Racombz

efficaciter. probantibus ea Ego posm supius. m. 8to. ca. 10o. vbi que
rebatur an volitas. posset cogi ad consensu nl ad eligendu tale nl tale
vbi potest inuenire tam vsta cõclo ꝙ etiam alie cõclones. ad ꝓpositum
mꝫ facientes Verum est ꝙ ꝙ ad actum impatu volitatus po bn
ꝑ cogi. coactione sufficiẽte simplr & absolute. supta ut fuit ibide vltimo
in prima conclone. ellius arti. & multo plus cogi coacte. ꝙ quid. que est m
ꝓpositio nl. indictio. vide ibi. & nõ omia ibidem dicta

Nunc ergo ego vemo ad solucionem

mum aduersariorum Ad cuꝯ euidentia est sciendu quid est libertas.
volitatis. scem a quo volitatus. est libera ſt m quod nl ad quod e libera

Quantum ad primu dicendum

Quod libertas
arbitrij methꝫ ad. est ꝙ facultas. ad opposita contrarie. nl contradictorie

Absq; ntia determinatione ad alterū & sic libertas. excludit non solum coactionem sed eam omnem ntiam habitudinem ad suū obiectū respectu cuius dicit libertā. Nam dico. ntie absoluta. non condicionali nl sm quid. et sic differunt magis sniarum libertū arbitrii m sp sniarum. vt ar. ab. ca. sa no ad ppm dicēs p libertū arbitrii est potias & habilitas volūtatis. et factionis qua libera est ad vtrumlz. qua libere pot moui. ad lz nl ad 1m.

Vbi est aduertendum Q libertū seu libertas mplus se habet absolute. sumpta q libertas arbitrij. Duo tanto qnā cu libertas. sit motus naturā intellectuali. que natura hz intellectū & volūtē duos actus ad quos quarit intellectus & volūtas. possunt dici liberi eoā si non est possibilitas. ad oppositū actus. sicut volūtas beatitudinis et omni simpliciter. Et quedam bona ptinentia sicut volūtas esse iustum & bonere et illa que repugnant oppositū. contistentia sibi. sine quibz sibi no potest consistere. et talia sic volumus ntiā. q nos no possumus. ea no velle. et si voluntas Deus dicit ad illa. Et tamē voluntas sua dicit ea libere aliqua libertate sed no libertate arbitrij sicut pz p aug. in enchiridion. ca. vbi dicit sic Neq; dū voluntas no est aut libera dicenda est qua bñ esse sic volumus. Sit esse mus. no solū no volumus. Sed nequaq; precise velle possumus. et libertas sic sumpta. potest dari libertas spontaneitatis que sic sumpta excludit coactionem tñ ostente & volente. coactione que ptinet ad simplicitate absolute. et simplr

Sed libertas arbitrii Vt dictum est / est qua quis pot. in aliquem actum nl eius oppositum contrarie nl contradictorie Et ista libertas pot dari libertas indifferentie. Et vtraq; libertas pot esse non coactione compulsiua sufficiēs. absit que dari coactio compulsio simplicis seu violentia. sed coactione impulsiua et insufficiēs seu violentia q dicitur inductio.

A quo autem Voluntas est libera Et in quem & ad quod sit libera. Vide supra arti. 1i. ynito vbi actum sine de multiplici acceptione. libertatis Item de actibz voluntatis quorū vnus est a voluntate elicitus & alius a voluntate impatus. vnde supra in 1m arti. 1i. vbi queritur an voluntas possit esse. ad oppositū nl ad eligere hoc tale nl talem

Notandum est etiam quod triplex est Coactio. Quedam que vocatur compulsio simplex. que nichil aliud est quam violencia. Et est ista totaliter opposita voluntati contrarie. que vocatur compulsio sufficiens et coactio simpliciter. Alia est coactio secundum quid que vocatur etiam aliomodo impulsio seu inductio. que ut dictum est potest cadere in voluntate quo ad utrumque actum alia est coactio improprie dicta. que nichil aliud est quam deprecatio. et sic sumitur luce vltimo capitulo ubi dicitur quod discipuli xpi euntes in emaus coegerunt xpm etc. Et ieronimus ad paulam et eustochium cogitis me inquit o paula. et eustochium et quarti regum 2o capitulo legitur quod filii prophetarum coegerunt helyseum ut mitteret ad querendum helyam coegerunt i. rogauerunt. vel deprecati fuerunt aut induxerunt et loquendo de tali coactione. taliter facta. Certum est et manifestum quod non induceret instrumentum. Vide supra. ubi dictum est

valde

Sequitur solucio Racionum oppositarum infra

His premissis Respondeo Ad Raciones aduersariorum ad primam Racionem cum dicitur ubi spiritus domini ibi libertas ad istam Racionem Respondet magister sententiarum libro 2o di. xxv. capitulo ix. Est namque dicens quod libertas arbitrii est triplex. videlicet.

Videlicet
- a necessitate cogente
- a culpa inclinante
- a miseria impediente vel impellente.

Et exponit ibi auctoritatem apostoli ad ductum de libertate a peccato ait enim magister sic. est inquit alia libertas a peccato. de qua dicit apostolus ibi. ubi spiritus domini ibi libertas

Et Veritas ait in euangelio si filius vos liberauerit vere liberi eritis. Non autem loquitur. ibi apostolus de libertate iuris. Et que Requiritur ad electionem papalem. quia non habuit satis collegium et ideo Racio non valet. Ad dictum vero beati augustini Respondetur dicendo quod verum est quod voluntas non trahitur tractu violencie et compulsionis simpliciter dicte. Sed bene trahitur tractu inductionis. et hoc patet in his que ipse subiungit

Ad secundam Racionem Cum dicitur Non maior libertas. Requiritur ad electionem vicarii xpi quam ad suscipiendum sacramentum fidei. s. babtismum. Istam ego nego. Nam ad suscipiendum babtismum sufficit coactus consensus. non coacta voluntas. voluntas est ut dicit.

Augustinus et hr xps q. prima ca. merito queritꝫ. Nam consensus
coactus etiam metu mortis sufficit ad susceptionem baptismi nec hr
de baptismo et eius effectu ca. maiores. secus si nullus esset ibi consensus.
et argueretꝫ coactione impulsiua et violenta et no consentiret. qz timet no
suscipet sacrm baptismi sed hr m primo casu sed electio illa de natura oportz
qz sit libera a metu mortis. nec mira allegata uolunt nec est simile de
electione et de sacro baptismi qz m illo sacro imprimit character qz no sit in
electionibz

Ad tertiam Racionem Cum dicitur

De uoluntate mea ꝓta est sufficiens ad actum meritorium suscipiendi
fructu. et etiam ad actum meritorium ingredi ad electionem &c. Concedo dns sed
nego gratiam et eius ꝓfectionem m casu no. Nam certum est qz mira uolunt ppter
inquietudinem frequenter uisi. qz illa electio sit prua et sinistra et aborta metu
mortis libera quietꝫ no reprimit. ntiõ. ad merendu nec demerendu m. imo
quanto actus difficilior. supponto qz sit bonus actus et honestus. tanto est
magis meritorius m hmõi casu. Et sic no ualet ratio nec est simile.

Ad Quartam Racionem Cum dicit

De frequenter ꝓcipit aliqm qz sit ꝓfessus alicui religioni ire et
cogit eu ad hoc. et sic de aliis casibz m dicta regula allegatis. Respondeo dns
qz non est simile qz m talibz casibz mira non ꝓhibent talia fieri. Et tamen
m casu nro. mira ꝓhibent. Et ideo no est simile. Et sic patet solutio

Ad racionem Vel potest etiam dici

Quillus ꝓprie no
est coactio cu non fiat metu mortis. Sed est quedam deprecatio seu
simplex inductio. que non continet metu mortis. nec oritur nec causat
ex tali metu. Et sic patet solutio ad obiecta

In quoꝝ aduersum

Respondent ad quasdam rationes.
no tamen ad omnes. sed tantum ad septem Quarum Prima est ista
Omnes electiones facte sunt facta per impressionem et violentiam Cardinalium.
sacrm Dei ꝓpter Romanum regimen facte sunt nro more nulla. Consequentia ꝓz
prima de ratione electionis est qz sit libera. et qz libere fiat dicit hic. ca.
Sibi manus ss. Ceterum Et hoc tenent omnia iura ad hoc instituta
videlicet qz m nullo arctetur Arbitrium cardinalium Sed coactio opponit

hbertatu ſgr ſic. Aug plat. p tres eaus quoru Dnus eſt talis.

Petrus hns decem filias Dnat Paulo ſitn no dnois
illa Paulus W affectus tmore cadente m conſtante biru &mat ſe
m Berta. conſtat q paulus m h ſco impreſſione patit et matnoiu ex
hoc non ht ratu et pot pet. Reſtitutione m nteghu. Imo tale matnomu.
no fmt factum q libertate pfam 2 ogpleta. ſen q conſenſu ogpletu qu requir
rito m matromo Sed fmt ogſenſus. coactus mptus ego W uoluntario et n bolum
tario. Sic ſimule eſt m ppoſito Nam populus Romanus dixit cardnalibz ſic
eligutis. ptalicu nl Romanu aut conſtitudem m frnſtra et ex iſto tmore
nſtro determinauerut ſe ad bar. mea ptalicu qu videbat eis magis ſufficiens.
Ad pat̃m ſpectt m hac electone. Omny Cardnal fuerunt paſſi impreſſione.
Legitim ppo nre. alia electo. fuit nulla

Secundus caſus eſt Petrus dixit paulo
tu dubis mich uru florenu nl ego interfica te. et non determinat
iſtum nl illum. Paulus W coactus tmore mortis cadente m conſtatem
fuisse dat Petro unu florenu. Unde Paulus impreſſione patitur.
m h facto conſtat q ſic. Conſimile Populus Romanus dixit cardna
libz eligute ptalicum nl Romanu aliqua morientes Cardinales. uel
ducti tmore mortis. elegerunt Bar. Ita fuit ipſo ſpecialis illa electio nulla

Certus Caſus Petrus dixit paulo
Certnam tibi dnus centu no determinandi dextru nl muſtrid nel
morieris. Paulus W offert muſtrid unde Paulus m h facto patitur.
impreſſione. Conſtat q ſic. Certum eſt autem q ſimule fuit m nro ppoſito
ſgr et c.

Nec obſtat ſi dicatur Q populus Romanus no
determinabat bar. Sed petebat ptalicum m gene. non intendens
ad bar. nec ppter en impreſſione faciebat quia nullus facit impreſſione
ppter ppoſitum ſibi Deinde ignotum qualis fuit ille. bar. q cardinales
electus ſgr illa electio non videtur fuiſſe facta per impreſſione

Sed hoc non Valet Quia pn phim actiones ſunt pmo
q ſe. directe ſingulariu et exiſtti ſunt dnus talu Nam conſtat
q ſorte turrente curſus pmo et directe comp̃detur Sorti. Paulo W et indirecte

Competit hmmm. Quia sorte currente. Verum est dicē q homo creat
cum ipe electo eligē. sit quedam actio singularis. et eligi sit passio singu
laris. Patet quia. Bar. sunt primo. et p se et directe electus. Et per
eum impressio fāt sunt Barro dō. et ejusmodi sunt electus ytalicus. Cum
actiones et passiones. sint primo et p se et directe. singulariū et tales sin
gularia. Quare circa hmōdi alia m hmōdi alibz

Secundo arguitur sic. Vbi nullus

Consensus. electorum ibi nulla electio potest ee. Sed in dicta
electione defuit consensus cardinaliū igitur. nulla potuit ee electio
Maior est nota. quia patet. Nam dicta electio. no addit sup consensū
entitate aliqua absolutam. sed solum. Respectiua ad minor et quia pbat.
quia consensus loco nō hꝫ. Vbi metus et coactio intrinsecum. ut dicit &
certat in cas Abbas. Sed metus et coactio. interuenerunt in dicta electione.
Igitur defuit consensus. Nam Cardinales solū realiter nō manserunt
timore mortis. et non consenserunt in eū et p quos no elegerunt eum

Tertio sic nam quod agitur

Per metu cadentez
in constantem virum. Dicitur fore tpo mre illm sicut patet in
matrimonio carnali et nō sponsalibz. Sed p dicta electio fuit hmōdi igitur
fuit nulla. maior patet quia lex. Restitutione in integrū adducat.
Iulius. que fuit p metu cadente in constantem virū ut patuit hꝫ. minor
pbat. ipa quatuor sunt mala precepta que continent in illo edicto.
Que vi metus de causa fuit. inter que precepta. est mors que est finis.
omnium. terribilium ut patet in lio. ethicorum. Sed sic fuit facta p dictu electo
ratio et

Quarto arguitur sic Nam

sicut est in matrimo
nio. carnali sic est in matrimonio spiali. Sed matrimonium carnale
est ipo mre nullū si desit consensus coniugalis viri et mulieris. Igi
eodem modo si in coniugio spiali desit consensus liber mutuꝰ eligentium
et electi nulla erit electio. Sed in dicta electione defuit consensus liber cū
dimalum pmo nullus fuit ostensus. ex parte eorū quia solū verbo non animo
ex coacta et violentata p metū mortis. Sed metus in mente non cō
sentiunt et h ipi soli sciunt melius q̄ aliquis viuens. post deū et eo
rum est standum sicut statum in electione legitima sicut ponitur
cap. nouit. p eos premit ad ppm exprimendo quia etiam instrumento.

Et creatio ppe. ad eos ptinet.

Quinto sic electio facta extra formam iuris est ipo iure nulla. sed in dicta electione non fuit servata aliqua forma iuris. quia non fuit facta per scrutinium voluntatum nec per compromissum nec per communem inspiracionem. igitur ipo iure fuit nulla

Sexto sic Nam in omni negocio firmiter videtur esse standum verbis et dictis illorum qui melius sciunt negocium illud Quam quicumque alii Sed Cardinalis melius sciunt et scire possunt veritatem electionem summi pontificis. quam quicumque aliud citra deum tum quia ipsi presentes fuerunt et fuerunt ca dicte electionis Tum etiam quia ad eos solos ex officio ptinet electione facere ¶ De ipsa igitur firmiter et absque hesitatione est standum eorum dictis. Sed ipsi ut divisim et coniunctim dicunt quod ipsi fecerunt electionem illam propter impressionem Populi Romani Et quod solo verbo elegerunt eum. et non corde ut mortem eis promissam evadere possent igitur etc.

Septimo sic Nam certitudo que habetur de actibus humanis. consurgit ex firma assertione duorum vel trium testium Quia in ore duorum vel trium stat omne verbum Sed non duo vel tres tantum ymo omnes cardinales viri precellentes. famosi et probi et sufficientes in literatura dicunt firmiter et asserunt quod illam electionem per vim et metum et quod fuit nulla ipo iure. igitur absque omni scrupulo dictis eorum est standum presertim cum veritas electionis ppe ad populum xpianum habeat pro iure. per dicta et verba eorum qui tale electionem habent facere quales sunt cardinales Nec est verisimile quod tales et tanti viri in tanto culmine dignitatis positi in tali et tanto facto essent deo fallaces. et hominibus et sibipsis mentiendo tam perniciose. Et quod subvertere vellent totam sanctam xpianitatem propter quamcumque comoditatem eos contingentem nec propter conservandam vitam corporalem igitur etc.

¶ Iste sunt Raciones quas solas Reppetunt et ad quas solum Respondent dimittendo alias Raciones meliores.

hic probatur quod non bene Respondeat ad Raciones contrarias.

Nunc restat ostendere qualiter Ad predictas Raciones. et quod non bene dicant nec bene Respondeant ad omnes etiam ra Raciones. ostendentur. que pro parte veritatis. adducte fuerunt ¶ Ad primam Cum dicitur quod illa electio. fuit facta per impressionem et c. dicunt quod prima

eet bona

cet bona ¶ Si dicta electio facta fuisset p coactionem nl p impressionem que est idem q̄ compulsio sufficiens nl violen̄. quia illa admit liberū arbitriū. Et metus & libertate pelingnit. ¶ Sed sic no sunt m̄ posito quia ibi non sunt compulsio seu violencia. Sed impulsio que no tollat electionem

Si predicta superius bene ponderentur

Patet evidenter q̄ isti male respondent Nam probatu fuit supra m̄ quita conclone. vera reprobando quintam conclonem plān̄ ad sanctū q̄ impulsio facta. p metu mortis. siue p aliū mstū metu impedit et tollit legittima & canonica electionem vel vicarij. papi. Et h̄ fuit p̄batu p tres rationes. ¶ Sunt etia p̄batum sufficienter q̄ compulsio sufficiens siue violencia non possunt cadere n̄ actibus voluntatis. ab ea siue eligatur licet hu q̄ ad actus impatos. qui sunt ipotencius sensitiue. que obedint voluntati & rationi. ¶ Unde ab eo aut & ex eo potest compelli voluntas. q̄ ad tales actus quia ipi sunt subiectiue in materia subita q̄retati ut dictum fuit supra. ¶ Ad 3m̄ arti. dic̄ quod quecūq; voluntas possit cogi ad consensum nl ad eligendum talem nl talem

Male etiam dicunt Quando

dicit q̄ metuose pape irrita oporteat q̄ tota libertas admiatur. sufficiat eum q̄d maiatur puritas & sinceritas libertatis. Illecta metus mortis. quod hu fit q̄ illa electio celebrat̄ p mstu metu mortis. tunc eum constat q̄ no ē ibi puritas. et sinceritas libertatis Ille etia metus mortis non admit tota libertatem Ille eum qui pot eligere et no eligere no admittit amisit nec p̄dicit tota libertate ¶ Sed talis est vir constans. quia si vellet non eligeret. Sed magis exponeret se periculo mortis.

Item ille qui pemtus nullam libertate

Habet non tot dicunt liberū arbitriū ¶ Sed vir constans in periculo mortis habet dicunt liberū arbitriū. igr non oportet q̄ p̄dat totam libertate ¶ Secundum sequitur q̄ timet non ageret in quocunq; casu virtuose patet quia no habet liberū arbitriū igr talem in illo tali non ageret virtuose. Et ideo dicat phūs in ethicis et nicomi. ca° 2°. ¶ Quatum aut volens. s. virtuosus Et cum finaliter monendo. organicas partes in quo est s. in talibus operationibus. que fiunt per metū ¶ Ad 3m̄. Respondetur ad dictum dicunt milles. consensus electionum ubi nulla electio potest ee &c.

Istam ipi bn Concedunt. sed minorem negant. ubi ipi dicunt duo Primus
est. q metus cogens. voluntates dnorum Cardinalium ad eligendum illum bar.
no fuit cadens in constantem virum Posito q illa electio no fuit canonica. Et q decretal
illa ~~no fuit~~ loquitur de consensu et voluntate pfecta. et completa que Requiritur
in matrimonio talis autem consensus seu voluntas pfectus et completus seu vo
luntas completa et pfecta. non Requiritur in electione vicarii xpi

Quantum siquidem ad primum dictum
male dicunt quia domini Cardinal fuerunt constantes. constan
secundo modo dicta. videlicet sm q vir constans. dr ille qui no deserit
rectam rationem nec suum propositum bonum propter impetum cuiuscumque cui Resistere pot
licet deserat aliquando rectam Rationem vel suum propositum propter impetum maioris. cui
nullatenus Resistere pot Quia iura q de viro constante faciunt mentionem
ut communiter sic accipiunt virum constantem non. n. Reputatur mollis aliquis.
si cedat graviter et fortiter impellentibus Et ideo dr in vii.mo ethicorum q si quis
a fortibus et superexcellentibus delectationibus vel tristitiis vincitur et superatur no est
mirabile sed condonabile. maiorem est aut q gravius impellit timor pe
riculorum q cupiditas delectationum. ut dr in vii. eth. ca. viii Si aut accipiatur
vir. constans strictissime pro illo qui immobiliter et inflexibiliter stat in Rectitudine
Rationis et virtutis Et no est mirum si domini card no fuerunt sic constantes
nullus quoque debet admirari. quia talis vir ~~no~~ constans no fuit adam nec
eva in statu innocentie. nec talis constantia fuit in celo ut patuit in angelis
qui corruerunt Et minus pot esse in statu post lapsum nisi ho sit in gratia
confirmatus. sicut fuit ~~virgo~~ xpus et beata virgo. et apli dato etiam q nullo
modo essent constantes. sufficiebat q Romani talia facerent sicut et fecerunt
q quantum erat de se essent apta nata viris constantibus iuste intentere et metum

Quantum autem ad secundum dictum
scilicet q in electione vicarii xpi non Requiritur consensus pfectus
et completus sicut in matrimonio. Valde male dicunt ut iam fuit pbatum
ita enim Requiritur consensus pfectus. et completus in illa electione. sicut in
matrimonio quia debet esse consensus purus. et sincer cui Repugnat con
sensus per metum exactus. Alia videbuntur inferius.

Ad terciam Racionem Cum dr̄
Concedo maiorem Sed negando minorem in qua dicit̄ q̄ predicta
electio fuit facta p̄ metum Cadentem in constantem virū hanc negant
dicentes q̄ nō fuit talis timor qui caderet in constantes viros. q̄ ut dicunt
domini. Cardinal deseruerunt Rectam Racione. quod nō facit vir constans.
Sed istud fuit supius Reprobatum ubi fuit evident̄
ostensum q̄ ipi non deseruerunt Rectam racione. fuerunt etiā viri constantes
Accipiendo virū constante in s̄a Significatione. Ex quibz patet q̄ ipi insuffi
cienter Respondent Ite ostensum est q̄ ad hoc q̄ metus impediat electione
nō Requirit̄. q̄ metus cadat in constante virū. Dn̄ tn̄ talia fiant p̄ impressi
one que sunt apta nata de se ex sui natura causare iustū metū
Ad Quartam Racionem cū dr̄
in matrimonio Requirit̄. consensus plenus. igitur in spūali
matrimonio ꝛc̄ Ad istud dicunt ~~[illegible]~~ q̄ nō est simile. quia nō tanta
libertas. nec tam p̄fecta et libera completa Requirit̄ in electione p̄pe sicut in
matrimonio Sed istud est maledictū q̄ ubi maius p̄iculū ymminet p̄pter
deffectum libertatis ibi maior libertas Requirit̄. Sed in matrimonio
p̄pe qui est generalis sponsus ecc̄e in t̄ris. maius p̄iculū ymminet si nō sit ibi
plena libertas. q̄ ubi martinus desponsat Bertam quia tunc tyranni
possent p̄ libito. cardinal incarcerare ꝛ cogere ad eligendum scismaticū
iudeū vl sarracenū aut unū fatuū unde tota xp̄ianitas destrueretur et
nomine xp̄i blasfemaretur Certum est autem q̄ istud est magis p̄iculosū
q̄ aliquid quod possz accidere. ex coactione unius matrimonii. carnalis igitur
ꝛc̄ Et ideo sta mat̄ ecc̄a nō minus sollicita fuit et sancti patres statuere
et ordinare q̄ electio p̄pe eet libera. q̄ carnale coniugium eet liberum ut inspi
cientibus iura ~~[illegible]~~ patet
Quinta fuit q̄ electio facta Extra forma iuris
e ipso iure nulla. Electio ante fcā de Bar. fuit celebrata talit̄
q̄ ibi non fuit obseruata aliqua forma iuris etc̄. Ad hanc racione

bene ℓ respondent dicendo q̄ no oportz ꝙ in illa electione obseruetur
aliqua forma juris & illis verbis contentis in illo ca°. Quia ꝙcer-
te ele sufficat eam q̄ die partes cardinalium consentiant consensu et
electione collegiali. tangz in electum in ꝑticulari ut patet ex̄ & elect. ca°
licet et ꝙa iudicium mh idem q̄ dict nolo cor̄ replicare.

Ad exta Racionē ſpi respondent

Quando dicitur in omi negocio standum est verbis eorum
ꝙm melius stari veritate nl stare possunt. Ita tang. hmōdi ꝛc. Ad
respondent dicendo. ꝙ cardinalibz est ordendum nisi est narratio. quid
fuerunt in suis dictis. et scriptis. Sed ꝙa narrauerunt dicta sua ꝙa
sappsunt multis. ꝙ bar. erat electus bene et ꝛite ꝛc

Ista respcio non valet Quia cū

fuerunt in loco tuto et sereno euidenter protestati fuerunt electio
nem non valuisse ꝙm in loco timoris propter timore mortis celandum
veritatem Ad vis. cui dicitur. ꝙ si ore duorū nl tm stat de verbo ꝛc.
nl⁹ mag⁹ ore tot valentiū hoīm. ꝛc. Respect ꝙ tenetur ꝙ istud sit magna
fuit fides in ꝑte & sanctas assertoris totaliter apponatur ꝑtm cui de
intencone. cui cāda no posse constare. nisi ꝙm intencio exprimat ꝙ ꝑba
exterius ore prolata nl ꝙ certa signa. Et io dicit aduersus. ꝙ no est
eis credendum. cum si nulle test nl certū electores essent ꝙ asserere ꝙ de-
fuit bar. meū nolauerit in ꝑtem Sed tm dissentiunt sic cum quib⁹ elector in
una electione sic posset dicere et ꝑhinc modo ꝑ posset annullare tm
electus nisi forsan ꝙ signa euident. apparent dissensus. alias semper
standū est dictis eorum. qi vere dicta sint Sed istud no valet ꝙ
ibi tam euidens fuer ꝑti dibz motus et terribiles comminationes. sem
sundries cruciatus fractiones. rubidiq; clamores. capparum sonitus et
tubarū. instrumi tinor & rabies ꝑsentiū euident apparet & set esto ꝙ dm car
dm⁹ dixisset bar. no ee aptum sed apostaticum mdraud et hic prudenter
h⁹ sentes clamasset dicentes ipm bar. ꝑd ꝑdm fore no aptum sed apostati
cū & intrusum. ipsis ign tm bene testibz & melius scientibz tm credendū
quod ꝑz ꝙ eruli credentiū nisi minutes officium sm sibi commisit ut de appella
cō Cum pat tibi dcm & sm quod exor capto Venerabili

Prestantibus Romanis. Et ideo mendacium non dixerunt nec fraude
nec dolum. commiserunt prout sonant in malum. Apparet etiam solutio ad hanc
rationem per primum et secundum remedium contra insultationes adversa-
riorum superius expressatum.

Ad secundam Rationem. Cum dicitur
Quicumque unum pretendit et aliud intendit et facit est duplex
animo et mendax. Respondetur eodem modo sicut ad primum. ipsi etiam dicebant
veritatem dicendo eligo vel consentio etc. Sed Romani fecerunt quod illa
electio non habuit efficaciam propter impressionem factam per eosdem. Consentiebant etiam
et non consensiebant per modum et formam superius expressatos. in quarto
remedio superius dicto et cetera.

Ad tertium Cum dicitur Quod tunc
nulla electio sit certa. Nego hanc propositionem. Et cum dicitur quod nescitur
de quacumque electione si facta est per consensum nisi per illorum verba. ad
hoc respondetur quod multum est attendendum an electores hoc dicant quando sunt
in tuto loco et securo vel quando sunt inter hostes et inter illos qui possunt
incutere iustum metum mortis.

Ad quartum Cum dicitur Quod etiam magis indicat
per ea que sunt exterius et per verba etc. Respondetur dicendo quod verum est
nisi alia vehemens circumstantia obsistat. Unde quando aliquis violen-
tatur non est rationabile quod etiam indicet de intentione ipsius per verba
que tunc profert sicut patet de contractu matrimonii carnalis. Et ita
fuit in nostro casu. Ad aliam rationem cum dicitur quod naturale est homini quod
manifestet verbo id quod habet in corde. Respondetur dicendo quod non est verum
in omni casu sed secundum rectam rationem licet prudenter occultare veritatem
et maxime in tanto periculo. et inter hostes furiosos. Ad aliam rationem
cum dicitur quod dicendo quod ipsi eligebant vel consentiebant in eum aut dicebant verum
aut falsum etc. Respondetur quod illi qui consentiebant in eum consensu tamen
coacto. verum dicebant consensus tamen vel electio nichil valuit propter
impressiones Romanorum. Ad alia autem que adducunt adversarii.
Respondendum est per ea que superius sunt premissa. Ad aliam rationem

Cum dicitur quod fictio et simulatio ex suo genere sunt mala dicendum
est quod non est verum nisi in quantum habent aliquam maliciam involutam
et inclusam. Ad aliam racionem cum dicitur quod scienter affirmare
illud quod est extra mentem suam est loqui mendacium verum est si nullo
modo habeat in mente. Sed tamen in terminis equivocis vel multiplicibus
potest affirmare et pro uno significato et pro alio dum tamen habeat conceptum
mentaliter sibi correspondentem ut superius extitit declaratum et sic fuit in
nostro casu quia electio est nomen equivocum ad electionem verbalem ad electi-
onem coactam et mixtam et ad electionem perfectam puram et sinceram et completam
Et ideo potest verum dici pro utraque significatione. Ad aliam racionem cum
dicitur occultare veritatem in alterius preiudicium habet vim mendacii
Dico quod non est verum in omni casu. Nam quando sequitur maius dampnum et maius
periculum in dicendo veritatem tempore periculi quam in tacendo tunc non est men-
dacium nec fictio aut simulatio dampnosa aut periculosa. Et sic fuit in
nostro casu. Quare non valet.

Nunc restat ostendere quo iure dominus
Cardinalis seu sacrum collegium debeant secundum equitatem cognoscere
et determinare et declarare an electio summi pontificis celebrata per eos
sit legittima vel illegittima valida vel invalida rita vel irrita. Ad quod
respondeo dicendo et asserendo quod licet depositio et rectio summi pontificis
sit reservata divino iudicio ut lxxxix di. capitulo si transitus versus sicut
supra et in capitulo sequenti erectione tamen cognoscere et declarare an
electio summi pontificis sit legittima vel illegittima et cetera pertinet ad sacrum
collegium iure naturali iure divino et iure humano

Primum patuit superius in secundo articulo questionis
per me note superius super materia istius scismatis ubi determinata
fuit per me ista questio de directo Sed tamen ego nunc probo aliter
Quia natura naturans videlicet ipse deus non denegat creature
racionali illa perfectione quam concessit nature irracionali et brutali in
hiis que pertinent ad cognicionem maioribus enim perfectionibus et maiori cog-
nicione ipsam creaturam racionalem insignivit Sed certum est quod natura
naturans dedit cognicionem naturalem creature irracionabili brutali

p. ro de iure naturali

no.

Certum est autem quod istud officium ab Universali ecclesia est impositum sacro collegio dominorum cardinalium ut ipsi per modum canonice electionis creent vicarium xpi. Istud autem clare patet in quatuor generalibus consiliis scilicet lateranensi nicholay lateranensi alexandri lugdunensi gregorii xmi viennensi clementis quintis et hoc patet xxiij di. in nomine domini. de elec. l. ca. licet eodem ti. ubi manus. li. vi. et e. ti. in clementinis. ne Romani. Quod autem domini cardinales sint illi qui melius scire possint veritatem huius facti et quibus est credendum patet de testibus. ca. veniens. cum ibi notatur de proba. ca. tertio loco et c. igitur eis est credendum nec debet aliquis mirari si ad vitandam mortem quam quilibet naturaliter orret in loco periculi dicebant ipsum esse papam.

Hic isti arguunt contra dominos cardinales

Quia vero dictum fuit quod domini cardinales verbo illum Bar. meum elegerunt nominaverunt sed in animo dissenserunt. Isti adversarii veritatis dicunt quod hoc esse non potuit. Et hoc ipsi probant per vj rationes. Quarum prima est ista quod qui consensum verbis exprimit quem in mente non habet mendacium loquitur et fraudem et dolum committit. Sed non est verisimile quod tales et tanti viri tam precellentes in hoc concordarent quod mentirentur et fraudem et dolum committerent et maxime in facto tam arduo et tam periculoso. igitur non potest esse verum quod cardinales verbis exprimerent conceptum seu consensum quem in mente non habebant.

Secundo sic quicumque unum pretendit et aliud intendit et facit est vir duplex in animo et mendax hoc enim est duplicem in animo verbo tantum nominare illum in quem mente non consensiebat. Et sic faciendo unum intendissent et aliud pretendissent. Et sic fuissent duplices in animo et mendaces et dolosi. Sed non est verisimile quod domini cardinales sint tales. igitur etc.

Tertio sic quia sic sequeretur quod nulla certitudo posset esse in electionibus prelatorum nam cum non possit constare de consensu alicuius nisi inquantum per verba externis prolata ex

pmuntur tunc no posse stare sam electores intentione quemut eligere
vel vere consensissent vel simulauerunt nl aliu nl faciendi cum fut ptm
tunc no psumat. aliue in tali loco. s. in tempore tli certitudinali assignato
ad veram electione faciendam. Et in facto vbi no debeat apparere consensus signa. aliq
stratus nec implicatis. quia cardinal psumit se bonus. nisi plene veritum
ageret videtur. q in facto tanti ponderis. verba debeant verba et mentem ad
mittere. et quod id quod est in ore. sit etiam in mente

Quarto quia etia magis iudicat semper
eius. Et p ea que extrinsece appent. Sed per verba cardinalium. et p
scripta. et facta Regibus. et principibus etalibus. cardinalibus absentibus et
aliis plateis. et p facta exteriora appet q Cardinal in dicto bar. meu consensum
in veram ppam. totus etia. et tempus et actus sequentes inducunt ad hoc
presumptione violentam ageret. etia debet indicare illum bar. de veru
papa. nec decipit nisi in casu faciendo.

Quinto sic Nam contra bonum iustitie est
Et etiam hominis natale. q verbi nl aliis signis signi id quod in
mente non habet. nam in q tho est animal assimilabile p natiue bmis
tho debet alii id sine quo humana societas conseruari no pot. Sed no possent
homines admitte communicare nisi intte credirent tm sibi inuicem veritate
manifestantes. Cum autem veritas no solu attendat bonum morale nisi ex
honestate. hoc tho debet alteri veritate manifestare. imo ea lege dant actione
ex verbi et quod verbo. est promissum habet ratione debiti. et oritur inde actio ij
en qui promisit cui ageri no sit pbile. q tanti duri et tam excellentis gradus et sta
tus. in facto tam arduo. vellent aliquid dicere iniustu nec aliquid quod sit homi
natale gs. Sequit q no pot verificare dra q cardinal in bar. meu sup dictu sepe
dictu qsen sunt et noluerunt tanti ore tenore et mente.

Sexto dr quero Quomodo Cardinales.
nominauerunt illu bar. in ppam. q nl dixerunt nisi tale. s. bar meu
in ppam. nl consentio nl placet q Bar. sit ppa. et sic de. nl dicebant verum
nl plus et tales ppones nl erant vere nl fle si vere dicebant tm ipse est
verus ppa. Cum veritas nichil ad sit nisi adequatio Rei. ad intellectum
et vbis ad rem et signi ad signatu in vero. dixerunt plus et contra metem
agitur. Sequitur. q ipi dixerunt mendacium. quod sint dicu no solum

Instrae. Sed ea fides religiom. quod absit abeis. Non em verisimile est q̄
ꝑ tales viri ita turpiter vellent exorbitare a via veritatis & instrae. Si dicat
q̄ cardi. no fuerunt locuti mendacium sed factis occultauerunt ver & mete
et intencione eorum ut quod erat tale. non appareret tale et h̄ alii licitu
& ex tali rationabili Et precipue si talis cautio. occultatio. no tenuit malicia
ꝑpm. nil fuit m̄ nimis ꝑpm vbi oportet made m̄ manus nil nocet ꝑp
nm Quod aut̄ oporteat et liceat alii occultare veritate ꝑ insidiosa q̄
pauc ad hostiu deceptoz et & aliquib; simulationib; & fictionib; quas aliqui
ꝑes fecerunt non ad mentiendu Sed ad occultandum. Sed tame h̄ no sonat
m̄ aliquo contraria sentencie Ad ꝓpm dno.

Primo quia licenter et contra mentem
affirmare illud quod non est est loqui mendacium quod m̄ nullo
tam licet Sed ille qui dicit nonnullo tale m̄ ꝑiam. & tame no affirmat
nec vult eu ee ꝑiam. & affirmat sciens & quo mentem. quod tñ ee q̄
talis loquī mendacium

Secundo q̄ occultare veritatē quali
ꝑ indicium h̄t vim mendacij. ut dicunt magri Sed tales mali
fecerunt h̄mōdi. m̄ hoc q̄ ex ꝑpa fla significatione verborum et factorum
meruerunt tota ecclesia ꝑpiam & dampni sue oppressionis. & vicario xpi Cuius vera
cognitio ꝑtinet ad bonū totius xpianitatis Dñi sicut̄ mortalibus culpa
e malu & mordacitas affectus & voluntatis sic m̄ intellectualib; error est
malu intellectus et magis si sit & his que ad fidem ꝑtinent quales
occultatio veritatis. que cedit m̄ nimia dei & contemptu & dampni ecclia
tis. magis veritas occultationis. vicarij xpi m̄ tis fuit occultata & cor-
rupta. & statuis ut ꝑfratres apostolicus fiat in libro habitus & inceptus
et ipse archiepis habeat fuit inter. inter nos & alios.

Item quia propter talem occultationem
veritatis magna pars xpianitatis. set metu enormi & pricu-
losissime. m̄ errore extimando extimando illum dei. ee deū ꝑiam
Item quia omnis simulatio & fictio exulet. est mala nec potest ee bona ut
dicit. Et si isti bene attenderent & considerarent veritate ꝑpiet satisfacit
sibi ipis Quantū ad istum ꝑmotum na ipi dicunt q̄ alii est licitū

occultare veritate. videlicet in casu quando non vergit in alterius dampnum et
quando fit ex causa rationabili et honesta. vel etiam ad vitandum maius dampnum
sicut fuit in casu nostro. Et quia superius in multis locis adversarii veri
tatis debaccantur et inveniuntur contra dominos cardinales morsibus et dentibus.
caninis ipsos lacerando et mordendo idcirco ad obviandum eis. et pro veritate defe
ndenda et manifestanda. Et pro satisfactione ad rationes eorundem ponenda
sunt aliqua. Remedia contra ipsos

Remedia contra debaccationes factas
contra dominos cardinales

Primum est istud Quod viris iustis
et sapientibus in casu necessitatis et utilitatis vel pro vitanda
morte et vita conservanda licitum est aliqua facere et dicere que ex tale
casum sapent ad stoliditatem et fatuitatem et ad fraudem et dolositatem prout
sonant in vitium et in culpa ut patet primo Regum xxi de david qui simulavit
se fatuum et stolidum et insensatum. nam stulticia simulare loco summa
prudentia est ut ait sapiens cato. Jacob dixit se esau esse. gen. xxvii.
Abraam dixit quod sarra erat uxor sua. gen. xii. et xx. Et quarti Regum viii legitur
quod venit azael in occursum helyseo. et ait filius tuus. benadab Rex sirie
misit me ad te dicens. si sanari potero de infirmitate mea hac dixitque
helyseus propheta vade dic ei. sanaberis. et subiunxit statim porro mihi dixit dominus
quod morte morietur.

Item dicit Jeronimus Et habetur xxii. q. ii. capitulo. Utile
non est mirum iustos homines aliqua simulare pro tempore ad sua et aliorum
salutem et dat exemplum de christo. Constat autem quod predicti non dixerunt mendacium
nec peccatum commiserunt. sic in nostro casu et cetera

Secundum Remedium istud ad vitandum subsan
nationes adversariorum videlicet quod quandocumque aliquod nomen
est equivocum vel analogum vel multiplex sine scrupulo mendacii vel ficti
onis. licet eo uti pro significato quod respondetur sibi in rerum natura sicut
si dicam quod canis est maior quam palacium pape intelligendo pro celesti sydere qui
vocatur canis. Verum dico. et non mentior sic in nostro casu cum electio dicatur
equivoce de electione verbali et de electione coacta. et de electione libera et

Canonica ingressuq; ingressione ego attipa electione dmi ty
scopia eam pro conceptu qne heo in mente cum Reb. eo sibi correspdet
verū dico 24 deo dm cardinal. nl scribentes p ipi elegerunt. bar. ipi no
fuerunt mentis qua ipi intelligebat h nl & elitione verbali nl
selectione facta. Et h verū est esto q audientes no intelligant qua
ream lingua no fuit. nisi rea mente. Ut dicat augustinq et hoc pz
de xpo. mt xp. quado dixit de iohe q ipe erat helyas. 2 iohes 2o solute plus
hoc.

Octauum remedium est istud. q vtile sint dnis cardinalibz
et toti ecie 2 ecia Romane in tanto timore pli 2 in tanto periclo
sui aligna simulatione extra canonabili 2 urgenti. videlicet ad vitandū
ppm mortē et ad vitandū maxm scandalū quod procul dubio fuisset
mortua. si nulla simulatione. Na omnes cardinales fuissent interfecti
et sic Romana fuissent sacrilega et terribiles homicide et ad vitandū
maiorem stimulatione grauissimatice putatis Cna multos stimulos plena
rie verte ipis mortuis. Et sit grauia plus durasset Et ad hec tadupna
vitanda. vtilis sint simulatio. eorū. Et presumendū est q istamente
ipi fuerunt

Quartum remedium est istud q in omni actu in quo
se voluntarie mixtu cū nolūtario possint assignari duo
actus voluntatis 2 vnus negatiuus 2 alter affirmatiuus sicut ecia
ppe periculum subuersionis pncie. videt in mari vt sepe vnū membru
ne totū corpus corripiat vbi est actus no volendi et actus volendi
actus dissentiendi 2 consentiendi. Na simp. 2 absolute ydeirundo fm
ppm motor. no vult proicere videt in mari et hoc h actu nolendi negatiuo
sed tamē in tali periculi vbi videt q ab no potest euadere periculū sub
mersionis. nisi proiciat videt in mari consideratis alijs circumstantijs
negotij. ipe vult 2 consentit q videt proiciat in mari Sic dm car. hec
2 facto illius electionis. qua vbi sint voluntarie mixtu cū nolūtario
ipi tunc huerunt duos actus voluntatis. actu nolendi negatiuo et actu
volendi affirmatiuo actu dissentiendi 2 actu dissentiendi Cna ipi simp.
2 absolute considerando 2 attendendo futurum ipi no volebat eligē nec
vtilitē nec Romanū. sed ty in tanto periculo mortis. cōsiderato
periculo 2 omnibz circumstantijs vsis 2 considerandis. ipi voluerunt
2 consentiunt prohuerunt 2 tamē dissentiebat in mente. Rem ipam.

simpliciter et absolute. Considerando Cit ita sine scrupulo cuiuscumque mendacii possunt et poterant dicere quod ipsi consenserunt et dissentierunt voluerunt et non voluerunt. Sed tamen diversimode quia accidendo rem ipsam et factum ipsum in se absolute non habendo respectum ad aliud. ipsi non voluerunt nec volebant eligere ytalicum nec Romanum nec bar. nec aliquem alium. Sed in casu qui accidit videlicet ad vitandum mortis periculum ipsi bene voluerunt. nec tamen est implicatio contradictionis si circa eadem rem diversimode considerata et accepta sint duo actus oppositi esset tamen implicatio contradictionis si circa eadem rem eodem modo sumptam essent duo actus oppositi. Et licet nullus de dominis cardinalibus elegerit illum bar. libere libertate perfecta et completa pura et sincera tamen satis est verisimile quod aliqui nominaverunt eum solo ore nullum consensum prebendo secundum mentem. Et alii consenserunt in eum consensu coacto et mixto. Et tales bene possunt dicere quod ipsi non elegerunt eum libere et elegerunt eum libere in diverso sensu. Accipiendo libertatem. Nam non elegerunt eum libere libertate pura et sincera perfecta et completa que necessario requiritur ad electionem ipsius. Et sine qua nichil factum est elegerunt eum tamen libere libertate imperfecta maculata et infecta metu mortis. et talis libertas sic mixta imperfecta et que non est pura nec sincera nichil potest operari in electione vicarii Christi et tali libertate fuit electus ille bar. Et ideo eius electio non fuit canonica. Sed irrita invalida atque nulla

Sequitur responcio ad rationes oppositas

Modo ego venio ad solucionem rationum in speciali licet per predicta pateat responcio evidenter si predicta ad rationes applicentur. Ad primam cum dicitur. Qui consensum verbis exprimit quod in mente non habet mendacium loquitur et fraude et dolum comitat verum est si nullo modo habeat in mente. Sed si habeat illum consensum aliqualiter in mente licet aliter tamen quam audientes intelligant ad vitandum periculum mortis. non sequitur quod loquatur mendacium nec fraude et dolum comitat prout sonat in malum. Et sic fuit de dominis cardinalibus qui ipsi habuerunt in animo ipsum eligere vocaliter tantum vel vocaliter et consensu coacto simul et non consensu. nec libertate pura et sincera perfecta et completa impedimentum

Jgitur ons teneant et possint cognoscere An actio eorum sit bona
nl mala. nsta nl nnsta. Et ad hoc ut dicitur sci Johannis Basilius.
pontifex quedam virtus. n homine que vocat sinderesis. ponit etiam ostia
n homine et ro sunt dicti & xpo qui est caput omnium fidelium sunt dicti
p omnibz xpianis. by. ca. Virtus et melcomedet ut sciat Reprobare malum
et eligere bonum et c. Videret igr si de mre dno dni cardinal potuerint
cognoscere an illa electio fuit bona nl mala. nsta nl nnsta. legittima
nl illegittima. Et sic xpiani bn fecerunt et nsfte hr dispendo et dissimedo
Et p que no opportunit vacare consilium guidale

Probatur etiam sic hijano

Item prob. qd hr possunt de mre hnano p alias rationes preterqz
p illas. quas fca sumus. n articulo pducto

Prima est hec ius humanum dat

Cardinalibus. potestatem excitandi nitrusum xpianis qo dat
eis potestatem z auctem cognoscendi an electo sit legittima nl illegittima
Sus patet hoxon. di. ca. Sicut ponit. Consequentia tenet qua cause
cognicio semp debet pedere suam excommunicationis. ut de sen. excom. ca.
Cum et c. ti. c. primo. z ca. Romana. Si caveat his. by et xp. q. vj. ca.
nemo eporum

Secundo sic Quia

metropolitanus pot cognoscere
de meritis electionis sui suffraganei an teneat nl sit nulla
Jgitur. a dim cardi de electione xpiali possunt cognoscere an teneat nel
sit nulla. Sus patet hoxon. di. ca. quid est tam et de elec. ca. Veritatibile
et ca. nichil est. Consequentia patet qua xpi dni cardi gerunt vices
metropolitani xxxv. di. ca. Simone dni. Versi. qua de vacan. Et hec tam
concordant multi mirste. dicentes qd collegio sede vacante surrogat in
potestate xpiali in ista confirmatione. que no est ad qd examinacio xpianis
electionis an teneat nl non ut notant aliqui mirste. hoxon. di. ca.
nullus. fo. et ad hr facit ele. ne Romani ubi notat qd illud quod no
ptinet ad xpianum veniente post collegii sede vacante ubi metitus urget
Hoc mire declarare non ptinet ad xpianum. veniente qd nemo clarissimat
sicut xpm igr ac.

Tercio siquis per impressione violenta sit electus in papa h non obstan ius dce cedat Romane ecce et auctem liniam ducendi alterum sponsum p canonica electione cardinalium igit vult q primo certificetur an sit vidua vel non. Ans pz. xxiij di. ca. in noiedm versu q si pravorum quia tenet quia car. les cau. ce eligentes representant totam vlez ecclam ut not archi. lxxix di. nullus fo. z ho. de pei. cu ex eo q. finali. Et io eis can. ce eligentibus. p mutuum consensum eligencium z electi inter ipz electum et universalem ecclam contrahit coniugium spuale certificari autem no pot. nisi p determinacione q electio fuit nulla. ipo iure igitur hoc determinare pot et ideo dicatur in ca. ubi maius de elc. li. vj. q. hudem quoqz Qz in hus in quibus grande z grave periculu imminet cardinales sede vacante succedunt in potestate papali ide dr in cle. ne Romani vide etia de h de scismatic ca. unica. q. finali in glo. li. vj. sup illo verbo sede vacante.

Constat ante q non possz maius periculu occurre q istud si dimiteret indiscussum an electio p impressione celebrata teneret vel no teneret igitur oportet q determinet. p sacrum collegium. Ista ante determinacio et diffinicio z determinacio est ex iudicialis ppre lo. quod pz pro tanto quia ppter impossibilitate ademdi iudice superiorem pt sibi quis ius dicere ex impossibilitate facti vel iuris. ut not in noc. de resti. spolia. olim in magna glo. q. in fine. Et ide dz ee si sit impossibilitas iuris Et hoc etia patet in papa et imperatore qui no hnt iudicem superiore. Et io ~~ius~~ ipi ius sibi dicunt

Ultimo proboquod ad hoc declarandum no oppor teat concilium generale convocare Et hoc sic quia vel vocaretur per intrusum Et certum est q ille no pot dare auctem concilium celebrandi vel p can. ce electum et tunc obedientes intruso non venirent vocati vel per principes temporales. et tunc sequerentur magna pericula. et divisiones inter eos Et h sufficiant qz sup h no intendo amplius insistere Sed placeat deo q ille qui confirmavit columpnas ecce. feces istius scismatis Penitus z Annullet Amen. Deo gracias

Capitulum de lamentacione ecce Rx.ca

Quis dabit capiti meo fontem lacrimarum ut flere queam In persona virorum ecclesiasticorum et cunctorum fidelium

Primo lamentabilem casus ecc.ci mesticiam destitucionem et desolacionem ¶ Secundo despicabilem actus ierarchici carenciam deserciones et deffectionem ¶ Tercio miserabilem status politici ignominiam destructione et dissipacione

Propter primum quo verborum stemate. Cuius ve sermonis vel eloquii facultate afflicte mentis tristiciam depromam ignoro amaritudinis. quoque mee impetum et universalis ecce dei. flebile detrimentum dum nigi meditacione. Recolo languente spu. Plenarie nequeo explicare. Nam verba que dolor suggerit singultus intercipit et anime vires meror absorbens vocales meatus. molesta anxietate precludit. factus est enim planctus. in isrl. et in omni loco eius. ingemuerunt principes.

sones & Jmones. ¶ Cms en qneso orthodoxe fidei verus cultor m
tanta matris subnersione lettbr sanctatus lameta & gemitus. qtnebit
¶ Cms zelator nois vpiany nane petrm fluctibz naufragiante api
oens no dlebit. ¶ Cce ventus turbnus aut pha dent. sed aborrente
no ab aquilone. et nubes magna uolnens et ignis Jnuolutus eus.
¶ Ignis vrao. ¶ nubes tete terrima splendre veritatis obtenebrans
caligans & obfuscans. ¶ Infesta dlendi carnis tragedia. ¶ quomodo
cirrut gsla pastoris. et exsiccatus vertex. carmeli ¶ In te compabit
mater mia ihrlm. vbs pfa dcoris. gaudiu tue bmusse magnae eu
contrao tua. & qus meditabr tuis sassa fuit m te vesti tua. ¶ Cms
consolabit & opiet te. vsqneqno dne clamab. & no exaudies e. boa
feruby. ad te vbm pacieb. et no salnabis ¶ Tu pastor et ne pullis tuis
prem cognoscere. Tu fonte lustrue veritatis. da pnthen gustare lym
dalnce Repta. m te compiem dnge apptnm — hen trenula agitatio
ne. hr Renolnene. pauidus expauesco ¶ Cernens maculatam xpi spo
sam nnoru dentibz lamari. nec cide posse. sicut ardenter obtarem
Inanitus subuenire mst dna clemencia. de supis nntat snidpatro
cinu. et Jnmane

Sancta mater Ecclia

1510

que mater est
est omnm xpianoru et ctm ctoru fidelium & qua no est sal
et sine qua nullus pot ad celu ascendere. nc ad btitudine pnem
Oic pt dolor est hodiernis temporibz destructa et despolata et ablius
qui sui ee filii debuerant lacerata et humiliata. p qr quodammodo vide
recessisse. Abea omus deor eius. ut possit dicere cum lvetio. carmina
qui quondam studio florente. pegi. flexibilis heu. mestos ad gor iuue
nodos. Nam egressa e a filia syon decor vultus eius. ¶ Ingo ululat
abies. ubies. qnia cecidit cedrus. quoniam magnifica vastatis sunt & hath
nio. ra. et pspe. nono. vox ululatus. pastorū. quoniam vastata e mag
nificentia eorum. audiens est e eis qr ignis impietatis. lepre & pma vomubit.
pter quod Renelatum. nia dei. sup omem magnitate et impietate hominu
eorum qui veritate dei im mutauerunt. Et men ¶ Exaltatus p excelsus & celo
& dit vocem suam contra arborem excelsam que ipsa ad celu magn

fructu sint Dicens. Daniel. xiij. ca°. succidite arbore. Et prestruite ramos
et evellite folia. eius. et dispergite fructus eius. Verumptamen germen radi
cum eius in terra sinite. Hoc est arbor que affert. fructus xij. p singulos
menses. apoc. xxij. ca°. Que etiam e pulcherrima de omnibus
fructibz. delectus sumere et letari Coram domino. deo nro leuitici xxiij°.

Est etiã sanctu dei Que arbor videlicet. etiã statui
dicitur ee in medio terre.

Quis ista ea est pulcritudo Justicie. et recte dispositionis.

Est magna et fortis nimis. quia ea e fortitudo virtuose expugnationis

Diuersitas eius contingit in celu quia ea est altitudo dilectionis et cognitionis

Aspectus eius usq; ad fines omnis terre. quia ea e latitudo et capacitudo pulcritudinis.

Fructy eius nimis quia ea e magnitudo ministerii. actionis et remunerationis

Folia eius pulcherrima quia ea e pulcritudo doctrine et eruditionis

Vestimenta ea. quia ea e mansuetudo gratie celestis et dilectionis.

Subter ea habitant animalia et bestie. quia ea est magnetudo clemencie et misericordie

Et ramus eius omnipotens. volucres celi quia ea e pulcritudo munditie et incorruptionis.

Ex ea vestiebat omnis caro. quia ea est quietudo celice degustationis.

Ista arbor fuit magnificata usq; ad celum propter sui excelsam dominationem et gloriosum celestium recep
tionem. multiplicationem et receptionem. Sed hodie predicta arbor est
succisa. et multi ramii eius. sunt ab omnipotente dei potestate. qui ultra media pte
m principio huius festivitatis. folia eius sunt abscisa. folia videlicet catholice
et vere doctrine et eruditionis. Quia multa docuit et annunciauit eruditi
plurimum et informauit antiquum destructor pyramidalis ee alienigene et adhesi
dum. fructus vero eius videlicet fructus iuste operationis et meritorie at
tionis. sunt depressi isto tempore. et predicta in festivitatis. p peste festivitatis
pravitatis. deo permittente et demone penitente viros demeritis exigentibz
et pars. Sed bestie et volucres celi. actum et contemplatum ut layci dicti
ut simplices et eod prudentes. et si non omnes tamen multi propter peste
predictum fugerunt veritate et etiam sanam catholicam relinquendo

et ~~descendere~~ descendo. Verumptm ad consolacione fidelium & veroꝝ
ac catholicorum ypocritarum genus (traditi eus. adhuc tra dnus sum qz
adhuc (remanet vicarius vnus dñi nri ihu xpi videlicet dns clemens vij.
Cum dnis cardinalibz antiquis ceteris alijs sibi adherentibus ne credamus
qz totalis deus desperat ecclam suam sanctam catholicam. Sed sicut
in libro (meo opprobrii totius vrbanitatis (Certe magnus furor dñi stillauit
sup nos. eo qz no custodierunt pres nri verba dñi. ut facerent que scripta
sunt in lio dñi. & paliponemenon xxxvij. & ieme. xxxv. plaga immi
tissit te. castigatione. crudeli xpo multitudine magnitatis ~~mee~~ tue. &
xpo dnm peccata tua. fecit tibi. Obsecro te mi dne (Reuertere qmd accidit
nob. mitte et (respice. opprobrium meum hereditas nra versa e adalienos
dnus nre ad extraneos. manus snd mise hostis. ad oma desiderabilia
templi sci tui (Pres nri peccauit et no sunt et nos iniquitates eoꝝ
portauimus attende dne & mise qz peccauimus & mandatis tuis no obedi
mus. Sed fac nobiscum dñe multitudine misericordie tue et (respice
opa manuum tuarum qua tu nos fecisti et (Redemisti ecclam tuam et sanc
tuarium tuum pretioso sanguine tuo. hec ecclia est sponsa tua. tu fructus
es federis sempiterni. hec est mulier illa amicta sole. et luna sub pe
dibz eius. et in capite eius. corona stellarum xij. que clamabat parturiens
et cruciat ut pariat. et draco stabat ante mulierem que erat paritura
ut cum peperisset filium eius devoraret et c. Et projectus in terra draco
ille magnus. & antiquus qui seducit vniuersum orbem et cum angli eius
ad illum missi sunt &c. Sigitur hec mulier est sancta mater ecclia sponsa
dñi nri ihu xpi. Que quide bis describit ut mulier. xpo tua.

Cmulier
- Primo propter Caritatem
- Secundo propter fecunditate
- Tertio propter sexus fragilitate

mulier

propter caritate sigillo qz ut mulier demittat brachium suum videlicet vim
ut indulgeat paupribus C propter fecunditate ut quotidie sacro lauacro
baptismatis generat filios xpi xpo mediante verbi apli dicentis ad gal. iiij.
co. sic. filioli mei. quos iterum parturio donec formetur xpus in vobis.

Ad talibus ordinatis ad nutritionē tanq̄ ad finē an congruat
nl̄ non congruant suo fin̄ Sciut enī cognoscunt naturali-ter quales
tales nl̄ tales herbe nl̄ plante nl̄ alia animalia tibi sint utiles nl̄ inutiles
ad comedendum et nat̄ nutriendū et naturaliter orient noctuas et
inutiles hīas ad nutriendū et eligunt utiles q̄ hīas ad nutriendum
naturali-ter ita fugiunt lupū q̄ leonē q̄ cognoscunt matrem tanq̄ utiles
nl̄ inutiles suo fin̄ Ita nullomag̃ & mre debet nat̄ deum creatē
rationali q̄ opa cognoscat an sue actiones sint utiles nl̄ inutiles q̄ ad
nl̄ incongrue suo fin̄ Et p̄ dnum Cardinalem. Cum sint creature
irrationales. & mre nature sint et debent cognoscere an electio celebrata
p̄ eos sit congrua nl̄ incongrua et an conueniat nl̄ dissonet suo
fin̄ Et p̄ hoc an sit legitima nl̄ illegitima nl̄ bene nl̄ male celebrata &c.

Secundo sic Quia nulla creatura ra
tionalis

Posset naturaliter cognoscere an sue actiones
essent congrue nl̄ incongrue conuenientes nl̄ inconuenientes suo fin̄
Sequit̄ q̄ no est dīa inter natura intellectuale et naturā carentē
sensu et cognitiōe cuiusmodi sunt creature que sunt tantummodo ad es-
se cum no cognoscunt nec possunt cognoscere hui cognitionē
an sue earū actiones conueniat suo fin̄ nl̄ non &c. Sequit̄ q̄ natā
intellectualis & mre nat̄ possit cognoscere an sua p̄pria actio congruat
nl̄ incongruat suo fini alis actor nat̄ frustra apam posuisset in superio
gradu p̄fectionis naturalis Consequens & ant̄ q̄ dicti cardis sunt naturē intellec
tuales ergo &c.

Probatur etiā mre Diuino

Quod autem pteneat ad eos sue Diuino

Probat̄ sic Quia & mre dīno omnis fidelis
tenetur ambulare ut filius lucis. Sed no posset ambulare ut filius nō bñ
lucis nisi sciret q̄ posset cognoscere que sunt opa lucis q̄ tenebrarum
ut & se patet ergo &c. Maior q̄ minor patent p̄ aplm ad eph̄ 5o.
ubi dicitur sic. ut filii lucis ambulate. Sequit̄ fructus enī lucis e
in omni bonitate et iustitia q̄ veritate. p̄bantes quid sit beneplacitum deo

Et nolite orare apibus m fructuosis · tenebrarū magis ante Redangnite certum est ante q̄ dm cardinales · sm̄t de nūo fidelū ign̄ possit, sciūt et debent cognoscere cū sm̄t filii lucis · an electio eorū sm̄d actio illius sit actio tenebrarum · Et si sm̄d acto tenebrarū debuerunt ppam redarguere de mre dmno · Quia dicit aplus magis aut Redangnite ign̄ ēt.

Item omnis fidelis tenet̄ ante ambulare et ut sapiens · Sed no posset ante ambulare et ut sapiens · nisi posset cognoscere an sua actio q̄drat suo fini sit non ign̄ cū dm cardinal sm̄t de nūo fidelū ipm in illa tā celebri actione electionis p̄alis debent ante ambulare · & ut sapientes · Et p quos cognoscē an sm̄d legitima sit illegittima Et an congruat suo fini · maior e tpli ad eph̄s 6o. videre quomodo ante ambuletis · non q̄si insipientes sed ut sapientes · et ē ista lra xp̄i ca6. vide ne limue quod in te est tenere sm̄t vbi p limue intellect intentionē tu opationē.

Item de sme dmno Immpm̄s debet plicare opus suū · sed non possit plicare opus suū nisi posset cognoscere · an sit instrū sit ministrū bonū sit malū congruū sit incongruū suo fini ign̄ de mre dmo hoc pot facere · maior est aplī ad gal. 5t̄o ca6. vbi dr sic Opus aut sim̄ dimittit̄ p̄ plicet Et sic in pncipio tantū debet et non in alterū Item q̄ dimittit̄ fidelis tenet̄ videre · recta & dirige ēssus suos · ign̄ tenet̄ cognoscere an actio sua · sit Recta sit non Recta insta sit iniusta · maior est sapientis pulbrond in c6. sicentis Oculi tui p̄ta videant et pulbebie tue dirigant gressus tuos · et iēme 2o c6. dicit filio fidelibus · Vias tuas dominalle stato quid facere uis.

Item q̄ nullus Reprobat̄ · Met dampnat̄ & eo et p eo quod no pt nec debet sine alis seus obligaret homiem adm possibile · Sed de mre dmno dns illi q̄ dicit bonū malū & malū bonū ponentes tenebras lucem et lucem tenebras.

Omnes tales Reprobantur · condempnantur · p papē · q̄nto capo De q̄ dicit bonū malū et malum bonū ponentes tenebras lucem Et lucem tenebras · Iguitur ·

Et loquitur Apostolus in ppona ecce Sed pter
Seyns fragilitate dicatur mulier sta ecia cathā qua ipa in ter tot
tribulationes et temptaciones fragil est sm se ad resistendū nisi in
ip̄m sibi suffragiū prestāt ab ecia triumphante Et io dr ps petri Bo
cas humiliamī sub potenta manū dei ut vos exaltet in tpe tribula
tois Nec alr possumus ad statu prestinū nre glie z magnificēt
Reduca nos p humilitatem Quia superbi pribus ꝓbm. antep̄ glor
fiaetm humiliabr Quia teste bto gregō sup ezech nemo repente fit
summus sed a ymmo incipit ut ad magna pueniat et augustinus
lio & vbis dm dicit sic ons scitat ascendē. Sed humilitas gradus e
qui tendis pdē vltra te. cadere vis no ascendere. ingradu incipe et iam
dixit. Ho ille. Et h e quod dr ecclie. magr humilitatis luce ꝓbm. ca.
Qui se humiliat exaltabr ista gō mulier e ecia sta dei. sponsa xpi ut dr
apoc. Vltimo cap. que amicta sole ee dicit qua vir dns spūs sc
velut septe radius solaribus emicantibus e splendida et resplgens
nlq; oneratione plis instruc. videlicet xpus xpi mitit mutare lima
vr est sub pedibz eius. qua ons affectus hūane nāe mitigat. corri
gē z macerare. qm affectus mitt. sub nōie lime intelligim. qz sicut
lima asperat z pdit limie sua sic nos p nros affectus et p mu peccā
ria scarificamur. z pdimur limie gre z virtutib. nl p lima intelligo
plures tenena que sub ecia sponsi xpi nostm ee constituta Quia pte
vr enus suut vna stelle. dicēs ysa. virtutes. que ex quatuor virtutib
cardinalibz seu moralibz ornatur. seu dr coronata corona stellaru vna
ptē vna. explos nl ptē vnus articulos fidei. nl ptē vna pfectiones qua
dat sacrū seu sacramentū eucharistie. digne xpm xpm sumentibus in
ptu sacrā eucharistie que quidē in his terris ptinetur. Inflamat me
morat sustentat Roborat nutrit hostiam ppm purgat Refficit vitam
dat z unit confirmatq; fidē ymmit sontenigs remittit Est enim
vstrū patrū dilectionis inflamati Est dominice passionis
recordatiuū Est nre lapsus et fragilis. condicionis sustentatiuū.

Est nre perfectionis et virtutis augmentativum. Est nre culpe venialis fugativum. Est nre desperationis abiectivum. Est nre mentis et deffectionis reffectivum. Est eterne primationis collativum. Est dei et hominis unitivum. Est nre fidei et cognitionis confirmativum. Est contra iacula dyabolice temptationis munitivum. Est prave inclinationis remissivum. Et est nre mentis dicativum et perfectivum. ¶ Iste sunt xiiii stelle quibus ista mulier videlicet sancta mater ecclesia est illustrata illuminata et decorata.

Vel iste sunt duodecim stelle sunt duodecim fructus quos memorat apostolus ad gala. v. dicens fructus autem spiritus est caritas gaudium pax ~~longanimitas~~ patientia ~~benignitas~~ longanimitas bonitas benignitas mansuetudo fides modestia continentia castitas.

Primus est ergo caritas et amor divine dilectionis que de terra ad celum evocat. Secundus est gaudium quod est puritas conscientie et exultatio animi gaudentis in hiis que dei sunt. ¶ Tertius est pax que est transquillitas convictus et habitationis. ¶ Quartus est patientia que est in adversitate tribulationis. ¶ Quintus est longanimitas expectationis. ¶ Sextus est bonitas que stat in dulcedine animi et inquiete seu requie contemplationis. ¶ Septimus est benignitas que est affabilitas seu largitas communicationis.

Octavus est mansuetudo amicitie et confederationis abiciens furorem indignationis. ¶ Nonus est fides que est de invisibilibus et de hiis que sunt fundamentum nre salvationis. ¶ Decimus est modestia que modum tenet in dictis et factis nre conversationis. ¶ Undecimus est continentia que est virtus docens etiam alicitis in scola eruditionis. ¶ Duodecimus est castitas recte utens licitis que est triphariae premiationis.

Hee sunt xii^cim stelle quibus ecclesia noscitur esse coronata. Et cetera

Vel duodecim stelle xij^cim perfectiones vite contemplative que sunt iste videlicet mentis vigor et erectio mentis dulcor et pregustacio mentis rigor et continuacio mentis nitor et purificacio carnalium desideriorum mortificacio omnium mundanorum abdicacio sui ipsius humiliacio et depressio gladii crucis penetracio infirmorum compassio et condescencio assidua et ferues oracio perfectus zelus domus dei et emulacio et xpiane religionis sincera dilectio.

Item duodecim stelle sunt xij^ci perfectiones vite active. ut lignum vite qui est amor dei et proximi in utraque parte fluminis producat fructus xij^ci. Producit enim et habet istud lignum ex parte ripe vite active. Primo

Item
- Spei certitudinem
- Obedientie promptitudinem
- Honestatis pulcritudinem
- Perseverancie longitudinem
- Caritatis plenitudinem
- Fidei firmitudinem
- Humilitatis gratitudinem
- Penitencie mestitudinem
- Diligencie sollicitudinem
- Timoris dei sanctitudinem
- Abstinencie artitudinem
- Duodecimo modestie mititudinem

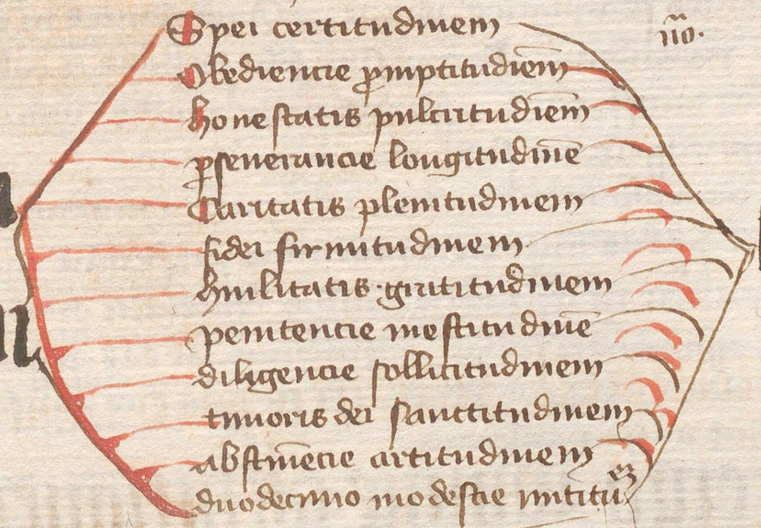

Item

Nota pulcherrimas stellarum virtutes

Hus stellis hec mulier videlicet sancta mater Ecclesia sponsa xpi est coronata per quas radiat corruscat et refulget hec autem mulier clamat nunc parturiens. Quia per predicacione et doctrina nititur generare filios habentes unitatem spiritus in vinculo pacis. Sed hodie protdolor cruciatur. quia potest dicere cum propheta ysaya ysaye.

Primo ca° filios enutrivi et exaltavi ipsi autem spreverunt me.
Cruciatur ut pariat filios salutis et gratie Sed impeditur a suo partu
propter fumum fale doctrine et peste scismatice pravitatis. Et ideo potest
dicere cum propheta ieremie xxxviii ca°. Venerunt filii usque ad partum
et non erat virtus pariendi in eis. Venerunt filii ecclesie videlicet legati et
nuncii apostolici doctores et predicatores evangelici usque ad partum ut pariant
videlicet filios et filias habentes unitatem spiritus ut reducant eos ad unitatem
sancte matris ecclesie et non est adhuc virtus pariendi in eis. Quia
multi scismatici sunt adhuc quia ad unitatem ecclesie venire recusant Et
hoc est quod subditur apocalipsis xii. quod draco stabat ante mulierem ut devoraret
filium eius Scismatici namque tamquam filii tenebrarum et caliginis
spiritum draconis habentes diem convertunt in noctem et in tenebras et ortum
solis per lucidum caligine erroris obtenebrant et obfuscant

Isti sunt qui in xpi fidem Et eius observacione
non stantes se xpianos vocant et ambulantes in tenebris
lumine se habere pretendunt Et cum sint filii sathane et caliginis se in
lucis angelos transfigurant asserentes nocte pro die vicium pro veritate
pro fide perfidiam desperacione sub optenta spei fiducia ac antixpm sub
xpi vicarii vocabulo mentientes. Et qui totum mundum quantum in eis est
mendacius et perfidus inficere et maculare presumunt ac in ore
pseudo discipulorum in vestimentis ovium venientium oves xpi et columbas
incerta oppinione et fallaci confundunt ut eas possint citius seu
sua et venenata contagione predari Et sic circa ecclesie naufragium prout
optant possint crassari liberius.

Vide ergo domine afflictionem nostram
quoniam erectus est inimicus

Porro isti satellites antixpi sic fidem catholicam obnubilant sic
unitatem ecclesie dividunt lacerant et sua caligine denigrant et obfuscant
quod merito possumus admirari de indignacione dei qui propter iniusticias
nostras et peccata permittit ecclesiam suam sic ab iniquis hominibus fali
tatis

caligine.

Caligine obnubiant et veritatis splendorem apud multos sub modo
oculi ari dicentes id tenorii 20 ca. Quomodo obtexit caligine filiole
suo dns filia spon. et non est Reardatus stabelli pedi suorii in die fu
rois sui Pare et eni qp amici eius spreuerint ea et facti sunt ei inimici
Dius psecutores eius apprehenderunt eam inter angustias porte eius destruc
Sacerdotes eius gemetes. et ipa oppressa amaritudine egressus e a filia
spon deor Vultus eius. tenorii 30 ca. Pare et ei indignacio dni
distillat et ongustat super filia spon Quia mut deus effundit furore suu
super ea et oplet iam e indignacione sua in ea. quam clemencia subtra
hendo. ut cognoscamq ipe est dns potissimus ea opter prata nita Pare
florent virga Germanus superbia. iniquitas fructus in virga ipietatis
ezechiel vij. ca florent nup virga ambitionis. germanus superbia dna
tionis iniquitas pestis fastidiose. 2 domus. sanctuarii ipietatis
e in antiqua. simul sacerdotii ocupante et crudeli fide obnubilauit ac
sectam xpianitatis destruente. cui hoc. Certe qp teste iohe ppa. xbij
q. ij. ca Visis libris versuq. ille hostis multe modis hoc nocendi ne ua
rietis nec eius astucia. ignorat conat aprimario xpiane sue ciuitate
eam residere. Caritatem violenare sperans opus die quotidie fundere
stelle missue. et quamd genus. modis orbis pturbare Volet aut multu
et erudite sat caritate qui in celo. nequiuit hui. homines constantes de
lutea materia. in terra tenere. hoc ille. Pare eni ydolor. qp hec ciuitas
est Recisa 2 diuisa. in tres ptes. Videlicet in etatem grecorum ytalicorii
et latinorum interiorii hec est illa Ciuitas que fuit diuisa est in tres
partes. apoc. xbij et inde post sequit. qp grando magna videlicet indigna
tionis dei sicut talentii descendit de celo in homines 2 blasphemauerunt deu
homines opter plagam grandinis huius magna facta est vehementer. eare
Jam cecidit stella magna. de celo in terram apoc xvj. ca. Indicta est
clamo. puteus abissi 2 aperuit puteum abissi 2 ascendit fumus puteus
sicut fumus fornacis. magne et obstinatus e sol et aer. de fumo puteu
et de fumo putei exierunt locuste in terram que habent potestate
sicut habent scorpiones Quod qp stellam cadentem de celo. Rectis

intelligitur quod sathanas qui fuit et est splendidus splendore scientie
sicut stella splendens fulgore lucis qui tunc de celo cecidit in terra
quando per superbiam intumuit contra deum. Vel per illam stellam cadentem de celo
in terram potest intelligi iste antipapa qui tunc cecidit de celo ecclesie
militantis in terram quando ambivit honorem summi sacerdotii propter
terrenam cupiditatem. Quinquidem sathanas vel antipapa modernis tem
poribus apparuit abissum sue fraudis et fallacie deceptive. Et exinde
exivit fumus fale doctrine et fale oppinionis et pestifere dogmatiza
cionis dicentis et asserentis quod electio seu nominatio prima de summo
pontifice celebrata fuit canonica legitima atque iusta. Et exinde sequitur
quod iste fumus obscurat solem et aerem sol est sedes apostolica que velut sol
habet alios illuminare aer sunt persone ecclesiastice et laycales que velut aer
moventur et circumferuntur facilius ad omnem ventum cuiuscumque oppinionis
vel doctrine. Sol ergo id est sedes apostolica est obscurata per istum fumum et etiam
aer id est persone ecclesiastice et laycales quia quidam pro dolor dicunt Bar[illegible]
quondam archiepiscopum Barren[illegible] vere tenere sedem apostolicam et canonice residere in
eadem.

Alii autem dicunt quod non sed dominus
Ademens septimus. Canonice residet et presidet in
ecclesia militante prout etiam hec fatetur. et si tam sedes apostolica quam etiam populus
sunt obscurata per istum fumum fale doctrine et pestifere oppinionis
Et nobiliter obtenebrata et obumbilata locuste vero exierunt de fumo
putei. Et iste locuste sunt satellites antipape qui velut scorpiones
blande vingendo trahunt ad suam sectam omnes quos trahere possunt per
suas persuasiones falsas indebitas et iniustas. Et tandem cum cauda
effundunt virus sue iniquitatis et malicie et pestifere doctrine animas
per virus scismatis et sue pestifere doctrine vulnerando et per predictam
pestem occidendo et dampnando. O deus meus quam
magna cecitas. Exsecavit mentem multorum xpianorum

Profecto ꝓ hoc primo maior est iniquitas quorumdā xpianorū
ꝙ fuerit iniquitas gentiliū et idolorum tempe passionis xpi Nam
xpi tunica dñi inconsutilem dividere noluerunt nec partiri sed
miserunt sortem cui cet Ista vō tunica dñi inconsutilis erat unitatis
sacramenta. que debet ee una ⁊ indivisa. ista miseri sunt dividere et ꝛ
rama sanctus semare ¶ Erat ḡ etas ꝛ. tenoris ꝙo cap. Ego plo
rans. ⁊ cornelius meus deducens agna quia longe factus e consolator
gultens animam meam facti sunt filii mei ꝙdita quoniam valuit inimicus
videre obsecro vos filii ꝙti ⁊ videte dolorem meum. virgines mee ⁊ juvenes
mei abierunt in captivitate vide dne quoniam tribulor venter meus co
batus est subversum est cor meum in memetipsa quoniam amaritudine
plena sum et non est qui consolet me. Certe multi qui gloriabatur
eam spernerunt ea quia viderunt ignominiam eius. Sps ante faciem est
coram. Retrorsum versi sordes eius in pedibus eius. Nec est recordata finis
sui tenoris 2o cap. ¶ Ultima non accidat nobis. quod accidit ꝙplo
doru. Qui ꝓpter ambitionem ꝙ fuerunt multi ad primum sacerdotium
tradituri sunt ꝙplus in manibus primorum suorum et levita ⁊ cultus domus
destructus ꝑ. matthei. iiiio cap. et ultra. Erat ḡ etas ꝛ. tenoris 2o c.
delecerunt prelatorum. stulti mei amputata sunt viscera mea effusum
e mitra. rectum meum sup contritione ꝙpli mei. Certe ꝙphe tui vide
runt tibi stulta. et pala nō aperiebant iniquitate tuam ut te ad pristinam
provocarent magna e velut mare contritio tua ⁊ tribulatio tua
Quid meditabitur tui Ultima non venat sup nos. illa sua sententia
osee iiiio c. Quia sum est cor eorum mutuo interibunt quia teste pho. dio
e causa destructionis. Et licet nus erat ꝛo de consolatione nostra mgt.
hic ignotum. q omne quod est tam diu manet atq subsistere pot quam
fit unum. Sed interim atq dissolvi pariter quando unum ee desisterit
Profecto pala ne dei nri temporibus essuta e sup solem et estua
verunt sup homines estu magno et blasphemaverunt nomen dei

Nec egerunt penitentiam ut darent illi gloriam et honorem ut scribitur apocalipsis xvi
Sol est ipsa sedes apostolica quia sicut sol est fons luminis sic sedes apostolica est
fons luminis catholice veritatis et ab ipsa omne lumen fidei et catholice veritatis
oritur et ad alios derivatur. In isto sole propter demerita populi christiani et quorundam
sub sede apostolica existentium effusa est pro dolor nostris temporibus fiala ire dei quia
hodie flagellatur. Molestatur turbatur et concutitur et cassatur varius modis
et varius tribulationibus et flagellis tam per Ramos tam etiam per ytalicos
et nonnullas alias nationes negantes eum qui legitime electus est esse
vicarium domini nostri ihesu christi obedientes antipape et adherentes eidem a vero
christi vicario se dividentes et separantes et ipsum abnegantes scisma et divi
sionem in populo christiano ponentes. Et zizania seminantes

Turbatur etiam et flagellatur

Propter usurpationem temporalitatis in diversis partibus
ytalie et aliarum nationum. Turbatur et flagellatur exinde tota ecclesia
propter usurpationem iurisdictionis ecclesiastice in diversis partibus mundi factam
per tirannos impios et malignos. Ecce et enim multi principes convenerunt
in unum adversus dominum et adversus christum eius. Turbata etiam fuit in electione
summi pontificis et molestata quia domini Cardinales Romanum vel yta
licum eligere recusabant tollentes libertatem eligendi per metum mortis
quod aliqualiter fuit per me superius latius extitit declaratum. Et nichilo
minus adhuc estuant estu magno calore indignationis et furoris
accense multe ytalice et alie nationes contra eandem sedem apostolicam persecuti
ones varias contra ipsam molientes et meditantes. Nec adhuc pro dolor
agunt penitentiam ut dent deo et sedi apostolice gloriam et honorem quem dare debuisset
prout tenentur. Immo eam dampnificantur diripiunt ita ut possimus dicere
de ea id. Trenorum 2o capitulo. Plauserunt super te manibus omnes transeuntes
per viam sibilaverunt et moverunt caput suum super filiam ihrlm dicentes
hec tunc est urbs perfecti decoris gaudium universe terre Aperuerunt super
te os suum omnes inimici tui Sibilaverunt et fremuerunt dentibus suis
et dixerunt devorabimus eam. En ista est dies quam expectabamus inve
nimus et vidimus eam. Certe fecit dominus que cogitavit. Complevit

sermone suum que preceperat propter peccata nostra. In diebus antiquis
destruxit et non pepercit et letificavit super te inimicum tuum
et exultavit cornu hostium tuorum clamavit cor eorum
ad dominum super muros filie syon deduc quasi torrentem lacrimas per diem
et noctem non des requiem tibi neque taceat pupilla oculi tui

Dicat ergo ecclesia sancta dei vide
domine afflictionem meam quia

erectus est inimicus manum suam misit hostis ad omnia desi
derabilia eius vide domine et considera quia facta sum vilis. Intelligant
igitur potentes magnates et magne urbes et municipia populosa quod nunquam sors
seu fortuna nunquam dedit maiora exempla quam fragili loco stent potentes
et quod in hoc terrestri et fragili loco seu habitacione nichil est quantumcumque
videatur excellens quod stabiliter possit permanere nec est status aliquis qui
non habeat plura incommoda et maiora pericula qui cotidianis non subiaceat
casibus qui non pugnis continuis alternetur. Immo quanto ab extra status
videtur perfectior et solidior firmior et gloriosior tanto ab intus erumpnis
gravioribus est subiectus et maiori pondere et turbacionibus pressus.

Deus enim ipse est Qui revelat profunda de tene
bris et balteum regum dissolvit et precingit funie renes eorum
ducit sacerdotes in glorios et optimates supplantat effundit despectionem
super principes et eos qui oppressi fuerant relevat iob xii. capitulo. Quod
quidem patenter ostenditur in sponsa xpi videlicet in ecclesia sancta dei cuius
caput ipse est xpus. Et eciam sponsus ecce et eius pro dolor quod navi
cula petri in profundo pelagi residens iactatur multis fluctibus et concutitur
varus turbinibus et procellis. Unde quoque et fluctus scismatum et divisionum
inceperunt subintrare nec est qui abigat seu repellat infixa est in limo
profundi et non est substancia venit in altitudine maris. Et ultima tempestas
eam non demergat quia remiges contabescunt. Et ecce discipuli xpi tranquillant
dicentes domine salva nos perimus. Impera et fac tranquillitatem iam rauce

facte sunt fauces eorum deffecerunt quoque oculi eorum pretedio expecta
tionis expectantes ut veniat auxilium de sancto. Et ecce adhuc aures
xpi videntur absurdiisse et oculi obdormisse ne audiat propter peccata
nra et demerita deprecantes. Ecce inquam vinea dni sabbaoth cuius umbra
opprimit montes et arbustra eius cedros dei que extendit palmites suos
usque ad mare et usque ad flumine propagines eius. quia maceria non habet
prout deceret quia pene destructa est. dedita est in diruptionem et vinde
miat ea omnes qui pretergrediuntur. viam exterminavit eam aper singu
laris ferus depastus est ea

de silua et et

O domine deus virtutum convertere et vide et visita vineam istam

Quia vere filii syon inclita amicti auro primo. Computati sunt in
vasa testea opus manuum figuli obscuratum est iam aurum mutatus
est color optimus dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum quin
primo sol in quo deus posuit tabernaculum suum iam obscurari incipit et tene
bre fiunt in universam terram. Et inde sequitur quod stelle non dant lumen suum
in custodiis. Et nonne pro dolor propterea que dicta sunt est gemendum flendum
et lamentandum pro filios syon talia meditantes. utique lamentandum totis
precordiis et dolendum. Remissis utique consolari anima mea ista considerans
nisi audivisse et legisse verba ylarii vii^mo de trinitate dicentis. hoc est ecce proprium
ut tunc vincat cum leditur. tunc intelligit cum arguitur. tunc optinet cum
deseritur. Cum persecutione patitur floret. dum opprimitur crescit dum contemp
nitur proficit. tunc stat cum superari videtur. hec ylarius

nota

Et nomine filii israel

Quando fuit capta archa federis
dni per philesteos crediderunt perdidisse totam gloriam suam utique et tamen
postea maiorem gloriam fuerunt adepti. Quia in conspectu arche dni
dagon deus philistinorum fracta cervice et brachiis corruit de loco suo
collisus et diruptus et multa milia philistinorum per plagam orri
bilem interierunt et multi in noticiam dei omnipotentis
venerunt et ipsum venerati fuerunt. Primo Regum quinto
Capitulo etc.

nota

Ne grandeant iniuria ei⁹. fmis eare ꝯpungiet et bemat ꝛ lepente. ꝙ
pfecto ipa est ꝺmatma nsꝑ ad cōsummacone mūdi no obstantibꝫ tbu
lacombꝫ qnbrisꝫ Et io bte⁹ hohs scat apocalipsm vbi pdixit
tbulationes timbationes eare · ut ipam in tribulationibꝫ Et nos no
tubestamo Sed Repntantes pat⁹ mis hec ipa mora ee smplia ꝙ
meritmꝫ ee ~~existentes~~ · existemus · et Repntemus · Et flagella ꝺni ·
si fm qm cōmmpnūt corripiūt · ad emeꝺacone sio ad ꝑdicionem
miam enemsse arbitmꝫ mdtis vnꝫ cas Et none istuꝫ ꝺutasmt sūt
gemeda · Et lamentanda · Vtiꝫ vtiꝫ ꝑ filios eare qm ipam ꝺligut
et veneant · Nec est verus filius eare · qm isti no ꝺfflet plangat et
ꝺploret · lamentacone mentali ꝛ cordiali

Dicat ergo ecclesia ꝑpter tribulationes
ꝓpias tempore · ꝛd quod sibi tenori ꝑ Vos omes qm transitis pe
viam attendite et videte · si est ꝺlor sicut ꝺlor meus · quoniam vindemi
auit me ꝺns Et locutus est ꝺns in ꝺe furoris sui factus est ꝺns qi
summitus precipitant ista precipitant murma eius ꝺssipant ayn
gustiones eius · ꝛ Replent in filia iuda humliatu ꝛ humliatam
Et ꝺssipant qi ortu tenturiu sui demolitus est tabernaculu suu
Replit ꝺns altare sm maledixit sanctificacom sue tradidit in manu
hostis · ayros turrim eius · turrium eius ·

Sequnt lamentacio super casu Ordinis Clericalis

Et am ꝺo Determus ꝺploraꝛe in ꝑsona virou
ecclastiarum ꝓprietatem actus · sentiam · cautela ꝺfensionem
et ꝺfacionem · Quia cum in meatu triumphante sint tres actus sciē
Vt dicit ꝺyonisius · in li⁹ celest hierar⁹ · videlicet purgare illuminare et pfice
Sic in ecclia militante sint ecclastici · dicent hic isti tres actus sentiarum
videlicet purgare illuminare et pficere · Dicent ergo purgare panitem
sordem ꝛ contaminacionem · illuminare ceteros ꝑ predicacionem

et erudicione. Debent quoque eos perficere inducendo ad instam et
rectam operacione Et in seipsis ostendendo honestam conversacionem iuxta
d. p. ad. thi. iiij.to ca.o Exemplum esto fidelium in verbo in conversacione in
Caritate in fide. in castitate. Attende lectioni et exortacioni doctrine et
ad titum 2o c.o dr. sic. in omnibus teipsum prebe. exemplum bonorum operum Indoctrina
in integritate in castitate. in gravitate Cuius Racio pt ee ista Nam
pastor Cui committitur. cura et Regimine animarum

Debet

Debet
- Dollere virtutis precomio cunctos Illustrantes
- Carere vicii contagio. cunctos defformantis
- Fulgere honestatis Radio cunctos. decorantis
- Vigere. pietatis flumine cunctos attrahentis

tis

Primum patet quia ponitur ut formula aliorum directiva

Secundum patet quia ponitur. ut ferula aliorum Correctiva

Tercium patet quia ponitur. ut normula aliorum formativa

Quartum patet quia ponitur ut Regula bonorum allectiva

Et ideo beatus Bernardus in quodam sermone
docens que sunt necessario. in quolibet Rectore ecclesie Requisita prorumpit pul
cherrime in hec verba. in exquirendis. dominus valet vite probitatis.
virtutum prerogativa. benivolencie usus Quis enim in ceno fonte querat
aut quis de aqua turbida. potum sumat Sic itaque ubi luxuria ubi
intemperancia. ubi viciorum effusio. quis sibi. aliquid hauriendi existimat
Quis. utilem iudicet cause aliene. Quem videt inutilem cause sue
Aut quomodo potero. conciderare iudicem superiorem quem video moribus in
feriorem Et sequitur infra Supra me debet ee videlicet in virtute cui
me. committere volo. Cuius animum voluptas non occupet libido non deiuncat
Avaricia non subiuergat Cupiditas non perturbet hec ille

Ex quibus evidenter patet quod pastor Cui committitur.

cura et Regimine animarum in ecclesia sancta dei.

Debz
- pollere virtutis preconio cunctos illustrantis
- carere vicii contagio cunctos deformantis
- fulgere honestatis radio cunctos decorantis
- vigere pietatis flumine cunctos attrahentis

tis

Et sic per quos habebit tres actus ierarchicos necessarios ad regendum ecclesiam sanctam dei. Nam tunc purgabit peccatorum sordem et contaminacione illuminabit alios per predicacione et eruditione et perficiet sibi subditos inducendo eos ad iusta et rectam operacione in se ipso ostendendo honesta conversacione. Et si predicta fecerit et habuerit perficiet illuminabit et purgabit populum sibi subditum. Si vero predicta non habuerit deducet populum sibi subditum per abruta viciorum excessuum et peccatorum teste crisostomo super mt. pertractante id mt. xxi. Intravit ihc in templum ubi sic dicit. Hoc erat proprium boni medici ut ingressus ad firmam civitatem sanandam primo ad originem passionis intenderet. Nam sicut de templo omne bonum egreditur ita de templo omne malum procedit. no

Si enim sacerdocium integrum fuerit tota ecclesia integra erit. Si autem corruptum fuerit omnium fides marcida erit. Sicut enim cum videris arborem albentibus folus puta quia vicium habet in radice. sic cum videris populum indisciplinatum sine dubio cognosce quia sacerdocium eius non est sanum hoc ille. Et propter hoc dicit ieronimus et habetur di. xxxvi. capitulo ecce principes. Si inquit in apostolorum loco sumus non solum sermones eorum imitemur sed etiam conversacione et abstinencia quia teste beato augustino nemo in ecclesia amplius nocet quam qui proverse vivens nomine sanctitatis aut dignitatis habet delinquentem hunc corrigere. Nemo audet et culpa vehementer in exemplum trahitur. quando pro reverencia ordinis peccator honoratur hoc ille et habetur lxxxiii di. capitulo nemo. Et in exemplum predictorum deus precepit moysi numeri. xi. quod convocaret et eligeret viros de senioribus israel qui essent viri senes et magistri populi et quod illos faceret stare iuxta tabernaculum. No

ecclie debent ee viri senes p maturitatem et donacionem carna
lium desideriorum et passionum corporalium ¶ Debent quoque ee magri
aliorum p predicacione eruditione et correctione eos purgando illuminando
et pficiendo ¶ Debent ee etia congregati et uniti p veram amicitia et
sinceram dilectione Ideo dicit q congregaret et eligeret etc ¶ Quia teste beato
gregorio in pastorali nullum ab alius q a sacerdotibus et viris ecclasticis
maius prejudicium tolerat deus qn eos quos ad aliorum correctione posuit
dare de se exempla pravitatis cernit Plerumque q e gravius ipi sacer
dotes qui ppria dare debuerant aliena diripiunt Plerumque quoque si quos
humilr si quos continent vivere conspiciunt irrident et subsannant
hec ille Idem indignus pastorale fastigium et gubernacione ecce comitere
no est consulere pplo Sed nocere nec prestare Regimine Sed augere
discrimine hec ille et hr in canone di. lxj.

O domine deus meus Et nonne viri ecclastici habent hodie istos tres actus

Jerarchicos Certe fateor q sit aliqui et multi Sed multi sunt etia qui
no hnt ymo carent totalr de eis nullatenus curantes et ultima
no contempnentes ¶ Et io illi qui no hnt no videntur ad ecclam nulli
tantem ptinere salti merito licet bn numero Nam plati et Rectores
ecclarum tenentur eos hre Et io btus augustinus ptractans id luce
xvj. ca. Redde Racione villicationis tue invehitur q eos in hec verba
Reddite clici racione villicationis vre fugite venite ad iudicium ante tri
bunal dei ubi q vos erit querela et dura accusacio.

Nam sancti quorum ecclesias spoliastis

parochiam quorum salutem non procurastis / pauperes
quorum sanguinem bibistis Contra vos surgent dicentes
Ve ve filij meroris Vos mundus decepit dyabolus
Ora vestra infrenavit Corda vestra fuerunt sine sapore
devocionis Mens vestra vana

Oculi vestri in vanitatibus

Occuli vestri semper in vanitatibus

delectabatur. venter vester semper delicata cibaria. appetunt. ve pseudo
apli doctores instabiles. confessores luthei martires delicati virgines
corrupti ve amatores diuitiarum seminatores discordiarum. venditores
prebendarum. Ite ite doctores pravitatis patres prosperitatis. filii iniquitatis
sciam viarum vestrarum nolumus tunc incipient montibus dicere cadite super
nos. et collibus cooperite nos. a facie dei ire omnipotentis hec ille. Bene
ergo tales carent tribus actibus ierarchicis supratactis. Propter quod
merito plorandum est et lamentandum. Et ideo possumus dicere id trenorum
primo capitulo. Peccatum peccavit ihrlm propterea instabilis facta est omnes qui glori
ficabant eam spreverunt eam quia viderunt ignominiam eius. ipsa autem
gemens est conversa retrorsum sordes eius in pedibus eius. nec est recor
data finis sui.

Quod autem multi ex viris ecclesiasticis

sunt prevaricatores et neglectores legum dominarum et actuum
ierarchiorum beatus B. in exposicione regule. beati benedicti
parte tercia capitulo vii. pertractans id proverbiorum xxv. Celum sursum et terra
deorsum optime declarat dicens. negligentia prelatorum et rectorum in
tanta deordinatione adduxit et confusione quod in eis terra est sursum
et celum deorsum. Pedes supra caput et facies est retro interiora effusa
sunt extra. deus ibi conculcatur et terra deificatur. dyabolus honorifice
recipitur deus vero contumeliose repellitur. Terra inquit sursum est et
celum deorsum ubi terrena celestibus preponuntur. pedes sunt supra caput
ubi viri spirituales negliguntur et despiciuntur. homines vero terrena sapientes
ad regnum temporale utiles. in honore habentur. facies est retro cum in operibus
que videntur bona potius utilitas terrena intenditur quam merces eterna. interiora
effusa sunt extra. cum bona interna negliguntur et exteriora diliguntur.
deus vero conculcatur. et terra deificatur. ubi defficit caritas et regnat cupi
ditas. dyabolus honorifice recipitur. Et deus contumeliose repellitur
ubi raptores et usurarii cum honore recipiuntur. et magnis expensis
procurantur. boni vero. Et pauperes. vel repulsam patiuntur vel male

nota bene

nota

totum

tractantur hic ille.

O deus meus et nonne modernis temporibus est sic. Prot dolor utique in multis tam ecclesiasticis quam etiam mundanis hominibus et ideo debemus deplorare et gemere. despicabile actus ierarchici carentia deffectione desinitione et desertionem ut dicat id trenorum primo capitulo. de semetipso vigilavit iugum iniquitatum mearum in manu eius. convoluce sunt et imposite sunt collo meo infirmata est virtus mea dedit me dominus in manu de qua non potero surgere. vocavit adversum me tempus ut conteret electos meos expandit syon manus suas. non est qui consoletur eam mandavit dominus adversus iacob. in circuitu hostes eius facta est ihrlm quasi polluta mestruis inter eos iustus es dominus quia os eius ad iracundiam provocavi. Et deus per os prophete ezechiel loquitur. ita dicens ezechiel viii capitulo. fili hominis vides quid isti faciunt abhominationes magnas quas domus israel facit hic ut procul recedam a sanctuario meo. Et sequitur infra iniquid leve est ut faciant abhominationes istas quas faciunt hic quia repplentes terram iniquitate conversi sunt ad irritandum me.

Non ergo purgant nec illuminant nec perficiunt prout debent et tenentur subditos suos. Et ideo debemus deplorare despicabilem actus ierarchici carentia deffectione et desertionem. Et emendare et corrigere nosmetipsos. Quia alias deus nobis comminatur dicens sicut paralipomenon vii capitulo. Si aversi fueritis et derelinqueritis iustitias meas et precepta mea que proposui vobis evellam vos de terra mea quam dedi vobis et domum hanc quam hedifficavi nomini meo proiciam a facie mea et tradam eam in parabola et in exemplum cunctis populis. Et domus ista erit in proverbium cunctis transeuntibus et dicent stupentes. Quare sic fecit dominus domui huic. Respondebuntque dicentes quia derelinquerunt dominum deum patrum suorum. Idcirco venerunt super eos universa mala hec. Probatur contra eos qui non faciunt ut deberent beatus bernardus loquitur super

Cant.ca sermone xxxiii.mo Ita dicens. tempora ista feda a negocio parambulante. in tenebris. ve generacioni huic. a fermento phariseorum quod est ypocrisis. que iam latere. prehumidancia non valet. sepit hodie putrida tabes. ypocrisis per omne corpus ecclesie et quo latius. eo desperatius. eoque periculosius quo interius. Nam si insurgeret apertus inimicus hereticus certe mitteretur foras. et arresteret. Si violentus inimicus absconderet se forsitam ab eo nunc vero quem eciet aut a quo se abscondet. Omnes amici et omnes inimici. omnes necnon et omnes adversarii. omnes domestici. Et nulli pacifici omnes proximi et omnes que sua sunt querunt non que ihesu xpi. ministri xpi sunt et serviunt antixpo honorati incedunt de bonis dni. cui honorem non defferunt. Inde ille quem cotidie vides meretricius intor. instrionicus habitus et regius apparatus. Inde aurum in frenis et cellis. et calcaribus plus calcaria quam alcaria fulgent. Inde mense splendide cibis et ciphis. Inde commessaciones. et ebrietates. Inde cithara et lyra et tybia. Inde redundancia torcularia et promptuaria plena eructancia ex hoc in illud inde dolia pigmentaria. Inde referta marsupia. Pro huiusmodi volunt esse rectores ecclesiarum priores prepositi decani archidiaconi et epi. Sequitur. Olim predictum est. Et nunc tempus impletionis advenit

Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amara prius in nece martyrum. Amara post in conflictu hereticorum. Amarissima nunc in moribus domesticorum. Non fugare non fugere potest eos ecclesia in tantum invaluerunt et multiplicati sunt super numerum. Intestina et insanabilis est plaga ecclesie. Et ideo in pace amaritudo eius amarissima.

Sed in qua pace. pax. pax. Et non erat pax pax a paganis pax ab hereticis. Sed proffecto non est pax a filiis. vox plangentis ecclesie in tempore isto. et dicentis filios enutrivi et exaltavi. Ipsi autem spreverunt me. Spreverunt quidem et maculaverunt me. a turpi vita a turpi questu a turpi.

a turpi comestio comercio a negocio Denique perambulante in tenebris
ab incursu et demonio meridiano hoc ille tales igitur non possunt purgare
nec illuminare nec perficere Et per consequens Carent triplici actu predicto

Utinam saperent et intelligerent
ac novissima providerent unde ipse summe deberent Cavere et
Avertere verba beati bernardi Pertractantis verbum psalmiste dicentis
in labore hominum non sunt et cum hominibus non flagellabuntur ubi ipse
dicit sic Cum cuncti status hominum aliquid habeant laboris et aliquid vo
luptatis inter hoc clerici novo quodam artificio discernentes quod delectat
in quolibet elegerunt et quod mole stat Respuerunt a militibus receperunt
superbie faustum amplam familiam equorum faleras et nobiles apparatus
a mulieribus dependentes collo pelles Rubricatas mollitiem balneum et
gloriam a Rusticis fructus agrorum orrea plena Sed bene cavent mi
litaris lorice pondus muliebrem declinat verecundia omnis rustici et
agricole victum sibi labore querunt hus vero delicus affluunt et tamen
adveniente fructuum tempore promptuaria eorum plena eructantia ex
hoc in id. vinum bibunt vine meracissimum et cum hoc incrassantur impinguantur
dilatantur Cum ergo Resurgere ceperint homines quibus in ordine suo isti cum
quibus Resurgent milites exsufflabunt eos a se et reppellent et cuncti
homines a finibus suis Et isti qui in ordine nullo fuerunt ubi putas
queso collocabuntur Restat ergo ut illum locum sortiantur ubi nullus
ordo Sed sempiternus orror inhabitat et sunt in laboribus demonum qui in
laboribus hominum non fuerunt hoc bernardus idem in epistola ad eugenium
papam miror inquit Cuius ordinis sunt clerici Nam in congregatione
temporalium se habent ut layci in apparatu nobili ut milites in adquisitione
Redditum se habent ut clerici Sed tamen non laborant ut layci non pugnant
ut milites nec deffendunt nec evangelizant ut clerici Et cum utriusque ordinis
esse cupiunt utrumque deserunt et utrumque confundunt Unusquisque autem
in ordine suo Resurget Cum ergo deus sit summe
sapiens Et nichil relinquat inordinatum vereor non alibi esse ordinandos
quam ubi nullus ordo Sed sempiternus orror inhabitat hoc Bernardus in
predicta epistola et cetera

Et Alanus In libro de planctu na
ture invehitur Contra eos dicens Sunt inquit quidam
qui ea possident in archa stomachi thesaurisant qui ventrem interius
locupletant ciborum diuicus exterius in nuda positi paupertate hec
pestis non vulgari humilitate contenta ecclesiarum se porrigit in prelatos
qui salomones lucios ceterosque pisces eq impollenti generositate insignes
varius decoctionum cruciatos martiriis salsarum condimento babtisant
ut tali babtismate babtisati multiforme saporis gratiam consequantur
In eadem mensa terrestre animal piperis inundatione submergitur pistis natat
in pipere anis eiusdem viscositate ligatur dumque tot animalium genera uno ventris
ergastulantur in carcere Aquatile animal aereum et terrestre in eodem ventris
sepulcro tumulari intimitur Baccus etiam sibi facit prelatorum quorundam
superciliosas inclinari cervices quorum quibusdam gratie bachi non sufficiunt
quod in ipsum natura profundit Sed nunc Rosarum gratulante cumbio nunc
alterius mixtionis gratia Redolente impetuosa gule caripdi deglutiunt
in tantum ut sine mari naufragium sine tristicia fletum sine sompno sompnum
ebrietatis incurrunt hee preffate pestes ponte faciunt per quem ad lupanar
luxurie deuenitur Hee sunt nutrices discordie sorores insanie matres
intemperantie immundicie venatrices per has humanum genus modestie
limites excedit temperantie frena postponit castitatis sigilla constringit
nature gratiam non attendit hec alanus.

Nunquid nos tali viuentes tempore
propter predictas mordinaciones debemus gemere et lamentari
vtique. Et ideo contra tales scribitur ieremie vij. hec est gens que non audiuit
vocem domini dei sui nec Recipit disciplinam perut fides et oblata est de
ore eorum Tolle capillum tuum et proice et sume in directum planctum
quia proiecit dominus et Reliquit generacionem furoris sui quia fecerunt filii
iuda malum in oculis meis dicit dominus Posuerunt offendicula sua
in domo in qua inuocatum est nomen meum ut polluerent eam Et exuffica
uerunt excelsa tofeth qui est in valle filii ennon Profecto obscuratum
est aurum mutatus est color optimus dispersi sunt lapides sanctuarij in

Capite omm̃ plathearum̃ trenouu· mꝰ cꝰ· Quod exponens dñs
gregorius· ita inquit· Iurum̃ quippe obstinatꝫ est quia sacerdotu
vita quonda p̃ ꝓfiam̃ fortitudine clara· nunc p̃ actiones mꝑuas ondiq;
reprobia· Color optimꝯ e mutatus· quia ille sanctitatis habitus
p̃ terrena et obiecta opa abiguorum̃ vestimenta· respectionis· lapides ꝺo
sanctuarij· nitrisq; hebanꝫ· ne ꝑmiebant· in ꝑsum̃ pontifices corpe
ꝑsi tu sancta sanctorum̃ ingredientes· m̃ seruato ꝑfumi conditorius· asportabat·

Nos ergo cunctis creatures lapides sanc
tuarii Quos ꝺ̃ semꝑ debemus· m̃ seruare· ꝺi quos
minꝰ e nitore foris· conspicua· ꝛ· m̃ exteriorib⁹· actib⁹ minꝰ videri
ꝺebent· ipsi sunt lapides sanctuarij· m̃ capite omm̃ plathearum̃· Quia
hi qui vitam̃ suam̃ ꝛ operatione mentis semꝑ ee debuerant ꝑ vita
reprobia foris claudant· Vera pene nulla· est illi actio· quia sacerdo
tes non administrent· dum̃ m̃ sancto habitu constituti exteriora
sunt· que exhibent· Et sic q̃· lapides sanctuarij foris iacent·
hꝫ gregorius· m̃ omiel· ybn· Et ꝑpter ꝑdicta videtur· loqui· spūs ꝑ ipsa
femine dñi· cui· dicens· Attendi ꝛ auscultauj· nemo quod bonum est
loquit̃· nullus e qui agat ꝑnam̃ sup̃ peccato suo· dicens quid fe
cimus· conuersi sunt· ad cursum̃ suum· qui equus· m̃ impetu vadit
ad prelium· suum· aquilus· m̃ celo· exquonat· tempus· suum·
Turtur· ꝛ· ꝑdix· ꝛ· ciconia· custodierunt· tempus· aduentus· sui·
populꝰ aut· meus· non exquonat· iudicium̃ dñi·

Quomodo dicitis nos sapientes· sumꝰ· et lex dñi· nobꝭ
est· vere· mendacium· operatus est· stilus· mendax· scribarum· confusi· sunt
sapientes· ꝑterriti ꝛ capti· sunt· verbum· eum· dñi· ꝓiecerunt ꝛ· sapia
cꝫ· nulla e· m̃ eis· hꝫ· ille· Ecce et eum· q̃· nr· nos dicimꝰ· lex dñi· nobis· ꝺ
e· ecce· q̃· talentum̃· Recepimus· et ipso· no· vtimur· ut· teneamur
ad· ꝑssis· nam̃ multa· est operari· q̃· mitem̃ panis· luce· x· et· m̃· xx·

Et ideo beatus gregorius ꝑ· Dertractans ꝺ·
luce· x· cuplo·

Designauit dominus Ihesus lxx 2c. Increpando
nos ita dicit Pensemus quod lucrum deo facimus nos qui accepto ta
lento ab eo ad negotium missi sumus et enim dicit negotiamini dum venio
Ecce iam venit et de nostro negotio lucrum querit Quale ei animarum
lucrum de nostra negotiatione monstrabimus Quot enim conspectui animarum
manipulos de predicationis nostre segete illaturi sumus ponam ante oculos
nostros illum tante discretionis diem quo iudex venit et ratione cum servis
suis quibus talenta commisit ponet Ecce in maiestate terribili inter ange
lorum choros videbitur Et in illo tanto ~~examine~~ examine electorum omnium
et reproborum multitudo deducetur et quid unusquisque operatus fuerit ostendetur
ibi petrus cum iudea conversa quam post se traxit apparebit ibi paulus con
versum ut ita dixerim mundum post se ducens Ibi andreas post se
achaiam Iohes asiam thomas ~~iudeam~~ iudiam in conspectu sui regis
conversam ducent Ibi omnes dominici gregis arietes cum animarum lucris
apparebunt qui suis sanctis predicationibus deo post se subditum gregem
trahunt Cum ergo tot pastores cum gregibus suis ante eterni pastoris
oculos venerint quid nos miseri tunc dicturi sumus qui nomine pastoris
pastoris habuimus et oves quas ex nutrimento nostro debuimus ostendere
non habemus hic pastores vocatissimus et illic gregem non ducimus hec ille.
Ploremus ergo et lamentemur despicabile actus ierarchia carentia defectione
et desertione seu desinatione dicentes cum psalmista laboravi in gemitu meo
lavabo per singulas noctes lectum meum lacrimis meis stratum meum
rigabo.

Tercio debemus plorare miserabilem
status politici destructionem

Quia regna civitates et policie in xpianitate destruuntur
dissipantur et varus modis minuuntur consumantur et devastantur
nunc plagis et pestilentiis nunc caristus famibus et inopus nunc
guerris et mortalitatibus nunc prelus et varus ac diversis infor
tunis et casibus et ideo dicit gregorius Ecce iam mundus in seipso arruit
Et tamen in nostris mentibus floret undique mors undique desolatio

Undigs ptentmm· undigs amantudme ꝛ eplemm· fugientem
sequmm· labens mhiems et qua fugiente retmē non possmus
cu po labm̄ quem cadentem tenemus hꝫ gregorij Qz aut mo·
tempore· mortalitatu cursae· ꝛ stamus ac mopie· et terremotmo
sustnmerms adversa ꝛ maxie guerraru ꝛ hostiu prelior mypnoꝝ
msultus· et denastacones varas· ꝛ diversit· non e hae pbare ostat
eni qꝫ post turmbolaucm undigs tribulacoiu tmbmeꝫ· quas se
thanas mpetuosꝰ ille tm·lb· comone belloru et tribulacone frugor
orribilis· m smes totus orbis· mpmut Qa fmms tho prmcipatꝰ
et Regna repente subuertens· m agro sparsit duco zisama ꝛ tritica
amarde siffocamt Chodie signde tbulibꝫ mucro fmit manus·
Paput foris vastat gladus· ꝛ mtus panor pupillo no partem·
Cuina no evapr puerdꝫ trmcatꝫ· Rapitus ꝛ senex ingulatm·
Chodie templa ppbanatm· pmo templa mstubula· quodꝫ retmꝫ e
m prostibula redigmuꝫ Chodie fideles nomulli mfideles effecti
etarmm mru dirpmt mansuetile dm tuam mmutatm mfrustꝝ
Rcerpmt ꝛ sꝑ forte mstoru extendit m manus sacrilega· replos
Quoru fenen ar gladꝫ spalis cuspidem no terꝫ Quoru malleꝰ
fidei colmpna concutiꝫ quoru turbine petri nauicula procellosis oppe
sionu fluctibus agitatm· Dnacionem spmut alcdiam nescmnt
rebelliones· et seditiones ~~conflant~~ gratiant m gaudia ambulant·
settus quoꝫ no metmt facere blasfemantes Chodie no mlli no
biles ignobiles effu a pmo aluco ꝛ trunite nobilitatis pulcre
dentes· se nobiles ee mentmtm· et nobilitate que est amur rapi
tu gratas indmt ꝛ mutanꝫ et tale nobilitate se bre gloriatm
Nobilitatem dnt beam que deo est dimissi tu michi ad se mſi gdo
excellena· m quoꝝ ope birtuose· abnegant fugant et repellmt
pam penitus ignorantes· et fnam origne fontem ꝛ alnem ostedut
se penitus ignorare gliam pmus m ignoriam commutando· hodie
dolor· m plerisꝫ locis· pdiamtatis ductores ꝛ rectores ac gube·
natores nomulli ꝛ utma non multi se pastores ꝛ ductores men
tientes comisi smt· m hipos tu gregis sibi subditum no custodiat

nec ꝓtegant. Nec defendat ꝓmo no contenti delana et
facie suos suas extendendo opprimit mactant lacerant et denastat
ad xpi hereditatem sacrilege manus suas extendendo et sub virtutis
pallio. xpam eccm sponsam xpi denudant spoliant ꝛdelignit at
si nudi relinqui ꝛm tenitu q̄ nunistri xpi viri possint hre sipto. nō.
suos. ymo in plerisq̄ locis. populi xpiannus vir hre potest qui eide
adminstret. ecclie sacrū. cu xpi nunistri no heant vnde viuat

Tales sunt sicut ulti viri dorsa vertentes.
contra templu dñi et facies suas ad orientē et adorabant ad
ortum solis. exp. dñs. ca°. Numquid q̄. no tali vidētes tpe hemus
materiam ploranda ꝛgemendi vidē. Et no ille sanctus ꝓpha sēmas
videtur loquutus fuisse de isto tempe dicens. venie. my. aspexit ira
et ecce tarma erat ꝛ michili vidi celos et no erat lux in eis vidi
montes ꝛ ecce monebant. fugitivus sim. Et no erat ho. et ome
volatile celi recessit. Aspexit. et ecce tar. melius de ipis erat vbi pz
Si volumus advertere. q̄ mundus iste hodie.

Caret. Fidelitatis ꝛ virtutis plenitudine q̄ dr. q̄ terra de ista erat
honestatis plenitudine q̄ erat q̄ celis no erat lux.
constantie ꝛ pseuerantie fortitudine q̄ dr. q̄ montes monebant.
a sua videlicet ꝓbitate stabilitate ꝛ ꝑsone. qua ꝓ montes intelligo ꝑsas
alte vite. Caret in my contemplationis celitudine qua dixit q̄ ome
volatile recessit. Et io subiungit q̄ carmelus erat destitus. Carmelus
in quid erat mons pinguissimus significat xpianitate qda pinguissima
celestiū gratiarum pinguedine impinguata refertam ꝛ dilatata. Sed
hodie tarmelus p dolor p eo quia deliuit destitus est spūs et deprimit
diuersarum plagarum plenus ꝛ deformatus at maculatus et ideo dr
quida poeta in hunc modum

Mundus quasi ponit totus in errore natꝰ hō poeta
non diligit in suo genitore ꝑsonas sepe fallit in a sua vxore
nullus modo verum fidei amore hodie Rex omnium patru honorat
Et pater ꝓ filium modicum amatur. Socius ꝓ socio minimum

frandatur. Istud non est dubium fides adulatur. totus mundus
hodie caret bonitate. plenus est perfidie nunc et falsitate nullus
est cum alio infidelitate. Ex hoc pestilencie sunt nobis donate. Tota
xpianitas deterioratur. modo regnat falsitas atque dominatur. Et
in mundo veritas omnis occultatur. Quare rerum paucitas populo
donatur. Et falsitate utitur plebs xpianorum propter quod irascitur xpus
Rex celorum. Quam obrem destruitur maior pars bonorum
Atque malo impii luit mens iustorum. Ex quibus patet bn.
Qe mundus est desertus. quia est plenus spinis et vepribus diversorum
flagitiorum

Est etiam mundus desertus

Quia hodie xpianitatis in diversis partibus mundi est
deserta et desolata et humiliata ac contristata et varus tribulacionibus
concassata quibus tamen non obstantibus ipsa xpianitas non corrigitur
nec emendatur prout decet et expediret. Et ideo merito possumus dicere
verba beati augustini que ipse dixit quando barbari obsidebant civi
tatem ypponen. Orans ad dominum et dicens. Ante oculos nostros domine
Culpas quas fecimus et penas quas patimur conferimus. Minus est
quod patimur. Maius est quod meremur. Peccati penas sentimus
et peccandi pertinaciam non mutamus.

In flagellis tuis

In infirmitas nostra vincitur
et iniquitas nostra non mutatur. Mens nostra egra torquetur
et cervix non flectitur. Vita in dolore suspirat et in opere non
emendat. Si expectas non corrigimur. Si vindicas non duramus
Si extendis manum tuam facienda promittimus. Si retrahis
gladium promissa non solvimus. Si ferias clamamus ut parcas.
Si peperceris iterum provocamus ut ferias.

Hales domine confitentes Reos

nominus quod nisi dimittas recte nos punias. Presta pater
Omnipotens sine merito quod rogamus. qui fecisti ex nichilo
qui rogarent. Het augustinus. etc.

De istis minorum Ruinis et flagellis
et concussionibus loquitur pulcherrime beatus Ieronimus
in epistola ad helidiodorum ita dicens. O si vellemus possemus in
talem ascendere speculam de qua universam terram sub nostris pedibus
cerneremus ostenderem tibi totius mundi ruinas gentes gentibus
et regnis regna collisa alios torqueri alios necari alios subiugi
et absorberi fluctibus alios in servitutem trahi et redigi hic nupcias
ibi planctum illic risus et gaudium istic dolor et gemitus et singultus
hic laus et exultacio illic opprobrium et desolacio illos nasci istos
mori alios divitus affluere alios vero mendicare vincitur rei magni
tudine et minus est omne quod dicimus hec ille.

Et Gregorius super Ezechielem in
prima parte omelia 2a quasi circa finem dicit sic quid
est iam rogo quod in hoc mundo libeat Ubique luctus conspicimus
undique gemitus Audivimus destructe urbes eversa sunt castra
depopulati agri in solitudinem terra redacta est nullus in agris in
cola pene nullus in urbibus habitator remansit Et tamen parve
reliquie generis humani adhuc cotidie et sine cessacione feriuntur
Et finem non habent flagella celestis iusticie. Quia hic inter flagella
correcte sunt actiones culpe. Alios in captivitatem duci alios
detruncari Alios interfici videmus.

Quid est ergo quod in hac vita libeat
fratres mei Si talem mundum adhuc diligimus non iam
gaudia sed vulnera amamus ipsa autem que dum mundi alii
esse videbatur Roma qualis remansit conspicitis que immensis
doloribus multipliciter attrita est desolacione Civium impressione
hostium frequencia ruinarum Ita ut in ea completum esse videamus
quod contra urbem samariam per eundem prophetam Ezechiel 24 longe superius
dicitur Pone ollam et mitte in eam aquam et congere frustra carnium
in ea Sequitur Paulo post Et ferbuit coctio eius et desiccata

sunt ossa eius in medio eius. Et iterum congere ossa que igne sunt
succendam Consumentur carnes et coquetur universa compositio eius
et ossa tabescent Pone quoque eam super prunas vacuam ut incalescat
et liquefiat es eius.

nota prophetiam sancti gregorii

Sequitur expositio predicte prophetie

eiusdem gregorii Tunc enim olla nobis posita est cum
hec Civitas est constituta. Tunc vero in ea aqua missa est et frustra
carnium eius congesta sunt quando ad eam populi undique confluebant
qui velut aqua talentes actionibus mundi fervescerent et quasi frustra
carnium in presso suo fervore liquerentur. De qua bene dicitur et fer
buit coctio eius et discocta sunt ossa eius in medio eius. Quia prius
quidem in ea vehementer incaluit actio glorie secularis Sed postmodum
ipsa gloria cum suis sequacibus deffecit. Per ossa enim potentes seculi per
carnes vero subiecti populi designantur. Quia sicut carnes ossibus
ita per potentes seculi infirmitas regitur populorum Sed ecce iam de illa
omnis sancti huius potentes ablati sunt. ossa ergo excocta sunt Ecce
quod etiam populi deffecerunt Carnes ergo eius liquefacte sunt
Dicatur itaque congere ossa que igni succendantur Consumentur
carnes et coquetur universa compositio eius et ossa tabescent
Ubi enim senatus ubi iam populus Contabuerunt ossa consumpte
sunt carnes. Omnis in ea secularium dignitatum ordo extinctus est

Excocta est universa compositio eius

Et tamen ipsos non paucos qui remansimus adhuc cotidie gladii
cotidie adhuc tribulationes innumere premunt Dicatur ergo pone
quoque eam super prunas vacuam Quia enim senatus deest populus
iam interiit Et nichilominus tamen in paucis qui sunt dolores
et gemitus multiplicantur Iam ergo vacua ardet Roma. Quod
autem de hominibus ista ~~diximus~~ dicimus. Cum ruinis crebescentibus
ipsa quoque eius edificia destrui videmus. Unde aperte de Civitate iam
vacua subditur incalescat et liquefiat os eius Iam enim et ipsa
olla consumitur in qua prius carnes et ossa consumebantur

Quia postquam defecerunt homines etiam parietes cadunt Ubi autem
sunt qui in eius gloria aliquando letabantur ubi eorum pompa ubi
superbia ubi frequens et immoderatum gaudium impletum est in ea
quod ad destructam Niniuem per prophetam dicitur Naum 2o ca. Ubi est habi
taculum leonum Et pascua catulorum leonum An eius duces et princi
leones non erant Quia per diversas mundi provincias discurrentes preda
seniendo et interficiendo rapiebant hic leonum catuli inveniebant
pascua quia pueri adholescentes iuvenes seculares et secularium
filii huc undique discurrebant Cum proficere in hoc mundo voluissent
Sed ecce iam dissoluta ecce iam contrita ecce iam gentibus oppressa
est iam nemo ad eam currit ut in hoc mundo proficiat iam nullus potens
et violentus remansit qui opprimendo predam diripiat

Dicamus ergo Ubi est habitaculum
leonum et pascua catulorum leonum Contigit ei quod de Iudea
novimus per prophetam dictum Michee 2o c. Dilata calvicium tuum sicut
aquila. Calvicium quippe hominis in solo cappite fieri solet Calvicium vero aquile
in toto fit corpore qui cum valde senuerit plume eius ac penne ex
omnibus membris eius cadunt Calvicium ergo suum sicut aquila dilatat
quia perdidit plumas Cum pilum amisit Alarum quoque penne ceci
derunt Cum quibus ad predam volare consueverat quia omnes po
tentes extincti sunt per quos aliena rapiebant

Hoc autem que de Romane Urbis contricione
dicimus in Cunctis facta mundi Civitatibus scimus. Alia enim
loca clade consumpta sunt Alia gladio desolata Alia fame cruciata
Alia terre hyactibus absorta. Despiciamus ergo
ex toto animo hoc presens seculum vel extinctum. Sumamus mundi
desideria saltem cum mundi fine pertinemur bonorum facta que po
ssumus possumus. Si ad eternitatis gaudia volumus pervenire hoc
Gregorius in predicta omelia Quibus verbis alludens
Idem beatus Gregorius in tercio dyalogorum dicit quod beatus

Vticus ostendit beato Redempto epo dormienti iuxta sepulcrum suum tale visionem assistens ei et dicens Redempte vigilas. Cui Redemptus epus respondit dicens vigilo. Cui ait terna vice finis venit universe carni finis venit universe carni finis venit universe carni. Postquam terna vocem visio beati vtici martyris que eius mentis oculis apparebat disparuit et euanuit. Tunc vir dni Redemptus epus surrexit seque in orationis lamentum dedit. Moxque in celum terribilia signa secuta sunt. Nam aste ignee ab aquilonis parte vise sunt que eidem sancto Redempto epo suam prouinciam seu epatum visitantes apparuerunt.

Mox uero effera gens longobardorum de vagina sue habitacionis educta in nostra cernice grassata est atque humanum genus quod in hac terra videlicet in ytalia pre multitudine minima quasi spice segetis in area surrexerat succussum uiuit. Nam de populate plebs. euersa castra concremate ecclesie destructa sunt monasteria virorum atque mulierum desolata ab omnibus predia. atque ab omni cultore destituta in solitudine vacat terra. Nullus quasi hanc possessor inhabitat. Occupauerunt bestie loca que prius multitudo tenebat. Et quid in aliis mundi partibus agatur ignoro. Nam in hac terra in qua nos vnumquemque finem suum mundus non iam nunciat sed ostendit. Tanto ergo necesse est instanciis eterna querere. quanto a nobis cognoscimus temporalia fugisse. Et sequitur. Despiciendus a nobis hic mundi fuerat etiam si blandiretur. Si rebus prosperis demulceret animum. Ac postquam tot flagellis premitur tanta aduersitate fatigatur tot dolores cotidie ingeminat nobis quid nobis aliud nisi ut non diligatur a nobis clamat hoc gregorius ubi supra.

Perpendamus igitur quid toleramus. Recogitemus ex quanta corporis nostri ignauia bona celestia et dona superna perdamus. Ad augmentum quoque doloris nostri aduertamus. Atque quorumdam vitam qui prius seculum tota mente reliquerunt. Ad memoriam reuocemus. quorumdam culmen sancte

vite aspicimus

Dite. aprem⁹ ꝙ nos nr̄is ꝑmis actionib⁹ facem⁹ ag̃nosce
mus Fere em magn⁹ maris fluctib⁹ quatm̄. atq; n̄ naufragi
me tempestatib⁹ valide procellis illidim⁹. Et tm gesta sanctor̄ q̄
nos precesserunt Recolim⁹ ꝙ post tergu ductis oculis. ipso litore fugi
re deleni⁹ Sed tame ꝙ adhuc grauib⁹ e dnm memoris fluctib⁹
tribulacionu / turbati sem̄. Optam⁹ porro valem⁹ videre. ad que
dehemeti desiderio lōgus oculis inhiend⁹ tendere et festinare deber̄ ⁊c.

Per autem omnia que dicta sunt ⁊c
nobis omittit ⁊ dat q̄a nob est indignatus. ꝙ nos ꝓpter
scelera nra ꝓpter que mittit nob ista flagella. xxxiᵗ. ꝑsa. ⁊c. Qđ
dicit. in diepacione iacob. et israel vastantib⁹ et Respondet diuꝫ
nomie dominus ipe cu ꝓtanimo Et noluerut in vijs eius ambu
lare et non audierunt legem eius Et effudit sup eu indigna
cone furoris sui et fortitudinem belli et pcussit eu in circuitu et cobussit
⁊ non cognouit Et succendit eu et non intellexit et ꝑsa. lxxiᵗ. In
indignacone sua et in indulgentia sua ipe redemit eos ⁊ portauit
eos. et leuauit eos. Cunctis diebus seculi ipi ante ad uindicta pro
uocauerunt eu et afflixerunt spm sanctu eius. Et quia eis in
firmitatis et ipe deliberauit eos.

Profecto xpianitas videtur op
time fusse signata p illam statuam Cuius caput
erat de auro pectus et brachia de argento uenter et femora de ere tibie
autem erant ferree pedum autē quedā pars erat fictilis. et alia ferrea et
ubsequ⁹ est de monte lapis sine manibus et percussit eam statua in pedibus
et comminuit eos ⁊ contrita sunt pariter aurum ⁊ argentum eris ⁊ ferrum
et testa et reducta sunt in similitudinem aree. Danielis ⁊c. Et quid p istam sta
tuam designatur Certu ꝙ ipa xpianitas Cuius primus gradus. seu prima
status fuit aureus p feruentis
Puritatis. fulgorem sicut patuit in apl̄is ⁊ discipulis
Secundus gradus. seu status fuit argenteus p feruentis predicatoꝝ

splendorem Tertius status fuit eorum fuit ꝑ constantie et fortitudinis
valorem ut patuit in martyribꝫ ¶ Quartus fuit ferreus ꝓnitencie
et penitentie. ac abstinencie rigore ut patet in confessoribus
¶ Sed ultimo gradus. seu status est fictilis. in aligna sui parte et malia
est ferreus. quia in isto ultimo statu. in quo omnis modo una pars.
xpianitatis est toti fictilis et terrena quia tota et totaliter est aplicata
et dedita ad terrena & celestibꝫ modicum aut qꝫ nichil curans Reliqua
vo est ferrea quia in malicijs et pars est indurata et obstinata ꝑ
no vult corrigi nec emendari et ideo est passa ꝑ vnum qui est lapis
evasus. sine manibꝫ. ꝙ sine humli ictu percussus. et qꝫ hodie ꝑ istas
tribulationes. est redacta in famulla ¶ Quia e notabili diminuta pro
trita & humiliata Et ideo possumus dicere id threnorum pᵒ cap. ploruns plo
rauit in nocte & lacrime eius in maxillis eius non est qui eius
letur. ex amicis turbe eius facta sunt principes eius sicut arietes non
inuenientes pastua et abierunt absq; fortitudine a facie tribulantis
Et unde obscuro ista puenerunt / Ideo quia ꝓpter ista nolunt audire
ipsa & scribut osee. in. dicens ¶ Non est mea / neq; veritas / neq; scia
dei in terra. / maledictu & mendacium homicidiu & adulterium inundа
uerunt ꝓpter hꝫ lugebit terra Et infirmabit omnis qui habitat in
ea ¶ hodie pterdor ventus ambitionis prue excellentie. et superbie
et ventus impietatum et improbitatis. uenens de desto regionis
infernalis. statuit nobis fontem celestium gratiarum & ariditate. eduxit
bibere debuerunt contaminatum. ut illud quod scribit osee. qui ca.
possit mereto reputari ubi scribit sic Ad dicet de desto. ventu bibente
de desto ascendentem Et scribit venas. eius. Et deplabit fontem
eius. & turbet thesaurii omnis uasis desiderabilis.

¶ Hodie prodolor xpianitas est velut
iste plumbus. cui similes de quo legit apc. xvij. ꝙ unus angelꝫ
effudit phialam sua sup solem Et datum est illi ut cremet homines
videlicet ne dei. Cui similes qui interpretat frugifer. est xpianitas
quam frugifera. fructibꝫ celestium gratiarum sup quam deus omnipotes
ꝓpter ingratitudine ipsi xpiane videtur effudisse phialam sue.

indignacoñs et finiens m tantū ꝙ a Iueñs gelestiū gtarum et maxime pcis ⁊ contrarie. Videtm modernis temporibꝫ fuisse exhibitaꝫ niꝫ verbiꝫ yphetici scriptū ysa. xix. aresset nignet aqua de mari et flumo desolabit atꝫ desiccabit. et defficient flumina atꝫ attenuabunt et siccabuntur. Iuncy aggerum calamus. et omnis marcescent. imdabit alueꝰ. Omnis a fonte suo. et omnis sementis irrigiū siccabit. diesset et no erit hec ibi. que ota m sensu. mistico scripta versant ⁊ expiant te.

Quam obiem rpa est

pauptatis nopia hūliata

Sterilitatis ignominia aggranata
hostilitatis malitia impugnata
penalitatis angaria flagellata
et pbitatis et supie excellencia spoliata

Ipse est ... ata

Primo liquidem rpa est pauptatis nopia humiliata

Quia hodie principes sti. et societates armigere ac diuisa misericordia totum devorant ⁊ absorbent. Item est sterilitatis. ignominia agranata qua nec Campi nec Vinee nec Vngulta sic fructificant ut solebant. imo pinguedine efficiunt steriles. et infructuosi imo etia luxuria celi ꝓpter ꝑcata imi non tantū lucent sicut solebant nec dant nitꝫ suū. hodie versant ꝙ dicitur. nō. cas. male dat terre m ope tuo. spinas ⁊ tribulos non germinabit tibi insudare cultus tui. sed terre pane tuo. et. nisi. xm. cas. terra ꝙ lustrauimus. devorat habitatores suos. Et ecia hostilitatis malitia impugnata. no armigere societatis. Regnates hodie. non pensant secm nec etatis. nec statum nec dignitatis. Sed sunt sicut clausi m oculis nris sunt ecia sicut vnus gentes que remanserunt m terra promissionis. deuorauim. vnus. Cananeus. ferizeus. et hetheus. euseus. gebuseus. gergeseus. que societates debuit alle. pperum gentes. nigre ac hostiliter nobis impugnant. nec vsos. et nec alios. Est ecia penalitas angaria fla

Primo liquidem rpa est pauptatis nopia humiliata

Quia hodie principes sti. et societates armigere ac diuisa misericordia totum devorant ⁊ absorbent. Item est sterilitatis. ignominia agranata qua nec Campi nec Vinee nec Vngulta sic fructificant ut solebant. imo pinguedine efficiunt steriles. et infructuosi imo etia luxuria celi ꝓpter ꝑcata imi non tantū lucent sicut solebant nec dant nitꝫ suū. hodie versant ꝙ dicitur. nō. cas. male dat terre m ope tuo. spinas ⁊ tribulos non germinabit tibi insudare cultus tui. sed terre pane tuo. et. nisi. xm. cas. terra ꝙ lustrauimus. devorat habitatores suos. Et ecia hostilitatis malitia impugnata. no armigere societatis. Regnates hodie. non pensant secm nec etatis. nec statum nec dignitatis. Sed sunt sicut clausi m oculis nris sunt ecia sicut vnus gentes que remanserunt m terra promissionis. deuorauim. vnus. Cananeus. ferizeus. et hetheus. euseus. gebuseus. gergeseus. que societates debuit alle. pperum gentes. nigre ac hostiliter nobis impugnant. nec vsos. et nec alios. Est ecia penalitas angaria fla

* hic e. dr. eg. cas. Vltio

gellata. Et ideo beatus augustinus pertractans id. iacobi iiij^to. Que est vita nostra nisi vapor et c. Ita inquit vita hec vita dubia. vita ceca vita erumpnosa quam humores tumidant dolores extenuant ardores exsiccant aera morbidant esce inflant Ieiunia macerant ioci solvunt tristicie consumunt sollicitudo coartat securitas elevat divicie iactant paupertas deiecit iuventus extollit senectus incurvat infirmitas frangit meror deprimit. Et post hec omnia mors interimit et universis gaudiis finem imponit ita ut cum esse desierint homines non fuisse putentur hec ille.

Item est probitatis et sapiencie

excellencia. quasi despoliata et destituta iuxta id. michee vij. perit sanctus de terra et rectum in hominibus non invenitur. vir fratrem suum venatur in morte et simulator decipit ore amicum suum et osee iiij^to c. non est misericordia neque veritas. neque scientia dei in terra et c. Racio autem quot gracius privatur populus xpianus potest esse ista. preter alias rationes iam assignatas. quia iiij^or flumina infernalia discurrunt per hunc mundum que ipsam xpianitatem ad hanc miseriam deduxerunt. Et que flumina gracias a celesti gaudio emanantes effugare intuitur a populo xpiano videlicet.

Videlicet
- flumine fraterne dolositatis. et invidie que vocatur stix qui interpretatur odium
- flumine ardentis voluptatis. et immundicie qui vocatur flageton qui interpretatur ardens.
- flumine oblivionis. divine largitatis et affluencie iste vocatur leches. qui interpretatur oblivio.
- flumine perverse voluntatis. et mole. iste vocatur cocthitus et interpretatur luctus.

Poete. enim antiqui finxerunt iiij^or flumina que dicebantur esse infernalia. videlicet stigem qui interpretatur odium. Quia ut ipsi dicebant in bibentibus ex eo generabat odium. et rancorem

Secundus fluvius vocabatur flegeton qui interpretatur ardens.

Tercius fluvius vocabatur leches. qui interpretatur oblivio nam

in bibentibus ex eo oblivione generabat ut dicebant. Quartus fluvius vocatur cocthitus qui interpretatur luctus quia in bibentibus ex eo luctum facit et luctum generat.

Ista igitur quatuor flumina morali

Et mistice sumpta introduxerunt in mundum sabulum sterilitatis amaritudinem penalitatis salsedinem impietatis impetum adversitatis furorem discordie et hostilitatis et erradicant et evellunt virorem honestatis et tandem dirumpunt templum probitatis et sanctitatis. Demum perducunt milites et ancillas i. maiores et minores ad ruinam eterne acerbitatis. Et hoc est quod dicitur Naum 2o. ca. ubi dicitur sic. porte fluviorum aperte sunt et templum ad solum diruptum est et miles captivus adductus est. Et ancille eius ymmabantur gementes ut columbe et murmurantes in cordibus suis et nunc aque eius quasi piscine aquarum et Iob xxi. dulcis fuit glareis cocthiti et post se trahit omnem hominem et ante se innumerabiles.

Debemus igitur nos filii ecclesie de

deplorare et maxime ministri Christi et deplorare lamentari et gemere

Gemere
- lamentabilem casus ecclesiastici mestitiam destructionem et desolacionem
- despicabilem actus ierarchici carenciam destructionem et deffectionem
- miserabilem status politici iudiciam destitucionem et diminucionem

Sed numquid contra ista vulnera

et contra ista mala remedium poterimus invenire et medicamina opportuna ac picimenta vim habencia ad curandum et obviandum istis malis et istis vulneribus gemebundis. Utique. Nam

Contra lamentabilem casus ecclesiastici mestitiam destructionem et desolacionem nos habemus salubre remedium et pertile medicamentum

ad Curandum predictum Vulnus. videlicet doctrine veritatis et sa-
lutaris informacionis eruditione necnon et devote orationis. et de-
pretacionis protectione et devota ad deum supplicationem

¶ Contra despicabile actus ierarchici carencia deffectionem et desertione
nos hemus salutare remedium. videlicet excessuum correctionem et
neglectorum et omissorum supplicacione

¶ Contra miserabile status politici ignominiam destructione et dissipacionem
hemus ultimatum remedium videlicet penam et vite preterite emenda-
cione ac correctionem ac peccatorum detestacione

¶ Contra nos scismaticorum rebellionem et ipsorum perversam obstinacio-
ne / nos hemus remedium manus militaris expugnacione et inva-
sionem

Et in figuram omnium predictorum
legitur apoc. xii. quod illi mulieri ante quam stabat draco
ut devoraret filium eius. que filium erat paritura date fuerunt
due ale aquile magne / ut volaret in desertum locum ubi alatur
per tempus et tempora et dimidium temporis a facie serpentis / et misit serpens
ex ore suo / post mulierem aquam tanquam flumen ut eam faceret
trahi a flumine et adiuvit terram mulierem et aperuit os suum terra
et absorbuit flumen quod misit dracho de ore suo

Ubi beatus Johannes tangit. iiii.or
adiutoria utilia ad extinguendum et dolendum istud
scisma. et istas tribulaciones.

¶ Primum est veritatis et orthodoxe eruditionis documentum in
prima alia.

¶ Secundum est ferventis orationis monumentum videlicet in secunda alia

¶ Tercium est emendacionis et correctionis medicamentum quia subiungitur
ut volaret in desertum locum

¶ Quartum est militaris protectionis tutamentum quod dicit quod terra
absorbuit flumen.

Ista aquila magna est ipse xpus benedictus de quo figuraliter scribitur. ezechiel. xvij. aquila grandis magnarum alarum plena plumis. venit ad libanum

Prima ala istius aquile magne est veritas. quam xpus habuit et predicavit et ad hoc venit in mundum ut testimonium perhiberet veritati mt. et luce penultimo. Secunda est ala fenor. orationis quam habuit magna aquila. scilicet xpus. quia ipse erat pernoctans in oratione luce. vj.to Et dum oraret facte sunt gutte eius sanguinis decurrentis super terram mt. penultimo ca.o

Primam alam debet ista mulier videlicet sancta ecclesia. assumere ad volandum contra pestem scismaticam quia debet ostendere per orationes efficaces. quod electio illius. Bar.mei. fuit nulla. Quia cum actus credendi sit actus liberi arbitrii ita facile est credere de uno. sicut de alio. nisi per rationes efficaces. intellectus inducatur ad credendum et hoc factum est per nos superius. ubi efficaciter est ostensum quod electio bar.mei. fuit nulla. Et quod electio domini clementis septimi fuit legitime celebrata

Secundam aliam debet etiam assumere sancta mater ecclesia. que est ferventis orationis monumentum Et ideo pro primo remedio et principali est assumendum veritatis et orthodoxe eruditionis documentum de quo iam satis est tractatum

Pro secundo remedio est assumendum ferventis. orationis et deprecationis monumentum Quia illud inter alia remedia post veritatis et orthodoxe. eruditionis documentum est salubrius utilius et dulcius contra peste scismatice pravitatis. quia teste beato augustino super id. ps. intret oratio mea in conspectu tuo domine magna inquit virtus orationis. hic ostenditur que velut persona quedam ad deum vadit et negotium peragit quo caro pervenire nequit et mt. xviij. dicitur si duo ex vobis.

Consenserunt super terram de omni re quancumque pecierint fiet illis
a patre meo qui est in celis. quia ubi duo vel tres fuerint congregati
in nomine meo ibi sum in medio eorum. Et beatus ieronimus dicit
super id mt. xvi. ca°. et luce xxii. ca°. Orate ne intretis in temptacio
nem. In temptacione intrat qui orare negligit ait ieronimus et augustinus
dicit. quod oratio est oranti presidium adversario incendium angelis solacium
deo gratum sacrificium. Propter quod dicit boecius dicit sic. non frustra
in deo spes ponitur. preces enim que recte sunt inefficasses esse non possunt
hec ille. Item in glo. super id ad Ro. xv. adiuvetis me in orationibus
vestris dicit glo. que credo est augustini. bene rogat a plus minores
pro se orare. multociens animum dum aggregantur unanimes fiunt
magni. Et multorum preces impossibile est non exaudiri quod intelli
gendum est. si petant id quod est iustum. et mt. xxi. dicit xpus
Omnia quecumque pecieritis in oratione credentes accipietis. Rogemus
ergo deum orationibus pius et devotis. quod istud scisma et divisionem
ecclesie reducat ad unitatem et illuminet corda erraticum ad videndum veritatem
quia teste beato bernardo in li° de consideratione. Quod duobus unum sperare
indubitanter debemus aut dabit nobis quod petimus. aut quod nobis
novit nobis esse utilius. et quia utile est primo necessarium quod istud scisma
tollatur. quia pestis scismatica propinqua est heretice pravitati ideo debemus deum
orationibus devotis flagitare. quod ista peste amoveat et extinguat res ei
sua agere cum sit sponsus ecclesie iuxta id apoc. xxi. veni ostendam tibi sponsam
uxorem agni et ostendit mihi civitatem sanctam iherusalem. descendentem a deo
celo a deo habentem claritatem dei etc. Est etiam caput ecclesie sancte dei. ad eph. v. ca°
quam proprio sanguine adquisivit act. xx. Unde notatur et non sine causa tronum
ecclesie militantis. deus vocat in sacro eloquio sedem david luce p°. dicens
et dabit ei dominus deus sedem david patris sui et cetera dicitur de xpo. Et so
lium david. ysaye. ix. super solium david et super regnum eius. sedebit
ut confirmet id. et corroboret in iusticia. et iudicio. amodo et
usque in sempiternum etc.

Ratio autem quare notanter deus. Vocat ecclesiam militatem sede
et solium dauid. Potest esse inter alias potest esse. Quia certum est quod
qui sederunt super solium dauid qui habuerunt principaliter spem suam
in deo magis quam in multitudine hominum armatorum et totam fiduciam
suam principaliter in deo posuerunt tales triumphauerunt de suis in
imicis. et opus dei fuit preparatum in manibus eorum prout patet in sacro
eloquio. de omnibus talibus. Et ut de ceteris taceam hoc apparet secundi
paralipomenon. xiiij. de asa Rege iuda. qui cum trecentis milibus.
de stirpe ~~dauid~~ iuda et cum ducentis octoginta milibus de stirpe ben
iamin. hominibus armatis. confidens in domino plus quam in hominibus armatis
egressus est ad pugnandum contra zaram Regem ethyopum qui habebat
in exercitu suo. decies centena milia hominum armatorum et currus
trecentos. dixit quoque aza Rex iuda orando ad dominum et inuocando
dominum deum. domine non est apud te vlla distancia vtrum in paucis
auxilieris. an in plebibus. Adiuua nos ~~deus~~ domine deus noster. in te enim
et in tuo nomine. habentes fiduciam venimus contra hanc multitudinem. domine deus
noster tues non preualeat homo. contra te sequitur. exterruit itaque
dominus ethyopes. coram asa. et iuda. fugeruntque ethyopes et persecutus
est eos aza. et populus qui cum eo erat usque gerare. Et ruerunt
ethiopes. usque ad interuectionem quia domino cedente contriti sunt et extrinsecus
illius pliante Et tulerunt spolia multa Et pertusserunt omnes ciuitates
per circuitum gerare. et c. Ex quibus patet. quod quia iste rex. aza qui
sedebat super solium dauid Et super Regnum eius. confisus fuit in domino
principaliter et ex toto corde. Idcirco cum paucis triumphauit de
multis. Et sequitur infra xvj. capitulo. quod predictus Rex aza. post aliquod
tempus non fuit confisus in domino ex toto corde suo. Sed dum Rex israel
baasa obsideret Rama ut nullus tute posset egredi vel ingredi de
Regno asa. confederauit secum benadab. Rege syrie et petiuit consilium

auxilium eius. non petuit auxilium dei prout prius fecerat sed auxi-
lium Benadab. Regis syrie. Ideo mandauit sibi deus per prophetam ariam
dicentem sibi. quia habuisti fiduciam in rege syrie et domino deo tuo
Idcirco euasit exercitus syrie Regis de manu tua. nonne ethiopes
et libies multo plures erant quadrigis et equitibus et multitudine
nimia Quia cum domino credidisses. tradidit eos dominus in manus tuas.
Sequitur. oculi domini contemplantur universam terram et prebent for-
titudinem hiis qui toto corde perfecto credunt in eum stulte fecistis etc
igitur etc.

Et propter hoc etiam presenti tempore
bella aduersum te consurgent Et breuiter loquendo omnes
qui sederunt super solium dauid qui habuerunt fiduciam in domino deo
corde perfecto triumphauerunt de inimicis suis et opus dei fuit prosperatum
in manibus eorum prout legitur et notatur in predicto libro secundo paralipomenon
in predicto capitulo et in sequentibus et etiam in aliis libris veteris testamenti
vnde ille sanctus mathatias primi mach. 2o c. Conclusit dicens
filius. Et ita cogitate per generationem et generationem quia omnes qui
sperant in deum non infirmantur et a verbis viri peccatoris non
timueritis. quia gloria eius stercus et vermis est. hodie extollitur
et cras non inuenitur. quia conuersus est in terram suam. et cogitatio
eius prout hic ille Et propterea nos viri ecclesiastici corde perfecto debemus
recurrere per orationem deuotam ad dominum habentes fiduciam quia si
principes seculi et omne vulgus in magnis et arduis negotiis
recurrunt ad dominum habentes fiduciam in eius adiutorio quanto magis
nos in tribulationem ecclesie sponse sue. cui ipse federatus est federe
sempiterno Quia si id quod animus videtur mee et mest et id quod
magis. xxxviii. di. si in laycis. et iii. q. iii. de iudicibus. et lxi.
lix. di. Si officia et xxxiiii. q. ii. cum per bellicam. et xiii. q. ii. non
extimemus Rogemus igitur cum fiducia et effundamus preces deuotas
apud deum ut ipse tollat istas tribulationes. ab ecclesia sua
sancta Et illinet corda euantium et scismaticorum ut veniat

Ad lucem veritatis. hoc ante impetrabimꝰ apud deum si devotas preces. ei⁹ p̃senciam apud deum effundamꝰ qua teste bn̄ facto ptractum. id̃ vbm mt. xxiij. z marth. xx. hoc genus demoniꝝ no eicit. nisi oratione et ieiunio. etc. non sanat ieiunio quod sanat calcaneū nam ieiunio sanantur. pestes corporis. oratione aut sanantur pestes mentis. hec ille. Essem. ante z finitum orem. ut sint expta ead̃ ytalia qui in versib⁹ illis. et p̃ quam dominat deus z dissipent. ipsius ei⁹ etc. Cepit etia ꝯ rebelles orare. tunc ẽm phempta et exhilarata fuit q̃ subito illi qui arma ead̃ et arma bellicis. ad dandū romani no potuerunt ut refert Io. andree in ytalia illig &c. clementine. Dicunt in fi. de feli pue z benedictione florū. Cum etia legit tripartita ystoria hugonis floriacen. helmandi frigidi et alios ystoriographos. ipsemet clare p theodosium. senior imperator. sub orationib⁹ mirabilem victoria optinuit ꝯ eugenium z arbagaste. Quoꝝ exercitus tantula diligentia fuisse dicit⁹ retrogrediebat deos. et tantula pars theodosij cū maiori fortitudine ultra mensuram humana ꝛ ritus impugnebat in illos. et ꝯ dolens dicebat ille archidiaconus. poeta qui tunc florebat dicens. Omnia subiecta deus. cui militat ether. z quicquid continet ad classica venti z̃c.

Hoc autem optinuit theodosius

per eius ordinem que talis fuisse legit. Omnipotens sempiterne deus qui dedisti famulis tuis in confessione vere fidei tribuere ut pro gloria sempiterne trinitatis potentiam unitatis adorent. Inclina aurem tuam ad preces nostras. Quesumus ut qui fidentes in misericordia tua et in te confidentes hec aggredimur. protegente te ad ea que tibi placita sunt et dirigente perveniamus. per dominum. Et in tota finitu orationis. videnda sunt mihi. per ordinem

- Primo videndum est de ordine valore et utilitate
- Secundo de oratione. feruore et qualitate.
- Tertio de impedimento orare et fructu
- Quarto de fructu orationis vigore z efficacitate.

Primo ergo videndum est de ordine orationis valore et utilitate.

cōmo oratur imperatores theodosij et ceteri

Ubi sciendum quod deprecatio et oratio devota et humilis habet vii fructus. Primo

Est die iracundie et furoris magnatiua et placatiua

Secundo

Est huius furoris et discordie pacificatiua et reconciliatiua

Tercio

Est hostium et inimicorum triumphatiua

Quarto

Est nostri sensus et oculorum illuminatiua

Quinto

Est demonis superatiua et expulsiua ac liberatiua

Sexto

Est anime nostre ~~superatiua~~ purificatiua et mundificatiua

Septimo

Est eterne glorie collatiua seu adquisitiua

Octauo

Est vite corporalis prolongatiua

Nono

Est remissionis peccatorum impetratiua et iustificatiua

Decimo

Est infirmitatis curatiua

Undecimo

Est tribulationis effugatiua

Duodecimo

Est mortuorum ressuscitatiua

Est iste vii fructus et utilitates humilis et devote orationis seu deprecationis.

De primo habetur exemplum iiii xxiii capitulo ubi cum angelus euaginato gladio vellet interficere baalaam ex eo quod auaritia ductus regi pagano erat fauorabilis

Ipse adorando angelum pronus in terram ipsum. Angelum pacificavit
sic proculdubio quando angelus testamenti videlicet ipse xpus
enagmato gladio sue sive occulte seu manifeste. videlicet tribula
cionis vel mortis eterne. vult inferre vulnera eo quod videlicet balaam
i. peccator. cum dyabolo mundo vel carne favorem contraxit vel amore
tunc si ad orationem reverentiam honorem vel supplicationem convertamur
ipsum deum nobis placamus et mitigamus. Et sic mortis eterne vel tri
bulacionis gladium declinamus. Et per hunc modum quidam iniquus
et scelerosus homo frater cuiusdam monachi. per orationes monachorum
mortis eterne gladium declinavit. prout recitat beatus gregorius
in quadam omelia.

Item est humani ~~generis~~ furoris et
discordie mitigativa et pacificativa. Et de hoc habemus
exemplum gen. xxiii. ubi legitur quod iacob timens. furorem esau fratris
sui. qui intemptaverat sibi mortem occurrit ei et adoravit eum
pronus in terra septies et sic per deprecationem et humiliationem fuit
ei reconciliatus. sic si aliquis frater noster iratus et contra nos tur
batus. humiliemus ei et honoremus eum. Et sic cum eo poterimus concor
dare. quod facere debemus dum taxat si ei dederimus materiam
turbacionis. et tam furoris fuerimus et indignacionis. alias non
tenemur. Item oratio est hostium et inimicorum triumphariam exemplum
de moyse. exodi. xvii. ubi legitur quod orante moyse et elevante manus
suas. ad deum populus suus vincebat regem amalech et eius exercitum
sed ipsa cessante ab oratione et elevatione manuum suarum in celum
populus suus israel. et excersitus vincebatur super quo passu dicit ysi
dorus. quod plus facit unus sanctus orando quam mille milia ~~[illegible]~~ pliando
Et hoc bene patuit in theodorio imperatore. qui per orationem suam optinuit
victoriam contra eugenium et erbagastem ut supra fuit dictum.

Item vidi ego et notavi temporibus
meis. quod domus francie omnibus conventibus mendicantium sui.

no.

no
in fratribus
et diligent

Regm dabat .xx. libras ~~prenses~~. parisien cuilibet comentm de
Rogarent dnm p bono statu Re dnmo Regre. & sm Regm Engr
Regnu francae. infestaretm. ꝑ plimum p prelia anglicoꝝ sicut et
hodie fit & denastaret aynus incendns. atq plagis homicidns.
ac sanguis effusione. xpianissimq Rex phus fuit consiliatus.
unus. vstus. dns Regis. karoli moderno tpe regnatis q̃ ne sub
traheret. elemosna dar q̃ sneta pauprib q̃ retib sm Regm q̃ na
erat dolmitana & spontanea sicut Rei veritas se hebat n̄ erat.
debita ex nstre debito sed gratuita dolmitate erat fieri ab antiqs
consueta. et q̃ ipe mdc habet. homines armoꝝ tu alius ꝓtimus &
nfragns sm Regm. quot quot poss̄ habe Respondit pnus et
catholicus. philippus dcs ait ego no sciaa hac q̃ ac do firmet q̃ plo
mnat bonu statu dnm Regis & tuq Regm mr. oiones q̃ sonar nm
Religiosaꝝ quas effundmt apud dnm sm Religiosi ꝓpter helemo
sinas quas eis fecimus ꝓ faceret dns homes armoꝝ quos mdc
hre possemus. Et sic suo tempore Regnu francae non Recepit ansu
sionem notabilem Tandem sinus successor consilio suo. adquiescēs
ꝓter validas & fregnentes nfestationes. aduersoꝝ subtrahit eleaz
dictam et mdc tu alius ꝓtimus. ipe habet homines armoꝝ quos
hre potuit Et sic p quas Religiosi non orauerint put consuerunt.
quas fuerant indicta p illa helemosna supradam. q̃ helemosna
fuit subtracta tande Regni admus Regis. Recepit offensionem Una
Rex qm elemosna subtrahebat q̃ anglicos m plio qua spem fuit captus.
q̃ in medio sm Regm et apud angliam in Captiuitate fuit ductus
occulto dei indicio ad filios suos quoda & multis maioribs sm Regm Ec̃o
ero est mr sensus doctorum illuminatus exẽ henry thoc. xvi. ubi multis
thobias qui orauit deus fecit prius. sedos pris sui execrabiliter
Et sic ipe bisus Recepit. sic si pater mr. budz. ro. qm in Regno auc
c. gerit vices pris nil ꝓprius mr fuerit execratus. nil executa p pam.
Et maxime q̃ sexcenta millia mundi. & q̃ amore temporalium que ab aplo
ad philippum m. cc. septem millia numerant. nos deleam̄ p̄mio adnare
deum. per deuotam oracone.

nõ
responsione

Postea cum felle eterne amaritudinis liniamus oculos cordis nostri
per internam consideracionem et frequentem et per talem modum poterimus
illuminari per discrecionem et fidem ac graciam et per veram cognicionem et illumina-
cionem et contemplacionem. Quia scribitur Io. iiij. ca. Veri adoratores
adorabunt deum in spiritu et veritate et sapiencie xvj. scribitur adorabunt solis
adorare te oportet. Item oracio est demonis superativa et expul-
siva ac liberativa. ac etiam fugitiva similis lapidis achates. qui
est lapis niger de facili combustibilis. fere sicut thus. cuius fumus
serpentes fugat demones perdit et manifestat et contrariatur demonibus
prout ysidorus attestatur. Sic proculdubio si homo fuerit niger per humili-
tatem combustibilis per caritatem tunc eius fumus i. oracio eius que
ab ipso emanat. et elevatur habebit serpentes. effugare i. motus car-
nales. ac etiam demones i. demonum temptaciones habebit vincere sanare
et effugare exemplum habemus. thobie vij. ubi per oracionem thobie et fumum iecoris
demon admodeus qui luxuriosos occidebat fuit fugatus. et per Raguelem
in deserto ligatus. Quia proculdubio si deum per devotam oracionem
invocemus et fumum devote deprecacionis et devocionis ad deum emittamus
tunc demonem interfectorem luxuriosorum i. stimulum seu spiritum fornicacionis
superabimus et vincemus. Sicut enim dicitur marthi nono et mt. xvij.
hoc genus demoniorum non eicitur in in oracione et ieiunio. Circa
quod notandum est valde pulcherrimum exemplum de illo iuvene qui fuit libe-
ratus a potestate demonis et suo dominio. per oracionem beati blasii et cleri
et populi et tunc demon tradidit publice cartam seu instrumentum per quam
ille iuvenis se obligaverat demoni et abnegaverat xpm prout legitur in vita
beati blasii

Item oracio est anime nostre purificativa
exemplum actuum viij. ca. Ubi legitur quod eunuchus Regine ethyopum qui
venerat adorare in iherusalem. et qui librum ysaye legebat meruit lavari
baptisari lavari et purgari per suam oracionem et per doctrinam et erudicionem

nota de lapide achates.

nota

ph̄ apostoli sic illigm dum ꝙ adriant ꝑ deotam; oronem et sint
eunuchi ꝑ castitatis. ꝙ uoluntaria obsnatione sunt etia ethyopes et
nigri ꝑ abstinentiam ⁊ ꝑ carnis macerationē. qui etia legunt libenter
libros sacre scripture. ꝑ sc̄a study. sedulitate. ⁊ meditatione tales.
leuiti purgati ⁊ baptizati. ꝑ mundie. ⁊ innocentie puritatem
⁊ contumatione. sicut etia patuit de cornelio actꝰ xᵒ. caº. Et isdo
sp̄lis. m pb̄. adorate eu omes angli eius. i. omes puri ⁊ mundiores.

Item oratio est vite eterne seu glo
rie pretiatiua figuram hemus de anfilibet ⁊ Ps. xxv.
qui ostendes dnō et adorans eu exercitant se. ⁊ humiliant se sibi
et sc̄e meditatem hereditatis. sibi restitui requirunt petunt
Ista media ꝑ signū tau padisum qui quia padisus. adorando impe
trat mt. sp̄s. ꝑ querite regnū dei. regnū dei petit orando pnt̄.
venit oratio mt. sp̄s. adnenat regnum etc̄. et istud regnū est bna
pb̄. ⁊ principalis hereditatis nre. Alia aut pb̄ est mundi pspitat.
qua deus ꝙ oratione non prestat suis dilectis. quando aut matiam
p̄dendi gliam et ia. sed ꝓpis filiis ꝑ dilectiones. i. ꝑ uiris desiderat
⁊ resnat dicente tau pb̄. Que ipi pauci. ⁊ humiantes mistio opti
mer̄nt dnicas.

Item oratio. est vite corporalis. plongatiua exº hemus ysa. xxxviii.
ubi ezechie rege flente. ⁊ orante addita sunt ei xb̄. anī Ut deca
orando. ⁊ flendo ac supplicando vitam gre ⁊ glie augmentamus.

Item oratio est remissiuus peccatoꝝ impetratiua ⁊ peccatis mistificatiua
exº luc. xviii. de publicano. ⁊ pauco qui gratis quia de nobe ⁊ humi
liauit. ꝙ descendit mistificatus in domū sua.

Ista est infirmitatis curatiua et allenatiua. iacobi. vᵗᵉ infirmatur
quis in bob. inducat p̄sbros ec̄ie. ⁊ orent sup eu et oratio fidei sanabit
infirmū et si ali. ꝑ ista ali ꝑ oratione sanabat infirmos.

Item oratio est tribulationis effugiatiua exº hemo iudith. iii. caº. &
illis qui erant obsessi in ciuitate bethulia. ꝑ holofernem. qui ꝑ oratione

illius mulieris sancte Judith et sacerdotum fuerunt ab illa tribulacione liberati et sancta susanna fuit a morte liberata. Daniel xiij. Et Daniel de lacu leonum fuit liberatus Daniel vj. Item secundi Regum ultimo capitulo legitur quod deus fuit iratus et turbatus contra David quia numeravit populum suum. Dixitque gad propheta domini Regi David Ex parte dei elige aut septem annis veniet fames in terra tua aut tribus mensibus fugies inimicos tuos et adversarios et illi te persequentur aut tribus diebus erit pestilencia in terra tua. Ait David coartor nimis Sed melius est ut incidam in manus domini quia multe sunt misericordie domini. Et mortui sunt ex populo septuaginta milia virorum. Davit vero oravit ad dominum et cessavit plaga et indignacio domini. Et iacobi iiij^to^ scribitur quod oravit Helyas in celum dedit pluviam et tamen non pluerat per annos tres et mensibus vj. al. sex.

Item duodecimo Oracio est mortuorum Ressuscitativa Exemplum in hystoriis ecclesiasticis de petro et breviter de omnibus sanctis qui per oracionem suscitavit illum Juvenem mortuum in presencia neronis imperatoris et totius populi quem symeon magus non potuerat suscitare.

Nunc restat videre de ipsius orantis Oracionis fervore et qualitate videlicet qualis debet esse ipse orans et quales condiciones requiruntur ad devotam oracionem Dicendum est quod in quodam generali requiruntur sex vel octo condiciones.

Prima est quod sit humilis Secundo quod sit discreta Tercio quod sit devota Quarto quod sit attenta Quinto quod fiat cum perseverancia Sexto quod sit fidelis Septimo quod sit secreta vel Octava quod sit fervida

Primo ergo Oracio debet esse humilis iuxta illud psalmi Respexit in oracionem humilium et non spreuit preces eorum Et ecclesiastici xxxv. Oracio humiliantis se nubes penetrabit et Judith ix. Tu domine cui humilium et mansuetorum semper placuit deprecacio

et c. Ex hemus luche. xviii. de publicano quinquidem quia devote
et humiliter oravit ideo descendit iustificatus in domum suam non tamen
philisteus superbus. ergo humiliavimus sub potenti manu dei ut vos exal
tet in tempore tribulationis. quia deus superbis resistit humilibus autem dat
gratiam. prima petri v. c. Et ideo dixit quidam in vitis patrum quod latrones
et truncam docuerunt ipsum orare. nam latro attendens quid fecit et
tormentum sibi paratum cum multis lacrimis. misericordiam petiit quia cognoscit
se reum. Truncam vero ea que sunt miserabiliora in ipsis ostendunt ut
magnitudo miserie ad misericordiam provocet. Sic in oratione debet homo defectus
suos deo ostendere ut ad misericordiam ipsum valeat facilius excitare. iiii. d.
tercii reg. viii. ca. Si quis cognoverit plagam cordis sui et extenderit
manus suas in domo hac tu exaudies dominum in celo. ide. sedi paralipomenon.
vi. ca. Secundo requiritur quod sit discreta. videlicet quod orans
petat discrete. multi enim indiscrete petunt ut filii zebedei qui petie
runt ut sederent unus ad dexteram dei et alius ad sinistram in regno
suo. mt. xx. Et ideo dictum est eis. nescitis quid petatis. Et beatus paulus
qui petit ter stimulum removeri a se et dictum est ei sufficit tibi gratia
mea ii. ad cor. xii. Et ideo dicitur iacobi. iiii. ca. petitis et non accipitis
eo quod male petatis propter quod dicit augustinus. Cum ea que laudat
deus et precipit ab ipso petitis. secure petite. illa enim propicio deo conceduntur.
quando autem petitis temporalia. cum modo et timore. pettite et committite
illi ut si prosit det si obsit non det. quid enim prosit vel obsit novit me
dicus non egrotus. hec augustinus. Tercio requiritur quod sit devota
et ferveus. sicut enim fervor ignis facit ascendere aquam in olla
sic fervor caritatis facit ascendere orationem ad deum. Clarum est
etiam quod nisi ponatur ignis in incenso fumus non ascendit.
Sic oratio nisi igne caritatis accendatur ad deum non ascedit
Et ideo dicit psalmista. Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu
tuo.

nota bonum verbum augusti

modo bene concludit

Et io dicit ps^ta dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo.
Certum est quod sagitta cum magno impetu emissa plus ascendit et
longius vadit et fortius percutit. Sic oratio emissa non molliter nec tepide
sed cum gemitu cordis et feruore et devotione emissa et proposita multum valet
et me liud deum provocat. Qui enim reisse orat decet ut quod petitur
denegetur. Et io dicit ps^ta Intret ~~oratio mea~~ in conspectu tuo gemitus compeditorum
Gemitus est vox cum impetu emissa et angustia cordis. Et io dicit augustinus
quod oratio sine devotione est quasi mugitus boum. Quid enim prodest strepitus
labiorum si mutum est cor. Ideo dicit ysidorus quod numquam orandum est sine gemitu
Et io cum deo assistimus gemere et flere debemus. Reminiscentes quam gravia
sunt scelera que commisimus quam dura inferni supplicia que meruimus hec
ysidorus. Item ieronimus et habetur de consecratione di. v. ca^o. Non mediocriter. non
enim verbis tantum sed corde orandus est deus. quia propter melior est
septem psalmorum decantatio cum cordis puritate ac serenitate et spirituali ylaritate
quam totius psalterii modulatio cum anxietate cordis. atque mestitia hec ieronimus.

Quarto debet esse attenta ut homo

Quis que dicit vel cui dicit vel quid petit io dicitur p^a pe v^o ca^o
vigilate in orationibus glo. ne animus aliud cogitet preter id solum quod
petit. indiscrete enim orare videtur qui deum precatur ut intendat sibi
ipse vero sibi sibi nec deo intendit. Sed quod peius est cum corde immundo
et immundiciam in corde suo versando fetore orribile ingerit aspectui dei
Certum est enim quod non placeret regi ferculum quamcumque esset bonum si in vase
immundo offerretur. sic nec deo placet oratio oblata corde immundo et ore turpi
Certum est etiam quod nullus sapiens vinum suum poneret seu infuderet in poto
immundo. Sed prius ipsum lavaret quam vinum infunderet sic non est verisimile
quod deus in immundo oratore gratiam suam infundat io scribitur ecclesiastici ca^o
xviij. ante orationem propria animam tuam et ysa. lviij. scribitur contra tales in hunc
modum. Abut vagus in viam cordis sui vias eius vidi et dimisi eum
Et io dicit ysidorus quod oratio cordis est non labiorum neque enim

deus verba deprecantis intendit sed cor orantis aspicit. hoc ille
et p° ad cor xiiii^to psallam spu psalla et mente qz dr io. iiii. ca° qz veri
adoratores adorabunt deu in spu et veri^te. ¶ Sed qualis intencio
debeat ee et vt^m attencio sit necia in orone. beatus thomas in 2^a 2^e. q.
lxxxiii. ar^lo xiii. dicit qz necm dr dupl^r vno modo p quod melius
pnenitur ad finem Et sic attencio absolute necia est in orone Alio
modo dr necm sine quo res non pot consequi effcm suu

¶ Est autem triplx effectus oronis.

Primus quidem qui est cois omnibz actibz virtuosis
caritate informatis. qui est meri et ad hunc effcm no necio
requirit intencio seu attencio sic qz attencio assit oroni p totu tpus
quo fit. Sed vis prime intencionis qua aliquis adorandu accedit
reddit totam oronem meritoria sicut in aliis actibz meritoriis.

Secundus autem effectus oronis est ei pprius
qui est impetrare et ad hunc etia effectu sufficit prima intencio
quam deus intendit principali. Si intencio prima deest oracio neqz
meritoria est neqz impetrativa quia ut dicit gregorius Illam oronem
deus non audit cui cor orantis no intendit

Tercius autem effectus oracionis est que oracio
principali efficit videlz quedam spualis refectio mentis
Et ad hunc effectu requirit de necitate attencio. vn dr p° ad cor
xiiii. si orem lingua mens mea est sine fructu

Sciendum tamen qz triplx est inten
cio que oracioni vocali pot adiungi
vna quidem qua attenditur ad verba. ne quis in eis erret.

secunda que attenditur. Ad sensum verborum. Tertia que attenditur ad finem orationis. s. ad deum et ad rem pro qua oratur. Et hoc quidem est necessaria. Et hanc possunt habere etiam ydiote. Et quicquid in tantum habundat hoc intentio. qua mens fertur in deum ut etiam omnium aliorum mens obliviscatur. sicut dicit hugo de sancto victore

Nota etiam quod dicit sanctus thomas. q. predicta. articulo iiii. Quod si quis ex proposito in oratione mente evagetur. hoc peccatum est et impedit orationis fructum. Et ideo dicit augustinus in regula. psalmus et ymnus. cum oratis deum hoc versetur in corde. quod profertur in ore. Evagatio autem que fit preter propositum orationis fructum non impedit. Et ideo dicit Basilius. si inquit debilitatus a peccato nequis orare quantum potest te ipsum exhibeas et deus ignoscit eo quod non ex negligentia se ex fragilitate non potes ut oportet assistere coram deo quod autem dicit augustinus. super beati immaculati. Et cipriannus de oratione dominica quod orare deum sine intentione iniuria dei est non solum si auxias et perversas. Sed etiam si superfluas cogitationes habemus. quia hoc est vigilare. oculis et corde dormire. Cum e contrario dicatur cantica v. c. ego dormio et cor meum vigilat et hoc est deum negligentia orationis offendere. ut dicunt predicti. Sed hoc est verum quod tunc evagatio mentis in oratione est peccatum. quando fit ex proposito vel ex negligentia. Et sic intelligitur exemplum beati augustini. de iudice secus quando fit preter propositum. et cum mentem cohibet quantum potest.

Si tamen predicte auctoritates intelligantur de orationibus. ad quas quis tenetur ex voto vel ex iniunctione. penitentiali vel ex statuto ecclesie tunc augustinus superfluas cogitationes. vocat non solum vanas. Sed etiam bonas impertinentes tamen et sic loquitur b. super cantica omelia xlvii. dicens spiritus sanctus illa hora. scilicet. hora orationis. gratum non accipit. quidquid aliud quam.

Deles optuleris

Quinto oratio debet esse perseuerans

Quia ut dicitur luce xi. amendico vobis si perseueraueris pulsans dabit ei quotquot necessarios. Certum enim est quod communiter latrones ab hiis qui vigilant diuertuntur. Sed dormientes sic ab hiis qui vigilant in orationibus demones fugiunt. Vigilate igitur et orate ne intretis in temptationem mt. xxiiii. et iacobi. multum valet oratio iusti assidua et luce xviii. oportet semper orare et numquam deficere. quia numquam dimittendus est scutum orationis quamdiu bellum durat. i. vita hominis.

Sed numquid oratio debet esse assidua et diuturna

Respondeo secundum thomam in summa q. lxxxiii. articulo xiii. dicendum quod affectus seu desiderium caritatis ex quo oratio debet procedere tanquam ex causa tale desiderium sive affectus debet in nobis esse continuus vel actu vel virtute. manet enim virtus huius desiderii in hiis que ex caritate facimus. Omnia autem debemus in gloriam dei facere. ut dicitur prima ad cor. x. c. Et secundum hoc oratio debet esse continua videlicet secundum suam causam unde augustinus ad probam dicit. quod ipsa fide spe et caritate continuo desiderio semper oramus. Sed ipsa oratio secundum se considerata non potest esse continua quia oportet aliis operationibus occupari. Quod autem dicitur luce xviii oportet semper adorare etc. Et apostolus prima ad thessa. v. sine intermissione orate. intelligendum est quod aliquis continue orat vel propter continuitatem desiderii ut dictum est vel quia non interimitur quin temporibus statutis oret vel propter effectum in alio. sive in ipso orante relictum qui etiam post orationem remanet deuotus vel propter effectum in alio ut puta propter elemosinam datam per quam prouocat alium orare suis beneficiis. Pro eo etiam quod ab oratione cessat seu quiescit

Item Sexto oratio debet esse fidelis

Et secundum illud verbum prophete dicentis. miserere mei deus miserere mei quoniam in te confidit anima mea et iacobi primo. postulet in fide

nichil exitans ¶ Item dicit ee secreta - nr. Ihc. Tantum cum
viuis. &c. Item p̄ isidrus. Deuo primatis locus. optime finit
¶ Ne Regnatur q̄ sit secunda. et 10 dr Jeremie xlviij. maledictus
qui facit opus dei negligenter ¶ Item oportet q̄ sit denota nobis. p̄o
Regd. p̄o ca°. q̄ ana loquiebat mecū & suo. & vox illius no audiebat.
qua debet fieri potius corde q̄ ore.

Sed videamus que sunt ydiaones

efficatis oroīs ꝑtin dicendum q̄ quatuor sunt ydiones
efficatis oroīb. que si concurrunt semp est efficax. que ydiones
ponunt. m glo. hic xp̄s. sup illam parabolam. qui cū habebit amicū. &c.
¶ Oportet eum primo ut petat pie. ¶ Sed ut petat prose. ¶ Tertio
ut petat. p̄sidanter ¶ Qto. ut petat cū. ea que ptinent ad salutē
¶ Hoc idem dicit sanctus thomas. in summa. q. lxxxiij. articulo xto.

Primo ergo petat pie. Videlicet q̄ petens

et orans. non ponat obstaculum est in dispositio orantis.
et petentis. ad id quod petit ¶ Item pro se petat quia nullo ydigni
bus alicui gram̄ meretur. Cum dns sufficiat nob̄ p̄mium meritū p̄ncipis.
mt. xxij. ne forte non sufficiat nob̄ & vobis. et cetera de colligno.
tame bn̄ potest bus alicui. mereri p̄mia eterna ex ꝓpria dei⁹ no
dit. sed quod digni dicat sue beneficus ¶ Item quod petamus
ꝓpinqua ad salutē nam ideo dicit dns. sepe amittamus nos petimus
q̄d pro nob̄ ee existimamus ¶ Item q̄ petamus ꝑsidanter. Ihc xp̄s.
ca°. Ille si ꝑsidanter pulsauit. &c. et hic xviij. de illo mdice. cui
vidua illa erat molesta ꝓpter infestatione et ꝑsidantia obtinuit
quod petebat / Multo mg tame dens. ex habundantia sue pietatis exaudit
frequenter. / etiam cū no omnes iste ydiones. simul sint ¶ Sed iste
quatuor reputatis oro magis est efficax.
¶ Porgemus. g̃. deum et petamus ab eo q̄ tollat a nobis. &c.

scisma. Et hanc divisionem ab ecclesia sancta dei et istum errorem
et illuminet corda incredulorum ad videndum veritatem Et hoc
petamus perseveranter et pie. quia cum istud pertineat ad salutem
credendum est quod deus nos exaudiet. Unde augustinus super illud luce xi.
petite et accipietis dicit sic. Non tamen ortaretur ut peteretur
nisi dare vellet. Erubescat humana pigritia. plus vult ipse dare
quam nos accipere. plus vult ipse miserere quam nos a miseria liberari hoc ille

Sed queritur utrum deus exaudiat
peccatores orantes Respondet sanctus thomas. ubi supra q.
lxxxiii. articulo xvi. dicens. quod si peccator petat aliquid in quantum peccator. id est secundum
desiderium peccati tunc a deo non exauditur. ex misericordia Sed quandoque exauditur
a deo ad vindictam dum deus permittit peccatorem adhuc ruere in peccatis
deus enim negat quedam propitius que concedit iratus ut dicit beatus
augustinus. Oratione vero peccatoris ex bono desiderio nature procedentem
deus audit non quasi ex iustitia quia peccator hoc non meretur Sed ex
pura misericordia observatis tamen quatuor conditionibus predictis que ad ora
tionem pertinent et requiruntur. ut sit efficax. videlicet ut petatur
pro se pie perseveranter. et quod sit ad salutem

Si autem queratur an oratio debeat
esse ~~talis~~ vocalis. Respondet sanctus thomas. ubi supra. articulo xii. dicens
quod duplex est oratio videlicet communis et singularis. Oratio communis
est illa que fit per ministros ecclesie in persona totius populi fidelis. et
que deo offertur pro populo pro quo oratur. et ista oratio oportet quod sit
vocalis. et ideo rationabiliter institutum est ut ministri ecclesie huiusmodi orationes
etiam alta voce pronuncient ut ad noticiam omnium possint pervenire oratio
vero singularis que offertur pro singulari persona Cuiuscumque sive
pro orante. sive pro aliis. De necessitate huiusmodi orationis non
est quod sit vocalis. adiungitur tamen vox tali orationi triplici
ratione. ut infra.

primo.

Primo quidem ad excitandum interiorem devotionem qua mens orantis elevatur in deum quia per exteriora signa movetur mens hominis in deum et secundum apprehensionem et secundum etiam affectum et ideo dicit augustinus quod in singulari oratione tantum vocibus et aliis signis est utendum quantum proficit ad excitandum interius mentem si vero mens ex hoc distrahatur vel impediatur tunc est a talibus cessandum ratio dicit propheta david tibi dixit cor meum exquisivit te facies etc. Secundo additur oratio vox quasi ad redictionem debiti ut videlicet homo deo serviat secundum se totum et secundum exteriorem hominem et secundum interiorem et hoc precipue competit orationi secundum quod est satisfactiva. Tertio adiungitur vox orationi ex quadam redundantia ab anima in corpus et ex vehementi affectione secundum id. ps. letatum est cor meum et exultavit lingua mea

Sed queritur an temporalia in oratione petere debeamus dicendum est sicut dicit beatus augustinus ad probam de orando deum hoc inquit licet orando petere quod licet desiderare temporalia autem licet desiderare non quidem principaliter ut in eis finem constituamus quia sic solum eterna queruntur mt. vi. primum querite regnum dei etc. Sed sicut quedam adminicula quibus adiuvamur ad tendendum in beatitudinem inquantum videlicet per ea sustentatur vita corporalis et inquantum nobis instrumentaliter deserviunt ad actus virtutum Concordat huius sanctus thomas ubi supra ar. lo vi. Et Raymundus et hostiensis versu In oratione autem et sequentibus et addunt quod dominus et magister noster omnia petenda conclusit in vii. petitionibus Cum docuit nos orare dicens pater noster et c. mt. vi. Item luce. xi. restrinxit ad tria videlicet ad fidem spem et caritatem que precipue sunt petenda unde dixit Quis ex vobis patrem petit panem numquid lapidem dabit illi aut piscem numquid pro pisce serpentem dabit illi aut si petierit ovum numquid porriget illi scorpionem In pane caritatem in pisce fidem In ovo vero spem dedit intelligere Sed quare deum oramus

Cum eius Voluntate non possimus ~~[illegible]~~ immutare. Dicendum
est quod deum oramus non ut divina dispositione mutemus quia deus
immutabilis est. Sed ut id impetremus. quod deus disposuit per orationes
devotas esse adimplendum videlicet ut homines postulando / mereantur
accipere. quod eis omnipotens deus ante secula disposuit donare. prout dicit
beatus gregorius in primo libro dyalogorum. Neque enim ei preces nostras porri
gimus ut ei nostras indigencias manifestemus. Sed ut nos ipsi consi
deremus. quod in hiis ad divinum auxilium est recurrendum. Concordat
hiis beatus thomas. ubi supra. q. lxxxiii. articulo 2o.

Quid autem sit oratio dicit beatus aug.
quod oratio est pius affectus mentis in deum tendens. Et plerumque
ne animus ~~pigrit~~ pigritetur. in voce prorumpens vel oratio est congeries
vocum ad aliquid impetrandum in deum tendencium. Sanctus thomas vero
in scripto sententiarum libro iiiito adducit diffinicionem hugonis de sancto victore
dicentis oratio est ~~quedam~~ devotio quedam ex compunctione procedens dama
cenus vero dicit quod oratio est peticio detencium a deo. Et ista diffinicio damaceni
verissime totam naturam et essenciam orationis comprehendit et declarat
de qua oratione loquens augustinus ad proba dicit quod multum loqui in ora
cione est rem necessariam superfluis agere verbis. Cum plerumque hec
negocium plus gemitibus quam sermonibus agatur. ideo monemur ad breviloquium
nam ut dicunt sancti. frequens et brevis debet esse oratio. ne in moran
tibus nobis aliud cordi nostro inserat primitus. Nec tamen est putandum
quod breviloquium sit de necessitate orationis. quia oratio potest esse diuturna etiam
secundum se. non solum secundum suam causam sed etiam secundum se. Nam et de xpo legimus
quod ipse pernoctabat in oratione.

Dividitur autem oratio secundum
Cassiodorum et etiam secundum apostolum prima ad thimotheum 2o
capitulo in quatuor videlicet in obsecratione qua quis compunctus.

de commissis Venia deprecatur. Item in deprecationem per quam fit ascensus mentis et intellectus et affectus in deum vel per quam aliquid deo vovetur vel offertur. ¶ Item in postulacione que est quedam peticio per quam aliquis constitutus in mentis fervore pro se vel pro aliis solet emittere ¶ Item in gratarum actionem per quam mens deo refert per affectum purum recolendo beneficia preterita vel contemplando presencia vel profitendo ad futura iam preparata dilectis ¶ Beatus vero bernardus in quodam sermone dixit quod obsecraciones fiunt affectu verecundo. Oraciones puro affectu postulaciones vero amplo affectu sed gratarum ~~affectiones~~ actiones devoto affectu ¶ Hiis visis videndum est de impedimenti orrore et feditate videlicet que sunt illa que impediunt fructum orationis devote.

Que sunt sex que impediunt eius effectum

¶ Sex
- Primum est temporis incongruitas.
- Secundum est dyabolice temptationis importunitas
- Tercium est nostrorum peccatorum timpitudo et feditas.
- Quartum est cordialis rancoris pertinacitas.
- Quintum est cordialis duricie crudelitas.
- Sextum est ipsius orantis dubietas.

Primum ergo impedimentum est quia non petitur tempore congruo nec fit oratio tempore congruo sicut negatur pauperi elemosina quando non petit tempore debito tempus beneplacitum deo est tempus gratie presentis osee. xv.mo capitulo. Tempus requirendi dominum cum venerit qui docebit nos iusticiam tempore placito. ps.ta beneplacitum est deo habitare in eo videlicet in habente gratiam ¶ Secundum impedimentum est dyabolice temptationis importunitas de hoc habetur exemplum in dyalogo de monacho quem dyabolus expellebat de ecclesia tempore orationis. Et ideo frequenter in oratione suggerit malam cogitacionem ut impediat

Oratione et ideo dr ecci. x. ca. muste morientes perdunt suam suavitate unguenti. i. immunde cogitationes perdunt suam devotionis et orationis. propter quod orans debet eas ad se amovere sicut muscas a scutella sua.

Tertium impedimentum est peccatorum turpitudo et feditas. Et io scribitur ysa. 2o. c. Cum multiplicaveritis orationes non exaudiam vos. manus enim vestre plene sunt sanguine idest operibus malis. ille enim gladio enagmato pacem a deo querit qui cum proposito peccandi deum sibi reconciliari intendit et io scribitur trenorum 2o ca. nos inique egimus. et ad iracundiam te provocavimus idcirco inexorabilis es.

Quartum impedimentum est cordialis rancoris pertinacitas et io scribitur mt xv. Cum stabitis adorandum dimittite si quis habetis adversus aliquem et io dicit ysidorus sicut nichil proficit medicamentum si adhuc ferrum sit in vulnere ita nichil proficit oratio illius. cui adhuc odium remanet in pectore et ecci. xxviii. Relinque proximo tuo nocenti te et tunc deprecanti te tibi. peccata solventur

Quintum impedimentum est cordialis duricie crudelitas seu inimica proximi et io dicit glo. super id mt xii. extende manum tuam etc. frustra extendit manum suam pro peccatis ad deum rogaturus qui eas ad pauperem pro posse suo non extendit. quia enim fecit aurem suam surdam deo iustum est quod ipse faciat sibi aurem surdam et io scribitur prov. xxi. Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis clamabit et ipse non exaudietur

Sextum impedimentum est orantis dubietas Et ideo scribitur iacobi po. postulet in fide nichil esitans propter quod dicit beatus gregorius indignus inquit est celesti benedictione qui dubio querit affectu. Et ideo dicit beatus augustinus propetentis negligentia redarguitur cum de dantis misericordia minime dubitatur et mt. xvii. dicitur.

Amendico vobis si habueritis fidem sicut granum synapis dicetis monti
huic transi huic et transibit et nichil impossibile erit vobis. Et viso de impe
dimento orcore et feditate videndum est de ipsius orantis vigore et ydone
itate ac dignitate videlicet qui sunt illi qui sunt digni et ydonei ut
in divino concistorio exaudiantur. Ad quod dicendum est quod octo sunt genera
personarum que sunt digne et ydonee secundum presentem iusticiam ut in con
cistorio divino exaudiantur videlicet.

Videlicet
- habentes voluntarie paupertatis asperitatem vel tenuitatem.
- Amantes et metuentes diem pietatis acerbitatem
- Diligentes mentalis gemitus et lamentationis suavitatem
- Amplexantes misericordie et pietatis benignitatem
- Possidentes cordialis mundicie puritatem
- Suscipientes obedientie et subiectionis pronitatem
- Cupientes diem dilectionis caritatem
- Et optantes desiderii mentalis sinceritatem

Omnes igitur predicti secundum presentem iusticiam sunt digni et ydonei ut in
divino concistorio et in conspectu divine maiestatis exaudiantur secundum legem
a deo datam et secundum presentem iusticiam

Primum igitur sunt habentes voluntarie paupertatis
asperitatem in xpi. ps. exaudivit pauperes dominus et vinctos suos
non dexpexit idem ps. desiderium pauperum exaudivit dominus et c. Et
ideo cum mendicantes sunt pauperes spiritu nam paupertatem promittunt post
annos discretionis spontanee et voluntarie modicum ostendit se diligere
deum et honorare ille qui pauperes mendicantes vilipendit vituperat
et subsannat. Cum xpus pauperes spiritu laudet magnificet et honoret
Quia verus xpi dilector laudat honorat et magnificat quidquid
ipse xpus magnificat et exaltat. Invitibus enim superbis denegatur

Sen. nec e
deo dignus
a deo. quia qui
opes concepsit
non quia alia vocatur
paupertas amor
paupertatis vel
conceptus terrenorum

Audiencia in celo quia ipsam in terram inuenerunt iuxta id ecclesiastici xiii. capitulo
diues locutus est et omnes audierunt. Et ideo ille diues epulo non fuit exau
ditus de gutta aque luce. xv. Sed pauperi denegatur audiencia in terra sicut
dicitur ecclesiastici xiii. pauper locutus est et dicunt quid est hic et ideo datur a ei
audiencia in celo. iuxta id psalmista. iste pauper clamauit et dominus exaudiuit eum

Secundi sunt amantes et metuentes
diuine potestatis acerbitatem. Illi enim qui timent deum et in
eius amore perseuerant sunt digni et ydonei ad exaudiendum quia scribitur
iudith ultimo capitulo. Qui timent te domine apud te magni erunt per omnia
et ecclesiastici xxv. timor domini super omnia se superposuit beatus homo cui datum est semper
habere timorem domini et ecclesiastici xxviii. Relinque proximo nocenti te et tunc
deprecanti tibi peccata soluentur. Homo hominem seruat iram et adeo querit
medelam et in simile sibi non habet misericordiam et de peccatis suis deprecabitur
altissimum.

Tercii sunt diligentes mentalis gemitus
et lamentacionis suauitatem qui videlicet mentaliter deflet
et lamentantur deffectus suos et peccata et miserias proprias et alienas.
iuxta id ysaye. xxxviii. Audiui oracionem tuam et vidi lacrimas tuas.
lacrima enim est quasi vox in aure dei. et ideo dicit psalmista. auribus percipe lacri
mas meas. Nam sicut pia mater videns filium suum plorantem cogitat
sibi dare quod petit. Sic pius pater miserarum et ideo dicit beatus augustinus
quod lacrima deum cogit et oracio deum vngit. Unde dicitur ecclesiastici xxv. Nonne
lacrime ad maxilla descendunt et exclamacio earum super seducen
tem eas.

Quarti sunt amplexaciones misericordie
et pietatis benignitatem iuxta id ysaie lviii. frange esurienti
panem tuum et c. Sequitur. tunc inuocabis et dominus exaudiet et cla
mabis et dicet ecce assum quia misericors sum ~~dominus~~ dicit dominus ecclesiastici
iiii^to. declina pauperi aurem tuam sine tristicia et redde debitum

et Responde pacifica in mansuetudine in iudicando. Esto pupill
misericors. &c. Sequitur. et eris. velut filius altissimi obediens et miserebe-
tur. magis quam mater

Quinti sunt Possidentes Cordialis
mundicie puritatem mx. id. p. io. iij. ca. Karissimi si cor
nostrum non reprehenderit nos fiduciam habemus in deum quoniam quidquid
petierimus ab eo accipiemus. glo. dicit quod si non ad voluntatem tamen
ad necessitatem sicut io. viij. si diluculo consurrexeris ad dominum et omnipotentem
fueris deprecatus si mundus et rectus fueris statim evigilabit ad te. et
pacatum reddet habitaculum iusticie tue.

Sexti sunt suscipientes Obedientie. et
subiectionis pronitatem mx. id. io. iiij. ca. Scimus quod peccatores
deus non audit. sed si quis cultor dei est et voluntatem eius facit hunc
deus exaudit et ieremie. vij. sicut non exaudierunt / sic clamabunt
et ego non exaudiam

Septimi sunt Cupientes Divine dilectionis.
Caritatem mx. id. ecc. iij. Qui diligit deum exorabit pro peccatis
suis. et continebit se ab illis. et in oratione dierum exaudietur.

Octavi sunt Optantes desiderii mentalis sublimitatem
mx. id. ps. desiderium pauperum exaudivit dominus preparationes cor-
dis eorum audivit auris tua. idest cor preparatum ad serviendum tibi
et io dicitur ecc. xxxviij. ante orationem preparabis animam tuam
Sic igitur preparemus nos ad orandum et deprecandum deum Ut
istud scisma. et istam divisionem tollat et amoveat ab ecclesia sancta dei
quia iste est fumus qui obnubilat et obtenebrat multum ecclesiam sanctam
dei. Et si diu duret quasi evacuabit sacramenta ecclesiastica et heresis multe
pullulabunt et orientur. Et hec de secundo remedio dicta sufficiant

no

Videlicet de oracionis suffragio et ammonimento quod erat
secundum remedium contra pestem scismatice pravitatis.

Sequitur tercium remedium contra
eandem pestem quod tamen est minus principale et istud remedium
est manus militaris vel popularis tutamentum ubi enim non prodest veri
tatis manifestacio quod est primum remedium nec frequentata de
note oracionis deprecacio quod secundum remedium providendum
est de tercio quod est manus militaris vel popularis impugnacio
protectio et deffencio Et hoc est quod dicitur in prima figura ubi di
citur apoc. xii. ca. quod terra adiuvit mulierem et absorbuit flumen quod
draco emiserat de ore suo ad absorbendum partum mulieris que erat
paritura. Quia postquam perfidi scismatici noluerunt reverti ad unitatem
sancte matris ecclesie coherciendi sunt ut revertantur et per sententiam excommunicationis
et etiam vi armorum ut habetur xxxiii. q. v. ca. quali nos. ubi dicitur
sic divine et mundane leges statuerunt ut ab ecclesie unitate divisi
et eius pace turbantes a secularibus potestatibus comprimantur
nec quicquam maius est ut dicitur in predicto ca. nec quicquam maius est inquit
unde deo sacrificium possitis offerre quam si id ordinetis ut hii qui in sua
et aliorum provincie debaccantur et insaniunt competenti debeant vigo
re compesci ubi supra.

Scismatici vero in duobus peccant

Primo quia separant se a communione membrorum ecclesie et ut
sic pena eorum est ut excommunicentur. Alio modo quia subdi
recusant capiti ecclesie et ideo quia reverti noluerunt nec per osten
sionem veritatis nec per deprecacionem caritatis nec per excommunicacionem
ecclesiastice severitatis iustum est ut temporali potestate coherceantur. Ita dicit
Sanctus thomas. secunda secunde. xxxix. q. articulo iiii. Et quod ita debeat
fieri satis apparet di. xvii. ca. nec licuit et xi. q. prima petimus
Et hoc de tercio remedio quod est militaris seu popula
ris impugnacio seu protectionis tutamentum

Verba sancti pelagii pape

Quartum Remedium Contra

Vulnera predicta e vite preterite emendacio et correctio sine ut alii dixerunt emendacionis et correctionis medicamentum Et hec est quod dicitur in predicta figura cum ait beatus iohes. date sunt mulieri ale due aquile magne. ut volaret in desertum locum ubi alatur per tempus et tempora et dimidium temporis. Istud enim desertum est locus seu virtus penitencie emendacione vite preterite et correctione designans. Et in tali deserto penitencie hec mulier videlicet sancta mater ecclesia et membra eius debent alere filios suos. et nutrire per tempus et tempora et dimidium temporis videlicet per illa doctrina quam xpus docuit infra spacium tonum annorum cum dimidio quo spacio ipse docuit et predicavit doctrinam euangelicam que est doctrina veritatis. et necessitatis. claritatis. et infallibilitatis.

Istud autem desertum

Ad quod debemus ire et volare. Est virtus penitencie ut iam superius extitit declaratum.

Hec enim e virtus. per quam dei sententia Renovatur.
per quam culpa dimittitur et fugatur.
per quam anima deo reconsiliatur.
per quam ira dei et eius indignacio placatur.
per quam debita pena solvitur et eterna pena evitatur.
per quam bona perdita restaurantur et recuperantur.
per quam sanitas corporalis. conceditur et donatur.
per quam hereditas temporalis restituitur et recuperatur.
per quam anima donis celestibus ditatur et augmentatur.
per quam homo ab inimicis. deffensatur.
per quam angelus letificatur.
per quam vita eterna conceditur et donatur. Et omnia predicta possent sufficienter probari per auctoritates et per exemplas sacre scripture. Et per originalia sanctorum sed causa brevitatis.

obmitto. Sufficiat de pnti. Dicere. Ad laudem virtutis
pnie. quod beatus augustinus dicit ~~comendans~~. virtute pnie
comendans. in hunc modum. Penitentia inquit langores
sanat. demones terret leprosos mundat mortuos suscitat sa
nitatem auget. gratiam dat. conservat. vitam dat. claudis gressu
Ecc cecis visum restituit. vitia fugat virtutes exornat.
Conscientiam exonerat. mentem munit et roborat eternam gloriam
tribuit. et meretur. hc augustinus de laudibus pnie. Unde beatus
bernardus. exortans quemlibet nrm. ad pniam ita inquit
vitam tuam cotidiana discussione examina attende diligenter
quam proficis. quam vel defficis. qualis sis in moribus qualis in affectibus.
quam similis sis deo vel quam dissimilis. quam prope vel longe non locorum
intervallo sed morum affectibus

Stude ergo te cognoscere quia multo melior
eris. et laudabilior si te agnoveris quam si te neglecto cog
noscerem. Cursus siderum vires herbarum complexiones hominum
naturas animalium et hres omnium celestium et terrestrium sciam.
Redde ergo te tibi. et si non semper saltim aliquando rege tuos affectus.
dirige actus. corrige gressus. nichil in te remaneat indisciplinatum
pone ante oculos tuos transgressiones tuas. statue te ipsum vel ante te prius quam
alterum. Et sic te metipsum plange. et plora iniquitates tuas. et pcca
quibus deum offendisti. et indica ei miserias tuas. Cumque coram deo lacrimis
te mactaveris. Precor te ut memor sis mei hc beatus bernardus.
Sic per pniam ad dnm revertamur. ut eternam gloriam hre mereamur.
Amen.

explicit etc.

Circa materiam istius pntis
scismatis. Quia consideravi
statum ecce primitive propter

Adhuc enim Veritati Paucitatem Dicto in primo tractatu que feci
pro elucidacione veritatis et detectione et Reprobacione falsitatis ego
posui xvii^ci puncta quasi xvii^ci fundamenta ad presentem materiam necessaria
per que fundamenta adversariorum evertantur et destruuntur et quedam
ex eis in ultimo isto tractatu alcius Reppetuntur.

Primus punctus fuit de antipape bartholomei et
suorum deffensorum Reprobacione facta in generali in epistola longa
quam feci contra ipsum que incipit

Veritatem meditabitur etc.

Secundus punctus fuit de prime electionis Rome
Celebratione annullacione in quo puncto posui duas conclusiones.
Prima fuit quod illa electio Rome celebrata de Bar^meo fuit irrita cassa
illegitima atque nulla quam conclusionem probavi per xxiiii^or Raciones
fundatas in iure humano et divino. Secunda conclusio fuit quod dato sed
non concesso quod domini Cardinales omnes vel due partes eorum elegi
ssent illum Bar^meum animo et proposito quod esset verus papa dum tamen ille animus
et illud propositum fuisset exactus et extortus exactum et extortum per metum
cadentem in constantem virum prout fuit de facto in electione bar^mei hoc non
obstante electio fuit illegitima invalida cassa atque nulla ex eo et pro eo
quod ille animus et ille consensus fuit maculatus et infectus per illum
metum. Et hec probavi per decem Raciones quam conclusionem cum suis Racionibus
ego posui post Reprobacionem domini Iohannis de Linhano et post Raciones
quas feci pro parte adversariorum

Tercius punctus fuit de domini Johannis de Linhano
Reprobacione facta super multis punctis tactis per eundem. In
quarto puncto ponuntur Raciones mee proprie pro parte bar^mei et solu
ciones earundem et ibi ponitur conclusio mea secunda superius dicta quam
probavi per v^ce Raciones. In quinto puncto ponuntur Raciones.

domini Ubaldi doctoris prusini pro parte bar.mei et solutiones earundem. ¶ In vi.to puncto ponitur ista conclusio et probatur per xx.ce rationes. videlicet quod ad sacrum collegium dominorum cardinalium pertinet de tractare diffinire et declarare an electio per eos celebrata de summo pontifice sit legitima vel illegitima cassa seu nulla et per consequens ex hoc non oportet consilium generale celebrare.

In septimo puncto agitur de legitimia domini Clementis septimi electione. ¶ In octavo puncto agitur de summi pontificis legitime electi et ecclesie potestate et dominatione.

¶ In nono puncto agitur de multiplici libertatis acceptione. Et ibidem ponuntur quatuor conclusiones. Circa libertatem quam quia debent habere domini cardinales in electione vicarii ihesu xpi

In decimo puncto agitur de voluntatis coactione. Quomodo videlicet voluntas possit cogi et quomodo non ubi etiam ponitur triplex vel quadruplex modus coactionis. Et secundum hoc ponuntur quinque conclusiones et solutiones ad oppositas rationes.

¶ In xi.mo puncto ponuntur tres lamentationes. una est de casu ecclesie alia de casu cleri tertia de casu populi xpiani. ¶ In xii.o puncto ponuntur iiii.or remedia contra presentem pestem scismatice pravitatis et contra triplicem casum predictum. ¶ Primum remedium est

¶ Veritatis et orthodoxe eruditionis documentum

¶ Secundum est ferventis orationis monumentum

¶ Tertium est emendationis et correctionis medicamentum

¶ Quartum est militaris protectionis tutamentum

¶ Et omnia ista quatuor puncta tanguntur in illa visione scripta apoc. xii.mo ubi dicitur quod illi mulieri et cetera

¶ Sequitur in secundo tractatu.

In secundo Autem Tractatu primo
ponuntur duo prologi. Quorum Primus qui incipit
Cogitanti michi inducit phos et magros in sacra pagina ac etiam
alios qui veniant ad veritatem. Secundus prolongus qui incipit
porro arguit phorum et magiorum temeritate quia venerunt contra
veritatem. Item ponuntur quinque eorum fle conclones et earum
Raciones quibus roborantur. Item ponuntur alternative quinque
contrarie et vere conclones opposite predictis et Raciones opposite dissolvuntur
et flicates detegunt. Item fundamenta adversariorum in quibus
se arrestant impugnantur. Item ostendit quod non bene Respondent ad
Raciones que pro parte veritatis inducuntur. Item Remedia contra inectiones
factas contra dnos cardi subiungunt. Item Respondetur ad oraciones pro quas
contra dominos cardinales inehuntur.

Penultimo ostenditur iure naturali iure
divino et iure humano quod ad dnos Cardinales pertinet declarare
determinare et diffinire an electio vicarii dni nri ihu xpi per eos celebrata
sit legittima vel illegittima cassa vel nulla. Et per consequens super hoc et de
hoc nisi aliud occurrat non est concilium generale celebrandum nec vo
candum. Et ista sunt sub quodam epylogo que in istis duobus tracta
tibus fuerunt tractata et determinata

Deo Gracias Amen

Adversarii quoque Veritatis Arguunt
adhuc sic. Quia ut ipsi dicunt domini Cardinales
et dixerunt et scripserunt quod ipsi elegerant in papam bar. archiepm
baren. tunc aut dicebant verum aut falsum. Si dicebant verum
habetur propositum videlicet quod bar. est verus papa. si falsum igitur
ipsi mentiti sunt et per consequens in nullo facto est eis credendum.

neque fides danda.

Item talem et tantam impressionem fecerunt Romani pro Bartho. qualem et quantam fecerunt pro dominis cardinalibus mediolan. et florentino. Patet ista quia non faciebant impressionem nisi pro ytalico vel Romano. Sed nulla impressio fuit facta pro duo cardinali mediolan. vel florentino. Patet quia ita bene fuissent electi sicut Bar. Igitur nulla impressio fuit facta pro bar. et per consequens fuit libere electus

Ad primam rationem iam est responsum superius si dicta bene notentur. Nam fuit dictum quod terminus equinoctus vel multiplex potest verificari vel pro uno significato vel pro alio. si habeat conceptum in mente correspondentem sine periculo cuiuscumque mendacii. Sicut si dicam quod canis est maior quam totum palatium pape intelligam hoc de celesti sydere. Verum dico licet audientes non intelligant nec mentior sic quia papa est nomen equinoctum ad papam verum et legitimum et ad papam putativum. Ideo cum domini cardinales dicebant quod elegerunt eum in papam. et quod ipse erat papa. ipsi non ~~intelligebant~~ mentiebantur. quia non intelligebant quod erat papa putativus. et non verus nec legitimus loquebantur ante ficte ad vitandum mortis periculum ut dictum fuit et do exemplum in simili. Nam beata virgo dixit xpm esse filium ioseph. et ioseph dixit esse patrem eius. dicendo luce 2o. ego et pater tuus dolentes. querebamus te. Nam beata virgo hec dicens. intelligebat quod erat pater putativus et non naturalis. et sic non fuit mentita sic in proposito etc.

Ad secundum patet solucio quod fuit facta impressio. pro illis. dominis cardinalibus in confuso. in determi

Indeterminate. et Implicate. sicut pro Bar. non tamen expli
cate. et Determinate. Sed bar. fuit electus et non alii quia ipse
habuit alias vias corruptivas. Romanorum quas Alii non habuerunt
habuerunt Quare etc.

Porro quia adversarii Veritatis
Nondum Volunt Venire ad lucem
primo quibusdam sophisticis Rationibus conantur illa electione
bar. colorare. Idcirco quod non obstante quod ego superius xxxiiii^ta^ or. Ra
tionibus probaverim illa electionem Bar. fuisse nulla et invalida
tamen hec non obstante. Ego probo hec Rursus. videlicet quod electio bar. mei
quondam baren. archiepi non fuit canonica. Sed irrita invalida atque
nulla. et infirma per Rationes luce clariores.

Et hoc probatur Primo iure naturali
sumendo ius naturale. pro instinctu a naturali a Recta
Ratione. procedente iure humano et Divino confirmato.
Secundo probatur iure divino. Tertio probatur iure humano et
alternatis vicibus nunc unus nunc alio.

Primo sic Quia nullus Actus Irre
gularis et a iure prohibitus. potest creare summum pontificem
secundum dictamen et instinctum Recte Rationis. Patet ista. quia actus
creans summum Pontificem cum sit celebrior quam actus cuiuscumque
civitatis debet esse Regulatissimus et a iure concessus et iure munitus
et gratuitus non meticulosus Cum sit actus utilis. et necessarius toti
xpianitati Sed actus electionis bar. non fuit Regularis Sed ir
regularis. et a iure prohibitus. patet ista quia fuit celebratus
contra Regulas. iuris et contra prohibitiones. canonicas de electione

sumum pontificem dictas et factas. ut pz quia ꝯ canone scripti. xxxv. d. ca. Iuuene. dis. et hoc xv. d. ca. Cupius pecunia. ut plani ut nullitas timultu. Item ca. Cupius eplice. Ste. hic. dis. Elect. ca. Ubi maio. versi. Vat. & c. fundamenta. versus. Igitur illa electio seu notario non potuit creare dat. sumum pontificem

Secundo sic. dis. dicitur Recte Pactionis. electio sumi pontificis. debet fieri et celebrari Recte sine non obligno. absit. & immaculata. & pura intentione et immaculata. & pia mente. Sed electio. dat. si electio debeat dici. no fuit sic celebrata. igitur. no fuit electio ppalis. Sed electio. dans. inutilis informis. invalida et infirma maior. patz. qz talis & tantus actus debet ordinari et fieri ad honore dei. & ad sua ordinatione & stabilitate totius xpianitatis et ecce sancte dei. loquentem xpianitatis michil maculatum. & infectu admittit. quia scribit. & precipz. tenetur. xxxv. ca. q. oblata deo sint munda. Et eode. tomo. xxxv. Ch. estote. munda. ergo sic. sumi dei. dei. debent. et pa. xxxv. Ch. lex dei immaculata. animans animas et pa. C. ambulans. in via immaculata. h' nuchi. ministrabat. ut honor dei patet. aliqualiter. ut infectum. sibi dicit. greca. sup. eccle. omnes. in. ij. pte. 2a. Ch. maculam. vel. ruga. quis. uno ope. quod agit. frenetice. sibi. pnmd. ponit. deputet. & fedat. in conspectu dei. spem. cum opib. macula. pue intentionis et mala. ingrata. omnia. dicat. q. no. debet irreligiose fieri. quod. p. Religione fieri. pcipz. et

et pa. q. pa. ca. multi et ca. nitet. et confirmat. pura. allata. in pura. Pactione. et p. ta. pa. dr. sibi. immaculata. ingnit. via. qua. brillat. &. et. ut. Da. sibi. mundo. corde. dem. est. q. maior. Sed. minor. patet. qua illa electio. seu notario non fuit celebrata. Sed obligno. qua no. ppe. honorem dei. ut. ppe. stabilitate. xpianitatis. & sua ordinatione. esse. Sed. solu. ppe. metu. mortis. alis no. factura. ut. dr. talis. amarodatus. dicitur. cardinalis

Sint. etiam. celebrata. intentione. & mente. maculata. et infecta

quia propter metum mortis ipsum elegerunt. Et consta quod talis electio debet celebrari propter honorem dei et utilitatem et bonam ordinationem ecclesie et totius christianitatis et tamen ista deffuerunt igitur fuit nulla.

Tertio sic quia actus electionis papalis debet celebrari cum debita modestia et mansuetudine et cum debita deliberatione et libertate tranquilla multo plus quam alii actus particulares virtuosi vel saltem non minus et plus quam alii particulares actus comitatum vel personarum singularium. Sed actus electionis bar. non fuit sic celebrata. Igitur nichil valuit. Maior patet quia actus ordinandus ad honorem dei et utilitatem totius christianitatis ut sic ut dictum est celebrari quia alias non esset actus moralis debitis circumstantiis informatus nec esset actus virtuosus immo esset informis et factus et formatus ex impetu sensualitatis et non secundum dictamen rationis naturalis et talis actus non esset ad honorem dei et utilitatem christianitatis ordinatus. Et per consequens esset nullus. Sed minor patet quia electio bar. fuit facta cum seditione et tumultu populi furentis et dentes stridentis ut patet per casum concordatum igitur nichil valuit.

Quarto sic actus iustus debet exequi iuste secundum legem et dictamen rationis naturalis que est scripta deuteronomii xvi. ubi dicitur sic iuste quod iustum est exequaris. Sed sede romana vacante actus electionis papalis debet esse iustus quia debitum et iustum est ipsam electionem celebrari et fieri quo debuit fieri iuste. Sed actus electionis bar. non fuit celebratus iuste. Sed iniuste quia per metum a iure prohibitum igitur illa electio fuit nulla.

Quinto sic et arguitur. Quia actus qui debet fieri secundum caritatem et propter caritatem si non fiat secundum caritatem et propter caritatem nichil est et nichil prodest ut patet per apostolum prima ad cor. xiii ubi ait apostolus si distribuero omnes facultates meas in cibos pauperum caritatem autem non habuero nichil michi prodest.

Et si tradidero corpus meum ita ut ardeam Caritatem autem non
habeam nichil sum etc. ¶ Sed certum est quod illa electio debuit celebrari
propter caritatem dei et proximi ut patet evidenter quia debuit fieri
propter amorem et honorem dei et propter amorem et utilitatem xpianitatis
et totius ecclesie dei quod tamen non fuit sed propter metum mortis principaliter
igitur nichil profuit

Et confirmatur per illud quod scribitur
prima ad cor. xiiii. ubi scribitur sic omnia honeste et secundum ordinem fiant in vobis
illa autem electio non fuit honeste et ordine debito celebrata igitur
nulla fuit. ¶ Sexto probatur sic in iudice et est fortis ratio iudicio
meo quia dispositio sine qualitas tollens substantiam actus et eius sollempnitatem
et que reddit et facit ipsum actum accessorium talis dispositio sine
qualitas facit ipsum actum nullum et invalidum et infirmum sed
metus qui intervenit in elec. bar. fuit dispositio seu qualitas que
abstulit substantiam illius actus et eius sollempnitatem
fecit quoque ipsum accessorium actuum igitur illa electio nulla fuit
et invalida et infirma maior patet per ea que notantur extra de his
que vi metus ve. ca. fuit ca. abbas in glo. circa medium ubi dicit
glo. 3a. bernardi quod votum exactum per metum cadentem in constantem virum
non tenet etiam si quis incidat in ipsum culpa sua quia voluntas et liber-
tas sunt de substantia voti. Idem est de matrimonio idem est de iuriditione idem est
de auctoritate tutoris per metum extortis et exactis ut probatur in dicta glo. de
singulis per multa iura

Item donatio de rebus ecclesie per metum extorta
et exacta non valet quia deficit ibi sollempnitas. Ut probatur
procede ad aliam paginam.

Ut probatur ibidem per multa iura. Item de dote per metum extorta
quia est accessoria ad matrimonium quia si non tenet principale nec acce
ssorium tenet ut probatur ibidem per multa iura. Minor patet quantum
ad singulas partes quod enim metus iustus aufferat substantiam patet li°
vi. de elec. ca° ubi manifestum. Quod ceterum ubi dicitur quod tunc cessat electionis
substantia ubi libertas admittitur eligendi. Quod autem tollat sollempnitatem
electionis patet di. xxiii. ca° In nomine domini. et lxxxix. ca° Si quis pretium
Quod autem ille metus fecerit illam electionem accessoriam patet pro tanto
quia metus fuit causa illius electionis ut dicit casus concordatus.
Duorum Cardinalium alias inquiunt non facturi igitur nulla fuit etc.

Item dispositio seu qualitas ad que
tollit et mutat substantiam actus tollit etiam et mutat eius virtu
tem valorem et vigorem. Sed metus cadens in constantem virum
tollit et mutat substantiam et naturam electionis igitur tollit eius virtutem
valorem et vigorem. Maior patet quia virtus valor et vigor sequuntur
inseparabiliter naturam actus. et ideo sublata et mutata natura et
substantia actus tollitur eius virtus valor et vigor
Minor patet quia ille metus transfert actum de uno contradictorio in aliud.
Nam ~~electus~~ actus electionis celebratus sine metu et fraude est purus
sincer et immaculatus. Sed quando celebratur cum metu et fraude
tunc non est purus neque sincer sed impurus et sine sinceritate.
Est etiam maculatus et infectus et sic transit de puro ad impurum
de immaculato ad ~~mm~~ maculatum que sunt contradictoria

Certum est quod in electione barmei fuit
talis metus igitur mutavit totaliter naturam et substantiam
actus electionis principalis. Et per consequens eius valorem virtutem et vigo
rem. Et ita nichil valuit.

Et hic finis presentis libri Deo gratias
amen

Ad notandū sit tam ꝑtinuit ꝓ concilio constancien vltra iudiabilis nūq ꝑpia
nare ausit celebrauerit medio hussitue .i. tempore dicaq; corpore nyhil
ecce mēbra sundat nec est q̄ obiect ut sucurrat / aut qui ꝑsilet cum
ex oby filys quos genuit . Ideo duo serenissimi ꝓncipes ꝑpiantes dolores
matres ex cupientes pristinū statū dirupte z transmittit ꝓnpiby tempus
gelusiones ut pd fidem defendunt vias duas z appbatus ꝓ eccl
lentissos tam sacre pagine ꝙ iur canonū z ciuilis doctores / quas n ost co
cilio quale celebrando pdc doctor totaly obstinacy in ꝑuo messis mar
cij tenet gra omez hoīm absente ffesse fuit z stupuerunt dissen
sisse

Primo q̄ fides catholica adeo est ꝓ illegata ꝙ est omy hoīm ꝑsona
sic q̄ ab meto amore timore aut grauy angaz mortalis quacuq; ꝑsistat
dignitate no debet obnyte ꝙ ad explanandū saluacois ut tuendū ipiq nostū
ꝑtinere /

Secdo q̄ necdū constat vera z stabes materie ꝓcessus quibz dutz e gladij
ad ꝓcedē byndicte in nacionibz possitenz assyte sue fidei zelū debe
sisse . ato absens a side sue cessendi .

Tercio q̄ statut bresse Romane dūj . Gabelly . gaudiy . nestorij et
alioz hereticoz ꝓ quibz ciuitas expugnate fuerūt . Ita nocet ꝙ ecclia
dicationes hereses hussitue contra de messe ꝓtemy maioris in cuitate
celebranꝫ /

Quarto q̄ ad celebracoē comuny quale sit medium nocumy nam ecclie
pauda dutz bresim pusse dicy ꝙ magē z nyq obnoxiq est ꝓmouere
sub pena pene mortalis celebracoēs comuny sicuda dicto tpore .

Quinto q̄ ubi ꝑ ut cardinales desistant ꝓmoue aut vehnt / inpe
dire celebracoēm comuny quale pdicto tpore fautores hrsis sut excludi

Sexto q̄ ubi ꝑ ꝓpter mensse maioy comune quale ꝑsse aut aliud
seu alias ab eo deputatos no mouiant ꝙ putes tue moralis fuisse
dicymo sed obnoxiq ei ꝓmo obedientia nare tenq; ꝑmanere subtrahere
et oms fidele tenet ꝓnuby in comune quale pterze /

Septimo q̄ si appeat ꝑsm z cardinales nolle ꝓmouere comune aut
impedire seu nolle venire essente impedimente ut capitone expulse
comuny dicte adc . quale q̄ no ꝓmouentem ut impediente aut no
venente teneb̄ procedere ad illig ut illoz ꝓmotionē z depositionē summa
rie z de plano z ad alias penas ac statutas cap̄ q̄ fautores
hrsis

dicte conclusionis octaua die mensis nouembris anno domini M° CCC° LXX° fuerunt affixe
coram notario et testibus in valvis ecclesie sancte apostolorum apud palacium domini nostri pape
martini quinti ad duos fines / cuius primus ut sint note pape collegio et omnibus curi
alibus secundus finis in concilio explicabitur et declarabitur

189

